

ဇော်ကျော် ၊ မင်းသုဝဏ်

ခရီးသည်

BURMESE
CLASSIC

ဆရာစော်ဂျီ [၁၉၀၇- ၁၉၉၀]

ဒို့တာဝန် အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှု မပြိုကွဲရေး ဒို့အရေး
အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့နိုင်မြဲရေး ဒို့အရေး
“နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်ရေးသည်
ပြည်ထောင်စုသား အားလုံး၏ ပဓာနကျသော တာဝန်ဖြစ်သည်”

ပြည်သူ့သဘောထား

- ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အတိုးမြှင့်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော် တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ပက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ် ချမှတ်ကြ။

နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေ ဖိုးမိုးရေး
- အမျိုးသား ပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
- နိုင်ငံသည် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- နိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေး ကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ဒိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်စွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင် ရှိရေး

လူမှုရေး ဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တ ပြင်ပေးရေး
- အမျိုးဂုဏ်၊ ဓာတ်ဂုဏ် ဖြင့်ပေးရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
- မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
- တစ်မျိုးသားလုံး၏ ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

ဧရာဝတီတိုင်း ဖျာပုံမြို့တွင် အဖ ဦးယော၊ အမိ ဒေါ်မိန့်ညွန့်တို့က ၁၉၀၇ ခု ဧပြီလ ၁၂ ရက် သောကြာနေ့တွင် မွေးဖွားသည်။ အမည်ရင်း ဦးသိန်းဟန် ဖြစ်သည်။ ဖျာပုံမြို့ အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်း၊ ရန်ကုန် မြို့မ အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်း၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တို့တွင် ပညာသင်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့(၁၉၂၉-၃၀)၊ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့(၁၉၃၆)၊ ဒဗ္ဗလင်တက္ကသိုလ်မှ စာကြည့်တိုက်ပညာ ဒီပလိုမာဘွဲ့(၁၉၄၀) တို့ကို ရခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မြန်မာစာနည်းပြ (၁၉၃၀)၊ မြို့မ အမျိုးသား အထက်တန်း ကျောင်း အထက်တန်းပြ(၁၉၃၁-၃၄)၊ မန္တလေး ဥပစာကောလိပ် မြန်မာစာနည်းပြ (၁၉၃၆-၁၉၃၈)၊ တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်မှူး(၁၉၄၀)၊ ဂျပန်ခေတ် ပညာရေးဌာန ဒုတိယညွှန်ကြားရေး ဝန်၊ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်မှူး၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ပြုစုရေး ညွှန်ကြားရေးဝန်(၁၉၅၂-၅၈)၊ မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းကော်မရှင် ဥက္ကဋ္ဌ(၁၉၅၉)၊ ဂုဏ်ထူးဆောင် မြန်မာစာပါမောက္ခ (၁၉၆၁)၊ အမျိုးသားစာပေဆု စိစစ်ရွေးချယ်ရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ(၁၉၆၅-၁၉၇၅) တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်မှူးအဖြစ်မှ ၁၉၆၇ တွင် အငြိမ်းစားယူသည်။

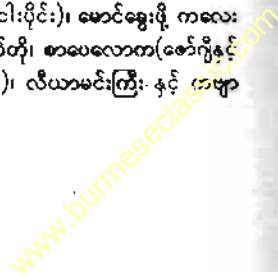
၁၉၂၃ မှ စ၍ ကဗျာများ စ ရေးသည်။ ထင်ရှားသော စာအုပ်အချို့မှာ မဟာဆန်ချင်သူ၊ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဇီကာ၊ ရသစာပေ နိဒါန်းနှင့်အပွင့်၊ မိုးကြယ်မို့လား၊ လမ်းသစ်၊ နှင်လားဟဲ့ ချစ်ရကွာ၊ ပလေးတိုးနိဒါန်း၊ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်နှင့် ကဗျာပေါင်းချုပ် တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်သည်။

မင်းသုဝဏ် [၁၉၀၉-]

ရန်ကုန်တိုင်း ကွမ်းခြံကုန်းမြို့တွင် အဖ ဦးလွန်းပင်၊ အမိ ဒေါ်မိတို့က ၁၉၀၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားသည်။ အမည်ရင်း ဦးဝန် ဖြစ်သည်။

ဆယ်တန်း(၁၉၂၉)၊ မြန်မာစာဝိဇ္ဇာ ဂုဏ်ထူးတန်း(၁၉၃၂)၊ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့(၁၉၃၅)၊ အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်မှ စာပေဝိဇ္ဇာဘွဲ့(၁၉၃၈) တို့ကို ရရှိ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ မြန်မာစာ လက်ထောက်ကထိက(၁၉၃၉)၊ ပညာရေးဌာန ဘာသာပြန်စာပေဌာနခွဲ(၁၉၄၂)၊ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာတံခွန်အသင်း(၁၉၄၄)၊ မြန်မာစာကထိက(၁၉၄၆)၊ ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ် ထုတ်ဝေရေးဌာန စာတည်း(၁၉၄၈)၊ မြန်မာစာပါမောက္ခ(၁၉၆၁-၆၂)၊ ထို့နောက် တက္ကသိုလ် ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန စာတည်းမှူး အဖြစ် ၁၉၆၈ ခုနှစ်အထိ ဆောင်ရွက် ခဲ့သည်။

ထင်ရှားသော စာအုပ်အချို့မှာ တက္ကသိုလ် မြန်မာအတိတ်(ငါးပိုင်း)၊ မောင်ရွေးဖို့ ကလေး ကဗျာများ၊ ပန်းနှင့် ဝင်စည်း၊ မြန်မာစာ မြန်မာမှု၊ ပျဉ်းမဂုတ်တို၊ စာပေလောက(စော်ဂျီနှင့် တွဲဖက်လျက်)၊ ကဗျာပရိယာယ်(မင်းယုဝေနှင့် တွဲဖက်လျက်)၊ လီယာမင်းကြီး နှင့် ကဗျာ ပေါင်းချုပ် တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၂၀၀၁ နှင့် ၂၀၀၂ ထုတ်
ရာပြည့်စာအုပ်များ

- ၁၄၃။ မောင်ပေါ်ထွန်း၏ ယက်စ်တူရှင်ကို [ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိ]
- ၁၄၄။ ရွှေဥဒေါင်း၏ ရုပ်ခွဲနာမ်ခွဲ နှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ
- ၁၄၅။ ခင်မျိုးချစ်၏ မိုင်ကယ်အိန်ဂျယ်လို
- ၁၄၆။ ကျော်အောင်၏ ဆမ်းမားဆက်မူမ်း၏ ဝတ္ထုတိုများ
- ၁၄၇။ တင်မောင်မြင့်၏ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း အနုပညာ
- ၁၄၈။ ဦးရွှေအောင်၏ ဗုဒ္ဓဝါဒ ပေါ်ထွန်းခြင်း
- ၁၄၉။ မြင့်သန်း၏ ဖရန့်(ဇ) ကာ(ဖ)ကာ၏ စာ [၁၀၀၊ ဝတ္ထုတိုနှင့် အပိုင်းအစများ]
- ၁၅၀။ ကြယ်နီ၏ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်
- ၁၅၁။ မြသန်းတင့်၏ လွမ်းမောဖွယ် ကမ္ဘောဇ
- ၁၅၂။ မောင်သိန်းအောင်(နိုင်ငံခြားငွေ)၏ ဟစ်တလ၏ အမာခံလက်ရုံး ဒေါက်တာဂိုးဘဲလ်
- ၁၅၃။ မောင်ရဲခိုင်၏ ဆည်းဆာ (The Age of Discretion by Simone de Beauvoir)
- ၁၅၄။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ရင်နှင့်အောင်မွှေး
- ၁၅၅။ မောင်သန်းရွှေ(ထားဝယ်)၏ ကုန်းဘောင်ရှင်းတမ်း
- ၁၅၆။ မောင်ထင်၏ ဂါလီဇ၏ ခရီးစဉ်
- ၁၅၇။ ရွှေဥဒေါင်း၏ ကိုယ်ရဲတော်
- ၁၅၈။ ကြည်အေး၏ အိပ်မက်နှင့်မြို့ ဝတ္ထုတိုစု
- ၁၅၉။ သခင်ဘသောင်း၏ တစ်ထောင့်တစ်ည ပုံပြင်များ
- ၁၆၀။ ရဲမြလွင်၏ ကြိုးကြာတစ်ထောင်
- ၁၆၁။ လင်းယုန်မောင်မောင်၏ ထောင်ပြေးစပိုင်
- ၁၆၂။ မောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ) ၏ နှစ်လေးဆယ် ဘဝမှတ်တိုင်များ
- ၁၆၃။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၏ ဘဝပုံရိပ်များ
- ၁၆၄။ ဓာဘရီယယ် ဂါစီယာ မားကွက်စ်၏ လက်ရွေးစင်ဝတ္ထုတိုများ
- ၁၆၅။ ရွှေဥဒေါင်း၏ သုံးပေါက်ချွန်းနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ
- ၁၆၆။ တက်တိုး၏ ကျွန်တော့်အတွေးအခေါ် မှတ်စုများ
- ၁၆၇။ ကိုကို (မြန်မာပြန်) ဟ်မင်းဝေး၏ ခေါင်းလောင်းသံ

ဇော်ဂျီ မင်းသုဝဏ် ခရီးသည်

၂၀၀၂ ခုနှစ် ဇွန်နှင့် ဇူလိုင်တွင် ထုတ်ဝေမည့် စာအုပ်များ

- ၁၆၉။ မောင်သုတ၏ စာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ (မောင်ခင်မင်-တည်းဖြတ်)
- ၁၇၀။ ကမ္ဘာအကြီးကျယ်ဆုံး သိပ္ပံပညာရှင်များနှင့် တီထွင်သူများ
- ၁၇၁။ စိုးမြိုင်(မြန်မာပြန်) မရဏတောင်ကြား(ရှားလော့ဟုမ်း ဝတ္ထုရှည်)
- ၁၇၂။ ဦးတင်မောင်ရင်၏ သီပေါမင်းနှင့် အင်းဝမြို့စား ဒပ်ပရင်
- ၁၇၃။ ပါရဂူ၏ ဓမ္မစကား
- ၁၇၄။ မင်းသုဝဏ်၏ ဝတ္ထုတိုများ
- ၁၇၅။ နန္ဒ၏ သံနှင့်သွေး

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

အမှတ် ၃၈၊ ၁၀၉ လမ်း၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်၊ ရန်ကင်းမြို့။
ဖုန်း။ ၀၁-၂၉၆၆၇၁(အိမ်)၊ ၂၅၂၇၉၈(ဆိုင်)

[၁၆၈၊ ၂၀၀၂]

www.burmeseclassic.com

စာမူ ခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၈၁၉/၂၀၀၁ (၈)]

မျက်နှာပိုး ခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၂၁၃/၂၀၀၂ (၃)]

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ် - (၁၉၆၅) နှလုံးလှစာပေတိုက်

ဒုတိယအကြိမ် - (၂၀၀၂) ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

၇၆၈၅ [၀၀၀၀]

မျက်နှာပိုးနှင့် အတွင်းစာသား ပုံနှိပ်သူ
ဒေါ်ခင်အေးမြင့် [၀၅၉၀၀]၊ ရာပြည့်အောင်ဆက်
အမှတ် ၁၉၉၊ လမ်း ၅၀၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်
ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ

ဦးလှကြိုင် [၀၂၃၃]၊ လောကစာပေ

အမှတ် ၃၊ ငါးထပ်ကြီးဘုရားလမ်း၊ ဗဟန်း

ရန်ကုန်မြို့။

အတွင်းပလင်

အေဇက်

စာအုပ်ချုပ်

ကိုမြင့်နှင့် ညီဝင်းမြင့်

မျက်နှာပိုး ဝန်းချို

Great Britain (1968; Oil on canvas)

by Ken Wakeshima (1937-)ကို

Graphic Mg Thein Win and Y. P. Group

ဒီဇိုင်း၊ ဖွဲ့စည်းသည်။

တန်ဖိုး

၇၀၀ ကျပ်

မာတိကာ

- အမှာစာ

ဇော်ဂျီ၏ ခရီးသည်

၁။ ပင်လယ်ခရီး	၁၂
၂။ စုအက်တူးမြောင်းနှင့် ပို့ဆက်မြို့	၁၆
၃။ မာဆေးမြို့	၂၁
၄။ ဂျီဘရော်လတာမြို့	၂၆
၅။ လန်ဒန်မြို့	၂၉
၆။ လန်ဒန်မြို့နှင့် မြန်မာကျောင်းသား	၃၄
၇။ ဘီလပ်ရာသီဥတု	၃၈
၈။ လန်ဒန်မြို့ လမ်းကြီးတစ်လမ်း	၄၆
၉။ လန်ဒန်မြို့ ရုပ်ရှင်နှင့်ပွဲသဘင်	၅၄
၁၀။ လန်ဒန်မြို့ ရုပ်တုများ	၆၃
၁၁။ လန်ဒန်မြို့ရှိ ပြတိုက်များ	၆၇
၁၂။ လန်ဒန်မြို့ ဥယျာဉ်ကြီးသုံးခု	၇၁
၁၃။ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်မြို့	၇၅
၁၄။ ရှိတ်စပီးယား၏ ဇာတိဌာန	၇၈
၁၅။ ကောက်ရိုးသင်္ခါရနှင့် သံသင်္ခါရ	၈၂
၁၆။ ဒွါရာဝတီနှင့် ကေတုမတီ	၈၇
၁၇။ ကမ္ဘောဇသို့	၉၁
၁၈။ ရတနာပုံမြို့ရိုးဟောင်း	၉၃
၁၉။ တရုတ်ပြည်၌ ရေးသော တေးကဗျာစု	၉၄
၂၀။ အင်းလေး လူရည်ချွန်စခန်းမှ	၉၇

မင်းသုဝဏ်၏ ခရီးသည်

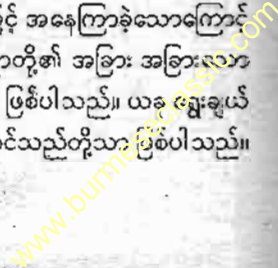
၁။ အနောက်သို့	၁၀၀
၂။ အိဂျစ်ပြည်	၁၀၉
၃။ ကိုဘာရော်လတာ	၁၁၈
၄။ ဟာဒင်ရွာ	၁၂၁
၅။ လူလည်း တစ်ထွေ၊ ရေလည်း တခြား	၁၂၅
၆။ ရှိတ်စပီးယားပွဲတော်သို့	၁၂၇
၇။ အနောက်မှ	၁၃၃
၈။ အနောက်နိုင်ငံတွင် ရှေးသော ကဗျာစု	၁၃၉
၉။ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်	၁၄၀
၁၀။ အောက်စဖို့သို့ ဒုတိယအကြိမ် ရောက်စဉ်က	၁၅၉
၁၁။ တရုတ်ပြည်တွင် လူထုကို ပညာပေးပုံတစ်ရပ်	၁၆၇
၁၂။ မာရှယ်ချင်ယီ၏ မြန်မာပြည်သွား ကဗျာများ	၁၈၂
၁၃။ အင်းယားကန်စောင်းခြံ	၁၈၅
၁၄။ ကဗျာတစ်ပုဒ်အတွက် ပုံကြမ်းများ	၁၈၈
၁၅။ ပုဂံပြည်မှာ တစ်နေ့တာ	၁၉၃
၁၆။ ပုဂံတစ်ခွင် ရှေးပုံပြင်	၁၉၈
၁၇။ တောင်တော်ရွှေပုပ္ပါး	၂၀၃
၁၈။ ငပလီ၏ ကဗျာ	၂၁၃
၁၉။ လူရည်ချွန်နှင့် ကြယ်တာရာ	၂၂၀

အမှာစာ

စာပေလောက၌ ခရီးသွားစာပေသည် အရေးပါသော အခန်းက ပါဝင်ပါသည်။ ခရီးသွားစာပေသည် ဖတ်ရှုသူအား မျက်စိကြီး၊ နားကြီးလည်း ဖြစ်စေသည်။ အမြင်လည်း ကျယ်စေသည်။ အတွေးအခေါ်လည်း ရင့်သန်စေသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့စာပေတွင် ခရီးသွားစာပေများ အင်နှင့် အားနှင့် ချီ၍ ထွက်ပေါ်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာစာပေတွင် ခရီးသွားစာပေများသည် စာနယ်ဇင်းများ၌ အခါအားလျော်စွာ ပါရှိနေပါသည်။ ညိုသော် တစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ အနေဖြင့် သီးသန့် ထုတ်ဝေခြင်းကား နည်းပါးလှသေးသည်။ အထင်အရှား ဆို၍ ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ လန်ဒန်သွား မှတ်တမ်း၊ ပါရစ်သွား မှတ်တမ်း၊ ကမ္ဘာလှည့်မောင်ခင်နှင့် ပီယမောင်တို့၏ ယိုးဒယား၊ ကမ္ဘောဒီးယားမှတ်တမ်း၊ သီပေါမောင်ဝ၏ အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ စစ်အတွင်းခရီးသည်၊ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း၏ ကိုယ်တွေ့ တရုတ်ပြည်သစ်၊ ဒဂုန်တာရာ၏ ဂန္ဓာလရာဇ်၊ မန်းတင်၏ မော်စကိုမှ ရန်ကုန်သို့၊ လူထုဦးလှ၏ အင်ဒိုနီးရှား ခရီးသွားမှတ်တမ်း၊ ဦးဝင်းတင်၏ ကမ္ဘာနီ တွင် တဒဂံ စသည်တို့လောက်သာ ရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် နှလုံးလှစာပေက ခရီးသွားစာအုပ် ရှားပါးသော မြန်မာစာပေလောကကို တတ်စွမ်းသမျှ အကျိုးပြုရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဆရာဇော်ဂျီနှင့် ဆရာမင်းသုဝဏ်တို့၏ ဤ “ခရီးသည်” စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

“ခရီးသည်”တွင် ဆရာ ဇော်ဂျီနှင့် ဆရာ မင်းသုဝဏ်တို့ ရေးသည့် စာတမ်းများနှင့် ကဗျာများ ပါဝင်ပါသည်။ ဤစာတို့မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မတိုင်မီကာလမှ ယနေ့အထိ စာနယ်ဇင်း အမျိုးမျိုး၌ ဆရာတို့ ရေးသားခဲ့သော စာတို့မှ အချို့အဝက် ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတို့သည် အင်္ဂလန်၊ ဥရောပ၊ တရုတ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတို့နှင့် ပတ်သက်သော ခရီးသွားစာများ ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတို့၌ အင်္ဂလန်အကြောင်းစာများ အလေးကဲနေသည်မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မတိုင်မီက ထိုနိုင်ငံ၌ ဆရာတို့နှစ်ဦးလုံး ပညာတော်သင်အဖြစ်ဖြင့် အနေကြာခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်း စာတို့မှာမူ ဆရာတို့၏ အခြား အခြားလား စာတို့တွင် တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း ပါခဲ့သည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ယခု ရွေးချယ် ထည့်သွင်းသည်တို့မှာ ခရီးသွားစာပေသဘော သက်ဝင်သည်တို့သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဤခရီးသွားစာများကို ဖတ်ရှုဆင်ခြင်ပါက ဆရာတို့၏ စေတနာကို ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထိုစေတနာကား အခြားမဟုတ်။ လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး၊ ဝါဒမရွေး၊ မျက်နှာမရွေး အတုယူထိုက်သည်တို့ကို ယူစေချင်သော စေတနာနှင့် လုံ့လဝီရိယ စိုက်ထုတ် လုပ်ကိုင်မှုကို အားကျစေချင်သော စေတနာတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစေတနာတို့ကို အရင်းတည်လျက် ဆရာတို့သည် မိမိတို့ မြင်မိ၊ တွေ့မိ၊ ကြားမိ၊ ခံစားမိသည်တို့ကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က အင်္ဂလန်နိုင်ငံသည် နယ်ချဲ့နိုင်ငံဖြစ်သည်ကို ဆရာတို့ သိကြသော်လည်း၊ ထိုနိုင်ငံရှိ အတုယူထိုက်သည် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အားကျထိုက်သည်တို့ကိုလည်းကောင်း တွေ့သောအခါ၌ ကား ထိုအချက်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ တစ်ဖန် တရုတ်ပြည်ကဲ့သို့ ဆိုရှယ်လစ် နိုင်ငံမျိုးသို့ ရောက်၍ အတုယူ ချိုးကျူးထိုက်သည်တို့ကို တွေ့သောအခါ၌လည်း ထိုအချက်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပြန်ပါသည်။ လောကတွင် ဤစေတနာမျိုးသည် ထားထိုက်သော စေတနာဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိပါသည်။

ထိုစေတနာတို့ကို အရင်းခံ ပြုထားသဖြင့် ဆရာတို့၏ မှတ်တမ်းများသည် လေးစားမြတ်နိုးဖွယ်ရာ ဖြစ်နေပါသည်။ ထို့ပြင် စကားပြေ အရေးအသား အနေဖြင့်လည်း လေးစားမြတ်နိုးဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ စကားပြေကောင်းတို့မည် သည် အရေးအသား လွယ်ကူ ရှင်းလင်းရပါမည်။ ပြေပြစ်ရပါမည်။ သိပ်သည်း ရပါမည်။ ကျစ်လျစ်ရပါမည်။ ဆရာတို့၏ စာတို့မှာ ထိုဂုဏ်အင်္ဂါရပ်များနှင့် ပြည့်စုံနေပါသည်။

ခရီးသွားစာအုပ်များ ရှားပါးနေသော မြန်မာစာပေလောကကို တစ်နည်း တစ်ဖုံ အကျိုးပြုလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဆရာစော်ဂျီနှင့် ဆရာမင်းသုဝဏ် တို့၏ အတွေ့အမြင်၊ အတွေးအခေါ်တို့ကို တင်ပြလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ခံနမူနာယူထိုက်သည့် စကားပြေ အရေးအသားမျိုးကို တင်ပြလိုသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဤ“ခရီးသည်” စာအုပ်ကို နှလုံးလှစာပေက ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ် ထုတ်ဝေနိုင်ရန် အစစ အရာရာ အကူအညီပေးကြသော မိတ်ဆွေများကို လည်းကောင်း၊ ဤစာအုပ်ပါ စာများ စာနယ်ဇင်းများ၌ အနံ့ အပြား တကွတပြား ရှိနေသည်ကို စုဆောင်းပေးကြသော စာချစ်ပုဂ္ဂိုလ်များကို လည်းကောင်း အထူး ကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

နှလုံးလှစာပေ
၁၉၆၅ ခု ဒီဇင်ဘာလ ၂၅ ရက်

ခရီးသည်

BURMESE CLASSIC

ကျွန်တော်သည် အမြင်အကြားကို အကြောင်းပြု၍ ထင်မြင်ချက်ကို လေးသောအခါ ထိုထင်မြင်ချက်များအနက် တိမ်းယိမ်း ချွတ်ချော်သော ထင်မြင်ချက်များလည်း ပါကြလိမ့်ဦးမည်။

ထို့ကြောင့် စာတမ်းဖတ်သူ အပေါင်းအား ယုံသင့်မှ ယုံပါလေဟု ဤ နိဒါန်းကနေ၍ သတိပေးလိုက်ရပါသည်။

စုအက်တူးမြောင်းမှတစ်ဆင့် သွားလျှင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဘီလပ်နိုင်ငံ အရောက် မိုင်ပေါင်း ၈,၀၀၀ ကျော် ကွာလှမ်းသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ စီးနင်းလိုက်ပါ သော "စစ်ကိုင်း" သင်္ဘောသည် တစ်လခန့် သွားရသည်။ လမ်း၌ ပိုဆန်မြို့၊ ပိုဆက်မြို့၊ မာဆေးမြို့၊ ဂျီဘရန်လတာမြို့များ၌ ခေတ္တကပ်သည်။

ရန်ကုန်မြစ်ဝမှ "စစ်ကိုင်း" ထွက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော် တို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်သည် သောင်ကမ်း ကင်းဘီ၏။ အထက်၌ ပြာရီသော ကောင်းကင်နှင့် အောက်၌ ဗြိတိသျှပင်လယ်ရေပြင်တို့ကိုသာလျှင် မြင်ရသည်။ ဤသို့ဖြင့် "စစ်ကိုင်း"သည် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ၊ ပင်လယ်နီ၊ မြေထဲပင်လယ်၊ ဘေးစကေး ပင်လယ်အော်တို့ကို ဖြတ်ကာ ဘီလပ်သို့ ရောက်ရသည်။

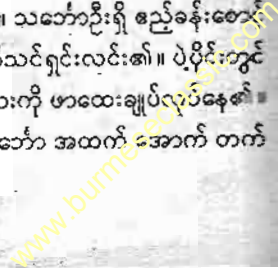
ပင်လယ်ပြင်တွင် သောင်မမြင် ကမ်းမမြင်၊ ထိုမျှ ကာလကြာမြင့်အောင် သွားရသော ခရီးသည် ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းမည်ဟု ထင်စရာရှိ၏။ ထင်ထိုက်လှပေ သည်။ အကယ်စင်စစ် ကျွန်တော်တို့သင်္ဘော၌ ခရီးသည်ကလည်း နည်းလှသဖြင့် ငြီးငွေ့ဖွယ်ကောင်းသည်။ သို့ရာတွင် သင်္ဘောသားတို့ကဲ့သို့ နေထိုင်တတ်ပါမူ ထင်သလောက် မငြီးငွေ့နိုင်။ သင်္ဘောသားတို့သည် သင်္ဘောပေါ်တွင် အလုပ်ချိန်၌ အလုပ်နှင့်လက် မပြတ် နှစ်ခြိုက်စွာ လုပ်၍၊ အားလပ်ချိန်တွင် ကိုယ်လက် လှုပ်ရှားမှု၊ စာဖတ်မှု၊ တီးမှုတ် သီဆိုမှုတို့ကို ပြုတတ်ကြသည်။ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း မှိတ်သောမျက်စိ ပွင့်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့သည် အလုပ် လုပ်နေသော သင်္ဘောသားတို့ကို မြင်ကြရသည်။ ကုန်းပတ်ပေါ်တွင် သန့်ရှင်း စင်ကြယ်အောင် ရေဆေးသူတို့လည်း ရှိကြ၏။ ဆားငန်ရေကြောင့် သင်္ဘော လက်ရန်းများ သံချေးမတက်အောင် ဆေးဖြူ။ ဆေးနီ သုတ်သူတို့လည်း ရှိကြ သည်။ အိပ်ခန်းရှင်းလင်းသော သင်္ဘောသားသည် တစ်ခန်းမှတစ်ခန်း ကူးပြောင်း ကာ ရှင်း၏။ ရေချိုးခန်း သင်္ဘောသားသည် တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ရေချိုး လာသူတို့အတွက် ရေစည်ပိုင်းတွင် ရေသစ်လဲ၏။ သင်္ဘောဦးရှိ ဧည့်ခန်းစောင့် သင်္ဘောသားသည် စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်တို့ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်း၏။ ပဲပိုင်းတွင် သင်္ဘောသားအို အိုတစ်ယောက်သည် ရွက်ထည်များကို ဖာထေးချုပ်လုပ်နေ၏။ စက်သမားတို့သည် စက်ချေး အသိမ်းလိမ်းနှင့် သင်္ဘော အထက် အောက် တက်

ပင်လယ်ခရီး

၁၉၃၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်၌ လန်ဒန်မြို့သို့ ရောက်၍ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လ ၄ ရက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ထွက်လာသည်။ ဘီလပ်နိုင်ငံ၌ နှစ် နှစ်ခန့် ကြာမြင့်ခဲ့၏။

မြန်မာနိုင်ငံသို့ ကျွန်တော် ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဘီလပ်နိုင်ငံ အကြောင်း မေးကြသည်။ အချို့ စစ်အကြောင်း မေးကြသည်။ အချို့ ဘီလပ် ဓလေ့ထုံးစံတို့ကို မေးကြသည်။ အချို့ ဘီလပ် အပျော်အရွှင်တို့ကို မေးကြသည်။ အချို့ ဘီလပ် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှုကို မေးကြသည်။ အချို့ အမျိုးစုံအောင် မေးကြသည်။ မိတ်ဆွေတစ်ဦးကမူ 'မြန်မာကျောင်းသားတွေ ဟိုအရပ်မှာ ဘယ်လို နေကြသလဲ၊ ဘာ စားသောက်ကြသလဲ' စသော (အရေးမကြီးဘူးလို့လိုနှင့် အလွန်အရေးကြီးလှသော) အသေးအဖွဲ့တို့ကိုပင် မေးသည်။ အချို့လည်း ဘီလပ် ပြန်ဟဲ့ ဆို၍ ဘီလပ်က ပြန်လာသူကို အထင်ကြီးကြဟန်တူသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်က ဘီလပ်ပြန်လည်း လူပါပေ၊ ဘီလပ်ပြန်လည်း လူပါပေဟု နှစ်ခွန်း ဆင့်ကာ ပြောလိုက်ရသည်။

မေးတိုင်း ဖြေရသဖြင့် ဖြေရပေါင်း များပြီ။ အဖြေရသူ အပေါင်းတွင် ကျေနပ်သူလည်း ရှိ၏။ မင်း အစုံအစေ့ မြင်ခဲ့ရဟန် မတူဘူး ထင်သည်ဟု ညည်းတွားသူလည်း ရှိ၏။ ဟိုဘီလပ်ပြန်တစ်ယောက်က ဒီလို ဆိုဖူးပါတကားဟု ဆင်ခြေတက်သူလည်း ရှိသည်။ ထိုသူတို့၏စကား မှန်၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ကျွန်တော့်မှာ ဘီလပ်နိုင်ငံ၌ နှစ်နှစ်မျှသာ နေခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကျောင်းသားအဖြစ်ဖြင့် နေရ၍ အကြားအမြင် ကျဉ်းမြောင်းသည်။ တစ်ဖန် မျက်စိကို ဖွင့်ထားပါလျက်၊ နားကို စွင့်ထားပါလျက်၊ မမြင်မီ မကြားမိသော အချက်ပေါင်း ထောင်သောင်းမက ကျန်ရှိလိမ့်ဦးမည်။ တစ်ဖန် မြင်ကြားမိသော အချက်များအနက် မသေချာသော အချက်များလည်း ရှိကြလိမ့်ဦးမည်။ တစ်ဖန်

ချည် ဆင်းချည် ပြုနေကြ၏။ စားပွဲထိုးတို့သည် ထမင်းစားခန်းမှ မီးဖိုဆောင်သို့၊ မီးဖိုဆောင်မှ ထမင်းစားခန်းသို့ လူးလာ တုံ့ခေါက် သွားလာနေကြ၏။ သင်္ဘော ဆရာဝန်သည် သင်္ဘော၏ ကျန်းမာသန့်ရှင်းရေးအတွက် လှည့်လည်ကြည့်ရှု၏။ သင်္ဘောသူကြီးသည် အလုပ်သမားများကို ခိုင်းစေနေ၏။ ဝိုင်ယာလက်အရာရှိ သည် သူ့စင်ပေါ်၌ အမြဲ ရှိ၏။ စက်ပိုလ်သည် စက်ခန်း၌ ကြည့်ရှုစိမ့်၏။ ကပ္ပိတန်သည် သင်္ဘောတစ်စင်းလုံး၏ တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်၏။ အလုပ်ချိန်တွင် မြင်ရသမျှသော သင်္ဘောသား၊ သင်္ဘောအရာရှိတို့သည် လက်အားမရှိ အလုပ် လုပ်လျက်သာ နေကြသည်။

သူတို့ကို မြင်သောအခါ အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး ဂျွန်ဆင် ရေးသော “သောကအကြောင်း” စာတမ်းကို ကျွန်တော် သတိရသည်။ ထိုဆရာကြီးက သူ၏စာတမ်းတွင် စိတ်သောကကို ပျောက်အောင် နည်းလမ်းကောင်းများ ပေးထား သည်။ သူက စိတ်သောကကို ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲဖြင့် လည်းကောင်း၊ တရားသံဝေဂဖြင့် လည်းကောင်း မြေနိုင်ဖွယ်ရာ ရှိကြောင်း၊ သို့ရာတွင် အလုပ်နှင့် လက်နှင့် အမြဲ မပြတ် ပြုနေမှသာ ပျောက်အောင် ပျောက်နိုင်ကြောင်း ဆိုသည်။ ထိုသို့ဆို၍ သင်္ဘောသားတို့ကို သာဓကအဖြစ် တင်ပြသည်။ ပိုးပုရွက်ပမာ အလုပ်လုပ်နေကြ သော သင်္ဘောသားတို့ကို မြင်ရသောအခါ ဂျွန်ဆင်၏ အဆိုအမိန့်ကို ကျွန်တော် ကောင်းစွာ နားလည်လာသည်။ ထို့ပြင် ထိုသူတို့ကို အလုပ် ကသိုဏ်းသမားများ ဟုလည်း ကျွန်တော် အောက်မေ့လာမိသည်။

သင်္ဘောသားတို့သည် အလုပ်ကိုချည်း လုပ်နေကြသည် မဟုတ်။ သူတို့ မှာ အားလပ်ချိန်ရှိ၏။ ညနေချိန်တွင် တစ်ခါတစ်ရံ သစ်သားဘောလုံးများကို လိုမ့်၍ ကစားတတ်ကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ သစ်သားပြား အပိုင်းတို့ကို တုတ်တံဖြင့် တွန်း၍ ကစားတတ်ကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ သင်္ဘော “တင်းနစ်”ခေါ် ကြိုးကွင်းပစ် ကစားမျိုးကို ကစားတတ်ကြသည်။ တစ်ဖန် စိတ်လည်း ပျော်ရွှင်ရန်၊ ဗဟုသုတ လည်း ရရန် သင်္ဘောဦးပိုင်း၌ သင်္ဘောစာကြည့်တိုက်တစ်တိုက် ပါလာသေးသည်။ ထိုစာကြည့်တိုက်မှ စာအုပ်ငှားရမ်း၍ ဖတ်လေ့ရှိကြလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ခရီးသည်အားလုံးသည် သင်္ဘောအလုပ်မှတစ်ပါး သင်္ဘော သားတို့၏ နေထိုင်နည်းကို လိုက်နာကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော်တို့ အချင်း ချင်း ကစားကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ သင်္ဘောအရာရှိများနှင့် ရော၍ ကစားကြသည်။ သင်္ဘော စာကြည့်တိုက်မှလည်း စာအုပ် ငှားဖတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် တို့သည် ပင်လယ်ခရီးကို မငြီးငွေ့ခဲ့။ ငြီးငွေ့ဖို့ ဝေးစွာ ပျင်းပင် မပျင်းခဲ့။ ထိုမျှမက တစ်လလုံးလုံး ကျွန်တော်တို့သည် စားသောက်သော အလုပ်၊ ကစားခုန်ပေါက်

သော အလုပ်၊ စားဖတ်သော အလုပ်၊ သီချင်းဆိုသော အလုပ်တို့နှင့် လက်နှင့်မပြတ် ဖြစ်နေရာ၊ ပင်လယ်လေကလည်း ကောင်းပြန်သဖြင့် သင်္ဘောပေါ်မှာပင် ကျွန်တော်တို့သည် ယခင်ကထက် ပို၍ သန့်စွမ်းလာကြသည်ဟု ထင်မိသည်။ တစ်နေ့သောအခါ သင်္ဘောကပ္ပိတန်က မိတ်ဆွေကလေးတို့ ... အခွင့်ရခိုက် များများ ကစားကြ၊ များများ ပျော်ရွှင်ကြ၊ ဘီလပ်သို့ ရောက်၍ ကျောင်းဝင်လျှင် မိတ်ဆွေကလေးတို့ အလုပ်လုပ်ကြရတော့မည်၊ ထိုအခါ မလျှော့တမ်း အလုပ်လုပ် ပေး၊ သို့မှသာ အနောက်တိုင်း ကျောင်းသားများနှင့် ပခုံးချင်း ယှဉ်နိုင်မည်ဟု ပြောကာ ကျွန်တော်တို့ ကံစားနေကြသည်ကို ပြုံး၍ ကြည့်သည်။ သူလည်း တစ်ချက်၊ နှစ်ချက် ဝင်ကစားလိုက်သည်။ ကပ္ပိတန် ထိုသို့ပြောစဉ်က သူ့စကားကို အမှတ်မဲ့ နေမိသည်။ သို့ရာတွင် ဘီလပ်သို့ရောက်၍ ကျောင်းဝင်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သူ့စကား အလွန်မှန်ကြောင်း သိရလေသတည်း။

စုအက်တူးမြောင်းနှင့် ပို့ဆက်မြို့

မြန်မာကို ကမ္ဘာက သိစေလိုလျှင်၊ ကမ္ဘာကို မြန်မာက ရှေးဦးစွာ သိအပ်လှသည်။ သိအပ်သည့် အရာအပေါင်းတွင် စုအက်တူးမြောင်း ပါသင့်သည်ဟု ကျွန်တော် ယူဆမိသည်။

စုအက်တူးမြောင်းသည် သဲအတိပြီးသော ကန္တာရကို လူတို့၏ ဉာဏ်စွမ်းဖြင့် တူးဖောက်ထားသော ကမ္ဘာ့ရေလမ်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ တူးမြောင်း၏ အရှေ့ဘက်၌ အာရှတိုက် ရှိ၏။ အနောက်ဘက်၌ အာဖရိကတိုက် ရှိ၏။ မြောက်ဘက်၌ မြေထဲပင်လယ် ရှိ၏။ တောင်ဘက်၌ ပင်လယ်နီ ရှိသည်။ တူးမြောင်းသည် တောင်မြောက်တန်းနေသဖြင့် မြေထဲပင်လယ်ရေနှင့် ပင်လယ်နီရေကို ဆက်သွယ်ထားသည်။ မိုင်တစ်ရာမျှ ရှည်လျား၍ အချို့ အချို့သော နေရာများတွင် ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောကြီးနှစ်စင်း ဖြတ်သွားနိုင်လောက်အောင် ကျယ်သည်။ မြေထဲပင်လယ်ဘက်ရှိ တူးမြောင်းဝ၌ ပို့ဆက်မြို့ ရှိ၍၊ ပင်လယ်နီဘက်ရှိ တူးမြောင်းဝ၌ စုအက်မြို့ ရှိသည်။ တူးမြောင်းသည် အိဂျစ်နိုင်ငံကို ဖြတ်၍ စီးနေသည်။

ကျွန်တော်တို့ စီးနင်းလိုက်ပါလာသော “စစ်ကိုင်း” သင်္ဘောသည် ညနေ ၃ နာရီလောက်တွင် စုအက်မြို့ကို ချဉ်းကပ်သည်။ ထုံးစံရှိသည့်အတိုင်း အိဂျစ်လူမျိုး ရေကြောင်းပြနှင့် ဆရာဝန်တို့ တက်လာကြသည်။ တအောင့်တနားကြာသော် “စစ်ကိုင်း” သည် တူးမြောင်းသို့ ဝင်သည်။

သင်္ဘောဦးမှ မျှော်ကြည့်ရာ ရှေ့တူရဝယ် မြောင့်တန်း၍ တဖြည်းဖြည်း ကျဉ်းမြောင်းသွားသော တူးမြောင်းကို မြင်ရသည်။ သင်္ဘောပဲ့မှ မျှော်ကြည့်ရာ ပင်လယ်နီဘက်ဝယ် ပုတ်ခတ်လျက်ရှိသော လှိုင်းနှင့်တကွ၊ အာရှတိုက်ဘက်သို့ သွားမည်ဖြစ်သော သင်္ဘောကြီးများကို မြင်ရသည်။ စုအက်မြို့ဘက်သို့ မျှော်ကြည့်ရာ ဖြူဖွေးသော တိုက်တာ၊ စိမ်းလန်းသော ဥယျာဉ်၊ မြင့်မားသော ရေနံလှောင်စည်ကြီးတို့ကို မြင်ရသည်။ အခြားတစ်ဖက်သို့ မျှော်ကြည့်ရာ သဲအတိပြီးသော တောင်ပူစာ နိမ့် မြင့်တို့ကို မြင်ရသည်။

တူးမြောင်းထဲသို့ တဖြည်းဖြည်း ဝင်သွားခြင်းသည် ဆူညံသော လောကမှ ဆိတ်ငြိမ်သော လောကသို့ ရုတ်ခြည်း ကူးပြောင်းသွားသည်နှင့် တူသည်။ ယခင်အခါကသော် လှိုင်းကြီးလေထန်နှင့် မကြာခဏ ကြုံရသည်။ ထိုအခါ “စစ်ကိုင်း” သည် ဦးစိုက်သွားလိုက်၊ ပဲ့ထောင်လာလိုက် ခုတ်ရသည်။ လှိုင်းတို့သည် သင်္ဘောဦးကို ဝင်ဆောင်လိုက်၊ ပဲ့ဘက်က ခုန်ထွက်လိုက်နှင့် မြူးထူးကြသည်။ သင်္ဘောသားတို့သည် မိုးကာအကျိုကို ဝတ်ဆင်ကာ ခုန်ပျံ၍ ဝင်လာသော လှိုင်းတို့ကို အပြေးအလွှား တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ကြရသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် လှိုင်းမမှူးအောင် သင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်တွင် အရက်မူးကို အားကျကာ ယိုင်တိ ယိုင်တိုင် လမ်းလျှောက်ကြရသည်။ ယခုမူ သင်္ဘောပတ်ဝန်းကျင်၌ လှိုင်းလေမရှိ၊ ငြိမ်သက်၏။ သင်္ဘောသည် ညင်ညင်သာသာ ခုတ်၏။ သင်္ဘောသားတို့သည် ဦးပိုင်းဝယ် ရှေ့တူရိုက်ကို မျှော်ကြည့်လျက်၊ လက်ပိုက်လျက် မတ်တတ်ရပ်နေကြသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် နှစ်ယောက်တစ်တွဲ၊ သုံးယောက်တစ်တွဲ မျက်စိ နှစ်သက်ရာကို စူးစူးကြည့် ကြည့်နေကြသည်။

မလှမ်းမကမ်းနေရာဖြစ်သော တူးမြောင်း၏ ကမ်းပေါ်တွင် ကုလားအုတ်လေးငါးကောင်သည် ခြေတံရည်ကြီးများဖြင့် စီတန်းကာ တအိအိ လှမ်းသွားနေကြသည်ကို မြင်ရသည်။ ကုလားအုတ်၏ ကျောပေါ်၌ လိုက်ပါလာသော အာရပ်ကုလားလေးတစ်ယောက်သည် ကျွန်တော်တို့ကို လက်ပြကာ နှုတ်ဆက်၏။ ကျွန်တော်တို့ကလည်း တုံ့ပြန်လိုက်ကြသည်။ သူက ကျွန်တော်တို့ကို စက်သင်္ဘောကြီးနှင့် ခဲညားပေစွဟု အောက်မေ့လျှင်၊ ကျွန်တော်တို့ကလည်း သူ့ကို ကုလားအုတ်ကြီးနှင့် တင့်တယ်ပေစွဟု ဆိုရန် အဆင်သင့်ပင် ဖြစ်သည်။

“စစ်ကိုင်း” သည် ညင်ညင်သာသာ ခုတ်လျက်ပင် ဖြစ်၏။ တစ်ခါတစ်ရံ တူးမြောင်းသားတို့၏ ဘောက်တူလှေငယ်ကို ကျော်သွား၏။ တစ်ခါတစ်ရံ သင်္ဘောလှိုင်း ပုတ်ခတ်သဖြင့် ကမ်းပြိုသော နေရာအနီးအနားတွင် သဲတူးသဲဖို့ သင်္ဘောငယ်ကို ကျော်သွားသည်။ ဤသို့ဖြင့် ထိုခရီးကိုသွားရင်း နေဝင်သည်။

စုအက်တူးမြောင်းသည် အံ့ဖွယ်ကောင်းသည်။ ဥရောပတိုက်သား နိုင်ငံရေး သုခမိန်တို့၏ ဉာဏ်ကျက်စားရာလည်း ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်မှု၏ အသက်သွေးခဲတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် စုအက်တူးမြောင်းသည် ဥရောပတိုက်သားတို့၏ စိတ်ကူးဉာဏ်၊ နိုင်ငံရေးပရိယာယ် မာယာဉာဏ်၊ အရောင်းအဝယ်ဉာဏ်တို့ကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြထားသော ကမ္ဘာ့သက်သေခံ တစ်ရပ် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရာသည်။ အံ့ဖွယ်ကောင်းပုံသည် ဤသို့ ဖြစ်သည်။ တူးမြောင်း ဖြစ်လာသောအခါက အရစ်နှစ် ၁၈၅၀ နှင့် ၁၈၇၀ ခုနှစ်အတွင်း

အခါဖြစ်သည်။ ထိုအခါ မတိုင်မီက တူးမြောင်းတူးရန် အကြံသည် မဖြစ်စကောင်း သော အကြံ၊ ဖြစ်ခေါင့်ဖြစ်ခဲ အကြံဟု အကြံရလေ့ရှိသော ဥရောပ တိုက်သား များပင် အယူရှိကြသည်။ ထိုအယူကို ပြင်သစ်လူမျိုး ဖာဒီနန်ဒီ လက်ဆက်သည် မလျော့သောလုံ့လ၊ နိမ့်ချသောစိတ်ထား၊ ကြွယ်ဝသော စိတ်ကူးဉာဏ်တို့ဖြင့် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဒီလက်ဆက်၏ အရေးကြီးဆုံးသော အခက်အခဲကား အိဂျစ်ဘုရင်ခံထံမှ မြေယာရရန်ဖြစ်၍၊ တူးဖောက်ရေးအတွက် ငွေရရန် ဖြစ်သည်။ ပထမသော် အိဂျစ်ဘုရင်ခံသည် သူ့နယ်အတွင်းတွင် တူးမြောင်းဖောက်ရန် သဘောမတူခဲ့။ သို့ရာတွင် သူ့သား “ဆက်ပါးရှား” ဘုရင်ခံရာထူးကို ဆက်ခံသော အခါမှာမှ တူးမြောင်းဖောက်ခွင့်ရသည်။ တစ်ဖန် တူးဖောက်ရန် ငွေလိုပြန်၏။ ဒီလက်ဆက် ဥရောပသို့ ပြန်သွား၍ ကုမ္ပဏီဖွဲ့စည်း၏။ အစုငွေ လုံလောက်သောအခါ လုပ်ငန်း ကို စတင်လုပ်ကိုင်ရာ အနှစ် နှစ်ဆယ်အတွင်းတွင် အောင်မြင်လေသည်။

ဥရောပတိုက်သား နိုင်ငံရေးသုခမိန့်တို့ ဉာဏ်ကျက်စားရာ ဖြစ်ပုံသည် ဤသို့ ဖြစ်သည်။ စုအက်တူးမြောင်းသည် ဥရောပ၊ အာဖရိက၊ အာရှတို့ ဆုံရာ ဗဟိုချက်ကောင်းတွင် တည်ရှိနေသည်။ တူးမြောင်းကိုဖောက်ရန် ဒီလက်ဆက် ငွေရှာသောအခါ ဗြိတိသျှအစိုးရသည် အလိုမတူခဲ့။ ဖောက်ပြီးလျှင် တူးမြောင်းကို ပြင်သစ်တို့ ကြီးစိုးလိမ့်မည်ဟု ထင်ခြင်းကြောင့်ပင်တည်း။ နောင်အခါ ဗြိတိသျှ အစိုးရကပင် တူးမြောင်း၏ အသုံးဝင်ပုံကို သိလာသဖြင့် အစုငွေများကို အိဂျစ် အစိုးရထံမှ အမြောက်အမြား ဝယ်ပြန်သည်။ စုအက်တူးမြောင်းသည် ဥရောပ တိုက်သားတို့ ပိုင်ဆိုင်ကြီးစိုးသော အာရှတိုက်ရှိ လက်အောက်နိုင်ငံများအတွက် “သော” သဖွယ် ဖြစ်နေသဖြင့် ဥရောပ၊ အာရှ၏ နောင်ရေးကို ပြုပြင်နိုင်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။

ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်မှု၏ အသက်သွေးခဲတစ်ခု ဖြစ်သည်ကား သင်္ဘောလမ်း လည်း တို၊ အချိန်ကုန်လည်း သက်သာ၊ စရိတ်လည်း ကျဉ်း၊ ကုန်အရောင်းရ လည်း တွင်ကျယ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ တူးမြောင်းမပေါက်မီကသော် ဥရောပမှ အာရှတိုက်သို့ သွားသော သင်္ဘောတို့သည် အာဖရိကတိုက်ကို ပတ်ဝိုက်၍ သွားကြ ရသည်။ ယခုမှ စုအက်တူးမြောင်းကို ဖြတ်၍ သွားနေကြပြီ။ အာဖရိကတိုက်ကို ပတ်ဝိုက်၍ လန်ဒန်မှ ကာလကတ္တားသို့ သွားလျှင် မိုင်ပေါင်း ၁၁၆၈၆ မိုင် သွားရသည်။ စုအက်ကို ဖြတ်သွားလျှင် ၈၀၄၉ မိုင်သာ သွားရသည်ဟု သိရ သည်။

“စစ်ကိုင်း” သည် တူးမြောင်းထဲတွင် တစ်ညလုံး ခုတ်၏။ နံနက်လင်း

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

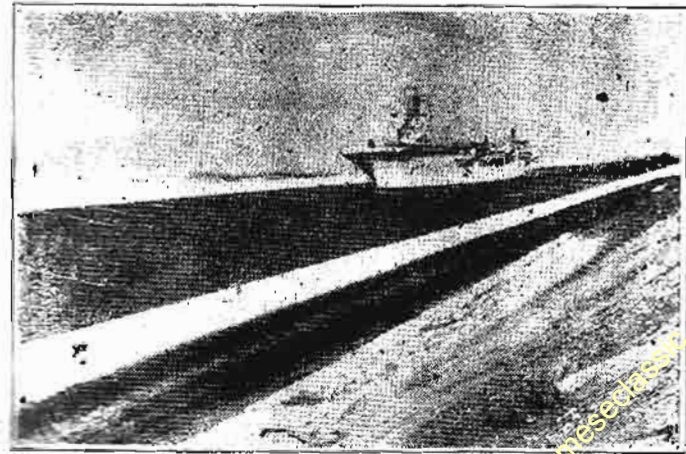
သောအခါ ပို့ဆက်မြို့သို့ ရောက်သည်။ ရောက်လျှင်ပင် စုအက်တူးမြောင်းကုမ္ပဏီ အဆောက်အအုံ ဖြူဖြူဖွေးဖွေးကို ထင်ရှားစွာ မြင်ရသည်။

ပို့ဆက်မြို့သည် အိဂျစ်နိုင်ငံပိုင်မြို့ ဖြစ်၏။ တူးမြောင်းဖောက်ခွင့်ပြုသော အိဂျစ်ဘုရင်ခံ မဟာမက်ဆက်၏ အမည်ကို အစွဲပြု၍ တည်သောမြို့ ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှ လာသော သင်္ဘောတို့ ဝင်ကပ်ရာ ဆိပ်ကမ်းမြို့ဖြစ်သဖြင့် လူမျိုးစုံ သော မြို့ဟု ဆိုရလိမ့်မည်။ လူမျိုးစုံ ရုပ်နားလေ့ ရှိသောကြောင့်လည်း ကမ္ဘာ့အရပ် ရပ်က ဓလေ့ဆိုး၊ ဓလေ့ကောင်း နှစ်ထွေရာနေရာလျက် ရှိသည်။ သို့ရာတွင် အရှေ့တိုင်းသားတို့၏ မြို့သည် အရှေ့ဆန်လျက်ပင် ရှိသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် သင်္ဘောကပ်လျှင်ကပ်ချိင် ကျွန်တော်တို့ အရှေ့တိုင်းသား ဈေးသည်ငယ် များ၏ ဣန္ဒြေမသော အမူအရာတို့ကို မြင်ရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိုသူတို့သည် သင်္ဘောပေါ်သို့ အပြေးအလွှား တက်လာ၍ သူတို့၏ ပစ္စည်းများကို ကျားပိန်တွယ် တွယ်၍ ရောင်းတတ်ကြသည်။ နားငြီးအောင် ဟစ်အော်၍ ရောင်းတတ်ကြသည်။ သူတို့အချင်းချင်း တိုးဝှေ့၍ အလှအယက် ရောင်းတတ်ကြသည်။ ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး ရောင်းတတ်ကြသည်။ ညာ၍လည်း ရောင်းတတ်ကြသည်။ စိတ်ညစ်ဖွယ် အလွန်ကောင်းလှ၏။ တစ်ဖန် ခါးပိုက်နှိုက် ကိုလည်း ကြောက်ရသေးသည်။

ပိုက်ဆံထည့် သားရေအိတ်ငယ်တစ်ခုကို ဝယ်မည်ဟု ကြည့်ရုံပင် ရှိသေး သော်လည်း၊ ကြည့်သော ကျွန်တော်ထံမှ သားရေအိတ်သည်က ပိုက်ဆံတောင်း

စုအက်တူးမြောင်း

www.burmeseclassic.com

သည်မှာ ကျွန်တော် လွန်သောကြောင့်ပေလော။ ပုန်းလှိုင်းကွယ်လှိုင်း ရောင်းသော
 ဈေးသည်က ညစ်ညမ်းသော အရုပ်ကားတစ်ကားကို နမူနာအဖြစ် ထုတ်ပြသဖြင့်
 ရုတ်တရက်ကြည့်၍ ခေါင်းခါသွားသော ကျွန်တော့်ကို ထိုဈေးသည်က စိတ်ဆိုး
 သော မျက်လုံးဖြင့် ဝါးစားမတတ် ကြည့်သည်မှာ ကျွန်တော် လွန်သောကြောင့်
 ပေလော။ မဆဲအင်တန် ဈေးတင်ထားသော တန်ဖိုးကို ခေါက်ချိုးလောက် ဆစ်၍
 ဝယ်သော ကျွန်တော်ကို ဈေးသည်က 'သင် သည်ဟာမျိုး မြင်ဖူး၏လား' ဟု
 ပြောကာ တခြားသို့ ထွက်သွားသည်မှာ ကျွန်တော် လွန်သောကြောင့်ပေလော။
 ဤကိစ္စတွင် ကျွန်တော် မလွန်ဟု တစ်ထစ်ချ ပြောရသည်။ အဘယ်ကြောင့်
 ဆိုသော် ကျွန်တော်တို့၏ သင်္ဘော ထွက်ခါနီးလောက်မှာ ထိုဈေးသည်ပင်
 ကျွန်တော်ထံသို့ လာ၍ 'အို ... ဘုရားသခင်၊ ခင်ဗျားကို ကျွန်တော် လိုက်ရှာနေ
 သည်မှာ ကြာပါပြီ၊ မောလည်း မောလှပါပြီ၊ ခင်ဗျား ဆစ်သော ဈေးနှင့်ပင်
 ဝယ်လိုက်ပါတော့' ဟု ပြော၍ ရောင်းပြန်သည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်က 'ကျွန်တော့်
 ကို သည်ဟာမျိုး မြင်ဖူးရဲ့လားဟု ခင်ဗျား ပြောသွားသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်သို့လင်
 ထပ်လျှော့ဦး' ဟု ပြောရာ၊ သူ ဒေါသအမျက် ခြောင်းခြောင်းထွက်၍ သင်္ဘောပေါ်မှ
 ဆင်းသွားသည်။ ကျွန်တော့်မှာ ပြီးနေရသည်။

ထူနေသော ထိုဈေးသည်ငယ်တို့ မရှိဆင်းကြမမှန်း ကျွန်တော် သိပါ၏။
 သို့ရာတွင် ကြည့်ဦးလော့။ "စစ်ကိုင်း" သင်္ဘော၏ ဝမ်းလိုင်အတွင်းသို့ ကူလီ
 တို့သည် ပင်ပန်းကြီးစွာ ကျောက်မီးသွေး သယ်သွင်းနေကြရသည်။ ထိုသူတို့
 လည်း လူဆင်းရဲများပင်တည်း။

ညနေ နှစ်နာရီ၌ "စစ်ကိုင်း" သည် ကျောက်ဆူးတင်၍ သုံးနာရီတွင်
 ဆိပ်မှ ခွာ၏။ ထိုနောက် ပို့ဆက်မြို့ထိပ်ရှိ "လက်ညှိုးညွှန်ရာ ရေဖြစ်သော"
 ပြင်သစ်လူမျိုး ဒီလက်ဆက်၏ ကျောက်ရုပ်ကိုလွန်၍ မြေထဲပင်လယ်သို့ ဝင်သည်။
 ခရီးသည်တို့သည် သူ့ကျေးဇူးကြောင့် အရှေ့တိုင်းမှ အနောက်တိုင်းသို့ နေ့ချင်း
 ညချင်း ရောက်နိုင်ကြသည်။

[၁၉၄၁]

မာဆေးမြို့

မာဆေးမြို့သည် ပြင်သစ်နိုင်ငံ တောင်ဘက်ကမ်းခြေရှိ ပြင်သစ်သင်္ဘောဆိပ်
 မြို့ကြီးတစ်မြို့ ဖြစ်သည်။ စုအင်္ဂါတူးမြောင်း ဖောက်ပြီးသည့်နေ့မှ စ၍ ယခင်က
 ထက် ပို၍ စည်ကားကြီးကျယ်လာသည်ဟု ဆိုသည်။ မြေကြောကို ရှုံ့လိုက်သော
 ကုန်သည်၊ ခရီးသည်တို့သည် သင်္ဘောဖြင့် စပိန်နိုင်ငံကို ပတ်၍ မသွားဘဲ၊ မာဆေး
 မြို့မှနေ၍ မီးရထားဖြင့် ဥရောပအလယ်ပိုင်းသို့ ရက်အနည်းငယ် အတွင်းတွင်
 အရောက် သွားနိုင်သည်။ မြန်မာကျောင်းသား နှစ်ဦးသည် ထိုမြို့၌ ဆင်း၍
 ထိုမြို့မှပင် မြောက်ဘက် ပြင်သစ်ကမ်းခြေသို့ မီးရထားဖြင့် သွားကြသည်။
 ထိုမှတစ်ဆင့် ဘီလပ်သို့ ကူးတို့သင်္ဘောဖြင့် ကူးရန်ဖြစ်သည်။

ပို့ဆက်မြို့မှ "စစ်ကိုင်း" ခွာသောနေ့သည် ၁၉၃၈ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ
 ၉ ရက် ဖြစ်သည်။ မြေထဲပင်လယ်တွင်းသို့ ဝင်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်
 ဥရောပသည် ကျွန်တော်တို့အား စကားနှစ်ခွန်းဖြင့် ဆီးကြိုနှုတ်ဆက်သည်။
 ကျွန်တော်တို့သည် မိုန်းနေရာမှ ရုတ်တရက် လန်ဒန်သော သူကဲ့သို့ ဖြစ်ကြရသည်။
 တစ်ခွန်းမှာ ချမ်းစိမ်းသော ရာသီဖြစ်၍၊ ကျန်တစ်ခွန်းမှာ ဥရောပ၌ ထိုအခါက
 စွဲကပ်နေသော နိုင်ငံရေးဝေဒနာ ဖြစ်သည်။ ယခင်အခါ ကျွန်တော်တို့သည်
 ပင်လယ်လေ၏ အအေးဓာတ်ကို ခံစားရသော်လည်း ထိုအအေးဓာတ်သည်
 အရေပြားကိုသာ ပုတ်ခတ်နိုင်၏။ ပင်လယ်နီသို့ ရောက်စဉ် နှစ်ရက်တိုင်တိုင်
 နေ့ညမလတ် ချွေးတဖြိုင်ဖြိုင် ကျခဲရသေးသည်။ ယခုမူ အအေးဓာတ်သည်
 အရေပြားလောက်ကို ထိမထင်၊ အသားတွင်းသို့ပင် ဝင်လေပြီ။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် ရာသီ၏ အန္တရာယ်ကို အန္တရာယ်သဖွယ်
 အမှုမထားတတ်သော အရှေ့တိုင်းသား အဝတ်အင်္ကျီတို့ကို သိမ်း၍၊ ထူထဲသော
 အနောက်တိုင်းသား အဝတ်အင်္ကျီတို့ကို မြဲမြံကျစ်လျစ်စွာ ဝတ်ဆင်ကြရသည်။
 လာလတ္တံ့သော ဘေးကို မျှော်၍ အဆင်သင့် ကာကွယ်ထားခြင်းမျိုးပင်တည်း။
 ယခင်အခါ ကျွန်တော်တို့သည် ထမင်းစားခန်းသို့ ဆင်းတိုင်း အခန်း၌ ဝိုင်ယာ
 လက် သတင်းကို ဖတ်ကြသည်။ သတင်းအပေါင်းတွင် စပိန်ပြည်၌ ဖြစ်ပွား

နေသော စပိန်သမ္မတ အစိုးရနှင့် အာဏာရှင် သူပုန်မိုလ် ဖရန်ကိုတို့၏ ပြည်တွင်း စစ်ပွဲ သတင်းလည်း ပါသည်။ ဂျာမန်အာဏာရှင် ဟစ်တလာနှင့် ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယားနိုင်ငံ အရှုပ်အထွေး သတင်းလည်း ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ဖတ်ရုံသာဖတ်၍ နောင်ဖြစ်ပျက်မည့် အရေးကို လေးနက်သော အတွေးထဲသို့ မသွင်းခဲ့ကြ။ မြန်မာပီပီ အတိတ်၏ အရသာကို ခံစားကာ ကိုယ်နိုင်ငံ၏ ရှေးဟောင်း နှောင်းဖြစ် ကိုယ်ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်တို့ကို ပြောဆိုလျက် ပျော်ရွှင်သည့် အခါ ဖျော်ရွှင်၍ ဝမ်းနည်းသည့်အခါ ဝမ်းနည်း၍ မာန်တက်သည့်အခါ မာန်တက်ခဲ့ကြသည်။ “ငါ” နှင့်သာ ကျေနပ်၍ “သူ” အကြောင်းကို ဂရုမထား။ “သူ” ကြောင့် “ငါ” ဘယ်လို ဖြစ်တတ်သည်ကိုလည်း ဂရုမထား။ “ငါ့” ကြောင့် “သူ” ဘယ်သို့ ဖြစ်တတ်သည်ကိုလည်း ဂရုမထားလိုသော သဘောမျိုးပင်တည်း။ ယခုမူ ကျွန်တော်တို့သည် ဥရောပ၏ နိုင်ငံရေး ဝေဒနာနှင့် နီးကပ်နေပြီ ဖြစ်သဖြင့် “ငါ” သဘောကို တစ်ဆိတ်ကလေး ဖျောက်ပစ်လိုက်ကြရသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာပီပီပင် “စစ် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး” ဟု ကိုယ်လိုရာ ကိုယ်တွေး၍ ကိုယ်အတွေးနှင့် ကိုယ် တင်းတိမ်လိုက်ကြ၏။ ထို့ပြင် မြန်မာပီပီပင် ဖြစ်လျှင်လည်း ဖြစ်သလို နေရန်ရှိသည်ဟု နောင်ခါလာ နောင်ခါဈေး သဘောမျိုးကိုလည်း နှလုံးသွင်းလိုက်ကြသည်။

ထိုသို့ ကျွန်တော်တို့ အတွေးပင်လယ်တွင် ပေါလော မျောနေစဉ် “စစ်ကိုင်း” သည် မြေထဲပင်လယ်တွင် လှိုင်းကြီးရောတို့ကို ကျော်ကာ ဖြတ်ကာ တိုး၍သာ ခုတ်မြဲ ခုတ်နေသည်။ ခြောက်ရက်ခန့် ကြာသောအခါ မာဆေးမြို့သို့ ရောက်သည်။

ကျွန်တော်တို့သည် အနောက်တိုင်း သဘော၊ အနောက်တိုင်း အမူအရာ တို့ကို စာပေများမှ တစ်ဆင့် နည်းများမဆို သိသင့်သလောက် သိကြ၏။ သို့ရာတွင် မာဆေးမြို့၌ ထိုသဘော၊ ထိုအမူအရာတို့ကို ပထမအကြိမ် ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင် ဖြစ်ကြရသည်။ ကုန်းသို့ ဆင်းသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပြင်သစ်ကူလီတို့သည် အပြေးအလွှားမရှိ၊ ကာယိန္တရီရှိကြ၏။ မော်တော်ကား မောင်းသမားများလည်း ထိုနည်းပင် ဖြစ်သည်။ ကာယိန္တရီရှိသည်ဟု ဆိုရသော်လည်း ထိုသူတို့၏ စိတ်၌ ငွေလိုချင်သောစိတ် မရှိဟု မဆိုသာချေ။ သို့ရာတွင် ထိုသူတို့၏ မျက်နှာ၌ မောက်မာသော အသွင်မရှိ၊ နှစ်သက်ဖွယ်ရာကိုသာ မြင်နိုင်သည်။ ထို့ပြင် ဈေးဆစ်ခြင်းမျိုးလည်း မရှိ။ ဤအလုပ် ဤခရီးအတွက် ဤမျှ ထိုအလုပ် ထိုခရီးအတွက် ထိုမျှ ရထိုက် ပေးထိုက် ကြည့်ဖြုတ်ထိုက်သည်ဟု လုပ်သားနှင့်ခိုင်းသူ သဘောတူ နားလည်နေသည့်ပမာ လိုရာသန္တ လွယ်ကူစွာ ပြည့်ဝနိုင်သည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အရောင်းအဝယ်၊ အသယ်အလုပ် ကိစ္စမျိုးတွင် တန်ဖိုး တစ်ထစ်ချ ဖြတ်ထားသော ထုံးစံရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုထုံးစံကို ရောင်းသူ ကလည်း မဖျက်၊ ဝယ်သူကလည်း ရိုသေသည်။ မာဆေးမြို့၌ လည်ပတ်ရန် ကျွန်တော်တို့ မော်တော်ကား ဝှားရမ်းသောအခါ၊ မာဆေးမြို့၏ မြေပုံကို ထုတ်ပြ၍ ကျွန်တော်တို့ သွားလိုရာကို ကားသမားက မေးသည်။

သွားလိုရာကို သူ သိသောအခါ၊ ဘယ်အချိန်အတွင်းမှာ သင်္ဘောသို့ အရောက်ပြန်လျှင် ဘယ်မျှ အဖိုးပေးထိုက်ကြောင်း ပြော၍ ဈေးတည်သည်။ သူ ပေးသော ဈေးကလည်း ဈေးလိမ်ဈေးညာ မဟုတ်၊ သင်္ဘောသို့ ပြန်ရောက်၍ သိနားလည်သူကို မေးသောအခါ ဈေးမှန်ဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။ ဘီလပ်နိုင်ငံ၊ အိုင်ယာလန်နိုင်ငံတို့၌လည်း ထိုသဘောကိုပင် တွေ့ရသည်။ အနောက်တိုင်းသား တို့သည် ထောင်ချီ၊ သောင်းချီ၍ လိမ်လည်ချင်လျှင် လိမ်လည်မည်၊ မူးပဲကျပ် လောက် အတွက် တိုင်းခြားခန့်သည်တို့ကို မလိမ်လည်တတ်ဟု ကျွန်တော်စိတ်မှာ အောက်မေ့မိသည်။ မသိနားမလည်သော သူစိမ်းတစ်ရံဆဲ ခရီးသည်တို့ကို အဆမတန်သော တန်ဖိုးဖြင့် လည်းကောင်း၊ အလှအယက် ခေါ်ငင်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း မညှဉ်းဆဲတတ်သော သဘောသည် အနောက်တိုင်းသား အလုပ်သမား ဆင်းရဲသားတို့၏ သိမ်မွေ့သော သဘောတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။ အနောက်တိုင်း၌ ပညာအခြေခံ ကောင်းသောကြောင့်ဟု တစ်ခါတစ်ရံ တွေးမိသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကားမောင်းသမားသည် လေချွန်ကာ၊ ပါးစပ်ဆိုင်း တီးကာ သွားလိုသော အရပ်သို့ မောင်းပေး၍ ရောက်လိုသော နေရာ၌ ရပ်ပေးသည်။ ကျွန်တော်တို့အထဲတွင် ပြင်သစ်ဘာသာကို ထမင်းစား ရေသောက်လောက် တတ်သူပင် မပါ။ သို့ရာတွင် အခက်အခဲ မကြုံခဲ့ရ။ ကားသည် တစ်ခါတစ်ရံ မြောင့်တန်းသော လမ်းမကြီး၌ သွား၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ကောက်ကျွေသော လမ်းကျဉ်းလမ်းမြောင်းတို့၌ သွားသည်။ မြင်တွေ့ရသော နေရာတိုင်းလိုလိုမှာပင် သန့်သန့် ရှင်းရှင်း ရှိ၏။

မာဆေးမြို့ လမ်းသစ်တလင်းတို့အပေါ်၌ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ထမင်းဆိုင် တို့မှ စီးဆင်းနေသော ရေစီးချောင်း မရှိ၊ ယင်တလှောင်းလှောင်းနှင့် အမှိုက်ပုံများလည်း မရှိ။ ပုပ်အုံနေသော ရေမြောင်းများလည်း မရှိ။ စက္ကူစုတ်၊ သံပုံစုတ်၊ နို့ဆီခွက်ဟောင်းတို့လည်း မရှိ။ ဓာတ်ဆီနဲ့မှတစ်ပါး အခြား နံဇော်သော အနံ့လည်း မရှိ။ မာဆေးမြို့သည် ဥရောပတိုက်ရှိ မြို့အပေါင်းတွင် အညစ်ပတ်ဆုံးသော မြို့တစ်မြို့ပေဟု မာဆေးသို့မဆင်းမီ သင်္ဘောစက်မိုလ်က ကျွန်တော်ကို ပြောလိုက်သည်။ ထိုကြောင့် ပဏ္ဍမုသော် ရန်ကုန်မြို့ရှိ အချို့ အချို့သော လမ်း

တို့ကို လျှောက်ဖူးမည် ဖြစ်သော “စစ်ကိုင်း” စက်မိုလ်က ကျွန်တော့်ကို လှောင်လိုက် ဟန် တူသည်ဟု ထင်မိသည်။ သို့ရာတွင် သူ လှောင်သည်မဟုတ်။ ဘီလပ်ရှိ အချို့မြို့၊ ပါရစ်မြို့တို့နှင့် နှိုင်းစာလျှင် မာဆေး အလွန်ညစ်ပတ်သည်။ စက်မိုလ် ပြောလိုက်စဉ်က မာဆေးကို ဥရောပတိုက်ရှိ အခြားမြို့များနှင့် နှိုင်းစာ၍ ပြောလိုက် သည်။ ကျွန်တော် မြင်စဉ် မာဆေးကို ရန်ကုန်မြို့နှင့် နှိုင်းစာ၍ မြင်သည်။ သန့်ရှင်းသည်ဆိုသော ကျွန်တော် အဆင့်အတန်းသည် ညစ်ပတ်သည်ဆိုသော သူ့အဆင့်အတန်းကိုပင် မမိသေးကြောင်း ဘွားဘွားပေါ်သတည်း။

ကျွန်တော်တို့သည် သင်္ဘောသို့ အချိန်မီ ပြန်စရာ ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကားသည် ရပ်သင့်သော နေရာ၌ ရပ်သည်ဆိုရုံမျှ ရပ်၍ တစ်ချိန်လုံးလိုလို ခုတ်မောင်းလျက်သာ နေသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် အချို့ အချို့သော မြို့၏ မျက်နှာပုံး ဖြစ်သော ရုံး၊ ရုပ်ရှင်၊ ကပွဲ၊ မီးရထား ဘူတာရုံ၊ ပြတိုက်၊ ဥယျာဉ်၊ ရေချိုးဆိပ်၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းတို့ကို ရောက်ကြသည်။ မြို့စောင့် ဘုရားရှိခိုး ကျောင်းတွင် အတန်ငယ် ကြာခဲ့ကြသည်။ ထိုကျောင်းသို့ ရောက်အောင် မြေပြင်မှ ကျောက်တောင်ထက်သို့ ပေးသုံးရာလောက် တက်ကြရသည်။ ကျောက်တောင်ပြင် မှ ကျောင်းဆီသို့ နောက်ထပ် ပေတစ်ရာငါးဆယ်လောက် တက်ကြရပြန်သည်။ ကျောက်တောင်အတက်တွင် ခြေကျင်တက်၍ အဆင်းတွင် တောင်ဆင်းဓာတ် ရထား တစ်မျိုးဖြင့် ဆင်းသည်။ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းဆီမှ နေ၍ ကြည့်သော် လှပသောမြေပြင်၊ ရေပြင်မျှော်ခင်းကို မြင်ရသည်။ မာဆေးမြို့သည် ကျောက် တောင်ခြေရင်း၌ ပြား၍ ဖွေးဖွေးဖြူနေသည်။

မြို့အရှေ့ ပင်လယ်ပြင်၌ ကျွန်းငယ်တို့ ပြန့်ကြဲနေကြသည်။ ထိုကျွန်းငယ် တို့တွင် ပြင်သစ်ဝတ္ထုရေးဆရာ ဒူးမား ရေးသော ရတနာသိုက် (မောင်ရင်မောင် မမယ်မ ဝတ္ထု) ဇာတ်လမ်းခင်းရာ ရဲတိုက်နှင့် ကျွန်းကိုလည်း မြင်သည်။ ဘုရား ရှိခိုးကျောင်းသို့ ဘုရားဖူးတက်လာသူ များပြားလှ၏။ အချို့သော ဘုရားဖူးတို့ သည် ခရစ်တော်ကို ရိုသေသောအားဖြင့် ခရစ်ရုပ်တုတော်ရှိ ဒဏ်ရာကို နမ်းရှုပ် ပူဇော်ကြသည်။ ယခင်အခါကသော် ပြင်သစ်တို့ကို အပျော်စည်းစိမ်၌သာ ယစ်မူး နစ်မျောနေသော လူမျိုးဟု ကျွန်တော်သည် သိမ်းကျုံးထင်မိခဲ့သည်။ သိမ်းကျုံး၍ ထင်ခြင်းသည် မှားတတ်လေစွ။ အပျော်စည်းစိမ်၌ ယစ်မူးနစ်မျောသူ ပေါမည် ဖြစ်သော်လည်း ဘုရားသခင် ကိုင်းရှိုင်းသူလည်း ပေါသေး၏ တကားဟု ယခု ကျွန်တော် ခွဲခြားတတ်လာပြီ။

သို့ရာတွင် ပြင်သစ်တို့ စိတ်ကူးကောင်း၍ အလှူကြိုက်တတ်ပုံသည် ကျော်စောသလောက် မှန်ပေသည်။ ခပ်သိမ်း ပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သော ဘုံ

အဆောက်အအုံ၊ ဘုံဥယျာဉ်၊ ဘုံပေတစ်ရာလမ်းတို့သည် အဆင်တန်ဆာ ကင်း သည် မရှိ။ ဘုံအဆောက်အအုံတို့သည် အထွတ်တင်လျက်၊ အရပ်တပ်လျက်၊ ပန်းဆွဲလျက် တင့်တယ်ကြသည်။ ဘုံဥယျာဉ်တို့သည် မြေပြင်၌ အချိုးအကွက် အညီအညွတ်နှင့်၊ ရေပန်း ရေတံခွန်နှင့် လှပကြသည်။ ဘုံပေတစ်ရာလမ်းတို့သည် ဗုလ်ဗားခေါ် လမ်းဆေးသစ်ပင်တန်းနှင့်၊ လမ်းလယ်မြက်ခင်းနှင့် မြိုင်ဆိုင်ကြသည်။ ကြေးနန်းတိုင်များမှပင် သုံးရောင်ခြယ် ပြင်သစ်နိုင်ငံတော် အလံငယ်များကို ကြက်ခြေခတ် ဆင်ယင်ထားကြသည်။ ကျောက်ရုပ်တို့ကား တစ်မြို့လုံး အနှံ့ အပြား ရှိကြသည်။ ပြင်သစ်လူမျိုးသည် သူတို့၏မြို့ကို လှပတင့်တယ်အောင် စီရင်တတ်ကြသည်။

မော်တော်ကားကို သင် ခဏခဏ စီးရလျှင် ဝမ်းမပူဆာတတ်သလော။ ကျွန်တော် ဝမ်းပူဆာတတ်သည်။ ကျန်လူအပေါင်းလည်း ဝမ်းပူဆာလာကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဒီးရာ ကော်ဖီဆိုင်သို့ ဝင်ကြ၏။ ဆိုင်တွင်း ဆိုင်ပြင်၌ ပြင်သစ် ကား မ နေရာကား စားသောက်နေကြသည်။ ကျွန်တော်သည် စားပွဲဝန်းကျင်ကို ကြည့်၏။ ပြင်သစ်ယောက်ျားတို့သည် အများအားဖြင့် ညွက်ကြသည်။ ဖျတ်လတ် ကြသည်။ မျက်နှာချွန်းသည်။ မျက်နှာကို ပို၍ချွန်းသည် ထင်ရအောင် အချို့ သည် မေးဖျား၌သာ မှတ်ဆိတ်စုစု ထားကြသည်။ ညွက်ပင်ညွက်သော်လည်း ခိုက်ရွံ့သော ပြင်သစ်လည်း အတော်အတန် များသည်။ ပြင်သစ်မတို့၏ ရုပ် လူ့ဗူဏာသည် ပြတ်သားသည်။ ကြောရှင်းသည်။ မေးရိုးလှသည်။ ပရိသတ် အပေါင်းတွင် အချို့ သတင်းစာ ဖတ်နေကြသည်။ အချို့ တိုးတိုးသက်သာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင် နေကြသည်။ သူတို့ စကားပြောသောအခါ ကိုယ်ဟန် အမူအရာ ဖြင့် စကားပြောသည်သာ များသည်။ အထူးသဖြင့် ပန်းနစ်ဖက်ကို ပင့်ကာမြှင့်ကာ ပြောတတ်ကြသည်။ သူတို့၏ စကားတွင် နာသံကဲနေသဖြင့် စကားကို နားမလည် သော်လည်း နားထောင်၍ ကောင်းသည်။

ဥရောပကို ၃ နာရီခန့် ကြည့်ခဲ့ရပြီတည်း။

ဂျီဘရော်လတာမြို့

ရန်ကုန်မြစ်ဝမှ ထွက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် “စစ်ကိုင်း” သင်္ဘောသည် ရှေးဦးစွာ ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော်ကို ဝင်သည်။ ထိုနောက် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာကို ဖြတ်သည်။ ထိုနောက် ပင်လယ်နီကို ဝင်သည်။ ထိုနောက် စုအင်တူးမြောင်းကို ဝင်သည်။ ထိုနောက် မြေထဲပင်လယ်သို့ ဝင်သည်။ နောက်တစ်ကြိမ် အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာ ကို ဖြတ်ရပြန်ဦးမည်။ “စစ်ကိုင်း” သင်္ဘောသည် ရှေးဦးစွာ အနောက်တောင်သို့ ဆင်း၏။ ထိုနောက် အနောက်မြောက်သို့ ထောင်၏။ ထိုနောက် မြောက်စူးစူးသို့ တက်၏။ ထိုနောက် အနောက်ဘက်သို့ ချိုးသည်။ နောက်တစ်ကြိမ် မြောက်စူးစူး သို့ တက်ရပြန်ဦးမည်။ စုအင် အထွက် မြေထဲ အဝင်တွင် ပို့ဆက်မြို့ကို မြင်ခဲ့၏။ နောက်တစ်ကြိမ် မြေထဲ အထွက် အတ္တလန္တိတ် အဝင်တွင် ဂျီဘရော်လတာမြို့ကို မြင်ရပြန်ဦးမည်။

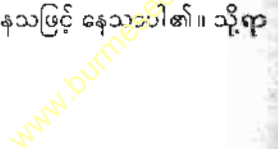
မြင်လည်း မြင်ရ၏။ ညိုရင့်ရောင် ကျောက်တောင်လုံးလျားလျားပင် တည်း။ ခရီးလမ်းညွှန် ရှေးသူများသည် ထိုကျောက်တောင်ကို ခြင်္သေ့နှင့် ဥပစာ တင်၏။ ရာဇဝင်သမားများသည် ပင်လယ်တံခါးနှင့် ဥပစာတင်သည်။ နှစ်ခု ပေါင်းသော် ပင်လယ်တံခါးစောင့် ခြင်္သေ့ဟုလည်း ဆိုနိုင်၍၊ ခြင်္သေ့စောင့် တံခါး ဟုလည်း ဆိုနိုင်၏။ အကြင် ရန်သူတစ်ဦးသည် မြေထဲပင်လယ်မှ အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာသို့ လည်းကောင်း၊ အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာမှ မြေထဲပင်လယ်ထဲသို့ လည်း ကောင်း ဝင်ထွက်သွားလာခြင်းကို ပြုလို၏။ ထိုရန်သူသည် တံခါးစောင့် ခြင်္သေ့ကို ရှေးဦးစွာ အသေသတ်ချိမ့်မည်။ သို့တည်းမဟုတ် ခြင်္သေ့စောင့်သော မြေထဲ ပင်လယ် တံခါးကို အပွင့် ဖွင့်ရချိမ့်မည်။ တစ်ဖန် ရန်သူကိုမြင်လျှင် ခြင်္သေ့သည် တံခါးမှ နေ၍ ထိုရန်သူကို တားဆီးနိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် တံခါးကို အလုံ ပိတ်၍ ထိုရန်သူကို ရန်မူရန် ခြင်္သေ့ကို လွှတ်လိုက်နိုင်သည်။

ရောက်၌ တန်ခိုးကြီးလိုသော ဗြိတိသျှလူမျိုးသည် ထိုကျောက်တောင်၏ ခွမ်အားကို ကြိုတင်၍ မြင်သဖြင့် စပိန်နိုင်ငံပိုင် ထိုကျောက်တောင်ကို အရ ယူရန် ကြိုးစား၏။ ကြိုးစားသည့်အတိုင်း ၁၇၁၃ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှတို့ လက်တွင်း သို့ သက်ဆင်းခဲ့သည်။ သက်ဆင်းသည့် နေ့မှစ၍ ခြင်္သေ့သည် ဗြိတိသျှခြင်္သေ့ ဖြစ်၍ တံခါးလည်း ဗြိတိသျှ ခြင်္သေ့စောင့်တံခါး ဖြစ်လာသည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် ကျောက်တောင်ကို ခံတပ်ပြု၍ ကျောက်တောင်ခြေရင်း၌ ဂျီဘရော်လတာမြို့ကို ကြီးပွားစည်ကားအောင် စီရင်သည်။ ဗြိတိသျှသင်္ဘောတို့သည် ထိုကျောက်တောင် ခံတပ်ကို အခြေပြုနိုင်သဖြင့် အရှေ့ဘက်တစ်လွှားသို့ မြေထဲပင်လယ်ကို ဖြတ်၍ ခိုးရိမ်မဲ့ သွားလာဝင်ထွက် ပြုနိုင်လေသည်။

“စစ်ကိုင်း” သည် ကျောက်တောင်ကို တဖြည်းဖြည်း ချဉ်းကပ်ရာ တောင်ခြေ၌ လဲလျောင်းနေသော ဂျီဘရော်လတာမြို့ကို မြင်ရသည်။ ထိုနောက် တိုးသွားရာ မြို့ခြေကမ်းစပ်မှ ရေပြင်သို့ ထိုးထွက်နေသော ပိယာ ခေါ် လှိုင်းတား ကျောက်တန်းတို့ကို မြင်ရသည်။ တစ်ဖန် ထိုလှိုင်းတား ကျောက်တန်းတို့၌ လည်းကောင်း၊ မနီးမဝေး၌ လည်းကောင်း ရုပ်နားနေကြသော သင်္ဘော အမြောက် အမြားကို မြင်ရသည်။

သင်္ဘောအပေါင်းတွင် ကုန်သင်္ဘော၊ စစ်သင်္ဘော နှစ်မျိုးစုံ၏။ သို့ရာတွင် ထိုအခါက ကုန်သင်္ဘောသားများသည် အချို့ ဗြိတိသျှကုန်သင်္ဘော ဖြစ်၏။ အချို့ ဒတ်ချက်ကုန်သင်္ဘော ဖြစ်သည်။ အချို့ ပြင်သစ်ကုန်သင်္ဘော ဖြစ်သည်။ ထိုသင်္ဘောတို့သည် ဗြိတိသျှပိုင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဒတ်ချက်ပိုင် ဂျာဝါး ကျွန်းစု၊ ပြင်သစ်ပိုင် ကမ္ဘောဇ၊ အာနန်၊ တောင်ကင်တို့မှ သော်လည်းကောင်း၊ တို့သို့ သော်လည်းကောင်း စုန်ဆန်သွားလာမည့် သင်္ဘောစုံ ဖြစ်ဟန် တူသည်။ ထိုပြင် ဂျပန် ကုန်သင်္ဘောနှစ်စင်းကိုလည်း မြင်ရသည်။ ကုန်သင်္ဘောစု အကြီး အကြားတွင် အမြောက်တင် စစ်သင်္ဘောသုံးစင်းကိုလည်း မြင်ရသေးသည်။ နှင်စင်းတွင် ဗြိတိသျှအလံ လွှင့်ထားသည်။ ကျန်တစ်စင်းတွင် စပိန်သူပုန်ဗိုလ် ဖရန်ကို၏ အလံကို လွှင့်ထားသည်။ ထိုသင်္ဘောသည် ရုပ်၍မနေ၊ လူးလာတို့ ခေါက် လမ်းလျှောက်နေသော ကင်းစောင့်စစ်သားကဲ့သို့ ဂျီဘရော်လတာမြို့ အရှေ့၌ ထိုမှ ဤမှ ခုတ်မောင်းနေသည်။ ဥရောပတိုက် ဝေဒနာ ခံစားနေရသော အရိပ်နိမိတ်ပင်တည်း။ ထိုဝေဒနာကို စစ်ဆေးလိုက်လျှင် ဥရောပတိုက် စပိန်နိုင်ငံ တွင် တစ်နေရာ၌ သမ္မတ အစိုးရနှင့် စပိန် သူပုန်ဗိုလ် ဖရန်ကိုတို့ အာဏာလုနေ ကြသောကြောင့် ရောင်ကိုင်းနေသော ဝေဒနာဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်သည်။

ဂျီဘရော်လတာမြို့သည် ဗြိတိသျှပိုင် ဖြစ်နေသဖြင့် နေသာပါ၏။ သို့ရာ

တွင် သူလည်း ဝေဒနာ မကင်းဟု ဆိုစေကာမူ ဝေဒနာ အရှိန်ကိုကား ခံစားရ
ပေလိမ့်မည်။

“စစ်ကိုင်း”သည် လှိုင်းတားကျောက်တန်း တစ်နေရာ၌ ရပ်၏။ မြို့သို့
တက်ရောက်လည်ပတ်ရန် တစ်နာရီခွင့်ရသဖြင့် ကျွန်တော်တို့သည် ဆိပ်ကမ်းသို့
ကူးတို့သင်္ဘောဖြင့် ကူးကြသည်။ ဂျီဘရော်လတာမြို့သည် မော်တော်ကား၊ မြင်း
ရထားဖြင့် လှည့်လည်နိုင်လောက်အောင် မကြီးလှ။ တစ်ဖန် ကျောက်တောင်မြင့်
ပေါ်သို့ တက်ရောက်နိုင်လောက်အောင်လည်း အချိန်မရ။ ထို့ကြောင့် မြို့တွင်း၌သာ
ခြေကိုင်လည်ကြသည်။ ဂျီဘရော်လတာမြို့သည် သမပိုင်းခုံ အစွန်အနား၌ တည်ရှိ
သဖြင့် မြို့၏ ရာသီသည် ဥရောပ၌ အလွန်နွေးသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့ရာတွင်
ဆောင်းဝင်ခါနီးပြီ ဖြစ်သောကြောင့် မအေးလွန်း၊ မနွေးလွန်း။ “ခွန်းခြစ်တစ်မျိုး
အထိုးခံ” ရာသီဘဝသို့ ပြောင်းနေနှင့်လေပြီ။

[၁၉၄၁]

လန်ဒန်မြို့

နံနက် ၁၁ နာရီအချိန်၌ လန်ဒန်မြို့ အရှေ့မြောက်ပိုင်းရှိ လစ်ဘာပူ ဘူတာရုံသို့
ကျွန်တော်တို့ စီးနင်းသော မီးရထား ဆိုက်သည်။ မြန်မာအသင်းက အသင်းသား
အချို့ လာရောက်ကြိုဆို၍ အသင်းတိုက်သို့ ခေါ်သွားသည်။ ထိုနောက် အသင်း
သားများကပင် တည်းခိုခင်းတို့ကို ငှားရမ်းပေးသည်။ သင်္ဘောပေါ်မှာ
ရုံခေတ္တ ကျွန်တော်တို့သည် လန်ဒန်လက်စွဲစာအုပ်ကို ဖတ်၏။ မြို့မြေပုံကိုလည်း
ကြည့်သည်။ ဤနေရာကား ဗြိတိသျှပြတိုက်၊ ဤနေရာကား ပါလီမန်လွှတ်တော်၊
ဤနေရာကား အရောင်းအဝယ် ကောင်း၍ အပျော်မျိုးစုံသော နာမည်ကျော်
ပင်ကာဒီလီရပ်ကွက်၊ ထိုနေရာကား ညစ်ပတ်ပေကျသော လန်ဒန်အရှေ့ပိုင်း
လူဆင်းရဲရပ်ကွက်၊ ဤနေရာကား လူလည်း ပေါ၊ စာအုပ်လည်း ပေါသော
ဆုရင်ကရောလမ်းမကြီး၊ ထိုနေရာကား သတင်းစာတိုက် ပေါသော ဖလီလမ်းမ
ကြီး၊ ဤနေရာကား ဆပ်ပြာသေတ္တာ တရားဟောဆရာများ ပြောဟောလေ့ရှိ
သော ဟိုက်ပတ်ဥယျာဉ် စသည်ဖြင့် ရှေ့မှာရှိသော လန်ဒန်မြေပုံ၌ လက်ညှိုး
ထောက်၍ ခရီးသွားခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ ခရီးသွားစဉ် ကျွန်တော်တို့မှာ ဘာမျှ
အခက်အခဲ မရှိ၊ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ လွယ်လွယ်ကူကူ ခရီးသွားနိုင်သည်။
သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့၏ မော်တော်ကား လစ်ဘာပူ ဘူတာရုံမှ ခွာလိုက်သည်နှင့်
တစ်ပြိုင်နက် ကျွန်တော်တို့ ဘယ်ရောက်မှန်းမသိ၊ လမ်းခွေး နှစ်ဖက်ရှိ တိုက်တန်း
နှစ်တန်းကြား၌ ရောက်နေသည်ကိုသာ သိရသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ ကားမောင်းရာ လမ်းတစ်လျှောက်၌ လူတွေ ပေါလု၏။
ဘယ်နေရာကိုကြည့်ကြည့် လူနှင့် တိုက်တို့ကိုသာ မြင်ရသည်။ လူတွေ ပေါလုချေ
၏၊ လူတွေ ပေါလုချေ၏ဟု ကျွန်တော် မြည်တမ်းမိသည်။ လမ်းခွေး သမံ
တလင်း ပေါ်မှာလည်း လူ၊ ဆိုင်တွင်း ဆိုင်ပြင်မှာလည်း လူ၊ ဘတ်စ်ကား
အောက်ထပ် အထက်ထပ်မှာလည်း လူ၊ သွားကြလာကြ တိုးကြ ခွေကြလျက်
သာတည်း။ အချို့ မြေကြီးထဲက ထွက်လာကြသည်။ အချို့ မြေကြီးထဲသို့ ဝင်သွား

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ကြသည်။ ထိုသူတို့သည် မြေအောက်ဥမင်တွင်းရှိ ဥမင်ဓာတ်ရထားမှ လည်းကောင်း၊ ဥမင် ဓာတ်ရထားသို့ လည်းကောင်း တက်လာသူ၊ ဆင်းသွားသူများ ပင်တည်း။ လန်ဒန်မြို့နှင့် ဆင်ခြေဖုံးအရပ်ရှိ လူဦးရေသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူဦးရေ တစ်ဝက်မက များသည်။ ရှစ်သန်းခွဲ ဖြစ်သည်။

ဆယ်ရက်လောက်ကြာလျှင် ကျောင်းများ ဖွင့်ကြတော့မည်။ ဤဆယ်ရက် အတွင်းတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ဤမျှ လူပေါသော၊ ဤမျှ လူပေါသဖြင့် ဤမျှ ကျယ်ဝန်းမည်ဖြစ်သော လန်ဒန်မြို့ကြီး၌ သွားအပ်သောလမ်း၊ ရောက်အပ်သော အရပ်တို့ကို အပြီးအစီး သိနားလည်ဖို့ လိုသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် မျက်စိနှစ်လုံးပွင့်၍ စားသောက်သောက်စွာ ပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လန်ဒန်မြေပုံကို ဖြန့်ကြည့်သည်။ ဖြန့်ရုံသာ ဖြန့်ရသည်။ အလွယ်တကူ သွားတတ်ဖို့ကား ဝေးလှသည်။ သို့ရာတွင် မြေပုံကိုလည်း လက်မလွှတ်နိုင်။ မြေပုံပါမှသာ သွားရာ အရပ်နှင့် တည်းအိမ် ချိန်ဆနိုင်မည်။ ထို့ကြောင့် မြေပုံကို အိတ်၌ထည့်၍ အတောင် စမ်းလိုသော ငှက်ငယ်သည် ငှက်မကြီးနှင့်တွဲ၍ အပျံသင်သလို ကျွန်တော်တို့သည် ချစ်ခင်ကျွမ်းဝင်သော မြို့ခံ သူငယ်ချင်းများနှင့် တွဲ၍ လန်ဒန်မြို့ကျယ်၌ အပျံ သင်ကြသည်။ အပျံသင်ဆဲတွင် ကျွန်တော်တို့သည် သူတို့ပြုသမျှ နုကြဲရသည်။ မြန်မာပြည်က ချုပ်လာသော အင်္ကျီ၊ ဘောင်းဘီတို့သည် ကြည့်မကောင်း၊ တွဲလောင်းကြီး ဖြစ်သဖြင့် အသစ်မြန်မြန်ချုပ်ဟု ဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့မှာ ချုပ်ကြ ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဆိုင်တွင်းသို့ ဝင်သွားသောအခါ လက်အိတ် မပါ၊ ဦးထုပ် မပါ၊ လောင်းကုတ်အင်္ကျီ မပါ ဝင်သွားကြသည်။ ပြန်ထွက်လာသောအခါ လက်အိတ်စွပ်လျက်၊ ဦးထုပ် ဆောင်းလျက်၊ လောင်းကုတ်ဝတ်လျက် ထွက်လာကြ သည်။ တစ်ဖန် သူတို့က လမ်းထောင့် လမ်းလေးခွများကို ရောက်သောအခါ မီးနီရောင်၊ မီးပယင်-ရောင်၊ မီးစိမ်းရောင် သုံးရောင်ကိုပြု၍ မီးနီရောင် လင်းလာ သော အခါမှ အခြားလမ်းတစ်ဖက်ကို ကူးရသည်ဟု ဆိုသည်။ ကျွန်တော်တို့မှာ မှတ်ထားလိုက်ကြရသည်။ ဘတ်စ်ကား အောက်ထပ်မှာ ဆေးလိပ်မသောက်နှင့် ဟု ဆိုလျှင် မသောက်ဘဲ နေကြရသည်။ ထိုသို့ သူတို့ပြုသမျှ နုလာရာ သုံးလေး ရက် ကြာလျှင်ပင် ယခင်က ခက်ခဲသည် ထင်ရသော အချက်သည် ယခု လွယ်ကူ လာသည်။ ယခင်က ဝိုးဝါးဖြစ်သော အချက်သည် ယခု ထင်ရှားလာသည်။ ယခင်က ထင်ရှားသောအချက်သည် ယခု အကြောင်းအကျိုးနှင့်တကွ ဆင်ခြင် တွေးတောစရာ ဖြစ်လာသည်။ ယခုအခါ ကျွန်တော်တို့နှင့် လန်ဒန်သည် ယခင်က ထက် ပို၍ ရင်းနှီးလာကြပြီ။ လန်ဒန်မြို့တွင်းသို့ ဝင်သည့်နေ့မှ စ၍ ကျွန်တော်တို့ သတိမထားဘဲ မနေနိုင်သော အချက်ကလေးများကို အတော်အတန် တွေ့ရသည်။

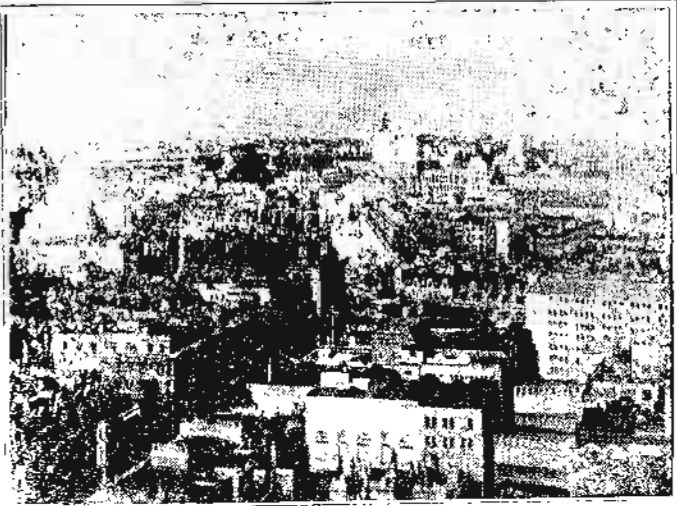
မှတ်မိသမျှ ရေးပြရသော် ပထမအချက်ကား အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့ ချမ်းသာကြွယ်ဝ ကြသော အချက်ဖြစ်သည်။ ဘယ်နေရာကို ကြည့်ကြည့် အများအားဖြင့် လန်ဒန် မြို့၌ ချမ်းသာသော လက္ခဏာကိုသာ တွေ့မြင်ရသည်။ 'လန်ဒန်အရှေ့ပိုင်း လူဆင်းရဲ ရပ်ကွက်ကိုလည်း မင်း သွားကြည့်လေဦး'ဟု "စစ်ကိုင်း" စက်မိုလ်က ကျွန်တော်တို့ မှာဖူးသည်။ နောင်အခါ ကျွန်တော် သွားကြည့်သည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံက လူဆင်းရဲနှင့်စာလျှင် သူတို့လူဆင်းရဲက ချမ်းသာသေးသည်ဟုပင် ကျွန်တော် ထင်မိသည်။ လူဆင်းရဲကယ်ဆယ်ရေး အသင်းသားတစ်ဦး၏ အကူ အညီဖြင့် လူဆင်းရဲရပ်ကွက်တစ်ကွက်သို့ ကျွန်တော် သွားသည်။ အိမ်တန်းရှည် တစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါ သူ့က ဤအိမ်ခန်းရှိ လူများသည် အဆင်းရဲဆုံး ဖြစ်ကြောင်း၊ မိသားစု ငါးစုမှာ မျက်နှာသစ် ရေဘုံဘိုင်တစ်ခုသာ ရှိကြောင်း၊ အိမ်သာတစ်ခုသာ ရှိကြောင်း ပြောသည်။ ဆင်းရဲသည် မှန်၏။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ဆီက လူဆင်းရဲများမှာ ဘုံဘိုင်ကိုမှ မထားနိုင်ကြောင်း၊ အိမ်သာမျှ ဆေးနင်းကြောင်းကို အများ သိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် လန်ဒန်မြို့ တို့ ချမ်းသာကြွယ်ဝသော မြို့ဟု ဆိုသည်။ အိမ်ငယ် တဲငယ် မရှိ၊ ရွံ့အိမ် မရှိ၊ အားလုံး အုတ်တိုက် ကျောက်တိုက်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ လူစီး မြင်းလှည်းငယ် ခန့် ဘတ်စ်ကားစုတ် မရှိ။ အားလုံး ခဲညားသစ်လွင်သော ဘတ်စ်ကားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ နေအိမ်၊ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ထမင်းဆိုင်များတွင် ကော်စောအခင်းကို ဖောဖော သံသီ သုံးနိုင်ကြသည်။ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်သည် သူတို့အဖို့ မသုံးမနေရ ပစ္စည်းမျိုး ဖြစ်သည်။ အားလုံး နွားနို့၊ ထောပတ်၊ ပေါင်မုန့် စားနိုင်ကြသည်။ အတိုချုံးရလျှင် စစ်ကြီးမဖြစ်ခင် အခါကသော် ဗြိတိသျှအစိုးရသည် အလုပ်လက်မဲ ဖြစ်နေသူ များအား ခုနစ်ရက် တစ်ပတ်တိုင်း ရွှေဒင်္ဂါးပေါင်ပေါင်း ကိုးသိန်းလား၊ ကိုးသိန်း လား မသိ ထုတ်ပေးနိုင်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ ထွားကျိုင်း ကြီးမားခြင်း၊ ဖျတ်လတ် လျင်မြန်ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ တိုက်ငယ် အိမ်ငယ် နည်းသည်။ တိုက်တန်းရှည်ကြီးတွင် အခန်းကန့်၌ နေတတ်ကြသည်။ လူကို ကြည့်လိုက်ပြန်လျှင်လည်း လူထွား လူကျိုင်းကြီးများ ကိုသာ အများအပြား တွေ့ရသည်။ လမ်းစောင့်ပုလိပ်သည် အထူးသဖြင့် ပို၍ ထွားကျိုင်းသည်။ ခဲလည်း ခဲညားသည်။ လူသာမက တိရစ္ဆာန်တို့လည်း ထွား ကျိုင်းကြသည်။ ကုန်လှည်းဆွဲသောမြင်းသည် ကျွန်တော်တို့ဆီက ရထားဆွဲ မြင်းထက် နှစ်ဆ၊ သုံးဆမက ကြီးလိမ့်မည်။ တစ်ဖန် လန်ဒန်မြို့တွင် မြင်ရသမျှ သည် နေ့ကွေးလေးကန်သည် မရှိ၊ ဖျတ်လတ်သည်ချည်း ဖြစ်သည်။ အလုပ် သမား၊ စာရေးစာချိ၊ စားပွဲထိုး၊ ကျောင်းသား၊ ခရီးသည်၊ အားလုံးလိုလိုပင်

လမ်းဘေး သမံတလင်းပေါ်၌ ဖိနပ်သံ တဂေါက်ဂေါက်နှင့် သွက်သွက်လျှောက်နေကြသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။ ဥမင်ဓာတ်ရထားရှိရာ မြေအောက်မှာလည်း ဤအတိုင်း ဖြစ်သည်။ ပထမသော် ထိုသူတို့ အဘယ်ကြောင့် ဤမျှလောက် သွက်သွက် လမ်းလျှောက်ကြသနည်းဟု တွေးတောအံ့ဩမိသည်။ နောင်အခါ မိမိ၌ တစ်နေ့တည်းတွင် ကိစ္စလေးငါးခု စု၍ကျလာမှ သူတို့ ဘာကြောင့် သွက်သွက် လမ်းလျှောက်ကြသည်ကို နားလည်လာသည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ စည်းကမ်းရှိသေခြင်း၊ သိမ်မွေ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ လန်ဒန်မြို့တွင် မော်တော်ကား အငှားမောင်းသမားတို့ စည်းကမ်းစောင့်ကြပ်မှုကို ကျွန်တော် ချီးမွမ်းမိသည်။ အချို့သော လမ်းဆုံလမ်းခွဲ၌ လမ်းစောင့်ပုလိပ် မရှိ၊ မီးနီ၊ မီးပယင်းရောင်၊ မီးစိမ်းရောင်သာ ရှိသည်။ ထိုမီးရောင်တို့ကို လျှပ်စစ်နည်းဖြင့် စီရင်ထားသဖြင့် တစ်လှည့်စီ လင်းတတ် မှောင်တတ်သည်။ မီးနီလျှင် ရပ်၊ မီးဝါလျှင် ပြင်၊ မီးစိမ်းလျှင် သွားတော့ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ရှိသည်။ လမ်းမညီမျှပင် လူရှင်းနေစေကာမူ မော်တော်ကား အငှားမောင်းသမားသည် ထိုမီးရောင်တို့၏ အမိန့်ကို မြေဝယ်မကျ နာခံသည်။ တစ်ဖန် ဈေးသည်၊ ကုန်သည်ကို မဆိုထားဘိ၊ ဂိုးရိုးအရပ်သားပင် နှုတ်အမူအရာ သိမ်မွေ့၏။ လမ်းပေါ်တွင် တိုးထွေသွားရသဖြင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး တိုက်ခိုက်မိလျှင် အသာအယာ တောင်းပန်တတ်ကြ၏။ အဘွားအို၊ အဘိုးအိုတို့ကို ကူညီတတ်ကြ၏။ ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးနှင့်လာသူကို ကုမ

လန်ဒန်မြို့ ရွှေခင်းတစ်နေရာ

တတ်ကြ၏။ သူစိမ်းတစ်ရံဆံကို စောင့်ရှောက်တတ်ကြ၏။ လန်ဒန်ပုလိပ်သည် သိမ်မွေ့သောကိစ္စတွင် ကမ္ဘာ၌ နာမည်ရသူ ဖြစ်သည်။ “လမ်းမသိလျှင် ပုလိပ်ခေး” ဆိုသော စကားသည် လန်ဒန်၌ ကျော်စောသော စကားတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

နောက်တစ်ချက်မှာ အဆင်သင့်ရအောင် ပြုတတ်ခြင်း၊ အသာအယာ ပြုမူတတ်ခြင်း၊ သုတလိုလားခြင်း ဖြစ်သည်။ လန်ဒန်သူ လန်ဒန်သားတို့သည် စီးကရက် အလွန်သောက်တတ်ကြ၏။ စီးကရက်ဆိုင်တို့သည် ည ၈ နာရီကျော် လျှင် ပိတ်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့် ၈ နာရီကျော်မှ စီးကရက်၊ မီးခြစ်တို့ အတွက် ပိုက်ဆံထည့်လိုက်လျှင် ကိုယ်လိုရာ စီးကရက်၊ မီးခြစ်တို့ ထွက်လာနိုင်အောင် စီရင်ထားသော စက်တို့သည် လမ်းထောင့်များမှာ ရှိတတ်ကြ၏။ ဘူတာရုံများမှာလည်း ရှိတတ်ကြ၏။ ဓာည်းအိမ်များမှာလည်း ရှိတတ်ကြ၏။ ဓာတ်ရထား လက်မှတ်၊ မီးရထားလက်မှတ်တို့ကိုလည်း ထိုနည်းအတိုင်း ရောင်းသည်။ တစ်ဖန် ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကား ကောင်းသည်ဟုဆိုလျှင် လက်မှတ်ရုံ၌ အလှအယက် ဘိုးတွေ့၍ ဝယ်သောအလေ့ မရှိ။ ဦးရာလူ အလျင်ရစေ ဆိုသော စကားကို ရိုသေသူများ ဖြစ်သဖြင့် ရုံရှေ့၌ တန်းစီ၍ စောင့်ကြ၏။ အလျင်ဆုံးလာသူကို နောက်မှလာသူက ကျော်တက်မည်ဟု ဘယ်သောအခါမျှ မကြံချေ။ ဈေးဝယ် ရုမှာလည်း ထိုနည်းအတူ၊ စာတိုက်တွင် တံဆိပ်ခေါင်း ဝယ်ရာ၌လည်း ထိုနည်းအတူ ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် သတင်းစာထွက်ချိန်၌ လူတိုင်းလိုပင် သတင်းစာ တိုက်လက် ဖြစ်၏။ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး မဆိုင်သည်ကို အမေးအမြန်း မပြု။ ကိုယ်ဒုက္ခဆိုသောက တို့ကိုလည်း နားထောင်သူ ရှိစေဦး၊ မပြောလို။ ကိုယ်သတင်းစာ ခြံသာ အာရုံစောလျက် နေသည်။ ထမင်းဆိုင်မှာလည်း ထမင်းစားရင်း သတင်းစာဖတ်၍၊ ရထားထဲမှာလည်း ရထားစီးရင်း သတင်းစာ ဖတ်တတ်ကြသည်။

နောက်ဆုံးတစ်ချက်မှာ ညဉ့်အချိန် တွေ့မြင်ရသော လန်ဒန်မြို့ဖြစ်သည်။ ဆေးဆိုင်မျက်နှာဖန်းများမှာ မီးရောင်စုံ ထွန်းတတ်ခြင်းပင်တည်း။ ထိုမီးရောင်စုံတို့ကြောင့် ကြည့်လေရာရာ၌ လန်ဒန်မြို့သည် ထိန်ဝင်း၍ လှပသည်။ လန်ဒန်မြို့တွင် အမြဲ သီတင်းကျွတ်နေသကဲ့သို့ ထင်ရသည်။

လန်ဒန်ကို ချီးမွမ်းလိုသဖြင့် လန်ဒန်၏ ဂုဏ်ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပြခဲ့ပြီ။ ထိုဂုဏ်သည် စင်စစ် လူဦးရေ များသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပညာအခြေခံကောင်းကြသောကြောင့် လည်းကောင်း ရှိလာခြင်း ဖြစ်၏ဟု ကျွန်တော် ထင်မိသည်။

လန်ဒန်မြို့နှင့် မြန်မာကျောင်းသား

မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး လက်ထက်မှ စ၍ မြန်မာကျောင်းသားများ အနောက်နိုင်ငံ သို့ သွား၍ ပညာသင်ကြားကြသည်မှာ ယခုတိုင် ဖြစ်သည်။ ရှေးအခါက အထူး သဖြင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌ ပညာသင်ကြား၍ ယခုအခါတွင် အများအားဖြင့် ဘီလပ် နိုင်ငံ၌ ပညာသင်ကြားကြသည်။ ထိုပညာသင်တိုသည် လောကီလူမှု၌ မျက်စိကြီး နားကြီးဖြစ်၍ ပြဒါးသေ၊ သံသေနေသော အနောက်နိုင်ငံများ၌ ကိုယ်တွေ့ မျက်မြင် ပညာသင်ပြီးနောက် ဇာတိ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပြန်ရောက်လာသောအခါ လောကီ လူမှု၌ မတိုးတက်သေးသည်လည်းဖြစ်၍ ပြဒါးသေအောင် ပြုရမည်။ သံသေ အောင် ပြုရမည် ဟူသော စကားမျိုးကို အဂ္ဂိရတ်သမားတို့၏ နှုတ်ဖျားမှသာ ကြားနေရသေးသည်လည်းဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံအကျိုးအတွက် နည်းများမဆို နည်းကောင်းလမ်းကောင်းများကို မြင်တတ်ကြသည်မှာ မလွဲတည်း။ သို့ရာတွင် ဘီလပ်ပြန်တိုင်းလည်း မြင်တတ်မည်ဟု မဆိုလို။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ နေသော် လည်း ကိုယ်နိုင်ငံအကြောင်း၊ သူများနိုင်ငံ အကြောင်းတို့ကို စာပေမှသော်လည်း ကောင်း၊ တစ်ဆင့်စကားမှ သော်လည်းကောင်း အသိကောင်း၊ အကြားကောင်းဖြင့် ပတ်ပတ်နပ်နပ် သိတတ်၊ ကြားတတ်သူသည် ဘီလပ်ပြန်ထက်ပင် သာနိုင်ပါသေး သည်။ စင်စစ်မှာ ဘီလပ်သို့ ရောက်သည်ဖြစ်စေ၊ မရောက်သည် ဖြစ်စေ ပညာ လိုလားခြင်း၊ သတိဖြင့် စောင့်ကြည့်တတ်ခြင်း၊ ဝေဖန် ပိုင်းခြားတတ်ခြင်း၊ ဝီရိယ ရှိခြင်း၊ စေတနာကောင်း ထားရှိခြင်းတို့သည်သာ ပဓာနဟု ကျွန်တော် ဆိုချင်ပါ သည်။ ထို့ကြောင့် ဘီလပ်ပြန်တိုင်း မ "ဟန်" လှ။ အချို့သာ ကိုယ်အကျိုး၊ နိုင်ငံ အကျိုးတို့ကို ဒွန်တွဲ၍ ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။ အချို့မှာ မလင်းအောင် အရက် သောက်ကြသည်။ အချို့မှာ သွေးကြီးရာ သွေးကြီးကြောင်း၊ ဘဝင်မြင့်ရာ ဘဝင်မြင့် ကြောင်း တို့ကိုသာ နားလည်လာကြသည်။

မြန်မာ ကျောင်းသားများသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ မိုင်ပေါင်း ၈,၀၀၀ ကျော် ဝေးကွာသော ဘီလပ်နိုင်ငံ၌ ပညာသင်ယူနေကြစဉ် မည်သို့ နေထိုင်စားသောက်ကြ သနည်း။ ထိုအကြောင်းကို ဆက်ပါတော့မည်။

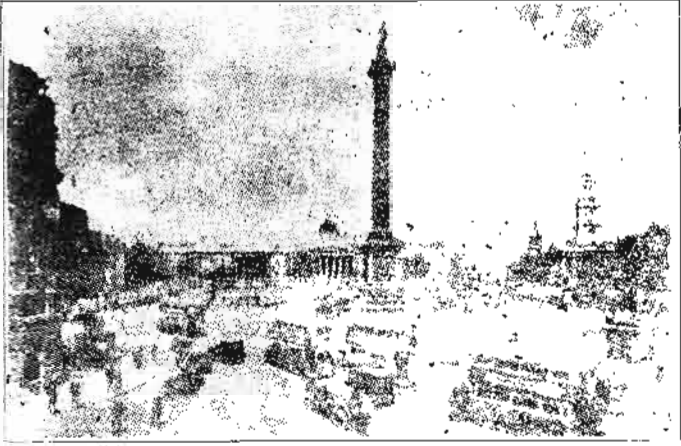
ဘီလပ်၌ ပညာသင်ယူနေကြသော မြန်မာကျောင်းသားများအတွက် "မြန်မာပြည်အသင်း" ဟု ဖွင့်လှစ်ထားလျက် ရှိသည်။ ထိုအသင်းကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ မြန်မာအသင်းနှင့် မြန်မာပြည်အစိုးရတို့က ကမကထပြု၍ ငွေကြေးထောက်ပံ့ ကြသည်။ ရှေးက ဘီလပ်နေ မြန်မာကျောင်းသားများနှင့်တကွ မြန်မာအသင်း မြန်မာပြည်အစိုးရတို့၏ ကောင်းမှုတစ်ရပ် ပင်တည်း။ ထောက်ပံ့သောငွေဖြင့် လန်ဒန်မြို့၌ အိမ်ငှား၍ အသင်းတိုက်ဖွင့်သည်။ ထိုအသင်းတိုက်၌ ဧည့်ခန်း၊ စာကြည့်ခန်း၊ အိမ်တွင်းကစားမှု ဖြစ်သော စားပွဲတင် တင်းနစ်နှင့် ဘီလိယက်ခုံ ခန်း၊ အကျိုးဆောင်နှင့် ငွေထိန်းလူကြီးတို့သာ ငှား၍ နေခွင့်ရသော အခန်း၊ ချေးခန်း၊ မီးဖိုခန်းတို့ ရှိကြသည်။ အသင်းတိုက်သည် မြန်မာကျောင်းသားများ တွေ့ဆုံဝေဖန်ရာ ဖြစ်သည်။ စာပေအကြောင်း၊ အသင်း၏ အကျိုးစီးပွားအကြောင်း ဆွေးနွေးရာ ဖြစ်သည်။ ဘီလပ်သို့ အသစ်ရောက်လာသော မြန်မာတိုင်းရင်းသား များကို ကြိုဆိုရန်၊ ဧည့်ခံရန်၊ ပိုင်းဝန်းကူညီရန် ဖန်တီးထားသော နေရာဖြစ်သည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများအတွက် ဇရပ်တစ်မျိုးပင်တည်း။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများ အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ အသေးစား တစ်မျိုးပင်တည်း။ ထိုမျှသာ မကသေးပါ။ လန်ဒန်မြို့ရှိ အခြားကျောင်းသားအသင်းများနှင့် အဆက်အသွယ် ပြုထားသေး သည်။ မြန်မာပြည်အသင်းကို ကျောင်းသားများ ရှေးကောက်တင်မြောက်သော ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အမှုဆောင်အဖွဲ့က အုပ်ချုပ်စီမံသည်။ မြန်မာတိုင်းရင်းသားများသာမက မြန်မာနိုင်ငံ၌ အလုပ်အကိုင် လုပ်ဖူးသူ၊ စီးပွားရှာဖွေသူတို့လည်း အသင်းသားအဖြစ် ဝင်ခွင့်ရကြသည်။ ထိုအသင်းကို ဗဟိုပြု၍ မြန်မာကျောင်းသားများ ဘီလပ်နိုင်ငံ၌ စာသင်ကြသည်။

ကျွန်တော်တို့ လန်ဒန်သို့ ရောက်သောအခါ အသင်း၏ အကျိုးဆောင်နှင့် အခြားမိတ်ဆွေများ လာရောက်ကြိုဆိုကြ၍ နေရာထိုင်ခင်း ချထားပေးသဖြင့် အလွယ်တကူ တည်းခိုခံနေရာ ရကြသည်။ မြန်မာကျောင်းသားတို့သည် အများ အထူးဖြင့် အိပ်ရာ နေရာနှင့် နံနက်စာပေးသော အိမ်ခန်းများကို ငှားရမ်း၍ နေထိုင် ကြသည်။ အချို့သည် ကျောင်းနှင့် နီးနီးနားနား နေကြ၏။ အချို့သည် ခပ်ဝေးဝေး ခွဲ နေကြ၏။ အများအားဖြင့် လန်ဒန်တက္ကသိုလ်ကျောင်း အနီးအနားရပ်ကွက်၌ လည်းကောင်း၊ ရုတ်ဆယ် လေးထောင့်ရပ်ကွက်၌ လည်းကောင်း၊ အားလ်စကုတ် ရပ်ကွက်၌ လည်းကောင်း မြန်မာကျောင်းသားများ နေထိုင်ကြသည်။ အချို့သည် အိပ်ခန်းနှင့် နံနက်စာအတွက် သီတင်းတစ်ပတ်လျှင် အင်္ဂလိပ်ငွေ တစ်ပေါင် သေးကြသည်။ အချို့သည် တစ်ပေါင်ခွဲ ပေးကြသည်။ နေ့စာကို ကျောင်းရှိဆိုင်၌ သော်လည်းကောင်း၊ နီးရာဆိုင်၌ သော်လည်းကောင်း စားကြသည်။ ညစာကို

အများအားဖြင့် မြန်မာဆိုင်း၊ ကုလားဆိုင်း၊ တရုတ်ဆိုင်း၊ ဂျပန်ဆိုင်းများမှာ စားလေ့ ရှိကြသည်။ မြန်မာဆိုင်းသည် ခဏခဏ ပိတ်ရသဖြင့် နောင်အခါ တရုတ်ဆိုင်း၌ အစားများသည်။ ပြင်သစ်ဆိုင်း၊ အီတာလျံဆိုင်းများ၌လည်း စားလေ့ ရှိကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုဆိုင်းများ၌လည်း အကျစ်အကြော်၊ ဟင်း အမွှေးအကြိုင် ရတတ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ညဘက် ၇ နာရီနှင့် ၈ နာရီ အတွင်း၌ မြန်မာ ကျောင်းသားကို ရှာချင်လျှင် တရုတ်ဟိုတယ်ဆိုင်းသို့ သွားရသည်။ တရုတ်ဟိုတယ် ဆိုင်းဟု ဆိုသဖြင့် ရန်ကုန်က အချို့သော တရုတ်ဟိုတယ်ဆိုင်းမျိုးဟု မမှတ်သင့်ပါ။ လူ အင်မတန် သန့်ပါသည်။ ထို့ပြင် လာ၍ စားသူအပေါင်းတွင် အရှေ့တိုင်း သားထက် အနောက်တိုင်းသားက အရေအတွက်အားဖြင့် သာပါသေးသည်။ ရှုလော့၊ မြန်မာကျောင်းသားအချို့သည် တူများဖြင့် ထမင်းစားနေကြ၏။ တရုတ် လက်ဖက်ရည်ကြမ်း သောက်နေကြ၏။ မိတ်ဆွေ ပါလာသော မြန်မာ ကျောင်း သားသည် ဂျာမန်ဘင်ခရာ ဆိုင်းချက်အတိုင်း သူ့ မိတ်ဆွေနှင့် တွဲ၍ ကသည်။

နက်ဖြန် ကျောင်းချိန်၌ ထိုသူတို့သည် ကြီးကြီးကုတ်ကုတ် အလုပ်လုပ်ကြ ရပါသည်။ အပျော် အပျင်းနှင့်သာ နေချင်၍ ကျောင်းကို မတက်ချင်သော ကျောင်းသားအကြောင်းကို ကျွန်တော် ပြောရန် မလိုပြီ။ အနောက်နိုင်ငံ ကျောင်း များ၌ စာသင်ပုံသင်နည်းသည် ဆရာဖြစ်သူက နည်းနိဿရည်းလောက်ကိုသာ ရှင်းပြ၍ သက်ဆိုင်ရာ စာအုပ်တို့ကို ညွှန်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားသည် ကျောင်းစာကြည့်တိုက်သို့ သွား၍ မိမိဘာသာ ဖတ်ရှုလေ့လာ၍ အဖြေရှာရသည်။ မိခင်က ကလေးကို ဇွန်းဖြင့် ခွဲ ကျွေးသလို ဆရာက တပည့်ကို သဗ္ဗအလုံးစုံ

လန်ဒန်မြို့ ထရက်ဖောလဂါးလမ်း

ပြောပြသည် မဟုတ်။ ဇွန်းကို မြဲမြံစွာကိုင်၍ မိမိဘာသာ ခပ်စားရသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မနေ့ညက တွဲကသော မြန်မာကျောင်းသားသည် ယနေ့ နေ့လယ်၌ ကြိုးကြိုး ကုတ်ကုတ် လေ့လာရသည်။ စုံစမ်းရသည်။ ပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်။ အခက်အခဲ တွေ့ရသည်။ စိတ်ပင်ပန်းရသည်။ သို့ရာတွင် မိမိ ကိုယ်ကို မိမိ အားကိုး၍ မိမိအားကို မိမိ အသုံးချလာတတ်သည်။ ထိုသို့ အားကိုး တတ်၊ အသုံးချတတ်ပါမှလည်း အနောက်နိုင်ငံ ကျောင်းသားနှင့် ပခုံးချင်း ယှဉ်နိုင် မည် ဖြစ်သည်။

နေ့စဉ် တကုတ်ကုတ် အလုပ် လုပ်ရသဖြင့် မြန်မာကျောင်းသားသည် အားလပ်သောနေ့၌ အနောက်နိုင်ငံသားများကဲ့သို့ပင် နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် အနားယူ သည်။ အနားယူမှလည်း ဖြစ်မည်။ ကြာရှည် ဝါးမည့်သွား၊ အရိုးကြည့်ရှောင်ရ သော သဘောပင်တည်း။ ထိုနေ့မျိုး၌ ထိုကျောင်းသားသည် ကျောင်းစာအုပ်ကို ဖွင့်မကြည့်တော့ချေ။ မနက်ပိုင်းတွင် သတင်းစာနှင့် အချိန်ကုန်သည်။ တစ်ခါ တစ်ခု အသင်းတိုက်သို့ သွား၍ စကားပြောသည်။ ကစားသည်။ အသင်းတိုက်၌ ညာပြောပွဲရှိလျှင် သူ နားထောင်သည်။ စောဒက တက်သည်။ မြန်မာဟင်း ကောင်းကောင်းချက်တတ်သူ အသင်းတိုက်သို့ ရောက်လာလျှင် ပိုက်ဆံစု၊ ဟင်းချက်၊ အသင်းတိုက်မှာ ညစာ စားကြသည်။ ရပ်ရှင်ပွဲ၊ ဇာတ်ပွဲ၊ တူရိယာပွဲ တို့သို့ သွားကြသည်။ ပြတိုက်၊ ပန်းချီပြတိုက်၊ ဝက်စမင်စတာ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၊ တူရိယာဆိုင်း၊ ပန်းဥယျာဉ် စသည်တို့သို့ အလည်အပတ် အကြည့်အရှု သွားကြ သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဘုံဝါဒတရား၊ ဓနရှင်ဝါဒတရားတို့ကို ဒေါနှင့်မောနှင့် အာပေါင် အာရင်းသန်သန်နှင့် အပြိုင်အဆိုင် ပြောဟောခွင့်ပြုရာ အရပ်ဖြစ်သော ဟိုက်ပတ်ဥယျာဉ်သို့ သွားကြသည်။ အားကစား ဝါသနာပါသူတို့သည် အား ကစား ရှိရာသို့ သွားကြသည်။ အချို့လည်း ကျောင်းအသင်းများက စီစဉ်လေ့ ရှိသော ခရီးထွက် ဘတ်စ်ကားများ၌ လိုက်ပါကြသည်။

ကျောင်းရက်ရှည် ပိတ်သောအခါ မြန်မာကျောင်းသားတို့သည် လန်ဒန်မှာ အနေနည်းကြသည်။ အချို့ တက္ကသိုလ်ပေါများရာ အောက်စဖို့ဒ်မြို့သို့ အလည် အပတ် သွားကြသည်။ အချို့ စကော့တလန်သို့ သွားကြသည်။ အချို့ ဝေလနယ် သို့ သွားကြသည်။ အချို့ ပင်လယ်ကမ်းခြေသို့ သွားကြသည်။ ပိုက်ဆံစုဆောင်း ထားပြီးဖြစ်လျှင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ၊ ဂျာမနီနိုင်ငံ၊ အီတလီနိုင်ငံ၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ နော်ဝေနိုင်ငံ၊ ဆွီဒင်နိုင်ငံတို့သို့ သွားကြသည်။ ဤသို့လျှင် မြန်မာကျောင်းသားများ သည် သာမန်အားဖြင့် ဘီလပ်၌ စာသင်ကြားစဉ် နေထိုင်ကြသည်။

ဘိလပ် ရာသီဥတု

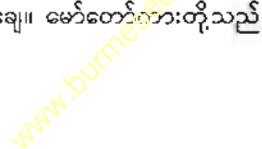
ဥရောပသည် သမပိုင်းစုံ အတွင်း၌ ရှိသဖြင့် အအေးကဲသည်။ ထိုကြောင့် ဥရောပ ဆောင်းနှင့် မြန်မာဆောင်း မတူချေ။ ဥရောပနေ့နှင့် မြန်မာနေ့ မတူချေ။ ဥရောပ မိုးနှင့် မြန်မာမိုး မတူချေ။ မြန်မာဆောင်းသည် နံနက်ပိုင်းနှင့် ညနေပိုင်းတို့မှာ သာ ချမ်းစိမ့်စိမ့် ဖြစ်သည်။ ဥရောပဆောင်းကား တစ်နေ့လုံး၊ တစ်ညလုံး အေးသည်။ မြန်မာနေ့သည် တစ်နေ့လုံး ချွေးပြန်မတတ် ပူသည်။ ဥရောပနေ့သည် နွေးသည် ဆိုရုံမျှ နွေးသည်။ မြန်မာမိုးသည် သုံးလေးရက် ဆက်၍ ရွာသည်။ ဥရောပမိုးသည် တစ်နှစ်လုံး အခါမရွေး ဈေးရုံလောက်သာ ရွာသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် လန်ဒန်သို့ စက်တင်ဘာလ၌ ရောက်ကြ၏။ ထိုလသည် နွေအကုန် ဆောင်းအကူး၊ ဆောင်းဦးကာလ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ၌ လေထန်သည်။ သစ်ရွက်တို့သည် အားကုန်ခန်းကြဟန် တူသည်။ ထို့ကြောင့် လေပြင်းပြင်းတိုက်တိုင်း သစ်ရွက်ခြောက်၊ သစ်ရွက်နီတို့သည် လေထဲတွင် ပလူပျံသလို ပျံ၍ မြေသို့ သက်ဆင်းကြသည်။ ကျွန်တော်တို့အတွက် လောင်းကုတ် အင်္ကျီထူထူ ဝတ်ဆင်ရမတတ် အေးသည်ဟု မဆိုသာသေး။ သာမန် သိုးမွေးကုတ်အင်္ကျီ၊ သိုးမွေးဘောင်းဘီနှင့်ပင် သွားလာနေထိုင်နိုင်ကြသေးသည်။ နေကလည်း ည ၈ နာရီလောက်မှာသာ ဝင်သည်။

နိုဝင်ဘာလသို့ ရောက်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သစ်ပင်တို့သည် အရိုးတံချည်းသာ ကျန်ကြတော့သည်။ အိမ်ခန်း၌ မီးဖိုရုံပြီ။ အပြင်ထွက်သည့်အခါ လက်အိတ်စွပ်လျက်၊ လည်စည်းလျက်၊ လောင်းကုတ်အင်္ကျီရှည် ဝတ်လျက် ထွက်ရသည်။ နေသည် တဖြည်းဖြည်း အဝင်စောလာသည်။ ဆောင်းဝင်ပြီဟု သိရသည်။ ဆောင်းလယ်သို့ ရောက်သောအခါ ရေခဲမတက် အေးလာ၏။ နားရွက်ဖျား၊ လက်ဖျား ကျဉ်နေအောင် အေးလာ၏။ နှင်းပွင့်တို့သည် ကျစပြုလာကြသည်။ ပထမအကြိမ် နှင်းပွင့်တဖြိုက်ဖြိုက် ကျသောနံနက်ကို ကျွန်တော် သတိရသည်။ ထိုနံနက်၌ အိပ်ရာမှနိုးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မှန်ပြတင်းဘက်သို့

ကျွန်တော် ကြည့်မိ၏။ နှင်းပွင့်တို့သည် ပေါက်ပေါက်ကြီချက်သကဲ့သို့ ကောင်းကင်မှ မစဲအောင် ကျလာကြသည်။ ကျသည့်နေရာတိုင်း ပွေးပွေးဖြူသွား၏။ လမ်းများမှာ ဒုတက်အောင် ပွေးပွေးဖြူနေ၏။ အိမ်ခေါင်၌ ဆင်ခြေလျှော့ခွေးပွေးဖြူနေ၏။ အိမ်ခေါင်စွန်းမှာ တွဲလဲ ပွေးပွေးဖြူနေ၏။ အရွက်ကင်းသော သစ်ပင်ကြီးပေါ်တွင် သစ်ကိုင်း ခွေခွေလိမ်လိမ်ဖြစ်လျှင် နှင်းပွင့်ကလည်း ခွေခွေလိမ်လိမ် ပွေးပွေးဖြူနေသည်။ သစ်ကိုင်းက ဖြောင့်တန်းလျှင် နှင်းပွင့်ကလည်း ပွေးပွေးဖြူနေသည်။ ကျွန်တော်၏စိတ်၌ ခါတိုင်းထက်ပို၍ နုပျိုလာ၏။ ကျွန်တော် ဝမ်းခြေခက်၍ မဆုံးပြီ။ ကျွန်တော် လောင်းကုတ်အင်္ကျီကို မြဲမြံစွာ ဝတ်ပြီးလျှင် လမ်းသို့ထွက်၍ လျှောက်လိုက်သည်။ နှင်းပွင့်သည် အလွန်နူးညံ့သည်။ နှင်းပွင့်သည် ကျွန်တော်၏ ဦးခေါင်းပေါ်၊ မျက်နှာပေါ်၊ ကိုယ်ပေါ်သို့ ကျသောအခါ ကျွန်တော် အလွန်ဝမ်းသာသည်။ သို့ရာတွင် နှင်းပွင့်ပေါ်၌ သားရေဖိနပ်ကြီးဖြင့် နှင်း၍ လမ်းလျှောက်ရသဖြင့် အားနာသလိုလို ဖြစ်ရသည်။ ဖိနပ်မပါဘဲလည်း လမ်းမလျှောက်နိုင်သဖြင့် အားမနာနိုင်တော့ပြီ။ ဤနေရာ၌ မီးသွေးရောင်းသော အတိုအိုသည် ချမ်းလွန်းသဖြင့် လက်နှစ်ဖက်ကို ပွတ်လျက်နေ၏။ ထိုနေရာ၌ ကုန်တင်လှည်းဆွဲသော မြင်းကြီးသည် သူ၏ပါးစပ်နှင့် နားခေါင်းတို့မှ အငွေ့တထောင်းထောင်း ရှူထုတ်နေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ နှင်း ပွေးပွေးဖြူနေသော နေတော်သတ်စံကားသည် ကျွန်တော်ရှေ့တွင် ဖြတ်မောင်းသွားသည်။ လမ်းပေါ်၌ မြင်မြင်သမျှ ယောက်ျား၊ မိန်းမ အပေါင်းသည် လောင်းကုတ်အင်္ကျီရှည်များနှင့် သစ် မြစ်ကြသည်။ လူတိုင်း သွက်လက်စွာ လမ်းလျှောက်လျက်သာ ဖြစ်သည်။ သူတို့ပါးပြင်သည် နီမြန်းလျက် ရှိသည်။ ကျွန်တော် ဥယျာဉ်ထဲသို့ ရောက်သွား၏။ ဥယျာဉ်ထဲမှာလည်း နှင်းပွေးပွေးပင် ဖြစ်သည်။ ဥယျာဉ်ရေကန်ထဲတွင် ရေခဲနေပြီ ဖြစ်သဖြင့် ကလေး၊ လူကြီး ကျား မ မကျန် ရေခဲပြင်ပေါ်၌ ရှုပ်တိုက် ကစားကြသည်။ ရေကန်ထဲက ဝမ်းဘဲများသည် ကုန်းပေါ်တက်၍ နေကြရသည်။ အချို့နေရာများ၌ နှင်းပွင့် နှင်းခဲတို့ကို အလုံးပြု၍ ကစားနေကြသည်။ ဆောင်းဈေးကား အေး၏။ တစ်နေ့လုံး မိုးအုံ့၍ နှင်းထူထပ်သည်။ သို့ရာတွင် ဥရောပ သားတို့ကား အငြိမ်မနေ၊ အိပ်ရာထဲမှာ ကွေးမနေ၊ အိမ်ထဲမှာ အပျင်းထူမနေ၊ လှုပ်ရှားလျက်သာ နေကြသည်။

ဆောင်းတွင်းအခါတွင် စိတ်ညစ်စရာတစ်ခု လန်ဒန်မှာ ရှိသည်။ ထိုအရာကား ဖော့ဂ်ခေါ် မြူမိုးမှောင် ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မြူမိုးမှောင်သည် လန်ဒန် တစ်မြို့လုံး၌ ကျတတ်သည်။ မြူဆိုင်းနေသည့်အခါ လန်ဒန်တစ်မြို့လုံး မှောင်မှိုင်းနေသည်။ သုံးလံထက်ပို၍ မိမိအရှေ့ကို မမြင်ရချေ။ မော်တော်ကားတို့သည်

နေ့ခင်းကြောင့်တောင်မှာပင် မီးထွန်းပြကြရသည်။ နေ့နေ့လည်း သွားကြရသည်။ မြူမိုးမှောင်ကြောင့် မီးဖိုခေါင်းတိုင်များမှ ထွက်သမျှ မီးခိုးတို့သည် အထက်ကောင်းကင်သို့ ပျံမတက်နိုင်သဖြင့် မီးခိုးတို့သည် လန်ဒန်မြို့သူမြို့သားတို့၏ မျက်စိ၊ နှာခေါင်းတို့ကို မည်း၍ ဒုက္ခပေးတတ်ကြသည်။ ထိုအခါ လူတိုင်း မျက်စိကျိန်းစပ်၍ လူတိုင်း အသက်ရှူကျပ်သည်။ ထိုအခါ “လန်ဒန် မုန်းစရာကောင်းသည်။ လန်ဒန် ဝရဲပြည်နှင့် တူသည်” စသော စကားနာကို သုံးလေ့ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် မြူမိုးမှောင်၏ အလှတစ်ဖက်လည်း ရှိသေးသည်။ ထိုအလှကား တစ်ခါတစ်ရံ မြူမိုးဖောက်၍ ကောင်းကင်မှာ လင်းပြတတ်သော နေ့နံနံ ဝိုင်းဝိုင်း စက်စက် ဖြစ်သည်။ ကောင်းကင်မှာ ထိုနေ့ကလည်း နီနေသည်။ မြူကြားထဲတွင် လန်ဒန် ပုလိပ်မြင့်မြင့်ကြီး တစ်ယောက်ကလည်း လမ်းထောင့် တစ်ထောင့်ရှိ ဓာတ်မီးတိုင်တစ်တိုင် အနီး၌ မတ်တတ်ရပ်နေသည် ဆိုလျှင် ရှုစချင့်ဖွယ် ဖြစ်သည်။

ဆောင်းတွင်း၌ ညတာရှည်သည်။ ဆောင်းလယ်လောက်တွင် နံနက် ၉ နာရီလောက်မှာမှ နေထွက်၍ ညနေ ၃ နာရီလောက်မှာ နေဝင်သည်။ ဆောင်းကုန်၍ နွေဘက်သို့ ယိမ်းသွားသောအခါ ညတာတို၍ နေ့တာရှည်လာသည်။ နွေလယ်လောက်၌ နံနက် ၄ နာရီလောက် နေထွက်၍ ည ၁၁ နာရီ လောက်တွင် နေဝင်သည်။ နွေသို့မရောက်ခင် နွေဦးရာသီဖြစ်သော ဧပြီလနှင့် မေလသည် လူတို့၏ စိတ်ကို တစ်မျိုး ဖျော်ဖြေလေ့ရှိသည်။ နွေဦးရာသီ၏ လှပတင့်တယ်ဟန်ကို မည်သူမျှ သတိမထားဘဲ မနေနိုင်ချေ။ ရာသီသာ လှပတင့်တယ်သည် မဟုတ်၊ လူတို့လည်း တစ်မျိုး လှပတင့်တယ် လာကြသည်။ ဆောင်းအခါ၌ သစ်ပင်တို့သည် အရိုးတံသက်သက်သာ ဖြစ်ကြသည်။ မည်းမည်းတူတူသာ ဖြစ်ကြသည်။ နွေဦးပေါက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပုရစ်နီနီစိမ်းစိမ်း၊ ရွက်နီနီစိမ်းစိမ်းတို့သည် အပင်တိုင်းမှာ အစီအရီ ထွက်ပြုလာသဖြင့် အရိုးတံသည် သားသမီး အခြေအရံနှင့် တင့်တယ်သလို တင့်တယ်လာသည်။ မည်းတူသော အရောင်သည် မင်္ဂလာ သတို့သမီး၊ သတို့သားတို့ ရွှင်ပျသကဲ့သို့ ရွှင်ပျလာသည်။ ဥယျာဉ်ထဲတွင် ပန်းမျိုးစုံ ပွင့်လာကြသည်။ မြက်ခင်းများတွင် သုံးထောင့် ပန်းခင်း၊ လေးထောင့် ပန်းခင်း၊ စက်ဝိုင်း ပန်းခင်း၊ ပန်းမျဉ်းတန်းတို့ကို အမျိုးကျကျ မျက်စိပသာဒ ဖြစ်အောင် စီရင်ထားသဖြင့် ပန်းကော်စော ခင်းသည်ဟုပင် ဆိုလောက်သည်။ ရေမြေ တောတောင် သာမက လူတို့လည်း သစ်သစ်လွင်လွင် ဖြစ်လာကြသည်။ ဆောင်းအခါ၌ ကလေး၊ လူကြီး၊ ကျား မ ကျန် အနက်ထည်ကိုသာ ဝတ်လေ့ရှိကြသည်။ နွေဦးပေါက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ယောက်ျားတို့သည် အပြာရောင်၊ ချောကလက်

ရောင် စသော အရောင်နုထည်များကို ဆင်မြန်းကြသည်။ မိန်းမများသည် ပန်းပွင့်ပမာ ဆန်းကြယ်သော ဦးထုပ်ခေါင်းစည်း၊ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီခါးစည်း၊ ဂါဝန်တို့ကို ဆင်မြန်းကြသည်။ ကြည့်လေရာရာမှာ ရွှင်၍ မြင်လေရာရာမှာ လှသည်။ အိမ်ခန်း၌ မီးမဖိုရတော့ပြီ။ ကျောင်းစာသင်ခန်း၌ အပူဓာတ်ငွေ့ပေးဖို့ မလိုတော့ပြီ။ အိမ်ရှင်မိန်းမကြီးသည် အိမ်ပစ္စည်းများကို ဝယ်၍ အိမ်သစ်ဆင်သည်။ ဆိုင်ရှင်တို့သည် ဆိုင်ပြတင်း ပြကွင်း၌ ဆိုင်ပစ္စည်းများကို မလှလျှင် လှအောင်၊ မဝယ်ချင်လျှင် ဝယ်ချင်အောင် အဆန်းတကြယ် တည်ခင်း စီရင်ကြသည်။

ဘီလပ်၌ မိုးရာသီဟု အတိအကျ မရှိ။ အခါခပ်သိမ်း ရွာတတ်သည်။ ၁၂ ရာသီ မိုးပင်တည်း။ မိုးရွာသောအခါ ဖွဲ့ဖွဲ့ရွာသည်သာ များသည်။ ကြာရှည် ဆွဲ၍လည်း မရွာတတ်။ တစ်ခါတစ်ရံ မစုံမဖို့ ရွာသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ရွာလိုက်၊ တိတ်လိုက်၊ ထုံပိုင်းထုံပိုင်း ရွာသည်။ ထို့ကြောင့် မိုးကြောက်သူသည် ထီးသော်လည်းကောင်း၊ မိုးကာအင်္ကျီ သော်လည်းကောင်း ကိုယ်မှာ အမြဲဆောင်သည်။ တူယံလွန်သွားသော နန်းရင်းဝန်ကြီး ချိန်ဘာလိန်က အမျိုးသမီးအသင်း ပွဲတစ်ပွဲ၌ သူ၏ ထီးသည် ဝန်ကတော်ကြီးကိုယ်တိုင် ဝယ်ပေးသော ထီးဖြစ်သောကြောင့် ထီးကို ကိုယ်နှင့်မကွာ ဆောင်ထားကြောင်း ပြောဖူးသည်။ ဟုတ်စရာ ရှိ၏။ သို့ရာတွင် နန်းရင်းဝန်ကြီး ချိန်ဘာလိန် မိုးကို အစိုးမရသောကြောင့် ထီးကို အမြဲဆောင်သည်ဟု ဆိုလျှင်လည်း မှားမည် မဟုတ်ချေ။

ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဘီလပ်၌ ဆောင်းဦးရာသီ၊ ဆောင်းရာသီ၊ နွေဦးရာသီ၊ နွေရာသီ ဟူ၍ ရာသီလေးရပ် ခြားနား၍ ရှိသော်လည်း ရာသီလေးရပ်စလုံးမှာပင် အအေးဓာတ်ကဲသည်။ အအေးဓာတ်သဘောသည် အကြမ်းအားဖြင့် ထိန်းတတ်သော သဘောရှိသည်။ လူကို လှုပ်ရှားစေတတ်သော သဘောရှိသည်။ ဥပမာ အမဲ သားငါးတို့ကို ကြာရှည်ခံစေသည်။ ကစားခုန်စား အမျိုးမျိုးကို အားပေးသည်။ အအေးဓာတ်သည် ဥရောပသားတို့၏ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို အမျိုးမျိုး ပြုပြင်ပေးနေသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ ရာသီဥတုသည် ပူ၏။ သူတို့၏ ရာသီဥတုသည် အေး၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့၏ အဝတ်အင်္ကျီသည် ချည်ထည်၊ ပိုးထည်ဖြစ်၍ ပါးလှပ၏။ သူတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီသည် သိုးမွေးထည်ဖြစ်၍ ထူထဲသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ချောင်ချောင်ချိချိ ချုပ်လှုပ်၍ ဝတ်ဆင်၏။ သူတို့သည် ချပ်ချပ်ရပ်ရပ် ချုပ်လှုပ်၍ ဝတ်ဆင်သည်။ ကျွန်တော်တို့၏ အဝတ်အင်္ကျီသည် ရောင်စုံဖြစ်၏။ သူတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီသည် ရောင်စုံမဟုတ်။ နက်ပြာရောင်နှင့် ချောကလက်ရောင် များသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာကျောင်းသားများသည် မြေထဲပင်လယ်သို့ ဝင်သည့် နေ့မှစ၍ အနောက်တိုင်းသားတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်ကြသည်။ အနောက်တိုင်းသားတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီ ဆိုသည်မှာ အများသိကြသည့်အတိုင်း ကုတ်အင်္ကျီနှင့် ဘောင်းဘီဝတ်စုံ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ကုတ်အင်္ကျီနှင့် ဘောင်းဘီဝတ်စုံကို ကမ္ဘာသုံး အဝတ်အင်္ကျီဟု ခေါ်ချင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအဝတ်အင်္ကျီမျိုးကို အနောက် ဥရောပတိုက်သားတို့သာမက အမေရိကန်၊ တရုတ်၊ ဂျပန်တို့လည်း ဝတ်ကြသည်။ ကမ္ဘာပေါ်၌ ဘောင်းဘီဝတ်ဦးရေ တိုးတက်နေပြီဟု ဆိုထိုက်လှသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာမိတ်ဆွေသုံးဦးသည် ကုတ်အင်္ကျီ၊ ဘောင်းဘီဝတ်ပြီး ခါစ တစ်ဦးမျက်နှာ တစ်ဦးကြည့်၍ ရယ်မိကြသည်။ သူတို့ ဘာကိုစိတ်ကူး၍ ရယ်သည်ကို ကျွန်တော် မသိ။ ကျွန်တော့်အဖို့မှာ အနည်းငယ် ကသိကအောက် ဖြစ်နေသောကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ မှန်ထဲမှာ ခပ်ဆန်းဆန်း ဖြစ်နေသောကြောင့် တစ်ကြောင်း၊ ဤအကြောင်းများကြောင့် ရယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရုပ်အင်္ကျီပေါ်က ထပ်ဝတ်ရသော ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီသည်၊ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီ ဆိုသည့်အတိုင်း ကျပ်၏။ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီအပေါ်က ထပ်၍ ဝတ်ရပြန်သော ကုတ်အင်္ကျီသည် ကျွန်တော်တို့၏ ရင်ဖုံးရင်စိလို ပွရောင်းရောင်း မဟုတ်သဖြင့် ကျပ်သည်ဟုပင် ဆိုလောက်သည်။ တစ်ဖန် လည်စီးကလည်း လည်ပင်းကို ကြီးကွင်းစွပ်ထားသလို နေသည်ဟု သင်္ကာမကင်းချင်သလို ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ဘောင်းဘီသိုင်းကြိုးကလည်း ကျောပေါ်မှာ တောင့်တင်းတင်း ဖြစ်နေပြန်သည်။ အဘယ်မှာ ကသိကအောက် မဖြစ်ဘဲ နေပါအံ့နည်း။ သို့ရာတွင် ဝတ်ခါစ ဖြစ်သောကြောင့်သာ ကသိကအောက် ဖြစ်ရသည်။ ဝတ်နေကျ ဖြစ်လာသောအခါ ခါး မတ်မတ်ဖြောင့်ဖြောင့် ထားရသောကြောင့် အသက်ရှူချော့သည်။ အတုတ်အငြိ ကင်းသောကြောင့် သွားရလာရ ပေါ့ပါးသည်။ ကိုယ်၌ ချပ်ချပ်ရပ်ရပ် ဖြစ်သောကြောင့် ဖိုသိဖတ်သီ မနေ၊ ရှင်းလင်းသေသပ်သည်။

ဆောင်းဝင်လာသောအခါ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီ၊ ကုတ်အင်္ကျီ၊ ဘောင်းဘီတို့နှင့် မလုံလောက်ချေ။ သိုးမွေးအနွေးထည်များကို ပိုမိုဝတ်ဆင်ရပြန်သည်။ ထို့ပြင် အပြင်အပသို့ ထွက်သောအခါ သားရေလက်အိတ်နှင့် လောင်းကုတ်အင်္ကျီရှည်တို့ကို တခန်းတနား ဆင်မြန်းရပြန်သေးသည်။ ထို့ကြောင့် ဝန်စည်စလယ် များလှချေ၏ တကားဟု တစ်ခါတစ်ရံ ညည်းမိသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော် သဘောကျသော အချက်တစ်ခု ရှိသည်။ ထိုအချက်သည် ထည့်စရာအိတ် အများအပြား ရှိသော အချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီ၌ နှစ်အိတ်ရှိသည်။ ဘောင်းဘီမှာ

ရှေ့အိတ်၊ နောက်အိတ် အားလုံးပေါင်း လေးအိတ်ရှိသည်။ ကုတ်အင်္ကျီမှာ အားလုံးပေါင်း လေးအိတ်ရှိသည်။ လောင်းကုတ်အင်္ကျီမှာ လေးအိတ်ရှိသည်။ သူတို့အနောက်နိုင်ငံသားတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီမှာ ထည့်စရာ၊ သယ်စရာ အလွန်များပါတကားဟု အောက်မေ့မိသည်။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာအမျိုးသမီးများသည် မြန်မာလို ဝတ်ဆင်ကြသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။ အနောက်တိုင်းသူတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီကို ပြောင်းဝတ်ရန်လည်း လိုမည် မထင်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆံပင်ကို နောက်တွဲထုံးလိုက်လျှင် အနောက်တိုင်းသူတို့ ဆံပင်ထုံးပုံနှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူနေသည်။ ရင်ဖုံးအင်္ကျီနှင့် လုံချည်တို့သည် အနောက်တိုင်းသူတို့၏ ကိုယ်ကျပ်အင်္ကျီ၊ ဂါဝန်တို့နှင့် ခပ်ဆင်ဆင် တူနေကြပြန်သည်။ တစ်ဖန် အပေါ်ဆုံးက လောင်းကုတ်အင်္ကျီရှည်ကို ဝတ်ဆင်လိုက်ပြန်သောအခါ မြန်မာလို ဝတ်ဆင်ထားသည်ဟုပင် မထင်မှတ်နိုင်ဘော့ပြီ။

ထိုနောက် ကျွန်တော် သတိထားမိသော အချက်တစ်ခုမှာ အနောက်တိုင်းသူ တိုင်းသားတို့သည် အလုပ်ခွင်၌ အလုပ်လုပ်နေစဉ် အလုပ်အလိုက် ဆင်တူ ဝတ်ဆင်တတ်ကြသော အချက်ဖြစ်သည်။ ကူလီအလုပ်သမားသည် အပြာရောင် အထည်ကြမ်းကိုသာ ဝတ်ဆင်သည်။ နွားနို့၊ ထောပတ်နှင့် သက်ဆိုင်သူသည် ချည်နုထည်ကို ဝတ်ဆင်သည်။ တံခါးစောင့်သည် ကြယ်သီးများလှသော ကုတ်အင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်သည်။ ဟိုတယ်ဆိုင်ရှိ စားပွဲထိုးမသည် ဂါဝန်ပေါ်၌ ပိတ်ခပ်ချက်အင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်သည်။ စာတိုက်၊ အလုပ်တိုက်၊ စာအုပ်ဆိုင်၊ အထည်ဆိုင်တို့၌ အလုပ်လုပ်နေသော မိန်းကလေးများသည် ရင်ကာတစ်မျိုးနှင့် ဂါဝန်အုပ်တစ်မျိုးကို ဝတ်ဆင်ယင်ကြသည်သာ များသည်။ ရုပ်ရှင်ရုံနှင့် ဇာတ်ပွဲရုံတို့၌ လက်မှတ်စစ်အလုပ်၊ မီးပြအလုပ် စသော အလုပ်မျိုးကို လုပ်သော မိန်းကလေးများသည် အရပ်ကလေးများပမာ လှပအောင် ဆင်တူဝတ်ကြသည်။ အလုပ်မှ ဆင်းသောအခါ ထိုသူတို့သည် ရိုးရိုး အရပ်သူအရပ်သားတို့၏ အဝတ်အင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်၍ ဆင်းတတ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဘယ်နေရာမှာမဆို သပ်သပ်ရပ်ရပ် ညီညီညွတ်ညွတ် မြင်ရသည်သာ များသည်။

ထို့နောက် အလှအပ ဝတ်သော အဝတ်အင်္ကျီမျိုးလည်း ရှိသည်။ ယောက်ျားများသည် အင်္ကျီအနက်၊ ဘောင်းဘီအနက်၊ လည်မာတပ် ရှပ်ဖြူ၊ ဦးထုပ်မြင့်မြင့်တို့ကို ဝတ်ဆင်ကြသည်။ ထိုဝတ်စုံကို ညနေဝတ် ဝတ်စုံဟု ခေါ်သည်။ မိန်းမများသည် ဂါဝန်ရှည်ကြီးများကို ဝတ်ဆင်ကြသည်။ ထိုသို့ အလှအပ ဝတ်ဆင်ကြသူတို့ကို အသင်းကလပ်များ၊ ညစာ ထမင်းစားပွဲများ၊ ရုပ်ရှင်ရုံ

ဇာတ်ပွဲရုံများတွင် မြင်နိုင်သည်။ အမျိုးဘာသာအလိုက် ခမ်းနားလှပသော အဝတ်အင်္ကျီမျိုး ပင်တည်း။ တစ်ဖန် ညအိပ်ရာဝင်သောအခါ ဝတ်ဆင်ရသော အဝတ်မျိုး ရှိသေးသည်။ အေးသောဒေသ ဖြစ်သဖြင့် ထိုအဝတ်အင်္ကျီမျိုး လိုသည်။ နေ့အချိန်၌ ဝတ်ဆင်ရသော အဝတ်အင်္ကျီမျိုးနှင့်သာ အိပ်ရာဝင်လျှင် ထိုအဝတ် အင်္ကျီ ခဏချင်း ဟောင်းနွမ်း၍ ပုံပျက်ချေတော့မည်။ ထို့ကြောင့် ညဝတ်အင်္ကျီ၊ ဘောင်းဘီမျိုးကို ထားရှိရသည်။

အစားအသောက်ကို ဆိုဦးအံ့။ ဘီလပ်၌ ငါးကြိမ် စားသောက်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ အလုပ် ပိုလုပ်ရလေသလောဟု တစ်ခါတစ်ရံ ကျွန်တော် တွေးမိသည်။ သို့ရာတွင် တစ်ကြိမ်တစ်ကြိမ်လျှင် နှင့်အောင် စားလေ့မရှိ၊ မှုတရုံ လောက်သာ စားသောက်ကြဟန် တူသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပေါင်မုန့်၊ နွားနို့၊ ထောပတ်၊ ကော်ဖီ၊ လက်ဖက်ရည်တို့ကို သရေစာသဖွယ် စားသောက်ကြသည်။ သူတို့မှာ ဆန်ထမင်းကို သရေစာသဖွယ် စားကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့၏ သရေစာသည် သူတို့၏ “ထမင်း”ဖြစ်၍၊ သူတို့၏ “ထမင်း” သည် ကျွန်တော်တို့၏ သရေစာ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင် မမှားနိုင်ချေ။ နံနက်၌ “အုတ်”ခေါ် အသီးအနှံတစ်မျိုး ဖြစ်စေ၊ “ကွန်း”ခေါ် အသီးအနှံ တစ်မျိုး ဖြစ်စေ၊ ကြက်ဥကြော်နှင့် ဝက်သားခြောက်ကြော် ဖြစ်စေ စားသည်။ ထို့နောက် လက်ဖက်ရည်၊ ပေါင်မုန့်ထောပတ်၊ မားမလိတ် ခေါ် လိမ္မော်ယိုတို့ကို စားသောက် ကြသည်။ နေ့လယ်၌ စွပ်ပြုတ်တစ်ပန်းကန်၊ အသားတစ်ပန်းကန်၊ နွားနို့၊ ပေါင်မုန့် ထောပတ်၊ အချိုတစ်ပန်းကန် စားသောက်ကြသည်။ ညနေပိုင်း၌ လက်ဖက်ရည်၊ ကိတ်မုန့်နှင့် မျိုးစုံ စားသောက်ကြသည်။ ည ၈ နာရီလောက်မှာ စွပ်ပြုတ် တစ်ပန်းကန်၊ အသားတစ်ပန်းကန် စားသောက်ကြသည်။ ည ၁၁ နာရီလောက် တွင် ပေါင်မုန့်၊ အသား အနည်းငယ်၊ နွားနို့ဖြစ်စေ၊ ကော်ဖီဖြစ်စေ စားသောက် ကြသည်။ ထိုအရပ်ဒေသ၌ နွားနို့ ထောပတ်၊ အသားများများ စားတတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် သက်သတ်လွတ် စားသောက်သူများလည်း ရှိကြသည်။ ကျွန်တော်သည် နံနက်စာတွင်ပါသော အစားအစာမျိုးကို အကြိုက်ဆုံး ဖြစ်သည်။ ညစာတွင် ပါသော အမဲသား အေးအေးကို မတို့ချင် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ငါးပိစားကြ သလို သူတို့လည်း “ချိစ်”ခေါ် နို့ခဲ ငန်ငန်တစ်မျိုးကို စားကြသည်။

လန်ဒန်မြို့၌ အစားမျိုးစုံသည်။ ပြင်သစ်ဆိုင်၊ အီတာလျံဆိုင်များသို့ သွားလျှင် အကျစ်ကြော် စုံစုံလင်လင် ရသည်။ ကုလားဆိုင်များသို့ သွားလျှင် ဒန်ပေါက်ထမင်း ရသည်။ တရုတ်ဆိုင်သို့ သွားလျှင် ဝက်အူချောင်း၊ ခေါက်ဆွဲ၊ ကြာဆံကြော် ရသည်။ ဂျပန်ဆိုင်သို့ သွားလျှင် “စူကီယာကီ”ခေါ် အိုးနှင့်

ထည့်ချက်စားရသော အသားပြုတ်ဟင်း ရသည်။ မြန်မာဆိုင်သွားလျှင် (ရှိခင်းက) ဝက်သားဟင်းလေး၊ ငါးပိကြော် ရသည်။ မြန်မာကျောင်းသားများသည် အများ အားဖြင့် တစ်လှည့်စီ လည်၍ စားတတ်ကြသည်။

ဥရောပ၌ ဟင်းပန်းကန်များကို စားပွဲ၌ တစ်ပြိုင်နက် စုဝေးတည်ခင်း၍ စားလေ့မရှိ။ တစ်ဟင်းပြီးမှ တစ်ဟင်းစားသည်။ အေးသော အရပ်ဒေသ ဖြစ် သဖြင့် တစ်ပြိုင်တည်း တည်ခင်း၍စားလျှင် အားလုံး အေးစက်ကုန်ကြမည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ တစ်ဖန် ထိုသူတို့သည် လက်ဖြင့်ကိုင်တွယ်၍ စားလေ့မရှိ။ စားလျှင် လက်ဆေးသောအခါ အေးလွန်းမည် ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။ ထို့ကြောင့် ဇွန်း၊ ခက်ရင်း၊ ဓားတိုဖြင့် ခပ်စိစား၊ ထိုးကာ၊ လှီးကာ စားကြသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အနောက်တိုင်းသား၊ အမေရိကန်သားတို့သည် ဇွန်း၊ ခက်ရင်း၊ ဓားကို အသုံး ပြုကြသည်။ တရုတ်၊ ဂျပန်တို့သည် တူကို အသုံးပြုကြသည်။ အိန္ဒိယတိုင်းသား၊ မြန်မာ၊ ယိုးဒယားတို့သည် လက်ဖြင့် ကိုင်တွယ်၍ စားသောက်ကြသည်။ ထို့ ကြောင့် လက်ဖြင့် ကိုင်တွယ်စားသောက်သော ကျွန်တော်တို့ အာရှတိုက်သား သားမျိုးက ဇွန်း၊ ခက်ရင်း၊ ဓား၊ တူ သုံး၍စားလျှင် အားမရ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသော် အနောက်တိုင်းသား၊ အမေရိကန်သားနှင့် အာရှတိုက်သား နှစ်မျိုးက လက်ဖြင့် ကိုင်တွယ်စားလျှင် လက်ဆေးရသော ဒုက္ခ ကင်းသည်။ ပို၍ သန့်ရှင်းသည်ဟု ဆို တဲ့ပြန်မည်ကား မလွဲတည်း။

လန်ဒန်မြို့ လမ်းကြီးတစ်လမ်း

ပင်လယ်ထဲသို့ သိမ်းမြစ် ဝင်ခါနီးသောအခါ သိမ်းမြစ်သည် မြောက်ဘက်သို့ ထောင်၍ အရှေ့ဘက်သို့ ချိုးသွားသည်။ ထိုသို့ မြောက်အထောင်၊ ရှေ့အချိုး ခပ်ကွေးကွေး ဖြစ်နေသော သိမ်းမြစ်၏ ဝဲဘက်ကမ်းနှင့် ယာဘက်ကမ်းတို့သည် လန်ဒန်မြို့၏ မူလတည်ရာ ဖြစ်ကြ၏ဟု ဆိုသည်။ ထိုမြစ်ကွေး မြစ်ကွေ့၏ ထိပ်၌ ချာရင်ကရော့ မီးရထားဘူတာရုံကြီး ရှိ၏။ ထိုဘူတာရုံမှ မြောက်သို့ တက်သွားသောလမ်းသည် ချာရင်ကရော့လမ်း ဖြစ်သည်။ ထိုလမ်းကို နာရီဝက် လောက် ခပ်သုတ်သုတ် လျှောက်လိုက်လျှင် တစ်ဆက်တည်းဖြစ်သော တော်တင် ဟင်ကုတ်လမ်းကို ဝင်မီလိမ့်မည်။ တစ်ဖန် တော်တင်ဟင်ကုတ်လမ်းကို နှစ်မိနစ် ခန့် လျှောက်၍ ယာဘက်သို့ ချိုးလိုက်လျှင် မြန်မာအသင်းတိုက်သို့ ရောက်မည် ကောန် ဖြစ်သည်။

တော်တင်ဟင်ကုတ်နှင့် ချာရင်ကရော့တို့သည် လူ့ အလွန်စည်ကားသော လမ်းဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာကြီး ဒေါက်တာဂျွန်ဆင်က လူလှိုင်းကြီး ထကြွနေသည်ကို ကြည့်လိုလျှင် ချာရင်ကရော့သို့ သွားလေဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဆိုခဲ့ သည့်အတိုင်း မှန်လှပေ၏။ ထိုလမ်းတစ်လျှောက်၌ လူပြည့်လျက်သာ ရှိသည်။ လူများလျှင် လူ့ အသုံးအဆောင်၊ လူ့ အစားအသောက်၊ လူ့ အပျော်အရွှင်တို့ များရမည် အမှန်ပင်။ ကျွန်တော်တို့သည် မြန်မာအသင်းတိုက်မှ ချာရင်ကရော့ ဘူတာကြီးသို့ ကြိမ်ဖန်များစွာ သွားဖူးကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ခြေကျင်သွားကြ ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ နှစ်ထပ်မော်တော်ကားဖြင့် သွားကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ဥမင် ဓာတ်ရထားဖြင့် သွားကြသည်။

ဥမင်ဓာတ်ရထားဖြင့် သွားလျှင် တော်တင်ဟင်ကုတ်လမ်းထောင့်ရှိ မြေပြင် ဥမင်ဝသို့ သွားရသည်။ ထိုမြေပြင်ဥမင်ဝမှ ဥမင်ဓာတ်ရထားရှိရာ မြေအောက် လိုဏ်ခေါင်းသို့ သွားသောအခါ စောင်းတန်းနှင့်တူသော ဓာတ်လှေကားဖြင့် ဆင်းရသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဥမင်ဓာတ်ရထားရပ်ရာ စင်္ကြံသို့ ရောက်နိုင်သည်။ စောင်းတန်း ဓာတ်လှေကား ဆိုသည်မှာ လှေကားရိုးရိုး သဘောမျိုးပင် ဖြစ်၏။

သို့ရာတွင် စောင်းတန်း ဓာတ်လှေကားရှိ လှေကားထစ်တို့သည် အထက်မှ အောက် သို့ လည်းကောင်း၊ အောက်မှ အထက်သို့ လည်းကောင်း ဆင်းသည်က ဆင်း၍၊ တက်သည်က တက်၍ ပတ်ချာလည်နေကြသည်။ အဆင်း လှေကား၊ အတက် လှေကား၊ အကူ လှေကား ဟူ၍ လှေကားသုံးခု ရှိ၏။ အဆင်းလှေကားရှိ လှေကား ထစ် တစ်ခုခုပေါ်သို့ တက်လိုက်လျှင် သင်သည် မတ်တတ်ရပ်လျက်ပင် လှေကား ခြေရင်းရှိ လိုဏ်ခေါင်းသို့ ရောက်သွားနိုင်သည်။ အတက်လှေကားရှိ လှေကားထစ် တစ်ခုခုပေါ်သို့ တက်လိုက်လျှင် သင်သည် မတ်တတ်ရပ်လျက်ပင် လှေကားထိပ်ရှိ ဥမင်ဝသို့ ရောက်သွားနိုင်၏။ အကူလှေကားသည် အဆင်း လှေကား၊ အတက် လှေကား နှစ်ခုကြား၌ ရှိသည်။ ထိုလှေကားသည် ပတ်ချာလည်၍ မနေ။ ရပ်၍ နေသည်။ အလုပ်လုပ်နေသော လှေကားတစ်ခုခု ပျက်လျှင် ဝင်ကူရန် ဖြစ်သည်။ အလုပ်တက်ချိန်၊ အလုပ်ဆင်းချိန်တို့တွင် ခရီးသည် အလွန်များသည်ဖြစ်ရာ စောင်းတန်းလှေကား၌ အစဉ်အလိုက် စီတန်းနေသော လူတန်းသည် အထက်မှ အောက်အထိ အလွန်ရှည်လျားသည်။ ဝဲဘက်လူတန်းရှည်က အတန်းလိုက် တက် နေလျှင်၊ ယာဘက်လူတန်းရှည်က အတန်းလိုက် ဆင်းနေသည်။ တစ်မျိုးလျှင် ကြည့်၍ကောင်းသော မြင်ကွင်းပင်တည်း။ သို့ရာတွင် မြေအောက်လိုဏ်ခေါင်းတွင် ဥမင်ဓာတ်ရထားသို့ ဝင်မီ၍ စင်္ကြံမှ ရထားခွာသောအခါ အပြင်ဘက် ဝဲယာ၌ လိုဏ်ခံရုံကိုသာ မြင်ရတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် အလျင်လိုသော အခါမှာမှသာ လည်းကောင်း၊ အဆင်သင့်သော အခါမှာမှသာ လည်းကောင်း ဥမင်ဓာတ်ရထားကို စီးလေ့ရှိကြသည်။ သာမန်အားဖြင့် မော်တော်ဘတ်စ်ကားကို စီးလျှင် သာ၍ ကောင်းသည်။ ဘတ်စ်ကား၏ အထက်ထပ် မှန်ပြတင်းမှ ချာရင် ကရော့လမ်း၏ စည်းကားပုံကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မြို့ထဲ၌ အလည်အပတ်သွားလျှင် ခြေကျင်လျှောက်ခြင်းသည် အကောင်း ဆုံး ဖြစ်သည်။ ခြေကျင်လျှောက်ခြင်းသည် လွတ်လပ်၏။ ဝင်ချင်ရာ ဝင်၍ ချင်ချင်ရာ ရပ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အချိန်အားလည်း များများရပါမူ၊ အိတ်ထဲ၌ လည်း ပိုက်ဆံဖောဖောသီသီ ပါပါမူ ခြေကျင်လမ်းလျှောက်သူ စိတ်ချမ်းသာမည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လမ်းတစ်လျှောက်၌ စားချင်စရာ အလွန်ပေါသည်။ ဝတ်ချင်စရာ အလွန်ပေါသည်။ ကြည့်ချင်စရာ အလွန်ပေါသည်။ ဖတ်ချင်စရာ အလွန်ပေါသည်။ သိမ်းဆည်းထားချင်စရာ အလွန်ပေါသည်။ အချိန်အား များများ ရှေ့လျှင်၊ ပိုက်ဆံ ဖောဖောသီသီ မပါလျှင် အဘယ်မှာ စိတ်ချမ်းသာနိုင်အံ့နည်း။ မြန်မာအသင်းတိုက်မှ ထွက်၍ တော်တင်ဟင်ကုတ် လမ်းပေါ်သို့ ရောက် သည့်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လမ်းတစ်လျှောက်ရှိ ဝဲဘက်ယာဘက်၌ ဆိုင်နှင့်ချည်းသာ

ဖြစ်သည်ကို အားမထုတ်ဘဲ မြင်နိုင်သည်။ ဝုလ်ဝပ်ခေါ် ကုန်သွေးတိုက်ဆိုင်ကြီးကို ဝင်လိုက်လျှင် တစ်ပဲနီတန်မှ နှစ်သျှိုလင်၊ သုံးသျှိုလင်တန် အထိ အဖိုးထား၍ ရောင်းသော လူ့အသုံးအဆောင် ဟူသမျှကို ရနိုင်သည်။ ဝုလ်ဝပ်ကုန်သွေးဆိုင်သည် တစ်ဆိုင်တည်း မဟုတ်။ လန်ဒန်မြို့မှာ ဆိုင်ခွဲ အနှံ့အပြား ရှိသည်။ လန်ဒန်မြို့မှာသာမက ဘီလပ်တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ ရှိသည်။ ဝုလ်ဝပ်ကုမ္ပဏီသည် ကုန်သွေးသက်သက်ကို လက်ဝါးကြီးအုပ်၍ အနှံ့အပြား ရောင်းချသော ကုမ္ပဏီ ဖြစ်သည်။ ကုန်သွေးဟု ဆိုလိုက်လျှင် ဝုလ်ဝပ်ကို သတိရ၍၊ ဝုလ်ဝပ်ဟု ဆိုလိုက်လျှင် ကုန်သွေးကို သတိမရဘဲ မနေနိုင်လောက်အောင် ဖြစ်သည်။ ဆိုင်အမည် ဖြစ်သော ဆိုင်းဘုတ်၌ ဆေးနီသုတ် အောက်ခံမှာ ရွှေစာလုံး ရေးခြယ်ထားသည်ကို မြင်လျှင် ဝုလ်ဝပ် မလွဲဧကန် ဖြစ်ရမည်။

တစ်ဖန် စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့နှင့် ပတ်သက်လျှင် လိုင်းရင်း ခေါ် ဟိုတယ်ဆိုင်သည် ထင်ရှားသည်။ လိုင်းရင်းသည် ဝုလ်ဝပ်ကဲ့သို့ လန်ဒန်မှာသာမက ဘီလပ်တစ်နိုင်ငံလုံး၌ အနှံ့အပြား ရှိ၏။ တစ်ကုမ္ပဏီတည်းက လက်ဝါးကြီး အုပ်၍ ဟိုတယ်ဆိုင်ဖွင့်သည်။ ဆိုင်းဘုတ်၌ ဆေးဖြူသုတ် အောက်ခံမှာ ရွှေစာလုံး ရေးခြယ်ထားသည်ကို မြင်လျှင် လိုင်းရင်းဖြစ်ရမည်။ လူစည်ကားသော လမ်းဆုံ လမ်းခွ၊ ဥယျာဉ်ပန်းခြံများ အနီးအနား၌ လိုင်းရင်းသည် ကြီးမားသော ဟိုတယ် ဆိုင်များကို ဖွင့်ပေးလေ့ရှိသည်။ တော်တင်ဟင်ကုတ် လမ်းထောင့်၌ လိုင်းရင်း ဆိုင်ကြီးတစ်ဆိုင် ရှိ၏။ ထိုဆိုင်ကြီးသည် မြေအောက်ထပ်၊ မြေပြင်ထပ်၊ အထက် ထပ် ဟူ၍ သုံးထပ်ရှိ၏။ တစ်ထပ် တစ်ထပ်သည် လူပေါင်း လေးငါးခြောက်ရာ နီးပါးခန့် တစ်ချိန်တည်းမှာ စားသောက်နိုင်လောက်အောင် ကျယ်ပြန့်၏။ စားပွဲ ထိုးသည် သပ်ရပ်စွာ ဝတ်ဆင်၍ စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့ကို ထိုမှဤမှ သယ်ယူ သယ်ဖို့ ပြုကြရသည်။ တစ်ထောင့်၌ တီးဝိုင်းသည် ပရိသတ်ကို ဖျော်ဖြေသည်။ ဘီလပ်၌ ထိုဆိုင်မျိုးသည် အများအားဖြင့် အောက်တန်းလည်း မက၊ အလယ် အလတ်တန်း ပြည့်ပြည့်လည်း မကျသော လူများ စားသောက်တတ်ကြသော ဆိုင်ဖြစ်၏ ဟု ဆိုကြသည်။ အထက်တန်းစားများ စားသောက်ကြသော ဆိုင် မျိုးသည် အဘယ်မှာ ပြောဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း။ သူတို့၏ အဆင့်အတန်းသည် မြင့်စွာ၊ အဘယ်ကြောင့် မြင့်ရသနည်းဟု စိတ်ကောင်း သဘောကောင်းထား၍ စဉ်းစားလျှင် သူတို့၏ လုံ့လဝီရိယကိုလည်း တွေးမိမည် ဖြစ်သည်။ နယ်ချဲ့ အင်ပါယာကြီးကို ထောင်၍ လက်အောက်ခံ ကိုလိုနီတို့ထံမှ အဆီအနှစ် ထုတ်ယူ သော စနစ်ကိုကား အများက သိကြပြီး ဖြစ်သဖြင့် အထူး မဆိုပြီ။

တစ်ဖန် ဟွန်း ရုပ်ဆိုင်၊ ဘာတန် ရုပ်ဆိုင်၊ ဒေါ်လ်စစ် ဖိနပ်ဆိုင်တို့

သည်လည်း ဝုလ်ဝပ်၊ လိုင်းရင်းတို့ ကဲ့သို့ပင် ဘီလပ်တစ်နိုင်ငံလုံး ဆိုင်ခွဲအနှံ့အပြား ဖွင့်ထားကြသည်။ အနောက်တိုင်းသားတို့၏ ငွေရင်းအင်အားကို လည်းကောင်း၊ အုပ်ချုပ်စီမံတတ်သော ဉာဏ်စွမ်းကို လည်းကောင်း ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြသော သက်သေခံများပင်တည်း။ အဘယ်ကြောင့် ငွေရင်းအင်အား ကြီးရသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် အအုပ်အချုပ် အစီအမံ ကောင်းရသနည်း။ အဖြေတစ်ခုကို သိလိုလျှင် ရှေ့သို့ ဖို့ ဓနစ်လောက် လျှောက်သွားပါဦး။ သိနိုင်စရာ အကြောင်း ရှိသည်။ ထိုအကြောင်းကား အခြားမဟုတ်။ ချာရင်ကရော့လမ်း၏ ဝဲဘက်ယာ ဘက်ရှိ စာအုပ်ဆိုင်များ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုစာအုပ်ဆိုင်များတွင် စာအုပ် အဟောင်း အသစ် ပေါ၏။ စာအုပ်ပေါသလောက် စာအုပ်ဝယ်သူလည်း ပေါသည်။ မဝယ်ဘဲ ဆိုင်၌ မတ်တတ်ရပ်၍ စာဖတ်သူလည်း ပေါသည်။ စာအုပ်ဆိုင်များအနက် ဆိုင်နှစ်ဆိုင်ကို သတိထားမိကြပေလိမ့်မည်။ တစ်ဆိုင်သည် လက်ဝဲဂိုဏ်း နိုင်ငံရေး ဝါဒ၊ လက်ဝဲဂိုဏ်း လူမှုပြုပြင်ရေးဝါဒနှင့် စပ်ဆိုင်သော စာအုပ်တို့ကိုသာ ရောင်း သည်။ အခြား စာအုပ်ဆိုင်သည် ဘယ်ဂိုဏ်းဘယ်ဝါဒကိုမျှ အားမပေး၊ အတွေ့တွေ့ ရောင်းသော စာအုပ်ဆိုင် ဖြစ်သည်။ ထိုစာအုပ်ဆိုင်ကား ဖွဲ့ငြင်ဟု ခေါ်သော ဆိုင် ဖြစ်သည်။ နာမည်ကြီးသလောက် ဆိုင်ကလည်း ကြီးသည်။ တိုက်ကြီးနှစ်လုံး၌ စာအုပ်အပြည့် ရှိသည်။ တစ်ဖန် အရှေ့တိုင်းစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ စာအုပ် များကိုသာ ရောင်းသော စာအုပ်ဆိုင်များလည်း ရှိကြ၏။ ထိုဆိုင်များသည် ချာရင် ကရော့လမ်းပေါ်၌ ရှိကြသည့် မဟုတ်။ ချာရင်ကရော့လမ်းသို့ ဝင်ခါနီး လက်ဝဲ ဘက်သို့ ချိုးသွားသော ဂရိတ်ရပ်ဆယ်လမ်းမ၌ ရှိကြသည်။ ထိုလမ်းမ၌ ဗြိတိသျှ ဗြိတိန် စာကြည့်တိုက်ရှိ၏။ ထိုတိုက်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် လမ်းတစ်ဖက်၌ အာရှတိုက်၊ အာဖရိကတိုက် ဆိုင်ရာ စာအုပ် အသစ်အဟောင်း အမျိုးစုံရောင်းသော စာအုပ်ဆိုင်များကို တွေ့နိုင်သည်။ ထိုစာအုပ်ဆိုင်များတွင် တရုတ်၊ ဂျာမန်၊ အိန္ဒိယ၊ မြန်မာ၊ ယိုးဒယား၊ အင်ဒိုချိုင်းနား၊ ဂျာဝါး၊ ပသျှူး၊ ပါရှား၊ အာဖဂန် နှစ်စတန်၊ အီဂျစ် စသော တိုင်းပြည်များအကြောင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ ပြင်သစ် ဘာသာတို့ဖြင့် ရေးသားထားသော စာအုပ်များကို ဝယ်နိုင်သည်။ ကျွန်တော်တို့ သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ မမြင်ဖူး၊ မတွေ့ဖူးသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးထားသော မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်း စာအုပ်အမျိုးမျိုးကို ဆိုင်များ၌ တွေ့ခဲ့ရသည်။

ချာရင်ကရော့လမ်းကို ဆက်၍ လျှောက်ကြဦးစို့။ ဖွဲ့ငြင်စာအုပ်ဆိုင်က လွန်၍ ဝဲဘက်ကို ချိုးလိုက်လျှင် ဂျပန်ထမင်းဆိုင်သို့ ရောက်နိုင်၏။ ဝဲဘက်ကို ချိုးလိုက်ပြန်လျှင် တရုတ်ထမင်းဆိုင်၊ မြန်မာထမင်းဆိုင်တို့သို့ ရောက်နိုင်သည်။ အောက်တစ်ဖန် ယာဘက်သို့ ချိုးဆိုက်ပြန်လျှင် အင်္ဂလိပ် ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီများရှိသော၊

ပြင်သစ်လူမျိုး၊ အီတလီလူမျိုး စသည်တို့ ကျက်စားကြသော ဆိုဟိုးရပ်ကွက်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ ထိုရပ်ကွက်၌ပင် တရုတ်ထမင်းဆိုင်၊ ကုလားထမင်းဆိုင်တို့ကို တွေ့နိုင်ပြန်သေးသည်။ ဆက်၍ လျှောက်လျှင် လက်စတာဥယျာဉ်နှင့်တကွ လက်စတာရပ်ကွက်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ ထိုရပ်ကွက်၌ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဇာတ်ရုံ၊ လှပ ဆန်းကြယ်သော တိုက်ကြီးများ ပေါ်သည်။ လက်စတာဥယျာဉ်သည် ဥယျာဉ် အပိုင်း ဖြစ်၏။ ပတ်လည်၌ ရုပ်ရှင်ရုံများ ရှိကြသည်။ ဥယျာဉ်အတွင်း၌ ရေပန်းစင် ရှိ၏။ ရေပန်းစင် အထက်၌ အင်္ဂလိပ် ပြဇာတ်ဆရာကြီး ရှိတ်စပီးယား၏ ရုပ်တု ရှိသည်။ ထိုဥယျာဉ်၌ အပန်းဖြေ နားနေပြီးနောက် ဆက်၍လျှောက်လျှင် ကနေဒါ နိုင်ငံ မဟာမင်းကြီးရုံး၊ တောင်အာဖရိက မဟာမင်းကြီးရုံး၊ ဗြိတိသျှ အင်ပါယာ အသင်းတိုက်ရုံး၊ သင်္ဘောကုမ္ပဏီရုံးတို့ ရှိသော ရပ်ကွက်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ ထိုရပ်ကွက်ကို ဗြိတိသျှအင်ပါယာမှ ထွက်သော အဆီအနှစ်တို့ စုဝေးကြရာ ရပ်ကွက်တစ်ကွက်ဟု ဆိုလျှင် မမှားနိုင်ချေ။ ထိုရပ်ကွက်၌ အင်ပါယာကြီးပွားရေး ကိစ္စအရပ်ရပ်ကို အသင်းသားပေါင်း သောင်းခြောက်ထောင်တို့ ဆွေးနွေး တိုင်ပင် ကြသည်။ အင်ပါယာအကြောင်း ရေးထားသော စာအုပ်နှစ်သိန်းကျော်ကို ဖတ်ကြ သည်။ ထိုရပ်ကွက်၌ ဗြိတိသျှအင်ပါယာသို့ ရောက်နိုင်သော သင်္ဘောအသွား အလာ ကိစ္စ၊ ကုန်တင်ကုန်ချ ကိစ္စတို့ကို စီမံခန့်ခွဲသည်။

ထိုမှလွန်လျှင် ထရက်ဖောဂါလမ်းဆုံသို့ ရောက်မည်။ ထိုလမ်းဆုံတစ်ဝိုက် ၌ နိုင်ငံတော် ပန်းချီတိုက်ရှိသည်။ သစ်ပင် ဝန်းရံလျက်ရှိသော ကွက်လပ်တစ်ခု ရှိ၏။ ကွက်လပ်အလယ်၌ မြင့်မားသောကျောက်တိုင် စိုက်ထူထားသည်။ ကျောက် တိုင်ထိပ်၌ ဗြိတိသျှတို့၏ ဂုဏ်သရေကိုဆောင်သော ရေကြောင်းဗိုလ်ချုပ် နယ်လဆင်၏အရုပ်ကို တင်ထားသည်။ ကျောက်တိုင်ခြေရင်း၌ ခြင်္သေ့ရုပ် လေးရုပ် စောင့်လျက် ရှိကြသည်။

ထရက်ဖောဂါလမ်းဆုံသို့ ရောက်လျှင် ချာရင်ကရော့ မီးရထားဘူတာရုံ နှင့် မဝေးတော့ပြီ။ ထရက်ဖောဂါလမ်းဆုံ၌ ညနေခင်း နေသာသည့်အခါ ကျောက် တိုင် ခြေရင်း ပတ်လည်တစ်ဝိုက်သည် ခိုနှင့် ခိုစာကြွေးသူတို့နှင့် ပြည့်နက်လျက် ရှိသည်။ ခိုလှိုင်း ထ နေသည်ဟု ဆိုအပ်လှသည်။ သို့ရာတွင် ခိုနှင့်တကွ ခိုစာ ကြွေးသူတို့သည် တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ် ရှိကြသည်။ မျက်စောင်းထိုး၌ ရှိသော ချာရင်ကရော့ ဘူတာရုံရှေ့မှာကား လူလှိုင်းကြီး ထလျက်ရှိသည်။ ထိုလူအပေါင်း တွင် အချို့လည်း သိမ်းမြစ်တစ်ဖက်သို့ ကူးရန် ရထားစောင့်ကြ၏။ အချို့လည်း သတင်းစာတိုက် ပေါသော ဖလီလမ်းသို့ သွားကြ၏။ အချို့လည်း ဝိတိုရိယ တာရီးသို့ လမ်းလျှောက်ရန် သွားကြ၏။ အချို့လည်း ဝိုက်ဟောခေါ် အစိုးရရုံးများ

ဘက်သို့ သွားကြ၏။ အချို့လည်း လူစည်ကားသော လန်ဒန်အနောက်ပိုင်းသို့ သွားရန် ပြင်ဆင်ကြသည်။ ထိုလူအပေါင်းသည် လှိုင်းဂယက်သဖွယ် ချာရင်ကရော့ ဘူတာရုံကိုဖြတ်၍ ထွက်သွားကြသည်။ တစ်ဖန် ချာရင်ကရော့ဘက်သို့ အသစ် အသစ် ရောက်လာသော လူစု လူအုပ်ကလည်း ရှိသေးသဖြင့် ဖြာထွက်သွားသော လှိုင်းဂယက် နေရာများမှာပင် လှိုင်းဂယက် အသစ်အသစ် ပေါ်လာကြပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ချာရင်ကရော့လမ်းသည် အမြဲ လူပြည့်လျက် ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်ခါတစ်ရံ ချာရင်ကရော့လမ်း၌ သာမန်ခရီးသည် စာရေး၊ စာချိ၊ ကုန်သည်၊ ကျောင်းသားတို့ကို သာမက စိတ်နူးလှည့်လည်သော ဘုံဝါဒဂိုဏ်းသား တို့ကိုလည်း မြင်နိုင်သည်။ ထိုသူတို့သည် လေးယောက်တစ်စုံ စိတ်နူး၍ ဘူတာ ရုံများသို့ သီလာပြီးလျှင် ဗိုလ်ချုပ်နယ်လဆင် ကျောက်တိုင်ခြေရင်းရှိ ကွက်လပ်သို့ ရောက်လာတတ်ကြသည်။ ကျောက်တိုင်၏ ဖိနပ်ပေါ်သို့ ခေါင်းဆောင်များ ဘက်၍ သူတို့၏ လိုဘဆန္ဒကို ဟစ်လေ့ရှိကြသည်။ ထိုအခါ စိတ်နူးလမ်းလျှောက် သူများသာမက သာမန် ခရီးသည်တို့လည်း ကျောက်တိုင် ခြေရင်းကို ကပ်ကြ လေသည်။

ထိုမျှ အရေးရောက်သော ချာရင်ကရော့လမ်း၊ ထိုမျှ လူစည်ကားသော ချာရင်ကရော့လမ်း၊ ထိုမျှ ဆိုင်ကြီးကနားကြီးပေါသော ချာရင်ကရော့လမ်းတွင် အလှပရုပ် အထွေးထွေး ဖြစ်နေကြလိမ့်မည်ဟု ထင်စရာရှိ၏။ အလွန် ညစ်ပတ် ဆူညံနေလိမ့်မည်ဟု ထင်စရာရှိ၏။ အတိုက်အခိုက် များလိမ့်မည်ဟု ထင်စရာ ရှိသည်။ ထင်ရပါ၏။ သို့ရာတွင် ထင်သလို မဟုတ်ချေ။ လမ်း၌ လူသွားလူလာ ညည်းကမ်းရှိ၏။ သန့်ရှင်း၏။ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာ သိမ်မွေ့ကြသည်။

ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဇာတ်ရုံ၊ ဘတ်စ်ကားရပ်သော နေရာတို့သို့ သွားကြည့်ပါလေ။ အသွားအလာ စည်းကမ်းရှိပုံကို မြင်နိုင်သည်။ ဦးရာလူ ရစတမ်း ဟူသော စကား သည် စကားမည်ကာမတ္တ မဟုတ်၊ အနောက်တိုင်းသားတို့ အဖို့မှာ တန်ခိုးကြီး သော ဥပဒေကိုသို့ ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ရုပ်ရှင်လက်မှတ်ရုံ မဖွင့်ခင် ရောက်လာကြသူ သည် လက်မှတ်ရုံနားမှာ ရပ်စောင့်နေလျှင် ထိုသူကို တွန်းဖယ်ကာ နောက်ရောက် လာသူက နေရာ မလှချေ။ ထိုသူ နောက်ကသာ ရပ်၍ စောင့်သည်။ ဤနည်း အတိုင်း ရောက်လာသမျှသော သူအပေါင်းသည် တစ်ယောက်နောက်က တစ် ယောက် စိတ်နူးလျက်သာ နေတတ်ကြသည်။

လက်မှတ်ရုံဖွင့်၍ လက်မှတ်ရောင်းသောအခါ အစဉ်အတိုင်း လက်မှတ် ဖယ်ယူ၍ ဝင်ကြသည်။ ဘဏ်စံကား ရပ်နေသော နေရာမှာလည်း ထိုနည်း

နှင်နှင်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အနိစ္စရုံဖြစ်သော ဆူညံမှု၊ တွန်းထိုးမှု၊ ဆဲရေး တိုင်းထွာမှု ကင်းကြသည်။ အနောက်တိုင်းသားတို့သည် အလုပ်ကို တရားသဖြင့် ဖြည်းဖြည်းသက်သာ ပြုလုပ်တတ်သော သဘောတရားရပ်သည် လမ်းဘေး လမ်းမ ခွဲပင် အထင်အရှား ရှိသည်။ ထိုလူတန်းကို ကြည့်ပါဦး။ နေရာစောင့်ရင်း အကြီး အငယ်၊ ကျား မ ကျန် စာဖတ်နေတတ်ကြသည်။ စာမဖတ်လျှင်လည်း လူတန်း အနီးသို့ လာ၍ ဖျော်ဖြေလေ့ရှိသော သူတောင်းစားတို့ကို ကြည့်နေတတ်ကြသည်။

ထိုသူတောင်းစားများကလည်း နားပူနားဆာ ကျားပိန်တွယ် တွယ်၍ ပိုက်ဆံတောင်းသည် မဟုတ်။ ထိုသို့ တောင်းလျှင်လည်း ပုလိပ်က ချက်ချင်း ဖမ်းပေးလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတောင်းစားများသည် တတ်သည့်ပညာ မနေ သာ ဆိုဘိသကဲ့သို့ မိမိတို့ တတ်မြောက်သော အတတ်ကို ပြကြသည်။

လူတန်းအနီးတွင် အချို့လည်း ဘင်ခရာ အကအခုန်ပြ၍ တောင်းကြ သည်။ အချို့လည်း ကွက်စိပ်ဟော၍ တောင်းကြသည်။ အချို့လည်း ရွံ့ကို ပုံ အမျိုးမျိုးပြ၍ တောင်းကြသည်။ ထိုရွံ့သည် တစ်မဟုတ်ချင်း ရိုတ်စပီးယား၏ ဦးခေါင်းဖြစ်သည်။ ဟစ်တလာ၏ ဦးခေါင်းဖြစ်သည်။ ချိန်ဘာလိန်၏ ဦးခေါင်း ဖြစ်သည်။ အချို့လည်း ကြောင်ကဲ့သို့၊ ခွေးကဲ့သို့ တူအောင်အော်၍ တောင်းကြ သည်။ အချို့လည်း စက္ကူကို ဆုတ်ပြ၍ တောင်းကြသည်။ ဆုတ်ပြီး ဖြန့်လိုက် သောအခါ ထိုစက္ကူသည် နေကြာပန်းပုံ၊ ပန်းပြာသာဒ်ပုံ စသော ပုံအမျိုးမျိုး ဖြစ်လာသည်။ အချို့လည်း ကျွမ်းထိုးပြ၍ တောင်းကြသည်။ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လိုက် တို့ကို မကြည့်ရခင် သူတို့ကို ကြည့်ရသည်ကပင် နှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသည်။

တစ်ဖန် လမ်းများ၌ လူသွားလူလာ များသော်လည်း အတိုက်အခိုက် နည်းလှ၏။ အတိုက်အခိုက် ရှိပြန်လျှင်လည်း သိမ်မွေ့သော စကားဖြင့် ကိစ္စပြီးပြေ သည်သာ များသည်။ မော်တော်ဘတ်စ်ကားတို့သည် လမ်းဆုံတိုင်း၌ ရှိသော မီးနီး၊ မီးစိမ်းတို့၏ အာဏာကို တစ်သဝေမတိမ်း လိုက်နာကြသည်။ မီးနီးပြုလျှင် ရပ်ကြသည်။ မီးစိမ်းပြုလျှင် သွားကြသည်။ ထိုမီးတို့သည် လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြင့် သူ့အလိုလို တစ်လှည့်စီ လင်းပြတတ်ကြသည်။ မီးအနီးအနား၌ ပုလိပ် မရှိစေကာ မှ ကားသမားတို့သည် မီး၏ဩဇာကို နာခံကြသည်။ ပုလိပ် မရှိသောကြောင့် ထင်ရာပြုမည်ဟု သဘောထားကြဟန် မတူ။ ပြုလျှင်လည်း ခရီးသည်တို့က ခံကြမည် မဟုတ်။ ဝိုင်း၍ သက်သေခံကြမည်ကား မလွဲဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် လမ်းပေါ်က လူသည် ကားကို မကြောက်ရ၊ ကားကသာ လူကို ကြောက်ရဟန် တူသည်။ ကား၌ သွားပိုင်ခွင့်ရှိသော်လည်း ခပ်လှမ်းလှမ်းက လူဖြတ်သွားသည်ကို မြင်လျှင် ကားရပ်တန့်လိုက်သည်ကို ကျွန်တော် ကြိမ်ဖန်များစွာ မြင်ဖူးသည်။

လူကလည်း အရမ်းမဲ့ ဖြတ်လေ့မရှိ၊ တစ်ခါတစ်ရံ ကိစ္စသာ ဖြစ်သည်။ လန်ဒန် လမ်း၌ လူနှင့်ကားတို့သည် အချင်းချင်း ကောင်းစွာ နားလည်ကြဟန် တူသည်။

တစ်ဖန် လန်ဒန် ပုလိပ်ကိုလည်း မချီးမွမ်းဘဲ မနေနိုင်။ သူတို့သည် ခံညားစွာ ဝတ်ဆင်ထားသော်လည်း သိမ်မွေ့သောစိတ်ထား ရှိသည်။ ခရီးသည် ကို ကူညီတတ်လေသည်။ ကူညီနိုင်အောင်လည်း သူတို့မှာ အရည်အချင်း ရှိပြီး ဖြစ်သည်။ သင် မသိသော လမ်းတစ်လမ်းကို ဖြစ်စေ၊ ဆိုင်တစ်ဆိုင်ကို ဖြစ်စေ သူ့ထံသို့ သွား၍မေးလျှင် တစ်ချက်တည်း ပြောပြလိုက်နိုင်သည်။ အချိန်မတော် သဖြင့် လိုက်ပို့တန်လျှင် လိုက်ပို့တတ်သည်ဟုပင် ကြားဖူးသည်။ တစ်ဖန် လန်ဒန် ပုလိပ်တို့သည် သူတို့တိုင်းပြည်ကို ဘယ်သို့ အုပ်ချုပ်စီမံသည်၊ ပြည့်အာဏာသည် မည်သူ့လက်၌ ရှိသည်ဆိုသော သဘောကို နားလည်ကြဟန် တူသည်။ လန်ဒန်မှာ ဘုံဝါဒသမားတို့သည် တစ်နှစ်လျှင် နှစ်ခါ၊ သုံးခါလောက် မြို့ကို လှည့်လည်၍ သူတို့၏ဝါဒကို ဖြန့်ဖြူးကြသည်။ ဟိုက်ပတ်ဥယျာဉ်၌လည်း ဝါဒ ဖြန့်ဖြူးလေ ခဲ့သည်။ မြို့ကို လှည့်လည်သော အခါတိုင်း စီတန်းသူနှင့် ပုလိပ် ဆက်ဆံဟန်သည် အားကျဖွယ် ဖြစ်သည်။

လမ်း၌ သန့်ရှင်းသည့် ကိစ္စကလည်း အထူးချီးမွမ်းဖွယ် ဖြစ်သည်။ အစိုးရ က အထူးအထွေ ကြပ်မတ်ပေးရသောကြောင့်ဟု မဆိုသာ။ ပရိသတ်ကပင် အသန့် အရှင်း ကြိုက်ကြဟန် တူသည်။ လန်ဒန်မြို့လယ်နှင့် အနောက်ပိုင်းမှာ လူ လေးသန်းကျော် ရှိသဖြင့် ထိုရပ်ကွက်များ၌ လူများသလောက် ညစ်ပတ်ရမည် ဆိုလျှင် လန်ဒန် ခက်ရချေတော့မည်။ သို့ရာတွင် လန်ဒန် မညစ်ပတ်သဖြင့် မခက်။ စက္ကူစုတ်၊ တံထွေးတို့ကို လမ်းပေါ်သို့ စွန့်သူ လုံးဝ မရှိဟု မဆိုလို။ ချီပင် ရိုသော်လည်း လူဦးရေနှင့်စာလျှင် နည်းသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ လည်း သူတို့ကို တူ၍ ပစ်ချစရာ ရှိသော်လည်း လမ်းပေါ်သို့ ပစ်မချဘဲ အိတ်၌ ဆောင်ယူခဲ့၍ အိမ်သို့ ရောက်သောအခါမှ အမှိုက်ပုံးထဲ ပစ်ထည့်လေ့ရှိသည်။

ထိုကြောင့် ချာရင်ကရောလမ်းသည် မည်မျှပင် လူထူထပ်စေကာမူ ဆင်းကမ်းသေဝပ်သည်။ သန့်ရှင်းသည်။ ပြည်ကြီးသားတို့၏ လမ်းမတော်ကြီးပေ ဟု ကျွန်တော် မှတ်ခဲ့သည်။

လူတို့ဟု ဆိုရသော်လည်း၊ အသေးစိတ်လိုက်သော် ထူးခြားချက် သုံးလေးချက်ကို တွေ့ရသည်။

ပထမအချက်မှာ လန်ဒန်မြို့ရှိ အချို့ ရုပ်ရှင်ရုံ လေးငါးရုံသည် ပြင်သစ် ရုပ်ရှင်ကား၊ ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယား ရုပ်ရှင်ကား၊ ရုရှားရုပ်ရှင်ကား စသော ဥပဒေပ ကုန်းမြေဘက်က ရုပ်ရှင်ကားများကိုသာ ပြုလေ့ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာ တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ တတ်သူတို့သည် နားလည်နိုင်ကြအောင် ရုပ်ရှင်ကား၏ ဆောက်ဆွယ်၌ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆို၍ ရေးသားထားလေ့ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းခြားဘာသာ တတ်သူ မတတ်သူ နှစ်မျိုးစလုံးပင် တိုင်းခြားရုပ်ရှင်ကားကို ကြည့်ရှုနှစ်သက်နိုင်ခွင့် ရသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်ခင်က ချက်ကိုစလို ဗေးကီးယား ရုပ်ရှင်ကားနှင့် ရုရှားကားတို့ကို ပြကြသည်။ စစ်ကြီး ဖြစ်ပွားလာ သောအခါ ပြင်သစ်ရုပ်ရှင်ကားများကို ပြသည်သာ များလာသည်။ ပြင်သစ် ရုပ်ရှင်ကား၊ ရုရှားရုပ်ရှင်ကားတို့၏ သဘောသည် ပြင်သစ်ဝတ္ထု၊ ရုရှားဝတ္ထု တို့၏ သဘောနှင့် တစ်ထပ်တည်း တူညီသည်။ ထိုဝတ္ထုတို့၏ သဘောမှာ လွမ်း ခရာ မဟုတ်သည်ကို ကြိဖန်၍ မဖွဲ့လို၊ မလှပသည်ကို ကြိဖန်၍ လှပအောင် ဆွဲလို။ လောကအဖြစ်အပျက်ကို အဖြစ်အပျက် အမှန်အတိုင်းသာ ဖွဲ့တတ်သည်။ အရုပ်ဆိုးသော လောကကို အရုပ်ဆိုး အတိုင်းသာ ဖွဲ့တတ်သည်။ ထို့ပြင် ထိုဝတ္ထု တို့၌ လောကအဖြစ်အပျက်ကို ရေးပြသောအခါ အလွန် အနုစိတ်၍ ရေးပြ တတ်သည်။ သာမန်မျက်စိ၊ သာမန်နားတို့ဖြင့် မမြင် မကြားတတ်သော သာမန် အသေးအဖွဲ့တို့ကိုပင် ဖော်ပြ ရေးပြတတ်သည်။ ရေးပြရာ၌ သွယ်ဝိုက်သော နည်းဟု ခေါ်သော ဝက်ဝတ္တီနည်းကို သုံးတတ်သည်။ ပြင်သစ်ရုပ်ရှင်ကား၊ ရုရှား ရုပ်ရှင်ကားတို့လည်း ထိုသဘောအတိုင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အချို့ မြန်မာ ဘာသာရေးသားတို့သည် ပြင်သစ်ရုပ်ရှင်ကား၊ ရုရှားရုပ်ရှင်ကားတို့ကို ပို၍ နှစ်သက် ကြသည်။

ဒုတိယတစ်ချက်မှာ လန်ဒန်မြို့ရှိ အချို့ ရုပ်ရှင်ရုံများသည် ရုပ်ရှင်ကား သက်သက်ကိုသာ ပြကြသည် မဟုတ်။ ရုပ်ရှင်အပြင် ဇာတ်၊ အငြိမ်း၊ မျက်လှည့် တို့ကိုပါ ထည့်သွင်း၍ ပြတတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ လူတစ်ယောက်တည်း တာသာ တီးသော်လည်း ဆိုင်းဝိုင်းကြီးကဲ့သို့ သံစုံမြည်တတ်သော စန္ဒရာ၊ ပုံသဏ္ဍာန် တူရိယာတစ်မျိုးကို တီးပြသည်။ တီးပြစဉ် ရုပ်ရှင်ကားပေါ်မှာ သီချင်းစာကို ထိုးပြသည်။ ပွဲရုလားသူ အပေါင်းသည် အကြီးအငယ် ကျား မ ကျန် ဆိုင်းနှင့် ဆိုက်၍ သီချင်းဆိုတတ်ကြသည်။ ကျွန်တော်၏ ယာဘက်က အဘွားအိုလည်း သီချင်းလိုက်ဆို၏။ ကျွန်တော်၏ ဝဲဘက်က မိန်းမဝဝကြီးလည်း သီချင်းလိုက်ဆို

လန်ဒန်မြို့ ရုပ်ရှင်နှင့်ပွဲသဘင်

ရုပ်ရှင်ကောင်း၊ ပွဲကောင်းတို့ကို ကြည့်ရလျှင် ဝတ္ထုကောင်း၊ ကဗျာလင်္ကာကောင်း၊ ပန်းချီကောင်း၊ ပန်းပုကောင်းတို့ကို ဖတ်ရ ကြည့်ရသကဲ့သို့ စိတ်၏ ပျော်ရွှင်ခြင်း ကိုလည်း ရရှိနိုင်ကြောင်း၊ လောကလူ ဘုံ ဖြစ်ပျက်ပုံတို့ကိုလည်း နားလည်နိုင် ကြောင်း အဆိုရှိသည်။ ထိုအဆိုကို ကျွန်တော် ယုံကြည်၏။ ယုံကြည်သည့်အတိုင်း ကျွန်တော်တို့ လန်ဒန်မှာ ပညာသင်ကြားနေကြစဉ် ရုပ်ရှင်ကောင်း၊ ပွဲကောင်းတို့ကို အတော်အတန် ကြိုးစား၍ ကြည့်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့သည် ပညာ ကိုလည်း ကြိုးကြိုးစားစား သင်ကြပါသေးသည်။ ပွဲကြိုက်သူနှင့် လန်ဒန် အလွန် ကိုက်ညီသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စည်ကားသော လန်ဒန်မြို့လယ်နှင့် လန်ဒန်အနောက်ပိုင်းမှာပင် ရုပ်ရှင်ရုံကြီးပေါင်း ၅၀ မက ရှိသည်။ ဇာတ်ရုံကြီး ပေါင်းကလည်း ၅၀ မက ရှိသည်။ ရုပ်ရှင်ရုံသေး၊ ဇာတ်ရုံသေးတို့ကို အရေ အတွက်၌ မသွင်းလိုပြီ။ မြန်မာနိုင်ငံအကြောင်းကို ရေးသော အချို့ တိုင်းခြားသား စာရေးဆရာတို့သည် မြန်မာလူမျိုးကို အလွန်ပွဲကြိုက်သော လူမျိုးဟု ရေးတတ် ကြသည်။ လန်ဒန်သို့ရောက်၍ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဇာတ်ရုံ ထိုမျှ များပြားကြောင်းကို ကျွန်တော် တွေ့မြင်ရသောအခါ မြန်မာလူမျိုး ပွဲကြိုက်သည် ဆိုခြင်းမှာ ဘာ ဟုတ်သေးသနည်းဟု တွေးမိလာသည်။

လန်ဒန်မြို့မှာ သုံးလေးလလောက်နေ၍ ပွဲဆယ်ချိုး ဆယ့်ငါးချိုးလောက် ကြည့်မိသောအခါ သူတို့ဆီက ရုပ်ရှင်သဘော၊ ဇာတ်သဘောကို အတန်ငယ် ရိပ်မိလာသည်။ ရုပ်ရှင်သဘောကို ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြပါအံ့။ ဘီလပ်မှာ ပြသော ရုပ်ရှင်သည် ထူးခြားလှသည် မဟုတ်ပါ။ အများအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကဲ့သို့ပင် အမေရိကန် ဟိုးလီးဝုဒ်ရုပ်ရှင်မြို့က ရိုက်သော ရုပ်ရှင်ကားများသာ ဖြစ်ကြသည်။ လန်ဒန်သို့ ကျွန်တော် ရောက်သောနေ့၌ ရန်ကုန်မှာ ကျွန်တော် ကြည့်ခဲ့ပြီဖြစ်သော ရုပ်ရှင်ကားတစ်ကားကိုပင် လန်ဒန်ရုပ်ရှင်ရုံ၌ ပြသနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုသို့ အမေရိကန်က ရုပ်ရှင်ကားသာ များသောကြောင့် အကြမ်းအားဖြင့် မထူးခြား

၏။ ကျွန်တော်ရှေ့က နားသန်သီးကလေးနှင့် မိန်းမပျိုလည်း သီချင်းလိုက်ဆို၏။ သူနှင့်ယှဉ်၍ထိုင်သော ယောကျ်ားပျိုလည်း သီချင်းလိုက်ဆို၏။ ကျွန်တော်၏ ရှေ့ ခပ်လှမ်းလှမ်း၊ ကျွန်တော်၏ နောက် ခပ်လှမ်းလှမ်းရှိ လူအပေါင်းလည်း သီချင်း လိုက်ဆိုကြသည်။ တစ်ရုံလုံး သီဆိုနေကြသည်။ တပျော်တပါးကြီးပါပေတည်း။ ရုပ်ရှင်နှင့် ဇာတ်အငြိမ့် တွဲဖက်၍ပြခြင်းသည် တစ်မျိုးနှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ ပွဲပြသူများလည်း ဝင်ငွေပစ္စရာ အကြောင်းရှိ၏။ ပွဲကြည့်ပရိသတ်လည်း ရုပ်ရှင်၊ ဇာတ်အငြိမ့် စုံစုံကြည့်ခွင့် ရသည်။

တတိယအချက်မှာ လန်ဒန်၌ သတင်းကား သက်သက်ပြသော သတင်းကားရုပ်ရှင်ရုံ အလွန်ပေါခြင်း ဖြစ်သည်။ လန်ဒန်မြို့လယ်ပိုင်းနှင့် အနောက်ပိုင်းတို့၌ လက်ညှိုးထိုး၍ မလွဲနိုင်အောင် ပေါသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ သတင်းကားရုပ်ရှင်ရုံသည် ခပ်သေးသေး ဖြစ်၏။ ပရိသတ် ၂၀၀ မှ ၂၅၀ အထိလောက် ဆံ့မည်ထင်၏။ တစ်သျှိုလင်တန်း၊ ခြောက်ပဲနီတန်းဟူ၍ နှစ်တန်းသာ ထားရှိသည်။ အချိန်မှာ တစ်နာရီသာ ကြာသည်။ ပြသောကားများသည် အများအားဖြင့် ကမ္ဘာ့သတင်းကားများ ဖြစ်ကြသည်။ ကမ္ဘာ့သတင်းကားများနှင့် အတူ မြို့ကြီးပြကြီး ရှုမျှော်ခင်းများကိုပြသော အသံထွက် သတင်းကား၊ လက်မှုစက်မှု၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးမှုတို့နှင့် စပ်ဆိုင်သော သင်ခန်းစာ အသံထွက်ကား၊ မျက်မှောက်ခေတ်၌ ဖြစ်ပျက်နေသော ရာဇဝင်ဆန်ဆန် အသံထွက်ကား၊ ရယ်ဖွယ်ရာ ဇာတ်တိုအသံထွက်ကား၊ ကာတွန်းရုပ်ပြောင် အသံထွက်ကားမှစ၍ ပျော်ရွှင်စရာ၊ သူတစ်စရာ ကောင်းသော ကားတို့ကို ထည့်ညှပ်၍ ပြတတ်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ထိုသတင်းကား ရုပ်ရှင်ကို ခဏခဏ ကြည့်ရှုလေ့ရှိကြသည်။ တစ်ကြိမ်၌ ကျွန်တော်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံက ဘုရားပေါင်းစုံ သတင်းအသံထွက်ကားကို မြင်ကြ၏။ နောက်တစ်ကြိမ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ရှုမျှော်ခင်း သတင်းအသံထွက်ကားကို မြင်ကြသည်။ ရုပ်ရှင်ကား၌ မြင်ရသော တိုက်တာစေတီတို့မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သော်လည်း အသံသတင်းမှာ အမှားမှား အလွင်းလွင်း အတန်ငယ် ပါသေးကြောင်း သိရသည်။ သတင်းကားတို့ကို ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း ကြည့်ရပါ၏။ ဇာတ်ထုပ်ရှည်ကြီးများနှင့်တွဲ၍ တစ်ကားစ၊ နှစ်ကားစ ကြည့်ရပါ၏။ သို့ရာတွင် လန်ဒန်မှာကဲ့သို့ သတင်းကားရုပ်ရှင်ရုံသတ်သတ်၌ သတင်းကားများကိုချည်း တစုတရုံးတည်း၊ တစ်ချိန်တည်း ကြည့်ခွင့် မရသေးချေ။ တစ်နေ့နေ့မှာ ကြည့်ခွင့်ရလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။

လန်ဒန်မြို့ရှိ ဇာတ်ပွဲသဘင်၏ သဘောကို ဆိုပါအံ့။ အကြမ်းအားဖြင့် ဆိုရသော် ကျွန်တော်တို့ဆီက ဇာတ်ဆရာ ဦးဖိုးစိန်တို့ ခင်းကျင်းပြသသော

မြန်မာဇာတ်ပွဲ သဘောမျိုးပင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုအပ်၏။ သို့ရာတွင် အသေးစိတ်လိုက်သော် ခြားနားချက် ရှိသေးသည်။ မြန်မာဇာတ်ပွဲသဘောသည် အများသိကြသည့်အတိုင်း အတီးအမှုတ်၊ အကအခုန်၊ အဆို အပြောတို့ဖြင့် ဇာတ်ထုပ်ခင်းကျင်းပြသသော သဘောဖြစ်၏။ အနောက်နိုင်ငံရှိ ဇာတ်သဘောသည် ထိုသို့မဟုတ်၊ တစ်မျိုးစီ၊ တစ်ဌာနစီ သီးသန့်ခြားနားထား၏။ သူတို့က ကျွန်တော်တို့ထက် ခို၍ သေချာ၏။ ပို၍ အနုစိတ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့အဖို့မှာ ဇာတ်ပွဲဟု ဆိုလိုက်လျှင် “ဒရာမာ”ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုး၊ “အော်ပရာ”ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုး၊ “ဘလေး”ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုး၊ “ရော့”ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုး၊ “ပင်တိုမိုင်း”ဟု ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲက တစ်မျိုး စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးရှိသည်။

“ဒရာမာ”ခေါ်သော ဇာတ်ပွဲမျိုးကို မြန်မာဘာသာဖြင့် စကားပြောပြဇာတ်ဟု ဆိုအပ်သည်။ ထိုဇာတ်ပွဲမျိုးကို ခင်းကျင်းသောအခါ အတီးအမှုတ်ပေါ့ဘဲ၊ အကအခုန် မပါဘဲ ခင်းကျင်းသည်။ အတီးအမှုတ် အကအခုန် ပါပြန်လျှင်လည်း လမ်းသွားရင်း ဟန်လွှဲ ဆိုသကဲ့သို့သော သဘောအဖြစ်ဖြင့်သာ ပါတတ်သည်။ ထိုဇာတ်ပွဲမျိုး၌ ဇာတ်လိုက်တို့သည် တစ်ဇာတ်လုံး အစမှအဆုံး အထိ စကားအချိအချ ဖြောလျက် ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်း ဖော်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်ပွဲဟု ဆိုလိုလျှင် အတီးအမှုတ်၊ အကအခုန်၊ အဆိုအပြောတို့နှင့် တွဲဖက်သည်ဟုသာ သိရ မြင်ရဖူးသော ကျွန်တော်တို့သည် ထိုဇာတ်ပွဲမျိုးကို ခြောက်ကပ်ကပ် နေမည်ဟု ထင်မိ၏။ ထင်လည်း ထင်စရာ ရှိ၏။ သို့ရာတွင် ခြောက်ကပ်ကပ် မနေ၊ စိုပြည်လှသည်ဟု ဆိုအပ်၏။ ထိုဇာတ်ပွဲမျိုး၌ ပရိသတ်သည် ခင်းကျင်းနေခိုက်တွင် တိတ်ဆိတ်စွာ ကြည့်နေတတ်၏။ ဇာတ်ခန်းတစ်ခန်း ငြိမ်းသွားသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လက်ခုတ်ဩဘာ တစ်ခဲနက် မြည်ဟိန်းသွားသည်။ အတီးအမှုတ် မပါဘဲ၊ အကအခုန် မပါဘဲ၊ အဆို မပါဘဲ၊ စကား အချိအချ သက်သက်ဖြင့်သာ ပရိသတ်ကို စွဲမက်အောင် ဆွဲဆောင်တတ်သော “ဒရာမာ” စကားပြော ပြဇာတ်သည် အံ့ဖွယ်ကောင်းစွာ၊ ထိုဇာတ်မျိုးကို ရေးသော ဇာတ်ဆရာသည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်နိုင်။ အစစ အရာရာ၌ အလွန်လိမ္မာရမည် ဖြစ်သည်။

“အော်ပရာ”ခေါ် ဇာတ်မျိုးကလည်း တစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်မျိုးကို မြန်မာဘာသာဖြင့် အဆိုအတီးဇာတ်ဟု ဆိုရာသည်။ ထိုဇာတ်မျိုးကို ခင်းကျင်းသောအခါ ဇာတ်လိုက်တို့သည် သီချင်းအချိအချ ဆို၍ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်ဖော်သွားသည်။ အတီးသမားတို့ကလည်း အဆိုသမားများကို ဖေးမ၍ ဆိုင်ရာတီးလုံးတီးကွက်တို့ကို တိုးတိုးတစ်လှည့်၊ ကျယ်ကျယ်တစ်ခါ တီးမှတ်ပေးရသည်။

တစ်မျိုးလျှင် ရှုဖွယ် နာဖွယ်ကောင်းသော ဇာတ်မျိုးတည်း။ ထိုဇာတ်မျိုး၏ သဘောသည် မြန်မာနိုင်ငံက စုံတွဲဇာတ်ထုပ်သဘောနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်ဟု ဆိုအပ်သည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်တို့ဆီက စုံတွဲဇာတ်ထုပ်မှာကား တစ်ခါတစ်ရံ စကားအချိအချ ညှပ်ပြောသေး၏။ တစ်ခါတစ်ရံ အကအခုန် ထည့်သေး၏။ အော်ပရာဇာတ်မှာ စကား လုံးလုံး မညှပ်၊ အက လုံးလုံး မထည့်။ တစ်ဇာတ်လုံး အဆုံးအထိ အဆိုအတီးနှင့်သာ ပြီးရသည်။ ဇာတ်လမ်း၌ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အခေါ်အပြော ပြုရာမှာပင် သီချင်းသံဖြင့် ခေါ်ပြောသည်။

အော်ပရာဇာတ်မျိုးသည် ဥရောပ၌ အလွန်ကျော်စောသည်ဟု ဆိုသည်။ ဩစထရိယာပြည်နယ်၌ နိုင်ငံတော်အစိုးရကပင် ဇာတ်ရုံကြီးဆောက်၍ ထောက်ပံ့ကြေးပေးသည်။ ထိုဇာတ်မျိုးသည် ရှေးဦးစွာ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှ အစပြု၍ နောင်အခါ အီတာလျံနိုင်ငံ၊ ဂျာမနီနိုင်ငံတို့၌ ထွန်းကားသည်။ ထိုနောက် ဘီလပ်၌ ထွန်းကားသည်ဟု ဆိုသည်။ အော်ပရာ ကပွဲမျိုး ပေါ်ထွန်းခါစက တစ်ပါးသွားသက်သက် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဇာတ်လိုက်သည် သဏ္ဍာန်လုပ် သရုပ်နှင့်တူအောင် ဝတ်ဆင်၍ သီချင်းဆိုသောအခါ အတီးသမားက ဆိုင်ရာတီးကွက်ကို တီးစေရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံက ဟံသာဝတီရောက် မင်းတရားလက်ထက် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ ရေးသားသော နတ်ချင်းကို သီဆိုသည်နှင့် ဆင်ဆင်တူသည်ဟု ထင်ရသည်။ မြဝတီဝန်ကြီး ဦးစ၏ အမှတ်အသား၌ နတ်ချင်းကို သီဆိုမည် သူသည် ဆိုင်ရာ အဝတ်အင်္ကျီ၊ အဆောင်အယောင်တို့ကို ဆင်ယင်ကိုင်ဆောင်၍ ဆိုင်ရာ နတ်အဖြစ်အပျက်ကို သီဆိုရကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဤသဘောမျိုးကို ပုဂံ ရွှေစည်းခုံ ဘုရားပွဲ၌လည်း ကျွန်တော် မြင်ခဲ့ဖူးသည်။ တစ်ဖန် ဤသဘောမျိုးသည် တောင်တွင်းကြီး ဆရာကြော့ ရေးသားသော “စုံနံ့သာမြိုင်” ရှာပုံတော် သီချင်းကို သီဆိုသည်နှင့်လည်း ခပ်ဆင်ဆင် တူပေလိမ့်မည်။

အော်ပရာ ဇာတ်ထုပ်များတွင် ရှေးရှေး ဇာတ်ထုပ်များသာမက ခေတ်ကာလအလျောက် ရေးသားသော ဇာတ်ထုပ်များလည်း ရှိကြသည်။ ဥပမာ အမေရိကန်ရေကြောင်း ဗိုလ်မှူးတစ်ဦးနှင့် ဂျပန်မကလေးတစ်ဦး၏ အကြောင်းပြသော “မေဒိန် ဘတ်တာဖလိုင်” ခေါ် မယ်လိပ်ပြာ ဇာတ်ထုပ်ကို ကျွန်တော် ကြည့်ခဲ့သည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်၌ ဇာတ်ခန်း သုံးခန်းရှိသည်။ ပထမဆုံးမှာ ဗိုလ်မှူးနှင့် ဂျပန်မကလေး ချိုချိုစံတို့ မေတ္တာသက်ဝင် ချစ်ခင်၍ ထိမ်းမြားကြသည်။ ဒုတိယခန်းမှာ ဗိုလ်မှူးသည် အမေရိကန်သို့ ပြန်သည်။ သုံးနှစ်ကြာသောအခါ အမေရိကန် သူ မိန်းမယုခွဲ၍ ဂျပန်သို့ အလုပ်ဝတ္တရားနှင့် ပြန်လာသည်။ တတိယအခန်း၌ ချိုချိုစံ အကြောင်းစုံသိ၍ မိမိကိုယ်ကိုယ် မိမိ သတ်သေလိုက်သည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်ကို အဆိုအတီး သက်သက်ဖြင့်သာ ဇာတ်ခင်းသွားသည်။

ဘဲလေးခေါ် ဇာတ်မျိုးကို မြန်မာဘာသာဖြင့် အကအတီးဇာတ်ဟု ဆိုရာသည်။ ထိုဇာတ်မျိုးကို ခင်းကျင်းသောအခါ ဇာတ်လိုက်တို့သည် ဆိုင်ရာဟန် အကမျိုးကို အညီအညွတ် က၍ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက် ဖော်သွားကြသည်။ အတီးသမားတို့ကလည်း အကသမားတို့ကို ဖေးမ၍ ဆိုင်ရာ တီးလုံးတီးကွက်တို့ကို တီးတိုးတစ်လှည့်၊ ကျယ်ကျယ်တစ်ခါ တီးမှုတ်ပေးကြရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံက သွေးရိုးရာမဇာတ် ခင်းပုံ၌ မြင်ရတတ်သော အချို့ အချို့သော ဇာတ်ကွက်ဇာတ်ခန်း ပြသပုံနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်။ နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သော ဘိုးတော်၊ ရာမ၊ လက္ခဏတို့ အယုဒ္ဓရပြည်သို့ သွားခန်း၊ သွားတက်ဖွယ်ဖြစ်သော ရာမ၊ လက္ခဏတို့ လေးတင်ခန်း၊ သနားဖွယ် ထိတ်လန့်ဖွယ် ဖြစ်သော ဘီလူးမဂမ္ဘီ သားပျောက်ရှာခန်း၊ သနားဖွယ် နှစ်သက်ဖွယ် နှစ်ထွေရောနေသော ဒသဂီရိဘီလူးက သီတာဒေဝီကို သုံးခွန်းသော စကားပြောခန်းတို့သည် သဘောအားဖြင့် “ဘဲလေး” ခင်းကျင်းပုံနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်။ ခင်းကျင်းပုံကို အသေးစိတ်ပါအံ့။ ဘိုးတော်၊ ရာမ၊ လက္ခဏတို့ အယုဒ္ဓရပြည်သို့ သွားကြသောအခါ၌ ဘိုးတော်သည် ရာမ မသိစေဘဲ လက္ခဏအား သစ်သီးပေးသည်။ ပေးစဉ် တစ်ယောက်တည်းသာ သစ်သီးကို စားရန် မှာသည်။ လက္ခဏ မနေ။ ရာမအား ပြ၏။ ရာမသည် ဘိုးတော်အား အပြစ်တင်၏။ ထိုအခါ ဘိုးတော်သည် လက္ခဏထံသို့ သွား၍ လက္ခဏအား ရိုက်ရန် ဆောင်စဉ်ဖြင့် ရွယ်၏။ ရွယ်သော တောင်စုကို ရာမက ဖမ်းကိုင်လိုက်သည်။ ဘိုးတော် မြေသို့ လဲရရှာ၏။ ဤဇာတ်ခန်းကို ခင်းကျင်းသောအခါ စကားအချိအချ နှစ်ဦးသည် အကဟန် သက်သက်ဖြင့် ညီနောင် ချစ်ခင်သောသဘောကို ထင်ရှားစွာ ဖော်ပြသွားသည်။ ထိုနည်းတူစွာ ရာမ၊ လက္ခဏတို့၏ မြားဒဏ်ကြောင့် အသက် ဆုံးရှုံးသော ဒုသနှင့် ဓယ ဘီလူးညီနောင်ကို အရာအဖွေထွက်သော မိခင် ဘီလူးမဂမ္ဘီသည် စိမ့်မြိုင်ကြီး၌ မကောင်းသောနိမိတ်ကို မြင်သဖြင့် ထိတ်လန့်ပုံ၊ သွေးစသွေးနီကို မြင်ရသဖြင့် သောကမီး တောက်လောင်ပုံတို့ကိုလည်း အက သက်သက်ဖြင့်သာ ဖော်ပြသွားသည်။ ဘဲလေး ဇာတ်ခင်းပုံသည်လည်း ဤသဘောမျိုးပင် ဖြစ်သည်။ ဘဲလေးသည် အကဟန်ဖြင့်သာ ခင်းကျင်းသောဇာတ် ဖြစ်သောကြောင့် ဘာသာစကားကို နားလည်ရန် မလို။ မျက်စိအလင်း ရှိသူတိုင်း ကြည့်နားလည်နိုင်၏။ မည်သည့်လူမျိုးက ကပြသည် ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်ဇာတ်ကိုပင် ခင်းကျင်းသည် ဖြစ်စေ တစ်ကမ္ဘာလုံး နားလည်နိုင်သည်။ ဘဲလေးကဟန်သည် ခြေဖျား ဆောက်ကာ၊ ပတ်ချာလှည့်ကာ ကခြင်း ဖြစ်သည်။ ကရာတွင် အရှေ့တိုင်းသားသည် လက်ကို နိုင်သကဲ့သို့ အနောက်တိုင်းသားသည် ခြေကို နိုင်သည်။

ဘဲလေးခေါ် ဤအက အတီးဇာတ်မျိုးသည် ရှေးဦးစွာ ပြင်သစ်နိုင်ငံ၌

စတင်ပေါ်ပေါက်၏။ နောင်အခါ အိတာလျံ၊ ဂျာမနီ၊ ရုရှားတို့သို့ ရောက်၏။ ထိုနောက် ဘီလပ်သို့ ရောက်သည်။ လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ် ဆယ့်ငါးနှစ်လောက်က ကမ္ဘာကျော် ရုရှား ဘဲလေးကချေသည်မ အင်နာပတ်ဗလိုဗား မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက် ကပြဖူး၏။ အိန္ဒိယတိုင်းသား ကချေသည် ဥဒေရှ်ကာလည်း မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက် ကပြဖူး၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ မာလာဘာ ကမ်းခြေမှ ကထာကလိ ဇာတ်သဘင်အဖွဲ့လည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နှင့် ဂျူဘလီရုံတို့၌ ကပြဖူးသည်။

“ရဗျူး”ခေါ် ဇာတ်သဘင်မျိုးလည်း ရှိသည်။ ထိုဇာတ်သဘင်သည် ပွဲညွှန်ပေါင်း သဘောဖြစ်သည်။ ယိမ်းအမျိုးမျိုး၊ အငြိမ့်သဘော အမျိုးမျိုး၊ ဘားမျက်လှည့် ရယ်ရွှင်ဖွယ် အဖုံဖုံတို့ကို စုပေါင်း၍ ပြသည်။ ဤအခန်းတွင် ခြေထောက်ကလေးများကို လေထဲ၌ မြောက်ကာပင်ကာ ကတတ်သော အမျိုးသမီး ယိမ်းမျိုးကို မြင်နိုင်သည်။ ထိုအခန်းတွင် အော်ပရာ အဆိုအတီးကို နားထောင်ရ၏။ ထိုအခန်းတွင် ဘဲလေး အက အတီးကို ကြည့်မြင်ရ၏။ ထိုအခန်းတွင် လူရွှင်တော်နှစ်ယောက် တသောသောနေအောင် ပြက်လုံးပြောကြ၏။ ထိုအခန်းတွင် ကျွမ်းအမျိုးမျိုး ပစ်ပြ၏။ ထိုအခန်းတွင် မျက်လှည့် လက်လှည့် ပြ၏။ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ဖြစ်သတည်း။

“ပင်တိုပိုင်”ခေါ်သော ပွဲသည် “ရဗျူး”ကဲ့သို့ပင် ပွဲညွှန်ပေါင်း ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ၁၂ ရာသီပြသော ပွဲမဟုတ်။ နာတာလျှား ပွဲတော်အတွင်းမှာသာ ပြသည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးများအတွက် ကပြသော ညွှန်ပေါင်းပွဲ ဖြစ်သည်။ ကလေးကြီးက ဇာတ်ထုပ်များကို ခင်း၍၊ ကလေးကြီးက သီချင်းများကို သီဆိုလေ့ရှိသည်။ အချို့ ကချေသည်များသည် ကလေးများပင် ဖြစ်ကြသည်။

“အော်ခက်စတရာ”ခေါ် တီးဝိုင်းကြီးများ အကြောင်းကို ဆိုချင်ပါသေးသည်။ တီးဝိုင်း ဆိုသည်အတိုင်း အတီးအမှုတ် သက်သက်သာ ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ အလှူပွဲများတွင် ထည့်သွင်းတတ်သော ဆိုင်းပွဲမျိုး ဖြစ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံ၌ ထိုတီးဝိုင်းကြီးများကို ရုံသွင်း၏။ အများအားဖြင့် သီချင်းကြီး သီချင်းခန့်တို့ကို တီးမှုတ်လေ့ ရှိသည်။ တီးဝိုင်း၌ တယော၊ စန္ဒရား၊ ခရာ၊ ပလွေ၊ ဗုံတို့ ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တယောအလက်ပေါင်း ၂၀ မက ပါရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တီးမှုတ်သူ ၅၀ နီးပါးလောက် ရှိမည်။ တီးမှုတ်သောအခါ အရောရော အနှောနှော၊ အရှုပ်ရှုပ် အထွေးထွေး မဟုတ်။ သာသာယာယာ ဖြစ်အောင် သူ့အလှည့်နှင့်သူ တီးကြ၏။ တစ်ခါတစ်ရံ တယောသံကို နှိမ့်၍ ပလွေကို ဦးစားပေး၏။ တစ်ခါတစ်ရံ အခြားအသံတို့ကို နှိမ့်၍ ခရာနှင့် စန္ဒရားတို့ကို ဗုံတွဲ လွှတ်ပေး၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ဗုံတို့နှင့် တယောတို့ကို စိတ်ချောက်ချားစရာ ဖြစ်လာမတတ်

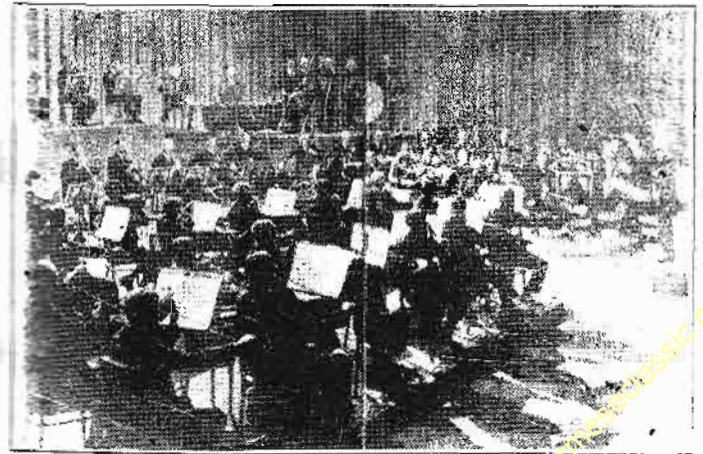
ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

တစ်ပြိုင်နက် တီး၏။ တီးမှုတ်ပုံမှာ သူ့တာဝန်နှင့် သူ့တာဝန် သပ်သပ်ရပ်ရပ် ခြုံလှသည်။ ထိုအတီးသမားတို့သည် တူရိယာ စာအုပ်များကို ကြည့်၍ တီးကြ၏။ စနစ်ကျသော နည်းပင်တည်း။ အတီးသမားများအပေါ်တွင် အုပ်စိုး၍ ခေါင်းဆောင်သဖွယ် လမ်းညွှန်သူလည်း တီးဝိုင်း၌ ပါသည်။ ထိုသူသည် အတီးအမှုတ်၌ လွန်စွာနားပါး၍ ဉာဏ်ကြီးသူ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ တီးကွက် တီးလုံးတို့ကို ထိုသူက စိတ်ကူးထုတ်ရ၏။ အသံ အနိမ့်အမြင့် အနုအနွဲ့ အကြမ်းအခန့် သဘောတို့ကိုလည်း ထိုသူက စိစဉ်ရ၏။ တီးမှုတ်နေစဉ် ထိုသူကပင် ခေါင်းဆောင်၍ လမ်းညွှန်ရသည်။

တယောအလက် ၂၀ လောက် အညီအညွတ် နုနုနွဲ့နွဲ့ မြည်နေသံကို ကြားရသောအခါ အနောက်နိုင်ငံသားတို့ ဉာဏ်ကို ကျွန်တော် ချီးမွမ်းမိသည်။ ထိုသူတို့သည် တယောကို မျက်မမြင်များ တီးသော တူရိယာဟု မရှုတ်ချခဲ့။ တယော၏ သတ္တိကို စွမ်းအားရှိသလောက် ထုတ်ဖော်ခဲ့သူများ ဖြစ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ တယောကို ရှုတ်ချ၍ ဉာဏ်မထုတ်လို။ သို့ရာတွင် ရှုတ်ချသော တွန့်တော်တို့ မြန်မာများပင် ယခုအခါ တီးနေကြပြီ။ တီးနေလျက်နှင့်ပင် အချို့ နှုတ်ဖြင့် ရှုတ်ချနေကြသေးသည်။ ဤကား ချေးမထူသင့်သည့် နေရာတွင် ချေးထူတတ်သော ကျွန်တော်တို့၏ အကျင့်ဆိုး တစ်ခုပင်တည်း။

ရုပ်ရှင်၊ ဇာတ်ပွဲနှင့် ဆိုင်သော အခြားအချက်များကို ဆိုပါဦးအံ့။ ဘီလပ်၌ ခြုံထိုက်ထိုက်လင်းအောင် ကပြသောပွဲ ဟူ၍ မရှိ။ အလွန်ဆုံး ၁၂ နာရီ ထိုးလျှင်

အနောက်နိုင်ငံ တီးဝိုင်းကြီး

ပွဲသိမ်းသည်။ ညနေ ၃ နာရီခွဲမှ စ၍ ပြလေ့ရှိသည်။ တစ်ပွဲလျှင် ၃ နာရီလောက် ကြာသည်။ ရုပ်ရှင်ပြပုံသည် ထူး၏။ ရုပ်ရှင်ကားကို အရပ်အနား မရှိ၊ ည ၁၂ နာရီအထိ ဆက်တိုက်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ရှင်ကြည့်သူသည် ဝင်ချင်သော အချိန်၌ ဝင်၍ ထွက်ချင်သောအချိန်၌ ထွက်နိုင်သည်။ နောက်တစ်ချက်မှာ ဇာတ်ကပြသောအခါ တစ်ခန်းနှင့်တစ်ခန်း ကြာကြာ မစောင့်ရ၊ အလွန် ဖျတ်လတ်သည်။ အပိုအမို စကားများကို ပြောလေ့မရှိ။ စကားကြော စကားတံ မရှိ။ အချိန်နှင့်ကိုက်၍ ကပြသည်။ နောက်တစ်ချက်မှာ ဇာတ်ခံ၌ လိပ်တင်ဖြန့်ချိသော ကားကို အသုံးမပြု၊ သဏ္ဍာန်နှင့်တူအောင် ဆင်ပြင်လေ့ ရှိသည်။ ဥပမာ တောခန်းတွင် တောသဏ္ဍာန် ဆင်ပြင်သည်။ နေရောင်၊ လရောင်ကို ယုတ္တိတန်အောင် စီရင်ပေးသည်။ နောက်တစ်ချက်မှာ ပွဲကြည့်ပရိသတ်ကလည်း အလွန် ဣန္ဒြေရသည်။ ဟေလား ဝါးလား ဟူ၍ မရှိ။ နှစ်သက်လျှင် လက်ခုပ်တီးသည်။ မနှစ်သက်လျှင် ရှူးရှူးရှဲရှဲ အသံပြုသည်။ ဆဲရေးတိုင်းထွာမှုကို သူတို့ နားမလည်ကြချေ။

နောက်တစ်ချက်မှာ ဇာတ်ရုံအကြောင်း ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ရုံများ၌ အိမ်ခန်းသန့်ရှင်းသကဲ့သို့ သန့်ရှင်းသည်။ လေ အဝင်အထွက် ကောင်းသည်။ ကြွယ်ဝသော နိုင်ငံမှာ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုင်ခုံကတ္တီပါ၊ အခင်းကောဇော များသည်။ ထိုင်ခုံနောက်မီ၏ နောက်၌ ဆေးလိပ်ပြာခွက် ရှိသည်။ အချို့ ဇာတ်ရုံများတွင် ထိုင်ခုံနောက်မီများ၏ နောက်၌ ပြာခွက်သာမက ပွဲကြည့်မှန်ပြောင်းလည်း ရှိသည်။ အသုံးပြုလိုလျှင် ဖိ ပဲနိပေး၍ အသုံးပြုနိုင်သည်။ တစ်ဖန် ဇာတ်ရုံကို လှပအောင် တန်ဆာဆင်ယင်တတ်သည်။ နံရံ၊ မျက်နှာကြက်တို့၌ ရုပ်လုံးရုပ်တု ပန်းချီဆေးရေးတို့ ရှိသည်သာ များသည်။ နောက်ဆုံးတစ်ချက်မှာ လန်ဒန်၌ လူဦးရေကလည်း များလှသဖြင့် ရုပ်ရှင်ဖြစ်စေ၊ ဇာတ်ဖြစ်စေ အောက်ထစ် လေးငါးလပြသရသည်။ ရုပ်ရှင်ကောင်း၊ ဇာတ်ကောင်းဆိုလျှင် တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ် တိုင်တိုင် ပြသရသည်။ ထို့ကြောင့် အနောက်ကဇေယျသည်တို့သည် မကောင်းလျှင် ကောင်းအောင် ကြိုးစားကြသည်။ ကြိုးစားသလောက်လည်း ကြိုးစားကျိုးနပ်သည်။ ဇာတ်တစ်ပွဲတစ်ပွဲ၌ နာမည် ရလိုက်လျှင် ငွေသိန်းသောင်းချီ၍ ရနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။

[၁၉၄၁]

လန်ဒန်မြို့ ရုပ်တုများ

လန်ဒန်မြို့၌ ကြေးသွန်းရုပ်၊ တမော့ရုပ် များစွာရှိသည်။ ကျော် မကျော်၊ နာမည်ရ မရ အရုပ်အားလုံးကို သိမ်းတူး၍ ပေါင်းလိုက်လျှင် မျက်စိနှင့် မလွတ်နိုင်လောက်အောင် များသည်ဟု ဆိုသင့်သည်။ ထိုအရုပ်တို့ကို လမ်းဆုံ လမ်းခွဲ၌လည်း မြင်နိုင်၏။ ကမ်းနား၌လည်း မြင်နိုင်၏။ ခပ်သိမ်းပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သော ဘုံအဆောက်အအုံများ၏ အနီးအနား၌လည်း မြင်နိုင်သည်။ ထိုအရုပ်တို့သည် အချို့လည်း ဘာသာရေးနှင့် သက်ဆိုင်သော လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရုပ်တုများ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း စေတနာ့ဝန်ထမ်းလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သော လူပုဂ္ဂိုလ်၊ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရုပ်တုများ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း ပြည်သူ့ပြည်သားတို့ ချစ်ခင်လေးစားကြသော ဘုရင်၊ ဘုရင်မတို့၏ ရုပ်တုများ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း စစ်ပွဲအောင်နိုင်သော သေနာပတိတို့၏ ရုပ်တုများ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း ပညာရှိ စာရေးဆရာ၊ လောကဓာတ်ဆရာတို့၏ ရုပ်တုများ ဖြစ်ကြ၏။ အချို့လည်း ရုပ်စုံ ခင်းကျင်းထားသော အရုပ်များ ဖြစ်ကြသည်။

ကျွန်တော်သည် ထိုရုပ်တုတို့ကို အခါအခွင့်ကြိုတိုင်း ကျောင်းသွားရာလမ်းမှာ ဖြစ်စေ၊ လည်ပတ်ရာမှာ ဖြစ်စေ ကြည့်မိ၍ ပူဇော်တတ်သော၊ ရုပ်တုဖြင့် မြို့ကို တန်ဆာဆင်တတ်သော အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့၏ သဘောကို မအံ့ဩဘဲ မနေနိုင် ဖြစ်ရ၏။ ကျွန်တော်အဖို့မှာ အံ့ဩ၍မဆုံး ဖြစ်နေရသော်လည်း သူတို့လူမျိုးသည် ပူဇော်သင့်သလောက် မပူဇော်တတ်သေး၊ မြို့ကြီးကို တန်ဆာဆင်သင့်သလောက် မဆင်တတ်သေးဟု အယူရှိနေသေးဟန် တူသည်။ ထို့ကြောင့် ဥရောပတိုက်ကို လှည့်လည် ကြည့်ရှုဖူးသော အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာ အိဗီလူးကပ်က သူတို့လူမျိုးသည် ပြင်သစ်လူမျိုးလောက် မြို့ကို တန်ဆာမဆင်တတ်သေးကြောင်း၊ ပြင်သစ်လူမျိုးလောက် နိုင်ငံကို မချစ်တတ်သေးကြောင်း၊ သူတို့လူမျိုးသည် ချီးချစ်စိတ်ကို ထုတ်ဖော်ပြစရာ မဟုတ်ဟု စွဲထားကြောင်း၊ ပြင်သစ်တို့ကား ချီးချစ်စိတ်ကို ထာဝရ မွေးမြူတတ်ကြောင်း၊ ပန်းပွင့်ကို ယုယသလို ယုယတတ်ကြောင်း၊ ပွင့်သစ်ပေါ်လာတိုင်း ဝမ်းမြောက်သလို ဝမ်းမြောက်တတ်ကြောင်း ဆိုခဲ့သည်။

သို့ရာတွင် ကျွန်တော့်အဖို့မှာ အံ့ဩမဆုံးပင် ဖြစ်၏။ ရှိသမျှသော ရုပ်တု တို့သည် လန်ဒန်မြို့ကို ဆရာလူးကတ် ထင်သလောက် လှပအောင် တန်ဆာ မဆင်နိုင်ကြဟု ဆိုစေကာမူ ရှုမြင်သူတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကိုကား မပြုပြင်ဘဲ နေမည် မဟုတ်။ ပြုပြင်ပေးလျက် နေမည်ကား မလွဲတည်း။ အနည်းဆုံး လူငယ်လူရွယ် တို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို ပြုပြင်ပေးမည်ကား မလွဲတည်း။

ကျွန်တော်သည် ထရက်ဖောဂါးလမ်းဆုံ လေးထောင့်နေရာ၌ ခိုများကို အစာကျွေးရန်၊ သူများ ကျွေးသည်ကိုလည်း ကြည့်ရန် အိမ်ရှင်၏ တူ ဖြစ်သော ကျောင်းသားအရွယ် လူကလေး အယ်လင်နှင့် သွားဖူး၏။ ထိုနေရာ၌ ရေကြောင်း စစ်ပွဲများကို အောင်နိုင်ခဲ့သော အင်္ဂလိပ်ရေကြောင်း ဗိုလ်ချုပ် နယ်လ်ဆင်၏ ကျောက်ရုပ် ကျောက်တိုင် ရှိ၏။ လူကလေး အယ်လင်က ကျောက်ရုပ်တု နယ်လ်ဆင်အကြောင်း သိပါသလားဟု ကျွန်တော့်ကို မေးသည်။ ကျွန်တော်က သိလိုသော အမူအရာကို ပြ၍ သူ့အား အပြောခိုင်းသည်။ လူကလေး အယ်လင်က အားရပါးရ ဂုဏ်ယူ၍ ပြော၏။ ရိုသေစရာဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။ လူကလေး အယ်လင်၏စိတ်၌ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန် မွေးဖွားခဲ့ပြီ။ ထိုနည်းတူစွာ လူကလေး အယ်လင်သည် အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင် စုံလင်လင် ဖတ်ပြီးဖြစ်လျှင် ပါလီမန်လွှတ်တော် အနီးရှိ ဘုရင်၏ မတရားချုပ်ချယ်မှုကို မုန်းတီး၍ ဘုရင်ကို ပုန်ကန်ခဲ့သော လွှတ်တော်အမတ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး အော်လီဗာကရစ်ဝဲ၏ ရုပ်တုကို မြင်တိုင်း လွတ်လပ်ရေးကို ချစ်ခင်တတ်သော သူတို့လူမျိုး၏ စိတ်ဓာတ်ကို သူ သတိရပေ လိမ့်မည်။ ရိုတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်တို့ကို ဖတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်လျှင် လက်စတာလမ်းဆုံ လေးထောင့် ဥယျာဉ်တွင်းရှိ ရိုတ်စပီးယား၏ ရုပ်တုကို မြင်တိုင်း စာပေကို ချစ်ခင်လိုသော၊ စာပေအတွက် ဂုဏ်ယူလိုသော ဆန္ဒသည် သူ့စိတ်၌ ပေါ်ပေါက် လာလိမ့်မည်။ ဤသို့လျှင် ကျွန်တော် တွေးမိသည်။

လန်ဒန်မြို့ရှိ ရုပ်တုတို့၏ ဟန်အမူအရာကလည်း အမျိုးမျိုးဖြစ်သည်။ ဟန်အမူအရာတို့ကို ကြည့်ရသည်မှာ နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသည်။ ဝက်စမင်စတာ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် နေရာမှာရှိသော ကပ္ပလီလူမျိုးတို့ကို ငွေဝယ်ကျွန်ဘဝမှ လွတ်ခဲ့သော အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု သမ္မတ လင်ကွန်း၏ ရုပ်တုသည် ကြည့်ညှိစရာ ကောင်း၏။ ရီဂျင့်ဥယျာဉ်ရှိ ပီတာပင် ခေါ် ကလေး ရုပ်တုသည် ချစ်စရာကောင်း၏။ အထက်ပါလီမန်လွှတ်တော် အနီးရှိ ပထမ မြောက် အင်္ဂလိပ်ဘုရင် ရစ်ချတ်၏ မြင်းစီးရုပ်သည် စိတ်တက်ကြွစရာ ကောင်း သည်။

လန်ဒန်မြို့တွင် မြင်းစီးရုပ်တု အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ထိုရုပ်တုအပေါင်းတွင်

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ကျွန်တော်သည် စစ်ဗိုလ်ချုပ် မာရှယ်ဟိတ်၏ မြင်းစီးရုပ်တုကို သေချာစွာ ကြည့် မိသည်။ ပထမသော် မြင်းစီးရုပ်၏ အမူအရာ၌ စစ်စိတ် စစ်သွေး မပါသဖြင့်၊ သာမန်မျက်စိဖြင့်သာ ကြည့်တတ်သော ကျွန်တော်မှာ ယောင်ချာချာ ဖြစ်မိသည်။ စစ်ဗိုလ်ရုပ်တုဖြစ်လျှင် ဓားဝင့်ဟန်၊ ဓားမိုးဟန် စသော ဟန်မျိုး ဖြစ်သင့်သည်။ မြင်းပါလျှင် ပေါက်ဟန်၊ ခုန်ဟန် စသော ဟန်မျိုး ရှိသင့်သည်ဟု တစ်ဖက်သတ် အတွေး၊ အရိုင်းတွေး၊ တွေးရိုးတွေးစဉ် အတွေးတို့ကိုသာ တွေးမိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ရုပ်တု၌ တတ်ကျွမ်းသော ကက်ဆွန်း ဆိုသူ ရေးသားသော မာရှယ် ဟိတ် မြင်းစီးရုပ်တု စာတမ်းကို ဖတ်မိသောအခါ စစ်စိတ် စစ်သွေးဟန် မပါလင့် ကစား၊ သဘာဝ မကျလင့်ကစား၊ လှပတင့်တယ်အောင် ထုတတ်လျှင်လည်း ရုပ်တုကောင်းတစ်မျိုး ဖြစ်နိုင်ကြောင်း သိလာသည်။

ကက်ဆွန်း၏ အဆိုမှာ မြင်းစီးရုပ်တုတို့၌ ဟန်အမျိုးမျိုး ရှိကြောင်း၊ (၁)သဘာဝကျသော ဟန်လည်းရှိကြောင်း၊ (၂)သဘာဝ ကျသည်ထက် ရုပ်တု ဆရာ၏ အာဘော်ကို အရေးတကြီးထား၍ ဖော်တတ်သောဟန်လည်း ရှိကြောင်း၊ (၃)သဘာဝပင် မကျသော်လည်း လှပရှင်းလင်း၍ ကြုံခိုင်သောဟန်လည်း ရှိကြောင်း ဆိုသည်။ တတိယဟန်မျိုးကို အင်္ဂလိပ်ပန်းပုဆရာ ဟာဒီမင် ဖန်တီး သော မာရှယ်ဟိတ်၏ မြင်းစီးရုပ်ဖြင့် သာဓက တင်သည်။

ဗိုလ်ချုပ်ဟိတ်၏ မြင်းရုပ်

ကျွန်တော်သည် စာတမ်းကို အိတ်၌ထည့်၍ ပိုက်ဟော ခေါ် အစိုးရရုံး ရုပ်ကွက်ရှိ မာရှယ်ဟိတ်၏ မြင်းစီးရုပ်တုဆီသို့ နောက်ထပ် သွားပြန်သည်။ ရောက်သောအခါ အနီးမှ ကပ်ကြည့်၏။ ခပ်လှမ်းလှမ်း နေရာမှ ကြည့်၏။ အထက်ဘက်မှ ကြည့်သည်။ ရှုလော့၊ မြေပြင်သည် လည်းကောင်း၊ မြင်းရုပ် တင်သော ခုံသည် လည်းကောင်း၊ မြင်းဇော်ကြီးသည် လည်းကောင်း အလျားလိုက် ဆင်း၍ တန်းထားသော မျဉ်းကြောင်းသုံးကြောင်းကဲ့သို့ အဆင်ပြေကြ၏။ စစ်ဗိုလ် ရုပ်၏ နောက်မှ အင်္ကျီစတွဲလဲ ကျနေပုံနှင့်၊ မြင်းရုပ်၏ နောက်ခြေနေပုံသည် သဘောချင်း တူညီကြ၏။ ကျုံ့နေသော မြင်းခေါင်းသည် လည်းကောင်း၊ မြင်းရုပ် တင်သော ခုံပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အဆောက်အအုံတို့သည် လည်းကောင်း၊ မာရှယ် ဟိတ်၏ ခြေအနီးရှိ အင်္ကျီစသည် လည်းကောင်း ထောင်လိုက် ယှဉ်၍ တန်းထား သော မျဉ်းကြောင်း လေးကြောင်းကဲ့သို့ အဆင်ပြေကြ၏။ သဘာဝသည် ထိုသို့ အဆင်ပြေအောင် မဖန်တီးနိုင်။ တန်ဆာဆင်တတ်သော အလင်္ကာပညာကသာ အဆင်ပြေအောင် ဖန်တီးနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မြင်းရုပ်၏ ဟန်သည် တကယ့် မြင်း၏ ဟန်နှင့် မတူသော်လည်း ထင်ရှားသောဂုဏ်၊ အမြင်ရှင်းသော ဂုဏ်၊ ကြံ့ခိုင်သော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ထို့ပြင် သက်ရှိမြင်းနှင့်လည်း တူဖို့မလို၊ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် သက်ရှိမြင်းသည် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မြင်းရုပ်တင်သော ခုံပေါ်၌ တက်၍ မရပိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် မြင်းရုပ်ခုံသည် တစ်ပြေးတည်း မဟုတ်။ ဆင်ခြေလျှောဖြစ်နေသဖြင့် မြင်းစီးရုပ်သည် အလိုလို ကြော့ကြော့မော့မော့ ဖြစ်နေသည်။ ဤအချက်ကြောင့်လည်း ရုပ်တုဆရာကို ချီးမွမ်းအပ်၏။ ဤသို့လျှင် ကက်ဆွန်း မိန့်ဆိုသည်။

လန်ဒန်ရှိ ရုပ်တုအကြောင်းပင် မဟုတ်သော်လည်း အဆင်သင့်သဖြင့် မြင်းစီးရုပ်တစ်ရုပ်၏ ဟန်အကြောင်းကို ဖော်ပြပါရစေဦး။ ကျောင်းပိတ်သဖြင့် ကျွန်တော်သည် မင်းသုဝဏ်နှင့်အတူ အောက်စဖို့မြို့သို့ သွားလည်၏။ အောက်စဖို့ သို့ ရောက်သောအခါ အိန္ဒိယပြတိုက်သို့ သွားကြပြန်၏။ မင်းသုဝဏ်က 'ကျွန်တော် အလွန်ကြိုက်သော မြင်းဟန် ကြည့်မလား' ဟု ခေါ်ရာ ကျွန်တော် လိုက်သွား၏။ ဝင်မိသောအခန်းသည် အိန္ဒိယရာဇဝင်နှင့် မြန်မာရာဇဝင် သင်သော အခန်းဖြစ်၏။ အခန်းနံရံ သုံးဖက်၌ မြန်မာပြည်က သုံးဆယ့်ခုနစ်မင်း နတ်ရုပ်တို့ စီလျက် ရှိကြသည်။ 'ကြည့်စမ်းပါ၊ သည်မြင်း အလွန်ဟန်ပါလှသည်။ မြန်မာမြင်း လည်း ပီသသည်။ ရှေးမြန်မာ ပန်းပုဆရာ လက်မြောက်စွဲ' ဟု မင်းသုဝဏ်က ဆို၏။ ကျွန်တော် ကြည့်လိုက်သည်။ မင်းကျော်စွာနတ် စီးသော မြင်းပေတကား။

လန်ဒန်မြို့ရှိ ပြတိုက်များ

ဘီလပ်နိုင်ငံ၌ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၈၀ လောက်မှ စ၍ ပြတိုက်အက်ဥပဒေ ပြုပေးခဲ့သဖြင့် လန်ဒန်မြို့နှင့်တကွ မြို့ကြီးပြကြီးတိုင်း လိုလို၌ပင် ပြတိုက်ကြီး ငယ် တစ်ခုစီ ရှိသည်သာ များသည်။ လန်ဒန်မြို့ တစ်မြို့တည်း၌ပင် ပြတိုက်ကြီး ခေါင်း တစ်ဆယ့်ကိုးတိုက်မက ရှိသည်။ ထိုပြတိုက်တို့သည် တစ်တိုက်နှင့် တစ်တိုက် မတူ၊ တစ်မျိုးတစ်ဖုံစီ ဖြစ်သည်။ ပြတိုက် များသလောက်လည်း ပြတိုက်ကြည့် ပရိသတ်ကလည်း များသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကျောင်းသားတစ်စု တစ်အုပ် လာရောက် ကြည့်ရှုနေသောအခါ အားရနှစ်သက်ဖွယ် ကောင်းသည်။ ထို ကျောင်းသားလူငယ်များသည် စာတွေ့သာမက ခင်းကျင်းပြသထားသော ဖစ္စည်းအရပ်ရပ်ကို မျက်မြင် ဖြစ်ရသောကြောင့်လည်း ငါတွေ့အသိကို ရကြမည်မှာ လွန်ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားလူငယ်များအဖို့ သာမက အလုပ်အကိုင် အမျိုးမျိုး လုပ်ကြသော လူအစားစား အဖို့လည်း ထိုပြတိုက်များသည် အသုံးဝင်ကြမည်သာ ဖြစ်သည်။ စားစရာ၊ သောက်စရာ ဆိုင်သည် ရုပ်ခန္ဓာအား စားဖွယ် သောက်ဖွယ် တို့ကို ပေးစွမ်းနိုင်သကဲ့သို့ ပြတိုက်သည်လည်း နာမ်ခန္ဓာအား ဉာဏ်အစာကို ပေးစွမ်းနိုင်သည်။ ခင်းကျင်းပြသထားသော ဖစ္စည်းတို့ကို မြင်ရသဖြင့် ခေတ် အဆက်ဆက် သဘောကို နားလည်နိုင်စရာ အကြောင်းရှိသည်။ ခေတ်အဆက် ဆက်၏ သဘောကို အခြေပြု၍ တိုးလမ်း၊ တက်လမ်းကိုလည်း ကြံစည်နိုင်စရာ အကြောင်း ရှိသည်။ သန်ရာသန်ရာ အထူးအထွေ ကြံစည်နိုင်စရာ အကြောင်း ရှိသည်။ ခေတ်အဆက်ဆက်၏ သဘောကို နားလည်နိုင်စရာ အကြောင်းရှိဟန် သာမက တစ်ခုကို ပြပါအံ့။ ကျွန်တော်တို့သည် ရာဇဝင်ဝတ္ထုဆရာကြီး ဆာ ခါလတာ စကော့၏ ရာဇဝင် ဝတ္ထုများကို ဖတ်တိုင်း ထိုစာရေးဆရာကြီး ဟု ချီးမွမ်း အံ့သြမိသည်။ ထိုစာရေးဆရာကြီးသည် အတိတ်ခေတ် သဘောကို သေချာ နှာ သိသည်။ ထိုခေတ်က ဝတ်စားတန်ဆာ လက်နက်ကိရိယာမှစ၍ များလှစွာ

သော လူမှုအသုံးအဆောင်တို့ကို ရေးပြရာတွင် ထိုဆရာကြီး အလွန် သေချာကျန သည်။ ထိုဆရာကြီး အဘယ်ကြောင့် ထိုမျှ သေချာကျန ရသနည်း။ သေချာကျန စွာ ရေးသားနိုင်ခြင်းသည် စာတွေ့သက်သက်ကြောင့် မဟုတ်။ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌကြောင့် လည်း ဖြစ်ရာသည်။ သူ၏ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသည် အခြားမဟုတ်။ ဘီလပ် ပြတိုက်များရှိ ရှေးဟောင်းပစ္စည်း အရပ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။ သူ့ဝတ္ထုထဲ၌ သူ ရေးပြသော ရှေးခေတ် သံခမောက်၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်သည် ပြတိုက်ထဲက သံခမောက်ကို အကြောင်းပြုနေ သောကြောင့် ဖြစ်ရာသည်။

လန်ဒန်မြို့၌ ပြတိုက်ကြီး ဆယ်တိုက် ရှိသည်။ ထိုပြတိုက်ကြီးများသည် နေ့ချင်းညချင်း ကြီးလာသော ပြတိုက်များ မဟုတ်။ ငယ်ရာမှ တစ်စတစ်စ ကြီးလာကြရသော ပြတိုက်များ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့သည် အစိုးရက တည်ထောင် ထားသော ပြတိုက်များ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့သည် ရှေးဟောင်းပစ္စည်း၌ ဝါသနာ ပါသော ပုဂ္ဂိုလ်များက တည်ထောင်ထားသော ပြတိုက်များ ဖြစ်ကြသည်။ ထို ပြတိုက်များ အကြောင်းကို အမြွက်မျှ ဖော်ပြပါဦးမည်။

ဗြိတိသျှပြတိုက်နှင့် သဘာဝသမိုင်းပြတိုက် အကြောင်းကို ရေးသားဖော်ပြ ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုပြတိုက်နှစ်တိုက် အကြောင်းကို ဤစာတမ်း၌ ချန်ခဲ့မည်။

ဗြိတိသျှပြတိုက်ကို ပထမတန်းစား ပြတိုက်ဟုဆိုလျှင် ဝိတိုရိယ ပြတိုက် ကို ဒုတိယတန်းစား ပြတိုက်ဟု ဆိုလိုက်သည်။ ထိုပြတိုက်သည် အယဉ်အကျေး အလှအပ ပစ္စည်းကိုသာ ပြသည် မဟုတ်။ ခေတ်အဆက်ဆက်က လူမှုအသုံး အဆောင် အမျိုးမျိုးကိုလည်း ပြသည်။ ထိုပြတိုက်၌ ဗိသုကာနှင့် ရုပ်တုဌာန၊ အိုးခွက်ဌာန၊ အရပ် ရေးဆွဲ ပုံနှိပ်သော တန်ဆာပလာဌာန၊ စာအုပ်ပုံနှိပ်သော တန်ဆာပလာဌာန၊ သတ္တု တန်ဆာပလာဌာန၊ ပန်းချီကား ဌာန၊ အထည်အလိပ် ဌာန၊ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂနှင့် သစ်သားပန်းပုဌာန ဟူ၍ ရှစ်ဌာန ရှိသည်။

လန်ဒန်ပြတိုက် ဟူ၍လည်း ရှိသေးသည်။ ထိုပြတိုက်သည် လန်ဒန်မြို့၏ ရာဇဝင်နှင့် စပ်ဆိုင်သော ပစ္စည်းအရပ်ရပ်ကို ပြသော ပြတိုက်ဖြစ်သည်။ လန်ဒန် တစ်ဝိုက်တွင် အရိုင်းခေတ်မှ စ၍ ယခုခေတ်အထိ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော လူ့အသုံး အဆောင် အမျိုးမျိုးကို ပြသည်။ ထိုပြတိုက်၌ ကျောက်ပုဆိန်မှစ၍ ပဉ္စမမြောက် ကျောဘုရင်၏ နန်းတက် ဝတ်လဲတော်အထိ ရှိသည်။ ထိုနောက် အစိုးရမှတ်တမ်း ပြတိုက် ဟူ၍လည်း ရှိသေးသည်။ ထိုပြတိုက်တွင် ရှေးခေတ်က အသုံးပြုခဲ့သော အစိုးရမှတ်တမ်းများ၊ စာချုပ်များကို ပြသည်။ ထို့နောက် သိပ္ပံပညာပြတိုက် ဟူ၍လည်း ရှိသေးသည်။ ထိုပြတိုက်သည် သိပ္ပံပညာ တိုးတက်လာပုံ၊ သိပ္ပံပညာ

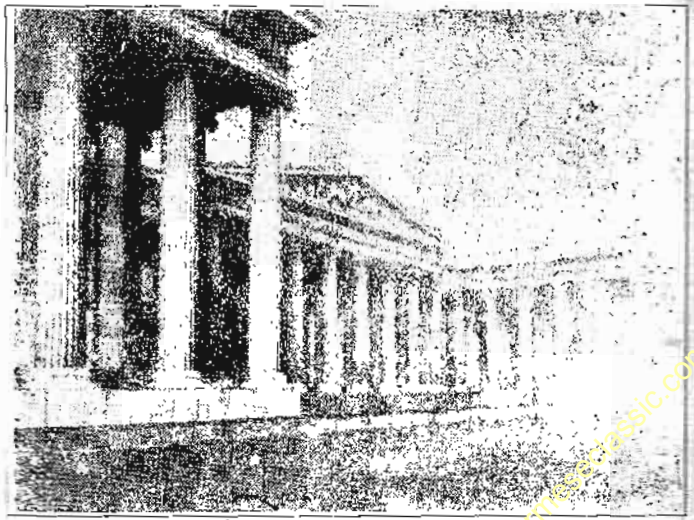
ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

အသုံးကျလာပုံတို့ကို ပစ္စည်းသာဓကများဖြင့် သရုပ်ဆောင်၍ ပြသည်။ ထိုနောက် စစ်ပြတိုက် ဟူ၍လည်း ရှိပြန်သည်။ ထိုပြတိုက်ကို တည်ထောင်သည်မှာ မကြာ သေးချေ။ ၁၉၁၉ ခုနှစ်မှ စ၍ တည်ထောင်သည်။ ထိုပြတိုက်၌ ၁၉၁၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၁၈ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ သမိုင်းနှင့်တကွ၊ ကမ္ဘာစစ်ကြီး၌ သုံးခဲ့သော အသုံးအဆောင်တို့ကို ပြထားသည်။ ထိုပြတိုက် တစ်တိုက်တည်း၌ စစ်နှင့်စပ်ဆိုင်သော ပန်းချီကားပေါင်း ၅,၀၀၀ ကျော်ခန့် ရှိသည်။ ပန်းချီကားများအပြင် ကုန်ကြောင်း တိုက်ပွဲ၊ ရေကြောင်း တိုက်ပွဲ၊ လေကြောင်းတိုက်ပွဲတို့၌ ထုံးသော လက်နက်မျိုးစုံကိုလည်း ပြထားသည်။ ထိုပြင် တိုက်ပွဲ ခိုက်ပုံတို့ကိုလည်း သိရုပ်ဖော်၍ ပြထားသည်။

လန်ဒန်၌ ထိုမျှ ပြတိုက် များပါသည်။ အသေးစား၊ အငယ်စားများလည်း အမြောက်အမြား ရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုမျှ များပြားသော ပြတိုက်တို့နှင့် အကျွမ်းဝင်ခဲ့သော ထိုလူမျိုးသည် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်သို့ ရောက်တိုင်း ထူးထူး ဆန်းဆန်း တွေ့လျှင် အဘယ်မှာ မစုချင်၊ မဆောင်းချင်ဘဲ နေပါအံ့နည်း။ တစ်ခါ တစ်ရံ ထိုသူတို့ စုဆောင်းတတ်သောကြောင့်သာ အချို့အချို့သော ကမ္ဘာအရပ်ရပ် က ပစ္စည်းများ အထင်အရှား ကျန်နေကြပေသေး၏ဟု တွေးမိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံက ပစ္စည်းဟောင်းများလည်း ဘီလပ်ရှိ အချို့ပြတိုက်၌ အတော်အတန် ရှိသည်။ မြန်မာပစ္စည်း အတော်အတန်ရှိသော ပြတိုက်တစ်တိုက်

ဗြိတိသျှ စာကြည့်တိုက်ပြတိုက်

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

သည် အောက်စဖို့မြို့ရှိ အိန္ဒိယပြတိုက် ဖြစ်သည်။ ထိုပြတိုက်၌ မြင်ခဲ့ရသော ပစ္စည်းအချို့ကို ရေးပြုရလျှင် လက်နက်အသုံးအဆောင်အခန်း၌ ကြိမ်ပြင်ပြီးသော ခိုင်းရှိုသည်။ သီပေါမင်းတရား၏ တပ်တော်၌ အသုံးပြုသော ခြင်္သေ့ရုပ်တပ် စစ်သည်တော်ခမောက် ရှိသည်။ ကျွဲဖြင့်ပြီးသော မောက်တိုရှိသည်။ အိမ်မှုအသုံး အဆောင်အခန်း၌ မီးခတ်၊ မီးခတ်ကျောက်၊ ကွမ်းဆုံ ကွမ်းညှပ်၊ ခဲခတ်တံတို၊ ဆေးတံရှည်၊ ရှင်သီဝလီရုပ်ပွားတို့ ရှိကြသည်။ အတီးအမှုတ်ဆိုင်ရာ အခန်း၌ မြန်မာမင်းလက်ထက်က ပွဲခဲနေပုံ ရေးဆွဲထားသော ပန်းချီကား ရှိသည်။ ပတ္တလား၊ ဆိုင်းဝိုင်း၊ ဝါးလက်ခုပ်၊ ဗုံ၊ မောင်း၊ စောင်းကောက်၊ ကြေးဝိုင်း၊ ဗုံရှည်၊ ပတ်မ၊ အိုးစည်၊ တယော၊ စည်း၊ သံလွင်တို့ ရှိကြသည်။ လှေအခန်း၌ မြန်မာတိုက်လှေ၏ ပုံတူရှိသည်။ ဟန်အလွန်ကောင်းသော လောကနတ်ရုပ်ကို မြင်ခဲ့ရသည်။ သုံးဆယ့် ခုနစ်မင်း နတ်ရုပ်များကိုလည်း မြင်ခဲ့ရသည်။

လန်ဒန်ရှိ ဝိတိုရိယပြတိုက်၌ မြန်မာမင်းများလက်ထက် သုံးသော လက်ဝဲ ခန်း၊ လက်ယာခန်း အသုံးအဆောင်များ ရှိကြသည်။ ဘိသိက်သွန်းခရု၊ ဟင်္သာအုပ်၊ ပယင်းဟင်္သာရုပ်၊ စုဖုရားလတ်၏ သလွန်တော်၊ လက်စွပ် လက်ချည်၊ ဘွဲ့တံဆိပ် ရွှေပြားတို့ ရှိကြသည်။ ထို့ပြင် ရုပ်စုံရေးခြယ်ထားသော ပုရပိုက်ဖြူလည်း ရှိသည်။ ပုရပိုက်ဖြူ တစ်ခု၌ မြန်မာမင်းသားများ ဗလီကစားနေဟန် ရေးခြယ်ထားသည်ကို မြင်ရသည်။ ထို့နောက် ဒပ်ဗလင်မြို့ရှိ နိုင်ငံတော်ပြတိုက်၌ ၇ ပေ ၆ လက်မ ရှည်သော ဆင်ဖြူတော် အစွယ်နှစ်ချောင်း ရှိသည်။ ထို့ပြင် ယွန်းအစ်၊ ကမ္မဝါစာ၊ လက္ခဏာပုံတို့ကိုလည်း မြင်ခဲ့ရသည်။

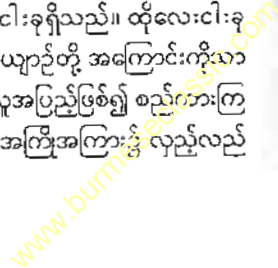
[၁၉၄၁]

လန်ဒန်မြို့ ဥယျာဉ်ကြီးသုံးခု

မြန်မာနိုင်ငံ၌ မျှော်စင်ရှိလျှင် မျှော်စင်ပေါ်မှ ဖြစ်စေ၊ ကုန်းမြေမြင့်ရှိလျှင် ကုန်းမြေ ခြင်္သေ့ပေါ်မှ ဖြစ်စေ မြန်မာမြို့ တစ်မြို့မြို့ကို ကြည့်ပါက သစ်ပင်အုပ်ဆိုင် မှိုင်းညှို့ နေဟန်ကို မြင်ရသည်သာ များသည်။ ဘိလပ်နိုင်ငံ၌ ထိုသို့ မဟုတ်။ တိုက်တာ အိမ်ခြေတို့ ဖွေးဖွေးဖြူဖြူကြည့်သည်ကိုသာ မြင်နိုင်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ လူနေ အိမ်ခြေနှင့် တောသစ်ရွက်စိမ်းတို့သည် ရောနှောလျက် တည်ရှိနေကြသေးသည်။ ဘိလပ်၌ကား တကွတပြား ဖြစ်နေကြပြီ။ ဘိလပ်၌ တောကြီးတောင်ကြီး ဟူ၍ များများစားစား မရှိတော့ပြီ။

လန်ဒန်သည် နေပြည်တော်လည်းဖြစ်၍ လူ ရှစ်သန်းခွဲလောက်လည်း ရှိပြန်သဖြင့် တောသစ်ရွက်စိမ်း အလွန်ရှားသည်။ ထိုကြောင့် လူရတတ်တို့သည် အလုပ်လုပ်သော အချိန်မှာသာ လန်ဒန်၌နေ၍၊ ရက်အားရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် လန်ဒန်မြို့ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရွာငယ်တို့သို့ သွားရောက်နေထိုင်တတ်ကြသည်။ ခရီးသည်၊ ဧည့်သည်နှင့် လုပ်စားကိုင်စား သမားတို့သည်ကား အားလပ်သောအခါ လန်ဒန်မြို့တွင်းရှိ ဥယျာဉ်ကြီးများသို့သာ အအုပ်လိုက် အစုလိုက် သွား၍ ပျော်ရွှင် ကြရသည်။ လန်ဒန်၌ ဥယျာဉ်ကြီးများသာ မရှိပါမူ အလွန်အသက်ရှူ ကျပ်ပေလိမ့် မည်။ တောသစ်ရွက်စိမ်းနှင့် ကျွမ်းဝင်ရင်းနှီးခဲ့သော ကျွန်တော်တို့သည် လန်ဒန်မြို့ သို့ ရောက်ခါစတွင် များလှစွာသော လူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ များပြားကြီးမားသော တိုက်တာတို့ကို လည်းကောင်း ကြည့်၍ ပျော်သလိုလို ဖြစ်မိသည်။ ရက်ညောင်း ထာသောအခါ ငြီးငွေ့လာသည်။ ခုံရင်းဖြစ်သော တောသစ်ရွက်စိမ်း ရှိရာသို့သာ စိတ်ညွတ်ချင်တော့သည်။

လန်ဒန်မြို့၌ ဥယျာဉ် ကြီးကြီးမားမား လေးငါးခုရှိသည်။ ထိုလေးငါးခု အနက် ရိုးကျင့် ဥယျာဉ်၊ ဟိုက်ပတ် ဥယျာဉ်၊ စိန်ဂျိမ်း ဥယျာဉ်တို့ အကြောင်းကိုသာ ဖော်ပြမည်။ ထိုဥယျာဉ်သုံးခုသည် တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း လူအပြည့်ဖြစ်၍ စည်ကားကြ သည်။ လာသမျှ လူအပေါင်းသည် ဗန်းမန်ရေကန်တို့ အကြီးအကြား၌ လှည့်လည်

ရင်း စိတ်ကြည်နူးကြမည်မှာ မှချ ဖြစ်သည်။ ယုတ်စွအဆုံး ထိုဥယျာဉ်တို့၌ ရထားသံ၊ မော်တော်ကားသံ၊ အဆူအညံ ကင်းသည်။ ဖုန်မြို့မြို့နဲ့ ကင်းသည်။ မော်တော်ကား ဓာတ်ဆီနဲ့ ကင်းသည်။ အတိုးရ အငွေ့ရ သက်သာသည်။ အလုပ်နှင့် လက် မပြတ်မလပ် လုပ်ကိုင်တတ်ကြသော လန်ဒန်မြို့သူမြို့သားတို့သည် တစ်ခဏမျှ သစ်ရိပ်တောရိပ် ခိုလှုံခွင့်ကို ရလျှင်ပင် မည်မျှ ရွှင်လန်းကြမည်နည်း။ ထိုမျှသာမက ထိုဥယျာဉ် သုံးခု၌ ထူးခြားသော အချက်တစ်ခုစီ ရှိသေးသည်။

ရိုးကျင့်ဥယျာဉ်၏ ထူးခြားချက်သည် တိရစ္ဆာန်ရုံနှင့် လဟာပြင် မြေပိုင်း ဇာတ် ဖြစ်သည်။ မြေပိုင်းဇာတ်ကို နွေအခါ၌ ခင်းကျင်းပြသလေ့ ရှိသည်။ နွေရာသီသည် နေ့တာရှည်သော ရာသီဖြစ်သည်။ နေ့ရောင်ခြည် ဝါဝါဝင်းဝင်းနှင့် နွေးလည်း နွေးသည်။ ထိုအခါ ညီညွတ်သော မြေပြင်မြက်ခင်းပေါ်၌ ပြဇာတ် ခင်းကျင်းသည်။ ဇာတ်ရုံ၏ အမိုးသည် ပြာရီသော မိုးကောင်းကင် ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ရုံ၏ နံရံသည် ခြံစည်းရိုး ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ခုံသည် တစ်ပေလောက်မြင့်သော မြက်ခင်း ဖြစ်သည်။ နောက်ခံကား၊ ဘေးကားတို့သည် သစ်ပင်ပု၊ သစ်ပင်ပိုင်းတို့သာ ဖြစ်ကြသည်။ ယမန်နှစ်က နတ်သား နတ်သမီးပါသော၊ တောစခန်းများများ ပါသော ရှိတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်ကို ခင်းကျင်းပြသခဲ့သည်။ နတ်သမီးကလေးများသည် တကယ့်သစ်ပင် အကြိုအကြားမှ ထွက်လာ၍ ခြေဖျားထောက်ကာ၊ ပတ်ချာပိုင်းကာ ကခုန်ကြသည်။ ဇာတ်လိုက်မင်းသားနှင့် မင်းသမီးတို့သည် တကယ့် သစ်ပင်၏ ဝဲယာ၌ သစ္စာထား ဆိုကြသည်။ ပွဲကြည့်ပရိသတ်ကို ရှုပါဦး။ ဇာတ်ခုံ ဖြစ်သော မြက်ခင်းနှင့် မလှမ်းမကမ်းဖြစ်သော နေရာ၌ ပွဲကြည့်ပရိသတ်သည် ကုလားထိုင်စိမ်းများပေါ်၌ ထိုင်လျက် ရှိကြသည်။ ဇာတ်ကပုံ၌ အာရုံစူးစိုက် နေကြသောအခါ ငြိမ်သက်၍ ပြက်လုံးထိုးသောအခါ တသောသော ရယ်မောကြသည်။ တစ်ဖန် အားလပ်ခွင့် ပေးလိုက်သောအခါ ထိုင်ခုံမှ ထ၍ အနီးရှိ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်သို့ သွားကြသည်။ ထီးအုပ်မိုးလျက်ရှိသော လက်ဖက်ရည် စားပွဲ၌ ပိုင်းဖွဲ့ကာ ဇာတ်၏ အဆိုးအကောင်းကို ပြောကြသည်။ အချို့ အင်္ဂလိပ်မကြီးများသည် လက်ဖက်ရည်ခွက်နှင့် တီစကွတ်မုန့်ကို ကိုင်လျက် ပွဲခင်းသို့ပင် ပြန်လာ၍ စားသောက်ကြသည်။

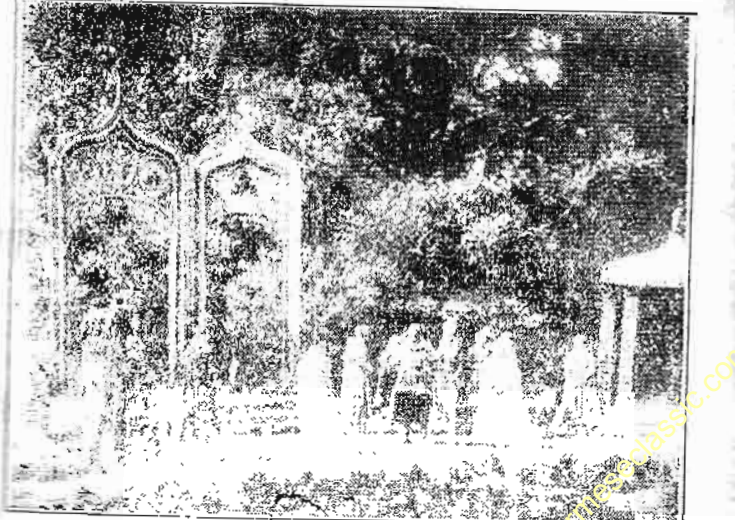
ဟိုက်ပတ်ဥယျာဉ်၌လည်း ထူးခြားသောအချက် ရှိသည်။ ဟိုက်ပတ်ဥယျာဉ်သည် အလွန်ကျယ်သည်။ ကွင်းပြင်လည်း ရှိသည်။ တောအုပ် ချောင်ကလေးများလည်း ရှိကြသည်။ လှေလှော်နိုင်လောက်အောင် ကျယ်သော ရေအိုင်လည်း ရှိကြသည်။ ကွင်းပြင်၌ တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း ပါတီရေး၊ ဝါဒရေး တရားဟောပွဲ

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

များ ရှိကြသည်။ ထိုနေရာ၌ သာသနာတရားရေးဟောပွဲ ရှိသည်။ ဤနေရာ၌ ခရစ်ယာန်တရားဂီတကို သီဆိုကြသည်။ ထိုဥယျာဉ်တွင် နိုင်ငံရေး တရားဟောဆရာကို ဆပ်ပြာသေတ္တာ တရားဟောဆရာဟု ခေါ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ မူလအစကသော် နိုင်ငံရေးတရားဟောဆရာသည် ဆပ်ပြာထည်လေ့ရှိသော ထင်းရှူးသေတ္တာအလွတ်ကို ဥယျာဉ်သို့ ယူလာပြီးလျှင် ထိုသေတ္တာပေါ်၌ မတ်တတ်ရပ်၍ မိမိ၏ဝမ်းတွင်း၌ သိုလှောင်ထိန်းချုပ်ထားရသော မကျေနပ်ချက်၊ လိုလားချက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ငွေပေး၍ အပြောခိုင်းသော နိုင်ငံရေးဝါဒများကို လည်းကောင်း၊ အသံကုန် ဟစ်တတ်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ထင်းရှူးသေတ္တာအလွတ်ကို မသုံး၊ လှေကားတပ်ဆင်ထားသော လူတစ်ရပ်မြင့် စင်ငယ်ကလေးများကို သုံးကြသည်။ သို့ရာတွင် မူလက သမုတ်ခဲ့သော ဆပ်ပြာသေတ္တာ တရားဟောဆရာတို့ကိုကား ယခုတိုင် သုံးလျက်ရှိသည်။

ဆပ်ပြာသေတ္တာ တရားဟောဆရာသည် မိမိ ပြောလိုရာကို ပြောဟောပြီးလျှင် တရားနာပရိသတ်၏ အမေးအမြန်းကို ပြန်ကြားဖြေဆိုလေ့ ရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တရားဟောဆရာကို ခွကျတတ ဝိုင်းမေးကြသဖြင့် တရားဟောဆရာက မဖြေတတ်လျှင် တစ်ဝါးဝါး ရယ်ကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တရားဟောဆရာနှင့် ပရိသတ် အကြိတ်အနယ် အငြင်းပွားကြသည်။ သို့ရာတွင် ရန်ခိုက်ဆါသ မဖြစ်ကြချေ။ တရားဟောဆရာ အမျိုးမျိုး ရှိသည်။ ဤနေရာ၌ နိုင်ငံ

ရိုးကျင့်ဥယျာဉ် လေဟာပြင်ပြဇာတ်

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ရေး တရားဟောဆရာသည် လက်ရှိအစိုးရ၏ ပြုမူချက်ကို တစ်ပြားမတန်အောင် ရှုတ်ချ၍ ဟောသည်။ ထိုတရားဟောဆရာနှင့် အလှမ်းမဝေးလှသော နေရာ၌ပင် အခြားတရားဟောဆရာ တစ်ယောက်သည် လက်ရှိအစိုးရ၏ ပြုမူချက်ကို မိုးထိအောင် မြောက်ပင့်၍ ဟောသည်။ ပရိသတ်သည် တစ်နေရာတည်း၌ အတည်မနေ၊ လှည့်၍ နားထောင်ကြသည်။ ဟိုက်ပတ်ဥယျာဉ်သည် ဒေါသအမျက် မကျေနပ်ချက်တို့ကို လေထဲသို့ လွှင့်၍ လေထဲတွင် ဖျောက်ဖျက်လိုက်ရာ အရပ်ပင်တည်း။ တရားပွဲများ အနီးတွင် ပုလိပ်တို့ ရှိကြပါ၏။ သို့ရာတွင် ထိုသူတို့သည် လက်ရေးတို့ ရေး၍ မှတ်ကြရသူ မဟုတ်။ ပရိသတ် မငြိမ်မသက်ဖြစ်လျှင် လူစုခွဲရန် ဖြစ်သည်။ တရားဟောဆရာသည် အလိမ္မာသုံးနိုင်သလောက် သုံးသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မတိုက်၊ ဝါဒကိုသာ တိုက်သည်။ တရားနာ ပရိသတ်ကလည်း ပညာအခြေခံကောင်းသူများ ဖြစ်ကြသဖြင့် တရားဟောဆရာ၏ စကားကို ယုံသင့်မှ ယုံကြသည်။ သူတို့ကပင် အပြန်အလှန် စောဒက တက်တတ်ကြသေးသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ တရားဟောဆရာသည် မေးသမျှကို မဖြေနိုင်သဖြင့် အလှောင်ခရ ရှာသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ တရားဟောသူသည် ဟောရင်းသာ ပျံတော်မူရမည်။ မည်သူကမျှ သူ့ကို ဂရုမစိုက်၊ သူ့တရားပွဲကို ခလုတ်တိုက်ရုံမျှ တိုက်၍ ရှောင်သွားတတ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် တရားဟောသူသည် ခွဲမလျှော့၊ တရားနာသူ တစ်ယောက်ရှိလျှင် ပရိသတ်အများကို ဟောနေတိသကဲ့သို့ အားရပါးရ ဟောလေ့ရှိသည်။

စိန့်ဂျိန်းဥယျာဉ်သည် စိန့်ဂျိန်းနန်းတော် အနီး၌ ရှိသည်။ ကျောက်တောင်ပူစာနှင့် ရေမြောင်း အကွေ့အလိမ်နှင့် ရေကန်နှင့် သာသာယာယာ ရှိသည်။ ရေကန်၌ ရေကျေး ရေငှက် စုံသည်။ ဥယျာဉ်သို့ လာကြသူများသည် ဥယျာဉ်၏ လှပတင့်တယ်ဟန်ကို ကြည့်ရှုရင်း လမ်းလျှောက်ရန် လာကြခြင်း ဖြစ်သည်။ နွေဦးအခါ၌ စိန့်ဂျိန်းဥယျာဉ်သည် အထူး လှပတင့်တယ်သည်။ ပန်းမျိုးစုံကို လှအောင် စီရင်၍ စိုက်ထားတတ်သဖြင့် ကော်စောခင်းထားသည်နှင့် တူသည်။ စိန့်ဂျိန်း၏ ထူးခြားချက်သည် ပန်းအလှအပ ဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်သည်။

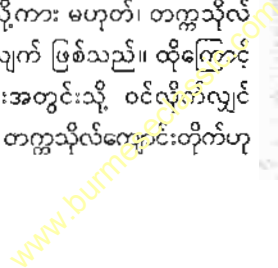
လန်ဒန် မြို့သူမြို့သားတို့သည် လန်ဒန်မြို့၌ ထိုဥယျာဉ်ကြီးသုံးခု ရှိနေမှန်း သိကြသည်။ သိကြသည့်အတိုင်းလည်း အမြောက်အမြား သွားလာလှည့်ပတ်၍ ကိုယ်ကျန်းမာရန်၊ စိတ်ရွှင်လန်းရန် ပေးထားသော အခွင့်အရေးတို့ကို ကောင်းစွာ အသုံးချတတ်ကြသည်။

[၁၉၄၁]

အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်မြို့

နေကာလ ကျောင်းပိတ်စဉ် ကျွန်တော်တို့သည် အောက်စဖို့မြို့သို့ ရောက်သွားကြသည်။ ရောက်ရက်အနီးနပ်စွာ ကာလဝံ့သည် နေကာလဖြစ်သည် အားလျော်စွာ သစ်ပင်ပန်းမန်တို့ စိမ်းစိမ်းလန်းလန်း ရှိကြသည်။ ထိုအခါ လူသံ၊ မြင်းသံ၊ ရထားသံတို့ ဆူညံ၍ ဓာတ်ဆီစော်နံ့သော လန်ဒန်မြို့၌ နေ၍မကောင်း၊ လွတ်ရာသို့ သွားကောင်းလှသည်။ လွတ်ရာကို ရှာသောအခါ အောက်စဖို့ကို တွေ့ကြသည်။ အောက်စဖို့သည် လွတ်ရာအမှန် ဖြစ်၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အောက်စဖို့သည် ဥယျာဉ်၊ ရေကန်၊ ပန်းမန် ပေါသော အရပ်လည်းဖြစ်၍၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် ပေါသော မြို့လည်း ဖြစ်သောကြောင့်ပင်။

မြို့ကို ချဉ်းကပ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် တက္ကသိုလ် တန်ဆောင်းပြာသာဒ်၊ တက္ကသိုလ်ခေါင်းလောင်းစင်တို့ကို မြင်ရသည်။ ကြည့်လေရာရာ၌ တန်ဆောင်းပြာသာဒ်၊ ခေါင်းလောင်းစင်တို့ကို မြင်ရသဖြင့် အောက်စဖို့မြို့ဟူသည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်တို့နှင့်သာ ပြီးသော မြို့ပေလောဟု အောက်မေ့မိသည်။ ပုဂံမြို့မောင်းသို့ ရောက်ဖူးသော သူသည် အောက်စဖို့ကို စေတီဘုရား၊ ဝူဘုရား ပေါသော ပုဂံမြို့နှင့် နှိုင်းစာမိမည်ကား မလွဲတည်း။ နှိုင်းစာလျှင်လည်း မှားမည် မဟုတ်ချေ။ အောက်စဖို့ တစ်မြို့တည်းမှာပင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်ပေါင်း ၃၀ ထက် မနည်း ရှိသည်။ ရိပ်မှာလည်း ရန်ကုန်မြို့မှာကဲ့သို့ မြို့နှင့် အလှမ်းဝေးသော အရပ်၌ ရှိပုံမျိုး မဟုတ်။ လူနေအိမ်ခြေ ဈေးဆိုင်တို့၏ အလယ်၌ လည်းကောင်း၊ အစွန်း၌လည်းကောင်း ရှိနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရုတ်တရက်သော် တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်တွင်းသို့ လူသံ၊ ရထားသံတို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်ကြေမည်ဟု ထင်စရာ ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ကား မဟုတ်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်တိုင်းသည် ကျောက်တံတိုင်း ကာရံလျက် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လမ်းမ၌ မည်မျှပင် ဆူညံနေသော်လည်း တံတိုင်းအတွင်းသို့ ဝင်လိုက်လျှင် ဆိတ်ငြိမ်နေသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။ အောက်စဖို့၌ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်ဟု

ဆိုလိုက်လျှင် ကျယ်ဝန်းသော ကျောက်တံတိုင်း၊ ဘုရားတန်ဆောင်း၊ ထမင်းစားခန်း၊ စာသင်ခန်း၊ ကျောင်းအိပ် ကျောင်းစားခန်း၊ စိမ်းလန်းသော ဥယျာဉ် ရေကန်တို့ကို တစ်ချက်တည်း စုပေါင်း၍ ခေါ်ရသော နေရာကို ဆိုလိုဟန် ရှိသည်။ ကျောင်းတိုက်တိုင်း ဤသို့သာ ဖြစ်သည်။ အသေး အကြီးသာလျှင် ခြားသည်။

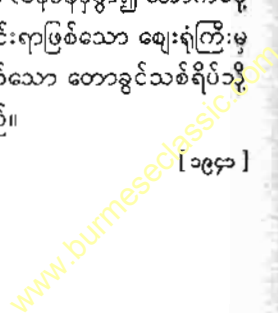
အချို့ကျောင်းတိုက်သည် လွန်ခဲ့သော အနှစ်လေးငါးရာလောက်မှ စ၍ ပေါ်ခဲ့ကြသည်။ အချို့လည်း မကြာသေးခင်ကမှ ပေါ်ကြသည်။ အချို့ ကျောင်းတိုက်များသည် ဘုရင်မင်းမြတ်၊ မင်းမှူးမတ်တို့ တည်ဆောက်ထောက်ပံ့သော ကျောင်းတိုက်များ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့လည်း သူဌေးကုန်သည်တို့ တည်ဆောက် ထောက်ပံ့သော ကျောင်းတိုက်များ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုကျောင်းတိုက်တို့၏ အကြီးအကြား အနီးအနားဝယ် အိုင်စစ် ခေါ် ချောင်းငယ်တစ်ခု ရှိသည်။ ထိုချောင်းသည် အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတို့ လှေလှော်ပျော်မြူးရာ ဖြစ်သည်။ ကျောင်းတိုက် ကျောင်းခန်းတို့သည် အချွန်အတက်နှင့် လှပသည်သာ များသည်။ အထူးသဖြင့် ဘုရားတန်ဆောင်းနှင့် ထမင်းစားခန်းတို့သည် အခြား အခန်းများထက် ပို၍ လှပကြသည်ဟု ဆိုထိုက်သည်။ ထမင်းစားခန်း နံရံပဲယာ၌ ထင်ရှားကျော်စောသော ကျောင်းသားဟောင်းတို့၏ ရုပ်ပုံပန်းချီကားများကို ချိတ်ဆွဲထားတတ်ကြသည်။ ထိုပန်းချီကားတို့သည် လက်ရှိကျောင်းသားများကို သတိပေး နှိုးဆော်သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ ထိုပန်းချီကားတို့ကို နေ့စဉ် မြင်ရသော ထိုကျောင်းတိုက်က ကျောင်းသားသည် အဘယ်မှာလျှင် ကျောင်းဂုဏ်ကို မယူချင်ဘဲ ရှိအံ့နည်း။ ကျောင်း၏ အသရေကို မဆောင်ချင်ဘဲ ရှိအံ့နည်း။ ထိုပန်းချီကားများသည် ကျောင်းသားတို့ကို မြောက်ပင့်ပေးနေသော ကားများ ဖြစ်ကြသည်ကား မှန်၏။ သို့ရာတွင် အမြောက်အပင်ကောင်းဟု ဆိုထိုက်လှပေသည်။

ကျောင်းတိုက်တိုင်း၌ ထူးခြားသော အချက်တစ်ခုစီ ရှိတတ်သည်။ ဥပမာ ခရိုက်စံချပ် ကျောင်းတိုက်သည် လှပသော အဆင်တန်ဆာကြောင့် ထင်ရှားသည်။ မော်ဒလင် ကျောင်းတိုက်သည် သမင်ဥယျာဉ်၊ အယ်ဒီဆင် စင်္ကြံလမ်းတို့ကြောင့် ထင်ရှားသည်။ ထိုဥယျာဉ်နှင့် စင်္ကြံသည် ကျောင်းတိုက်၏ အနောက်၌ ရှိသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ထိုအရပ်၌ နားနားနေနေ ပျော်ရွှင်ခဲ့ကြသည်။ ဥယျာဉ်၌ သမင်တို့သည် ဘာသာဘာဝ သွားလာမြူးထူးလျက် နေသည်ကို မြင်ရသောအခါ ကျောင်းတိုက်အုပ်ချုပ်သူများ တတ်လည်း တတ်နိုင်ကြပါပေသည်။ ကျောင်းဝင်း၌ ပျော်စရာဖြစ်အောင် တန်ဆာဆင်တတ်ကြပါပေသည်ဟု ချီးမွမ်းခဲ့မိသည်။ တစ်ဖန် ဥယျာဉ်ကို လှည့်ပတ်၍လျှောက်ရင်း အယ်ဒီဆင်စင်္ကြံသို့ ရောက်သည်။ အယ်ဒီဆင် ဆိုသူသည် အင်္ဂလိပ်စာပေတွင် ကျော်စောသော စာရေးဆရာတစ်ဦး

ဖြစ်သည်။ ထိုဆရာကြီးသည် ပျိုရွယ်စဉ်က ထိုကျောင်းတိုက်၌ စာသင်ခဲ့ဖူး၍ ကြော်ဟု ခေါ်သောနေရာ၌ လမ်းလျှောက်လေ့ ရှိသည်။ ထိုကြောင့် ကျောင်းသားမောင်း အယ်ဒီဆင်ကို အဖွဲ့ပြု၍ ထိုနေရာကို အယ်ဒီဆင်စင်္ကြံဟု မှည့်ခေါ်ထားသည်။ ဝုစတာကျောင်းတိုက်၌ လှပသော ကြာကန်တစ်ကန် ရှိသည်။ ထိုကန်သည် သာသာယာယာ ရှိလှသည်။ တရားအားထုတ်ရာ နိဗ္ဗိန္ဒချောင်နှင့် တူသည်ဟု ဆိုလောက်သည်။ ဆိတ်ငြိမ်ရာကို လိုသော ကျောင်းဆရာ၊ ကျောင်းသားတို့အဖို့ ဤကြာကန် အရပ်သည် အလွန် အဖိုးတန်ပေလိမ့်မည်။ ယူနီဘာစီတီ ခေါ် ကျောင်းတိုက်၌ ကျောင်းသားစုများဖြစ်သော စာဆိုရှင်လေး၏ ရုပ်တုရှိသည်။ ဤသို့လျှင် ကျွန်တော်တို့သည် ကျောင်းတိုက်ပေါင်း ၃၀ ခန့်ကို လှည့်လည်ကြည့်ရှုရင်း အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်၏ အဆင်း၊ အချင်း၊ နှစ်ရပ်စလုံးကို အကဲခတ်ကြသည်။

အောက်စဖို့တက္ကသိုလ် ကမ္ဘာကျော်သလောက် ဘော့ဒလင် စာကြည့်တိုက်ဟု ခေါ်သော အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်ကလည်း ကမ္ဘာကျော်သည်။ ထိုစာကြည့်တိုက်ကို လွန်ခဲ့သော အနှစ်လေးရာ နီးပါးလောက်မှ စ၍ ဆာမတ်ဘော့ဒလင် ဆိုသူက တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ထိုကြောင့်ပင် သူ့အမည်ကို ခွဲ၍ ဘော့ဒလင် စာကြည့်တိုက်ဟု ယခုအခါ ကျော်စောသည်။ ထိုသူ၏ ဝိရိယကြောင့် ဘီလပ်နိုင်ငံ၌ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော စာအုပ်တိုင်းလိုလိုပင် စာကြည့်တိုက်သို့ ရောက်၍ စာကြည့်တိုက်၏ ပစ္စည်း ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ထိုကြောင့် ရှေးအကျဆုံး ဖြစ်သော စာအုပ်စာတမ်းတို့သည် ထိုစာကြည့်တိုက်၌ မပျောက်မပျက် တည်ရှိကြလျက်သာ ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ စာကြည့်တိုက်၌ စာအုပ်ပေါင်း ၁,၅၀၀,၀၀၀ (တစ်သန်း ငါးသိန်းလောက်) ရှိသည်။ ထိုစာကြည့်တိုက်သည် အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားနှင့် သုတေသီ အပေါင်းအတွက် ပညာလှောင်ကန်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ဘီလပ်သားတို့သည် လန်ဒန်မြို့၌ ကုန်အရောင်းအဝယ် ပြုကြ၏။ ဘဏ်တိုး ချကြ၏။ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘော အထွက်အဝင် စီမံကြသည်။ အောက်စဖို့ မြို့၌ စာသင်ကြသည်။ ပညာရှာကြသည်။ ထိုကြောင့် လန်ဒန်မှခွာ၍ အောက်စဖို့ကို ဝင်သောအခါ ရုပ်ခန္ဓာ၏ အင်အားကို ပြည့်တင်းရာဖြစ်သော ဈေးရုံကြီးမှ ထွက်၍၊ နာမိခန္ဓာ၏ အင်အားကို ပြည့်တင်းရာဖြစ်သော တောခွင်သစ်ရိပ်သို့ ချဉ်းကပ်ရသည်နှင့် တူသည်ဟု အောက်မေ့ခဲ့မိသည်။

ရှုတ်စပီးယား၏ ဇာတိဌာန

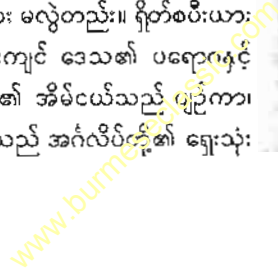
ရှုတ်စပီးယား ဆိုသူသည် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ပြဇာတ်ရေးဆရာ အကျော်အမော်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ သူ့ကို စလေးဦးပုညနှင့် နှိုင်းသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ သက္ကရာဇ် ၁၈၀၀ ပြဇာတ်ရေးသော ကာလီဒါသနှင့် နှိုင်းသည်။ ရှုတ်စပီးယားကို လွန်ခဲ့ သော အနှစ်လေးရာ နီးပါးလောက်က ဖွားမြင်သည်။ ထိုကြောင့် ရှုတ်စပီးယား ကျော်စောသောခေတ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်ဥတ္တမကျော်၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ၊ နဝဒေး၊ နတ်သူင်နောင်တို့ ကျော်စောကြ သော ခေတ်နှင့် အပြိုင်အဆိုင် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရာသည်။ ရှုတ်စပီးယားသည် သူ့တစ်သက်တွင် ပြဇာတ်ပေါင်း ၃၇ စောင်နှင့် တေးကဗျာတို့ကို ရေးသားခဲ့ သည့်ပြင် ပြဇာတ်များကို အများအားဖြင့် လန်ဒန်မြို့တော်မှာ နေထိုင်စဉ် ရေးသား ရှိ။ လန်ဒန်မြို့တော်၌ ကိုယ်တိုင် ကြီးကြပ်ခင်းကျင်း ပြသခဲ့သည်။ ယခုအခါ ထိုပြဇာတ်တို့ကို ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူမျိုးပေါင်း ၄၀ နီးပါးလောက်က မိမိတို့ဘာသာဖြင့် အနက်ပြန်ဆို ရေးသားကြပြီး ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ သူ့ပြဇာတ်နှစ်စောင်ကို တိုက်ရိုက် မဟုတ်သော်လည်း သဘော အတန်ငယ်ပါအောင် မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုထားသည်။ ထိုကြောင့် ရှုတ်စပီးယားသည် ဘီလပ်နိုင်ငံ၌သာမက တစ်ကမ္ဘာ လုံး၌ပင် ကျော်စောလျက် ရှိသည်။ ဘီလပ်နိုင်ငံသားတို့၏ အကြည်အညို အလေး အစားကို သာမက တစ်ကမ္ဘာလုံး၏ အကြည်အညို အလေးအစားကိုလည်း ခံယူလျက် ရှိသည်။ ထိုကြောင့်ပင် ရှုတ်စပီးယားအား ဘီလပ်နိုင်ငံကသာမက တစ်ကမ္ဘာလုံးကပင် နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ပွဲကြီးလမ်းကြီး ပေး၍ ပူဇော်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ပွဲကြီးလမ်းကြီးပေး၍ ပူဇော်ရာဌာနသည် အေဗွန်ချောင်းပေါ်ရှိ စထရက်ဖို့ မြို့ငယ်ဖြစ်သည်။ ထိုမြို့ငယ်သည် ရှုတ်စပီးယား ဖွားမြင်ရာ ဇာတိပင်တည်း။ ရှုတ်စပီးယား အနိစ္စရောက်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်းလေးရာနီးပါးခန့် ကြာမြင့်ခဲ့ပြီ။ သို့သော်လည်း ရှုတ်စပီးယားနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သော အရာဟူသမျှသည် ယခုတိုင် အထင်အရှား တည်နေသေးသည်။ ခေတ်ကာလအလျောက် ပေါ်လာသော မော်

တော်ကား၊ မီးရထား၊ ကတ္တရာစေးလမ်း၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်မီး၊ ဦးထုပ်ချွန်ဆောင်း ဗုလိပ်တို့ကိုသာ နတ်ယူလိုက်လျှင် စထရက်ဖို့မြို့၏ အသွင်အပြင်သည် ရှုတ်စပီး ယား လက်ထက်၌ တွေ့မြင်နိုင်သော အသွင်အပြင်နှင့် မတိုမိုမယိမ်း ဖြစ်စရာ အကြောင်း ရှိသည်ဟု ထင်လောက်သည်။ ရှုတ်စပီးယားကို ရိုသေသော ဘီလပ် သားတို့သည် ရှုတ်စပီးယား၏ ဇာတိဌာနကို နဂို အသွင်အပြင်မပျက် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်၍ ရိုသေတတ်ကြသည်။

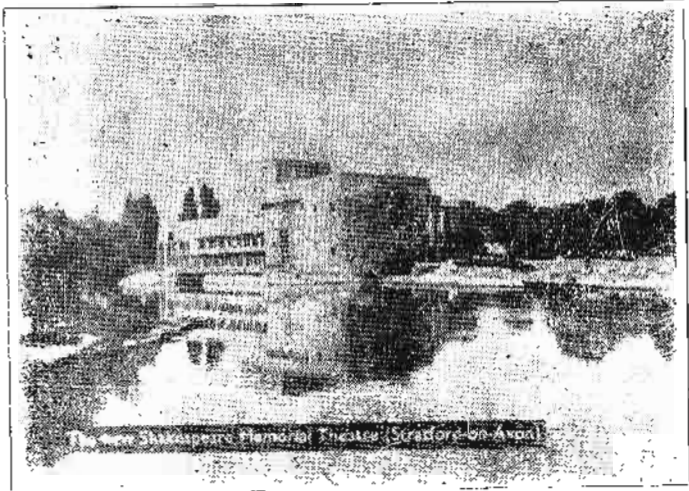
ကြည်လင်သော အေဗွန်ချောင်းငယ်သည် မြို့၏နံပါး၌ ကွေ့ကာ လိမ်ကာ စီးလျက် ရိုသေသည်။ အနိစ္စရောက်ခင်းပါးမှ နှစ်ခေါ်လောက် ဝေးကွာသော ရပ်ကွက်၌ ရှုတ်စပီးယားကို မွေးဖွားသော ပျဉ်ထောင်အိမ်လည်း ယခုတိုင် မားမား မတ်မတ် တည်ရှိသေး၏။ မြို့ပြင် တစ်မိုင်ခန့်ကွာသော အရပ်၌ ရှုတ်စပီးယား၏ ခန်းသည် အယ်နီဟာသာဝေ အပျိုဘဝက နေသော အိမ်ငယ်လည်း ယခုတိုင် မားမားမတ်မတ် တည်ရှိသေး၏။

ကျွန်တော်တို့သည် ရှုတ်စပီးယား ဖွားမြင်ရာအိမ်၌ အတော်ကြာ လှည့်ပတ် ကြည့်ရှုခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရှေးကျောင်းအိုကြီးကို လှည့်ပတ်ကြည့်ရှုစဉ် စိတ်ထဲ၌ ပေါ်ပေါက်တတ်သော အံ့ဩခြင်း၊ နှစ်သက်ခြင်း၊ ကြည်ညိုခြင်းမျိုး ဖင်လျှင် ကျွန်တော်တို့စိတ်၌ ပေါ်ပေါက်လာကြသည်။ အိမ်အမိုးကို ခံထားသော ထုပ်၊ လျှောက်၊ ဒိုင်းတို့သည် ထုထည်ကြီးမားကြသည်။ စားပွဲ၊ ကုလားထိုင်တို့က လည်း ထုကြီးထည်ကြီးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ဤအခန်းသည် ရှုတ်စပီးယား ဖွားသန့်စင်ရာ အခန်းဖြစ်၍၊ ထိုအခန်းသည် ရှုတ်စပီးယား၏အဖ နေထိုင်ရာ အခန်းဖြစ်သည်။ ဧည့်ခန်း၌ ရှုတ်စပီးယား၏ အဝတ်အင်္ကျီနှင့် စာအုပ်အဟောင်း တို့ကို လည်းကောင်း၊ ရှုတ်စပီးယား ပိုင်ဆိုင်သော ပစ္စည်းအရပ်ရပ်ကို လည်း ကောင်း မြင်ရသည်။ တစ်ဖန် ကျွန်တော်တို့သည် ရှုတ်စပီးယား၏ ခန်းသည် ဖြစ်သော အယ်နီဟာသာဝေ၏ အိမ်ငယ်သို့ ရောက်ကြသည်။ ထိုအိမ်ငယ်သည် စထရက်ဖို့မြို့နှင့် တစ်မိုင်ခန့်ဝေးသော ရှော်တရီ ခေါ် ရွာ၌ ရှိ၏။ ထိုရွာ၊ ထိုအိမ် ငယ် တို့သို့ ခြေသွားလမ်းဖြင့် လျှောက်သွားရသည်ဖြစ်ရာ အင်္ဂလိပ်ကျေးရွာ၏ အနေအထား အလှအပကို သတိထားမိခဲ့သည်။ ရွာ ပတ်ဝန်းကျင်သည် စိမ်းစိမ်းစိုစို ရှိသည်။ မွှေးသည်။ ကျေးသံ ငှက်သံ ကြားရသည်။ ရှုတ်စပီးယား လူပျိုအလှည့် သောစဉ်က ဤပတ်ဝန်းကျင်ဒေသသို့ ရောက်မည်ကား မလွဲတည်း။ ရှုတ်စပီးယား ဖွဲ့ဆိုသော အချစ်တေး ကဗျာစုသည် ဤပတ်ဝန်းကျင် ဒေသ၏ ပရောဂနှင့် ဆင်းလွတ်ပါစဟု စိတ်၌ မေးမိသည်။ ဟာသာဝေ၏ အိမ်ငယ်သည် ပျဉ်ကား သက်ငယ်မိုး ဖြစ်သည်။ အိမ်တွင်းပစ္စည်း အရပ်ရပ်သည် အင်္ဂလိပ်တို့၏ ရှေးသုံး

ပစ္စည်း ဖြစ်သည်။ တစ်ဖန် ကျွန်တော်တို့သည် ရှိတ်စပီးယားကို မြှုပ်နှံရာ ဘုရား ရှိဦးကျောင်းသို့ ရောက်ကြပြန်သည်။ ကျောင်း၏ တံခါးဝ၌ ရှိတ်စပီးယား ဖွားစဉ် က ရေးမှတ်ခဲ့သော ဖွားစာရင်း စာအုပ်ကြီးကို မြင်ကြသည်။ တရားပလ္လင် အနီး၌ ရှိတ်စပီးယား၏ ရုပ်တုနှင့် သင်္ချိုင်းနေရာကို မြင်ကြသည်။ အချုပ်ဆိုရလျှင် စထရက်ဖီ တစ်မြို့လုံးသည် ရှိတ်စပီးယား၏ အငွေအသက်နှင့် မကင်းဟု ဆိုသင့်သည်။ ရောက်လေရာ အရပ်တိုင်းသည် ရှိတ်စပီးယား၏ အတိတ် အဖြစ် အပျက်နှင့် ဆက်သွယ်၍ စိမ့်ထားသဖြင့် လွမ်းစရာပင် ဖြစ်တော့သည်။ ဘီလပ် သားတို့သည် သူတို့ ကြည့်ညှိသော ရှိတ်စပီးယား၏ ဂုဏ်ထူး ဝိသေသကို ဖော်တတ်ကြပါပေသည်။ ထိန်းသိမ်းတတ်ကြပါပေသည်။

ထိုမျှသာ မကသေး။ နောင်ခေတ် အဆက်ဆက်၌လည်း သူ့ကို ကြည့်ညှိ သည်ထက် ကြည့်ညှိလာကြအောင်၊ သတိရနေကြအောင် စိမ့်ထားသော ကိစ္စ အရပ်ရပ်လည်း ရှိပေသေးသည်။ မြို့အရှေ့ အေဗွန်ချောင်းကမ်းပါး၌ ရှိတ်စပီး ယား၏ ရုပ်တုကို ခင်းကျင်းပြသထားသည်။ ထိုရုပ်တုနှင့် မလှမ်းမကမ်းနေရာ၌ ရှိတ်စပီးယားကို ရည်စူး၍ ခေတ်မီဇာတ်ရုံကြီးတစ်ရုံကို ဆောက်ထားသည်။ ထိုဇာတ်ရုံကြီး၌ ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ ရှိတ်စပီးယားပွဲတော်ကို ကျင်းပ သည်။ ပွဲတော်ချိန်၌ ရှိတ်စပီးယား၏ ဇာတ်ရှစ်ဇာတ်ကို သီတင်းအပတ်တိုင်း တစ်နေ့လျှင် တစ်ဇာတ်၊ တနင်္ဂနွေနေ့နေ့တွင် နှစ်ဇာတ် ကပြလေ့ရှိသည်။ ပွဲတော်သို့ လာ၍ကြည့်ရှုသော ပရိသတ်တွင် အင်္ဂလိပ်လူမျိုးသာမက ကမ္ဘာ ရှိတ်စပီးယားဇာတ်ရုံ

အရပ်ရပ်က လူမျိုးစုံ ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ သွား၍ ကြည့်ရှုစဉ်အခါက အရှေ့ နိုင်ငံသားများအနက်၊ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ ယိုးဒယား၊ အိန္ဒိယ၊ အီဂျစ်၊ ပါရှင်တို့ကို တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဇာတ်ကပြသူများသည် နာမည်ကျော် ပညာသည်များ ဖြစ်ကြ သည်။ နေ့လယ်နေ့ခင်း၌ ပွဲကြည့်ပရိသတ်သည် ပြဇာတ်နှင့်ဆိုင်သော စာပေ ဇောပြောပွဲကို တက်၍၊ ညအခါ ပွဲကြည့်ကြသည်။

ဇာတ်ရုံနှင့်ကပ်လျက် ရှိတ်စပီးယားဇာတ်ကြည့်တိုက်၊ ရှိတ်စပီးယား ပြတိုက် တို့ကိုလည်း ဆောက်လုပ်ထားရှိသည်။ ဇာတ်ကြည့်တိုက်၌ ရှိတ်စပီးယား ရေးသား ပြဇာတ် အဟောင်းအသစ်နှင့်အတူ ရှိတ်စပီးယား ဒီပနိုဒိုကာ၊ ဝိသောစနီ၊ အဘီဇန် အရပ်ရပ်တို့ကိုသာ ထားသည်။ ဘာသာပြန်ဆိုထားသော ရှိတ်စပီးယား ဇာတ်များကိုလည်း တွေ့သည်။ ဇာတ်ကြည့်တိုက်မှူးသည် ကျွန်တော်အား စာချုပ် တစ်ခုကို ထုတ်ပြသည်။ ထိုစာချုပ်သည် ရှိတ်စပီးယား၏ ဇာတ်များကို မည်သည့် လူမျိုးက မည်သည့်ဘာသာဖြင့် မည်မျှ ဘာသာပြန်ဆိုထားကြောင်း ပြသော စာချုပ်ဖြစ်သည်။ ထိုစာချုပ်ပါ စာရင်းအရ ရှိတ်စပီးယား၏ ဇာတ်ကို ဘာသာ ပေါင်း ၄၂ ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆိုထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဥရောပရှိ လူမျိုး အားလုံးလိုလိုပင် ပြန်ဆိုပြီးကြလေပြီ။ အာရှေဗျ၊ ဘင်္ဂါလီ၊ ဂျာဗာတီ၊ အူရူ၊ တေလဂူ၊ တမိ၊ မာရထီ၊ ဟင်ဒီ၊ မြန်မာ၊ ပသျှူး၊ ဘာသာတို့ဖြင့် ပြန်ဆိုပြီး ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ရှိတ်စပီးယား ပြတိုက်တွင် ရှိတ်စပီးယားနှင့် သက်ဆိုင် သော ပန်းချီကားများကို လည်းကောင်း၊ ရှိတ်စပီးယား ပြဇာတ်မင်းသား ရုပ်ပုံ များကို လည်းကောင်း၊ ဇာတ်ဝတ်တန်ဆာများကို လည်းကောင်း မြင်ရသည်။

ဘီလပ်နိုင်ငံသားတို့သည် သူတို့၏ ပညာရှိများကို ချစ်ခင်ကြည့်ညှိကြ သည်။ ထိုနည်းတူစွာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာများသည်လည်း ကျွန်တော်တို့၏ ပညာရှိများကို ချစ်ခင်ကြည့်ညှိကြသည်။ သို့ရာတွင် ဘီလပ်နိုင်ငံသားတို့သည် သူတို့၏ ပညာရှိများကို အမြဲ သတိရနိုင်ကြအောင်၊ အမြဲ ကြည့်ညှိနိုင်ကြအောင်၊ ရှိတ်စပီးယား၏ ဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍၊ ဉာဏ်ပညာ ပွားများနိုင်ကြအောင်၊ လျှာဒါန်းသော ကုသိုလ်လည်း တည်မြဲနိုင်သလောက် တည်မြဲအောင် စိမ့်ဆောင်ရွက် ဇာတ်ကြပါပေသည်။

ကောက်ရိုးသင်္ခါရနှင့် သံသင်္ခါရ

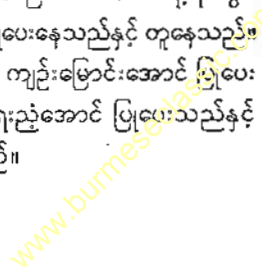
ဘိလပ်နိုင်ငံ၏ သဘောသည် မည်သို့ပေနည်း။ ဘိလပ်နိုင်ငံသားတို့၏ သဘောသည် မည်သို့ပေနည်း။ ဤမေးခွန်းနှစ်ခုသည် အလွန် အဖြေရကျပ်သော မေးခွန်းများ ဖြစ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘော၊ မြန်မာနိုင်ငံသားတို့၏ သဘောတို့နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် တွေးယူလျှင် ဘိလပ်နိုင်ငံသားတို့၏ သဘောတို့ကို မှန်းဆနိုင်စရာအကြောင်း ရှိသည်ဟု အကြမ်းအားဖြင့် မြေလိုက်ချင်သည်။

ဘိလပ်နိုင်ငံ၌ စိမ့်ကြီးမြိုင်ကြီးဟူ၍ မရှိ။ လူ ထူထပ်ပေါများလွန်းသဖြင့် လူက တောကို မျိုသွားပြီဟု ဆိုလောက်သည်။ မြင်လေရာရာ၌ လူနေအိမ်ခြေတိုက်တာ အပြည့်ရှိသည်သာ များသည်။ လူသွားလမ်း၊ မော်တော်ကားလမ်း၊ မီးရထားလမ်းတို့သည် ပိုက်ကွန်ကဲ့သို့ ယှက်သန်းလျက် ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဘိလပ်နိုင်ငံဟု ဆိုလိုက်လျှင် စိမ့်ကြီးမြိုင်ကြီးတို့ကို သတိမရနိုင်။ တိုက်တာလူသူ အပြည့်ဖြစ်သော တိုက်တော၊ လူတောတို့ကိုသာ သတိရနိုင်သည်။ ထို့နောက် ဘိလပ်နိုင်ငံသည် ကောက်ပဲသီးနှံ စိုက်ပျိုးသောနိုင်ငံ မဟုတ်။ စက်မှုလုပ်ငန်း တည်ဆောက်သောနိုင်ငံ ဖြစ်သည်။ သံနှင့်ကျောက်မီးသွေးသည် နိုင်ငံထွက် ပစ္စည်း ဖြစ်သဖြင့် ဘိလပ်နိုင်ငံသည် စက်ရုံအမြောက်အမြား တည်ဆောက်နိုင်သော နိုင်ငံများအနက် အစောဆုံး၊ အကြီးဆုံးဟု ဆိုလောက်သော နိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်သည်။

ဘိလပ်နိုင်ငံသည် စက်မှုလုပ်ငန်း ကြီးကျယ်သော နိုင်ငံဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ကုန်ကြမ်းတို့ကို အခြားနိုင်ငံများမှ ဝယ်ယူလေ့ရှိသည်။ ထိုကုန်ကြမ်းတို့ကို စက်ဖြစ် ကုန်နုဖြစ်အောင်ပြု၍ အခြားနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့ရောင်းချသည်။ ဘိလပ်နိုင်ငံသားတို့သည် သံကို အရည်ကျိုချက်၍ များပြားလှစွာသော လူ့အသုံးအဆောင် ကိရိယာတန်ဆာတို့ကို ဖန်တီးစီရင်တတ်ကြသည်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်ဖြင့် များပြားလှစွာသော လူ့အသုံးအဆောင် ကိရိယာတန်ဆာတို့ကို ဖန်တီး စီရင်တတ်ကြသည်။ ထိုသို့ ဖန်တီးစီရင်တတ်ကြသည်ကို သံသေသည်၊ ပြဒါးသေသည်ဟု မဆိုအပ်ပြီလော။ တစ်ဖန် ဘိလပ်နိုင်ငံသားတို့သည် သံဖြင့် ပြီးသော ကုန်နု၊

လျှပ်စစ်ဖြင့် ပြီးသော ကုန်နုတို့ကို ပြုလုပ်၍ ရောင်းစားသဖြင့် ဘိလပ်သို့ ငွေအမြောက်အမြား ဝင်လာကြသည်။ ထိုသို့ ငွေအမြောက်အမြား ဝင်လာသည်ကို တစ်ဆွေ ဝသည်၊ တစ်ပြည် ဝသည်၊ ရွှေမိုးငွေမိုး ရွာသည်ဟု မဆိုအပ်ပြီလော။ တစ်ဖန် ဘိလပ်နိုင်ငံသားတို့သည် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောကြီးများကို ဖန်တီးစီရင်၍ ရေခြားမြေခြားတို့သို့ ခရီးသွားတတ်ကြသည်။ ရေငုပ်သင်္ဘောများကို အရှေ့တိုင်း ဘာသာများအနက် ဂျာပန်၊ တရုတ်၊ ရေဝတီ ဖန်တီးစီရင်၍ သမုဒ္ဒရာရေအောက်၌ ငုပ်လျှိုးတတ်ကြသည်။ ဥမင်ဓာတ်ရထားများကို ဖန်တီးစီရင်၍ ဥမင်တွင်း၌ မောင်းနှင်တတ်ကြသည်။ ဇေယျာဉ်ပျံများကို ဖန်တီးစီရင်၍ ကောင်းကင်၌ ခရီးသွားတတ်ကြသည်။ ဝိုင်ယာလက်၊ ရီဒီယိုများကို ဖန်တီးစီရင်၍ ကမ္ဘာ့သတင်းစကားကို ယူတတ်ကြသည်။ တယ်လီဗစ်ရှင်းကို ဖန်တီးစီရင်၍ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်က ရုပ်အမူအရာ အလုံးစုံကို ကြည့်တတ်ကြသည်။ ထိုသို့ လုပ်တတ်ကိုင်တတ်၊ ခရီးသွားတတ်၊ ကြားတတ်၊ မြင်တတ်ကြသည်တို့ကို မြေလျှိုးသည်၊ မိုးပျံသည်၊ ဒိဗ္ဗသောတ ရသည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ရသည်ဟု မဆိုအပ်ပြီလော။

မြန်မာနိုင်ငံ၌ သံသေသည်၊ ပြဒါးသေသည်၊ သံသေတစ်ဆွေ ဝသည်၊ ပြဒါးသေ တစ်ပြည် ဝသည်၊ ရွှေမိုးငွေမိုး ရွာသည်၊ မြေလျှိုး မိုးပျံသည် ဆိုသော စကားတို့ကို အဂ္ဂိရတ်ဖိုခန်း၌ သော်လည်းကောင်း၊ အလူအိမ် အသုဘအိမ်တို့၌ သော်လည်းကောင်း တင်ပျဉ်ကောင်းကောင်းချိတ်၍ အာပေါင် အာရင်း သန်သန်ဖြင့် ရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်တုန်းပင် ရှိကြသေးသည်။ ဘိလပ်နိုင်ငံ၌ကား လုပ်ပြီးကိုင်ပြီး ဖြစ်မြောက်ပြီး ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘိလပ်နိုင်ငံကို အကယ် သံသေသော နိုင်ငံ၊ အကယ် ပြဒါးသေသော နိုင်ငံ၊ အကယ် တစ်ဆွေဝသော နိုင်ငံ၊ အကယ် တစ်ပြည် ဝသော နိုင်ငံ၊ အကယ် ရွှေမိုးငွေမိုးရွာသော နိုင်ငံ၊ အကယ် မြေလျှိုးမိုးပျံသော နိုင်ငံ၊ အကယ် ဒိဗ္ဗစက္ခု ဒိဗ္ဗသောတ ရသော နိုင်ငံဟု ကျွန်တော် ဆိုလိုက်ချင်သည်။ ဘိလပ်နိုင်ငံသာမက အခြားဥရောပနိုင်ငံကြီးများနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံ တို့သည်လည်း ထိုသို့ပင် ဖြစ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံသို့ ပညာသင် သွားရခြင်းသည် ယောက်မ ခါးထိုး၍ ရှာသည်နှင့် တူကြောင်း အခါတစ်ပါးက ပြောဆိုသံ ကြားလိုက်ရသည်။ ထိုစကားသည် အမျိုးဇာတိမာန် အယစ်အမှူး လွန်နေသော မြန်မာအဖို့ အားရနစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်ပါပေ၏။ သို့ရာတွင် မြန်မာတို့ကို ကိုယ့်ငါးချဉ်သာ ကိုယ်ချဉ်ချင်အောင် ပြုပေးနေသည်နှင့် တူနေသည်။ မြန်မာတို့၏ အမြင်ဉာဏ် ကျဉ်းမြောင်းသည်ထက် ကျဉ်းမြောင်းအောင် ပြုပေးသည်နှင့် တူနေသည်။ လောကီ၌ မြန်မာတို့ လူရေးညံ့အောင် ပြုပေးသည်နှင့် တူနေသည်။ ဤသို့လျှင် ကျွန်တော် ယုံဆချင်သည်။

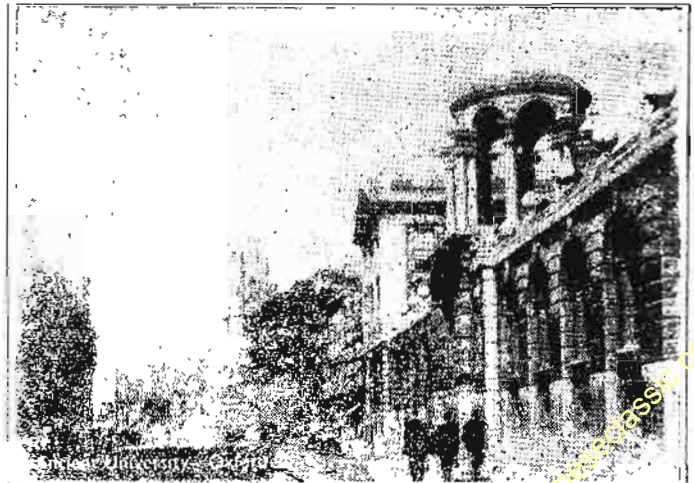
ပညာအရာ၌လည်း ဘိလပ်နိုင်ငံသားတို့၏ သဘောသည် တိုးတက် လိုသော သဘောဖြစ်၏ဟု ဆိုအပ်သည်။ ထိုသူတို့သည် ရှေးထုံးဟူသမျှကို မပယ်အပ် ဟူသော သဘောထားကို လည်းကောင်း၊ ရှေးစာဟူသမျှသာ မှီငြမ်းပြု အပ်သည် ဆိုသော သဘောထားကို လည်းကောင်း၊ အာစရိယဝါဒကိုသာ မျက်စိ နှိမ့်တံ့၍ ယူရမည် ဟူသော သဘောထားကို လည်းကောင်း အခါခပ်သိမ်း လက်ခံ ကြသည် မဟုတ်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၅၀၀ နီးပါးလောက်မှစ၍ စွန့်သင့်သော သဘောထားတို့ကို မကြောက်မရွံ့ စွန့်ခဲ့ကြသည်။ ရှေးထုံးစံဆိုတိုင်း မကောင်း၊ ရှေးစာဆိုတိုင်း မှီငြမ်းပြုစရာ မဟုတ်၊ အာစရိယဝါဒဆိုတိုင်း မမှန်။ ကာလ အလျောက်၊ ဒေသအလျောက် ပြင်သင့်လျှင် ပြင်ရမည်၊ ပြောင်းသင့်လျှင် ပြောင်းရ မည်ဟု ယူဆကြသည်။

လောက၌ ပညာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်း အခြေခံသည် လူ့ လောကသာ ဖြစ်၏ဟု သူတို့ စိတ်ချလက်ချ ယုံကြည်ကြသည်။ ယုံကြည်ကြသည့် အတိုင်းလည်း သူတို့ ပညာရှိများသည် ရှိပြီး ကျမ်းများကိုသာမက လူကိုပါ လေ့လာချင်ကြသည်။ လူ့အကြောင်းကို သိချင်လျှင် လူ့လောကကို လေ့လာစုံစမ်း ပြီးမှ လိုရာကျမ်းကို ပြုတတ်ကြသည်။ ယထာဘူတ ဆရာတို့သည် လူ့လောက၌ ဖြစ်တတ်ပျက်တတ်သော သဘာဝတို့ကိုပါ ကိုယ်တွေ့လေ့လာပြီးမှ ကျမ်းပြုတတ် ကြသည်။ စိတ်ပညာဆရာတို့သည်လည်း လူတို့၏ စိတ်သဘာဝတို့ကိုပါ ကိုယ်တွေ့ လေ့လာပြီးမှ စိတ်ပညာကျမ်းကို ပြုတတ်ကြသည်။ ကဗျာ၊ ပြဇာတ်၊ ဝတ္ထု ရေးသော ဆရာတို့သည်လည်း “လောကီထုပ္ပတ် လူတို့ဇာတ်” သဘာဝကို အတွင်းအပြင် နောကျေအောင် နားလည် သဘောပေါက်ပြီး ဖြစ်မှ ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ခန်း စီစဉ်၍ ရေးတတ်ကြသည်။ လောကဇာတ်ဆရာတို့သည်လည်း သက်ဆိုင်ရာ သဘာဝတို့ကိုပါ ကိုယ်တွေ့လေ့လာခြင်း၊ စမ်းသပ်ခြင်းတို့ ပြုပြီးမှ လောကဇာတ်သိပ္ပံ ကျမ်းပြုတတ်ကြသည်။ ဥပမာ- ရုက္ခဗေဒဆရာသည် သစ်ပင် ကို ကိုယ်တိုင် ခွဲစိတ်လေ့လာ ဝေဖန်ပြီးမှ ကိုယ်တွေ့ အသိအမြင်ကို ရေးပြတတ် သည်။ အချုပ်ဆိုရသော် အရင်းခံ ပညာသည် လောက၌ ကိန်းတည်နေကြောင်း လောကကို သတိပြု လေ့လာလျှင် ထိုပညာကို တွေ့တတ်ကြောင်း သူတို့ တစ်ထစ်ချ ယုံကြည်ထားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ ပညာရှိကြီးများ သည် ရှေးက ရေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သော ကျမ်းများနှင့်သာ ကျေနပ်၍ မနေကြ။ ရှေးက ရေးခဲ့ပြီး ဖြစ်သော ကျမ်းများကိုသာ အကိုးအကားပြု၍ မနေကြ။ လောကကို အစဉ်မပြတ် ကိုယ်တွေ့ လေ့လာခြင်း၊ စုံစမ်းခြင်းပြု၍လည်း နေကြသည်။ ရှိပြီး ကျမ်းများကိုသာမက လောကကိုလည်း ကိုယ်တွေ့ လေ့လာ စုံစမ်းတတ်သော

အချက်၊ ကိုယ်တွေ့ လေ့လာစုံစမ်း၍ ဆင်ခြင်မိသမျှကို ရဲဝံ့စွာ တင်ပြတတ်သော အချက်၊ ဤအချက်နှစ်ချက်သည် သူတို့ ပညာရှိများ၏ ထူးခြားသော အချက်များ ဖြစ်ကြ၏ဟု ကျွန်တော် မှတ်ယူမိသည်။

ထို့နောက် ထိုသူတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့ပင် မမြဲသော တရားအကြောင်း ကို သိကြပါသည်။ ဖြစ်ပျက် ပြုပြင်နေသော တရားအကြောင်းကိုလည်း သိကြ ပါသည်။ သို့ရာတွင် သူတို့ သိကြပုံသည် ကျွန်တော်တို့ သိကြပုံနှင့် မတူ၊ ကွာခြားသေးသည်ဟု ထင်သည်။ ထိုသူတို့သည် အိုးအိမ်အသုံးအဆောင်မှ စ၍ စက်ရုံကြီးများအထိ ခိုင်ခံ့အောင် ပြုချင်ကြသည်။ ထိုသို့ ပြုချင်ကြသဖြင့် ထိုသူ တို့ကို အနိစ္စတရား နားမလည်ယောင်တကား၊ သင်္ခါရတရား နားမလည်ယောင် တကား ဟု ကျွန်ုပ်တို့က နှုတ်ဝေအတိုင်း ဆိုမိကြလိမ့်မည်။ ကောက်ရိုးလည်း အနိစ္စတရားနှင့် မကင်း။ သံလည်း အနိစ္စတရားနှင့် မကင်း။ သို့ရာတွင် မကင်း သည်ခြင်း တူကြပါသော်လည်း ကောက်ရိုးသည် အပျက်လွယ်သည်၊ သံသည် တာရှည်ခံသည်။ ထိုသူတို့၏ သင်္ခါရသည် ပျက်လွယ်သော ကောက်ရိုးသင်္ခါရမျိုး မဟုတ်၊ တာရှည်ခံသော သံသင်္ခါရမျိုး ဖြစ်၏ဟု ကျွန်တော် ဆိုချင်ပါသည်။

ထို့နောက် ဘိလပ်နိုင်ငံသားတို့၏ စရိုက်ကို ဆက်၍ ဖော်ပြပါဦးမည်။ ဘိလပ်နိုင်ငံသားတို့သည် အလွန်စကားနည်းသော သူများဖြစ်ကြောင်း တစ်ကမ္ဘာ လုံးက အသိအမှတ် ပြုထားသည်။ အသိအမှတ် ပြုထားသည့် အတိုင်းလည်း မှန်လှပေသည်။ မီးရထားပေါ်၌ ဖြစ်စေ၊ သင်္ဘောပေါ်၌ ဖြစ်စေ ထိုသူတို့သည် အောက်စပိုတက္ကသိုလ်များ

ရာပြည့်စာအုပ်စိုက်

စကားကျယ်လောင်စွာ ပြောလေ့မရှိ။ မိမိတို့အကြောင်းကို ဖွဲ့ဖွဲ့နဲ့နဲ့ ပြောလေ့မရှိ။ အကြောင်းမဲ့ အမေးအမြန်း ပြုလေ့မရှိ။ အကြောင်းရှိမှ မေးကြသည်။ အမေးရှိမှ ဖြေကြသည်။ ဝါကြား ပလွှားတတ်သော သဘောကား လုံးဝကင်းသည်ဟု ဆိုလောက်သည်။ ထိုသူတို့သည် အများကြီး သိကြသည်။ သို့ရာတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသောအခါ သိသည်ထက် လျော့၍ ပြောလေ့ရှိသည်။ ထိုသူတို့သည် ကောက်ရိုးမီးနှင့် မတူ၊ ဖွဲ့ဖွဲ့နှင့် တူကြသည်။ ဘီလပ်နိုင်ငံသား စကားနည်းလှသဖြင့် ရုတ်တရက်သော် သူ့ကို သဘောကျကြမည် မဟုတ်။ သို့ရာတွင် နီးနီးကပ်ကပ် ဝေါင်းကြည့်လျှင် စကားများများ ပြောတတ်၍ မိတ်ဖြစ်လွယ်တတ်သော သူထက် ပို၍ သဘောကျစရာ ကောင်းသော အချက်ကို သိနိုင်သည်။ သာမန်အားဖြင့် ဘီလပ်နိုင်ငံသားသည် စကား တည်သည်။ ဖြောင့်သည်။ အချိန်မှန်သည်။ ဆောင်ရွက်ပေးထိုက်သော ကိစ္စအတွက် ဖြစ်လျှင် မခိုမကပ် တကယ်တမ်း ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်ပေးတတ်သည်။ ဤအချက်တို့သည် အတုယူချင်သူများ သတိပြုထိုက်သော အချက်များ ဖြစ်သည်။ ကောင်းသော စရိုက်များ ရှိသကဲ့သို့ မကောင်းသော စရိုက်များလည်း ရှိကြပါသည်။ အတုယူထိုက်သည် မဟုတ်သောကြောင့် မဆိုချင်တော့ပြီ။

ဘီလပ်နိုင်ငံသားတို့၏ အခြားစရိုက်တစ်ခုသည် သူ့အပြစ်ကို အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ပြော၍ ထောက်ပြလျှင် သူ့ကို အပြစ်ပြောရပါမည်လောဟု စိတ်မဆိုးတတ်။ ပြစ်တင်စကားကို ခံယူတတ်သည်။ ပြင်သင့်လျှင် ပြင်လိုက်သည်။ သူတို့၏ ပြဇာတ်ဆရာကြီး ဘားနဒ်ရှောသည် သူတို့၏ အပြစ်ကို ခဏခဏ ထုတ်ဖော်၍ ပြဇာတ်ရေးသည်။ ထိုအခါ ဘီလပ်ပရိသတ်သည် ဘားနဒ်ရှောကို လက်ညှိုးထိုး၍ ကိုယ့်အထုပ် ကိုယ်ဖြေပြရပါမည်လော၊ ဘာလော၊ ညာလောနှင့် ဝိုင်း၍မနှိမ်၊ ဝိုင်း၍မဆဲ၊ ဝိုင်း၍ သိက္ခာမချ၊ ဝိုင်း၍ သပိတ်မမှောက်။ ဘားနဒ်ရှော အပြစ်ပြောတတ်သည်ကိုပင် သဘောကျကြသည်။ သူတို့ကို သွန်သင် ဆုံးမတတ်ပေ၏ဟု ဆို၍ ဘားနဒ်ရှောကို ပို၍ ကြည်ညိုလာကြသေးသည်။

ဤကား ဘီလပ်နိုင်ငံသားတို့ထံမှ အတုယူဖွယ်ဖြစ်သော အကြောင်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မြင်မိ၊ ထင်မိသော ကျွန်တော်၏ ထင်မြင်ချက် အနည်းငယ်မျှသာ ဖြစ်သည်။

[၁၉၄၁]

ဒွါရာဝတီနှင့် ကေတုမတီ

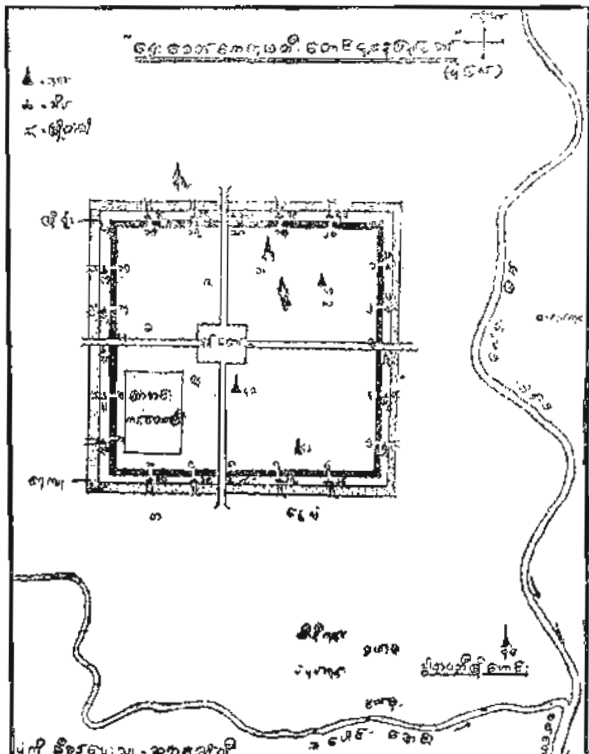
တောင်ငူမြို့သို့ ဆရာ ရောက်ခဲ့ပါပြီ။ ရန်ကုန်၌ရှိစဉ် ကိုကျော်ဝင်းထံမှ မေးမြန်းစုံစမ်းမိခဲ့သဖြင့် ဆရာမှာ ဝတ္တုဇူးရှိခဲ့ပါသည်။ တောင်ငူမြို့သို့ ရောက်သောအခါ တစ်နေ့တစ်ရက်ပင် နေ့ခွင့်ရုံသော်လည်း ထိုတစ်နေ့တစ်ရက်သော အချိန်အတွင်း၌ တောင်ငူတွင် ကြည့်ထိုက်၊ မြင်ထိုက်သော ရာဇဝင် အမွေအနှစ်များကို အသင့်အတင့် ကြည့်မြင်ခွင့် ရခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

နံနက်စောစောပိုင်းတွင် ဒွါရာဝတီမြို့ဟောင်း၌ သွား၍ လောကုတ္တရာ ဘုရားကို ဖူးပါသည်။ ဘုရားရင်ပြင်ပေါ်မှနေ၍ အရှေ့ဘက်ဆီသို့ မျှော်ကြည့်ခဲ့ပါသည်။ မြတ်စောညီနောင်ဘုရားကို မြင်ရမည်ဟု ထင်ရသော်လည်း နံနက်ခင်း မှိုင်းမှုန်နေသောကြောင့်ပေလား မသိ၊ မမြင်ခဲ့ရပါ။ ထိုနေ့နံနက် ကေတုမတီသို့ ပြန်လာ၍ မြစည်းခုံကို ဖူးပါသည်။ ထိုနောက် တောင်ဘက် မြို့ရိုးဟောင်း လမ်းအတိုင်း လေးကျွန်းကန်သို့ သွားပါသည်။ ရာဇဝင်တွင် ကြာအင်းဟု သိရသော ကန်ပင် မဟုတ်ပါလော။ ထိုနောက် မြို့ရိုးဟောင်းကို ကြည့်ရင်း လေးကျွန်းကန်ကို ပတ်၍ မြစည်းခုံသို့ သွားပါသည်။ ညနေပိုင်းတွင် စစ်တောင်းမြစ်၏ အရှေ့ဘက် ကမ်းသို့ ကူး၍ မြတ်စောညီနောင်ဘုရားသို့ သွားပါသည်။ ထိုမျှလောက်သော အချိန်အတွင်းတွင် ထိုမျှလောက်သော တောင်ငူ ရာဇဝင် အမွေအနှစ်တို့ကို မြင်ရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ပါသည်။ တောင်ငူက မိတ်ဆွေသစ်များကို လည်းကောင်း၊ တောင်ငူ၌တွေ့သော မိတ်ဆွေဟောင်းများကို လည်းကောင်း ကျေးဇူးတင်လိုက်ပါသည်။ ရာဇဝင်၌ ကျော်ကြားသော သရေခေတ္တရာ၊ ပုဂံ၊ အင်းဝ၊ ဟံသာဝတီ၊ ရွှေဘို၊ အမရပူရ၊ မန္တလေးတို့သို့ ယခင်က ရောက်ခဲ့ဖူးပါပြီ။ မရောက်ဖူးသေး၍ ရောက်ဖူးချင်သေးသော သထုံ၊ မြောက်ဦး၊ တောင်ငူမြို့များအနက် သထုံနှင့် မြောက်ဦးတို့သာ ကျန်တော့သည်။

ယခင်ခေတ်ကသော် ရာဇဝင်၌ ကျော်ကြားသော မြို့ဟောင်းများသို့ ရောက်လျှင် အတိတ်ခေတ်က ရွှေထီးဆောင်းခဲ့သည့် ဂုဏ်လောက်ကိုသာ ဆောက်မေ့၍ ဇာတိမာန်နှင့်ယှဉ်သော နှစ်သက်ခြင်းသာ ဖြစ်ဖူးသည်။ ဤဘက် ခေတ်တွင် အချို့မြို့ဟောင်းများသို့ ရောက်ထပ်ရောက်သောအခါ ထိုမြို့ဟောင်း

များ၌ ရှေးက နေထိုင်ခဲ့ကြသော ရှင်ရှင်လူလူတို့၏ ကိုယ်နှုတ်နှလုံး အမူအရာ တို့ကိုပါ အောက်မေ့၍၊ ထိုအမူအရာတို့ကို တွေးကြည့်ချင်သော အတွေးနှင့် ယှဉ်သည့် နှစ်သက်ခြင်းလည်း ဖြစ်မိသည်။

တောင်ငူသို့ ဆရာ ရောက်ခဲ့သည်မှာ ဤဘက်ခေတ်၌ ဖြစ်သဖြင့် ဇာတိ မာန် ပိတိထက် ဘဝအတွေးပိတိက ပိုကဲနေသော မိမိ၏ စိတ်အဖြစ်ကို သတိပြုခဲ့ မိသည်။ ရာဇဝင် အမွေအနှစ်နှင့် ဆက်ဆံခဲ့သည်ဟု ယူဆအပ်သော ရှင်ရှင်လူလူ တို့ အကြောင်းကို သတိရလာသော သဘောပင် ဖြစ်မည်ဟု ထင်သည်။ ဥပမာ- လောကုတ္တရာဘုရားသို့ ဆရာ ရောက်သောအခါ မင်းကြီးညိုသည် မင်းမဖြစ်မီက အင်းဝမင်း၏ သို့တည်းမဟုတ် ဟံသာဝတီမင်း၏ သစ္စာခံဘဝမှ လွတ်မြောက်ချင် သဖြင့် ဤဘုရားသို့လာ၍ ဖူးမျှော် အမိဋ္ဌာန် ပြုလေမလားဟု တွေးချင်သလိုလို ဖြစ်လာသည်။ မြို့ရိုးဟောင်းကို မြင်သောအခါ လူသစ်တည်၍ ပြည်သစ် ဆောက် အံ့ ဟူသော အကြံဖြင့် မင်းကြီးညို အားထုတ်ပုံကို တွေးချင်သလိုလို ဖြစ်လာသည်။ လေးကျွန်းကန်ကို မြင်သောအခါ တပင်ရွှေထီးမင်း၊ အစ်မတော် သခင်ကြီး၊ ဘုရင့်နောင်မင်းတို့ ငယ်စဉ်က ဤရေကန်၌ ကစားပျော်ရွှင်ကြလေမလားဟု တွေးချင်သလိုလို ဖြစ်လာသည်။ စစ်တောင်းမြစ် အရှေ့ဘက်ကမ်း၌ ကရင်

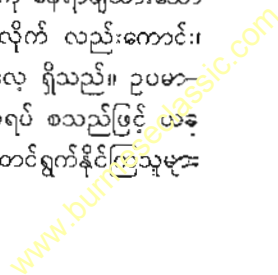

အမျိုးသားများကို မြင်သောအခါ သူတစ်လူ ငါတစ်မင်း ပြုနေကြသော အင်းဝမင်း၊ ဟံသာဝတီမင်းတို့၏ ခေတ်တွင် မင်းကြီးညိုသည် မြန်မာ၊ ကရင်၊ ရှမ်းတို့ကို စည်းရုံး၍ ထိုစည်းလုံးမှုအင်အားဖြင့် ပြည်သစ် တည်ဆောက်ခဲ့လေသလားဟု တွေးချင်သလိုလို ဖြစ်လာသည်။ မြတ်စောညီနောင်ကို ဖူးရသောအခါ နတ်သျှင် နောင်သည် ဤဘုရားသို့ ရောက်လာဖူးမျှော်စဉ် ရတုဆိုစရာအချက် ရလေမလား ဟု တွေးချင်သလိုလို ဖြစ်လာသည်။ ဤသို့ စသည်ဖြင့် အတိတ်အဖြစ်အပျက် တို့ကို တွေးချင်သလိုလို ဖြစ်ခဲ့မိသည်။

ထိုသို့ တွေးချင်သလိုလို ဖြစ်၍ တွေးလျှင် ထိုအတွေးသည် လေထဲ၌ တိုက်အိမ်ဆောက်သော စိတ်ကူးယဉ်အတွေးမျိုးလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုအဆင့် မှ လွန်၍ လူသဘော သဘာဝတို့ကို ဆောက်မေ့တွေးတောလာသော ဘဝအတွေး မျိုးလည်း ဖြစ်လာနိုင်သည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေကာမူ တွေးချင်အောင် လှုံ့ဆော်ပေး တတ်သော အခြေခံမျိုး ရှိသည်ဖြစ်လျှင်ပင် အဖိုးထိုက်လှပေသည်ဟု ထင်မြင်ပါ သည်။ တောင်ငူတွင် ထိုအခြေခံမျိုးသည် ရှိနေပြီ။ ထိုအခြေခံမျိုးကား အခြား မဟုတ်။ ရှေးခေတ် တောင်ငူမြို့သားတို့၏ လက်ရာဖြစ်သော မြို့ရိုး၊ ရေကန် ကျုံးမြောင်း၊ ဘုရားစေတီ စသော ရာဇဝင် အမွေအနှစ်ပင် ဖြစ်သည်။

ယခုခေတ် တောင်ငူမြို့သူ မြို့သားများ၏ တာဝန်တစ်ခုသည် ထိုအမွေ အနှစ်ကို ထိန်းသိမ်းရန်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ထိုအမွေအနှစ်ကို ထိန်းသိမ်းခြင်း သည် မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုကို ထိန်းသိမ်းခြင်းပင် မည်သည်ဟု မှတ်ယူထိုက် ပါသည်။ ငါးကြင်းဆီဖြင့် ငါးကြင်းကြော်သကဲ့သို့ ယဉ်ကျေးမှုအဟောင်းဖြင့် ယဉ်ကျေးမှုအသစ်ကို ကြော်နိုင်သည် မဟုတ်ပါလော။

ထိုမျှသာ မကသေးပါ။ ကွယ်ဝှက်နေသလိုလိုဖြစ်သော အမွေအနှစ်ကို လည်း ထောက်လှမ်းစုံစမ်း၍ မှတ်တမ်းယူထားသင့်သေးသည်ဟု ထင်မြင်ပါသည်။ ဥပမာ- ကောတုမတီမြို့၏ တံခါးနေရာများကို လည်းကောင်း၊ နန်းတော်ရာများကို လည်းကောင်း၊ အခြားအခြားသော အထိကရ နေရာများကို လည်းကောင်း ရှာဖွေ ၍ မှတ်သားထားသင့်သည်ဟု ထင်ပါသည်။ တောင်ငူသမိုင်းကျမ်းနှင့် ညှိ၍ ထောက်လှမ်းမေးမြန်းလျှင် ပေါ်လာနိုင်စရာအကြောင်း ရှိသည်။ တစ်ဖန် ရှေး မြန်မာမင်းတို့သည် နေပြည်တော်၌ မြို့သူ မြို့သားများကို နေရာချထားသော အခါ လူမျိုးအလိုက် လည်းကောင်း၊ အလုပ်အကိုင်အလိုက် လည်းကောင်း၊ စစ်အမှုထမ်း အစုအငန်းလိုက် လည်းကောင်း ချထားလေ့ ရှိသည်။ ဥပမာ- ကသည်းစု၊ ရခိုင်စု၊ ယိုးဒယားတန်း၊ ရှမ်းတန်း၊ ငွေလုံရပ် စသည်ဖြင့် ယခု တိုင် သိနေကြသေးသည် မဟုတ်ပါစေ့။ ဤကိစ္စကို ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသူများ

သည် တောင်ငူ မြို့သူ မြို့သား၊ တောင်ငူ ကျောင်းသူကျောင်းသားတို့ပင် ဖြစ်ရာ ဆရာကိုကျော်ဝင်းမှတစ်ဆင့် မေတ္တာရပ်ခံရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တောင်ငူသို့ ဆရာ ရောက်စဉ်က နတ်သျှင်နောင် စာကြည့်တိုက်အသင်း ရှိသည်ဟု ကြားလိုက် သည်။ အချိန်ဆင်းရဲလှသဖြင့် မဝင်ခဲ့ရပါ။ ထိုအသင်းကလည်း မိမိတို့မြို့၏ ရာဇဝင် အမွေအနှစ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည်ဟု ထင်ပါသည်။

ဤစာနှင့်အတူ “တောင်ငူမင်း ပေါင်းလောင်းချင်း” ဟု အမည်တပ်ထား သော ရှေးသီချင်းတစ်ပုဒ်ကို ကူးပေးလိုက်ပါသည်။ ထိုသီချင်းသည် ဘိုးတော် ဘုရားလက်ထက် အိမ်ရှေ့ရွှေတိုက်စိုး ရန္တမိတ်ကျော်စွာ၏ လျှောက်ထားချက်အရ မှုရွေးစေတဝန် မဟာဝိဟာရ၌ သီတင်းသုံးတော်မူသော အရိယာဝံသ အာဒိစ္စရုံသီ ပုဂ္ဂိုလ်အရှင် စုရုံးပေးခဲ့သော ရှေးသီချင်း ပုရပိုက်တစ်ဆူမှ ဖြစ်သည်ဟု သိရ ပါသည်။ ထိုသီချင်းကို မန္တလေးတက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန ဆရာဦးမောင်မောင် တင် ထံမှ တစ်ဆင့် ကူးယူထားပါသည်။ သီချင်း၏အမည်ကို “တောင်ငူမင်း ပေါင်းလောင်းချင်း” ဟု ပေးထားရာ တောင်ငူမင်း နတ်သျှင်နောင် ဆိုသော သီချင်းဖြစ်အံ့ဟု ထင်ရသည်။ ထိုသီချင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

“မယ်တို့နေသည်၊ ရွှေပြည်ရွှေနန်း၊ သာစွလေး၊ သာစွလေး။

မယ်တို့နေရာ၊ ရှေ့ပြုဗြာ ငါးရာငယ်လေ မြစ်တွင် တစ်စင်းဝင်း၊ စံပင် တကြောင်း၊ ပေါင်းလောင်းမြစ် သီတာတည်လေ၊ ပေါင်းလောင်းမြစ် သီတာတည်လေး။ ပေါင်းလောင်း မြစ်ဖျား၊ ကမ်းထိပ်နား၊ အသား ဝင်းဝင်း ကြိုင်နံ့ရွှင်း၊ အဆင်းပွင့် ရွှေစာတည်လေ။ ခုနစ်အင်္ဂါ၊ သာယာ ပျော်ဖွယ်၊ နှစ်ဆယ် တံခါး၊ ဖြန့်တလားနှင့်၊ တခြားရေရှင်း၊ မြစ်ပေါင်း ဝင်း၊ စံပင်တကြောင်း၊ ပေါင်းလောင်းမြစ် သီတာတည်လေ၊ ပေါင်း လောင်းမြစ် သီတာနှင့်လေ။ မြစ်သီတာနှင့် သာစတောင်း၊ မြစ် အပေါင်း ခနောင်းသံပြင် ဖြူစုလေ။ ခနောင်းသံပြင် ဖြူစုလေ၊ ကောက် ကလိမ် ကောက်ကလစ်၊ ပေါင်းလောင်းမြစ်၊ ကျောက်စစ်သံပြင် ဖြူစုလေ၊ ကျောက်စစ်သံပြင် ဖြူစုလေ။ မိလည်း မတူ၊ ဘမူ မကြိုက်၊ မယ့်ချည်း ကြိုက်ပါလို့လေ၊ ကိုယ်၌နှလုံး ပူစွလေ၊ ပူစွလေ”။

စာသားကို ရှုရခြင်းအားဖြင့် ဆရာတော်၏ အမှတ်အသားအတိုင်း တောင်ငူမင်း၏လက်ရာ ဖြစ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် စုံစမ်းစရာ ရှိဦးမည်လား မသိ။ ကြောင်းခြင်းရာမှာကား ကေတုမတီမြို့နှင့် ပေါင်းလောင်းမြစ်တို့ကို နောက်ခံ ထား၍ ဖွဲ့သော မိန်းမပျိုတစ်ဦး၏ အဆွေးဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။

ကမ္ဘောဇသို့

တက်ခဲ့လို့ ခေါ်
မော်မြေမြင့် တောင်တန်း။
ဘယ်ကျော် ညာခွေနဲ့
တက်တိုင်းလေ လိမ်ခွေကောက်
တောတောင်ပေါက်လမ်း။

တက်ခဲ့လို့ ခေါ်
စွယ်တော်ပွင့် တောင်ပန်း။
သီပေါ ဟော်အိုအိုနဲ့
ပေါ်ကြို စေတီထွတ်
ဦးညွတ်တဲ့ လမ်း။

တက်ခဲ့ပေါ့ နော်
စွယ်တော်နှင့် တောင်တန်း။
တက်တိုင်း ရွှင်ပျော်ပျော်နဲ့
သက်တိုင်း ရွှင်ပျော်ပျော်နဲ့
တစ်တောင်ကျော် တစ်တောင်ကူး
ဦးညွတ်လို့ လှမ်း။

တပေါင်းလ ပွဲတော်ခါ။
ပေါ်ကြိုမှာ ပျော်လိုဇောနဲ့
တောတောင်နဲ့လား။

ကချင်မယ် လွယ်ပလှိုင်းနဲ့
သင်တိုင်းက နိပြာပြာ
ပါလေရဲ့ ပန်းပွား။

မော်ရှမ်း တောင်သူနဲ့
ပလောင်သူ နုရွှေပါး
နှင်းဆီတဲ့ လား။

ကိုကချင် ဖော်တစ်သင်းနဲ့
မော်နှင်းဆီ မယ်သော်မော်
တောင်းဆုပန်သော်။
ရင်ပြင်ပေါ် စွယ်တော်နဲ့ အနန်း။
နောင်လဲ မော်မြေသူနဲ့
အတူတူ စေတီဦးမှာ
ဖူးခဲ့ ရွှင်လန်း။

[၁၉၃၇]

ရတနာပုံ မြို့ရိုးဟောင်း

ရွှေနန်းတော် မြို့ရိုးသို့
နောက်အပိုး ရောက်ခဲ့ထင်၊ ဖောင်းကြောကြောရှင်။
ရိုးမြို့တော် ခင်၊ ရွှင်ပါစ မေး။
သူ့ကျိုးမှာ ကြာမပျော်လို့
ပြာသာဒ်တော် ခြေထောင့်ကျိုးနှင့်
ညှိုးရှာသတဲ့လေး။

[၁၉၃၇]

တရုတ်ပြည်၌ ရေးသော တေးကဗျာစု

ကွန်မင်းမြို့အဝင်
ကွန်မင်းကို ဝင်
လမ်းတစ်ခွင် ဝဲယာဘက်၌
ထွန်ယက်သည်ပဲ။
မြည်းပုပု နှစ်ကောင်
အငယ်ကောင် အမြောင်ဆွဲ
ကွန်မင်းက လှည်း။

ချုံကင်း တောင်တန်း
တက်ချည်တဲ့ သက်ချည်။
ချုံကင်းမြေ လေယာဉ်ကွင်းက
ချုံကင်းမြို့ဆီ။
ရှေးတရုတ် တော်ပန်းချီ
မြင်ရပြီ သည်တိုင်း။
တောင်ခြေမှာ ငွေမင်နဲ့
ကောင်းကင်မှာ တောင်ထွတ်ပိုင်း
စိမ်းညိုရင့်မှိုင်း။

လူရွှန်း အိမ်
အဝင်မှာ တံခါးမနဲ့
လေးဖက်ရ လူရွှန်းအိမ်
ကြိမ်လာရ ခုများ။
သည်အခန်းမှာလ
လမ်းသစ်ကို သူကြိုလို

စာပြည့်စာအုပ်တိုက်

လွတ်မြောက်ရန် သူစီရေး
တွေးခဲ့ရောသလား။

အောက်တိုတာလ ဘ ရက်နေည ဝိးပန်းပွဲ
လူထုရယ် ရွင်
ပိကင်မြို့ အောင်ပွဲ။
စိန်ကြောင် နီလာနဲ့
မြရွှေတီ သူနှာခဲ
မိုးပေါ်က ကြဲ။

အောက်တိုတာလ ဘ ရက်နေည လူထုပျော်ပွဲ
တိယန်အိန် မြို့တံခါး
ပါးလိုက်ကြ ပျော်ပျော်သာ။
လူမျိုးစုံ ရောက်လာနဲ့
ပွဲကြီး မဟာ။
ကမျိုးက တစ်ရာ နှစ်ရာ
ဂိတာက ရာထောင်သောင်း။
ကမ္ဘာမှာ ပိကင်ပွဲ
သဲခြံမြဲခြံမှို ညောင်း။

မဟာ တံတိုင်း
ကြီးလှပါပေ
ရှည်လှပါတကား။
တောင်စဉ်မှာ ယှဉ်ကာတွား
တိုင်းပြည်စောင့် နဂါး။

ရှုံတဲမြို့ ဂျုံပန်းပုဆရာကြီး ကျောက်မိုးမင်း
ရှေးသမယဆီက
ကလေးများ ပျော်စရာ။
အနုဂျုံ ရုပ်စုံဆန်း
ဝမ်းကျောင်းရရှာ။

စာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ရုံဟဲမြို့ ရုပ်တကာမှာ
ငတ်တစ်ခါ ပြတ်တစ်လှည့်။
တစ်ခေတ်ပြောင်းပြီမို့
အဟောင်းအို ပြန်လည်ပျိုတော့
ထိုဆရာ ကျောက်ခိုမင်းမှာလ
နေခြည်မှာ ရွှေရည်လင်းသည်သို့
ဝင်းခဲ့ပြီ တဲ့။

ဟန်ချို အနောက်ကန်
လှေလောင်းက နွဲ့သွယ်သွယ်။
မြို့ဟန်ချို ရေကန်ဆိပ်က
တောင်ရိပ်ဆီ ရွယ်ရည်စူး
ကူးခဲ့ကြတယ်။
ကန်ထဲမှာ ကျွန်းငယ်ငယ်
ကျွန်းလယ်မှာ ကြာကန်နဲ့။
တံတား ကောက်ကလိမ်နှင့်
မိုးကောအိမ် ရိပ်သာအေးမှာ
ငေးမိပါရဲ့။

အိမ် အပြန်
ပြည်သူ လူထုရဲ့
ပူမှု ပြေအေး။
ရိုးရိုး ကျင့်ကာပါ
မြင့်မြင့် ကြံကြတဲ့
မြို့လှ ပီကင်မြေက
မိတ်ဆွေတွေ မာပါစေတဲ့ပြင်
သာပါစေ ဆုမွန်ကောင်း
တောင်းခဲ့တယ် လေး။

အင်းလေး လူရည်ချွန်စခန်းမှ

မနေ့က ညနေမှာ၊ မိတ္ထီလာ နေနား။
ဒီနေ့မှာ နေ့လယ်ခင်း၊ အင်းရေမှာ သွား။

အောင်သပြေ
ညောင်ရွှေလှေဆိပ်က၊ ရေရိပ်မှာ စိမ်း။
အိုးစည်နှင့် ကြို
ရွှေမောင်းသံ တချိုချိုပါ
ညိုတိုတို သပြေခက်က
ခွန်းဆက်ဟန်ယိမ်း။

တောင်ခြေမှာ၊ ညောင်ရွှေက မြဲ။
လူရည်ချွန် ပြာလဲ့ဝင်း
အင်းရေက ပုလဲ။
ကျွန်းမျောက ဝဲနှင့်ယာ၊ ဗေဒါက ယာနှင့်ဝဲ။
ယက်ရေမှာ စက်လှေပြေးတယ်
ဖွေးလျက်သာပဲ။

အနောက်ဘက် ကမ်းခြေမှာ။
စိမ်းစိုပြည် ရေခြံဝင်း၊ အင်းရေစပ် ရွာ။
ကြာဖက်နင်းရှယ်နှင့်
ဟင်္သာများ တွန်သံသာ၊ ခေါင်တိုင်ရွာပါ တဲ့။

ကုန်းမြင့်မှာ ရွှေမြင်ထင်နှင့်
ကုန်းခြေတွင် ခေါင်တိုင်စခန်း
လွမ်းလောက်ပါရဲ့။

စခန်းက လွမ်းစရာ။
နိုင်ငံတော်အလံ လွင့်ကာပါ။ ငါးပွင့်သဏ္ဍာ။
ပန်ဆင်ကြ နေ့တိုင်းသာ၊ အနာဂတ် မျှော်မှန်း။
လူကောင်းလူမွန်နှင့်
လူရည်ချွန် လူယဉ်ကျေး၊ သွေးကြဲ ချွင်လန်း။

လုပ်အားကိုတဲ့ ပေးကြတယ်။
ပေါက်ပြားကို ကိုင်ကာစွဲ၊ ခဲတံနှင့် ဖလှယ်။
လမ်းသစ်နှင့် လမ်းဟောင်းအလယ်၊ မြေသယ်နှင့် မြေဖို့။
ရွာလမ်းမှာ အတူ တူပါ
ခေါင်တိုင်သူ ကူလာနဲ့၊ တွဲမိပြီဖို့။

အင်းလေးမှာတဲ့ လှည့်ပြန်သော်။
အင်းပေါ်ရဲ့ ဖောင်တော်ဦး၊ ဖူးခဲ့ပြီနော်။
တစ်ရွာဝင် တစ်ရွာထွက်ကယ်နှင့်
ခွန်းဆက်ကြ တူပျော်ပျော်၊ တောင်ပေါ်နှင့် မြေပြန့်။
အင်းလေးရေခြံက
ရက်ကန်းသံ မောင်းသံ နှောတယ်၊ တောတောင်အနံ့။

တောင်ခြေမှာ၊ ညောင်ရွှေနှင့် အင်းလေး။
ခေါင်တိုင်ရပ်မှာလ
အမြတ်ကယ် အမွန်နှင့်၊ လူ ရည်ချွန် အပင်မျိုးကို
ပျိုးကြပြီ လေး။

[၁၉၆၅]

မင်းသုဝဏ် ခရီးသည်

အနောက်သို့

လပြည့်ဝန်းအောက်တွင် တလက်လက် တောက်ပြောင် လှုပ်ရှားနေသည်ကား အင်းလျားကန် မဟုတ်၊ အာရေဗျပင်လယ်တည်း။ ငါ ထိုင်နေရာကား ပင်းယ ကောင်းဆောင် မဟုတ်၊ “ပဲခူး”ခေါ် ပင်လယ်ကူး သင်္ဘောသာတည်း။ အနီးအနား တွင် ထိုင်၍ စကားပြောနေကြသူတို့ကား ငါ၏ အပေါင်းအဖော်များ မဟုတ်၊ ခရီးသည်တို့သာတည်း။ ငါကား ဤထောင့်ကွေးကလေးထဲတွင် စာရေးနေ၏။ ငါ၏စိတ်ကား ပန်းခပ်နေသော ပျားငယ်ပမာ မြန်မာပြည်သို့ ပျံသွားချည်၊ ငါထံသို့ ပုံလာချည်၊ အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ပျံသွားချည်၊ ငါထံသို့ ပျံလာချည် အလုပ်များနေ၏။ တစ်ခါတစ်ခါတွင်မူ ဤပတ်ဝန်းကျင် ပင်လယ်ယံ၌ ဝဲပျံနေတော့သည်။

ငါတို့ ထွက်လာစက ဤညဦးအချိန်မျိုးတွင် လခြမ်းကွေးကွေးကလေးကို တွေ့ရ၏။ ယခုမှာကား လပြည့်ဝန်းကြီးကို တွေ့နေရလေပြီ။ ငါ့မိ ငါ့ဖ၊ ငါ့ဆွေ ငါ့မျိုးများအတွက် ငါ ကြောင့်ကြပူပန်မိခဲ့၏။ ဦးလေး၊ ဒွေးတော်၊ အစ်ကို၊ အစ်မတို့က အားပေးစကား ပြောလိုက်သောအခါ ကြောင့်ကြခြင်း ပျောက်ခဲ့လေ သည်။ ငါ့အား နှုတ်၏ စောင်မခြင်း၊ လက်၏ စောင်မခြင်းတို့ဖြင့် စောင်မကြပေ သော သူတို့အား ငါ ကျေးဇူးတင်၏။ သူတို့ မစောင်မပါက များစွာ ကသီလင်တ ရောက်ခဲ့ရာသည်။ ငါ့အား လိုက်ပို့ပေးသော မိတ်သဟာများအား လူစေတက်စေ အားရပါးရ နှုတ်မဆက်ခဲ့ရ၍ ငါ စိတ်မကောင်း။ ယခုမှသာလျှင် ဤအရပ်က နေ၍ တစ်မိမိမိမိတွေးကာ (စိတ်အားဖြင့်) နှုတ်ဆက်ရတော့သည်။

“ပဲခူး”သည် သန်လျင်မြို့ ဗိုလ်ချုပ်၌ ကျောက်ဆူးနတ်သောအခါက မြူဝဲနေသော တောအရေးထက်တွင် ရောင်ခြည်တော်ကွန်မြူးနေသော ဒဂုန် ဆံတော်ရှင်အား ငါ ဦးတင်ခဲ့၏။ ထို့နောက် ဒီရေနှင့် အဆင်သင့် ရန်ကုန်မြစ်ကို ငါတို့ စုန်ဆင်းခဲ့သည်။ ရေချိုနိုင်ငံကို လွန်မြောက်၍ ရေငန်ပိုင်း ပင်လယ်တွင်းသို့ ရောက်လျှင်ပင် သင်္ဘောလူးစ ပြုတော့သည်။ ဒေါပုံ ခုနစ်လံရေသည် ကြောက်ဖွယ် ကောင်းအောင် ကျယ်လှ၏ ဆိုသော်လည်း ပင်လယ်ဝကို မမိ။ ကမ်းပျောက်သော ပင်လယ်ကြီးနှင့်ကား နှိုင်းစရာ မဟုတ်ပေ။ တဖြည်းဖြည်း ထွက်ခွာလာရာ ကောင်းကင်၌ ငှက်များ ပျောက်ခဲ့၏။ ရေထဲ၌ ဒိုက်သရောတို့ ကင်းခဲ့၏။ ဗေဒါ

အုပ်ကလေး တစ်ခုသာလျှင် လူစွမ်းကောင်းလုပ်၍ လှိုင်းစီးနေသည်ကို တွေ့ရ သည်။ အို ဗေဒါ၊ ငါ၏ ကန်တော့ပန်းတို့ကို ဆောင်ကြဉ်းသွား၍ အသင်၏ အမျိုးသားတို့အား လက်ဆင့်ကမ်းခြင်းဖြင့် ဆံတော်ရှင်ခြေရင်းတွင် ကပ်လှူ ပူဇော်ပေးပါလော့။ ငါ၏လက်စုံ ကြာပန်ကို ငါ့မိ၊ ငါ့ဖ၊ ဆရာသမားတို့အား ဆက်သပေးပါလော့။ ငါ၏ မေတ္တာပန်းတို့ကို ငါ၏ အပေါင်းအသင်းများမှ စ၍ မြန်မာပြည်ဖွား အမျိုးသားတို့အား ပေးကမ်းဝေငှ ပေးပါလော့။ ငါ သွား ပါဦးအံ့။ အနောက်ထဲတွင် နေလုံးပျောက်သွားသောအခါ မြန်မာပြည်ကမ်းခြေကို ရေးရေးကလေးမျှသာ မြင်ရုံတော့သည်။ ခေါင်းပေါ်တွင်ကား လခြမ်းကလေး၊ အကွေးသား သာလျက် ရှိသည် တကား။

နောက်တစ်နေ့၌ အရုဏ်တံက်လောက်တွင် အိပ်ရာမှ နိုး၏။ လွန်ခဲ့သော အရုဏ်တံက် အိပ်ရာမှ နိုးစဉ်က ချိုသာသော ကြက်ထွန်သံကို ကြားခဲ့၏။ လေးနက်သော ကလတက်သံကို ကြားခဲ့၏။ ငါ့အနားတွင် အိပ်ပျော်နေသော ညိုမြ၏ ကြောက်ဖွယ်သော သွားကြိတ်သံကို ကြားခဲ့၏။ ယခုမှာမူ ငြီးငွေ့ဖွယ် ကောင်းလှသော စက်သံနှင့် ဂယက်သံတို့ကိုသာ မရပ်မနား ကြားနေရသည်။ ခါးတောင့်ဖွယ်၊ ကျောညောင်းဖွယ် ကောင်းလှသည် တကား။ ထိုကြောင့် အိပ်ရာမှ လူးလဲထကာ ကုန်းပတ်ပေါ်သို့ တက်၍ လမ်းလျှောက်ရတော့သည်။

ပင်လယ်ရေကား ဧရာဝတီ မြစ်တွင်းရေနှင့်လည်း မတူ။ ပင်လယ်ဝ မြစ်ပျော်ရေနှင့်လည်း မတူ။ နက်ပြာသော အရောင်ကို ဆောင်ပေ၏။ မဟူရာ နုရောင်ဟု မှည့်ခေါ်လျှင် မှားလှမည် မထင်။ ထိုမဟူရာနုဖြင့် ဝန်းရစ်ခြံရံအပ်သော ကပ္ပလီကျွန်းစုကား ဤပင်လယ်ခရီးတွင် ပထမဆုံး မြင်ရသော ကုန်းမြေပေ တည်း။ ခပ်ဝေးဝေးတွင် ခပ်ရေးရေး မြင်ရသော ထိုကျွန်းစုသို့ ငါ့စိတ်သည် သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့၏။ ပင်လယ်စပ် သံသောင်ပြင်တွင် ခရုခွံတို့ကို ကောက်ခဲ့ ၏။ သံစေတီများကို တည်ခဲ့၏။ သံစောင်းတန်းများကို ဆောက်ခဲ့၏။ လှိုင်းဂယက် တို့၏ တေးကို နားထောင်၍ ကျောက်ဆောင်ရိပ်တွင် တရားတမော အိပ်ခဲ့လေ သည်။

ညနေချမ်းသို့ ကျသောအခါ ခွင့်ယူလာသော အရေးပိုင် ခရီးသည်နှင့် ကေားလက်ဆုံ ကျသည်။ အရပ်အမောင်း ခပ်ပျပ်ပျပ်၊ ခပ်ကွကွ၊ စကားကို ဆါနှင့် မာန်နှင့် ပြောတတ်သော ထိုအရေးပိုင်မင်းသည် ငါပြောသော အင်္ဂလိပ် စကားတို့ကို မှားတိုင်း ပြင်ပေးပေသည်။ ကျေးဇူးတင်ပါ၏။ သို့နှင့် တစ်နေ့ သင်ခဲ့သည်။

နောက်တစ်နေ့ မိုးသောက်သောအခါ အရောင်အနည်းငယ် ရင့်လာသော

www.burmeseclassic.com

၁၀၂

မင်းသုဝဏ်၏ ခရီးသည်

ပင်လယ်ကြီးကို ငါ နှုတ်ဆက်၏။ လေအနည်းငယ် ထန်လာသည်။ ရေအနည်းငယ် လှုပ်ရှားလာသည်။ “ပဲခူး”သည် ဝဲယာလည်း လူး၏။ ဦးပွဲလည်း စိုက်ထောင်လေတော့သည်။ ငြိမ်သလိုလို ရှိ၏။

သင်္ဘောဦးဖျားမှနေ၍ ပင်လယ်ကို ကြည့်ချင်သောကြောင့် ဦးဖျားသို့ ငါ သွားခဲ့၏။ သံတန်းဝရန်တာများမှ တစ်ပါး အကာအကွယ် မရှိ။ ဟင်းလင်းဖြစ်သော ဦးဖျားသို့ ရောက်သောအခါ ပင်လယ်လေ၏ ပြင်းထန်သောအဟုန်ကို အထူး သိရတော့သည်။ လုံချည်ကို အလံသဖွယ် လွင့်နေအောင် တိုက်၏။ ကြာလျှင် လူကို ဆောင်ကြဦးသွားမည်စိုး၍ ခါးတောင်မြှောင်အောင် ကျိုက်လိုက်ရသည်။ နားထဲတွင်ကား လေနတ်သားသည် ခရာမှုတ်ကာ၊ ဘင်တီးကာ ခုန်ပေါက် ပျော်ပါး နေလေသည်။ နားထောင်၍ ကောင်းသလိုလို ရှိ၏။

အောက်ရေပြင်ကို ငုံ့ကြည့်သောအခါ သင်္ဘောဦးကြီးသည် ပေါ်လာချည်၊ စိုက်သွားချည် ဖြစ်နေသည်ကို မြင်ရ၍ အသည်းအေးသွားမိသည်။ ငယ်စဉ်က ပုခက်စီးသောအခါ ခံစားရသော ဝေဒနာမျိုးကို ပြေး၍ သတိရမိ၏။ ထိုခဏ၌ ရေပြင်ပေါ်တွင် ဖြတ်ပျံသွားသော ဝမ်းပိုက်ဖြူနှင့် သတ္တဝါ အစိမ်းကလေး တစ်ကောင်ကို မြင်လိုက်၏။ ဤသမုဒ္ဒရာအလယ်၌ ၎င်းကလည်း မရှိတန်ရာ။ ငါးမှာလည်း အတောင်ပေါက်ဖွယ် အကြောင်းမရှိ။ မည်သို့သော သတ္တဝါမျိုးပေ နည်း။ တွေးတော၍ မရ။ ဟော ဟိုမှာတစ်ကောင်၊ လှိုင်းထဲသို့ ဆင်းသွားပြီ။ လက်မသာသာလောက်ဟု ထင်ရသော ထိုသတ္တဝါသည် မြက်တောထဲ၌ ထ၍ ပျံတတ်သော နံ့ကောင်စိမ်းနှင့် တူသလိုလို ရှိ၏။ ယက်ပန်းများအကြားမှ ထပျံချည်။ လှိုင်းများအကြားသို့ ဆင်းသွားချည်နှင့် သင်္ဘောကို ကံ၍ ကံ၍ ပျံနေသော ထိုသတ္တဝါကလေးသည် ငါတို့၏ ရေကြောင်းပြပေလော။ မဟုတ်ပေ။ ကင်းဗရိတ် တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာပြအံ့သော ငါတို့၏ မိတ်ဆွေဆရာကြီး အား မေးကြည့်သော အခါကြမှ ပင်လယ်ငါးပျံကလေး ဖြစ်မှန်းကို သိရသည်။ ကမ်းမမြင်၊ လမ်းမမြင် ကျယ်ပြောလှသော ဤမဟာသမုဒ္ဒရာထဲ၌ ဤသတ္တဝါကလေး ပျံသန်းနေသည်ကား ရဲတင်းလှချေ၏တကား။ ဤငါးကလေးသည် ငါတို့ကဲ့သို့ ကုန်းမြေခြောက်ကို မြင်ဖူးပါအံ့လော၊ မြင်ရပါဦးအံ့လော။ စိမ်းလန်းသာယာသော တောတောင်တို့ကို မြင်ဖူးပါအံ့လော၊ မြင်ရပါဦးအံ့လော။ အသင်သည် ငါတို့ကဲ့သို့ ခရီးသည်ပင်ပေလား။ ကြိုးစားလော့။ ကြိုးစားသူအဖို့ ပန်းတိုင်သည် ရပ်တည်လျက် ရှိ၏။

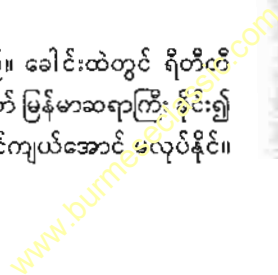
ညနေချိန်သို့ ရောက်ခဲ့ပြီ။ လမ်းလျှောက်လေ့ရှိသော အကျင့်သည်

ဘယ်ချောင်က ထွက်ပေါ်လာသည် မသိ။ ငါ၏ ရင်တွင်းသို့ ဝင်လာသည်။ သို့သော် အင်းလျားကန်စောင်းကား ငါရှိသောအရပ်မှ သင်္ဘောမိုင်ပေါင်း ၅၀၀ နှု့ ဝေးကွာခဲ့ပြီ။ ညနေတိုင်း တွေ့နေကျဖြစ်သော တပည့်တပန်းတို့ကို အောက်မှ၏။ လမ်းလျှောက်ဖက် မိတ်ဆွေများကို သတိရမိ၏။ ထို့ကြောင့် အပေါ်ဆုံး ကုန်းပတ်ပေါ်သို့ တက်ပြီးလျှင် ကုန်းပတ်တင်းနစ် ခေါ် ကစားမျိုးကို ကစားရတော့သည်။ ထိုညက အတန်ငယ် ပြင်းထန်လာသော လှိုင်းလုံးများပေါ်တွင် အငြိမ်စီးကာ အိပ်ရာဝင်ခဲ့၏။

နောက်တစ်နေ့ နေ့လယ် ၁၂ နာရီအချိန်တွင် ငါတို့၏ခရီးတာကို သိချင်၍ ကြော်ငြာကပ်ရာ သင်္ဘောအလယ်သို့ ဝိုင်း လှေကားမကြီး ခြေရင်းသို့ သွားသည်။ ထိုနေ့ရ၌ အိန္ဒိယ မဟာသမုဒ္ဒရာကြီး ပုံကားကို ချိတ်ဆွဲထားသည်။ ငါတို့ လာခဲ့သော ခရီးလမ်းကြောင်းကိုလည်း ၎င်းပုံကားပေါ်၌ မင်နီမျှင်းနှင့် ဆွဲပြထား၏။ ၎င်းပြင် မွန်းတည့်အချိန်တွင် မည်သည့် လတ္တီတွဒ်၊ မည်သည့် လောင်ဂျီတွဒ်တို့ ဆုံရာအရပ်သို့ သင်္ဘောရောက်သည်ကို သိနိုင်ရန် ထိုမင်နီမျှင်းပေါ်တွင် စက္ကူအလံကလေးတစ်ခုကို ထိုးစိုက်မှတ်သားထားသည်။ ၂၄ နာရီ အတွင်း၌ ခရီးမည်မျှ ပေါက်ခဲ့သည်ကိုလည်း ရေးထားလေသည်။ ငါတို့သည် နေဝင်ရာအရပ်သို့ ရှေးရှုသွားနေသည် ဖြစ်၍ နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း အချိန်နာရီ အနည်းငယ် ရှုံ့ရှုံ့နေသည်။ သင်္ဘောလွင့်ရာ အရပ်မျက်နှာထောင့်ကိုလိုက်၍ တစ်ခါတစ်ရံ ၁၃ မိနစ်မျှသာ ရှုံ့၏။ တစ်ခါတစ်ရံ ၁၈ မျှပင် ရှုံ့လေသည်။ ဤအချက်ကို အများသိရအောင် စက္ကူတွင် “ညအချိန်၌ နာရီများကို ၁၃ မိနစ်မျှ လျှော့လိုက်မည်” စသည်ဖြင့် ရေးသားကပ်ဆွဲထားလေ ရှိသည်။ ၎င်းပြင် ကမ္ဘာ့သတင်းထူးများကိုလည်း ဝိုင်ယာလက်နှင့် ဖမ်းယူ၍ လက်နှိပ်စက်နှင့် ရိုက်ပြီးလျှင် ကပ်ထားလေ ရှိသည်။ အဋ္ဌမမြောက် ဧဒွက်ဘုရင်မင်းမြတ် မြေထဲပင်လယ်ထဲတွင် ဖောင်စကြာ လှည့်သော သတင်း၊ စပိန်သူပုန် သတင်း၊ ဗြိတိသျှ အီဂျစ် မဟာမိတ်စာချုပ် သတင်း၊ ကမ္ဘာ့ ရွှေဒင်္ဂါးဈေး သတင်း စသည်တို့ကို ဖတ်ရသည်။ ကုန်းပေါ်တွင် နေစဉ်က သတင်းစာကို ဂရုမပြုမိလှသော်လည်း ယခုအခါမှာကား သတိပြုမိတော့သည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာပြည်သတင်းကိုကား တစ်လုံး တစ်ပါးမျှ မဖတ်ရ။ ငါးပိရည်ကို တောင့်တနေသော သူအား ကင်းဗရိ ဝက်အူချောင်းကိုပင် ပေးသော်လည်း အာသာပြေနိုင်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းသည်တကား။

ထိုနေ့က လေလှိုင်း အတော်ပြင်းထန်ခဲ့သည်။ ခေါင်းထဲတွင် ရိတီလီ နောက်တောက်တောက် ဖြစ်နေသောကြောင့် ကင်းဗရိတ် မြန်မာဆရာကြီး နှိုင်း၍ လှုပ်သော မြင်းခြံနယ် စစ်တမ်းစာရင်းများကိုပင် တွင်ကျယ်အောင် မလုပ်နိုင်။

* Mr. J. S. Furnivall

ဦးတွင် လှိုင်း၊ ပဲ့တွင် လှိုင်း၊ ယာဘက်တွင် လှိုင်း၊ နားထဲတွင် လှိုင်း၊ ရင်ထဲတွင် လှိုင်း၊ လှိုင်းများ ဤမျှ ဝန်းရံ သွမ်းမိုးနေပါလျှင် ငါကဲ့သို့သော အူရိုင်းသည် မမူးဘဲ မနေနိုင်တော့ပြီ။ ထိုင်၍လည်း မနေလို၊ ထ၍လည်း မနေချင်။ လျောင်း၍ နေပါကလည်း အငြိမ်မနေရ။ စကြိုလျှောက်နေပြန်လျှင်လည်း ခြေအောက်တွင် မညီမညွတ်နှင့် ကချော်ကချွတ် နိုင်လှတော့သည်။ အုန်းပင်စိုက်၍ နေရလျှင် ကောင်းလိမ့်မည်လား မသိ။ အုန်းပင်စိုက်နေက လူအများ ဝိုင်းကြည့်လေမည်။ မဟန်သေး။ ထို့ကြောင့် စားပွဲတွင်ထိုင်၍ မိဘ၊ ဆွေမျိုး၊ သူငယ်ချင်း၊ မိတ်ဆွေများ ထံ မေတ္တာစာများကို ရေးလေသည်။ မေ့မေ့ပျောက်ပျောက်နှင့် နေသာပါ၏။ သို့နှင့်ပင် အိပ်ရာဝင်ရတော့သည်။

နောက်တစ်နေ့သို့ ရောက်ပြန်၏။ နေဝင်ကာ၊ နေထွက်ကာနှင့် နေများ ကား မုန့်လုံး စက္ကူကပ်နေကြလေသည်။ သို့သော်လည်း အနောက်တောင် မှတ်သန်လေကား စခန်းမသိမ်းသေး။ တစ်ချက်တစ်ချက်တွင် တစ်ချောင်းချောင်းက ထ၍ ပေါ်လာပေသေး၏။ “ပဲခူး”သည် ထိုလေကို ရင်ဆိုင်ပြု၍ စနေထဲသို့ ခုတ်နှင်လေသည်။ နေမင်းသည် “ပဲခူး”၏ ပိုဝိုင်း ဘယ်ဘက် သမုဒ္ဒရာထဲမှ ထွက်၏။ ပင်လယ်ပြင်သည် လှိုင်းခေါင်းဖြူတို့နှင့် ပြောက်ကျားလျက် ရှိ၏။ ထိုလှိုင်းတို့သည် တစ်ဦးကို တစ်ဦးက တွန်းကာထိုးကာ၊ တိုးကာငှေ့ကာ ထကြွ နေကြလေသည်။ ရေပြင်သည် ကုန်းကဲ့သို့လည်း မိုမောက်လာ၏။ ကျင်း ကဲ့သို့လည်း နက်ရှိုင်းသွား၏။ သင်္ဘောဦးသည် စီးဆောကြီးကဲ့သို့ ထောင်၍လည်း တက်လာ၏။ ငိုက်၍လည်း ဆင်းသွား၏။ သင်္ဘောဦးနှင့် ရင်ဆိုင်တိုးမိ၍ ကွဲ သွားသော လှိုင်းလုံးများသည် ဖွေးဖွေးဖြူသော ရေပန်းပေါက်ပေါက်များကို ကောင်းကင်သို့ မြောက်လွင့်လိုက်၏။ နေရောင်ခြည်သည် ထိုရေပန်းများကို ဖမ်း၍ ဟပ်လိုက်၏။ ထိုအခါ လှပသော ရောင်စုံသက်တံကွေးများ ပေါ်လေ တော့သည်။ ကြည့်ရကောင်းလှ၏။ လှိုင်းလုံးများ အလျင်တဆော ဆင့်လာ၍ ရေပန်းဆိုင်များ အစဉ်မပြတ်လျှင် သက်တံများကို ကြာကြာမြင်ရလေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ စက်ဝိုင်းတံဆိပ်လောက်ကြီးသော သက်တံကွေးကြီးများကိုပင် မြင်ရလေသည်။ ထိုသက်တံများသည် ငါတို့သင်္ဘောကို စောင့်ရှောက်သောအား ဖြင့် ကိုယ်ထင် ပြချည်။ ကိုယ်ရောင် ဖျောက်ချည်နှင့် ငါတို့ သင်္ဘောဘေးက အမြဲ လိုက်ပါနေသကဲ့သို့ ရှိတော့သည်။ တစ်ချက်တစ်ချက်တွင် သူတို့အကြားမှ ငါးပျံကလေးများ အုပ်လိုက် ထ ပျံသည်ကို မြင်ရသောအခါ၊ ရိုးပြတ်တောထဲမှ စာကလေးများ အမှတ်မဲ့ ထ ပျံသည်ကို မြင်၍ မြင်ယောင်မိသည်။ သူတို့တစ်တွေ ကို ကြည့်ကာ ကြည့်ကာနှင့်ပင် အမူးဖြေရတော့၏။ နေ့ကို ကုန်စေရတော့၏။

နောက်တစ်နေ့ အရှင်တော်ခါနီးလောက်တွင် ညစောင့်ကုလား လားနိုး၍ ပြသောကြောင့် မြောက်ဘက်၌ မီးဖြူ မီးပြတစ်ခုကို တွေ့သည်။ ထိုအရပ်ကား သီရိလင်္ကာကျွန်းတည်း။ ရှေးအခါက ငါတို့ပြည်နှင့် ရွှေလမ်း ငွေလမ်း ဖောက်ခွဲ သော လင်္ကာဒီပကျွန်းတည်း။ စွယ်တော်မြတ်ကိုးဝပ်ရာ ကျွန်းတည်း။ စက်တော် ရာ ရှိရာ ကျွန်းတည်း။ မိုးသောက်ခါမှ ဝအောင်ကြည့်အံ့ဟု အိပ်ရာတွင် ကွေးပြန် သည်။ အတန်ကြာသောအခါ ထ၍ ကြည့်မိပြန်၏။ မီးနီ မီးပြတစ်ခုကို တွေ့ရ သည်။ ပျောက်သွားတုံ၊ ပေါ်လာတုံနှင့် ပတ္တမြားလုံးကြီးသဖွယ် နီရဲလှသော ထိုမီးပြသည် တင့်တယ်လှစေ၏။ စက်တော်ရာနှင့် စွယ်တော်ဓာတ်တို့ကို ဦးညွတ် ပူဇော်နေဟန် တကား။ မိုးလင်းသောအခါ သီဟဋ္ဌဒီပ၊ ဝိဇယနိုင်ငံ၊ သီဟိုဠ်ကျွန်း ကြီးကို အထင်းသား မြင်ရလေသည်။ စစ်ကိုင်းတောင်တန်းနှင့် ဆင်သော တောင်တန်းများကို အထပ်ထပ်မြင်ရ၏။ တောင်စောင်း၊ တောင်ခါးပန်းများတွင် မြူများ ဝဲနေသည်ကား ကြည့်ရ ကောင်းလှတော့၏။ ထိုမြူများ အကြားတွင် ကိန်းဝပ်နေသော စက်တော်ရာနှင့် စွယ်တော်ဓာတ်တို့ကို အဝေးက လှမ်းကာ ရော်ရမ်း၍ ဖူးမြော်ကန်တော့ပါ၏။ ပင်လယ်လှိုင်းတို့သည်လည်း တဖွေးဖွေးနှင့် သီရိလင်္ကာကမ်းခြေကို ခေါင်းဆိုင်က ဦးညွတ်နေကြလေသည်။ သူတို့ကို စီး၍ စွယ်တော်ဖူးသွားနိုင်လျှင် မည်မျှ ကောင်းပေမည်နည်း။ ဗေဒါပင်ကဲ့သို့ ငါ့ကိုယ် ကိုယ် ဖန်ဆင်းနိုင်လျှင် ကောင်းလေစွ။ ပင်လယ်ထဲတွင်ကား မိုးကုပ်ကုပ်တိုင် အောင် တံငါလှေကလေးများကို တွေ့မြင်ရသည်။ အချို့လည်း ရွက်လွင့်နေကြ၏။ အချို့လည်း ရွက်ချထားကြ၏။ လှေကလေးတစ်စင်းမှ တံငါသည်တစ်ဦးသည် သူ များ၍ရသော ငါးတစ်ကောင်ကို မြှောက်ပြကာ ငါတို့အား လှမ်းပေးဟန်ပြုနေ သည်ကို မှန်ပြောင်းတွင် အတိုင်းသား မြင်ရ၏။ ငါတို့အား ငှက်ကြီးဝန်ပိုကဲ့သို့ ပျံလာနိုင်သော သတ္တဝါလိုများ ထင်နေရောသလား။ ငါတို့တွင် အတောင် မပေါက်။ လှေဦးက တံငါသည် ဦးခေါင်းတလှုပ်လှုပ်နှင့် တေးဆိုနေဟန်တကား။ ငါ၏ နား၌ ထူးမြဲခြားနား သီချင်းကို ကြားယောင်မိတုံ၊ ယမုန်နာ သီချင်းကို ကြားယောင်မိတုံ ရှိလှတော့သည်။ သူတို့၏ လှေကလေးသည် ငါတို့ မြန်မာ လှေများနှင့် မတူ။ လက်ယာဘက်လှေခံတွင် လက်ရုံးကြီးများသဖွယ် အတောင်ရိုး ကောက်ကြီးများကို တပ်ဆင်ထား၍ ၎င်းတို့အဖျားတွင် ဖောကြီးများကို တပ်ထား ကြလေသည်။ ဤနည်းဖြင့် လေလှိုင်း မည်မျှကြမ်းသော်လည်း လှေမမြုပ်ရအောင် စိမ့်ထားကြလေသည်။ ထားဝယ် မောင်းမကန် ပင်လယ်ကမ်းက တံငါလှေများနှင့် ဤအချက်တွင် များစွာ ကွာခြားလေတော့သည်။ ထိုနေ့ မွန်းတည့်သောအခါ ငါတို့သည် လတ္တီတွဒ် ၅ . ၅၀ နှစ်ခြောက်လောင်ဂျီတွဒ် ၈၀ . ၀၅ အရှေ့၊ ဤ

မျဉ်းနှစ်ခုတို့ ဆုံရာ အရပ်သို့ ရောက်သည်။ သီရိလင်္ကာကျွန်း တောင်ဘက် ကမ်းခြေရှိ ဂေးလ်မြို့နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်လောက် ပေတည်း။ သီရိလင်္ကာ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရေသည် ခါတိုင်းကဲ့သို့ မပြာ၊ အစိမ်းပုပ်ရောင် ရှိ၏။ နေစောင်း သောအခါ သီရိလင်္ကာကျွန်းကို မမြင်ရတော့ပြီ။ စေတီပုထိုး မွေတော် ဓာတ်တော် များကို ရည်မှန်း၍ ကန်တော့ခဲ့ပါသေး၏။ အမျှလည်း ဝေခဲ့ပါသေး၏။

နောက်တစ်နေ့ မိုးသောက်သောအခါ ပင်လယ်ရေ ပြာလာပြန်သည်ကို သတိပြုမိသည်။ “ပဲခူး”သည် မြန်မာပြည်မှ ထွက်ကတည်းက သီရိလင်္ကာကျွန်း ရှိရာ အနောက်တောင်ထောင့်ဆီသို့သာ ခုတ်နှင်ခဲ့၏။ ယခုကား သီရိလင်္ကာ ကို လွန်ခဲ့ပြီ ဖြစ်၍ ပင်လယ်နီဝတွင် ရှိသော စိုကိုတြာကျွန်းဆီသို့ မှန်းကာ အနောက်မြောက်ဆီသို့ ခုတ်နှင်ရလေပြီ။ ဘင်္ဂလားအော်စခန်း ကုန်ခဲ့၍ အာရေဗျ ပင်လယ်စခန်းသို့ ရောက်ခဲ့ပြီ။ လှိုင်းလေကား ရှေးကကဲ့သို့ပင် မကြမ်းလွန်း၊ မနုလွန်း ဖြစ်လေသည်။ မိုးသားအနည်းငယ် တက်၏။ မိုးကား မရွာ။

ညနေ လက်ဖက်ရည် သောက်ပြီးကြသောအခါ ကင်းဗရိတ် ကျောင်း ဆရာကြီးသည် မြန်မာပြည်က ဝယ်လာသော မောင်းဆိုင်းကို တူရိယာခန်းသို့ ယူလာ၍ တီးသည်။ သူသည် ၁၉၂၃ ခုနှစ်လောက်က ပေါ်သော “မြကြိုးနွယ်” သီချင်းအပိုင်းကလေး တစ်ခုကိုသာ တီးတတ်၏။

“ဟောဒီ လုံချည်ဝတ်တာ
မသင်္ကာပေါင် မောင်းရယ်။
ရည်းစားပေါ်တဲ့ မြကြိုးနွယ်။
မခေါ်ချင် နေပါကွယ်။
မျှော်ရင် ဝေ မလာတယ်။
မခေါ်ချင် နေပါကွယ်။
ရည်းစား မြကြိုးနွယ်”

ငါအား တီးပြပါဆို၍ မတီးတတ် တီးတတ်နှင့် တီးပြရသည်။ ငါတို့ ခြောက်တန်းလောက်က ပေါ်သောသီချင်း ဖြစ်၍ ထိုအခါက အဖြစ်အပျက်များကို သတိရမိတော့သည်။ မြကြိုးနွယ် လုံချည်ကို ဝတ်၍ မြကြိုးနွယ်သီချင်းကို ဆိုတတ်သော ငါတို့ရွာသား ကျောင်းနေဖက် သူငယ်ချင်းကား အရိုးဆွေးခဲ့လေပြီ။ သီချင်းကလေးမှာမူ ကံအားလျော်စွာ ပေါ်လာပေသေး၏။ ဆရာကြီးနွယ် ကြံကောင်းစည်ရာ ဤသီချင်းကိုမှ ရတတ်ပေသည်။ ၎င်းနောက် ကုန်းပတ် တင်းနစ် ကစားကြ၍ တစ်နေ့ဝင်ပြန်လေသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် ကျောက်ထိုးခဲ့သော အနာများက အနည်းငယ် ဒုက္ခ

ပေး၍ ဆေးစားရ၏။ နံနက်စာကို မစားနိုင်။ သင်္ဘောပွဲပိုင်း ဆေးလိပ်သောက်ခန်း တွင် ထိုင်ကာ စာဖတ်သည်။ ထိုခဏ၌ သင်္ဘောကုလား ဆယ့်လေးငါးယောက် သည် သံတူငယ် တစ်လက်စီ ကိုင်၍ သင်္ဘောသံပျဉ်များတွင် သုတ်ထားသော ဆေးဟောင်းနှင့် ပင်လယ်ရေကြောင့် တက်လာသော သံချေးများကို ထုကာ၊ ရိုက်ကာ ချွတ်ကြလေသည်။ နားမချမ်းသာ။ ရှောင်ပြေးရအောင်ကလည်း သင်္ဘော မှအပ ပင်လယ်ပြင်သာ ရှိတော့သည်။ ဤအကြားတွင် ဆေးလိပ် သောက်ချင်စိတ် ပေါ်ပြန်သေး၏။ ကွမ်းစားချင်စိတ် ပေါ်ပြန်သေး၏။ “ဣန္ဒြိတ်” နှင့် ဝေးကွာခဲ့ သည်မှာ စင်္စနီတစ်ပတ်မျှ ကြာခဲ့ပြီ။ အစိမ်းပတ်နှင့် ထိုသနပ်ဖက် ဆေးလိပ်ကလေး ကို မြင်ယောင်မိ၏။ ထမင်းစားပြီးတိုင်း ညိုမြဲသည် ဆေးလိပ်ပေးဖော် ရ၏။ ယခုကား ညိုမြဲ ပါမလော။ ကွမ်းစို ယာပေးတတ်သော ငါ့အစ်မသည်လည်း ရွာတွင် ကျန်ရစ်ခဲ့၏။ ကွမ်းဖတ် တောင်းစားရအောင်ကလည်း ဒေါ်ဒေါ်ကြီး ရန်ကုန်တွင် နေခဲ့သည်။ ဆေးလိပ်တစ်တိုလောက်နှင့် ကွမ်းတစ်ငုံလောက်ကို လေယာဉ်ပျံနှင့် အမြန် ပို့ပေးမည့်သူရှိက ကောင်းလေစွဟု တောင့်တမိတော့သည် ဟူ၍ ငါပြောလျှင် သူများတကာက ငါ့အား ပလီလှသည်ဟု ကဲ့ရဲ့ကောင်း ကဲ့ရဲ့ကြပေလိမ့်မည်။ ကဲ့ရဲ့ကြလော့။ ငါကား တောင့်တမိတော့သည်။ ဤနည်း အတိုင်း တောင့်တမိသော အရာတို့ကား များလှစွာ၏။ ဘူးရွက်ဟင်းချိုကို တောင့်တမိ၏။ ငါးဆုပ်ချဉ်ရည်ကို တောင့်တမိ၏။ သင်္ဘောပေါ်တွင် ဟိုတယ် ဆိုင်ကြီးပမာ အစားအသောက်များ ကောင်းပါ၏။ ပေါလည်း ပေါပါ၏။ တစ်နေ့ လျှင် သရေစာသုံးကြိမ်နှင့် ထမင်းသုံးကြိမ်၊ ပေါင်း ၆ ကြိမ် မှန်မှန်စားရသည်။ သို့သော်လည်း မျိုးခြားအစာတို့သည် မြန်မာလျှာနှင့် မသင့်မြတ်လှ။ ပေါပျက်ပျက် လိုလို၊ ငန်တန်တန် လိုလို၊ ချဉ်တဉ်တဉ် လိုလို၊ လိုလိုတွေနှင့်သာ တစ်နပ်တစ်နပ် ပြီးရတော့သည်။ အဆင်ပြေခဲ့လှ၏။ ဟင်းပွဲအမည်တို့ကိုကား ပြင်သစ်ဘာသာနှင့် တစ်မျိုး၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် တစ်ဖုံ၊ ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာ နှလင်းစွာ မှည့်ခေါ်ထား ကြလေသည်။ ထိုအမည်ကလေးများတွင် ဟင်းကျွေးတို့၏ ရနံ့သည် မွှေးထုံလျက် ရှိသည်ဟု ထင်ရတော့သည်။ ထမင်းနှင့်ဟင်းကိုပင် အမွှမ်းတင်ကာ မှည့်ခေါ်ထား ကြ၏။ မြန်မာထမင်း၊ မာလဝါရီကုလားဟင်း၊ ဆင်းမလား ကုလားဟင်း၊ ဒေလီ ကုလားဟင်း၊ သီဟိုကုလားဟင်း၊ ဘုံဘိုင်ကုလားဟင်း၊ မဒရပ်ကုလားဟင်း စသည်တို့တည်း။ အာလူး ရိုးရိုးကိုပင်လည်း “အင်္ဂျီဝတ်ထားသော” အာလူး၊ မီးဖုတ်ထားသော အာလူး၊ ချေးထားသော အာလူး၊ ကြော်ထားသော အာလူး စသည်ဖြင့် တခမ်းတနား ချီးထားလေသည်။ အမည်ပေး ကောင်းကြပါပေ၏။ သို့သော်လည်း ငါတို့ကား ဟင်းချိုပူနှင့် တို့စရာ ကောင်းကောင်းကိုသာ

တောင့်တမိတော့သည်။ ဆရာလုစ် ကျွေးလေ့ရှိသော ဒွတ္တပေါင်ညစာပွဲ၊ အနော်ရထာ ညစာပွဲမျိုးကိုကား အထူး တောင့်တမိတော့သည်။ တောင့်တရင်းနှင့်ပင် တစ်နေ့ ကုန်ခဲ့ပြန်၏။ တစ်ည အိပ်ရပြန်၏။

ယနေ့ကား တော်သလင်းလပြည့်နေ့တည်း။ ငါမိ ငါဘတို့သည် ဥပုသ် သီတင်း ဆောက်တည်၍ ငါ့အတွက် ပန်းသပြေ ညောင်ရေလောင်းကာ ဆုတောင်း ဓမ္မတ္တာ ပို့နေကြမည်ကို အိပ်ရာမှ နိုးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သတိရသည်။ အိပ်ရာမှ ထ၊ ရေမိုးချိုး၊ ဝတ်ကောင်းစားလှ ဝတ်၊ ကုန်းပတ်ပေါ်တွင် လမ်းလျှောက်ရင်း ရတနာသုံးပါးကို အောက်မေ့၊ ဓမ္မတ္တာပို့၊ ဆုတောင်းကာ သပ်ရပ်စွာ ငါ နေ၏။ ညနေခင်း ကျသောအခါ ကင်းဗရိတ်ဆရာကြီးက မောင်းဆိုင်း သင်ပေးပါဦး။ သီချင်းသစ် တစ်ပုဒ်လောက်ကိုလည်း တက်ပေးပါဦးဟု ပြော၍ “မြခွာညို” သီချင်းကို တက်ပေးရသည်။ တစ်ပုဒ်လုံး မဟုတ်။ တစ်ဝက် တပျက်မျှသာ တည်း။ ဝါးပလွေနှင့် နံကိုလည်း ထုတ်ယူခဲ့၍ ငါတို့ ပညာတော်သင်လေးဦး ကောက်ကာငင်ကာ သူတစ်မျိုး ငါတစ်ဖုံ တီးကြမှုတ်ကြရာ တူရိယာခန်း တစ်ခုလုံး ဆူညံနေလေတော့သည်။ ငါတို့ငယ်ငယ်က ဝါတွင်းအဖိတ်နေ့ နံနက်အခါများ တွင် ဝတ်လှည့်အလှူခံရင်း တီးမှုတ်ခဲ့ရသည်တို့ကို ပြေး၍ မြင်ယောင်မိတော့ သည်။ ယခု ညစာစားပြီးစ ညဦးချိန်တွင်ကား ကင်းဗရိတ်ဆရာကြီးသည် ညနေက တက်ယူသော တေးကို မေ့မသွားအောင် တီးတီးညည်းနေ၏။ အခြား ပညာတော် သင်များနှင့် ခရီးသည်တို့သည် လရောင်ဖြင့် ပြောင်လက်နေသော ပင်လယ်ပြင် ကြီးကို ကြည့်ကာ ရောက်တတ်ရာရာ စကားပြောနေကြ၏။ ငါကား ဤ ထောင့် ကွေးကလေးထဲတွင် ဤစာကို ရေးနေသည်။ အလို ... ဤတေးသံကား သာယာ လှချေ၏ တကား။

ချစ်သူကိုကို ချိုးခဲ့ပါ
ပျိုပျိုပန်ဆင်စရာ ... တဲ့။

[၁၉၃၆]

* Dr. H. B. Lai, Mr. Kway Fong Ho and Mr. W. Van Wyck

အိဂျစ်ပြည်

၁၂၉၈ ခု တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၁၁ ရက် ကြာသပတေးနေ့ နေထွက်စ အိပ်ရာမှ နိုးသောအခါ ငါတို့သည် ပင်လယ်နီ၏မြောက်စွန်း စုအက်ကျွေ့ထဲသို့ ရောက်နေလေပြီ။ အဝေးတွင် စုအက်သင်္ဘောဆိပ်မြို့ကို ဖွေးဖွေးကြီး မြင်ရ ၏။ ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောများ မီးနိုးတလူလူနှင့် ထွက် ထွက် လာကြသည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ အိဂျစ်ပြည် ကိုင်ရီမြို့တော်သို့ အလည်သွားရန် ကြံစည်ထားသော ငါတို့ကား ဝမ်းသာလှပြီ။ စိမ်းနုသော ပင်လယ်ပြင်ကို ငုံ့ကြည့်ကာ၊ ခြောက်သွေ့ သော တောင်ကတုံးများနှင့် လွင်ပြင်ကြီးများကို လှမ်းကြည့်ကာ၊ ပြာလဲသော ကောင်းကင်ကို မော့ကြည့်ကာ ငါတို့ ဝမ်းသာလှပြီ။

ထိုခဏ၌ ငါတို့သင်္ဘောသည် လခြမ်းနှင့် ကြယ်တံဆိပ်ခတ်သော အိဂျစ် အလံစိမ်းကို ရွက်တိုင်ဖျားတွင် လွင့်၏။ ကျောက်ဆူး ချ၏။ ရပ်နား၏။ စုအက် မြို့မှ ကမ်းနား ပုလိပ်အရာရှိ၊ ဆေးအရာရှိနှင့် ခရီးကြိုတို့လည်း မော်တော် သင်္ဘောငယ်ကလေးများနှင့် အလျှိုအလျှို ရောက်လာကြပြီးလျှင် ငါတို့အား စစ်ဆေး မေးမြန်းကြလေသည်။ ၎င်းနောက် နံနက်ရှစ်နာရီခွဲလောက်တွင် ငါတို့ ခြောက်ယောက်သားသည် “ပဲခူး” ကို ရေလယ်တွင်ထားခဲ့၍ စုအက်သင်္ဘောဆိပ်သို့ ကူးသွားကြလေသည်။

စုအက်မြို့သည် တိုက်တာကြီးများ၊ ဥယျာဉ်ကြီးများနှင့် သာယာလှပေ ၏။ ခရီးနံဘေးတွင် စိန်ပန်းပင်များ ပွင့်လန်းနေကြသည်။ လမ်းများကို ဖုန် သိပ်အောင် ရေဖျန်းထားသည်။ ၎င်းမှတစ်ဆင့် ခရီးကြိုနှင့်အတူ ကိုင်ရီမြို့ဘက် သို့ မော်တော်ကားစီးကာ ထွက်ခွာလာကြ၏။ ခရီးကြိုဆိုသည်မှာ ငါတို့ဆီက ရွှေကြိုမျိုးနှင့် ဆင်ဆင်တူသည်။ ငါတို့ ခရီးကြိုသည် အယ်လက်ဇန္ဒရီးယားမြို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်မှ ဘွဲ့ယူလာသော စာတတ်ပေတတ် အိဂျစ်သားတစ်ဦး ဖြစ်၍ အလွန် ယဉ်ကျေးဖော်ရွေလေသည်။ သူတို့ဆီက မော်တော်ကားများမှာ လက်ဝဲဘက်တွင် ကားမောင်းစက်ဝိုင်းရှိ၍ လက်ယာဘက်သို့ ကပ်ကာ သွားကြရ သည်။ ငါတို့လည်း ဤအခြင်းအရာများကို ကြည့်ရှုမှတ်သားကာ စကား တပြော ပြော၊ တမေးမေး၊ တဖြည်းဖြည်းနှင့်ပင် မြို့ပြင် သဲကန္တာရကြီးအတွင်းသို့ ချဉ်းနင်း စ ပြုလေသည်။ ကြည့်လေရာအရပ်တွင် သဲတောင်တန်း၊ သဲတောင်ပုံ၊ သဲလွင်ပြင်၊

မုပြည်စာအုပ်တိုက်

သဲချိုင့်ဝှမ်းများကိုသာ မြင်ရ၏။ လမ်းဘေး တာကျင်းများထဲတွင် မြက်မွဲအုပ် ကလေးများကို တစ်ခါတစ်ခါ တွေ့ရပါ၏။ ဆီးပင်နှင့် ဆင်ဆင်တူသော အပင် ယှပ်ယှပ် အရိုးကြဲကြဲကလေးများကိုလည်း ကြိုးကြားကြိုးကြား တွေ့ရပါ၏။ ဤသည်တို့မှတစ်ပါး စိမ်းလန်းသောအရောင်ကို တစ်ချက်မှ မမြင်ရ၊ ခြောက်သွေ့ လှသည်။

လေပေ့မွေ့၍ လွင့်တက်သွားသော သဲထန်းပင်ကြီးများကိုကား ခပ်လှမ်း လှမ်းဆီတွင် မကြာခဏ မြင်ရသည်။ ထိုအခါများ၌ စုအက်မြို့ထဲတွင် တွေ့ခဲ့သော စိန်ပန်းပင် နီနီရဲရဲကြီးများကို မြင်မိပြန်သည်။ ငါတို့၏ တပေါင်း တန်ခူး လေရူး တိုက်ချိန်နှင့် တူတော့သည်တကား၊ ငါတို့၏ နွေကျောင်းပိတ်ချိန်နှင့် တူတော့ သည်တကား။ ခပ်လှမ်းလှမ်းသို့ ကြည့်လိုက်ပြန်သော် ချိုင့်ဝှမ်းကြီးများထဲတွင် နေရောင်ဖြင့် တောက်ပြောင်နေသော ရေကန်ကြီးများကို မြင်ရပြန်၏။ အင်းလျား ကန်ပေလော၊ လှော်ကားကန်ပေလော။ အမြင်အားဖြင့် အေးမြလှချေ၏။ ညနေ တိုင်လျှင် ငါတို့ လမ်းလျှောက်ရင်း မျှော်ကြည့်လေ့ရှိသော အင်းလျားကန်ကို သတိရမိသည်။ ကျိုက္ကလို့သို့ ဘုရားဖူးသွားသော အခါများတွင် အဝေးက ကြည့် ကာ ခင်မင်မိသော လှော်ကားကန်ကြီးကို သတိရမိသည်။ မျက်စိကို မှိတ်၍ မြန်မာပြည်ကို တွေးကြည့်မိ၏။ မျက်စိကို ပြန်ဖွင့်လိုက်သောအခါ ထိုချိုင့်ဝှမ်းများ အတွင်း၌ ထိုကန်ကြီးများကို မတွေ့ရတော့ပြီ။ လေထဲသို့ ပျံတက်သွားလေ သလော၊ မြေထဲသို့ ငုပ်လျှိုးသွားလေသလော။ အံ့အားသင့်မိသည်။ ဝမ်းနည်း အားလျော့မိသည်။ အမှန်အားဖြင့်ကား ထိုအရာတို့သည် ရေကန်များ မဟုတ်ကြ။ နေပူတ်လျှပ်မျှသာတကား။ “လင်းလပ်ကို ရေထင်” ဆိုသော မြင်းတော်ခံ ငါပြည်၏ အဖြစ်အပျက်သည် ဤသို့ပင် ဖြစ်တန်ရာ၏။

ခပ်လှမ်းလှမ်းဆီတွင် ကျောက်နန်းတော်ကြီးများ၊ ကျောက်တိုက်တာကြီး များ၊ နုပျိုစိမ်းလန်းသော တောအရေးများဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည့် မြို့ကြီး တစ်မြို့ကို မြင်ရပြန်ပြီ။ တံလျှပ်ပင်ပေလော။ သည်တစ်ခါ မျက်စိကို ငါ မမှိတ်တော့ပြီ။ မည်သို့ ပျောက်လွင့်သွားသည်ကို ငါ စောင့်ကြည့်အံ့။ ဤသို့ တွေးကာ စောင့်ကြည့်၏။ ကြည့်ရင်းကြည့်ရင်းပင် ထိုမြို့ကြီးသည် ပျောက်လွင့် သွားဖို့ ဝေးစွာ ပို၍ ပို၍ပင် ထင်ရှားလာတော့သည်။ မြည်းများကို စီးကာ၊ တင်ခေါ် စစ်မော်တော်ကားများကို မောင်းကာ ခရီးသွားနေကြသော ဗြိတိသျှစစ်သားများကို မြို့ဝ ခရီး၌ မြင်ရ၏။ ကုလားအုပ်များကို စီးကာ တောခြေမှ တက်လာသော အီဂျစ်သားများကိုလည်း မြင်ရ၏။ ဤသည်တို့ကား တံလျှပ် မဟုတ်နိုင်ပြီ။ တံလျှပ် မဟုတ်ပေ။ ငါတို့ ရှေးရှုလာအပ်သော ကိုင်ရီမြို့တော်သာတည်း။ အဝေးက မြင်ရသည်ပင် အံ့ဖွယ်ရှိစွာ တကား။

ကိုင်ရီမြို့တွင် သစ်သားအိမ်ကို မတွေ့မိ။ မြေအုတ်ဖြင့် တည်သော တိုက်များကိုပင် မြင်ရခဲ့သည်။ ကျောက်အုတ်ဖြင့် ပြီး၍ တစ်ထပ်မှ ငါးထပ်၊ ခြောက်ထပ်တိုင် မြင့်သော တိုက်ကြီးများကိုသာ မြင်ရသည်။ ဆင်ခြေဖုံး အရပ် တွင်ကား တိုက်များကို အုတ်တံတိုင်းကြီးများ ခတ်ထားတတ်ကြ၍ ဥယျာဉ် ပန်းမန်များကို သာသာယာယာ စိုက်ပျိုးထားတတ်ကြလေသည်။ မြို့တွင်းတွင်မူ ငါတို့ ရန်ကုန်မြို့မှာ ကဲ့သို့ပင် တစ်တိုက်နှင့် တစ်တိုက် ထိနေကြလေသည်။

လမ်းများကား ကျဉ်းသည်က များ၏။ ဖုန်တူ၏။ မကြာခဏ ရေဖျန်းပေး နေရသည်ကို တွေ့ရသည်။ ခရီးသွား လမ်းလာ မရှုပ်လှ။ မြည်း၊ ကုလားအုတ်၊ မြည်းတစ်ကောင်တပ် လှည်း၊ မြင်းတစ်ကောင်တပ် ရထား၊ မြင်းနှစ်ကောင်တပ် ရထား၊ မော်တော်ကား၊ မော်တော်ဘတ်စ်၊ နှစ်စင်းတွဲ ဓာတ်ရထားဖြူများဖြင့် ဖြည်းဖြည်းသာသာ သွားလာနေကြသည်။ လမ်းစောင့် ပုလိပ်၊ မြို့စောင့် ပုလိပ် တို့လည်း အင်အားအပြု၊ ဘောင်းဘီရှည် အပြု၊ ဖျင်ဦးထုပ် လည်ပင်းရောက် အပြုများကို ဝတ်ဆင်ကာ မားမားကြီး ရပ် ရပ် နေကြသည်ကို မကြာခဏ တွေ့ရ၏။

လမ်းဆုံများတွင် အီဂျစ်ဘုရင်များ၏ ကြေးရုပ်တုကြီးများ၊ အမျိုးအမတ် ကြီးများ၏ ကြေးရုပ်တုကြီးများကို ကျောက်ပလ္လင်ကြီးများ ခံ၍ မြင့်စွင့်စွာ ထူထားတတ်လေသည်။ တစ်ခါ တစ်ခါလည်း ကောင်းကင်ထဲသို့ တဖွားဖွား ပျံတက်နေသော ရေပန်းစက်ကြီးများကို မြင်ရသည်။ စိတ်နှလုံး အေးချမ်းဖွယ်ပေ တည်း။ လမ်းဘေးများတွင်ကား အရိပ်ရ သစ်ပင်ကြီးများကို အဆင်သင့်သလို စိုက်ထားကြလေသည်။ စိန်ပန်းပင် အများကို တွေ့ရသည်။ ငါတို့ပြည်တွင် တွေ့ကြုံနေကျဖြစ်သော သီဟောင်းကျွမ်းဟောင်း ဤစိန်ပန်းပင်များကို မြင်ရသော အခါ ငါတို့ ဝမ်းသာမိသည်။ သူတို့သည် အီဂျစ်ပြည်တွင် ကောင်းစားနေကြဟန် ရှိ၏။ အသွေးအမွှေး ပြောင်လှသည်။ အရွက်များက မြကဲ့သို့ စိမ်းလန်း၍ အပွင့် များက ပတ္တမြားကဲ့သို့ နီလွင်တော့သည်။

ထိုခရီးတွင် သွားလာနေကြသူတို့ကား အီဂျစ်သားများသာ မဟုတ်ကြ။ ဥရောပသားများလည်း ပါလေသည်။ အီဂျစ်သားတို့သည် အဝတ်အစားနှစ်မျိုး ဝတ်သည်ကို သတိပြုမိခဲ့၏။ အောက်တန်းစား ဆင်းရဲသားဖြစ်တန်ရာသော သူတို့သည် သင်တိုင်းရှည်ကြီးများကို ဝတ်၍ ခေါင်းပေါင်းရှည်ကြီးများကို ဝတ်ကြ၏။ အထက်တန်းစား ကုံလုံကြွယ်ဝသူတို့နှင့် တူသူတို့ကား သက္ကလေးတံ ဘုတ်အင်္ကျီနှင့် ဘောင်းဘီဆင်တူတို့ကို ဝတ်၍ ပန်းပွားအနက်ကလေး တွဲလျား ကျနေသော ဦးထုပ်နီများကို ဆောင်းကြလေသည်။ ငါတို့ ရန်ကုန်မြို့ သိမ်ကြီးဈေး

တစ်စုံတစ်ခုတွင် မြင်ရသော ပသီကုလားများနှင့် ဆင်ဆင်တူလေသည်။ အီဂျစ်သူများ မှာမူ သင်တိုင်းအနက်ကြီးများကို ဦးခေါင်းမှစ၍ တစ်ကိုယ်လုံးစွပ်ကာ ဝတ်ထားကြသည်။ မျက်စိနေရာ ကွက်ကွက်ကလေးကိုသာ လှုပ်ထား၍ နှာခေါင်းပေါက်နှင့် ပါးစပ်နေရာတို့ကို ဇာနက်ဖြင့် ဖုံးထားကြသည်။ တစ်ကိုယ်လုံးကို ခြုံ၍ အဝေးမှ မြင်ရလျှင် ကြောက်ဖွယ်ပင် ကောင်းတော့၏။ သို့သော် ဆက်၍ ငါ ဆိုဦးအံ့၊ နာဦးလော့။ သူတို့၏ အသားသည် ငါတို့ အရှေ့သမီးများလောက်လည်း မဝါ၊ အနောက်သမီးများလောက်လည်း မဖြူ၊ အသားလှဟု ခေါ်ရမည် ထင်သည်။ အသားလှလှ၊ နှာခေါင်းပေါ်ပေါ်၊ မျက်ရစ်ညိုညို၊ မျက်ဆန် ကောင်းကောင်းနှင့် အနက်ထည်ကြီးထဲမှ မရွံ့သလို ရွံ့သလို အမူအရာမျိုးကို ဆောင်ကာ မော့၍မော့၍ ကြည့်လိုက်သောအခါ၊ ထိုအီဂျစ်သမီးများ၏ မျက်နှာသည် တိမ်ပုပ်ကြားမှ ခိုး၍ ထွက်လာသော လဝန်းနှင့် တူတော့သည်တကား။ အီဂျစ်သူ အီဂျစ်သားတို့သည် များသောအားဖြင့် ထောင်မောင်း ထွားကျိုင်းကြ၍ ယောက်ျားများမှာ ခုံညားပြီးလျှင် မိန်းမများမှာ အချိုးအစား ကျကြလေသည်။ သူတို့ကို ကြည့်ကာ လာရင်းပင် ကိုင်ရုံပြတိုက်ကြီးသို့ ရောက်လေသည်။

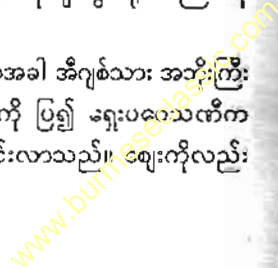
ပြတိုက် အဆောက်အအုံကား ခေါင်းပေါင်းကျွတ်ကျမတတ် မြင့်လှသည်။ ဝင်းကြီးလည်း ခုံညား ကျယ်ဝန်းလှသည်။ အတွင်းအပြင် ကြည့်ဖွယ်တို့ဖြင့် ပြည့်နှက်လျက် ရှိပေ၏။ ဟိုဝင် သည်ထွက်၊ ဟိုကြည့် သည်ငေးနှင့် လာကြရာ ခရစ်တော်မပေါ်မီ သက္ကရာဇ် ၁၃၅၀ လောက်က မြှုပ်နှံခဲ့သည်ဟု ပညာရှိများ ခန့်မှန်းသော တူတန်ခမန် ဘုရင်မင်းမြတ်၏ သင်္ချိုင်းမှ တူးဖော်ရရှိခဲ့သည့် မင်းခမ်းမင်းနား အဆောင်အယောင် မင်းဝတ်တန်ဆာများကို မှန်သေတ္တာများဖြင့် ထည့်ကာ ပြထားသောဌာနသို့ ရောက်ခဲ့လေသည်။ တွေ့မြင်ရသမျှသော အံ့ဩဖွယ်တို့ကို အကျယ်တဝင့် ငါ ရေးမပြတတ်။ ထို့ကြောင့် သဲကန္တာရကဲ့သို့ ခြောက်ကပ်သော စာရင်းကိုသာ ငါ ပေးတော့မည်။

တူတန်ခမန်ဘုရင်၏ အမျက်ရတနာတို့ဖြင့် စီခြယ်အပ်သော ဦးဆောက်ပန်း၊ ခါးစည်း၊ လည်ဆွဲ စသော တန်ဆာများ၊ စီးတော်ဝေါများ၊ ရထားယာဉ်များ၊ သလွန်တော်များ၊ ပလ္လင်တော်နှင့် ခြေတင်များ၊ လှေတော်များ၊ လှံ၊ သန်လျက်၊ ဘူးမရင်း စသော စစ်လက်နက်များ၊ အစောင့်အရှောက်ဖြစ်သော နတ်ရုပ်၊ ငြိမ်ခွေးရုပ်များ၊ အရိုအသေပြုအပ်သော လင်းတရုပ်၊ မြွေဟောက်ရုပ်၊ ပိုးကောင်ရုပ်များ စသော အသုံးအဆောင်တို့သည် များလည်း များပေ၏။ ပြားလည်း ပြားပေ၏။ အလောင်းတော်ကိုထည့်ရာ ခေါင်းတော်မှာ ငါတို့ပြည်က လေးထောင့်ခေါင်းမျိုး မဟုတ်။ လူသဏ္ဍာန် ထုထားသော ဆေးမင်တို့ဖြင့် ခြယ်ထားသော၊ အမျက်

ရတနာတို့ဖြင့် စီထားသော လူရုပ်ခေါင်းကြီးများ ဖြစ်သည်။ အမှတ်မဲ့ကြည့်လျှင် လူရုပ်ကြီးဟုသာ ထင်ရသည်။ အူ၊ အသည်းများကို တသီးတခြားထည့်ရာ ကျောက်သေတ္တာသည်လည်း အနီးတွင်ပင် ရှိ၏။ ၎င်းအခေါင်းကြီးကို သိုထားရာ ကျောက်ဂူ အခန်းကြီးများကိုလည်း အနီးတွင်ပင် ပြင်ဆင်ပြသထားသည်။ တူတန်ခမန်ဘုရင်နှင့် မိဖုရား၏ ရုပ်တုများကိုလည်း အမျိုးမျိုး တွေ့ရသည်။ ကမ္မည်းအက္ခရာ ထိုးထားသော မော်ကွန်းကျောက်ချပ်ကြီးများကိုလည်း တွေ့ရပေ၏။ ထိုခေတ်က အက္ခရာများမှာ ငါတို့ခေတ် အက္ခရာမျိုးနှင့် မတူ။ ငှက်ရုပ်၊ ငါးရုပ်၊ သားကောင်ရုပ်များ ဖြစ်ပေ၏။ လှပညီညာစွာ ရေးထိုးထားသော မော်ကွန်းများသည် စာနှင့် မတူ၊ အရုပ်ကားရှည်ကြီးများနှင့် တူလေသည်။ ကလေးသူငယ်များ အလွန် သဘောကျပေမည်။

တူတန်ခမန် သင်္ချိုင်းဌာနမှ ထွက်ခဲ့ပြီးနောက် အခြားဘုရင်များ၊ မိဖုရားများ၊ မှူးမတ်များ၊ ကတော်မိယားများ၏ သင်္ချိုင်းဌာနများကို ကြည့်ကြသည်။ ဘုရင်တစ်ပါးနှင့် မိဖုရားတစ်ပါး၏ ကျောက်ရုပ်တုတော်တစ်ခုမှာ ထန်း တစ်ဖျား မက မြင့်လှ၍ အံ့ဩမိတော့သည်။ ၎င်းနောက် မပုပ်သိုး မပျက်စီးရအောင် ဆေးဖြင့် ပြုပြင်စိမ့်ထားသော အလောင်းတောင်များကို ထားရာဌာနသို့ သွားသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း သုံးလေးထောင်က သေသော သတ္တဝါများ၏ အလောင်းများ ဖြစ်ကြလေသည်။ လူ့အလောင်းကိုကား တခြားသို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားပြီး ဖြစ်၍ မတွေ့ရတော့ပြီ။ ခြေလေးချောင်း သတ္တဝါများ၊ ခြေနှစ်ချောင်း သတ္တဝါများ၊ ငှက်များ၊ ငါးများနှင့် သစ်ပင် ပန်းပင်များကိုကား အကြီးအငယ် အမျိုးစုံ တွေ့ရသည်။ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်နေသော မျောက်လောင်းကလေး တစ်ခုမှာ သနားစရာ ရယ်ချင်စရာကလေး ဖြစ်လေတော့သည်။ အမှန်အားဖြင့်ဆိုလျှင် ထိုပြတိုက်ကြီးသည် သင်္ချိုင်းကြီးပင် ဖြစ်တော့သည်။ သရဲ မခြောက်၊ တစ္ဆေ မဖမ်းသည်မှာ တော်လှတော့၏။ ကြီးကျယ်ခမ်းနား ဆန်းပြားထူးထွေလှသော ထိုပြတိုက်ကြီး အကြောင်းကို ဤမျှ သာမန်ပြောပြ အဆုံးသတ်ပြီးနောက်၊ အခြား ရောက်ခဲ့သော နေရာများ အကြောင်းကို ငါ ဆိုဦးအံ့။ ထိုဆိုအံ့သော အကြောင်းတို့သည်လည်း သင်္ချိုင်းများအကြောင်းသာ ဖြစ်လေသည်။ အီဂျစ်လူမျိုးတို့သည် ရှေးအခါကရှေး ယခုအခါပါ ကွယ်လွန်သူ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး၊ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များကို များစွာ ရိုသေကြဟန် တူလေသည်။

ပြတိုက်ကြီးမှ ထွက်ခဲ့၍ ဝင်းဝသို့ရောက်သောအခါ အီဂျစ်သား အဘိုးကြီး တစ်ယောက်သည် မြေရုပ် မီးဖုတ်ကလေး တစ်ခုကို ပြု၍ ခရီးပဝေသဏီက လှုပ်ထားခဲ့သော အရုပ်ကလေးမပါဟု ဆိုကာ ရောင်းလာသည်။ ဈေးကိုလည်း

နှစ်သျှိုလင်ဟု ဆိုသည်။ ဆစ်ချလိုက်သောအခါ တစ်ပဲနီတွင် သွား၍တင်၏။ ငါတို့ မဝယ်ခဲ။ ခရီးကိုသာ ဆက်ခဲ့သည်။ လမ်းတွင် နန်းတော်ကြီး၊ ဗလီကျောင်းကြီး၊ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ပြတိုက်ကြီးတို့ကို ကျော်လွှားခဲ့၍ နိုင်းလ်မြစ်ကြီးသို့ ရောက်၏။ မြစ်ကူးတံတားဝတွင် ကြေးခြင်္သေ့ကြီးနှစ်စီး ထိုင်ကာ စောင့်ရှောက်နေသည်ကို မော့၍ ကြည့်ရသည်။ နိုင်းလ်မြစ်ကြီးသည်လည်း နောက်ကျသော နန်းရေယဉ်ဖြင့် ဒလဟော စီးဆင်းလျက် ရှိ၏။ မြစ်ရိုးတွင် ရွက်လှေကလေးများ ရွက်တိုက်နေသည်မှာ အလွန် ကြည့်ကောင်းလေသည်။ ဤနိုင်းလ်မြစ်သည် ဆာဟာရ သဲကန္တာရကြီး၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသသော အရပ်ကို ရေသွန်း၍ စိမ်းလန်းစိုပြည်အောင် ပြုစုမွေးမြူပေးသော မိခင်ကြီး ဖြစ်လေသည်။ ဤနောက် ကိုသော ရေသည် အိဂျစ်သားများအတွက် ချိုဆိမ့်သော အမိနီရည် ဖြစ်လေသည်။ နိုင်းလ်မြစ်မိခင်၏ ကျေးဇူးကား အနန္တ ပေတည်း။ ကိုင်ရိုမြို့ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ကွန်ရက်ပမာ ရှုပ်ယှက်ခတ်နေသော ရေသွယ်မြောင်းများသည် အမိနီရည်ဖြင့် ပြည့်လျက်ရှိ၏။ အမိနီရည်ကို သောက်ကာ ပေါက်နေကြသော နှံစားပြောင်းများ၊ ဖူးစားပြောင်းများ၊ ဝါဂွမ်းများ၊ ကြဲများ၊ စွန်ပလွဲများကား ခြောက်သွေ့ဖြူကြောင်သော သဲကန္တာရကြီးထဲတွင် နှလုံးမွေ့လျော် ဖျော်ရွှင်ဖွယ်ကောင်းသော အဆင်းကို ဆောင်ကာ သတ္တဝါများအား လက်ယပ်ခေါ်နေသကဲ့သို့ ရှိလေသည်။ ငါတို့ရောက်သော ယခု တော်သလင်းလတွင် ပြောင်းများသည် ဖုံးတန်းလုံးတန်း ဖြစ်ကြသည်။ စွန်ပလွဲသီးများ မှည့်ဝင်းကြပြီ။ အခိုင်အခိုင်နှင့် အလွန်လှကြပေ၏။ ငါတို့ မြန်မာပြည်၏ မိုးခေါင်ရှေ့ရားသော ဒေသများအား ဤကဲ့သို့ အမိ၏နီရည်ကို တိုက်ကျွေးနိုင်မည် ဆိုပါလျှင် မည်မျှ ကျေးဇူးများပေမည်နည်း။ အိဂျစ်ပြည်က ရေမြောင်းများ၊ ရေလျောင်းတာရိုးကြီးများ၊ စွန်ပလွဲပင်များ၊ မြည်းများ၊ ကုလားအုတ်များကို ငါတို့ မြန်မာပြည်သို့ ယူဆောင်နိုင်ခဲ့လျှင် ကောင်းလေစွ တကား။

တွေးတောရင်း၊ စဉ်းစားရင်းနှင့်ပင် ငါတို့သည် ဂီဇေးပီရိမစ်ကြီးများ (PYRIMIDS OF GIZEH) ကို အဝေးရှိ ကုန်းတန်းကြီးပေါ်တွင် မြင်ရလေသည်။ ထိုကုန်းတန်းကြီးကား ခြောက်သွေ့သော ကျောက်မြေကုန်းတန်းကြီးတည်း။ ကုန်းတန်းအောက်က နိုင်းလ်မြစ်ဝှမ်းတွင် စိမ်းလန်းစိုပြည်သလောက် ကုန်းတန်းထက်တွင် ခြောက်သွေ့လေသည်။ ဟိုနား သည်နားဆီ၌ ဖုန် တထောင်းထောင်းနှင့် ကုလားအုတ်များ သွားလာနေကြ၏။ မြည်းများကိုလည်း မြင်ရသည်။ ငါတို့၏ မော်တော်ကားလည်း ကွေ့ကာကောက်ကာ တောင်ကုန်းကို တက်ရာ ပီရိမစ်များ ခြေရင်းသို့ ရောက်လေ၏။

ထိုပီရိမစ်ကြီးများကား ကြီးမားလှပေစွ။ အနီးကို ကပ်မိလေ ကြီးမှန်းကို

သိရလေ ဖြစ်သည်။ ကျောက်ချပ် တစ်ချပ် တစ်ချပ်၏အမြင့်သည် ငါ၏ ရင်ခေါင်းသာသာမျှ ဖြစ်သည်။ ဤကျောက်ချပ်မျိုးကို ဆင့်ကာ စီကာ တည်ထားသော အမြင့်ဆုံး၊ အကြီးဆုံး ပီရိမစ်ကြီးသည် ပေပေါင်း ၄၅၀ မြင့်ပေ၏။ ငါတို့အား လိုက်ပြနေသော အိဂျစ်သား ဒရာဂိုမင်း (DRAGOMAN)၏ စကားအတိုင်း ဆိုလျှင် ဤပီရိမစ်ကြီးကို လူသုံးထောင် သုံးလ တစ်ကြိမ် လဲ၍ လုပ်ရာ အနှစ်သုံးဆယ်ကြာမှ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်သည် ဟူသတတ်။ ငါတို့လည်း ရင်သပ်အံ့သြကာ ရှိကြတော့၏။ ထိုခဏ၌ ကျောက်ချပ်တစ်ခု ကျွတ်နေရာ လိုက်ကလေးတစ်ခု အံ့တွင်းမှ လူတစ်ဦးက ထွက်လာ၍ သူသည် ရစ်မိနစ် အတွင်းတွင် ဤပီရိမစ်ကြီး ထိပ်ဖျားအရောက် တက်၍ မြေကြီးအရောက် ပြန်ဆင်းပြမည်။ ကြည့်လိုက် တစ်ယောက်ကို နှစ်သျှိုလင် ပေးရမည်ဟု ပြောလှာသည်။ ငါတို့လည်း တစ်ယောက်သာလျှင် နှစ်သျှိုလင်ပေး၍ ကြည့်မည်။ ကျန်လူများ အခြားသို့ လှည့်နေအံ့။ တက်ပြပါဟု ပြန်ပြောသည်။ ထိုအခါ ထိုလူသည် ပါးစပ်က တတွတ်တွတ် ရွတ်ဆိုပြည်တမ်း ထွက်ခွာသွားလေသတည်း။ ငါတို့လည်း ဒရာဂိုမင်းခေါ်ဆောင်ရာ ချောက်တစ်ခုအတွင်းသို့ ဆင်းခဲ့လေ၏။ ၎င်းချောက်ထဲတွင် ပကတိ ကျောက်သားမှ ပန်းပုကျော်များ ထုထွင်းထားခဲ့သော မနုဿိဟရုပ်ကြီး (SPHINX)တစ်ခုကို မြင်ရလေသည်။ သူ၏အမြီးသည်ပင် ထန်းပင်လုံးမျှ ရှိပေ၏။ သူ့အနီးအနားရှိ ဘုရားကျောင်းပျက် ကျောက်ပုံရိပ်တွင် ခဏနားကာ ကိုင်ရိုမြို့ဘက်သို့ လှမ်းမျှော်ကြည့်လိုက်ရာ၊ စိမ်းလန်းသော ပြောင်းဝါခင်းများဖြင့် ဝန်းရံအပ်သည့် ကိုင်ရိုကျောက်မြို့ကြီးကို မြင်ရလေသည်။ ထိုခဏ၌ အိဂျစ်သားတစ်ယောက်သည် ကကြီးတန်ဆာတို့ဖြင့် လှပစွာ ဆင်ယင်ထားသော ကုလားအုတ်ကြီးကို စီးကာ ရောက်လာ၏။ တောင်ကုန်း ခြေရင်းအထိ ကုလားအုတ်စီး၍ ဆင်းလိုက် တစ်ယောက်ကို နှစ်သျှိုလင် ပေးရမည်ဟု ပြောလှာ၏။ ငါတို့လည်း အရိပ်ထဲမှ ထကာ မော်တော်ကားရှိရာသို့ လျှောက်ခဲ့လေသည်။ အထက်က နေပူ၊ အောက်က သဲပူ ဖြစ်သော်လည်း နိုင်းလ်မြစ်ဝှမ်းမှ ဖြည်းဖြည်းသာသာ တိုက်လာသော လေပြည့်သည် အေးချမ်းလှ၏။ အပူကို သတိမရမိပေ။ လမ်းတွင် ကြော့ကြာတစ်ခုကို တွေ့၍ ဖတ်ကြည့်ရာ ကိုင်ရို တက္ကသိုလ်ကျောင်း ပညာသည်အဖွဲ့ဝင် ကျောင်းသားများသည် ဤပတ်ဝန်းကျင်၌ ရှေးဟောင်း အဆောက်အအုံများကို တူးဖော် ပြုပြင်နေကြသည့်အကြောင်း ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ၏။ တော်ကြပေစွ။ ငါတို့ကား ငါတို့တက္ကသိုလ် ပိဋကတ်တိုက် အတွင်းရှိ ရှေးဟောင်း ကျောက်စာများ၊ ကျောက်ရုပ်များကိုပင် ဂရုမပြုမိခဲ့ချေ တကား။

၎င်းနောက် ငါတို့သည် ကိုင်ရိုမြို့သို့ ပြန်ခဲ့လေသည်။ မြို့တွင်း၌ ကြည့်

ဖွယ်များစွာ ရှိသေး၏။ နေလည်း ချိုလေပြီ။ သင်္ဘောအမိ ပို့ဆက်မြို့သို့ ပြန်ရန်လည်း ရှိပေသေး၏။ ထို့ကြောင့် မြို့တွင်းရှိ ရှေးပသီဘုရင် မင်းမြတ်များ၏ ကောင်းမှုများ ဖြစ်သော ပလီကျောင်းကြီးများသို့ အဆောတလျင် သွားကာ ကြည့်ကြရလေသည်။ ဗလီကျောင်းဟု ဆိုသော်လည်း ပသီပရောဖက်များ၊ ဘုရင် မင်းမြတ်များ၊ မိဖုရားများ၊ မှူးမတ်များကို မြုပ်နံ့ရာ သင်္ချိုင်းကြီးများပင် ဖြစ်လေ သည်။ ဗလီတစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါ ဖိနပ်စီး၍ ဝင်သည်ကို မကြိုက်သော ကြောင့် ငါတို့ဖိနပ်ပေါ်တွင် ဖျင်စတစ်ခုကို ဗလီစောင့်များက ရစ်ပတ် စည်းနှောင် ပေးလိုက်သည်။ ဖိနပ် မခွဲတတ်ရဘဲ ဗလီတွင်းသို့ ဝင်ရသော နည်းပေတည်း။ ၎င်းနောက် ငါတို့သည် ကိုင်ရိုဇွေးကို ခဏတစ်ဖြုတ် လှည့်ပတ်ကြည့်ကာ မီးရထား ဘူတာရုံသို့ လာခဲ့၏။ ညနေ ငါးနာရီခွဲတွင် ပို့ဆက်ရထားကို စီး၍ ထွက်ခဲ့ကြ သတည်း။

ပို့ဆက်လမ်းကား စုအက်လမ်းကဲ့သို့ ခြောက်သွေ့သော သဲကန္တာရ မဟုတ်။ ပြောင်း၊ ဝါ၊ ကြံခင်းတို့ကို ဖြတ်လာရသော သာယာသည်လမ်း ဖြစ်ပေ ၏။ လမ်းဘေးနှစ်ဖက်တွင် တူးမြောင်းကလေးများသည် ရေဖြင့်ပြည့်လျက် ရှိ၏။ မြက်စိမ်းရှည်ကြီးများသည် ရေစပ်တွင် အားရပါးရ ပေါက်နေကြလေသည်။ နေဝင်ခါနီးဖြစ်၍ လယ်သမားတို့လည်း ဆိတ်အုပ်၊ သုံးအုပ်များကို မ ကာ တူးမြောင်းများတွင် ရေတိုက်နေသည်ကို မြင်ရ၏။ အချို့လည်း ကြံစည်းများကို မြည်းကျောပေါ်တွင်တင်ကာ အိမ်ရှိရာသို့ ပြန်နေကြ၏။ အချို့လည်း ကုလားအုတ် စီးကာ ခရီးသွားတုန်း ဖြစ်၏။ အိဂျစ်သူကလေး အချို့သည်လည်း သင်တိုင်းနက် ကြီးများ ဝတ်ကာ ရေရွက်နေကြလေသည်။ လည်ပင်းဖြူနှင့် ကျီးကန်းကြီးများ လည်း ငါတို့ မြန်မာကျီးကန်းသံနှင့် ဆင်တူရိုးများ အာကာ၊ မြည်ကာ အိပ်တန်း ရှာနေကြ၏။ ငါတို့ကား ပို့ဆက်မြို့ ရှိရာသို့သာ ခရီးနှင့်နေကြလေသည်။ မိုးလည်း ချုပ်လာလေပြီ။

အစုမေလီယ မြို့ကလေးသို့ ရောက်သောအခါ ငါတို့သွားရာ ရထားလမ်း သည် စုအက်တူးမြောင်းနှင့် ပြိုင်လျက် ရှိနေတော့သည်။ တူးမြောင်းကို မြင်နေ ရလေပြီ။ ငါတို့ စီးသောသင်္ဘော “ပဲခူး” ကို မြင်ရလေမလားဟု ရထားပေါက်မှ ထွက်ကြည့်ကြ၏။ သင်္ဘောအများကို တွေ့ရသော်လည်း “ပဲခူး” ကိုကား အမွေ အစမူ မမြင်ရ။ ငါတို့ ပို့ဆက်မြို့သို့ မရောက်ခင် “ပဲခူး” သည် ဥရောပတိုက် ဆီသို့ ထွက်ခွာသွားပါက ငါတို့ သောင်တင်နေခဲ့တော့မည်။ တွေး၍ ပူကြ၏။ မျက်လုံးပြူး မျက်ဆန်ပြူးနှင့် တူမြောင်းထဲတွင် “ပဲခူး” ကို ရှာကြ၏။ ကန္တာရမြို့ (EL KANTARA)ကလေးသို့ ရောက်ခါမှ တရွေ့ရွေ့ ခုတ်နေသော ဘသမီးကို

မြင်ရသည်။ စိတ်အေးသွားကြတော့၏။ ငါတို့ရထားလည်း “ပဲခူး” ကို နောက်တွင် ထားကာ ခုတ်ခဲ့ရာ ဆယ်နာရီကျော်ကျော်လောက်တွင် ပို့ဆက်မြို့သို့ ရောက်လေ သည်။ ၎င်းသင်္ဘောဆိပ်မြို့သည်လည်း ဈေးဆိုင်၊ တိုက်တာတို့ဖြင့် အတော် ကြီးကျယ်ပေ၏။ စုအက်တူးမြောင်းဝတွင် ငါးစောင့်နေသော ဗျိုင်းမကြီးနှင့် တူလေတော့သည်။ ငါတို့လည်း ထမင်းဆာဆာ ရှိသည်နှင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင် တစ်ဆိုင်သို့ဝင်ကာ ကိုကိုးနှင့် ပေါင်မုန့်ထောပတ်သုတ် မှာကြ၏။ ကိုကိုးကိုသာ ငါတို့ သောက်နိုင်သည်။ ပေါင်မုန့်ကို ညှဲလွန်း၍ မစားနိုင်ကြ။ သို့သော်လည်း တစ်ယောက်ကို ရှစ်ပဲခန့် ကျနေသဖြင့် ငါတို့က တောင်းသမျှကို မပေးဟု ပြော သည်။ မျက်စိတစ်ဖက်နှင့် ဆိုင်ရှင်က ပေးရမည်ဆို၏။ အတိုချုံးရမည်ဆိုလျှင် ငါတို့ လမ်းစောင့်ပုလိပ်ဆီသို့ ရောက်လေသည်။ လူများလည်း ဝိုင်းအုံလာကြ၏။ မတော်တဆ ငါတို့ ဂါတ်တဲကိုရောက်က ဒုက္ခ။ သင်္ဘောမမိလျှင် မခက်ပါလော့။ သို့သော်လည်း မတရားလှသည်ကို ငြိမ်၍လည်း ခံမနေလို။ အချေအတင် ကောင်း များကြသည်။ ထိုခဏ၌ အိဂျစ်သား လူလည်တစ်ယောက် ပေါ်လာ၍ ဖျန်ဖြေ ပြောသောကြောင့် ငါတို့ အရှက်ပြေကာ ငွေချေခဲ့၍ ထွက်ခဲ့ကြသည်။

“ပဲခူး” ကား မပေါ်လာသေးချေ။ ငါတို့လည်း သင်္ဘောဆိပ်တွင် ဟို လျှောက်ကာ၊ သည်ထိုင်ကာနှင့် အချိန်ဖြုန်းရ၏။ ဆယ့်တစ်နာရီထိုးသော်လည်း “ပဲခူး” မလာသေး။ ဆယ့်နှစ်နာရီ၊ နာရီပြန်တစ်ချက် ထိုးသော်လည်း “ပဲခူး” မလာသေး။ ငါတို့ ခြေတောင်လှပြီ။ ဝမ်းဟာလှပြီ။ အိပ်ငိုက်လှပြီ။ ဓာတ်ပုံ အမျိုးစုံ ရောင်းလာသော ကောင်ကလေးတစ်ယောက်ထံမှ ဓာတ်ပုံများကိုလည်း ကြည့်ရသည်မှာ ရိုးလေပြီ။ ဓာတ်ပုံ မဝယ်ချင်သောကြောင့် နှင်ပစ်သော်လည်း အနားတွင် ရစ်ဝဲနေသော ထိုကောင်ကလေးကို မုန်းလည်း မုန်းလှပြီ။ စိတ်ညစ်မိကြ တော့၏။ ထိုအခါကျမှ ဘသမီး “ပဲခူး” မှာ တရွေ့ရွေ့နှင့် ပေါ်လာလေတော့ သည်။ ငါတို့လည်း မော်တော်သင်္ဘောကလေးနှင့် ကူးခဲ့ကြ၏။ “ပဲခူး” သို့ ရောက်သောအခါ အဆင်သင့် စောင့်နေသော ကိုကိုးကို သောက်ကြ၏။ အဆင် သင့် ရောက်နေသော မြန်မာပြည်မှ စာများကို ရသူတို့ ဖတ်ကြ၏။ မရသူတို့ မှာလည်း အိပ်ခန်းသို့ ဝင်ကာ တောင်မြောက်တွေးရင်း မောမောနှင့် အိပ်ပျော်လေ တော့သည်။ နောက်တစ်နေ့ နံနက်လင်းသောအခါ ငါတို့ အရှေ့ပြည်၏ အဆုံးစွန် စခန်းဖြစ်သော အိဂျစ်ပြည် ပို့ဆက်မြို့ကို နှုတ်ဆက်ကာ အနောက်ပြည် နယ်နိမိတ် အစဖြစ်သော မြေထဲပင်လယ်ထဲသို့ ခွာခဲ့ကြသတည်း။

ဂျီဘာရော်လတာ

ငါတို့ ငယ်စဉ်က ငါတို့ အိမ်နီးချင်းတစ်ယောက်တွင် ရန်လုံခေါ်သော ခွေးကြီး တစ်ကောင် ရှိသည်။ ရန်လုံသည် အိမ်ပေါက်ဝ၌ ဝပ်နေလေ့ရှိသည်။ ခြံစည်းရိုး အပြင်ဘက်၌ မည်မျှပင် လှုပ်ရှား ထကြွ နေစေကာမူ ရန်လုံ အဝပ်မပျက်။ နားကိုစွင့်ကာ ဦးခေါင်းကို မ ကာ စောင်းငဲ့၍ ကြည့်ရှုရုံမှတစ်ပါး မည်သို့မျှ မလှုပ်ရှား၊ ဣန္ဒြေရှိပေ၏။ သို့သော်လည်း ခြံစည်းရိုးတွင်းသို့ တစ်စုံတစ်ယောက် ဝင်လာသည် ဆိုလျှင် ရန်လုံ၏ ဦးခေါင်းသည် ငေါက်ခနဲ ထောင်လာသည်။ မျက်စောင်းကို စွေခနဲ ထိုးလိုက်သည်။ မတူမရူလူဟု သင်္ကာယန မကင်းလျှင် ကြောက်ဖွယ်သော အသံကြီးဖြင့် ဟိန်းဟောက်လေသည်။ ထိုလူ ဣန္ဒြေပျက်၍ ရန်မူမည်ကြံလျှင် ရန်လုံသည် တစ်ဟုန်တည်း ပြေးဆင်းကာ လိုက်တတ်လေ သည်။ ထိုအခါ တင်ပါးနှင့်ဖဝါး တသားတည်းနေအောင် ပြေးနိုင်လျှင် တော်ပါပေ ၏။ မပြေးနိုင်လျှင် ရန်လုံ၏အဝါးကို ခံရလေတော့သည်။ ရန်လုံကား လူကံခတ် အလွန်ကောင်းပေ၏။ ရန်သူမဟုတ်၊ မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း တစ်ယောက်ယောက် သည် စည်းရိုးအတွင်းသို့ ဝင်လာလျှင် သူနှင့် မည်မျှ မျက်နှာစိမ်းစေကာမူ ရန်မပြု။ အမြီး လှုပ်ကာ၊ နားရွက် ထောင်ကာ၊ ရယ်ကာ ပြုံးကာ ခရီးဦးကြို ပြုတတ်သည်။ ရန်လုံကို ငါသည် ယခု ခဏ၌ သတိရမိတော့သည်။

ငါတို့ လည်ပတ်သွားလာခဲ့သော ဂျီဘာရော်လတာ ကျောက်ဆောင် ခံတပ် ကြီးသည် သဏ္ဍာန်အားဖြင့်လည်း ရန်လုံ ဝပ်နေသည်နှင့် တူလှသည်။ အတွင်း သဘောအားဖြင့်လည်း ရန်လုံ ပြုမူသည်နှင့် တူလှသည်။

ငါတို့ ရောက်သောအခါကား (၁၉၊ ၂၊ ၃၆) စပိန်ပြည်တွင် ကာလ ပျက်ဆဲ အခါတည်း။ သီရိလင်္ကာပြည် မီးလောင်တုန်း အခါတည်း။ စပိန် သူတို့ သည် “သားကို လက်ငင်၊ လင်ကို လက်တို့၊ အိမ်ကို ဆူးဆိုး၊ ခွေးကို အိုး” ခေါ်ကာ ကျည်ဆန်၊ ဗုံးဆန်တို့ အကြားတွင် ပြေးလွှားနေရသော အခါတည်း။

တိုက်ဟ ခိုက်ဟ ဟူသော ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ အသံနက်ကြီးတို့သည် လည်းကောင်း၊ ကယ်ပါ ယူပါ ဟူသော သနားဖွယ်ရာ ငိုကြွေးမြည်တမ်းသံတို့

သည် လည်းကောင်း၊ ဂျီဘာရော်လတာ ကျောက်ဆောင်ကြီး မျက်စိအောက် ဝတ်ဝန်းကျင်တွင် နေ့မစဲ၊ ညမစဲ ဖြစ်ပေါ်လျက် ရှိသည်။ ဂျီဘာရော်လတာကြီးကား အဝပ် မပျက်။

အချို့ စပိန်သူ၊ စပိန်သားတို့သည် အိမ်ရာပစ္စည်းများကို စွန့်လွှတ်ကာ၊ ဂျီဘာရော်လတာ နယ်နိမိတ်တွင်းသို့ အူယားဖားယား ပြေးဝင်လာကြ၏။ ဂျီဘာရော် လတာကြီးကား ကြင်နာသောမျက်နှာဖြင့် ခရီးဦးကြို ပြုပေ၏။ နေရာထိုင်ခင်း ပေးပေ၏။ အစာရေစာ ကျွေးပေ၏။ အိုးအိမ်မဲ့ကာ ခိုမှီးလာသော ထိုဒုက္ခိတို့ကို မြင်ရသောအခါ ငါတို့သည်လည်း သနားမိတော့သည်။ လောကတွင် ကပ်ကြီး သုံးပါး မပေါ်ပေါက်ပါစေသောစီဟု ဆုတောင်းမိတော့သည်။

စပိန်သူပုန် ဖက်ဆစ်ဂိုဏ်းသား ရှပ်နက်များသည် ကြောက်ဖွယ်ကောင်း လှ၏။ စပိန်နှင့် ဂျီဘာရော်လတာနယ်စပ် နီး မင်း လင်း (NO MAN'S LAND) ခေါ်သော မြေလွတ်အနားတွင် စစ်ရေးပြနေသော ထိုရှပ်နက်ဂိုဏ်းသားများကို ငါတို့ လှမ်းမြင်ခဲ့၏။ ကြက်သီး ထ မိတော့သည်။ “ရွယ်တူလျှင် သံခမောက်၊ ချိုပေါက်လျှင် ထွက်ခဲ့ကွ” ဟု ဟစ်အော်နေကြသည်ဟု ငါ ထင်မိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ဂျီဘာရော်လတာကြီးကား အဝပ် မပျက်။

ဂျီဘာရော်လတာကြီး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ငါ ဆိုဦးအံ့။ ငါတို့ မိတ်ဆွေ လေးယောက်သည် ပြင်သစ်ခရီးသည် တစ်ယောက်နှင့်အတူ တက္ကစိတစ်စင်း ငှားယူကာ လည်ပတ်ခဲ့ကြ၏။ ရှေးအခါက မူးဝါး (MOOR) ရာဇာတစ်ဦး တည်ခဲ့ သော မူးဝါး ရဲတိုက်ကြီးကို မြင်ခဲ့ရ၏။ စစ်ပွဲအသီးသီးတွင် ကျဆုံးခဲ့သော စစ်သည်တော်တို့၏ သင်္ချိုင်းများကို ရောက်ခဲ့ရ၏။ ကျောက်ဆောင်ကြီး ခုလတ် တွင် သာယာစွာ စိုက်ပျိုးထားသော ဥယျာဉ်ကလေးတွင်လည်း လည်ပတ်ခဲ့ရ၏။ ပေပေါင်း ၁,၃၉၆ ပေ မြင့်သော ကျောက်နံရံကြီးတွင် ထွင်းဖောက်ထားသော အမြောက်ပေါက်များ၊ သူရဲခိုများကို မော့ကြည့်ကာ ရင်သပ်အံ့သြခဲ့ရ၏။ ဂျီဘာရော် လတာ မြို့ကလေးအတွင်း လမ်းကျဉ်းကလေးများတွင် လှည့်လည်စဉ် ငါ၏ မြန်မာအဝတ်အစားများကို မျက်လုံးပြူး မျက်ဆန်ပြူးနှင့် ဝိုင်းကြည့်ကြသည်ကို ခံခဲ့ရ၏။ “လူလည်း တစ်ထွေ၊ ရေလည်း တခြား” ဆိုသော ရှင်ရေဒသာရ၏ ကဗျာကို သတိရမိခဲ့သည်။

ဂျီဘာရော်လတာကား မြေထဲပင်လယ်ဝတွင် စောင့်ရှောက်လျက်ရှိသော အင်္ဂလိပ်တို့၏ ရန်လုံကြီးပေတည်း။ ရှေးအခါက သူ့ကို ဖိုနီးရှင်း လူမျိုးများ၊ ကာသာဂျီးနီးယင်း လူမျိုးများ၊ ရောမ လူမျိုးများနှင့် ဗီစီဂေါ့သ် လူမျိုးများ (PHOENICIANS, CARTHAGINIANS, ROMANS, VISIGOTHS) သည်

အလှည့်ကျ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့လေသည်။ ၎င်းနောက် မူးဝါးလူမျိုးများ လက်တွင်းသို့ ကျသောအခါ မူးဝါးရာဇာတိရိက် (TARIKIBN-ZEYAD)၏ အမိန့်အရ ခရစ်နှစ် ၇၁၁ ခုနှစ်တွင် မူးဝါးရဲတိုက်ကြီး (MOORISH CASTLE)ကို တည်လေသည်။ ကျောက်ဆောင်ကြီးကို သူရဲရှိကြီးပမာ အသုံးပြုလေသည်။ ထိုရာဇာ လက်ထက် တွင်ပင် ထိုရာဇာကို အစွဲပြု၍ ထိုကျောက်ဆောင်ကြီးကို ဂေဘလ် တရိက်(GEB-AL TARIK)ဟု စတင် မှည့်ခေါ်ခဲ့ရာ၊ ကာလရွေ့လျော့သဖြင့် ယခုအခါ ဂျီဘရော် လတာ ဖြစ်လာလေသည်။

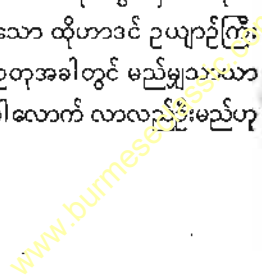
ခရစ်နှစ် ၁၄၆၂ ခုတွင် မူးဝါးလူမျိုးများကို စပိန်လူမျိုးများက စပိန် ပြည် တောင်ပိုင်းမှ နှင်ထုတ်လိုက်၍ ကျောက်ဆောင်ကြီးသည် စပိန်လူမျိုးတို့ လက်တွင်းသို့ ရောက်ရလေသည်။ ၁၇၀၄ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ်ရေကြောင်း စစ်ဗိုလ် ဆာ ကျော့ ရက် (SIR GEORGE ROOK)သည် သုံးရက်မျှ တိုက်ခိုက်၍ စပိန်လူမျိုး များ လက်မှ ကျောက်ဆောင်ကြီးကို သုံးပန်းအဖြစ် သိမ်းယူပြန်လေသည်။ ၁၇၁၃ ခုနှစ် ကျသောအခါမှ ယူထရက်စာချုပ် (TREATY OF UTRECT)အရ ကျောက် ဆောင်ကြီးသည် အရှင်အင်္ဂလိပ်မင်းတို့၏ လက်တွင်းသို့ လုံးဝ သက်ဆင်းလေ တော့သည်။ စပိန်လူမျိုးများနှင့် ပြင်သစ်လူမျိုးများကား မိမိတို့အနားတွင် အင်္ဂလိပ်များ လာရောက် တပ်ချနေသည်ကို မနှစ်မြို့ကြ။ ထို့ကြောင့်လည်း သူတို့သည် မကြာခဏ တပ်တောင်တာ ဗိုလ်ထုနှင့် လူစုက အင်္ဂလိပ်များကို နှင်ထုတ်ရန် ကြိုးစားကြလေသည်။ အင်္ဂလိပ်များမှာမူ ယနေ့ထက်တိုင်အောင် ကျောက်ဆောင်ကြီးကို မြေထဲပင်လယ်၏ အနောက်တံခါးမျိုးကြီးပမာ၊ အင်္ဂလိပ် ကုန်သည်တို့၏ သက်တော်စောင့်ကြီးပမာ၊ ရန်လုံ ခွေးကောင်းကြီးပမာ လက်သပ် မွေးကာ အုပ်ချုပ်လျက်ပင် ရှိလေသည်။

[၁၉၃၆]

ဟာဒင်ရွာ

ဝေလနယ်ကား မြေညီကွင်းပြင် မဟုတ်။ တောင်ကုန်း တစ်လှည့်၊ လျှို တစ်လှည့်၊ ကွင်းတစ်လှည့်၊ တောတစ်လှည့်နှင့် ရှုခင်း သာယာသည်။ အပျင်းပြေ လည်ပတ်ရန် ကောင်းသည်။ ထိုဝေလနယ်၏ မြောက်ပိုင်းပင်လယ်ကမ်းခြေနှင့် မနီးမဝေးရှိ တစ်ခုသော တောင်ကုန်းထိပ်တွင် ဟာဒင်ရွာကလေး တည်ရှိသည်။ ရှေးသရော အခါကပင် ဝေလလူမျိုးများ တည်ခဲ့သော ရွာဟောင်းကလေးဖြစ်၍ ရဲတိုက်အိုကြီး၊ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းဟောင်းကြီး၊ သဒ္ဓါကျောင်းဟောင်းကလေး စသည်တို့ဖြင့် ဝေလနယ်တွင် ထင်ရှားသော ရွာကလေး ဖြစ်ပေသည်။ နန်းရင်းဝန် ရာထူးကို လေးကြိမ်တိုင်တိုင် အချီးမြှင့်ခံရ၍ သေလွန်သောအခါ ဝက်စမင်စတာ အစေးတွင် ဂူသွင်းခံရခြင်း ဂုဏ်ကိုရသော နန်းရင်းဝန်ကြီး ဂလက်စတုံးနှင့် ပတ်သက်နေပြန် သဖြင့် ပို၍ထင်ရှားသော ရွာကလေး ဖြစ်ပေသည်။ ထိုရွာကလေးတွင် သာယာ ကျယ်ဝန်းသော ဥယျာဉ်ကြီး ရှိ၏။ ဥယျာဉ်အစပ်တွင် မဏ္ဍိမခေတ်ဆီက တည်ခဲ့၍ ယခုအခါ ပျက်စီး ယိုယွင်းနေသော ရဲတိုက်အိုကြီး ရှိသည်။ ရဲတိုက်အိုကြီး ထိပ်မှနေ၍ ကြည့်လျှင် အနီးရှိ ကောင်တီနယ် ခုနစ်ခုကို မြင်နိုင်သည်ဟု ဆိုကြ သည်။ ရဲတိုက်ကြီးမှ ကိုက် ၂၀၀ လောက်တွင် နန်းရင်းဝန် ဂလက်စတုံး၏ သားမြေးများ နေထိုင်လျက်ရှိသော ရဲတိုက်သစ်ကြီး ရှိသည်။ အနီး ပတ်ဝန်းကျင်၌ မြက်ခင်းများ သာယာ၏။ သိုးများ မြက်စားနေသည်ကို နေ့စဉ် မြင်ရသည်။ ရဲတိုက်များရှိသော တောင်ကုန်းမှ ဆင်းလိုက်လျှင် တသွင်သွင် စီးဆင်းလျက် ရှိသော ရေကြည်စမ်းချောင်းကလေးသည် ကွေ့ချည် ကောက်ချည်၊ ရေတံခွန် ဖြစ်ချည်၊ စမ်းချောင်း ဖြစ်ချည်နှင့် ပျော်မြူးနေသော လျှိုကြီးအတွင်းသို့ ရောက် သည်။ တသွင်သွင် စီးဆင်းနေသော စမ်းချောင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ငှက်ကလေး များ၏ တေးသံဖြင့် လည်းကောင်း၊ ခပ်လှမ်းလှမ်း တောအုပ်တွင်းမှ သစ်ခုတ် သမား၏ ပုဆိန်သံဖြင့် လည်းကောင်း သာယာလှသော ထိုဟာဒင် ဥယျာဉ်ကြီး သည် ပန်းပေါင်းစုံပွင့်၍ နေမင်းလည်းပွင့်သော နွေဥတုအခါတွင် မည်မျှသာယာ မည်ကို ကျွန်ုပ် မတွေ့တော့တတ်။ နွေပေါက်မှ တစ်ခါလောက် လာလည်းမည်ဟု ကြိမ်းမိသည်။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

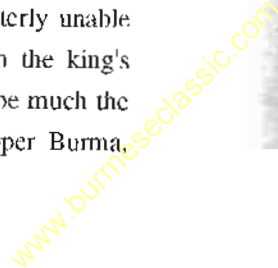
၎င်းပြင် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းဟောင်းကြီး အကြောင်းကို ဆိုဦးအံ့။
 စိန်ခိုင်နီးယဲ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းဆိုလျှင် ရွာနီးချုပ်စပ်ရှိ လူများ အကုန်သိကြသည်။
 ရွာနီးချုပ်စပ်မှနေ ကြည့်လျှင်လည်း သစ်ပင်များထက်တွင် ချွန်တက်နေသော
 ပြာသာဒ်ကို ကောင်းစွာမြင်ရသည်။ အတွင်း၌ကား အင်္ဂလိပ် ဘုရားရှိခိုးကျောင်း
 များ ထုံးစံအတိုင်း ပန်းတင်ခုံ စသည်တို့ ရှိ၏။ ဆေးရောင်စုံ အရုပ်ကားတို့ဖြင့်
 ခြယ်ထားသော မှန်ပြတင်းများသည် လှပပေ၏။ နန်းရင်းဝန် ဂလက်စတုံးနှင့်
 သူ၏ ဇနီးပုံကို လူရှိမျှ ထုထားသော ကျောက်ရုပ်ပက်လက်ကြီးများကား ချီးမွမ်း
 ဖွယ် ကောင်းစွာ။ ကျောင်းဝိုင်းထဲတွင်ကား သင်္ချိုင်းကျောက်တိုင်များ မည်းမည်း
 တချို့၊ ဖြူဖြူတချို့ ပြည့်လျက် ရှိသည်။ တောင်ကုန်းစောင်း တစ်ခုတွင်ကား
 ဂလက်စတုံး၏ သားမြေးများကို မြှုပ်နှံရာ “အမျိုးသင်္ချိုင်း” ရှိလေသည်။ ထိုအရပ်
 ၌ သင်္ချိုင်း ကမ္မည်းကျောက်စာများကို ဖတ်ရရန်နှင့် သူတို့အမျိုး ရာဇဝင်ကို
 သိရသည်။ လိမ္မာကြပေစွာ။

ထိုဘုရားရှိခိုးကျောင်းနှင့် ကပ်လျက်ရှိသော ဝင်းကား စိန်ခိုင်နီးယဲ
 ပိဋကတ်တိုက်ဝင်း ဖြစ်လေသည်။ ထိုပိဋကတ်တိုက်ကို နန်းရင်းဝန် ဂလက်
 စတုံး စတင် တည်ထောင်ခဲ့၍ ကျေးဇူးသိတတ်သော အမျိုးသားများက သူ၏
 ကျေးဇူးကို အောက်မေ့ကာ ကျောက်ပိဋကတ်တိုက်ကြီးကို ချဲ့ထွင် တည်ဆောက်
 ကြသည်။ ၎င်းနောက် သူ၏ သားသမီးများက အဖ၏ကျေးဇူးကို အောက်မေ့ကာ
 ကျောက်တိုက်ကြီးကို ချဲ့ထွင် တည်ဆောက်ကြပြန်ရာ၊ ယခုအခါ ပညာသည်
 သုံးဆယ်ကျော်မျှ နေထိုင်ကာ အေးဆေးစွာ စာပေ ကြည့်ရှု လေ့လာနိုင်သော
 ပိဋကတ်တိုက်ကြီး ဖြစ်နေလေပြီ။ တော်ကြပေစွာ။ ဝင်းဝတွင် နန်းရင်းဝန် ဂလက်
 စတုံး၏ ကြေးရုပ်ကြီးသည် မားမားမတ်မတ် တည်ရှိ၏။ အမျိုးသားတို့အား
 စောင့်စား ကြည့်ရှုနေဟန် ရှိပေသည်။ ပိဋကတ်တိုက်၌ ခရစ်ယာန် ကျမ်းစာအုပ်
 အမျိုးစုံ ထောင်သောင်းမကရှိ၍ ခရစ်ယာန်သာသနာဝင် သင်းအုပ် ဆရာကြီးများ၊
 သင်းအုပ်လောင်းလျာများ လာရောက်ကာ စာပေလေ့လာကြသည်။ ကျွန်ုပ် ကဲ့သို့
 သော သာမန်ကျောင်းသားများလည်း လာကြပေ၏။ ယခု ဆောင်းတွင်း
 နာတာလူး ကျောင်းပိတ်ရက် အတွင်း၌ကား အနောက်အိန္ဒိယ ကျွန်းစုမှ လာသော
 အင်္ဂလိပ်သင်းအုပ်ဆရာကြီးများ၊ ကနေဒါပြည်မှ လာသော အောက်စဖို့ ကျောင်း
 သားများ၊ တောင်အာဖရိကတိုက်မှ လာသော အောက်စဖို့ ကျောင်းသားများ၊
 သီရိလင်္ကာမှ လာသော ဒဗလ အမျိုးသား အောက်စဖို့ ကျောင်းသား၊ ကင်းဗရိတ်
 ကျောင်းသား စသောတို့ စာကြည့်နေကြသည်။ ဤပိဋကတ်တိုက်မျိုး မြန်မာပြည်တွင်
 ရှိသေးမည် မထင်။ အနော်ရထာ၏ ပုဂံ ပိဋကတ်တိုက်လည်း ပိဋကတ်စာပေ

မရှိ။ လင်းနို့တို့၏ စံပျော်ရာ ဖြစ်နေလေပြီ။ ရန်ကုန် ဗားနဒ် ပိဋကတ်တိုက်
 သည်လည်း ကျဉ်းမြောင်း အံ့မှိုင်းလှသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပိဋကတ်တိုက်ကား
 နယ်ကျဉ်းလှသေးစွာ။

ပိဋကတ်တိုက်တွင်း၌ ချိတ်ဆွဲထားသော ဓာတ်ပုံတို့တွင် နန်းရင်းဝန်
 ဂလက်စတုံးသား ဟာဒင်ရွာ ဂလက်စတုံး၏ ဓာတ်ပုံသည် မှတ်သားဖွယ်
 ကောင်းပေ၏။ သူကား သူ့ဖခင်ကဲ့သို့ နန်းရင်းဝန်လည်း မဟုတ်။ သူ့ညီကဲ့သို့
 ဘုရင်ခံချုပ်လည်း မဟုတ်။ ကုန်သည်ကြီး ဖြစ်လေသည်။ သူ ဦးစီးဆောင်ရွက်
 သော “ဂလက်စတုံး ဝစ်လ်ဗီဇာဗွတ်” သည် ကာလကတ္တားမြို့နှင့် ရန်ကုန်မြို့တွင်
 ရှိခဲ့သည်။ ၁၈၇၄ ခုနှစ်တွင် သူသည် ကာလကတ္တားမြို့သို့ ထွက်ခဲ့၍ ကုမ္ပဏီတွင်
 လုပ်ကိုင်နေရာ မြန်မာပြည်၏ “ကောက်ပင်စိမ်းလုံး၊ ယိမ်းနွဲ့နွဲ့” တို့၏ ချစ်ဖွယ်
 သော အဆင်းကို တပ်မက်သဖြင့် ၁၈၇၅ ခုတွင် မြန်မာပြည်သို့ ထွက်လာခဲ့
 သည်။ ရန်ကုန်မြို့၌ ဆန်စပါးအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ရင်း၊ ပိုလိုကစားရင်း ပျော်မွေ့
 နေခိုက်တွင် ကရင်နီနယ်ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ မင်းတုန်းမင်းနှင့် အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့
 အရှုပ်အရှင်း ဖြစ်ကြသည့် အကြောင်းကို သူ ရေးသားသော အောက်ပါစာတွင်
 ဖတ်ရပေ၏။

“ Sir D. Forsyth returned from Mandalay
 yesterday having accomplished his mission suc-
 cessfully, and it is hoped that the king will in fu-
 ture behave himself, for he must know that if he
 offends again in a like manner, soldiers will be
 dispatched to Upper Burma to show him his mis-
 take-not an envoy. There is a very strong opinion
 in Rangoon that sooner or Later Upper Burma
 will be annexed, as when his present Majesty dies,
 and he is now old for a native 55-60 there will be
 a general fight in Mandalay for the kingdom,
 which will only be ended by the British taking
 over the country, for they will be utterly unable
 to select an heir to the throne from the king's
 numerous family. It certainly would be much the
 best thing that could happen to Upper Burma,

and would be a splendid thing for trade in this part of the world generally”.

၁၈၅၇ ခုနှစ် မတ်လတွင် သူသည် မြန်မာပြည်သို့ လာ၍ ၎င်းနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ကာလကတ္တားသို့ ပြန်လေသည်။

နန်းရင်းဝန် ဂလက်စတုံးသည် သူ၏သား ဟင်နရီဂလက်စတုံးနှင့် စာပေးစာယူ များစွာရှိ၏။ တစ်ခါသော် နန်းရင်းဝန်ကြီးသည် မြန်မာလူမျိုးများ သည် အစိမ်းနှင့်အပြာကို မခွဲခြားတတ်ဟူသော သတင်းစကား မှန် မမှန် သိလို၍ ဟင်နရီထံသို့ စာရေးမေးရာ၊ ဟင်နရီက မြန်မာလူမျိုးတို့သည် အရောင်မျိုးစုံကို တိတိကျကျ ခွဲခြားတတ်ပါသည်ဟု ပြန်ရေးလေသည်။ ထိုစဉ်က အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့ သည် မြန်မာတိုင်းရင်းသားတို့အပေါ်တွင် ရက်စက်ကြသည်။ ထိုကိစ္စနှင့် ပတ်သက် ၍ နန်းရင်းဝန်ကြီးက သိလိုကြောင်း စာရေးမေးရာ၊ ဟင်နရီက အားနွဲ့သော တိုင်းရင်းသားအား ရိုက်ပတ်ခြင်းကို သတ္တိမရှိသော သူတို့၏ အပြုအမူဟု ထင်မှတ် ကြောင်းနှင့် ပြန်ရေးလေသည်။ ဟင်နရီဂလက်စတုံးသည် ဘီလပ်နှင့် ကုလားပြည် ကို ကူးကာသန်းကာ နေ၍ မြန်မာပြည်ရှိ သာယာသော ကျွန်းတောကြီးများ၊ ထွန်းပသော ပတ္တမြားတွင်းကြီးများ၊ ထူးဆန်းသော ရေနံချောင်းကြီးများကိုလည်း သူတို့ ကုမ္ပဏီပိုင် ပစ္စည်းများ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားလေသည်။ ၎င်းနောက် မြန်မာပြည် အထက်ပိုင်းကို ဗြိတိသျှလူမျိုးများက သိမ်းပိုက်လိုက်သည်။ ထိုစဉ်က ဟင်နရီဂလက်စတုံးသည် မန္တလေးမြို့သို့ ရောက်ရာ အောက်ပါမှတ်ချက်ကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့လေသည်။

“It is rather startling to find 2½ years after annexation that the people have so far gained nothing by our rule-indeed, they have been heavy losers.”

၎င်းနောက် ဟင်နရီဂလက်စတုံးသည် အသက်ရှစ်ဆယ် ရှိသောအခါ ကျောဘုရင်မင်းမြတ်၏ “ဟာဒင်ရွာ ဂလက်စတုံး”ဟူသော ချီးမြှင့်ခြင်းကို ခံရသည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည် ဟာဒင်ရဲတိုက်တွင် အနိစ္စရောက်၍ စိန်ဒိုင်နီးယား ဟု ရာဂျီနိုးကျောင်းဝင်း “အမျိုးသမီး” တွင် မြုပ်နှံခြင်း ခံရလေ သည်။

[၁၉၃၇]

လူလည်း တစ်ထွေ၊ ရေလည်း တခြား

မီးဖိုထဲတွင် မီးလျှံတို့သင်္စာ ဝှိုးဝှိုး ဝှေး ဝှေးကလျက်။ ဆောင်းလေကြမ်းသည် မောင်ထဲတွင် ဟိုတိုက် သည်ခိုက်ကာ မီးခိုးခေါင်းတိုင်တွင်းသို့ ရောက်လာ၍ မီးခိုးငွေ့တို့နှင့် သတ်လုံးလျက်။ ငါကား မီးဖိုနားတွင် အိပ်ငိုက်လျက်။

သူတို့စကားကို ကြိုးစား၍ နားထောင်၏။ နားမလည်နိုင်။ တစ်ချက် တစ်ချက် တစ်ခဏမျှ တွေးယူမှ အနည်းငယ် နားလည်သည်။ တစ်ချက်တစ်ချက် နားလည်ကျွန်ပြုကာ သူပြုံးလျှင် ပြုံးခြင်း၊ သူမဲ့လျှင် မဲ့ခြင်း ပြုံးမဲ့လိုက်ရသည်။ အရသာ မရှိ။

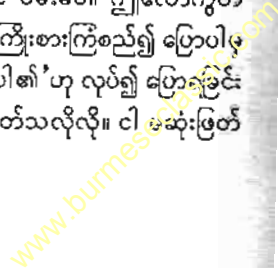
ငါ့စကားကိုလည်း ထိုနည်းတူ သူတို့ မှတ်ယူအံ့။

ငါတို့ကား မိရိုးဖလာအလိုက် ထမင်းစားပွဲတွင် လူကြီးအား ဦးချ၏။ ဦးပေါင်းကို ပေး၏။ သူတို့ကား စားမဲ့အုပ်ကို ငါ့ထံသို့ ဦးစွာပို့သည်။ တစ်ခါ တစ်ခါ ငါ မျိုမကျ။ ငါ ခူးခပ်ပြီး အကြွင်းကို လူကြီးသူမများ စားရသည်။ ခက်စွာ။

ငါတို့ကား ဟင်းရည်ကိုသောက်ကာ၊ ဟင်းဖတ်ကို မြုပ်ကာ၊ အလုတ် အလွေး စားရိုး။ သူတို့ကား ဟင်းရည်ကို အကုန်သောက်ပြီးမှ အသားပြုတ် စသည်တို့ကို စား၏။ ဆားလည်း မသင့်။ ဆီလည်း မသင့်။ မန်းကျည်းမှည့် အရသာကို တမ်းတမိသည်။ ထမင်းဖြူဖြူ ဟင်းပူပူကို လွမ်းတမိသည်။

ငါတို့ကား ကိုယ့်သဘောအလျောက် ဟိုပန်းကန် လှမ်းယူ၊ သည်ပန်းကန် လှမ်းနှိုက်၊ ကိုယ်မြန်သလို ကောင်းနိုးရာရာ ကြိဖန်စားကြ၏။ လွတ်လပ်စွာ သူတို့စားပွဲတွင်ကား ‘ကျေးဇူးပြု၍ ဆားအနည်းငယ် ယူပါရစေ’၊ ‘အခွင့်လွတ်ပါ’၊ ‘ကျေးဇူးတင်ပါ၏’ တို့ကို ထပ်တလဲလဲ မပြောလျှင် ဝမ်းမဝ။ ဤလောကွတ် စကားတို့လည်း ငါ့နှုတ်မှ အလိုအလျောက် မထွက်။ ကြိုးစားကြံစည်၍ ပြောပါမှ အထစ်ထစ် အငေါ့ငေါ့ ထွက်ကြသည်။ ‘ကျေးဇူးတင်ပါ၏’ ဟု လှုပ်၍ ပြောနေခြင်း ထက် အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြုံး၍ ပြရခြင်းက မြတ်သလိုလို။ ငါ မဆုံးဖြတ် တတ်။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ငါ့စကားကို သူတို့စကား ဖြစ်အောင် စိတ်ထဲတွင် ဘာသာပြန်ကာ ထုတ်၍ ပြောခြင်းသည် မလွယ်ကူ။ သူတို့စကားကို ငါ့စကား ဖြစ်အောင် ဘာသာပြန်ကာ နားလည်ရသည်လည်း ခက်စွ။ “ဘုန်းကြီး” ဆိုသော ငါ့စကားကို သူတို့ နားလည်အောင် ငါ ဘာသာမပြန်တတ်။ သူတို့ စကားတစ်လုံးကို ငါ့သဘောအလျောက် “နတ်” ဟု ဘာသာပြန်ကြည့်သောအခါ မမှန်သည်ကို တွေ့ရ၏။

မိုးသောက် ထ မှ အိပ်ရာဝင်တိုင်အောင် သည်ကိုယ်၊ သည်လက်၊ သည်ခြေထောက်တို့ကို ထုပ်ကာ၊ ပတ်ကာ၊ ချည်နှောင်ကာ ထားရခြင်းလည်း ကျဉ်းကျပ်စွ။ ကျောတောင့်၊ ရင်အောင့်၊ မသက်သာ။ သိုးမွေးထည်ကား ယားကွဲကွဲ။ ဆောင်းကြောင့်လည်း မထိုင်ရ။ ခြေလည်း မဆင်းရ။ ကျောလည်း မခင်းရ။ တစ်နေ့လုံးလုံး ငုံ့ချည် မှီချည်၊ တွန့်ကာ လိမ်ကာ နေရခြင်းသည် မချမ်းသာ။ လူကွယ်ရာတွင် တင်ပျဉ်ချိတ်ရန် ကြိုးစားပြန်လည်း ဘောင်းဘီက အခွင့်မပြု။

ဟိုအရပ် သည်အရပ် လည်ပတ်ပြန်လျှင်လည်း ကလေးများက ဝိုင်းကြည့်။ လူကြီးအချို့က အမှတ်မဲ့ ပြုံး။ လူရိုးရိုး မှန်ပါလျက်နှင့် အကြည့်ခံရခြင်းသည် ဆိုးစွ။

တံခါးတွေ အလုံပိတ်ကာ အိမ်ထဲ၊ အခန်းထဲတွင် လျောင်း၍ နေရခြင်းလည်း မွန်းလှ၏။

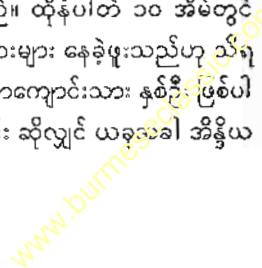
သူတို့ ဓလေ့ထုံးစံကို သတိထားပြန်လျှင် ငါ့အလုပ် လစ်ဟင်းသည်။ ငါတို့ ဓလေ့အလိုက် နေပြန်လျှင်လည်း သူတို့အပြုံးကို ခံရ၏။ ငါတို့ဓလေ့ကို သူတို့ ဂရုမပြု။ သူတို့ဓလေ့ကို ငါတို့ ဂရုပြုရသည်။ ငါတို့ဝန်ထုပ်ကား လေးလှစွ။ အဖြူလည်း အဝါအကြောင်း၊ အဝါလည်း အဖြူအကြောင်းကို နားလည်အောင် ကြိုးစားက မသင့်ပေလော။ ဆန်လည်း ဆန်အလျောက် အာဟာရကို ပေးသည်ပင်။ ဂျုံလည်း ဂျုံအလျောက် အာဟာရကို ပေးသည်ပင်။ မီးဖိုထဲတွင် မီးဖုတ်ဖုတ် ကျလေပြီ။ ဆောင်းလေချမ်းလည်း ငြိမ်လေပြီ။ ညဉ့်လည်း နက်လေပြီ။ ငါလည်း ရေနှေးအိတ်ကို အဖော်ပြုကာ ထူလှသော စောင်လွှာများအောက်သို့ လျှိုးဝင်လျက် လှောင်သော အခန်းထဲတွင် အိပ်ပျော်ရန် ကြိုးစားရလေသတည်း။

[၁၉၃၇]

ဂျိတ်စပီးယား ပွဲတော်သို့

ခရစ်နှစ်အားဖြင့် ထောင့်ကိုးရာ သုံးဆယ့်ခုနစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ လ အားဖြင့် ဧပြီလ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော်သည် အောက်စဖို့တက္ကသိုလ်တွင် ပညာ ဆည်းပူးနေပါသည်။ နွေရာသီ ကျောင်းပိတ်ရက်အတွင်းဖြစ်၍ ကျွန်တော်လည်း အများနည်းတူ တက္ကသိုလ်မှ ထွက်ခွာကာ အိတ်လီပြည်တွင် အတော်ကြာကြာ လှည့်လည်ခဲ့ပါသည်။ အိတ်လီခရီး ပြီးဆုံးသောအခါ ငွေကုန်လှပန်း စန်းပြတ်လွန်းပြတ် ဖြစ်သဖြင့် အောက်စဖို့သို့ ပြန်ကာ နေရင်းအိမ်တွင် ထိုင်နေရပါသည်။ ကျောင်းပိတ်ရက်ဆိုလျှင် တက္ကသိုလ်ကြီးသည် ဝေဿန္တရာဇာတ်တွင် ဦးဩဘာသ မိန့်ခဲ့သလို “ပျားအပေါင်းတို့ စွန့်ပစ်ခြင်းခံရသော မစပ် ပျားအုံကြီးနှင့်” တူပါတော့သည်။ ကျွန်တော်လည်း ပျင်းပျင်းနှင့် စာကြည့်တိုက်ကို သွားသည့်အခါ သွားလယ်တော ယာတောထဲ လျှောက်လည်သည့်အခါ လည်။ မြစ်ထဆင်းပြီး လှေလှော်သည့်အခါ လှော်။ မြစ်ဆိပ်မှာ ထိုင်ပြီးလျှင် ရောမမြို့ကြီး ခမ်းနားပုံ၊ ဗင်းနစ်မြို့ကြီး လှပပုံ၊ နပေါလီမြို့ကြီး တင့်တယ်ပုံ၊ အိတာလျံ ပန်းချီ၊ ပန်းပုပညာများ ဆန်းကြယ်ပုံတွေကို စားမြုံ့ပြန်သည့်အခါ ပြန်နှင့် အပျင်းဖြေနေရပါသည်။

ဤတွင် ဖြတ်၍ ကျွန်တော်တို့ နေသော အိမ်များအကြောင်းကို ပြောပါဦးမည်။ ကျွန်တော်မှာ အက်ဗေးလမ်း နံပါတ် ၁၂ တွင် နေပါသည်။ စားသောအခါ ၎င်းလမ်း နံပါတ် ၁၀ တွင် စားပါသည်။ နံပါတ် ၁၀ တွင် သစ်တောကျောင်းသားဦးကြည်နှင့် ဦးကွက်ညို၊ ဘီစီအက်ကျောင်းသား မစ္စတာဗန်ဂိုက်တို့ နေကြပါသည်။ အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်ထုံးစံမှာ အသက်အစိတ်အောက် ကျောင်းသားများမှာ တက္ကသိုလ်က အသိအမှတ်ပြု၍ လိုင်စင်ပေးထားသော အိမ်များမှာသာ နေကြရပါသည်။ အစိတ်အထက် ကျောင်းသားများမှာကား နေချင်သည့် အိမ်တွင်ပင် နေနိုင်ကြပါသည်။ နံပါတ် ၁၀ မှာ လိုင်စင်ရအိမ် ဖြစ်၍၊ နံပါတ် ၁၂ မှာ လိုင်စင်မရှိအိမ် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်မှာ မိတ်ဆွေများနှင့် အနီးအနား နေလို၍ ၁၂ တွင် နေပြီးလျှင်၊ ၁၀ တွင် ထမင်းစားပါသည်။ ထိုနံပါတ် ၁၀ အိမ်တွင် ကျွန်တော်တို့ အထက်ကလည်း မြန်မာကျောင်းသားများ နေခဲ့ဖူးသည်ဟု သိရပါသည်။ ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက်ဆိုလျှင် မြန်မာကျောင်းသား နှစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဦးမှာ အိမ်ရှင်မကြီး ပြောပြသည့်အတိုင်း ဆိုလျှင် ယခုအခါ အိန္ဒိယ

သံအမတ်ကြီး အဖြစ်နှင့် ရန်ကုန်မြို့တွင် နေသော ဒေါက်တာရောဖ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ သူ့ဓာတ်ပုံလည်း ထိုအိမ်တွင် ချိတ်ဆွဲထားပါသည်။ နောက်တစ်ဦးကို အိမ်ရှင်မကြီးက “သိန်းကလေး” ဟု ခေါ်ပါသည်။ အတွင်းဝန် အိုင်စီအက်ဦးကျော်သိန်း ဖြစ်လိမ့်မလား မသိပါ။ တလောဆီက ရှမ်းပြည်နယ် သစ်တောအရာရှိချုပ် ဦးကြည် အမေရိကန်မှအပြန် အောက်စဖို့သို့ သွားလည်သောအခါ ထိုအိမ်ရှင်မကြီးကို တွေ့ခဲ့ရသေးသည်ဟု ပြောပါသည်။ သို့သော်လည်း ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ထိတ်ထိတ်လန့်လန့် ဖြစ်၍ စကားမပြောနိုင်၊ နှုတ်ဆွဲနေသည်ဟု သိရပါသည်။

ဧပြီလ ၂၃ ရက်နေ့ နံနက်တွင် ကျွန်တော် အိပ်ရာမှထ၍ နံနက်စာစားရန် နံပါတ် ၁၀ သို့ ကူးသွားသောအခါ၊ ထမင်းစားပွဲတွင် ဦးကြည်ကို သွားတွေ့၍ အလွန် ဝမ်းသာသွားပါသည်။ သူလည်း ကျောင်းပိတ်ရက်အတွင်း လည်ပတ်ရာမှ ကျောင်းဖွင့်ခါနီး၍ ပြန်လာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ဦးအတွေ့အကြုံ ဗဟုသုတများကို ရယ်ကာမောကာ ဖလှယ်ကြရင်း ကြက်ဥနှင့် ဝက်ပေါင်ခြောက်ကို စားနေခိုက် အိမ်ရှင်မကြီး ဝင်လာကာ-

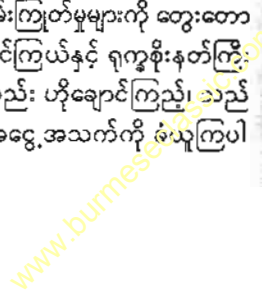
‘သည်နေ့ ရှိတ်စပီးယား မွေးနေ့ပဲ။ ရှိတ်စပီးယား ပွဲတော်ကို သွားကြပါလား။ အောက်စဖို့နှင့် မဝေးပါဘူး’ ဟု ပြောပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်မှာ ရှိစုမဲ့စု ပေါင်၊ သျှိုလင်ကလေးကို အိတ်ထဲထည့်ကာ ဘူတာရုံသို့ ဆင်းသွားကြပါသည်။ ဘူတာရုံတွင် မီးရထားသံလမ်းအတိုင်း သွားသော ဓာတ်ရထားကလေးမှာ ရှိတ်စပီးယားပွဲတော် ကျင်းပရာ စထရက်ဖို့မြို့သို့ သွားရန် အဆင်သင့် စောင့်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုနေ့ကား နေကလေးသာသာနှင့် ပျော်စရာကောင်းသော နေ့ကလေး ဖြစ်ပါသည်။ ဓာတ်ရထားကလေးလည်း နေရောင်ခြည်ထဲတွင် လယ်ကွင်းများ၊ ဥယျာဉ်များကို ဖြတ်ကျော်ကာ ရှိတ်စပီးယားချက်ကြွ မြို့စလေသို့ အတွင်သာ မောင်းနှင်သွားပါတော့သည်။ အတန်ကြာသောအခါ စထရက်ဖို့မြို့သို့ ရောက်သည် ဆိုကြပါစို့။

စထရက်ဖို့မြို့ကလေးသည် အေဗွန် ခေါ်သော မြစ်ကလေးပေါ်တွင် တည်ရှိပါသည်။ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း၊ ပြာသာဒ်၊ မြစ်ကူးတံတား ညီနောင်၊ တိုက်တာအိမ်ခြေ၊ ဥယျာဉ် ပန်းမန်များနှင့် အဝေးက မြင်ရလျှင်ပင် အလွန် သာယာပေလိမ့်မည်ဟု သိရပါသည်။

ဘူတာရုံမှ ထွက်သွား၍ မကြာမြင့်မီပင်လျှင် အမေရိကန် ဖောင်တိန်ခေါ် ရေပန်း တန်ဆောင်းကလေးကို လမ်းဆုံတစ်ခုတွင် တွေ့ရပါသည်။ တန်ဆောင်းကလေး မျက်နှာမှ ကြည်လင်သော ရေအစုသည် အောက်ခံ ကျောက်ခွက်ကြီးများ

အတွင်းသို့ တသွင်သွင် စီးဆင်းနေသည်မှာ ခရီးသည်တို့အား ဆီးကြိုနှုတ်ခွန်းဆက်သနေသကဲ့သို့ ရှိပါသည်။ ဤတန်ဆောင်းကို အမေရိကန်လူမျိုးတစ်ဦးက ရှိတ်စပီးယားကို အလေးပြုသည့် သဘောဖြင့် တည်ဆောက်လှူဒါန်းခဲ့သည်ဟု သိရပါသည်။ တန်ဆောင်းရှိရာမှ လမ်းတိုကလေးတစ်ခုကို ဖြတ်၍ သွားသောအခါ ဟင်လီလမ်းသို့ ရောက်ပါသည်။ ဤလမ်းသည်ကား ကမ္ဘာကျော်ကဝိကြီး မွေးဖွားရာ နှစ်ဆောင်ပြိုင် အိမ်ကလေးသည် ယနေ့ထက်တိုင်အောင် တည်ငြိမ်သော ဣန္ဒြေဖြင့် တည်လျက်ပင် ရှိပါသေးသည်။ ထိုအိမ်၏ တစ်ခုသော အဆောင်၌ ၁၅၆၄ ခုနှစ်ပြီလ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ကဝိကြီးသည် မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခဲ့ပါသည်။ အနှစ်လေးရာနီးပါး ရှိခဲ့ပြီ။ အိမ်ရှားလေးမှာ နိမ့်နိမ့်ပျပ်ပျပ် နှစ်ထပ်အိမ်၊ အယ်လစ်ဇဘက်ခေတ် အိမ်ပုံမျိုး ဖြစ်ပါသည်။ မှန်ပြတင်းကလေးများ ကြည်ကြည်လင်လင်နှင့် ပျော်ချင်စဖွယ်ပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။ ဧည့်ခန်းကို စ၍ ဝင်ပြီးနောက် ဧည့်ခန်းအထက်ရှိ ရှိတ်စပီးယား မျက်နှာမြင်ရာ အခန်းသို့ ရောက်ပါသည်။ ထိုအခန်း၌ ပြတင်းမှန်များတွင် အလည်လာဖူးသူတို့ ရေးထိုးခဲ့သော လက်မှတ်များကို တင်းကျမ်းပင် တွေ့ရပါသည်။ အချို့လက်မှတ်များမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးများ၏ လက်မှတ်များ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤလက်မှတ်များ အကြားတွင် ရှိတ်စပီးယားကိုယ်တိုင် ရေးထိုးခဲ့သော လက်မှတ်များ ပါဝင်မည်ဆိုပါက မည်မျှကောင်းပါမည်နည်းဟု တွေးမိပါသည်။

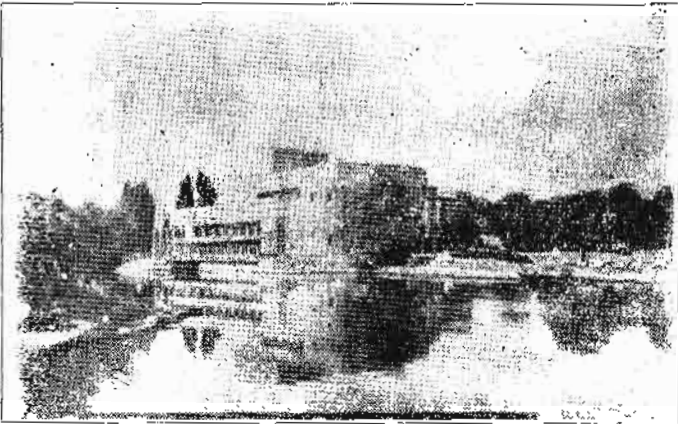
အိမ်ကလေး၏ အခြားတစ်ဆောင်ကို ရှိတ်စပီးယား ပြတိုက်ကလေးလှူဒါန်းထားပါသည်။ ထိုပြတိုက်ကလေးထဲတွင် ရှိတ်စပီးယားခေတ်နှင့် ဆိုင်ရာစာအုပ်များ၊ လက်ရေးမူများ၊ ပန်းချီကားများနှင့် အခြား ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို ခင်းကျင်း ပြသထားပါသည်။ ဤပစ္စည်းများကို တွေ့ရခြင်းဖြင့် ရှိတ်စပီးယားခေတ်တွင် လူတို့ မည်သို့ နေထိုင်ကြသည်ကို ပြန်လည်ခန့်မှန်း တည်ဆောက်နိုင်ပါသည်။ ဤအိမ်ကလေးမှ နေ၍ ရှိတ်စပီးယားကလေးသည် နံနက်စောစော အချိန်များတွင် ကျောင်းသို့ သွားခဲ့ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံလည်း သာယာသော နံနက်ခင်းနှင့် အတူ ပျော်ရွှင်စွာ သွားခဲ့ပေမည်။ တစ်ခါတစ်ရံလည်း အံ့မှိုင်းစွတ်စိုသော နံနက်ခင်းနှင့်အတူ စိတ်ညစ်စွာ သွားခဲ့ပေမည်။ ညအချိန်တွင် အိပ်ခန်းတွင်း မီးဖိုရုံတွင် ထိုင်ကာ ကဝိလောင်းကလေးသည် တောစောင့် တောင်စောင့်နတ်များ၊ စုန်းကဝေ တစ္ဆေများ၊ လောက၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများကို တွေးတောဆင်ခြင် နေခဲ့ပေလိမ့်မည်။ ကဝိကြီးသည် ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်နှင့် ရုက္ခစီးနတ်ကြီး ဖြစ်ကာ ကိုယ်ထင်ပြလေမလားဟု ကျွန်တော်တို့လည်း ဟိုချောင်ကြည့်၊ သည်ချောင်ကြည့် လှည့်လည်ကြည့်ရှုကာ ကဝိကြီး၏ အငွေ့အသက်ကို ခံယူကြပါသည်။

ထိုအိမ်မှ ထွက်လာသောအခါ အနီးတွင်ပင် ပြည်သူ့စာကြည့်တိုက်ကို မြင်ရပါသည်။ ထွက်လာကြပြန်သောအခါ တံတားလမ်းထောင့်တွင် ကဝိကြီး၏ သမီး ယုဒစံရှိတ်စပီးယား၏ အိမ်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုကမု လမ်းမတော်ကို ဆင်းသွားသောအခါ ဟားဗတ်အိမ် ခေါ်သော အိမ်ကြီးကို တွေ့ရပါသည်။ ထို အိမ်ကြီးကား အမေရိကန်လူမျိုးတို့ အလွန် လေးစားရိုသေသော အိမ်ကြီး ဖြစ်ပါ သည်။ ဘာကြောင့်ဆိုသော် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုရှိ နာမည်ကျော် ဟားဗတ် တက္ကသိုလ်ကြီးကို စတင်တည်ထောင်သော ညွန့်ဟားဗတ်၏ မိခင်ကြီး နေသောအိမ် ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအိမ်သည်လည်း နှစ်ပေါင်းလေးရာ နီးပါး ရှိပြီ ဖြစ်လေသည်။

ထိုမှ ဆက်သွားပြန်သောအခါ ရှိတ်စပီးယား အသက်ကြီးရင့်သောအခါ ဝယ်ယူနေထိုင်သော အိမ်ရာခြံကလေးကို ရောက်ပါသည်။ အိမ်ကိုကား ဖျက်ပစ် လိုက်ပြီ ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း အစောင့်များက ပြောပြသည့်အတိုင်းဆိုလျှင် ကဝိကြီး လမ်းလျှောက်လေ့ရှိသော ဥယျာဉ်မှာ ယခင်ကအတိုင်းပင် ကျန်ပါသေး သည်။ ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက်ဆိုလျှင် ထိုဥယျာဉ်ထဲ၌ ရှိတ်စပီးယား ပြဇာတ် များထဲတွင် ပါလေ့ရှိသော ပန်းပင်အမျိုးမျိုးတို့ကို စိုက်ပျိုး ပြုစုထားပါသည်။ အချို့ပန်းပင်များမှာ ရှားရှားပါးပါး ထူးထူးထွေထွေများ မဟုတ်ကြပါ။ နွေဦးပေါက် အခါတွင် မြေကြီးထဲမှ ထိုးထွက် ဖူးပွင့်ကြသော နှင်းပန်းကလေးများ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဤမျှ အညကြဖြစ်သော ပန်း သာမန်များကိုပင် ကဝိကြီးသည် လျှစ်လျူမပြု။ သူ့နေရာနှင့်သူ တင့်တယ် လျှောက်ပတ်အောင် ဖွဲ့ဆိုသိကျူး

ရှိတ်စပီးယား စာတံရံ

သွားသည်ဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့စိတ်တွင် ထိုအပင်ကလေးများပေါ်တွင် ကြင်နာ နှမြောစိတ် ပေါ်ပေါက်လာပါတော့သည်။ ၎င်းပြင် ရှိတ်စပီးယားကိုယ်တိုင် နိုက်ခဲ သော ပိုးစာပင်မှ ကူးယူမျိုးပွားထားသော ပိုးစာပင် တစ်ပင်ကိုလည်း တွေ့ရပါ သည်။ ဥယျာဉ်ကလေးမှာ ကောင်းစွာ ပြုစုစောင့်ရှောက်ထားသည် ဖြစ်၍ နှလုံး မွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာ သင်္ခမ်းရိပ်သာကလေး တစ်ခုပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။ ဤအထဲတွင် လှည့်ပတ်ကြည့်ရှုနေခိုက် ကဝိကြီး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အကြောင်းခြင်းတ တို့ကိုလည်း တဖွဖွ ကြားနေရသဖြင့် ကဝိကြီး၏ ဝိညာဉ်လိပ်ပြာကလေးသည် ပန်းတစ်ရံမှ တစ်ရံသို့ လှည့်ပတ်ကောင်းပန်းတစ်ပွင့်မှ ပန်းတစ်ပွင့်သို့ လည်းကောင်း လူးလာပျံသန်းကာ ပန်းရည်ခပ်နေလေရာသလားဟုပင် တွေးထင် ယော်ယမ်း မိပါသည်။ ထိုခဏ၌ “ပျားပန်းခပ်ရာ၊ ငါ ခပ်ပါ၏” ဆိုသော ကဝိကြီး၏ တေး ကလေး တစ်စကိုလည်း တွေးတောဆိုညည်းမိပါသည်။ ကဝိကြီးသည် ဤဥယျာဉ် အတွင်း၌ ရှိခဲဖူးသော အိမ်တွင် နေထိုင်ခဲ့၍ ဤအိမ်၌ပင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။

ထိုမှ နှ သွားပြန်သောအခါ ရှိတ်စပီးယား ပညာသင်ခဲ့သော သဒ္ဒါ ကျောင်းဟောင်းကို တွေ့ရပါသည်။ အနှစ် ၅၀၀ မှ အိုမင်းပြီ ဖြစ်သော်လည်း ယနေ့တိုင်အောင် စာသင်ကျောင်း အဖြစ်ပင် တည်ရှိနေပါသည်။ ထိုကျောင်း သို့ ရှိတ်စပီးယားကလေးမှာ သင်ပုန်းကလေးလွယ်၍ နေ့စဉ် လာခဲ့မည်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာကျော် ပြဇာတ်ကြီးများကို ရေးရမည့် ပညာအခြေခံကို ထိုကျောင်းတွင်ပင် ဆည်းပူးခဲ့မည် ဖြစ်သည်။ ဂရိပုံပြင်များ၊ ရောမပုံပြင်များ၊ အင်္ဂလိပ်ရာဇဝင် ပုံပြင်များကို ထိုကျောင်းထဲတွင်ပင် စတင် ကြားနားခဲ့ရမည် ထင်မိသည်။ ကျောင်း နံရံတွင် ရှေးပန်းချီ ဆေးရေးကားများကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုပန်းချီကားများသည် လည်း ရှိတ်စပီးယား၏ အနုပညာကို အားပေးခဲ့စရာအကြောင်း ရှိသည်။ ထို့ပြင် လည်း ဤကျောင်းခန်းထဲတွင် ခင်းကျင်းကပြသော ပြဇာတ်များကိုလည်း ရှိတ် စပီးယား ကြည့်ရှုခဲ့ဖူးပေမည်။ ဤကျောင်းခန်းတို့တွင် ပညာဆည်းပူးခိုက် ရှိတ်စပီးယားသည် မည်သို့သော အတွေးမျိုး၊ အကြံမျိုးကို တင့်တင့်တယ်တယ် ခမ်းခမ်းနားနား တွေးကြံခဲ့မည်ကိုကား ကျွန်တော်တို့ မစဉ်းစားနိုင်အောင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထိုမှ ဆက်လက် သွားကြပြန်သောအခါ မြစ်ကမ်းနားတွင် ဟိုးလီးထရင် နတ်ီ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းသို့ ရောက်ပါသည်။ ဘုရားရှိခိုးကျောင်းထဲတွင် ရှိတ်စပီး ယား ကလေးကို ရေနှစ်မင်္ဂလာပြုရာ ကျောက်အင်တုံကြီးကို တွေ့ရပါသည်။ ရှိတ်စပီးယားကလေး မွေးသက္ကရာဇ်နှင့် ရေနှစ်မင်္ဂလာ ပြုမည့်အကြောင်းကို ရေးမှတ်သော မော်ကွန်းစာအုပ်ကြီးတို့လည်း တွေ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် ရှိတ်စပီးယား

၏ ရုပ်တုတစ်ပိုင်းပုံ၊ သူ၏သင်္ချိုင်း၊ သူ့မယား၊ သူ့သမီး၊ သူ့သမက်၊ သူ့မြေး
 သမက်တို့၏ သင်္ချိုင်းများကိုလည်း ကမ္ဘာလှည့်ကျောက်စာများနှင့် ထင်ရှားစွာ တွေ့ရ
 ပါသည်။ ရှိတ်စပီးယား၏ သင်္ချိုင်းကို အလေးပြုပြီးနောက် ထွက်လာကြသောအခါ
 မြစ်ကမ်းပါး၌ လှပစွာ တည်ဆောက်ထားသော ရှိတ်စပီးယား အမှတ်ရ ပြဇာတ်ရုံ
 ကြီးသို့ ရောက်ပါသည်။ ထိုပြဇာတ်ရုံကြီးကို ပုံစံပေးသူမှာ အမျိုးသမီး ဗိသုကာ
 တစ်ဦး ဖြစ်သည်ဟု သိရသောအခါ များစွာ ချီးမွမ်းမိပါသည်။ ရုံထဲတွင်
 ဇာတ်ကြည့်ပရိသတ် တစ်ထောင်နှစ်ရာ ထိုင်နိုင်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ကို
 မြန်မာများမှန်း သိသောအခါ အစောင့်လုပ်သူက ပြဇာတ်ရုံတွင် ပါဝင်ထည့်လုပ်
 ထားသော မြန်မာပြည်ထွက် ကျွန်းသားများ၊ ပိတောက်သားများကို လက်ညှိုး
 ညွှန်ပြပါသည်။ ရှိတ်စပီးယားပွဲတော်ကို ဧပြီလမှ စက်တင်ဘာလအထိ ကျင်းပရာ
 ဤပြဇာတ်ရုံတွင်ပင် ရှိတ်စပီးယားဇာတ်များကို ဆင်ယင် ကပြသည်ဟု သိရပါ
 သည်။ ဤပြဇာတ်ရုံတွင်ပင် စာကြည့်တိုက်နှင့် ပန်းချီကားတိုက်များ ရှိရာ၊
 စာကြည့်တိုက်တွင် ရှိတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်များကို မူဟောင်း၊ မူသစ် အမျိုးမျိုး
 ခွဲကာ ပြထားပါသည်။ ရှိတ်စပီးယား အတ္ထုပ္ပတ္တိ အမျိုးမျိုးတို့မှာလည်း တိုက်ခန်း
 ပြည့်မျှ ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာစကားမျိုးစုံဖြင့် ပြန်ဆိုထားသော ရှိတ်စပီးယား
 ဇာတ်စာအုပ်များကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ပန်းချီကားတိုက်တွင် ရှိတ်စပီးယား
 ပြဇာတ်များကို အသက်သွင်း ကပြကြသော ဇာတ်လိုက်အကျော်များ၏ ရုပ်ပုံများ
 နှင့် ကဝိကြီး၏ ရုပ်ပုံတို့ကို တွေ့ရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့လည်း ထိုကထွက်၍ လမ်းမကြီးတစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါ
 နိုင်ငံပေါင်းစုံက အလံတော်များကို အလံတိုင်များ၌ မားမားမတ်မတ် ထူလွင့်ထား
 သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ကဝိကြီးကို လေးစားသောသဘောဖြင့်
 ထိုနိုင်ငံအသီးသီးမှ အလံတော်များကို ကဝိကြီးမွေးနေ့ မွန်းတည့်ချိန်တွင် ထိုနိုင်ငံ
 များမှ သံရုံးကိုယ်စားလှယ်များ လာရောက် လွှင့်တင်ကြသည်ဟု သိရပါသည်။

ထိုသို့ လှည့်လည်ခိုက် အယ်လစ်ဇဘက်ခေတ် အဝတ်အထည်မျိုးကို
 ဝတ်ဆင်ထားသော အမျိုးသမီးတစ်စု ကျွန်တော်တို့ဆီသို့ လာကာ ကျွန်တော်တို့
 ၏ လက်မှတ်များကို သူတို့စာအုပ်ငယ်များတွင် ရေးခိုင်းပါသည်။ အင်္ဂလိပ်၊
 မြန်မာ နှစ်မျိုးစလုံးနှင့် ရှေးပေးလိုက်သောအခါ သူတို့လည်း ကျေးဇူးတင်ကာ
 ထွက်ခွာသွားကြပါသည်။ ထိုအခါတွင် နေလည်း အလွန်နည်းပြီ ဖြစ်သည်။
 တစ်ညအိပ်၍ ပြဇာတ်ကြည့်ရအောင်လည်း ပေါင်၊ သျှီလင် မလုံလောက်ကြ။
 ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့မှာ ကဝိကြီးကို ရည်ရော်ဦးညွှတ်ကာ အောက်စဖို့သို့
 ပြန်ခဲ့ရပါတော့သည်။

အနောက်မှ

“၁၉၃၉ ခု ဩဂုတ်လ ၄ ရက်ည ၁၁ နာရီကျော်ကျော်တွင် သင်္ဘောကျောက်ဆူး
 နုတ်သည်။ ကောင်းကင်တွင် လွဲခြမ်းညိုညိုကြလေး ထွက်နေ၏။”

လီဗာပူမြို့မှ ကျွန်တော် ထွက်ခွာခဲ့သော ညက အထက်ပါ မှတ်တမ်း
 ကလေးကို ကျွန်တော် ရေးမိသည်။ စက်တင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့ ညနေ ၄ နာရီခွဲ
 လောက်တွင် ကျွန်တော်တို့သင်္ဘော ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းတွင် ဆိုက်သည်။ ဤရက်
 ၃၀ ကျော်အတွင်း၌ ပျော်တစ်လှည့်၊ ပျင်းတစ်လှည့် နေခဲ့ရသည်တို့ကို တစ်ခါ
 တစ်ခါ ပြန်၍ တွေးမိသည်။ ပျော်တစ်လှည့်၊ ပျင်းတစ်လှည့် ဖြစ်မိပြန်သည်။

ပင်လယ်ဝှံမှ ရန်ကုန်မြစ်ထဲသို့ ဝင်လာသောအခါ ဒဂုံဆံတော်ရှင်ကို
 ဖူးမြင်ရနိုးနိုးနှင့် သင်္ဘောဦးမှနေ၍ မှန်ပြောင်းနှင့် ကြည့်ကြသည်။ မုတ်သုံမိုးသား
 တို့ အကြားတွင် သိဂုံတ္ထရတောင် ပုန်းခိုလျက်ရှိသဖြင့် မဖူးမြင်ရ။ ဝဲယာမြစ်ကမ်းမှ
 စ၍ စိမ်းလန်းသော ကောက်ပင်ပျိုတို့ဖြင့် တင့်တယ်သည့် လယ်ကွင်းများကို
 လှမ်းမျှော်ကြည့်သည်။ “ဤကား ငါ့ရပ် ငါ့ရွာပါတကား” ဟု နှစ်သိမ့်အားရမိ၏။
 လယ်ကွင်းများအကြားမှ သွန်းချွန်သော ပြာသာဒ်တန်ဆောင်းတို့ ပေါ်ထွက်နေ
 သည်ကို မြင်ရသောအခါ “ငါတို့ရပ်ရွာတွင် အလှ မရှားပါတကား” ဟု အားတက်
 မိသည်။ “ငါတို့အမျိုးတွင် အလှကို သိတတ်သောဥဇာန် ရှိပါသည် တကား” ဟု
 ဝမ်းသာမိသည်။

ရန်ကုန်မြစ်တွင်းသို့ ဝင်ရခါနီးတွင် ပင်လယ်ဝှံ၌ တစ်ည အိပ်ခဲ့ရ၏။
 ၂ ရောပစစ်ကြောင့် မြန်မာပြည်ပင်လျှင် ထိတ်လန့်နေ၏။ ည ရေကြောင်းပြ
 မီးများကို သတ်၍ ရေလမ်းခရီးကို မှောင်နှင့်မည်းမည်း ထားကြသည်။ အချိန်မဲ့တွင်
 ရန်သူ့သင်္ဘောများ အမှတ်မဲ့ ရန်ကုန်သို့ဝင်မည်ကို စိုးရသောကြောင့် မီးပြတိုက်များ
 ကို ငြိမ်းထားရသည်ဟု ဆိုကြသည်။ အိမ်သို့ အမြန်ရောက်လိုသော ကျွန်တော်တို့
 အဖို့ နောက်ကျရန်အကြောင်း ဖြစ်တော့သည်။ စိတ်တိုစရာပင်။

သို့သော် ၃ ရက်နေ့က အင်္ဂလိပ်နှင့်ဂျာမန် စစ်ဖြစ်ပြီဟု ကြေညာခဲ့သည်။
 ရန်သူ၏ အင်အား၊ ရန်သူ၏ ဖိုရိုယာယီကို မည်သူ သိနိုင်မည်နည်း။ သတိထားနိုင်

မှ တော်ရုံကျမည်။ ယခုကဲ့သို့ စစ်ဖြစ်ခါမှ မဆိုနှင့်ဦး၊ မဖြစ်မီကပင် ကြိုတင်၍ သတိထားခဲ့ကြရပြီ။ အခါတိုင်း ဝင်မြဲမဟုတ်သော သီရိလင်္ကာကျွန်း ကိုလံဘိုမြို့တွင် ကျွန်တော်တို့သင်္ဘော ဝင်ရောက်ဆိုက်ကပ်ကာ အချိန်ဖြုန်းခဲ့ရသည်မှာ ဤစစ်ကြောင့်ပင် မဟုတ်ပါလော။

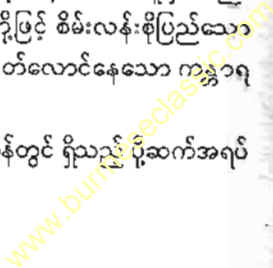
ကိုလံဘိုဆိပ်ကမ်းတွင် ဆိုက်သည့် ဆိုသော်လည်း ကျွန်တော်တို့ ခရီးသည်များကား သီရိလင်္ကာမြေပေါ်တွင် ခြေမချခဲ့ရ။ ကမ်းပေါ်တက်ရန် အခွင့်မပေး။ စစ်မှုကိစ္စကြောင့်သာ သီရိလင်္ကာသို့ ဝင်ရသည်။ သို့သော် သီရိလင်္ကာကျွန်းထွက်ဆင်ရပ်၊ ဖြူစူးသေတ္တာ စသော ပစ္စည်းများကိုကား သင်္ဘောသို့ လှေသမ္ဗန်ဖြင့် လာ၍ ရောင်းကြသည်။ ဝယ်ရခြင်းရသည်မှာ ပျော်စရာ ကောင်းပါဘိခြင်း။ ဈေးသည်က သမ္ဗန်ထဲမှ နေ၍ ကြီးရည်ကြီးကို ပစ်တင်လိုက်သည်။ ဝယ်သူက သင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်မှ ကြီးစကိုဖမ်းကာ ယူလိုက်သည်။ ထိုနောက် ထိုကြီးဖြင့် ဝယ်လိုသော ပစ္စည်းများကို ချည်၍ ဆွဲတင်ယူသည်။ ပစ္စည်းကို ကြိုက်သောအခါ ဈေးမေး၊ ဈေးဆစ်၊ ကျေနပ်လျှင် ဝယ်၊ မကျေနပ်လျှင် ထိုကြီးဖြင့်ပင် ပြန်ဆွဲချပေးလိုက်သည်။ အထက်နှင့်အောက် လှမ်းကာ အော်ကြ ဟစ်ကြ၊ ဈေးဆစ်ကြသည်မှာ ဆူညံနေတော့သည်။ သီရိလင်္ကာကမ်းခြေကား အလွန်လှပသည်။ ပင်လယ်လှိုင်းများဖြင့် ဖြူဖွေးလျက် ရှိသည်။ အနီးတောကြီးများမှာလည်း စိမ်းစိမ်းလန်းလန်းနှင့် တစ်မျှတစ်ခေါ်ကြီးပင်။ တံငါလှေကလေးများလည်း ရွက်တင်၍ ပင်လယ်တွင် ဖွေးဖွေးဖြူနေတော့၏။

သီရိလင်္ကာ မရောက်ခင်က ကျွန်တော်တို့ ခရီးသွားတစ်စုမှာ ဘယ်လမ်းဘယ်ခရီးကို သွားနေရမိန်း မသိ။ အခါတိုင်းတွင်မူ ကမ္ဘာ့မြေပုံတွင် သင်္ဘောသွားရာ လမ်း၊ သင်္ဘောရောက်ရာ အရပ်၊ ကျသင့်သော မိုင်ခရီးတို့ကို အလင်္ဂယ်ဖြင့် မှတ်၍ ပြသည်။ ယခု ပိုလန်နှင့်ဂျာမနီ အချင်းဖြစ်ပြီဆိုသော သတင်းကို ရသည်မှစ၍ ထိုသို့ မပြတော့ပြီ။ တစ်နေ့ထွက်၊ တစ်နေ့ဝင် မရပ်မနား ခုတ်မောင်းလျက် ရှိသော်လည်း ဘယ်အရပ်သို့ ရှေးရှု၍ ခုတ်မောင်းနေသည်ကို မသိရ။ ခရီးစဉ်ကို မပြသည်သာ မကသေး၊ သင်္ဘောပေါ်တွင် အထွေထွေသော အပြောင်းအလဲတို့ကိုလည်း ပြုလေသေးသည်။ သင်္ဘောကုန်းပတ်တွင် ရှိသမျှသော ဓာတ်မီးလုံးတို့ကို ဖြုတ်သည်။ ရွက်တိုင်ဖူးတွင် ထားသော ရေကြောင်းပြ မီးကိုပင် ဖြုတ်သည်။ မှန်ပြတင်း ရှိသမျှကို ဆေးမည်းသုတ်သည်။ ညချမ်းရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပြတင်းများ၊ တံခါးများကို ပိတ်၍ သင်္ဘောအတွင်းတွင်သာ နေရတော့သည်။ အပြင်တွင်ကား မှောင်နှင့်မည်းမည်း။ ရန်သူများ မြင်သွားမည်ကို စိုး၍ မှောင်ချရကောင်းသည်။ ညအခါ အချိန်မဲ့တွင် ရန်သူ့ လက်နက်ထိ၍ သင်္ဘောပျက်က ခက်ရ

တော့မည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ခရီးသည်တစ်စုသည် လှောင်လှသော သင်္ဘောဦးခန်းတွင် ပန်ကာဖွင့်ကာ ဖဲရိုက်ကြရတော့သည်။ ပင်လယ်နိ ရောက်စဉ်ကကဲ့သို့ မပူအိုက်လှသောကြောင့် တော်ပါသေး၏။ ပင်လယ်နိကား ကြောက်ဖွယ်ပင်။ လှိုင်းငြိမ်၏။ လှိုင်းငြိမ်ခြင်းကား လေမရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ လေ မရှိသောကြောင့်လည်း ပူအိုက်သည်။ တစ်ချက်တစ်ချက် လေတိုက်ပါသော်လည်း သဲကန္တာရများကို ကျော်ဖြတ်တိုက်ခိုက်လာသော လေဖြစ်၍၊ ၎င်းလေကြောင့်ပင် ပို၍ ပူအိုက်ပေသေးသည်။ ပင်လယ်နိကို ပင်လယ်ပူဟုသာ အမည်ပေးသင့်တော့သည်။ အိပ်ရာ ပူဖျက်၊ ခေါင်းအုံး ပူလျက်၊ ပန်ကာမှ ထွက်သောလေ ပူလျက်၊ အခါတိုင်း အေးသော ခုတ်သံချောင်းများပင် ပူလျက် အသက်ရှူခက်လှပါသည်။ ထိုသို့ ပူစဉ်ကသာ စစ်ဖြစ်၍ တံခါးအလုံပိတ် နေရပါမူ အခက်ကြီး ခက်ခဲရပေမည်။ ယခုမှာမူ တော်သေးစွ။

တစ်နေ့သော် ကျွန်တော်တို့သင်္ဘော ပို့ဆူဒန်ခေါ်သော ဆိပ်တွင် ဆိုက်၏။ ပင်လယ်အောက် ကျောက်ခက်ဥယျာဉ်ကို သင်္ဘောငယ်ဖြင့် သွား၍ ကြည့်ခဲ့ရသည်။ သင်္ဘောငယ်၏ ဝမ်းတွင် သစ်သားကို မထည့်။ မှန်ကိုထည့်ထား၍ ငုံ့ကြည့်လျှင် ပင်လယ်ကို အတိုင်းသား မြင်ရသည်။ ကျောက်ခက်ဥယျာဉ်ရှိရာ အရပ်သို့ ရောက်သောအခါ ကျွန်တော်တို့ ငုံ့ကြည့်ကြ၏။ ကျောက်ခက် အဝါ၊ အနီ၊ အပြာ၊ အလုံး၊ အနီမိ အမြင့်တို့ကား လှပပေ၏။ ရှေးလူတို့သာ မြင်ရပါမူ “နတ် ဖန်ဆင်းသည်သို့” ဟု ဖွဲ့ကြပေလိမ့်မည်။ ဤသို့ လှပဆန်းကြယ်သော ကျောက်ခက်၊ ကျောက်ပန်း၊ ကျောက်နန်း၊ ကျောက်ထီးတို့ အကြားတွင် ရွှေငါး၊ ငွေငါး၊ ရောင်စုံငါးတို့လည်း အံ့ဖွယ်ဖြစ်ပြန်သည်။ ဤလှပဆန်းကြယ်သော ငါးတို့သည် ဤလှပဆန်းကြယ်သော ကျောက်ဥယျာဉ်ကို တန်ဆာဆင်တတ်လှသည် တကား။ ဤလှပဆန်းကြယ်သော ကျောက်ဥယျာဉ်သည် ဤလှပဆန်းကြယ်သော ငါးများ ပျော်ပါးမြူးထူးရန် ဖြစ်ပေါ်လာတတ်လှသည် တကား။ အလှသည် အယဉ်နှင့် တွဲတတ်ပါဘိသည် တကား။ ဤသို့ ပူလောင်လှသော ပစ္စန္ဒရစ်အရပ် ပင်လယ်နိတွင် ဤသို့ သာယာသော ကျောက်ခက်ဥယျာဉ်ကို သဘာဝတရားက ဖန်တီးထားသည်မှာ သင့်မြတ်ပေစွ။ စုအက်တူးမြောင်းရှိရာ ခြောက်သွေ့သော သဲကန္တာရတွင် အိုအေစစ်များကို ဖန်တီးထားသူမှာလည်း ဤသဘာဝတရားပင် ဖြစ်တော့သည်။ စွန်ပလွံပင်တို့ဖြင့် စိမ်းလန်းစိုပြည်သော အိုအေစစ်ကလေးများကား လင်းလပ်ဖြင့် တပျတ်ပျတ်လောင်နေသော ကန္တာရသို့ပူတွင် တင့်တယ်ပါဘိခြင်း။

ဤတူးမြောင်းအရပ်နှင့်တူမြေခင်း မြောက်စွန်တွင် ရှိသည့် ပို့ဆက်အရပ်

တို့ကား ကွာဘိခြင်း။ ပိုဆက်မြို့ကား ဥယျာဉ်ဗိမာန်၊ ဈေးဆိုင်ကနားတို့ဖြင့် စည်ကားလေသည်။ သင်္ဘောကြီးငယ်တို့ စခန်းချ ရပ်နားနေရာလည်း ဖြစ်သည်။ ပိုဆက်သားတို့ကား ရေကူးကျင်လည်လှစွာ။ သင်္ဘောများအကြားတွင် ငါးကဲ့သို့ ကူးခတ်ကာ ပိုက်ဆံတောင်းကြသည်။ ပဲစေ့ မူးစေ့ စသည်ကို ရေထဲသို့ ပစ်ချလိုက် က ပိုက်ဆံနောက်သို့ ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်ကာငုပ်၍ ပိုက်ဆံကို အရမမ်းယူကြ သည်။ ရေငါး၊ ရေလိပ်ပမာ ရေကျင်ကြစွာ။ ရေကျင်ရုံမက လက်လည်း ကျင်ကြ သေးသည်။ လက်ကျင်သူတို့က ရေမကူး၊ မျက်လှည့်ပြသည်။ ပါးစပ်က ဂီလီ... ဂီလီ ဆိုရုံနှင့် ပိုက်ဆံတစ်ပြားက နှစ်ပြားဖြစ်သည်။ ကြက်ကလေးတစ်ကောင်က နှစ်ကောင်ဖြစ်သည်။ အသက်မွေး ဆန်းကြယ်သူတို့တည်း။

ဤပိုဆက်မြို့မှ မြောက်ဘက်အရပ်ကား ဥရောပနယ်နိမိတ် မြေထဲ ပင်လယ် ဖြစ်လေသည်။ မြေထဲပင်လယ်တွင် ကျွန်တော်တို့ ရှိစဉ်က သင်္ဘောသား ခလားသီ တစ်ယောက် ပင်လယ်ထဲသို့ ခုန်ဆင်း၍၊ အတော်ကြာကြာ သင်္ဘောရပ် ကာ ဆယ်ယူခဲ့ရသည်။ ထို ခလားသီကား မီးတိုးကုလား ဖြစ်၏။ ခါးနာ၍ အလုပ် မဆင်းချင်သည်ကို အဆင်းခိုင်းရကောင်းလားဟု စိတ်ဆိုးသဖြင့် နံနက်စောစော ဖင်လယ်ထဲသို့ ခုန်ဆင်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ဘော့ကွင်း ပစ်ပေးသောအခါ တွယ်သည် ကို ထောက်ခြင်းဖြင့် တကယ်သေချင်၍ ခုန်ဆင်းသည် မဟုတ်သည်ကို သိရသည်။ သို့သော် အလုပ်မဆင်းလိုသည် သူ၏ဆန္ဒကား ပြည့်တော့သည်။ အကြောင်းသော် ကား ဤသို့ ရေထဲခုန်ဆင်းသော အပြစ်အတွက် သူ့ကို ထောင်ချထားခြင်းကြောင့်

ပိရမစ်ကြီးများ

ဖြစ်သည်။ အခြား ခလားသီတို့ကား သူ့အတွက် ရုက်ကြ၍ တဖွဖွ ဆဲဆိုကြ လေသည်။

ထိုသို့ ခလားသီ ရေထဲ ခုန်မဆင်းမီ ညက ကျွန်တော့်မှာ ရယ်စရာတစ်ခု ကြုံခဲ့ရသေးသည်။ ထိုညက ခရီးသည်များ အလှအပ အဆန်းအကြယ် အဝတ် အစား ဝတ်၍ ကစားကြရာ တချို့က ဂျပန်လို ဝတ်ကြသည်။ တချို့က တရုတ်၊ တချို့က မြန်မာ၊ တချို့က ဈေးသည် စသည်ဖြင့် နာနာရုပ် ဖန်ဆင်းကြသည်။ ကျွန်တော့်မှာ တရားသူကြီးအဖြစ်ကို ယူရသည်။ တရားသူကြီး၏ ဝတ်လုံနှင့် ဆင်ဆင်တူသော ဝတ်လုံ ကျွန်တော့်မှာ ရှိ၏။ သို့သော် တရားသူကြီးများ ပေါင်း သော ဆံပင်ဦးထုပ် မရှိ။ ရင်ဘတ်ပေါ်တွင် ဖုံးရသော ဇာလည်ချ (CRAVAT) မရှိ။ ဉာဏ်သွားသော အိုင်ယာလန်ခံ အဒေါ်ကြီးတစ်ဦးက ‘မပူနှင့်၊ ငါ ရှာပေး မည်’ ဟု ဆိုပြီးနောက်၊ ဝတ်စားဆင်ယင်ရန် အချိန်ရောက်သောအခါ ကျွန်တော့် အခန်းသို့ သူ ပေါက်လာသည်။ သင်္ဘောကြမ်းတိုက်သော လျှော်ကြီးပွဖွ နိမ့်များကို ဆံပင်ဦးထုပ်နှင့် ဆင်အောင် ကျွန်တော့် ဗိုလ်ကေထက်တွင် ဖြန့်၍ အပ်ချည်နှင့် ဟိုဟိုသည်သည် တွယ်သည်။ လျှော်မျှင်စတွေ ဗရပေနှင့် စိတ်ညစ်စရာ၊ မှန်တွင် ကြည့်သောအခါ ရယ်စရာ။ “ဪ... ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေခြင်း” ဟု ညည်းမိသည်။ ၎င်းနောက် ဇာလည်ချာဟု ဆိုကာ ဇာအထပ်ထပ် ချုပ်ထားသော အဝတ်စ ကားရားကလေးတစ်ခု ကျွန်တော်လည်ပင်းတွင် စည်းပေးသည်။ လည်ပင်းကျပ်၍ ပို၍ စိတ်ညစ်မိသည်။ တရားသူကြီး၏ လည်ချာနှင့် မတူ၊ အပျိုလည်ချာနှင့် တူ နေ၍ ရယ်ချင်မိသည်။ အဒေါ်ကြီးမှာကား ကျွန်တော့်အား သူ တတ်စွမ်းသမျှ ကူညီ၍ ဝမ်းသာနေလေသည်။ ကျေနပ်နေလေသည်။ အဒေါ်ကြီး အခန်းမှ ထွက်သွားသောအခါ ကျွန်တော်လည်း တစ်ယောက်တည်း မှန်တကြည့်ကြည့် လုပ်မိ၏။ ပြုံးမိ၏။ လည်ပင်းကျပ်၍ ငါးကိုမျိုသော ဗျိုင်းကဲ့သို့ လည်ပင်းကို မကြာခဏ ဆန့်မိ၊ စင်းမိ၏။ ထို့နောက် သက်သာရာ ရပါစေဟု ဇာလည်ချာကို ဖြုတ်ကာ ကြည့်မိသည်။ ဤပစ္စည်းကား ထူးဆန်းသော ပစ္စည်းပါ တကား။

ဘောင်းဘီကလေးကဲ့သို့ ချုပ်ထား၍ ခြေထောက် လျှိုစရာ အပေါက် ကလေးမျိုးလည်း တစ်စုံပါသည်။ ဘာပါလိမ့်၊ ငါ မတွေ့ဖူးပါဘူး။ ဇာနကလေး တွေ အထပ်ထပ်နှင့် လှကလည်း လှပါဘိသည်။ ဤသို့ ဘယ်ပြန် ညာပြန်ကြည့် ကာ ဆင်ခြင် စဉ်းစားနေခိုက် မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ဝင်လာသည်။ သူက ကျွန်တော် ကိုင်ထားသော ပစ္စည်းကို မြင်သောအခါ အံ့အားသင့်စွာနှင့် ‘ဟေ့... ဘယ်ကများ ဒီမိန်းမ ကိုယ်ကျပ်ဘောင်းဘီကို ခိုးလာသလဲ’ ဟု ပြောသည်။ လှအခါ ကျမှ ကျွန်တော့်မှာ “ဪ... လက်စသတ်တော့ ဒါကိုး” ဟု သက်ပ ချမိတော့

www.burmeseclassic.com

သည်။ သို့သော် အဒေါ်ကြီး၏ စေတနာကို ရိုသေရဦးမည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်လည်း ကိုယ်ကျပ်ဘောင်းဘီကို ဇာလည်ချာအမှတ်နှင့် ကျွန်တော်၏ လည်ပင်းတွင် တပ်ဆင်ပြန်သည်။ လည်တွင် ခွေးသေကောင်ပုပ် အဆွဲခံရသော မာရ်နတ်သားကို ထိုအခါ ကျမှ ကျွန်တော် သနားမိတော့သည်။ “သူနဲ့တူ ငါ၊ ငါနဲ့တူ သူ၊ ဖြစ်ပေလိမ့်မည် တကား” ဟု ကိုယ်ချင်းစာမိတော့သည်။ ကာယသိဒ္ဓိ၊ ပီယသိဒ္ဓိ စသော ရသေ့ရှစ်သောင်း ဆရာကောင်းတို့၏ ဆေးများကို ထိုးမထားမိ၍ တော်ပါသေး၏။ သို့ဖြင့် ထိုညက ဝင့်ခံခံရလေသည်။ စိတ်ညစ်ဖွယ်၊ ရယ်ဖွယ်တည်း။

ထိုအထက်ကကား မှတ်သားလောက်အောင် အထူးအထွေ မဖြစ်။ တစ်နေ့နှင့် တစ်နေ့ ဆင်တူယိုးမှားပင် ဖြစ်လေသည်။ စားကာ၊ ဆော့ကာ၊ အိပ်ကာ၊ စာဖတ်ကာ၊ သူတစ်ပါး အရိပ်အကဲ ကြည့်ကာနှင့်သာ အချိန်ကုန်ခဲ့သည်။ မာဆေးသို့ ရောက်စဉ်က ကုန်းပေါ်သို့တက်၍ စပျစ်ရည်ဆိုင်ကို ရောက်ခဲ့သည်။ အကြောင်း မထူးလှ။ ဂျီဘရော်လတာသို့ ရောက်စဉ်က အခွင့်မရှိ၍ ကုန်းပေါ်သို့ မတက်ခဲ့ရ။ ခံတပ်များကို အသစ်ပြင်ဆင်နေ၍ သူစိမ်းတစ်ရပ်ဆံများ တက်ဖို့ ခွင့်မပေးသောကြောင့် မတက်ရဟု တချို့က ပြောသည်။ ဟုတ်မှ ဟုတ်ပါလေစ။ လီဗာပူမှ ဂျီဘရော်လတာအထိ ခရီးကား ပို၍ပင် ငြီးငွေ့ဖွယ် ကောင်းသည်။ စာအုပ်ကိုသာ မိတ်ဆွေဖွဲ့ခဲ့ရ၏။ ခရီးဖော်ချင်းများနှင့် မကျွမ်းသေး။ အင်္ဂလန်တွင် ကျန်ခဲ့သော မိတ်ဆွေဟောင်းများကိုသာ သတိရမိနေသည်။

ဤသို့ဖြင့် လခြမ်းညီညီကလေး အောက်တွင် ငြိမ်သက်စွာ အိပ်ပျော် ကျန်ရစ်ခဲ့သော အင်္ဂလန်ကျွန်းသည် ကျွန်တော် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်ရောက်သော အချိန်တွင် စစ်မိုးစစ်ငွေ့တို့ အောက်တွင် ပြေးကာ၊ လွှားကာ၊ ပုန်းအောင်းကာ နေရရာလေတော့သည်။ ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေခြင်း။

[၁၉၅၀]

အနောက်နိုင်ငံတွင် ရေးသော ကဗျာစု

ဂျန်ဗာ ကန်ရိုးဝယ်

တောင်ခိုးနှင့်တိမ်၊ ရောယှက်လိမ်လျက်
တိမ်နှင့်တောင်ခိုး၊ တောင်ကိုမိုး၍
မိုးကိုမမြင်၊ ကန်ရေပြင်တွင်
ငွေအောင်တိမ်ရိပ်၊ ကူးသတည်း။

ရှိတ်စပီးယား

သမင်ခိုးသည်
လူဆိုးအကျော်၊ ကဝိုမော်ကို
ကော်ရော်ရှိကျိုး၊ ငါ ရှိခိုးသည်
မိုးသို့ငါ့ညဏ်၊ ကျယ်စေသောဝံ။

ရောမ

ရောမတဲ့ဆို
ချိုပေါက်တဲ့တိုင်း။
မတ် မူဆို* အာဏာမိုးလို့
စိုးတဲ့ သည်တိုင်း။

ဝါဏီဒူရွာ**

ကျွန်းထွေထွေ၊ ရေညိုချုပ်လို့
လှိုင်းဖျတ်ဖျတ်၊ နေသာသာ
မိုးက ပြာပြာ။
ဝါဏီဒူရွာ
ကြာင့် ပွင့်ဖူး။
ဂွန်ဒိုလာ*** လှေယာဉ်စီးလို့
ခရီးသည် နေခြည်နုမှာ
တေးပြုလို့ ကျူး။

[ခန့်နခါဦး ၁၉၃၀]

* မူဆို = မူဆိုလီနို ** ဝါဏီဒူရွာ = Venice *** ဂွန်ဒိုလာ = Gondola

အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်

[၁၉၃၉ ခု အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက် ကြာသပတေးနေ့
တက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက် မြန်မာစာအသင်း အစည်းအဝေးတွင်
ဟောပြောချက်]

အောက်စဖို့တက္ကသိုလ် အကြောင်းကို ကျွန်တော်တို့ နောင်ကြီး သိပ္ပံမောင်ဝ
ဟောပြီး၊ ပြောပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ခရီးရောက်မဆိုက် ကျွန်တော့်ကို
မြန်မာအသင်းမှာ စကားပြောပါလို့ ခိုင်းလေတော့ အကြံအစိုက်အိုက်ရှိတာနဲ့
အောက်စဖို့တက္ကသိုလ် အကြောင်းကို ပြောပါမယ်လို့ ဝန်ခံလိုက်ရပါတယ်။
အောက်စဖို့အကြောင်းကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ပြောနိုင်တဲ့ သတ္တိရှိလို့တော့ မဟုတ်ပါဘူး။
သို့သော်လည်း နှစ်နှစ်ခန့် နေထိုင်ကျွက်စားခဲ့တဲ့ တက္ကသိုလ်ဖြစ်လို့ မေးတဲ့လူရှိရင်
ပြောစရာ မရှားပါဘူး။ ကျောက်အုတ်ဖြင့် တည်ဆောက်ထားတဲ့ ကျောင်းတိုက်ကြီး
တွေ ကြားမှာ နေ့ရော ညရော တစ္ဆေသရဲလို နေခဲ့တော့ တစ်ခါတလေများ
ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အောက်စဖို့ ကျောက်ခဲများ လေလားလို့ ထင်မှားမိပါတယ်။
အောက်စဖို့ဟာ မြို့ငယ်ကလေး။ နေရာတကာမှာ ကျောင်းတိုက်တွေနဲ့၊ ကစား
ကွင်းတွေနဲ့၊ ဈေးဆိုင်တွေနဲ့။ တစ်နှစ်လောက် နေမိရင် သွားတတ် လာတတ်တဲ့
ကျောင်းသားအဖို့ အောက်စဖို့ဟာ မစိမ်းတော့ဘူး။ ဘယ်သူခမိန်ဟာ ဘယ်
ကျောင်းတိုက်ကပဲ။ ဘယ်မိန်းမကလေးဟာ ဘယ်ဆိုင်ကပဲ။ ဘယ်ကျောင်းသား
ဟာ ဘယ်လမ်းကြားမှာ နေတာပဲ ဆိုတာကို တစ်နှစ်လောက် ကြာရင် သိတာ
ပဲ။ ဟိုမှာ မော်တော်ကားစီးပြီး ကျောင်းတက်ခဲပါတယ်။ ခြေကျင်သွားရင် သွား။
မသွားရင် စက်ဘီးစီးတာပဲ။ ကျောင်းသားရော၊ ကျောင်းသူရော စက်ဘီးစီးကြ
တယ်။ ကျောင်းတိုက်အဝ စက်ဘီးထားတဲ့ နေရာတွေမှာ စက်ဘီးတွေဟာ ထပ်နေ
တာပဲ။ တော်တော်ကြာ ငါ့စက်ဘီး သူက ခိုး၊ သူ့စက်ဘီး ငါက ခိုး၊ ခိုးလား
ခိုးကြရဲ့။ ခိုးတာကို ငှားတယ်လို့ ခေါ်ကြတယ်။ အဲသည်လို စက်ဘီးနဲ့ သွား။
ခြေကျင်သွား၊ သွားရလွန်းလို့ ခြေရာချင်း ထပ်နေတာပဲ။ အဲဒါကြောင့် အောက်စဖို့
အကြောင်းကို ပြောပါမယ်လို့ ဝန်ခံလိုက်တာပဲ။ သို့သော်လည်း အောက်စဖို့
အကြောင်းကို သိရုံနဲ့ မပြီးသေးဘူး။ ပြောတတ်ဦးမှလည်း ပရိသတ် နားလည်မယ်။
နားလည်အောင် ကြိုးစားပြီးလည်း ပြောပါမယ်။ နားမလည်ရင်တော့ အောက်စဖို့
ရဲ့ အပြစ် မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့် အပြစ်ပါ။

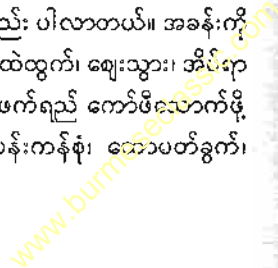
ရာမြင့်စာအုပ်တိုက်

ကျောင်းဝင်ခေါ် (Michaelmas Term)

အောက်တိုဘာလ လလယ်လောက်မှာ တက္ကသိုလ် စ ဖွင့်တာပဲ။ ကျွန်တော်တို့
မြန်မာပြည်မှာတော့ အောက်တိုဘာလ ဆိုရင် မိုးကျတခါစ၊ ဆောင်းဝင်တော့မည်
ပြင်တုန်း အခါပေါ့။ နေကလေးက ပွင့်၊ ခြေခင်းလက်ခင်းက သာ၊ ရေမြေတော
တောင်က စိုလို့၊ ပွဲတွေလမ်းတွေနဲ့ ပျော်စရာအခါပေါ့။ ဘိလပ်မှာတော့ ဒီလို
မဟုတ်ဘူး။ နွေကုန် ဆောင်းဝင်ခါနီး သရဒအချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ ညအခါများ
တိုက်လိုက်တဲ့ လေကြမ်းကြီး တဝုန်းဝုန်းနဲ့။ ဒီကြားထဲ လေကြီးမိုးကြီး ကျချင်
ကျလိုက်မိသေးတယ်။ ဆောင်းဝင်ခါနီးပြီးမှ သစ်ရွက်တွေလည်း ရော်စပြုကြပြီ။
ဝါတဲ့ သစ်ရွက်ကလည်း ဝါ၊ နီတဲ့သစ်ရွက်ကလည်း နီ၊ ဥယျာဉ်ထဲ တောထဲများမှာ
စိမ်းတချို့၊ ဝါတချို့၊ နီတချို့၊ အလွန်လှပတဲ့ ရာသီပါပဲ။ ကျွန်တော့် ဆရာ
တစ်ယောက်ဖြင့် သရဒအချိန်ဆို အိမ်ကပ်တယ်လို့ မရှိဘူး။ တောအနံ့ တောင်အနံ့
လျှောက်လည်ပြီး ရောင်စုံတောတန်းရဲ့ စက္ကူအာရုံကို ခံစားတာပဲ။ အောက်စဖို့
ပတ်ဝန်းကျင်မှာ တောတွေ၊ တောင်တွေ၊ မြစ်တွေကလည်း ပေါ့ပါဘိသနဲ့။ မြစ်ရေ
ကြည့်ငြိမ်ငြိမ်ထဲမှာ ရောင်စုံသစ်ရွက်ရဲ့ အရိပ်ကလေးများ ကျနေတာကို မြင်လိုက်
ရမှဖြင့်၊ ဩော် ... အလှဆိုတာ ဤအရာပါတကားလို့ ဆိုမြည်မိပါတယ်။
“သစ်ရွက်ရော်ရီ၊ ဣန္ဒနီဝယ်၊ သီဂီတစ်ဝက်၊ ဘက်၍ဆေးစုံ၊ ခြယ်သောပုံသို့”
ဆိုတဲ့ ရှင်ဥက္ကမကျော် တောလားကိုလည်း ပြေးပြေးပြီး သတိရမိပါတယ်။ မိုးမခ
ပင်ကလေးတွေ တန်းစိုက်ထားတဲ့ မြစ်ဘေးမှာ အပျင်းပြေ ငါးမျှားနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
တွေလည်း မလှုပ်မရှားနဲ့ တစ်မျိုး စိတ်ရွှင်စရာပါပဲ။ မြစ်ထဲမှာ ငန်းကြီးတွေ
ကူးနေကြတာကလည်း ကျက်သရေတစ်ခုပါပဲ။ ရေကြက်ကလေးတွေကလည်း
လူမြင်ရင် ရှက်ပြီး ချုံထဲ ဝင်ပြေးကြ။ အဲဒီလို လေကြမ်းကြီး တိုက်၊ သစ်ရွက်တွေ
ရော်၊ မြစ်ထဲမှာ ငါးမျှားကြ၊ သာယာတဲ့ နွေလရဲ့ နောက်ပိတ်ခွေး သရဒရာသီ
အတွင်းမှာပဲ တက္ကသိုလ်ကြီး ဖွင့်ပါတယ်။

ကျောင်းတိုက်အတွင်း နေရမဲ့ ကျောင်းသားကလည်း ကိုယ့်ကျောင်းမှာ
ကိုယ့်အခန်း ရွေး။ ကျောင်းတိုက်ကြီးတွေမှာ စကောက် (SCOUT) ခေါ်တဲ့ ကျောင်း
အစေခံတွေနဲ့ ကျောင်းသားတွေဟာ ဟိုလှေကားက တက်၊ သည်လှေကားက
ဆင်း။ ဟိုအခန်းကြည့်၊ သည်အခန်းကြည့်ပြီး နှစ်သက်ရာ အခန်းတွေကို ရွေးကြ
တာပဲ။ တစ်ခါတလေ ကျောင်းသား အမေ၊ နှမတို့လည်း ပါလာတယ်။ အခန်းကို
ခင်းကျင်း ပြင်ဆင်ပေးကြတယ်။ အခန်းရပြီးရင် မြို့ထဲထွက်၊ ဈေးသွား၊ အိပ်ရာ
ခင်း၊ ခေါင်းအုံးစွပ်၊ မျက်နှာသုတ်ပဝါ ဝယ်၊ လက်ဖက်ရည် ကော်ဖီသောက်ဖို့
ရေနွေးကရား၊ လက်ဖက်ရည်အိမ်၊ လက်ဖက်ရည်ပန်းကန်နဲ့ ထောပတ်ခွက်၊

ရာမြင့်စာအုပ်တိုက်

သားလှီးမား၊ ခက်ရင်း၊ ဇွန်း စတဲ့ ကျောင်းသားပရိက္ခရာတွေကို ဝယ်။ အခန်းနံရံ ပေါ်မှာ ချိတ်ဖို့ အရုပ်ကားတွေ ဝယ်။ အဲဒီ ပစ္စည်းတွေကို ဝယ်ပြီး အခန်းထဲမှာ အမေတို့၊ နမတို့ ပါလာရင် သူတို့က စီစဉ်ခင်းကျင်း ပေးတာပဲ။ မပါရင်လည်း စကောက်က လုပ်ပေးတာပဲ။

အဲ... ဒီအတွင်းမှာ မိမိတို့ရဲ့ ကျောင်းသားဂုဏ်ထူးအလိုက် ဝတ်လုံဝယ်ရ သေးတယ်။ စကောလားရှစ်ဆုကို ရလာတဲ့ ပညာတော်သင် ကျောင်းသားက ခြေမျက်စေ့ထိလောက်အောင် ရှည်တဲ့ ဝတ်လုံအနက်ကြီးကို ဝယ်ပြီး ဟန်တစ်လုံး ပန်တစ်လုံး ဝတ်။ မိဘပစ္စည်းနဲ့ လာရတဲ့ သာမန်ကျောင်းသား (ကွန်ဗန်နာ) လို့ ခေါ်တာကတော့ ခါးဖုံးရုံလောက်ရှိတဲ့ ဝတ်လုံကလေးကို ဝတ်တယ်။ သိပ္ပံကို ဝတ်တော့ သာမန်ကျောင်းသားဝတ်လုံကို ဝတ်လုံခါးပြတ်လို့တောင် ခေါ်တာပဲ။

အဲ... ဒီလို ဝယ်ရ ခြမ်းရလို့ မောနေပေမဲ့ ကျောင်းသားသစ်တို့ရဲ့ သဘောအတိုင်း မောမှန်းမသိဘဲ ညနေချမ်းဆို ရုပ်ရှင်ရုံတို့၊ ဇာတ်ရုံတို့ကို ပြေးပြီး ပွဲကြည့်လိုက်သေး တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျောင်းသားသစ်ဆိုရင် တယ်ပြီး ရဲရဲတင်းတင်း မရှိဘူး။ ရှိုးတိုး ရှန်တန်နဲ့။ ကျောင်းဝင်းတွင်း၊ ကျောင်းတိုက်တွင်း နေရမယ့် ကျောင်းသားတွေက အဲဒီလို အလုပ်ရှုပ်နေတုန်း အိမ်ငှားနေရမယ့် ကျောင်းသားတွေကလည်း ငှားအိမ် အုပ်ချုပ်ရေးဌာနက ပေးလိုက်တဲ့ အိမ်လွတ်စာရင်းကို ကြည့်ပြီး မြို့လှည့် အိမ်ရှာ ရတာပဲ။ ငှားအိမ်ဆိုပေမယ့် အိမ်တိုင်းမှာ ကျောင်းသားမနေရဘူး။ တက္ကသိုလ်က အသိအမှတ်ပြုပြီး လိုင်စင်ပေးထားတဲ့ အိမ်မှာသာ နေရတယ်။

အောက်စဖို့ကို ကောင်းကောင်းမသိတော့ လမ်းရှာရခက်တယ်။ တစ်ခါ တလေ အရှေ့ပိုင်းမှာရှိတဲ့ လမ်းကြားကလေးကို အနောက်ပိုင်းမှာရှိတယ် ထင်လို့ လိုက်ရှာ၊ ခြေကို ဆတ်ခေါက်လိုက်လို့ မတွေ့ရဘူး။ နောက်ဆုံး တွေ့ပြန်တော့ လည်း သူများက ဦးသွားပြီလို့ အဆိုခံရလို့ ခံရ။ အိမ်ရှာရတာ မောစရာကြီးပါ။ သဘောကျတဲ့ အိမ်လွတ်ကို တွေ့ပြန်တော့လည်း အိမ်ရာနဲ့ နံနက်စာ (BED AND BREAKFAST) အတွက် သျှိုလင်ငါးဆယ်လို့ အိမ်ရှင်မအိုက တောင်း။ လေးဆယ် ပေးမယ်လို့ ဆစ်။ စကားပြော မတည့်ဖြစ်၊ စိတ်ဆိုးပြီး နောက်တစ်အိမ် ရှာ။ ၄၀ နဲ့ နေပါ။ ဒါပေမဲ့ ရေချိုးရင် ပိုက်ဆံပေးရမယ်၊ မီးဖိုတဲ့အခါ ကျောက်မီးသွေးဖိုး ကျသလောက် ပေးရမယ်လို့ ဆို။ စိတ်ညစ်စရာကြီး။ နောက်ဆုံး ခြေကုန်လက်ပန်း ကျခါမှ တွေ့ရာအိမ်မှာ ငှားနေရတော့တာပဲ။ ငှားအိမ်မှာ နေရတဲ့ လူအတွက်တော့ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ ဝယ်ဖို့ မလိုဘူး။ အိမ်ရှင်မက အကုန် ပေးတယ်။ ဒီတော့ ဝတ်လုံတို့၊ ဦးထုပ်တို့ကိုသာ ဝယ်ပြီး နောက်တစ်နေ့ သိမ်ဝင်ဖို့ကို စောင့်ရတယ်။ သိမ်ဝင်ရတယ် ဆိုတာက နားလည်လွယ်အောင် ပြောတာပါ။ ကျောင်းသားသစ်

တိုင်း DIVINITY SCHOOL ဆိုတဲ့ အဆောက်အအုံကို သွားပြီး ဒုတိယ အစိပတီ ရှေ့မှာ ကျမ်းကျိန်၊ တက္ကသိုလ် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်ထဲမှာ လက်မှတ် ထိုးပြီး တက္ကသိုလ်ရဲ့ သားတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်းကို အတိအလင်း ကြေညာရပါတယ်။ အဲဒီလို သွားရာမှာလည်း သာမန်အဝတ်အစားနဲ့ မသွားရဘူး။ အင်္ကျီအနက်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အညိုကို သော်လည်းကောင်း ဝတ်၊ ရုပ်အဖြူ ဝတ်၊ လည်စည်း (BOW) အဖြူစည်း၊ ဖိနပ်အနက်၊ ခြေအိတ်အနက် ဝတ်၊ ကျောင်းသား ကက်ဦးထုပ်ဆောင်း၊ ဝတ်လုံကိုဝတ်ပြီး သွားရပါတယ်။ အဲဒီလို ဝတ်တဲ့ ဝတ်စားပုံ ကို အကားဒမစ် ဒရက်(စ်)(ACADEMIC DRESS) လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ကျောင်း ဆရာများလည်း ဒီတိုင်း ဝတ်ရပါတယ်။ အောက်စဖို့မှာ နတ် အင်မတန် ကြီး ပါတယ်။ ဆရာကို တွေ့ချင်ရင် အဲဒီဝတ်စုံ ဝတ်သွားမှ တွေ့နိုင်တယ်။ စာမေးပွဲ စစ်တဲ့ ကျောင်း၊ ပိဋကတ်တိုက်တို့ကို သွားချင်ရင်လည်း ဝတ်ရတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ BOW အဖြူအင်္ကျီ၊ ဆောင်းဘီအနက်တော့ မလိုဘူး။ သိမ်ဝင်ရတဲ့အခါ၊ စာမေးပွဲ ဖြေရတဲ့အခါ၊ ဘွဲ့ယူရတဲ့ အခါများမှာသာလျှင် အကားဒမစ် ဒရက်စ် (ACADEMIC DRESS) ဆိုတဲ့ အဆောင်အယောင် အစုံကို ကျင်းပရတယ်။ သူကလည်း ဇာတ်အကြီးသား။ သူ့ကို ဝတ်ထားရင် ဆေးလိပ်မသောက်ရဘူး။ သောက်နေတာ ကို လူကြီးများ မိရင် သောက်တဲ့ ကျောင်းသားကို အပြစ်ပေးနိုင်တယ်။ ညအချိန် မတော် မြို့ထဲကိုထွက်ရင် ဝတ်လုံခါးပြတ်ကို ဝတ်ရတယ်။ အကယ်၍ မဝတ်မိဘဲ ထွက်တုန်း ပရောတာ (PROCTOR) ခေါ်တဲ့ တက္ကသိုလ် မဟာဒန်ဝန်နဲ့ တွေ့မှပြင် မင်း ဘယ်ကျောင်းကလဲ၊ မင့်နာမည် ဘာလဲ မေးပြီး မှတ်သွားတာပဲ။ နောက် တစ်နေ့ မဟာဒန်ဝန်ရုံးက ဆင့်စာ လာတာပဲ။ ရုံးရောက်ရင် မဟာဒန်ဝန်က တရားခံကို စစ်ဆေးမေးမြန်းပြီး ကျေနပ်လောက်အောင် မဖြေနိုင်ရင် ငွေဒဏ် ရိုက်တာပဲ။

အဲဒီလို အခန်းရွေး၊ အိမ်ငှား၊ အဆောင်အယောင် အစီးအနင်းတွေ ဝယ်၊ နောက်တစ်နေ့ သိမ်ဝင်ပြီးတယ် ဆိုရင်ပဲ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ် စာရင်းဝင် ကျောင်းသားတစ်ဦး အောင်အောင်မြင်မြင် ဖြစ်သွားတာပဲ။

ကျောင်းသားဟောင်း၊ ကျောင်းသားကြီး

အင်္ဂလိပ် ကျောင်းသားကလေးတွေဟာ တစ်ခါတလေ အင်မတန် ရယ်စရာ ကောင်းပါတယ်။ ဆယ်တန်းကျောင်းတွေမှာ နေတုန်းကတော့ ကျောင်းသား ကလေးပဲ။ တက္ကသိုလ် ရောက်လာတော့တောင် ကျောင်းသားကလေးစိတ် မပျောက်သေးဘူး။ လူချင်းယှဉ်မိရင် ကျွဲချစ်ဆူ တတ်ကဲ့လား မေးလို့မေး၊ BOYS

OWN PAPER ဖတ်မလားလို့ မေးလိုမေး။ ဒါပေမဲ့ တက္ကသိုလ်မှာ တစ်နှစ်လောက် မိုးခိုမိတယ် ဆိုရင်ပဲ လူပျိုကြီးဟန် စ ဆောင်ကြပြီး နှုတ်ခမ်းမွေးကို မရိတ်ဘဲ မွေးထားပြီး လူပျိုကြီး ဟန်ဆောင်။ ဆေးလိပ် မသောက်ဖူးဘဲနဲ့ ဆေးပြင်းလိပ်ကို ခဲလို ခဲ။ ဆေးတံကို သောက်လိုသောက်ပြီး လူပျိုကြီးဟန်ဆောင်ရင်၊ လမ်းလျှောက်ရင် ကြွကြွရွရွ ဟန်နဲ့ပန်နဲ့ လျှောက်။ နိုင်ငံရေးကို အပြောတင်းတင်း အငြင်း သန်သန်နဲ့ လိုက်စား။ သမဂ္ဂအသင်းမှာ စကားပြောနိုင်အောင် ကျင့်။ နတ်ရေကန် မှာ ရေချိုးလိုက်သလိုပဲ၊ ချက်ချင်း လူကြီးကလေး ဖြစ်သွားပါရော။ အဲဒီ တစ်ဝါရ၊ နှစ်ဝါရ ကျောင်းသားကြီးတွေကို ဖရက်ရှုမင်း(FRESHMEN) ခေါ်တဲ့ ကျောင်းသား သစ်တွေက အရိပ်တကြည့်ကြည့် ကြည့်ပြီး အားကျရ၊ အတုခိုးရ ဖြစ်နေတယ်။ သူတို့ ပြောသလို လိုက်ပြော၊ သူတို့ ဝတ်သလို လိုက်ဝတ်၊ သူတို့ ကျင့်သလို လိုက်ကျင့်ကြတယ်။

ညစာခန်း

အောက်စမို တက္ကသိုလ်မှာ ရှေးအစဉ်အလာက ဆင်းသက်ခဲ့တဲ့ ကျောင်းတိုက် ထမင်းစားခန်းကြီးထဲမှာ ညစာစားရတဲ့ စည်းကမ်းတစ်ခုဟာ ယခုထက်တိုင် အခိုင်အမာ တည်တံ့လျက်ပဲ။ တက္ကသိုလ်က ကျောင်းတိုက်တွေကို လှည့်လည် ကြည့်ရှုတဲ့အခါ ဘာကို ပြလေ့ရှိသလဲဆိုတော့ ကျောင်းတိုက်နဲ့ဆိုင်ရာ ဘုရား ရှိခိုးကျောင်းနဲ့ ထမင်းစားခန်းကြီးတွေကို အထူးလိုက်ပြလေ့ ရှိတယ်။ ထမင်း စားခန်း ဆိုပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ ဒီတက္ကသိုလ်ကျောင်းတိုက်က ထမင်းစားခန်း လို မဟုတ်ဘူး။ ဟောလ်(HALL) အရှည်ကြီး။ အပေါ်ကို မော့ကြည့်လိုက်ပြန်ရင် လည်း အမိုးဟာ မိုးထိမတတ် မြင့်တာပဲ။ ရောင်စုံမှန်တံခါးကြီးတွေကို တပ်ဆင် ထားလေ့ရှိတယ်။ နံရံပေါ်မှာတော့ ကျောင်းတိုက်ကြီးကို စပြီး တည်ထောင်တဲ့ ကာဒင်နယ် ဝူလဇီ(CARDINAL WOLSEY) တို့လို ဆရာတော်ကြီးများ ပုံ၊ ကျောင်း ဒါယကာ အဋ္ဌမမြောက် ဟင်နရီဘုရင်တို့လို ရေမြေ့ရှင် မင်းတရားကြီးများပုံ၊ အယ်လစ်ဇဘက် ဘုရင်မကြီးတို့လို ကျောင်းဒါယကာမများပုံ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီး မောင်းများပုံ၊ ဂလက်စတု(GLADSTONE)တို့လို နာမည်ကျော် ကျောင်းသားကြီး များ ပုံတွေကို ချိတ်ဆွဲထားပါတယ်။ ထမင်းစားခန်းမကြီးရဲ့ ထိပ်မှာ တစ်မိုက် လောက်၊ တစ်ထွာလောက် မြင့်တဲ့ သံဃာစင် လုပ်ထားပြီး။ ထမင်းစား စားပွဲကြီး ခင်းထားပါတယ်။ အဲဒီစားပွဲကို ဟိုင်းတေးဘဲလ် (High Table) ခုံမြင့်လို့ ခေါ် တယ်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးတို့၊ ပါမောက္ခတို့၊ သုခမိန်တို့၊ ထင်ရှားကျော်စောတဲ့ စည်သူကြီးများတို့ဟာ အဲဒီခုံမြင့်မှာ စားတယ်။ အဲဒီ ခုံမြင့်ဆီက နေပြီးတော့

စားပွဲရှည်ကြီးနှစ်တန်းကို ဟောလ်(Hall) နံရံနဲ့ ယှဉ်ပြီး ခင်းထားတယ်။ အဲဒီမှာ ကျောင်းသားတွေ စားရတယ်။ အဲဒီမှာမှ တော်နေရာ၊ ဒူးနေရာ ခွဲထားပြန်သေး တယ်။ ဝတ်လုံရှည် ရတဲ့ ပညာတော်သင် ကျောင်းသားများက တစ်ခုံ၊ ဂုဏ်ရှိတဲ့ ကျောင်းသားကြီးများက တစ်ခုံ၊ ကျောင်းသားသစ် ကျောင်းသားဟောင်း ရောစား တာက တစ်ခုံ စသည်ဖြင့် ခွဲထားတတ်ပါသေးတယ်။ အဲဒီလို ခမ်းနားကြီးကျယ်တဲ့ ခန်းမကြီးထဲမှာ မင်း၊ မိဖုရား၊ ပညာရှိ၊ မှူးမတ်တို့ ရပ်ပုံတွေကို ကြည့်ပြီး သုခမိန် တွေနဲ့အတူ ထမင်းစားရတော့ တချို့ ကျောင်းသားတွေများလည်း သွေးကြီး ကောင်းကြီးကြပေလိမ့်မယ်။ ဟိုအချို့လည်း ဇာတိဗာန် တက်ကြွကောင်း တက်ကြွ ပေလိမ့်မယ်။ ကျောင်းတိုက် အစီးသီးမှာ ရှိတဲ့ ထမင်းစား ခန်းမကြီးတွေထဲမှာ ခရစ်စံစ်ချပ်(Christ Church)က ခန်းမကို ကျွန်တော်ဖြင့် သဘောအကျဆုံးပဲ။ ခရီးသည်တွေ၊ ဘုရားဖူးတွေ လာကြည့်တဲ့အခါ အလကား မကြည့်ရဘူး။ ငွေပေးမှ ကြည့်ရတယ်။ မီးဖိုချောင်ထဲ ဝင်ကြည့်ပြန်ရင်လည်း နွားကောင်လုံးကင်တဲ့ တံခို ကြီးတွေ ရှေးပဝေဏီက ဆင်းသက်ကျန်ရစ်ခဲ့တာကို မြင်ရပါတယ်။ တခြား ရာဇဝင်ကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ထင်ရှားကျော်စောတဲ့ ပစ္စည်းတွေလည်း အများ အစား ပါပဲ။

အထက်က တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဝတ်စုံ အကားဒမစ်ဒရက်စ် (ACADEMIC DRESS) နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဇာတ်ကြီးသလို၊ နတ်ကြီးသလို ညစာ ထမင်းစားခန်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့လည်း ဇာတ်ကြီးပါသေးတယ်။ နတ်ကြီးပါ သေးတယ်။ ကျောင်းသားတိုင်း တနင်္ဂနွေတစ်ပတ်မှာ အဖျင်းဆုံး ၅ ခါ စားရပါ တယ်။ ညစာစားတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးကတော့ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး မိတ်ဖွဲ့ရေးပါ ပဲ။ နေ့ခင်းအခါများမှာတော့ ကိုယ့်ကိုစွန့်ကိုယ် သွားလာနေရလို့ အခန်းချင်း ကပ်နေတဲ့ ကျောင်းသားတောင် အသိမိတ်ဆွေ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ထမင်းစားခန်း ကျမှသာ မိတ်ဆွေဖြစ်ရပါတယ်။ ထမင်းစားခန်းထဲမှာ ညစာစားရင်း၊ စကားပြော ရင်း၊ ဘီယာသောက်ရင်းနဲ့ မိတ်ဆွေဖြစ်ပြီး ခင်မင်ကျွမ်းဝင် သွားရတာပါပဲ။ အဲ ဇာတ်ကြီးပုံ၊ နတ်ကြီးပုံက ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ကာ ဆိုင်ရာဝတ်လုံကို ဝတ်မလာ ဘဲနဲ့ ဘယ်ကျောင်းသားမှ အခန်းကြီးထဲဝင်ပြီး ထမင်းမစားရဘူး။ ထမင်းစားတဲ့ အခါမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှတစ်ပါး တခြားဘာသာစကားကို မပြောရဘူး။ ကြမ်းတမ်းရင့်သီးတဲ့ စကားမျိုးကိုလည်း မဆိုမပြောရဘူး။ ပေါင်မုန့်ကို ဟိုသည် လည်း မပစ်ရဘူး။ တခြား အလားတူ အပြစ်တွေလည်း ရှိသေးတယ်။ အကယ်၍ တစ်ဦးတစ်ယောက်သော ကျောင်းသားဟာ မသိလို့ဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ မေးမှား၍ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒီ အပြစ်တစ်ခုခုကို ကျူးလွန်မိရင် စားပွဲမှာ အတူထိုင်နေတဲ့

ကျောင်းသားကြီး တစ်ဦးဦးက တရားခံကို ဒဏ်ပေးတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ စကော့စ် (Scorce) လုပ်တယ်လို့ ခေါ်တယ်။ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ် “သေခီယ” ဆိုကြပါစို့။ ဘယ်လို ဒဏ်ပေးပြီး ဘယ်လိုဒဏ် ထမ်းရသလဲဆိုတော့ ဒေသ အလိုက်တော့ ကောင်းပါတယ်။ မြန်မာမျက်စေ့နဲ့တော့ ရယ်စရာပါပဲ။ ကျွန်တော် တို့ ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ ကိုရင်ဝတ်တုန်းက ဒဏ်ထမ်းရတာကတော့ သဲဒဏ်၊ ရေဒဏ်ရယ်လို့ သဲထမ်းရ၊ ရေထမ်းရ၊ မြက်နှုတ်ရ လုပ်ကြရပါတယ်။ သူတို့က တော့ တရားခံကို ဘီယာ အသောက်ခိုင်းတယ်။ ကျန်တဲ့ စားပွဲအတူစား ကျောင်း သားတွေကို ဘီယာ အတိုက်ခိုင်းတယ်။ အကယ်၍ တရားခံက အယူခံလိုရင် ခံရပါရဲ့။ ခုံမြင့်ကြီးမှာ ထိုင်နေတဲ့ ကျောင်းအုပ်ကြီးထံမှာ သော်လည်းကောင်း၊ တခြား သုခမိန်တစ်ဦးဦးထံမှာ သော်လည်းကောင်း အယူခံနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အယူခံရာမှာ အင်္ဂလိပ်စကားနဲ့ပြောပြီး အယူမခံနိုင်ဘူး။ လက်တင်ဘာသာ (Latin) နဲ့ ပြောပြီး အယူခံမှ တရားသူကြီးက အမှုကို လက်ခံပါတယ်။ ဒီတော့ လက်တင် (Latin)ကို ထွန်းထွန်းပေါက်ပေါက် မလေ့လာတဲ့ ဒီခေတ်ကြီးမှာ ဘယ်ကျောင်း သား အယူခံနိုင်ပါ့မလဲ။ ဒါကြောင့် အပြစ်ကျူးလွန်မိရင် ဒဏ်ပေးခံရတာပဲ။

အဲ... တရားခံဟာ ဘယ်လို ဒဏ်ထမ်းရသလဲဆိုတော့ အဆမတန်ကြီးတဲ့ ဘီယာခွက်ကြီးထဲမှာ ဘီယာအပြည့် ထည့်စေပြီး တစ်ကျိုက်တည်းနဲ့ အကုန် သောက်ရရှာတယ်။ တစ်ကျိုက်တည်းနဲ့ အကုန်သောက်နိုင်ရင် တရားခံဟာ အပြစ်မှ လွတ်သွားရုံမက သူ့လက်ဝဲဘက်မှာ ထိုင်တဲ့ ကျောင်းသားကို ဒီဒဏ်မျိုး သူက တစ်ဆင့် ပေးနိုင်သေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကုန်အောင်သောက်နိုင်သူ အင်မတန် ရှားပါတယ်။ မကုန်နိုင်ရင် ဘာလုပ်ရသလဲ ဆိုတော့ သူထိုင်တဲ့ စားပွဲမှာရှိတဲ့ ကျောင်းသားဟူသမျှကို အဲဒီခွက်ထဲမှာ ကျန်တဲ့ဘီယာကို တစ်ယောက်တစ်လှည့် လက်ဝဲရစ်လှည့်ပြီး သောက်စေရပါတယ်။ ကုန်ကျစရိတ်ကို တရားခံက ခံရပါ တယ်။ အဲဒါက ညစာစားခန်းမှာ ပေးတဲ့ဒဏ် ဖြစ်ပါတယ်။

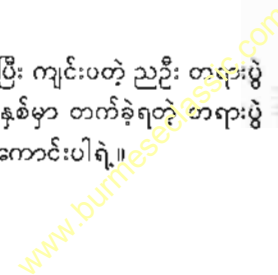
လက်ဖက်ရည်သောက် ဖိတ်

အဲဒီလို ထမင်းစားရင်းနဲ့ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် စကားပြော၊ အသိဖြစ်ကြ တယ်။ နက်ဖြန်ညနေ ကျုပ်အခန်းမှာ လက်ဖက်ရည် လာသောက်ပါလို့ ဖိတ်ခေါ် ကြပြီး ဝါသနာပါရာ အကြောင်းများကို ဆွေးနွေးကြပါတယ်။ ထမင်းစားပြီး Common Rooms ခေါ်တဲ့ ဧည့်ခန်းမှာ စုကြတယ်။ အဲဒီအခါ အသင်း အကျိုး ဆောင်တွေက သူတို့အသင်းတွေမှာ ဝင်ဖို့ တောင်းပန်ကြတယ်။ ကွန်ဆာဗေးတစ် အသင်း၊ လစ်ဘရယ်လ်အသင်း၊ လေဘာအသင်းဆိုတဲ့ အသင်းကြီးတွေ။ ဖက်စစ် အသင်း၊ နာဇီအသင်း၊ ပဆစ်ဖစ်(Pacifist) ငြိမ်းချမ်းရေးအသင်း အစရှိတဲ့

အသင်းကလေးတွေ။ အဲဒီလို လက်ဝဲဂိုဏ်း၊ လက်ယာဂိုဏ်း နိုင်ငံရေးအသင်း တွေကလည်း အများအစား။ အောက်စဖို့ဂရု (OXFORD GROUP)လို ဘာသာရေး အသင်းတွေကလည်း အပုံ။ တူရိယာအသင်း၊ ပန်းချီအသင်း၊ ဇာတ်ကတဲ အသင်း တွေလို သုခုမ ပညာဘက်ဆိုင်ရာ အသင်းတွေကလည်း မနည်းဘူး။ ရုက္ခဗေဒ အသင်း၊ တိရစ္ဆာန်ဗေဒ အသင်းတွေလို ဟာတွေကလည်း အနန္တ။ ဘောလုံး အသင်း၊ လှေအသင်း၊ ခရစ်ကက်အသင်းတွေလို ကစားခုန်စား အသင်းတွေက လည်း တစ်ပြုံကြီးပဲ။ တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂကလည်း လာလိုက်သေးရဲ့။ အဲဒီ အသင်း တွေမှာ ဣိယံကြိုက်ရာ ခွေးဝင်ကြတာပဲ။ ငွေတော့ အင်မတန် ကုန်တာပေါ့။ ထိထိရောက်ရောက် လိုက်စားနိုင်ရင်တော့ အကျိုးရှိပါတယ်။ မလိုက်စားနိုင်ရင် တော့ အလကားပါပဲ။ အသင်းမျိုးစုံဝင်ပြီး လူလည်လုပ်နေတဲ့ ကျောင်းသား အချို့ကိုလည်း တွေ့ဖူးပါရဲ့။ ဖိုးပါချင်တွေပေါ့။ နေရာတကာမှာ တွင်ကျယ်နေကြ တာပဲ။ အဲဒီအခါမှာ ကျောင်းသားသစ်တွေ အထဲက စကားပြော တော်တဲ့သူ၊ ပညာတော်တဲ့သူ၊ ကစားတော်တဲ့ သူတွေကို ရွေးတာပဲ။ အောက်စဖို့မှာ လှေခတ်တဲ့ အတတ်ကို အထူးအရေးပေးပါတယ်။ ကျောင်းသားကြီးတွေက ကြီးကြီးစားစား ချောမော့ပြီး ကျောင်းသားသစ်တွေကို လှေခတ်အောင် သိမ်းသွင်းယူ၊ စိတ်ရှည် လက်ရှည် သင်ပေး၊ ရန်ကုန်ကျောင်းတွေမှာ ဘောလုံးကန်တာကို ဂရုစိုက်သလို ဟိုမှာ လှေခတ်တာကို ဂရုစိုက်ပါတယ်။ ညနေ ၂ နာရီလောက် မြစ်ဘေး လျှောက် သွားရင် လှေတွေ၊ တက်တွေကို အများကြီး မြင်ရပါသည်။ အစုန်အဆန် ခတ်နေ လို့နာကြတာ ကြည့်လိုက် ကောင်းပါဘိသနဲ့။ ရှေး အင်းဝ ကောင်းစားစဉ်က ဧရာဝတီမြစ်ထဲမှာ လှေလှော်ပြိုင်ကြ၊ တက်ရေးပြကြတာဟာ ဒီလိုပဲ နေပေလိမ့် မယ်လို့တောင် တွေးမိပါတယ်။ လှေခတ်ကောင်းတဲ့ ကျောင်းသားဆိုရင် အင်မတန် မျက်နှာရှိတာပဲ။ သူတို့အတွက် ထမင်းစားပွဲသတ်သတ် ပေးတယ်။ ဘယ်အချိန် အိပ်ရာဝင်ပြီး ဘယ်အချိန် အိပ်ရာထရမယ်၊ ဆေးလိပ် ဆေးတံ မသောက်ရဘူး၊ ဘီယာ တစ်နေ့ကို ဤမျှပဲ သောက်ရမယ် ဆိုတဲ့ ပညတ်ချက်တွေကိုလည်း စောင့်ရှောက်ရတယ်။ Michaelmas Term ခေါ်တဲ့ ပထမကျောင်းပတ် တစ်ခုလုံးမှာ အလှော်အခတ် ကျင့်နေကြတာပဲ။ မိုးရွာ မရှောင်၊ နှင်းကျ မရှောင်၊ အတော် ပင်ပင်ပန်းပန်း ကျင့်ကြပါတယ်။

တရားပွဲများ

အဲဒီအတွင်းမှာ အသင်းအသီးသီးက ကမကထပြုပြီး ကျင်းပတဲ့ ညဦး တရားပွဲ တွေကလည်း ရှိသေးတယ်။ ကျွန်တော် ရောက်စနစ်မှာ တက်ခဲ့ရတဲ့ တရားပွဲ အချို့ အကြောင်းကို ပြောပြရမှည့် သဘောပေါက်ကောင်းပါရဲ့။

ဟိုအခါက တရုတ်ပြည်နဲ့ ဂျပန်ပြည် အချင်းဖြစ်ပွားစပဲ။ တရုတ်များကို သနားတာနဲ့ အင်္ဂလိပ်များက တရုတ်ပြည်အကြောင်းကို ဟောကြား ပြောကြား ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ဟယူစစ် (REV. R. Hughes)ဆိုတဲ့ ဆရာကြီး ဟောတဲ့ တရားဟာ အတော် ဖုံလင်ပါတယ်။

တစ်ညနေတော့ သမဂ္ဂအသင်းမှာ ဝင်စတန်ချာချီ ဟောတဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ခေတ် ကမ္ဘာ့ ပေါ်လစိတစ် ဆိုတဲ့ တရားပွဲကို တက်ခဲ့ရပါတယ်။

တစ်ညနေတော့ လောရင်စီဘင်ယန် (Laurence Binyon) ဟောပြောတဲ့ အိန္ဒိယ ပန်းချီပညာအကြောင်း တရားကို နာရပါတယ်။ ဘုံဘိုင်နယ် အန္တေ့ဂူ အတွင်းက ဗုဒ္ဓဘာသာ ပန်းချီကားများ အကြောင်းကို စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဟောပြော ပါတယ်။

တစ်နေ့လယ်တော့ကာ ဒေါက်တာ ဒီ-တီ-ဆူရုကီး (DR. D.T. Suzuki) ဟောတဲ့၊ ဂျပန်ပြည်မှာ ကျင့်ကြံအားထုတ်တဲ့ ဇင် ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း တရားပွဲ ကို တက်ခဲ့ရပါသည်။ အဲဒါဟာ ကျွန်တော်တို့ တက်မိသမျှ တရားပွဲလောက် ရှိပါသေးတယ်။ တခြား တရားပွဲတွေ အများကြီး ရှိပါသေးရဲ့။

ကပ္ပဲ၊ ရုပ်ရှင် စသည်

စိတ်ရွှင်မြူးဖွယ် ပွဲအသီးသီးလည်း ရှိပါသေးတယ်။ အောက်စဖို့မှာ ရုပ်ရှင်ရုံ ငါးရုံ ရှိပါတယ်။ လေးရုံမှာတော့ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်ကားတွေကိုပဲ ပြတယ်။ စကားလား (Scala)ခေါ်တဲ့ ရုံမှာတော့ကာ ပြင်သစ်တို့၊ ဂျာမန်တို့၊ ရုရှားတို့ ဆိုတဲ့ နိုင်ငံခြားမှာရိုက်တဲ့ နိုင်ငံခြား ရုပ်ရှင်ကားများကို ပြပါတယ်။ အဲဒီရုပ်ရှင်ရုံကို သွားရင်ဖြင့် အတော် ဒေသန္တရ ဗဟုသုတ တိုးနိုင်တာပါပဲ။ နောက်ပြီး ဇာတ်ရုံ နှစ်ခု ရှိပါသေးတယ်။ နယူးသီယေးတား (New Theatre)ဆိုတာမှာတော့ လန်ဒန် မြို့မှာ ကျော်ကြားတဲ့ ဇာတ်အမျိုးမျိုး၊ မျက်လှည့်အမျိုးမျိုး၊ ဆပ်ကအမျိုးမျိုး ကို ခင်းကျင်းပြသပါတယ်။ ပလေးဟောက်စ် (Play House)ဆိုတဲ့ ဇာတ်ရုံမှာ တော့ကာ အင်္ဂလိပ်ဇာတ်၊ နိုင်ငံခြားဇာတ်တွေကို အောက်စဖို့မှာ အခြေတည်နေတဲ့ ကချေသည်တစ်စုက ခင်းကျင်း ကပြပါတယ်။ ဘားနတ်ရှော့ ရေးတဲ့ဇာတ်၊ အစ်ဖ်ဆင် (Ibsen)ရေးတဲ့ဇာတ်၊ မော်လရဲ ရေးတဲ့ဇာတ်၊ ရှိတ်စပီးယား ရေးတဲ့ ဇာတ် ဆိုတဲ့ နာမည်ကျော် ဇာတ်တွေကို ခင်းကျင်းလေ့ ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို ဇာတ်ရုံတွေ၊ ဇာတ်တွေ ကြားမှာမှ အောက်စဖို့ ယူနီဗာစီတီ ဒရာမားတစ် ဆိုဆိုင်တီ (Oxford University Dramatic Society) ဆိုပြီး ကျောင်းသားများကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက် ကပြတဲ့ ဇာတ်အသင်းတစ်ခု ရှိပါသေးတယ်။ ကျောင်းတစ်ပတ်မှာ

တစ်ကြိမ် တစ်ကြိမ် ဇာတ်ခင်းလေ့ ရှိပါတယ်။ ကျောင်းသားများ ကိုယ်တိုင် ကပြနိုင်သော်လည်း ကျောင်းသူများကိုတော့ ကပြခွင့် မပြုဘူး။ ကျောင်းသူများ ကလည်း သူတို့ကို ကပြခွင့်ပေးဖို့ သင့်ပြီလို့ တက္ကသိုလ် အရာရှိများထံမှာ ဆုတုန်း ပူတုန်း၊ တောင်းဆိုတုန်းပါပဲ။ အဲဒီအချက်မှာ ကျွန်တော်တို့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က တစ်ပန်းသာပါတယ်။ ဒီတွင် မကသေးဘူး။ အောက်စဖို့တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂအသင်း မှာ ကျောင်းသူ မိန်းကလေးများ ဝင်ခွင့် မရကြဘူး။ အဲဒီအချက်မှာလည်းပဲ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နှမတော်များကဟာ အင်မတန် ကောင်းပါတယ်။

ဂီးဟောက်စ်ဒေး (GUY FAWKE'S DAY)

အဲဒီ ပထမကျောင်းပတ်မှာ Guy Fawke's Day ခေါ်တဲ့ မီးအိုးဖောက်၊ မီးပုံကြီးတွေ ပုံပြီး မီးရှို့တဲ့ ပွဲနေ့တစ်ခု ပါဝင်နေပါတယ်။ အရပ်ထဲမှာ ရှိတဲ့ တောင်စုတ်၊ ပလုံးစုတ်၊ အိပ်ရာစုတ်၊ စောင်စုတ်တွေကို လမ်းဆုံတွေမှာ စုပုံထားပြီး ညအောင် တယ် ဆိုရင်ပဲ မီးထင်းတိုက်တော့တာပဲ။ မီးပုံကြီးတွေ တဝင်းဝင်းနဲ့ အရပ်သားတွေ လည်း သောက်ကာစားကာနဲ့ အရပ်ထဲ လှည့်လည်ပြီး မီးအိုးဖောက်ကြ၊ တေး ဆိုကြ၊ ဆူကြ၊ ပူကြ လုပ်ကြတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ကျောင်းသားများကို ပါဝင်ခွင့် မပြုဘူး။ အရပ်သားနဲ့ ကျောင်းသား ရန်ဖြစ်တတ်လို့တဲ့။ အဲဒီ ညဦးအချိန်ဆိုရင် တက္ကသိုလ် မဟာဒန်ဝန်ဟာ သူ့နောက်လိုက်တွေနဲ့ လျှောက်ပြီး ဖမ်းတာပဲ။ အရပ်ထဲက မြို့စောင့် ပုလိပ်ကိုလည်း ဖမ်းနိုင်ခွင့် ပေးထားတာပဲ။ ကျောင်းသားတွေ အဲဒီအချိန် အဲဒီ အရပ်သားအုပ်ထဲမှာ မီးအိုးဖောက်နေတာကို သော်လည်းကောင်း၊ သောက်စားမူးယစ် အော်ဟစ်နေတာကို သော်လည်းကောင်း တွေ့ရင် ပုလိပ်က အနားလာပြီး ခင်ဗျား ဘယ်ကျောင်းကလဲ၊ ခင်ဗျားအမည် ဘာခေါ်သလဲလို့ မေးပြီး မှတ်သွားတာပဲ။ နောက်တစ်နေ့ ရုံးက သမ္မာန်စာလာ၊ ကျောင်းသားတွေ ရုံးတက်ရ၊ အမှုစစ်ခံရ၊ နောက်တစ်နေ့ကျတော့ သတင်းစာတွေထဲမှာ Lord မည်သူရဲ့ သား၊ မည်သည့် ကျောင်းတိုက်က အော်နာရေဘီလ် (Honourable) မည်သူကို ဒဏ်ငွေသုံးမတ် တပ်လိုက်သည် စတဲ့ သတင်းတွေ ထွက်လာတာပဲ။ အဲဒါကိုပဲ ကျောင်းသားတွေဟာ ဂုဏ်ယူဟန် ရှိတယ်။ သတင်းစာကို တကိုင်ကိုင်နဲ့ ရယ်ကာမောကာ ပျော်နေကြတာပဲ။

အဲဒီလိုနဲ့ပဲ အောက်တိုဘာလကုန်၊ နိုဝင်ဘာလဆန်း၊ ဒီဇင်ဘာလ ရောက်တာပဲ။ သစ်ရွက်တွေကြွေလို့ သစ်ပင်တွေလည်း ကျိုးတိုးကျဲတဲ့နဲ့ လေးကြမ်း ကြီးထဲမှာ ယိမ်းကာယိုင်ကာ လှုပ်ရှားနေကြ။ ရာသီဥတုကလည်း တစ်နေ့တခြား အုံ့ပိုင်းလာ။ ခုနစ်ရက်တစ်ပတ်မှီနေ့ကို တစ်ခါ မဖူးရချင်ဘူး။ ပူးရပြန်လည်း

မျက်စိတစ်မှိတ် လျှပ်တစ်ပြတ်ပဲ။ ရာသီဥတုကလည်း တစ်နေ့တခြား အေးလာတာပဲ။ စာကြည့်ခန်းထဲမှာ ကျောက်မီးသွေးနဲ့ မီးဖိုကြီးဖိုပြီး ချမ်းချမ်းနဲ့ စာကြည့်။ သုငယ်ချင်းတွေ စုပြီး လက်ဖက်ရည်သောက်၊ စကားပြော။ ဒီဇင်ဘာလလယ်လောက် ရောက်ရင်ပဲ ပိတ်နေအောင် မြို့နင်းတွေ ဝေလိုဝေ၊ နှင်းပွင့်မိုး ရွာလိုရွာ၊ ရေ ခဲလိုခဲ၊ အနေခက် အထိုင်ခက်အောင် ချမ်းတော့တာပဲ။ နှစ်သစ်ကူးဖို့ အချိန်လည်း နီးပြီ။ တနင်္ဂနွေ ရှစ်ပတ်လည်း ကုန်ပြီ။ တက္ကသိုလ်ကြီးကိုလည်း ပထမအကြိမ် ပိတ်လိုက်တာပဲ။ ကျောင်းသားတွေလည်း ဆိုင်ရာပြန်ကြ။ ကျွန်တော်တို့လို မိဝေ ဘဝေး သမားတွေသာ အောက်စဖို့မှာ သောင်တင်ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့မှာလည်း မြန်မာပြည်ကျေးဇူးကြောင့် ရထားတဲ့ငွေ ရှိလေတော့ နီးလင်းရာ၊ နေသာရာ ပြင်သစ်ပြည်တောင်ပိုင်းတို့၊ အီတလီပြည်တို့ဆိုတဲ့ မြေထဲပင်လယ်ကမ်းခြေ တစ်ဝိုက်ကို ခရီးထွက်ကြတော့တာပဲ။

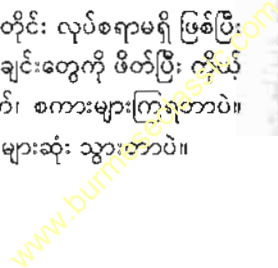
ဟစ်လာရီတမ်း (HILARY TERM)

ကျောင်းတစ်လလောက် ပိတ်ပြီး၊ ဇန်နဝါရီလ အလယ်လောက်ကျပြန်တော့ Hilary Term ဆိုတဲ့ ဆောင်းတွင်းအပတ် ဖွင့်ပြန်ရော။ အဲ...ဒီတော့ဖြင့် ဆောင်းလယ် ရောက်နေပြီမို့ အလွန်အေးတာပဲ။ မကြာခဏ နှင်းပွင့်မိုး ရွာလို့ ကြည့်လေရာမှာ နှင်းတွေဖွေးပြီး လှတော့ဖြင့် အင်မတန်လှတယ်။ အဲဒီနှင်းတွေ အရည်ပျော်ပြန်တော့ မြစ်တွေ၊ ချောင်းတွေ၊ နိမ့်ဝှမ်းရာ အရပ်တွေမှာ ရေတွေလျှံရော။ ကွင်းဘက်များ ကြည့်လိုက်မှဖြင့် ရေတွေ ဖွေးလို့။ မြန်မာပြည်က “ဝါဆို ဝါခေါင် ရေဖောင်ဖောင်” လို့ပဲ။ အဲ... ဒီအတောအတွင်း ဖြုန်းဆို အပြင်းအထန် အေးလိုက်မှဖြင့် ကွင်းတွေထဲမှာ ရေတွေ ခဲကုန်ရော။ တစ်ခါတလေ ရေခဲအထုဟာ ကြီးလွန်းလို့ စက်တစ်စီးလို့တောင် ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ အများအားဖြင့်တော့ အပေါ်ယံလောက်ပဲ ခဲတာ များတယ်။ အောက်စဖို့မှာ တစ်နေ့လုံး ကျောင်းမတက်ရဘူး။ နံနက် ၉ နာရီက နာရီပြန် တစ်ချက်အထိပဲ တက်ရတယ်။ ညနေပိုင်း တစ်ပိုင်းလုံး အားနေတာပဲ။ ဒီတော့ နေ့လယ်တစ်နာရီမှာ နေ့လယ်စာ စားပြီး လှေလှော်သူ လှော်၊ တခြားကစားမျိုးတွေကို ကစားသူ ကစား၊ ကျောင်းသားတွေဟာ တစ်မြို့လုံးမှာ နဲ့နေတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့တော့ လမ်းထွက်လျှောက်တာပဲ။ အဲ... ဒီအခါ အပေါ်ယံခဲနေတဲ့ ရေခဲချပ်တွေကို ခွာပြီး ဟို သည် ပစ်ကစားတာပဲ။ ခွာလိုက်ရင် မှန်ချပ်ကြီးလို ပါလာတာပဲ။ ပစ်ခွဲလိုက်ရင် မှန်လိုပဲ ကွဲတာပဲ။ အပေါ်ယံ ခဲနေတဲ့ ရေမျက်နှာပေါ်ကို ကျောက်ခဲကလေးများကို ပစ်လိုက်မှဖြင့် အသံကလေး သာသာယာယာ မြည်ပြီး ပြေးသွားလိုက်တာ ပျော်စရာပဲ။ တစ်ခါတလေတော့လည်း

အပြင်ထွက် လမ်းလျှောက်ရာမှာ ပျင်းတော့ အခန်းတွင်းမှာပဲ အောင်းနေတာပဲ။ ဝန်ထောက်လောင်း ကိုအုန်းမောင်တို့၊ ကိုဘကျော်တို့ ရှိတုန်းကတော့ Jesus College သူတို့အခန်းကို သွားပြီး၊ သစ်တော ဝန်ထောက်လောင်း ကိုကြည့်ပေးတဲ့ လက်ဖက်ခြောက်နဲ့ လက်ဖက်ရည်အကြမ်း တည်သောက်ရင်း မြန်မာပြည်နိုင်ငံရေးအကြောင်း ဆွေးနွေးကြ၊ ဘာသာရေးအကြောင်း ပြောကြ၊ အော်ကျယ်ဟစ်ကျယ် သီချင်းဆိုကြနဲ့ အချိန်ကို သုံးရတယ်။ တစ်ခါတော့ မီးဖိုထဲမှာ ငါးခြောက်ဖုတ်ပြီး မီးဖိုပေါင်ပေါ်တင်ပြီး ထုတာကို အောက်ခန်းက ကျောင်းသားက ဆူတုအုကိုတောင် ခံရပြုစွေးတယ်။

အဲ... ဒီနေရာမှာ ဘီလီယိုကျောင်းသားတွေ ဥပဒေ ရိုသေပုံ၊ အတ္တဟိတ ပရဟိတ စောင့်ရှောက်ပုံကို အနည်းငယ် မှတ်ချက်ကလေး ပြောပါရစေ။ ဘီလပ်က ကျောင်းသားတွေဟာ ဆူရာပူရာမှာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာကျောင်းသားတွေနဲ့ တယ် မထူးလှပါဘူး။ လှေပွဲပြီးစ အခါမျိုး၊ စာမေးပွဲပြီးစ အခါမျိုးလို တကြိတ်ကြိတ် ကြိုးစားပြီး တပင်တပန်းနေရတဲ့ အဖြစ်က လွတ်မြောက်လာခါစ အခါမျိုးမှာ အလွန် ဆူကြ၊ ပူကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မဆူရဘူး၊ မပူရဘူးလို့ တက္ကသိုလ် ဥပဒေအရ ကန့်သတ်ထားတဲ့ ကာလအတွင်းမှာဖြင့် အလွန် ဆူခဲ ပူခဲပါတယ်။ ဘယ်အချိန်က ဘယ်အချိန်အထိဟာ စာကြည့်ချိန်၊ သည်အချိန် အတွင်းမှာ ရေဒီယို မဖွင့်ရဘူး၊ စန္ဒရာ မတီးရဘူး၊ ဓာတ်စက် မကစားရဘူး၊ အော်ကျယ်ဟစ်ကျယ် မလုပ်ရဘူးလို့ ပညတ်ထားပါတယ်။ ပညတ်တဲ့အတိုင်းလည်း နာခံကြတာများသည်ကို တွေ့ခဲရပါတယ်။ အကယ်၍ ဒီပညတ်ချက်ကို ကျွန်တော်က မနာယူဘဲ ဆူရင် ကျွန်တော့် အခန်းနီးချင်း ကျောင်းသားက လာပြီး ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး သော်လည်းကောင်း၊ ရိုင်းရိုင်းပျပျ သော်လည်းကောင်း တားမြစ်ပါတယ်။ တားမြစ်တာကို ကျွန်တော် နားမထောင်ရင် ကျွန်တော်ဟာ လွန်သည်ထက် လွန်ပြီး သူတစ်ပါးရဲ့ ကြည့်ခြင်း၊ ဘျှင်ကော့ခြင်းကို ခံရပါတယ်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးထံကို တိုင်ရင်လည်း ကျွန်တော် အပြစ်ရောက်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော် ကြုံခဲ့ဖူးခဲ့သမျှကို ပြောရမယ်ဆိုရင် တားမြစ်ထားတဲ့ အချိန်အတွင်းမှာ ကျောင်းသားများဟာ ငြိမ်ကြပါတယ်။ ဥပဒေကို စောင့်ရှောက်ကြပါတယ်။ ဥပဒေကို ချိုးမိရင်လည်း အနားနီးချင်း အခန်းများကို သွားပြီး ကျွန်တော် ဆူမိ ပူမိတဲ့အတွက် ဝမ်းနည်းပါတယ်လို့ တောင်းပန်လေ့ ရှိပါတယ်။

အဲ... ဒီလို ရာသီဥတုက ကြမ်းတော့ ညနေတိုင်း လုပ်စရာမရှိ ဖြစ်ပြီး အင်မတန် ပျင်းစရာ ကောင်းတယ်။ ဒီတော့ သုငယ်ချင်းတွေကို ဖိတ်ပြီး ကိုယ်အခန်း၊ သူ့အခန်း လှည့်ပြီး လက်ဖက်ရည်သောက်၊ စကားများကြရတာပဲ။ အဲ... ဒီရာသီမှာ ရုပ်ရှင်တို့၊ စာစာအုပ်တို့ကိုလည်း အများဆုံး သွားတာပဲ။

ဟစ်လာရီတမ်း ဆုံးခါနီးတော့ လှေပွဲတစ်ခုကို ကျင်းပတယ်။ တော်ပစ်ဒစ်စ် (Torpids)လို့ ခေါ်တယ်။ ရှစ်ယောက်လောက် လှေကြီးတွေနဲ့ ကျောင်းတိုက်ချင်း ပြိုင်ကြတာပဲ။ လှော်တဲ့ ကျောင်းသားတွေမှာတော့ ကိုယ့်ကျောင်းအတွက် ကိုယ်ကြီးစားပြီး ချမ်းချမ်းတီးတီး လှော်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရာသီဥတုက ဆိုးလွန်းတော့ အခြား ကျောင်းသားတွေက ဂရုမစိုက်ပါဘူး။

အဲ ... ဒီလိုနဲ့ မတ်လ အလယ်လောက် ကျရင်ပဲ ကျောင်းတစ်ခါ ပိတ်ပြန်ရော။ အိစတာဗေကေးရှင်း (Easter Vacation) စ တာပဲ။ အဲဒီတော့လည်း ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ဥရောပတိုက် တောင်ပိုင်းကို ပြေးကြပြန်တယ်။

ထရီနီတီ တမ်း (TRINITY TERM)

ဧပြီလ ကုန်ခါနီးလောက်ကျမှ ကျောင်းတစ်ခါ ဖွင့်ပြန်တယ်။ အဲဒီအပတ်ကို Trinity Term လို့ ခေါ်တယ်။ ဧပြီလဆိုတော့ နှင်းစဲစ ပြုပြီ။ သစ်ပင်တွေမှာလည်း ပုရစ်ဖူးကလေးတွေ ဝေလို့။ ကျေးငှက်တွေလည်း ကြင်ဖော်တွဲပြီး ပျော်ပွဲခံစပြုတာပဲ။ မြစ်ထဲမှာလည်း ငါးတွေ မြူးစပြုပြီမို့။ အဲ ဒီအခါမှာ ငါးမျှားခွင့် မရဘူး။ တစ်နေ့တခြား နေကလေးက ပွင့်လာ၊ သစ်ပင်တွေက ဝေဆာလာ၊ ကျေးငှက်တွေက တေးတကြော်ကြော်နဲ့ ဥကြ၊ ပေါက်ကြ စည်ကားလာ။ မြစ်ထဲမှာလည်း ငါးပေါက်စလေးတွေ ကူးစ ပြုလာနဲ့၊ ပျော်စရာ ပျော်စရာ ပျော်စရာကြီး ဖြစ်လာတော့တာပဲ။ အဲ ဒီလို သာယာတဲ့ နွေဦးပေါက်ကလေးရဲ့ အရသာကို ခံစားရဆဲမှာ ဥရောပ စစ်ရိပ်စစ်ငွေ့ကိုလည်း မမေ့နိုင်တဲ့အတွက် အောက်ပါလင်္ကာ သုံးပုဒ်ကို တစ်ခါက ကျွန်တော် ရေးစီမိပါတယ်။

နွေဦးပေါက်စ

သူတို့ဆီမှာ ပုရစ်ဖူးကလေးတွေ ထွက်လာတာဟာ လက်အုပ်ချီထားသလို၊ ပဒုမ္မာကြာငုံကလေးတွေလို ထွက်တာ များပါတယ်။ အဲဒီ ပုရစ်ဖူးကလေးတွေဟာ ကောင်းကင်မှာ ထွန်းပနေတဲ့ နေမင်းကြီးကို ပူဇော်တာနဲ့ အင်မတန် တူပါတယ်။ နေမင်းဟာ အင်မတန်အေးတဲ့ ဘီလပ်နိုင်ငံဆီမှာတော့ ကျေးဇူးရှင်ကြီးပါပဲ။ တစ်ဆောင်းလုံး နေကို မမြင်ရသလောက် မှိုင်းအုံ့ ဝေရီနေတာဟာ “ဇူဝံမပေါ်၊ မမျှော်ပါရ၊ နေကိုတ လည်း၊ ဘယ်က ရှေ့နောက်၊ ဘယ်တောင်မြောက်ဟု၊ တွေးထောက် မမှန်၊ ဖန်ဖန်အုံ့ညှ၊ ကြံတိုင်းမောစွ”ဆိုတဲ့ ရတုအတိုင်းပါပဲ။ ဒီတော့ကာ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ “မသာလည်းတ၊ သာလည်းတ၊ ဖိုးလ ငွေစန္ဒာ” ဆိုသလို သူတို့ဆီမှာ “မသာလည်းတ၊ သာလည်းတ၊ နေမင်းသူရိယ” ဖြစ်ပါ

တယ်။ အဲဒီတော့ တစ်ဆောင်းလုံး အရိုးကျကျနဲ့ နေခဲရတဲ့ သစ်ပင်တွေဟာ နေမင်းကြီး ထွက်ပေါ်လာတော့ အရိုအသေ ပူဇော်သည့်အလား ပုရစ်ဖူးကလေးတွေနဲ့ လက်အုပ်ချီကြပါတယ်။ ဒါကြောင့်-

လက်အုပ်ချီ၍၊
စီရီကျစ်လျစ်၊ ပူးပုရစ်နှင့်
ရွက်သစ်စိုစို၊ တောထိုထိုသည်
နေကိုပူဇော် ကြသည်လော။

ရွက်ဖူး ရွက်သစ်ကလေးတွေနဲ့ တင့်တယ်တဲ့ သစ်ပင်တွေပေါ်မှာ ငှက်ကလေးတွေကလည်း တေးတကြော်ကြော်နဲ့ မောင်နှံစုံတွဲပြီး ပျော်ပွဲခံကြတာကလည်း ကြည့်နူးနှစ်သိမ့်စရာပါပဲ။ သူတို့တစ်တွေကလည်း တစ်ဆောင်းတွင်းလုံး နှင်းအောက်၊ ရေခဲအောက်၊ ရေအောက်မှာ မြက်မှ မပေါက်နိုင်လောက်အောင် ဒုက္ခကို ခံစားခဲ့ရတဲ့ ဤမဟာပီထဝီ မြေကြီးစာည်းဟူသော မိခင်ကြီးကို သူတို့ရဲ့ တေးတျာသံတွေနဲ့ ဖျော်ဖြေပြီး နေသလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့်-

သံစုံနှော၍
သောသောညာညာ၊ တီးမှုတ်ကာနှင့်
ကဗျာချီချီ၊ ငှက်ထိုထိုသည်
မြေကို ဖြေဖျော်ကြသည်လော။

ဥရောပတိုက်မှာ တစ်ဆောင်းလုံး ချမ်းချမ်းတီးတီး စိုစိုစွတ်စွတ်နဲ့ နေရတော့ လူတွေဟာ နွေရာသီကိုသာ တမ်းတ မျှော်လင့်နေကြတာပဲ။ နွေပေါက်ရင် ပင်လယ်ကမ်းခြေ သွားပြီး ရေချိုးမယ် ဆိုသူတွေကလည်း မရား၊ တောအနံ့ တောင်အနံ့ လှည့်လည်ပြီး လမ်းလျှောက်မယ် ဆိုသူတွေကလည်း အနန္တ၊ ဥယျာဉ်ထဲ ထွက်ပြီး နေပူဆာလှုံမယ် ဆိုသူတွေကလည်း အများပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ဘီလပ်မှာ ရှိတုန်းကဖြင့် ဆောင်းကုန်လို့ မိုးစဲလေသာ အခါကျပြီလား ဆိုရင် ဥရောပတိုက်ဆီက စစ်ရိပ်စစ်ငွေ့တွေ တက်လာတော့တာပဲ။ ဒီတော့ လူတွေဟာ မျှော်လင့်ထားသလို မပျော်နိုင်ကြတော့ဘူး။ မျက်နှာအိုကလေးတွေနဲ့ အင်မတန် သာယာတဲ့ ရေမြေတောတောင် ကျေးငှက်တိရစ္ဆာန်တွေ အကြားမှာ လူတွေဟာ မျက်နှာအိုနေတော့တယ်။ ဒါကြောင့်-

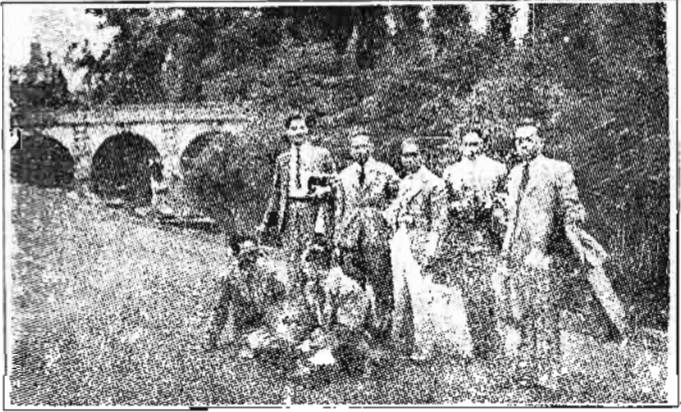
မဟုတ်မူ၍
ပူပင်ကြောင့်ကြ၊ မီးလျှံခလျက်
နေ့ညမဆို၊ မျက်နှာအိုသည်
လူကိုသရော် ကြသည်လော။

အဲဒီလိုနဲ့ မေလဆန်းရော။ မေလဆန်း တစ်ရက်နေ့မှာ မေလပွဲသဘင်ကို ခံကြတယ်။ အထူးအထွေတော့ မဟုတ်လှပါဘူး။ သို့သော်လည်း ရုပ်ရှင်ခေတ်၊ ရေဒီယိုခေတ်ကြီးမှာ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးများဟာ ရှေးစရိုက်၊ ရှေးထုံးစံကို မမေ့ဘဲ ပြန်ပြန်ကျင်းပတာတွေကို တွေ့ရတော့ အများကြီး ဝမ်းသာမိတယ်။ မေလ ၁ ရက်နေ့ အရုဏ်တက်တယ် ဆိုရင်ပဲ နှင်းဝေဝေကြားထဲမှာ လူထုကြီးတစ်ခုဟာ မော့ဒလင်ကျောင်းက မျှော်စင်ကြီးအနားမှာ စုဝေးနေတာကို တွေ့ရတာပဲ။ ချမ်းချမ်းတီးတီးနဲ့ လည်ပတ်ကို လှံအောင်ပတ်လို့၊ အေးတဲ့လက်ချင်း ဒီလိုပွတ်ပြီး၊ မျှော်စင်ထိပ်ကို မျှော်ကြည့်ရင်း နားစွင့်နေကြတယ်။ အတန်ကြာတော့ မျှော်စင်ပေါ်က ဝတ်တက်သံ ကြားရတာပဲ။ နှင်းဝေဝေ လေပြည်ထဲမှာ ဝတ်တက်သံ ကြားရတော့ ကြည့်နူးစရာပေါ့။ ဝတ်တက်သံ တိတ်သွားတော့ အရပ်သားတစ်စု ပလွေတိုကလေး မှုတ်၊ လက်ခုပ်ကလေး တီးပြီး ယိမ်းကကြတယ်။ ယိမ်းကတယ် ဆိုပေမဲ့ ယိမ်းကသလိုလို၊ သိုင်းကသလိုလိုပဲ။ ဖုတ်ဒင်္ဂ်စ် (Folk Dance)ခေါ်တာပေါ့။ အဲဒါနဲ့ နေလည်းထွက်၊ နှင်းလည်းစဲ၊ မေပွဲလည်း ပြီးတာပဲ။

ဒီလိုနဲ့ ရာသီဥတု သာယာလှိုက်တာ၊ ကြာတော့ မီးလင်းဖိုထဲ မီးမထည့်ဘဲ တောင် နေနိုင်ပါရော။ နေပူဆာ ထွက်ပြီး ထိုင်နိုင်လောက်အောင် နွေးလာရော။ အဲဒီတော့ဖြင့် မြစ်ထဲဆင်းပြီး ရေကူးတဲ့လူတွေ ကူးကြပြီ။ ရေကူးတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး မှတ်စရာကောင်းတဲ့ ရေချိုးဆိပ်တစ်ခု အောက်စဖိုးမှာ ရှိတယ်။ ပါဆင်စ်ပလဲရှား (Parson's Plasure) လို့ ခေါ်တယ်။ မြန်မာလိုတော့ “ဥပသကာ ပျော်မွေ့ရာ” ဆိုကြပါစို့။ အဲဒီရေဆိပ်ကို တစ်ဖက်က အပိတ် ကာထားတယ်။ တစ်ဖက်ကတော့

ရောဘတ်မိုးလ်၊ ဦးခင်မောင်လတ်၊ ဦးဘဆန်း၊
ဦးသန်းမြိုင်၊ ဦးဘကျော်၊ ဦးဝန်၊ ဦးဘမောင်

ကွင်းပြင်ကြီး၊ မယောခင်းတွေနဲ့ ပိတ်လို့။ အဲဒီဆိပ်မှာ ရေချိုးချင်ရင် ခြောက်ပဲနီ ပေးရတယ်။ တစ်နေ့နံနက် နေသာသာ ကျွန်တော့်ဆရာက ကားကြီးနဲ့လာပြီး ခေါ်လို့ ရေချိုးလိုက်သွားတယ်။ ရေချိုးဆိပ်ဝင်းထဲ ရောက်တော့ ကျွန်တော်ဖြင့် ထိတ်လန့်သွားတာပဲ။ ရေချိုးသူတွေမှာ အဝတ်အစား ဘာမှမရှိဘူး။ မိမွေးတိုင်း ဖမွေးတိုင်း နေကြတာပဲ။ ဒီလူတွေဟာ သာမန်လူတွေ မဟုတ်ပါဘူး။ ပါမောက္ခကြီးတွေ၊ သုခမိန်ကြီးတွေ၊ ကထိကတွေ၊ ကျောင်းသားကြီးတွေပါ။ ရှက်တတ်တဲ့ လူဆိုရင်တော့ အခက်ပေါ့။ သူတို့လို မိမွေးတိုင်း ဖမွေးတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ရေလဲနဲ့ ရေချိုးပြန်ရင်လည်း ရှက်စရာပဲ။ သူတို့လို ကိုယ်ချည်းစီး ချိုးပြန်တော့လည်း ရှက်စရာ။ ရှက်ရှက်ရှိလို မြစ်ထဲ ခုန်ချပြန်တော့လည်း ကူးနေတုန်းတော့ တော်ပါရဲ့။ အကူးရပ်တော့ ချမ်းလွန်းလို့ ဒုက္ခ။ ချမ်းလို့ ကုန်းပေါ်တက်၊ နေပူဆာလို့။ ရှက်လာပြန်တော့ ရေထဲ ခုန်ချ။ အဲဒီလိုပဲ ရေထဲ သက်ချည် တက်ချည်နဲ့ အချိန်ကုန်ရတာပဲ။ ကျွန်တော်တော့ ဒီနေရာကို တစ်ခါပဲ ရောက်ဖူးတယ်။ ဆရာလုပ်တဲ့ လူလည်း နောက် လာမခေါ်တော့ဘူး။

နေ့ဥတု အောက်စဖိုး သာယာပုံနဲ့ ပတ်သက်ပြီး၊ ဂန္ထလောကမှာ တစ်ခါက ရေးဖူးတာကို ဖတ်ပြပါရစေ။ ဖတ်ပြီးတဲ့လူများ ရှိရင်လည်း သည်းခံပြီး နားထောင်ပေတော့။

အောက်စဖိုး တက္ကသိုလ်

ဤတက္ကသိုလ်မြို့ကား အိုက်ဆစ်နှင့် ချာဝယ်ခေါ် မြစ်နှစ်စင်းတို့ ဆုံရာ ဒိုးအပ်မြေ မြစ်ဝှမ်း၌ တည်ရှိသည်။ ဤမြစ်ဝှမ်းကို တောင်ငါးလုံးတို့သည် ကာရလျက်ရှိသည်။ ထိုတောင်တန်းများမှ လှမ်းမျှော်၍ ကြည့်လိုက်သော် မြစ်ဝှမ်း၌ တန်ဆောင်း၊ ပြာသာဒ်၊ ပြအိုး၊ မျှော်စင်တို့ သွန်းသွန်းချွန်ချွန် ပေါက်လျက် တည်ငြိမ်စွာ ဈာန်ဝင်စားနေသော ကျောက်ဖြူမြို့ကို လှပစွာ မြင်ရသည်။ ကျက်သရေ ရှိစွ။ ဤပြာသာဒ်၊ တန်ဆောင်း၊ ကျောင်းဟောင်း၊ ဆင်ဝင်တို့၏ အရိပ်ကို ခိုကာ တက္ကသိုလ်သည် လောက၌ ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်ဆဲ၊ ဖြစ်လတ္တံ့သော ဇာတ်များကို နေ့ညမပြတ် သုံးသပ်ဆင်ခြင်လျက် ရှိလေသည်သာတည်း။

တက္ကသိုလ်
ကုန်းမိုမို မြိုင်တန်းက
မြစ်ဝှမ်းကို ကာရီ
ချပြည့်စာအုပ်တိုက်

နတ်ဖန်သို့ လေး။
 တန်ဆောင်း လျှိုလျှိုနဲ့
 ကျောင်းရိပ် သူခိုလို
 တက္ကသိုလ် ကမ္ဘာဇာတ်ကို
 သုံးသပ်တယ်လေး။

နွေပေါက်သော် တက္ကသိုလ် အထူးသာယာ၏။ တောတောင် ရေမြေ အထူး စည်ကား၏။ သစ်ပင်တို့သည် ရွက်သစ်ကို ဆင်ကြ၏။ ဖူးပွင့်ဖြင့် ရှင်ကြ၏။ သာယာစိမ်းလဲ့သော မြက်ခင်းများ၌ ဒေစိပန်း အဖြူကလေးများ၊ ထောပတ်ခွက် ပန်းအဝါကလေးများသည် ကောင်းကင်၌ တောက်ပလျက်ရှိသော နေမင်းနှင့် အလှူချင်း ဂုဏ်ပြိုင်လျက် ရှိကြ၏။ အယဉ်ချင်း စစ်ခင်းလျက် ရှိကြ၏။ ဤသို့ ဆိုသော် ငါ့အား အမြောက်လွန်သော အပြစ်ရောက်သည်ဟု အလင်္ကာဆရာသည် စွဲဆိုအံ့။ ငါ၌ကား အပြစ်မရှိ။ ငါ၏ အမြင်နှင့် အထင်ကိုသာ အားကိုးလျက် ဆိုလိုက်သည်။ အလင်္ကာကျမ်းကို ငါ ဂရုမပြုမိ။

မြက်ပန်း
 ပန်းဖြူဝါ မြက်ခင်းက
 နေမင်းကို ဂုဏ်ပြိုင်တယ်
 နိုင်ပါစေလေး။
 ရွက်သစ်တွေ ဖြာစည်တဲ့
 သစ်ရိပ်ညီ မြေအခင်းမှာ
 ကျင်းတဲ့ စစ်ရေး။

နွေရာသီ လှေပွဲကား စည်ကားစွာ ဆောင်းကျွတ်ပြီ။ နေသာပြီ။ ရေမြေ တောတောင် စိမ်းစိုပြီ။ မည်သူသည် အိမ်ပ၊ ကျောင်းပသို့ မထွက်ချင် ရှိအံ့နည်း။ ထိုအခိုက်၌ လှေပွဲကို ကျင်းပသည်။ ခြောက်ရက်မျှ ကြာ၏။ မြစ်ဝဲယာ၌ ကျောင်း သူ ကျောင်းသား၊ အရပ်သူ အရပ်သားတို့သည် အသင်းအဖွဲ့နှင့် ရှိကြ၏။ ကျောင်း သားတို့ကား အော်ဟစ်နိုင်သော ပါးစပ်နှင့် အားမရသဖြင့် ပုရစ်ကဲ့သို့ မြည်သော ကိရိယာများ၊ ခြောက်လုံးပြု၊ သေနတ်များ၊ ခြောက်များကို စွဲကိုင်ကာ လှေပွဲကြည့် လာကြသည်။ မြစ်ရိုး၌ လှေများ ပြိုင်သောအခါ လှေနောက်မှ ပြေးလိုက်လျက် ရုတ်ရုတ်သံသံ ဟစ်အော် ပစ်ဖောက်ကြလေသည်။ လှေတော်သားတို့၏ မိဘ ဆွေမျိုးတို့လည်း ရောနှောကာ သြဘာပေးကြလေသည်။ နိုင်သူတို့ကား ညစားပွဲ၌

အောင်သေအောင်သား သောက်စားကြကုန်၏။ ရုံးသူတို့ကား ကပ်နေသော စာမေးပွဲအတွက် စာကျက်ကြတော့၏။

လှေပွဲ
 နွေရာသီ လှေပွဲတဲ့
 နံကြနို့ အတူတူ
 ခြောက် ယူခဲ့လေး။
 ဝဲတို့ဖုလောင်း အောင်လဲနဲ့
 တိုက်ချောင်း နိုင်ပြန်က
 ပဲ့တင်သံ ညံ့လို့ ဟည်းအောင်
 မီးဖောက်မယ်လေး။

မြစ်တွင်း၌ လှေပြိုင်ပွဲကိုသာ ကျင်းပကြသည် မဟုတ်။ ပျော်ပွဲကိုလည်း တစ်နေ့လုံး ကျင်းပလေသေးသည်။ အိုက်ဆစ်နှင့် ချာဝယ်တို့ကို ဆည်များဖြင့် ကန့်၍ ထားသဖြင့် မြစ်ရေ ငြိမ်၏။ စိမ်းလဲ့ ကြည်လင်၏။ မိုးမခပင်တို့ဖြင့် အနားသတ်လျက် ထားသောကြောင့် သာယာ၏။ မြစ်ဆိပ်မြက်ခင်းတွင် လဲလျောင်း၍ ကြည့်နေပါမူ အဆန်အစုန် သွားလာလျက်ရှိသော လှေများကို မြင်ရ၏။ အလုပ်ကိစ္စ တစ်ခုခုအတွက် သွားလာနေသော လှေများ မဟုတ်။ အပျင်းဖြေ လှော်ခတ်ရသော လှေများဖြစ်၏။ တချို့လည်း တက်ဖြင့်လှော်ရသော ကနူးခေါ် ဘောက်တူကလေးများ ဖြစ်၏။ တချို့လည်း ထိုးဝါးဖြင့် ထိုးရသော ပန်းခေါ် ဇလားလှေများ ဖြစ်၏။ တချို့လည်း ခတ်တက်ဖြင့် ခတ်ရသော လောင်း များ ဖြစ်၏။ နှစ်ယောက်တွဲ၊ သုံးယောက်တွဲ၊ ဖိုမတွဲတို့သည် သာယာသော နေခြည်အောက်တွင် လူးလာလှော်ခတ် ကြကုန်၏။ ရေယက်ပန်းတို့ အကြား၌ မိုးမခပင် အရိပ်တို့သည် လုပ်လဲ့လုပ်လီ ရှိကြကုန်၏။ ပျော်ဖွယ် ကောင်းစွာ

မြစ်ရေညို
 သစ်ရိပ်မှာ ငါအိပ်လို့
 မြစ်ဆိပ်က ငါမျှော်
 ပျော်တယ်ကွယ်လေး။
 လှေလောင်း စုန်ဆန်နဲ့
 သစ်ရိပ်ပြန် ရေယက်ပန်းမှာ
 ဆန်းကြင်တယ်လေး။

ညချမ်း ဆည်းဆာခြင်းကား ကျောင်းတိုက်အသီးသီးရှိ ဥယျာဉ်တို့တွင် မြေပိုင်းဇာတ်များကို ခင်းကျင်း ပြသကြလေသည်။ အဆင်အပြင် မရှိ၊ ပကတိ ပေါက်နေသော မြက်ခင်းပေါ်တွင်ပင် ကပြကြလေသည်။ ဆည်းဆာရောင် မပျောက်သေးခင် ပွဲစသောကြောင့် ကျေးငှက်တို့၏ အိပ်တန်းတက် တေးသံသည် ဇာတ်ပွဲကို ကူညီလျက် ရှိလေသည်။ အမှတ်မဲ့ပင် ဆည်းဆာရောင် ပျောက်၍ အမှောင် ရောက်လာသောအခါ သစ်ပင်တို့အကြား၌ ဖုံးငှက်ထားသော ဇာတ်မီးတို့ သည် ပွဲပိုင်းကို ထိုးကြလေသည်။ ကပြသူတို့ကား ပရိသတ်ကျောဘက်မှ ပြေး ထွက်လာ၊ ဝဲဘက်မှ ပေါ်လာ၊ ယာဘက်မှ ပေါ်လာ၊ ငါတို့အကြား၌ပင် ဤခေါမ ဇာတ်၊ ရောမဇာတ်တို့သည် ဖြစ်ပျက်နေသကဲ့သို့ ရှိလေသည်။ ဇာတ်သိမ်း၍ အိပ်ရာဝင်သော အခါတွင်လည်း ဤနည်းမျှ လျော် ပျော်ဖွယ်ရာ ကောင်းသော တက္ကသိုလ်၏ အဖြစ်သနစ်တို့သည် အမျှင်တန်းလျက် ရှိလေသေးသည်သာ တည်း။

ဆည်းဆာချိန်
ချိန်ဆည်းဆာ ရီလဲ့တော့
တေးတွဲတဲ့ ငှက်သံငယ်
သိုက်ယံကလေး။
မြေပိုင်း သာယာနဲ့
မြက်ခင်း ညီညာနဲ့
သစ်ရိပ်မှာ ဇာတ်စုံခင်းတယ်
မင်း မင့် ပျော်ရေး။

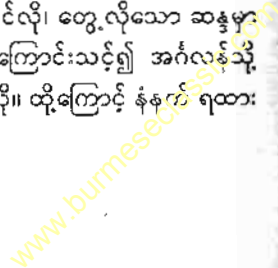
အဲဒီလိုနဲ့ တစ်နှစ်ကုန် ကျောင်းပိတ်ရက် ရောက်တာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့ လည်း ပြန်ခဲ့ပါတော့တယ်။

[၁၉၃၉]

အောက်စဖို့သို့ ဒုတိယအကြိမ် ရောက်စဉ်က

ဇန်နဝါရီ လဦးတွင် ကျွန်တော်တို့ အင်္ဂလန်ပြည်သို့ ရောက်ကြသည်။ မရောက်ခင် က ကြိုတင်၍ကြားရသော အင်္ဂလန်ပြည် ရာသီဥတုသတင်းမှာ မကောင်းလှ။ နှင်းမုန်တိုင်း ကျသတတ်။ နှင်းမိုး ရွာသတတ်။ နှင်းမှောင်ကြီး ကျသတတ်။ ခါတိုင်းနှစ်များနှင့် မတူ အလွန်အေးသတတ်။ ကျွန်တော်တို့ကား အဆေးက နေ၍ပင်ကြောက်စူး တုန်ခါပြီ။ ကြောက်မေး ခိုက်ခဲ့ပြီ။ အမေရိကတိုက်မှ မဟာ သမုဒ္ဒရာကြီးကို ဖြတ်ကာ တစ်ညအိပ် ပျံခဲ့ရာ၊ နောက်တစ်နေ့တွင် လန်ဒန်သို့ ရောက်လေသည်။ ကံကောင်း ထောက်မမသဖြင့် ထိုနေ့က နှင်းမဝေ။ နှင်းဝေ နှင်းပိတ်သော အခါများ၌ လေယာဉ်ပျံ ဆင်းသက်ရသည်မှာ ဘေးမကင်းဟု ဆိုသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကြိုတင်၍ ကြားသိခဲ့ရသည့်အတိုင်း အင်္ဂလန်ပြည် ရာသီ ဥတုမှာ အလွန် ဆိုးရွားလျက်ရှိသည်။ နေရောင်ခြည် မသမ်း၊ အုံ့မှိုင်းရီဝေလျက် ရှိသည်။ အအေးဇာတ်လည်း အလွန်သည်းစွ။ ဟိုတယ်ခန်းများလည်း အေးဘီ တောင်း။ ထရီနားတွင် ကပ်၍ တောက်နေသော ဇာတ်ငွေ့ မီးလင်းဖိုကလေး၏ အနွေးဇာတ်သည် အအေးထုကို မချဉ်းနိုင်ရှာ။ မီးဘက်မျက်နှာပြုလျှင် ရှေ့ပူ လို့ နောက်အေးသည်။ မီးကို ကျောပေးလျှင် ရှေ့အေးလို့ နောက်ပူသည်။ ကောင်း သားဘဝက ဆင်းရဲမှုတို့ကို ပြေး၍ သတိရမိသည်။ အမေရိက က ဒီဂရီ ၇၀ နွေးသော အခန်းများကို ပြေး၍ လွမ်းမိသည်။ အခန်းထဲတွင် မနေလို။ ထို့ကြောင့် လန်ဒန်မြို့ထဲတွင် လည်ပတ်ကြည့်ရှုသည်။ မိတ်ဆွေဟောင်းများထံ သွားရောက် နှုတ်ဆက်သည်။ ထိုအတွင်း နှင်းများကျသဖြင့် တစ်ထွာ တစ်ညီခန့် နှင်းလွှာထူ သည် လန်ဒန်မြို့နှင့် အနီးတစ်ဝိုက်ကို လွမ်းထားလျက် ရှိသည်။ ဖွေးဖွေးဖြူဖြူ ဖြူဖြူဖွေးနေသော ရှုမျှော်ခင်းသည် ကြည့်ရ ကောင်းသလောက် ရာသီကား ချမ်းအေးစွ။ မည်သို့ပင် ဖြစ်စေကာမူ ကျွန်တော် အောက်စဖို့သို့ မရောက် ရောက် အောင် သွားရမည်။ ငယ်စဉ်က အောက်စဖို့တွင် ကျွန်တော် ပျော်ခဲ့ဖူးသည်။ ငယ်စဉ်က ကြားနေကျ ခေါင်းလောင်းသံများ၊ မြင်နေကျ တန်ဆောင်း ပြာသာဒ် များ၊ တွေ့နေကျ ဆရာသမားများကို ကြားလို၊ မြင်လို၊ တွေ့လိုသော ဆန္ဒမှာ ယခုမှ မဟုတ်ချေ။ ရှေးကပင် ရှိခဲ့ပြီ။ ယခု အကြောင်းသင့်၍ အင်္ဂလန်သို့ ရောက်ရသည်။ အောက်စဖို့ကို မရောက်ဘဲ မပြန်လို။ ထို့ကြောင့် နံနက် ရထား တစ်စင်းကို စီး၍ ကျွန်တော်တို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။

လန်ဒန်မြို့ ရာသီဥတုကား နှင်းတစ်လိုက် မိုးတစ်ပြိုက်နှင့် စိတ်ပန်းစဖွယ် ဖြစ်၏။ မီးရထားကြီးသည် ထိုညိုမှောင်သော ကောင်းကင်နှင့် ဖြူဖွေးသော မြေပြင်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော လန်ဒန်နေပြည်တော်မှ ထွက်ခွာခဲ့ရာတွင် နှင်းမြူမကင်းသဖြင့် အပြင်သို့ ကောင်းစွာ မကြည့်နိုင်။ ထို့ကြောင့် သတင်းစာ ဖတ်ကာ လိုက်ခဲ့၏။ ခဏအကြာတွင် ကျွန်တော်သည် မျက်စိညောင်းသဖြင့် ဖောမိသည်။ အပြင်သို့ ငြဲကြည့်မိသည်။ ဘုရား သိကြား၊ အပြင်ဘက်တွင် နေရောင် ခြည်ကလေး ကွန့်မြူးလျက် ရှိသည်။ ယာတောများသည် နေရောင်အောက်၌ စိမ်းစိုတောက်ပလျက် ရှိသည်။ မြစ်ကလေးသည် မိုးမပင်ကလေးများကို တွဲ လောင်း ခိုကာ ဒန်းလွှဲလျက် ရှိသည်။ ငွေငန်းကြီးများသည် ရေထဲတွင် ရွက်လွင့် လျက် ရှိကြသည်။ ထိုရှုမျှော်ခင်းကား “ဆောင်းဗွေရှိ ရွေ့ရတု” ဟု အမည်မှည့်ထိုက် သော ပန်းချီကားကလေး ဖြစ်တော့သည်။ အံ့ဖွယ်ရှိစွာ။ မိဘကို ကန်တော့အံ့မှာ ကန်တော့ပွဲကို ရွက်ချီလာသော အမျိုးသမီးအား သီတင်းကျွတ် နံနက်ခင်း နေရောင်ခြည်သည် ဆီးကြို နှုတ်ဆက်လိုက်သကဲ့သို့ ရှိလေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကျွန်တော်သည် သတင်းစာကို ဘေးမှချကာ မှန်ပြတင်းမှ အပြင်လောကသို့ ငေးမျှော်တော့သည်။ နေခြည်လွှာကို လွမ်းခြုံထားသော အင်္ဂလိပ် ကျေးရွာမယ် သည် ရိုးရိုးနှင့် ယဉ်ပေသည်။ တချို့သော ကုန်းစောင်း ယာခင်းတို့မှာ ထယ်ထိုး၍ မြေခွဲထားပြီး ဖြစ်သောကြောင့်၊ ထယ်ကြောင်းအစင်းစင်းနှင့် နီရဲနေလေသည်။ တချို့ ယာခင်းတို့တွင်မူ မြက်များရှိနေသဖြင့် စိမ်းညိုလျက်ရှိသည်။ တချို့ ရိုးပြတ်ခင်းတို့ကမူ ဝါဝင်းတုန်းပင် ဖြစ်၏။ အနီ အစိမ်း အဝါ၊ အစိမ်း အဝါ အနီ၊ အဝါ အနီ အစိမ်း၊ မီးရထား ပြတင်းပေါက်မှနေ၍ လွှားခနဲ လွှားခနဲ ဖြတ်သန်းသွားသော ယာခင်းရောင်တို့သည် တစ်ခါတစ်ခါ ရောစပ်၍ပင် သွား တော့သည်။ ဤခရီး၊ ဤလမ်းကို ကျောင်းသားဘဝက ကျောင်းဖွင့်တိုင်း၊ ကျောင်း ပိတ်တိုင်း အခါခါ သွားခဲ့ဖူးပြီ။ သို့သော်လည်း ထိုနေ့၊ ထိုရက်၊ ထိုနံနက်တွင် တွေ့ရသလောက် မလှခဲ့ဘူးပါဟု ကျွန်တော် တွေးနေမိသည်။ ထိုသို့ ကြည့်ရင်း၊ မျှော်ရင်း၊ ငေးမောရင်းနှင့် ကျွန်တော်စိတ်သည် ကာလခရီးကို ပြန်ဆုတ်တိုးဝင် ကာ ကျောင်းသားအဖြစ် အခြေသို့ ရောက်သွားသည်ကို သတိမမူမိလိုက်ပါ။ ရွာကလေးကို ဖြတ်လိုက်၊ တောကလေးကို ကျော်လိုက်၊ မြစ်ကလေးကို ကူးလိုက် နှင့် နောက်ဆုံးတွင် အောက်စဖို့ဒ်ဘူတာတွင် ဝင်ရောက် ဆိုက်ရပ်လေတော့သည်။ ကျွန်တော်၏ ခြေလက်တို့သည် စိတ်၏ တွေးတောစဉ်းစားမှုကို မစောင့်မဆိုင်းဘဲ ပါလာသော ဝတ္ထုပစ္စည်းတို့ကို ဆွဲကိုင်သည်။ မီးရထားတွဲ တံခါးကို ဖွင့်သည်။ စင်္ကြံပေါ်သို့ ခုန်ဆင်းလိုက်သည်။ ဝင်းပေါက်ကို မျှော်ကြည့်လိုက်သည်။ ထိုဝင်း

ပေါက်မှ ထွက်၍ လမ်းမသို့ ရောက်သောအခါ လက်ယာဘက်သို့ သွားလျှင် တက္ကသိုလ်ဆီသို့ ရောက်မည်။ လက်ဝဲဘက်သို့ သွားလျှင် ကျွန်တော် နေဖူးသော ရပ်ကွက်သို့ ရောက်မည်။ အမှန်အားဖြင့်ကား ဤသည်တို့ကို ကျွန်တော် မတွေးမီး၊ ကျွန်တော် စိတ်စောနေသော အရာကား ကျွန်တော် စာပေလေ့လာခဲ့ရာ အိန္ဒိယ ကျောင်းဆောင်ပင် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ ခြေဦးလည်း ကျွန်တော်၏ စိတ်စော ရာသီသာ ဆောင်ခဲ့သည်။ ကျောင်းသားအဖြစ်နှင့် ကျောင်းသို့ သွားနေသည်ဟူသော အတွေးရောက်လျက် ရှိသည်။ ထိုခဏ၌ ကျွန်တော်၏ အတွေးကို ဖျက်လိုက်သူ မှာကား ဗြိတိသျှကောင်စီ၏ လူ့တံလိုက်သော အကြံတော်ပင် ဖြစ်သည်။ သူသည် ကျွန်တော်တို့အား ရုတ်ခနဲ နှုတ်ဆက်ကာ ဗြိတိသျှကောင်စီ၏ ဧည့်သည်များ ဖြစ်လေသလားဟု မေးလိုက်သည်။ ထိုအခါကျမှ ကျွန်တော်လည်း သတိလည် လာကာ သူခေါ်ရာသို့ လိုက်ပါရတော့သည်။ ကျွန်တော်ခြေတို့သည်လည်း အရှိန် ပျက်သွားလေပြီ။ ကျွန်တော်၏ စိတ်လည်း အတွေးပျက်သွားလေပြီ။ ကျွန်တော် ကား မကျောင်းသား မဟုတ်တော့ပြီ။ ဧည့်သည်တစ်ယောက် အနေနှင့် အမိ တက္ကသိုလ်အား လာရောက် လည်ပတ်သောသူ ဖြစ်နေလေပြီ။ ခဏသော် ကျွန်တော် မခံချိ ဖြစ်မိ၏။ သို့သော် သူ့ကားပေါ်သို့ တက်၍ သူ ခေါ်ရာသို့ လိုက်ပါရသောအခါ ဧည့်သည်စိတ်ကို ပေါ်လာ၍ ဧည့်သည် ဖြစ်သွားရတော့ သည်။ ထိုသူသည် ကျွန်တော်တို့ကို ဘော့ဒလင် စာကြည့်တိုက်သို့ ခေါ်သွားသည်။ ထိုစာကြည့်တိုက်တွင်မှ အရှေ့တိုင်း စာအုပ်၊ စာတမ်းများကို ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက် ရသော တိုက်စိုး ဒေါက်တာ ဗုစတန်ဆိုသူလက်တွင် အပ်ခဲ့၍ ထိုသူ ပြန်လေ တော့သည်။

ဒေါက်တာ ဗုစတန်ကား ဖော်ရွေသည်။ ရွှင်ပျသည်။ နိမ့်ချသည်။ စိတ်ရှည် သည်။ ပထမ ကျွန်တော်တို့ကို ရှေးအကျဆုံး ဖြစ်သည့် မြို့စားကြီး ဟမ်ဖရီ၏ စာကြည့်တိုက်ခန်းသို့ ခေါ်သွားသည်။ ဤတွင် ဘော့ဒလင် တက္ကသိုလ် စာကြည့် တိုက် သမိုင်းကို ပြောပြဖို့ လိုသည် ထင်ပါသည်။ ဒေါက်တာ ဗုစတန်ကလည်း ကျွန်တော်တို့အား ပြောပြလိုက်ပါ သေးသည်။ တက္ကသိုလ်တို့ မည်သည် ပညာ ရှာရာအရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ပညာသည် စာအုပ်တွင် အများဆုံး၊ အကြာဆုံး သို့မိုး ထားရသည်။ ထို့ကြောင့် တက္ကသိုလ်နှင့် စာကြည့်တိုက်မှာ အတိုင်ချည် အဖောက် ချည်တို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။ အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်တွင် စာကြည့်တိုက်ကို ဆယ်သုံး ရာစုခေတ်ကပင် စတင် တည်ထောင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုပါသည်။ စာရတ်ဖြူးမင်း လက်ထက်လောက်ကပင် ဆိုပါစို့။ သို့သော်လည်း ဆယ့်ငါးရာစုခေတ်လောက် ရောက်ခါမှ ဂလောက်စတာ မြို့စားကြီး ဟမ်ဖရီက မိမိ ရာဇဝင်ထားသော

စာအုပ်စာတမ်း၊ စာမူ အမျိုးမျိုးနှင့် ကြေးငွေ အမြောက်အမြားကို ပေးလှူသဖြင့် ထိုစာအုပ်စာတမ်းနှင့် ကြေးငွေတို့ကို အခြေပြုကာ ယခုလက်ရှိ စာကြည့်တိုက်ကြီးကို စတင် တည်ထောင်ကြလေသည်။ ထိုအခါက တည်ဆောက်လိုက်သော စာကြည့်တိုက်ဆောင်ကို မြို့စားကြီးဟမ်ဖရီ စာကြည့်တိုက်ဟု တွင်လေသည်။ ယခုတိုင် အထင်အရှား ရှိလေသေးသည်။ အမိုးမျက်နှာကြက်ကို မော့ကြည့်လိုက်လျှင် တက္ကသိုလ် တံဆိပ်အမှတ်များနှင့် ရေးခြယ်ထားသည်ကို ကြောင်ကြောင်ကျားကျား တွေ့ရသည်။ စာကြည့်တိုက် မိရိများမှာ ရှေးဟောင်းများ ဖြစ်၍ ထူထည် ကြီးမားကြသည်။ အတွင်းရှိ စာအုပ်တို့မှာလည်း ရှေးဟောင်းစာအုပ်များ ဖြစ်၍ အိုမင်းရင့်ရော်လျက် ရှိကြပြီ။ ဤအိုမင်းသော စာကြည့်တိုက်ခန်းတွင် အိုမင်းသော ပညာသည်ကြီးများသည် အိုမင်းသော စာအုပ်ကြီးများကို ဖွင့်၍ စာပေလေ့လာနေသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း စာကြည့်သူတို့အား အားနာသဖြင့် ခြေဖျားထောက်ကာ သွားလာကြည့်ရှုပြီးနောက်၊ ဒေါက်တာ ဗူစတန် ခေါ်ရာ စာကြည့်တိုက်၏ မြေတွင်း အထပ် ၂ မင်ထဲသို့ လိုက်သွားကြပါသည်။ ဤစာကြည့်တိုက်ဟောင်းမှ မြေတစ်ကွက်နှင့် လမ်းတစ်လမ်း ခြားရာတွင် တည်ဆောက်ဖွင့်လှစ်ပြီးစ ဖြစ်သော စာကြည့်တိုက်သစ်သို့ ၂ မင်လိုက်ခေါင်းဖြင့် ကျွန်တော်တို့ကို ခေါ်ဆောင်သွားပါသည်။ ၂ မင်ထဲတွင် စာအုပ်များကို တစ်တိုက်မှ တစ်တိုက်သို့ ပို့ဆောင်သော စက်ယန္တရားယာဉ်များ ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် သွားနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ တိုက်သစ် မြေတွင်းခန်းသို့ ရောက်သောအခါ ဓာတ်လှေကားဖြင့် အထက်ဆုံးထပ် ခေါင်မိုးပေါ်သို့ ခေါ်ဆောင်သွားပါသည်။ ခေါင်မိုးမှနေ၍ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက် မျက်နှာတို့ကို လှမ်းမျှော် ကြည့်လိုက်သောအခါ ဘော့ဒလင် ကျောင်းတိုက် ကျောင်းဦးပြာသာဒ်ကြီး၊ ခရိုက်ချပ်ကျောင်း မျှော်စင်ကြီး၊ ရှင်မာရီ ဘုရားရှိခိုးကျောင်း စသော တန်ဆောင်းပြာသာဒ် အများကို နေခြည်အောက်တွင် တွေ့မြင်ရပါသည်။ ခရစ်နှစ်ဖြင့် ညှိမှိုင်းရင့်ရော်လျက် ရှိသော ထိုကျောက်ပြာသာဒ်ကြီးတို့သည် ခေါင်းလောင်းကြီးငယ်တို့၏ ချို့သာသော အသံကို နာခံကာ တက္ကသိုလ်ထဲတွင် ရပ်တည် ဧည့်ခံလျက်ရှိသည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာခဲ့ပြီ။ သူတို့သည် အင်္ဂလိပ်မင်းအဆက်ဆက်ကို မိခဲ့ပြီ။ စစ်ပွဲ အသီးသီးကို ကြုံခဲ့ပြီ။ ပညာရှိ အမျိုးမျိုးကို မွေးထုတ်ခဲ့ပြီ။ အရာရှိ အစားစားကို သင်ပြခဲ့ပြီ။ ထိုထိုသော မင်း၊ ဆင်းရဲသားတို့ ကွယ်လွန်ခဲ့၍ စစ်ပွဲ အမျိုးမျိုး နိုင်ခဲ့၊ ရှုံးခဲ့၊ ရပ်စဲခဲ့သော်လည်း ထိုကျောင်းတိုက်၊ တန်ဆောင်း၊ ပြာသာဒ်တို့ကား တည်ငြိမ်သော ဣန္ဒြေဖြင့် ရပ်တည်လျက်ပင်ရှိကာ ပညာသည် သုတေသီတို့အား လက်ယပ်ခေါ်လျက်ပင် ရှိလေသေးသည်။ ကမ္ဘာ

အရပ်ရပ်မှ ပညာသည်တို့လည်း ထိုပြာသာဒ်တို့ အရိပ်တွင် ခိုဝင်ကာ ပညာရှာလျက်ပင် ရှိလေသေးသည်။ ဤစာကြည့်တိုက်သစ်အတွက် ၁၉၃၇ ခုနှစ်က မေရီမီဖုရားကြီး လာရောက် အုတ်မြစ်ချသည်ကို ကျွန်တော် မှတ်မိသေးသည်။ ယခုတိုင် မြင်ယောင်နေသေးသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော့် မျက်စိအောက်တွင်ပင် သံရက်မကြီးများ၊ သံခိုင်၊ သံမြားများ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တက်ကာ အခြေခံ အရိုးစုကြီး ပြီး မြောက်သွားသည်ကို ကျွန်တော် မှတ်မိသေးသည်။ ထိုအခါက ကျွန်တော် ရိုက်ယူခဲ့သော ခုတ်ပုံပင် ကျွန်တော့် အယ်လ်ဘန်ထဲတွင် ရှိသေးသည်။ ထိုသို့ ရိုက်ယူခိုက် ကျွန်တော် မယုံတယုံနှင့်ပင် ဆွဲတောင်းမိပါသေးသည်။ ဤစာကြည့်တိုက်ကြီး ပြီးသောအခါ မြင်ရလိုပါ၏ဟု မယုံတယုံနှင့် ဆုတောင်းမိသေးသည်။ ယခု ကျွန်တော် ဤစာကြည့်တိုက်သစ်ပေါ်တွင် ရောက်နေပြီ။ ခေါင်မိုးမှ နေ၍ တက္ကသိုလ်ကို စီးကာ ရှုမျှော်လျက် ရှိနေပြီ။ ဆုတောင်းပြည့်သည်ပင် ဖြစ်တော့၏။ ဤတိုက်သစ်ကို ဆုတောင်းပြည့် စာကြည့်တိုက်ဟုပင် မှည့်ခေါ်ချင်တော့သည်။ စာကြည့်တိုက်ကြီး၏ ဗဟို အူမကား တစ်ဆယ့်တစ်ထပ် မြင့်သော စာအုပ်စင်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ စာအုပ် ငါးသန်းခန့် ထားနိုင်လောက်အောင် နေရာ ရှိပါသည်။ ထို့ပြင် စာကြည့်ခန်း တစ်ခု၊ မြေပုံခန်း တစ်ခုနှင့် သုတေသနခန်း၊ ပြဿနန်း၊ ရုံးခန်းတို့လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ထိုတိုက်ကြီးမှာ အပြင်က အောက်စမိုကျောက်တို့ဖြင့် မိထားသော သံမဏိအရိုး၊ ကွန်ကရစ်အသားတို့ဖြင့် ပြီးပါသည်။ တံခါးပေါက်တို့တွင် အလျှူရှင်ကြီးများ၏ မျိုးရိုးတံဆိပ်များကို ထုလုပ် တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ပြခန်းတစ်ခုသို့ ရောက်သွားသောအခါ မှန်သေတ္တာတို့တွင် ထည့်၍ပြထားသော အင်္ဂလိပ်စာပေနှင့် ရာဇဝင်ဆိုင်ရာ ရှေးစာအုပ်အဟောင်း အများကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် ရှေးခေတ် စာပုံနှိပ်မှုဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများကိုလည်း တင်ပြထားပါသည်။ ရှိတ်စပီးယား၏ ပထမဆုံး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော “ဝိနတ်နှင့် အဒိုးနစ်” ခေါ် စာအုပ်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။ နှစ်ပေါင်း သုံးရာခြောက်ဆယ် ရှိသော စာအုပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ပြင် အက်ဒီဆင်၊ ပုပ၊ ဂျိန်းအော်စတင်၊ ရှယ်လီ၊ တင်နီဆင် စသော စာဆိုကျော်တို့၏ လက်ရေးစာမူများကိုလည်း ခင်းကျင်းပြသထားရာ သျှင်ရဋ္ဌသာရ၊ သျှင်သီလဝံသ၊ ဦးကုလား စသူတို့၏ မကျန်ရစ်သော လက်ရေးစာမူများကို တွေ့တော့ မြင်ယောင်မိပါတော့သည်။ ဤပြတိုက်ခန်းမှ ထွက်သောအခါ ဒေါက်တာဗူစတန်က စာစင်တန်ခိုသို့ ခေါ်သွားပြီးလျှင် ပေထုပ်တစ်ထုပ်ကို ထုတ်ယူပြသပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ဖြေကြည့်သောအခါ မွန်စာပေ မှတစ်ခု ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့နောက်

အခြား စာစင်တစ်ခုမှ စက္ကူသေတ္တာ အရှည်တစ်ခုကို ထုတ်ယူလာပြီးနောက် ဖွင့်လိုက်သောအခါ အထဲမှ ပုရပိုက်နှစ်ခု ထွက်လာသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ပုရပိုက်တစ်ခုမှာ ရောင်စုံရေးခြယ်ထားသော ဗုဒ္ဓဝင် တစ်ပိုင်းတစ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဆေးရောင်တို့မှာ တောက်ပဆဲဖြစ်၍ မြန်မာ့ပန်းချီလက်ရာမှာ ကောင်းမွန်တုန်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ရှေးသရောအခါ နန်းတော်၊ အိမ်တော်၊ ကျောင်းတော်တို့တွင် မင်းညီမင်းသား၊ ရဟန်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဆင်းရဲသားတို့သည် ဤရောင်စုံ ပုရပိုက်ကြီးမျိုးကို ဖွင့်ကာ ဗုဒ္ဓဝင်ကို မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ လေ့လာခဲ့ကြ ပေလိမ့်မည်ဟု တွေးထင်မိတော့သည်။ နောက် ပုရပိုက်တွင်ကား လူမှုရေးရာ ပန်းချီကားတို့ကို တွေ့ရပါသည်။ ထွက်တော်မူ အခမ်းအနား၊ ဆင်ဖမ်းပွဲ၊ ဂူလီပွဲ၊ လယ်ထွန်မင်္ဂလာပွဲ၊ လက်ဝှေ့ပွဲ၊ ကြက်တိုက်ပွဲ စသည်တို့ကို တခမ်းတနား ရေးခြယ်ထားသည်မှာ အမျိုးသားဂုဏ် တက်ဖွယ်ရာ တစ်ရပ်ပင် ဖြစ်ပါတော့ သည်။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာပြည်တွင် ဤပုရပိုက်မျိုး ရှိပါသေးစ။ အနောက်နိုင်ငံ တွင်ကား အထိန်းအသိမ်းကောင်း၍ ရှိကြပေသေးသည်။ ဥပမာ- ဝါရှင်တန်တွင် ပုရပိုက်တစ်ခု တွေ့ခဲ့ရသည်။ လန်ဒန်တွင် ဆူရေအများ တွေ့ခဲ့ရသည်။ အောက်စဖို့တွင် ယခု တွေ့ရပြန်ပြီ။ ကျွန်တော်တို့ပြည်တွင် ရှိထိုက်သော အမျိုးသား ဘဏ္ဍာတော်များ ပေတကား။

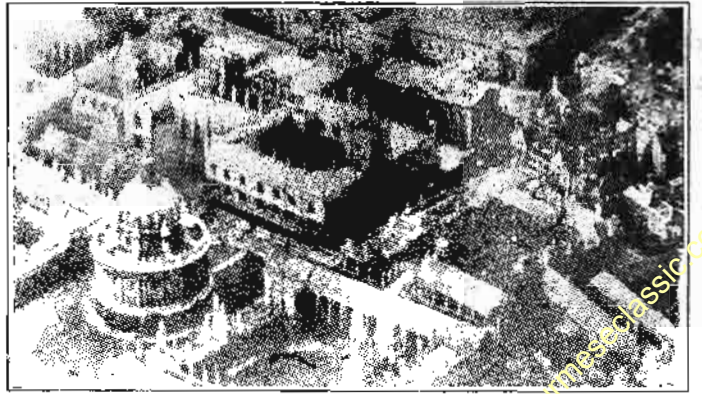
ဤစာကြည့်တိုက် အဟောင်း၊ အသစ်တို့ကို ကြည့်ပြီးနောက် အိန္ဒိယ ကျောင်းဆောင်သို့ ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွားကြသည်။ ကျောင်းဆောင် တံခါး ပေါက် စောင့်နေသော တံခါးမျိုးသည်ကား အခြားမဟုတ်။ ကျွန်တော်အထက်က ကျောင်းနေသွားကြသော မြန်မာကျောင်းသား အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်း မိလိုက်သည့် ရော်ဂျာပင် ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်တော်သည် သူ့ကို မြင်လိုက်သောအခါ ရှေးက အစဖော် မရခဲ့သော်လည်း နှုတ်ဖျားတွင်ပင် ရှိနေခဲ့သော သူ့အမည်သည် ဖြန့်ခဲ ဖော်လာသဖြင့် အမည်ခေါ်၍ လက်ဆွဲမိတော့သည်။ ကျွန်တော်၏ ဆရာများ ဖြစ်သော ဒေါက်တာတုမ္မတ်နှင့် ဒေါက်တာဂျွန်စတန်တို့ နှစ်ယောက်တွင် ဂျွန် စတန်မှာ စစ်ကြီးအတွင်းက ကွယ်လွန်သွားရှာသည်ဟု သိရသည်။ ဒေါက်တာ တုမ္မတ်မှာမူ ယခုအခါ ရုစိဆယ်ငါးနှစ်ပင် ရှိသော်လည်း အိန္ဒိယကျောင်းတိုက်သို့ မကြာခဏလာ၍ စာထုတ်လေ့ရှိကြောင်းကို ရော်ဂျာက ပြောပြလေသည်။ သီလ ကောင်းလေစွဟု ကျွန်တော် ချီးမွမ်းမိသည်။ ဆရာကို ကျွန်တော် သွား၍ တွေ့လို သည်။ သို့သော် ရှေးက နေရာဟောင်းတွင် သူ မနေ။ တောခြေသို့ ပြောင်းသွား သည်ဟု ပြော၍ မတွေ့ခဲ့ရပေ။ ဒေါက်တာတုမ္မတ် ပင်စင်ယူ၍ ဒေါက်တာ ဂျွန်စတန် သက္ကတ ပါမောက္ခ ဖြစ်လာသောအခါ၊ သူ့ကိုယ်တိုင် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ တကုပ်ကုပ် စီစဉ်ခင်းကျင်းခဲ့သော အိန္ဒိယပြတိုက်မှာ ယခုထက်တိုင်ပင် ခြေရာ

ရပြန်စာအုပ်တိုက်

မပျက် လက်ရာမပျက် ရှိနေသေးသည်။ တိဗက်ဘုရားကားများ၊ ကမ္ဘောဇ ဆင်းတု တော်များ၊ အိန္ဒိယပုထိုးငယ်များမှ စ၍ အရှေ့တိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဝတ္ထုပစ္စည်း အမျိုးမျိုးကို စိကစဉ်ကာ ခင်းကျင်း ပြသထားပါသည်။

သို့ဖြင့် နေ့လယ်စာ စားချိန်သို့ ရောက်သဖြင့် ကျွန်တော်တို့သည် မိုက်တာ ခေါ်သော ရှေးဟောင်း ပုဂံတယ်တွင် သွားရောက် စားသောက်ကြပါသည်။ ဤတွင် ဗြိတိသျှကောင်စီက ဖိတ်ခေါ်ထားသဖြင့် ဆရာကြီးဟောင်း မစ္စတာ ဆလောနှင့် ဒေါက်တာလှမြင့်တို့ကို တွေ့ရပါသည်။ ရှေးဟောင်းနောင်းဖြစ်တို့ကို ပြောကာ စားကြပြီးနောက် ခရီးတစ်ဖိန့်ထွက်ကြပြန်ရာ၊ သည်တစ်ခါသော် ကျွန်တော်တို့ သည် မော်ဒလင်ကျောင်းတိုက်သို့ သွားကြပါသည်။ ထိုကျောင်းတွင် မောင်ချစ် မောင် ခေါ် မြန်မာကျောင်းသားတစ်ဦး စီးပွားရေးပညာ သင်ကြားလျက် ရှိပါ သည်။ မော်ဒလင်တွင် မောင်ချစ်မောင် နေသည် ဆိုသော သတင်းကို ကြားရသော အခါ ကျွန်တော် မယုံမိပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မော်ဒလင်သည် ရှေးက အလွန် စည်းကမ်းကြီးသော ကျောင်းတိုက်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အဋ္ဌမမြောက် ဧဒွတ်ဘုရင် ဝေလမင်းသားဘဝက ဤကျောင်းတိုက်တွင် နေပါသည်။ အာဂူ တိုက်သားဆိုလျှင် ဂျပန်ကျောင်းသားကိုသာ လက်ခံ၍ အခြားလူမျိုးများကို လက်မခံဟု သိရဖူးပါသည်။ ယခုကား မောင်ချစ်မောင် ရှိနေပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ လွတ်လပ်သောလူမျိုး ဖြစ်၍ပင် လက်ခံသလော၊ အင်္ဂလိပ်များပင် စိတ်ကျသွား၍ လက်ခံသလော၊ လောကီသားပီပီ ကျွန်တော် အံ့အားသင့်မိသည်။

မော်ဒလင် ကျောင်းတိုက်သို့ ကျွန်တော် လာရခြင်း အကြောင်းမှာ ဤ ကျောင်းတိုက် စာကြည့်တိုက်မှဖြစ်သူ ဒေါက်တာအွန်နီယန်ကို တွေ့ဆုံရန် ဖြစ်ပါ စာကြည့်တိုက်ကြီးကို အပေါ်မှ စီး၍ မြင်ရပုံ။

www.burmeseclassic.com

သည်။ ဒေါက်တာ အွန်နီယန်မှာ အောက်စဖို့ အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်ကြီးကို ပြုစုရာတွင် ပါဝင်ခဲ့သော အယ်ဒီတာတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ယခုအခါ အသက် ရှစ်ဆယ်တွင်းသို့ ရောက်နေပါပြီ။ သို့သော်လည်း စာကြည့်တိုက်မှူးအဖြစ်နှင့် ယနေ့တိုင် အလုပ် လုပ်ကိုင်လျက် ရှိပါသေးသည်။ ဆရာကြီးသည် ကျွန်တော် ကို မြင်သောအခါ စာကြည့်တိုက် ဗီရိုများ အကြားမှ ထွက်လာကာ နှုတ်ခွန်း ဆက်သပါသည်။ အိုမင်းပြီဖြစ်၍ ပခုံးအနည်းငယ် ယိုပြီးလျှင် ခါးအနည်းငယ် ကိုင်းသော်လည်း ကျန်းမာဆဲပင် ဖြစ်ပေသည်။ သူတို့ ငယ်စဉ်က အဘိဓာန် လုပ်ကိုင်ရပုံ အကြောင်းကို ပြောပြ၍၊ ယခုခေတ် လူငယ်များမှာ အဘိဓာန် လုပ်ငန်းကို ဝါသနာ မပါတော့ကြောင်းကို သူက ပြောသည်။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် အဘိဓာန်လုပ်ငန်းသည် အလွန် ပင်ပန်းဆင်းရဲ၍ လူလည်း မကြွယ်ဝ နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု သူက ပြောလေသည်။ သူ စကားအတိုင်း ပြောရပါ လျှင် “အဘိဓာန်ဆရာ၏ ဘဝသည် ခွေးဘဝပင် ဖြစ်တော့သည်” ဟု ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် သူကား ဆက်လက် ပြောသေးသည်မှာကား အဘိဓာန်သမားတို့သည် အသက်ရှည်လေသည်။ သူ့ကိုပင် ကြည့်လေဟု ပြောပြသဖြင့် ကျွန်တော် အားတက်မိပါသည်။ သူနှင့် အတန်ကြာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ပြီးနောက် ကျွန်တော် လည်း ကျွန်တော်၏ ကျောင်းဟောင်းသို့ သွား၍ ဆရာတစ်ဦးနှင့် လက်ဖက်ရည် သောက်ပါသည်။ ကျောင်းဟောင်းတွင် ကျောင်းအုပ်ဟောင်းကား ပင်စင်ယူသွား လေပြီ။ ကျောင်းအုပ်သစ် ဆိုသူမှာကား ကျွန်တော်လောက်မျှ မကြီးသေးသော မစ္စတာဖူးလော့ ဆိုသူ ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။ ကျောင်းပိတ်တုန်းဖြစ်၍ မတွေ့ခဲ့ရ ပါ။ သူသည် ဟစ်တလာအကြောင်း စာအုပ်ကြီးတစ်အုပ်ကို ရေး၍ အမည်ထွက် လာသည်ဟု သိရပါသည်။ သူ့စာအုပ်ကို ယခုအခါ ရောင်းလျက် ရှိသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါ၏။

ကျွန်တော် ကျောင်းမှ ပြန်ထွက်လာသောအခါ ဒေါက်တာလှမြင့်တို့ အိမ်သို့ သွား၍ ဆုံကြပါသည်။ ထိုရပ်ကွက်တွင် ရှေးက ကျွန်တော် နေခဲ့ဖူးပါသေး သည်။ ကျွန်တော် နေခဲ့သောအိမ်ကို ညဦးမှောင်ထဲတွင် စမ်းတဝါးဝါးနှင့် သွားရောက် ကြည့်ခဲ့ပါသေးသည်။ ထိုအိမ်ရှေ့ရှိ ဥယျာဉ်ကလေးတွင် နွေအခါ ဝါဝါထိန်ထိန် ပွင့်လေ့ရှိသော လဗားနန်းပင်ကလေးကိုလည်း စိတ်ကူးနှင့် ကြည့်ပါ သေးသည်။ ညဦးကား မှောင်လာလေပြီ။ ပြန်ဖို့အချိန် ရောက်လာပြီ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ နှုတ်ဆက်ကြသည်။ ကျွန်တော် ဝမ်းထဲတွင်ကား ထိုတက္ကသိုလ်သို့ နောက်တစ်ကြိမ် ရောက်ရပါလိုသေး၏ဟု မယုံတယုံနှင့်ပင် တိုးတိုးကျိတ်၍ တိတ်တိတ် ဆုတောင်းကာ ထွက်ခွာခဲ့ပါသေးသည်။

[၁၉၅၃]

တရုတ်ပြည်တွင် လူထုကို ပညာပေးပုံတစ်ရပ်

လွန်ခဲ့သော တစ်နှစ်ခန့် အခါမှာ ကျွန်တော်တို့သည် မော်စကိုသို့အသွား ခရီး ကြိုသဖြင့် တရုတ်ပြည် ပဲကျင်မြို့တွင် ခေတ္တ လည်ပတ်ကြည့်ရှုခွင့် ရပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးမှအစ စကားပြန်အထိသော အိမ်ရှင် တရုတ်အမျိုးသားတို့ သည် ကျွန်တော်တို့အား ဝတ္တရားကျေပွန်စွာ ဧည့်ခံကြပါသည်။ သူတို့ လိုက်လံ ပြသ သဖြင့် ရှေးဟောင်းနန်းတော်များ၊ ဥယျာဉ်ရေကန်များ၊ သင်္ချိုင်းဂူများ၊ တက္ကသိုလ် ကျောင်းတိုက်များ၊ ဈေးများ စသည်ဖြင့် များစွာသော အရပ်တို့ကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုထိုသော အရပ်များသည် တိုင်းကြီးပြည်ကြီးတစ်ခု၏ ဂုဏ်နှင့် ညီညွတ်အောင် ခမ်းနားကြီးကျယ် ပြည့်စုံကြပါပေသည်။ ကြည့်ရှု၍ မဝနိုင်လောက် အောင် ဖြစ်ကြပါပေသည်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော် အထူးဂရုစိုက် အာရုံ ပြုမိသော အရာတို့မှာကား ရောက်လေရာ အရပ်သည် အမှိုက်သရိုက် ကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပုံနှင့်၊ တွေ့လေရာ လူတို့သည် စည်းကမ်းသေဝပ်၍ ညီညွတ် စည်းလုံးပုံတို့ ဖြစ်ပါသည်။

တရုတ်ပြည်ကြီးတွင် ရွှေနန်းတော်ကြီးများ ရှိသည်ကို ကျွန်တော် မအံ့သြ ပါ။ တရုတ်ပြည်ကြီးတွင် စက်ရုံကြီးတွေ ဆောက်လုပ်နေသည်ကို ကျွန်တော် မအံ့သြပါ။ တရုတ်ပြည်ကြီးတွင် ပညာရှိကြီးတွေ ပေါ်ပေါက်နေသည်ကို ကျွန်တော် မအံ့သြပါ။ ဤသို့ဖြင့် များစွာသော အရာတို့ကို ကျွန်တော် မအံ့သြခဲ့ပါ။ ကျွန်တော် အံ့သြခဲ့သည့် အရာကား တစ်ခု၊ နှစ်ခုသာ ရှိပါသည်။ (ခေတ္တစု တည်းခိုနေခိုက်တွင် ဤမျှသာလည်း ရှိနိုင်ပေမည် ထင်ပါသည်။)

ပထမ တစ်ခုမှာကား အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပဲကျင်မြို့ကြီး သည် အမှိုက်သရိုက်ကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပုံပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ သည် မြို့တွင်းလမ်း၊ မြို့ပြင်လမ်း၊ လမ်းမကြီး၊ လမ်းသွယ်ကလေးတို့ကို ရောက် ခဲ့ပါသည်။ ရောက်သော နေရာတို့တွင် လူမြင်လူထင် ချွဲဟက်သော တရုတ်၊ နှပ်ညှစ်သော တရုတ်၊ တံတွေးထွေးသော တရုတ်၊ ရေသွန်သော တရုတ်၊ ထမင်း

ကျွန် ဟင်းကျွန် စွန့်သော တရုတ်၊ (မရိုသေစကား)သေးပေါက်သော ကလေး၊
ချေးပါသော ကလေးတို့ကို သတိမပြုမိခဲ့ပါ။ အံ့ဖွယ် သရဲ ထူးကဲလှသည်တကား
ဟု ထင်မှတ်ခဲ့မိပါသည်။

ဒုတိယ တစ်ခုမှာကား မော်တော်ကားမောင်း ညင်သာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
ပဲကျင်မြို့နှင့် အနီးတစ်ဝိုက်တွင် လမ်းကြီးလမ်းငယ်တို့သည် ကျွန်တော်တို့ အဆင့်
အတန်းနှင့် ကြည့်လျှင် အလွန်ကောင်းသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ မော်တော်ကား
အရှေ့အတွက်မှာလည်း ကျွန်တော်တို့ အဆင့်အတန်းနှင့် ကြည့်လျှင် အလွန်နည်း
သည်ဟု ဆိုရပါမည်။ သို့ဖြစ်ပါက ရှိသမျှသော မော်တော်ကားတို့သည် တဝီဝီ
နှင့် သုတ်ခြေတင်နေမည်ဟု ထင်စရာ ရှိပါသည်။ မဟုတ်ပါ။ ဖြည်းဖြည်းနှင့်
မှန်မှန် မောင်းနေသည်ကိုသာ မြင်ရပါသည်။ စီးရပါသည်။ လမ်းငယ်များတွင်သာ
နှေးသလား။ မဟုတ်ပါ။ လမ်းမကြီးများ ပေါ်တွင်လည်း နှေးပါသည်။ မြို့တွင်းမှာ
တွင် ဖြည်းသလား။ မဟုတ်ပါ။ မြို့ပြင်မှာလည်း ဖြည်းပါသည်။ ကျွန်တော်တို့
သည် ပဲကျင်မြို့မှ အတော်ဝေးကွာသော မဟာတံတိုင်းကြီးကို တစ်နေ့သောအခါ
သွားကြပါသည်။ အလွန်ကောင်းသော လမ်းမကြီးတွင် ကားအနည်းငယ်ကိုသာ
ရံခါ ရံခါ တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကားမောင်းသူအား မြန်မြန်မောင်းရန်
တိုက်တွန်းသည်။ သို့သော်လည်း ထိုသူသည် မမောင်းပါ။ မြို့တွင်း လမ်းကြားတွင်
သွားသော နှုန်းများလောက်နှင့်ပင် သွားနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဤတွင်လည်း
အံ့ဖွယ်သရဲ ထူးကဲလှသည် တကားဟု ထင်မှတ်ခဲ့မိပါသည်။

ဤသို့ တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့ စည်းကမ်း သေဝပ်ပိပြား၍
သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စွာ နေထိုင်တတ်၊ ထိန်းသိမ်းတတ်အောင် တရုတ်ပြည်ပိုင်
အစိုးရသည် ၁။ ဒဏ်ခတ်၍ သင်ပေးသလား။ ၂။ ကြောင်းကျိုးပြု၍ သင်ပေး
သလား။ မော်တော်ကား မောင်းသူတို့ မြို့တွင်းမြို့ပြင် မျက်မြင်မျက်ကွယ်တို့၌
ဖြည်းဖြည်းနှင့်မှန်မှန် မောင်းအောင် တရုတ်ပြည်ပိုင် အစိုးရသည် ၁။ ဒဏ်ခတ်၍
သင်ပေးသလား။ ၂။ ကြောင်းကျိုးပြု၍ သင်ပေးသလား။ ဤမေးခွန်းများ၏
အဖြေများကို ကျွန်တော် အလွန်သိချင်မိသည်။ တရုတ်တို့ တည်ထောင်လုပ်ကိုင်
နေသော စက်ယန္တရား တိုက်တာ နန်းတော်များကို ကျွန်တော် အားမကျ။ တရုတ်
တို့၏ စည်းကမ်းသေဝပ်မှုကို အားကျမိသည်။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါ မေးခွန်းတို့
၏ အဖြေများကို ကျွန်တော် ရှာဖွေလေ့လာ လိုခဲ့သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့
နေခဲ့ရသော လေးငါးရက် အတွင်း၌ မည်သို့ သိနိုင်ပါမည်နည်း။ လေးငါးလ
နှင့်ပင်လည်း သိနိုင်မည် မထင်။ လေးငါးနှစ် ဆိုလျှင်ကား ခေါက်မိနိုင်စရာ
အကြောင်း ရှိပါ၏။ လူတစ်မျိုး၏ ယဉ်ကျေးမှုကို နောက်ခံကားနှင့်တကွ နက်နက်

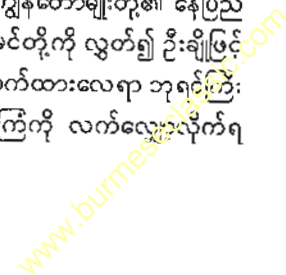
နဲနဲ နားလည်နိုင်ရအောင် အပေါ်ယံရိုက လေ့လာ၍ မရနိုင်စကောင်းပါ။ သို့နှင့်
ကျွန်တော်လိုသာ မပြည့်မဝနှင့် မော်စကိုမြို့ဘက်သို့ ခရီးထွက်ခဲ့ရပါသည်။

တရုတ်ပြည်တွင် လူထု စည်းကမ်းသေဝပ်အောင် မည်သို့ ဆောင်ရွက်ပါ
လိမ့်မလဲ။ ဤမေးခွန်းသည် ကျွန်တော်စိတ်ထဲတွင် မကြာခဏ ပေါ်ခဲ့သည်မှာ
ထိုအချိန်က စ၍ ဖြစ်ပါသည်။ တရုတ်ပြည်ထုတ် တရုတ်စာနယ်ဇင်းများကို
အခါတိုင်းလည်း ဖတ်ပါသည်။ သို့သော် ယဉ်ကျေးမှုရေးရာတို့ကိုသာလျှင် အလေး
ပြု၍ အဖတ်များခဲ့ပါသည်။ ယခုမူကား အထွေထွေဘက်က လှည့်၍ ဖတ်ပါသည်။
တလောဆီက တရုတ်စာစစ်မူရင်း တစ်အုပ်ကို ဖတ်သောအခါ အထက်တွင်
ဖော်ပြခဲ့သည့် ကျွန်တော် မေးခွန်းအတွက် အဖြေတစ်မျိုးကို ဤသို့ ရရှိပါတော့
သည်။

တရုတ်တို့သည် တိုင်းပြည်လူထုကြီး လက်ရှိ နိုင်ငံရေးဝါဒကို နားလည်
လိုက်နာ ကျင့်သုံးနိုင်ရအောင် ဇာတ်ခုံပေါ်မှ ဇာတ်သမားတို့မှတစ်ဆင့် သင်ကြား
ပြသ ဝါဒဖြန့်ပေး နေကြပါသည်။ ထိုဇာတ်ပြမှုတို့သည် အမျိုးမျိုးရှိရာ သမိုင်းအရ
ဆန်ရှင် ဇာတ်ပြမှုသည် ရှေးအကျဆုံးတစ်မျိုး ဖြစ်၍ ယနေ့တိုင်အောင်လည်း
ခေတ်စားလျက် ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ဆန်ရှင်ပွဲ၏ သမိုင်းအချုပ်မှာ ဤသို့
ဖြစ်သည်။

ရှေးသရောအခါက တရုတ်ဧကရာဇ် ဘုရင်တို့၏ နန်းတော်တွင် လူရွှင်
တော်များ ရှိသည်။ ထိုလူရွှင်တော်တို့သည် လူထု၏ ဆန္ဒကို ကိုယ်စားပြု၍
အုပ်ချုပ်သူတို့၏ နေရာမကျသော စီမံကိန်းများကို ပြက်ရယ်ပြုလျက် ပြက်လုံး
ထုတ်ကာ ညွှန်ပြလေ့ ရှိကြလေသည်။ ကလေးတစ်ဦး၊ သူရူးတစ်မည်၊ သဘင်
သည် တစ်ယောက် ဆိုသော ရှေးမြန်မာစကားအတိုင်း သဘင်သည် လူရွှင်တော်
တို့က ရူးကျွန်ပြု၍ အစိုးရကို ဝေဖန်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

တစ်ခါသော် ဧကရာဇ် ဘုရင်တစ်ဦးသည် ဥယျာဉ်တော်ကို ငွေကြေး
အမြောက်အမြား အကုန်ခံ၍ မွမ်းမံပြုပြင်ရန် စီမံခန့်ခွဲလေသည်။ ထိုအခါ လူရွှင်
တော်က 'မှန်လှပါ။ ဘုန်းတော်ကြောင့် ဥယျာဉ်တော်ကို သမင်အပေါင်းဖြင့်
ပြည့်နှက်အောင် ပြုစုတော်မူမည် ဆိုသည်မှာ အလွန်တရာ သင့်မြတ်သော အကြံ
တော် ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းတစ်ပါးသား ရန်သူများက ကျွန်တော်မျိုးတို့၏ နေပြည်
တော်ကို လာရောက်ဝန်းရံ တိုက်ခိုက်ပါလျှင် ထိုသမင်တို့ကို လွှတ်၍ ဦးချိုဖြင့်
အခတ်ခိုင်းနိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်းပါ ဘုရား'ဟု လျှောက်ထားလေရာ ဘုရင်ကြီး
လည်း မိမိအများကို မြင်၍ ဥယျာဉ်မွမ်းမံမည့် အကြံကို လက်လျှော့လိုက်ရ
လေသည်။

နောက် ဧကရာဇ်ဘုရင် တစ်ပါးသည်လည်း နေပြည်တော် မြို့ရိုးကြီးကို အရောင်တင် ဆေးသုတ်၍ လှပတင့်တယ်အောင် မွမ်းမံရန် ကြံစည်ပြန်သည်။ ထိုအခါ လူရွှင်တော်ကြီးက 'အလွန် သင့်မြတ်တော်မူပါသည်။ မြို့ရိုးကြီးကို အရောင်တင် ဆေးသုတ်ထားလျှင် ပြောင်ချောနေသဖြင့် ရန်သူများ တက်ဖို့ရန် ခဲယဉ်းမည် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါသော်လည်း အရောင်တင်ဆေးတို့ မည်သည်မှာ နေပုဂံရန်နှင့် မသင့်ပါသောကြောင့် မြို့ရိုးကြီးကို နေပုဂံရန်မှ ကာကွယ်ရအောင် အမိုးကြီး လုပ်ရပါလိမ့်မည် အရှင်ဘုရား' ဟု လျှောက်လေရာ ဘုရင်ကြီး သတိရ၍ အကြံလျှော့ရ ပြန်လေသည်။

တစ်ဖန်လည်း ဧကရာဇ်ဘုရင်တစ်ပါးသည် မိမိ၏ စီးတော်မြင်း သေလေရာ များစွာ ကြေကွဲဝမ်းနည်းသည်ဖြစ်၍ ဝန်ကြီး မှူးကြီးများ ကွယ်လွန်သောအခါ သင်္ဂြိုဟ်ရသည့် အခမ်းအနားဖြင့် ထိုစီးတော်မြင်းကို သင်္ဂြိုဟ်ရမည်ဟု အမိန့်တော် ချမှတ်လေသည်။ ထိုအခါ လူရွှင်တော်က 'ဤစီးတော်မြင်း သေသည်ကို မင်းညီမင်းသားတို့၏ သင်္ဂြိုဟ်မှု အခမ်းအနားဖြင့် သင်္ဂြိုဟ်စေသင့်ပါသည်။ ထိုရောအခါ နိုင်ငံတော် လေးရပ်၌ ရှိသော မြို့စားရွာစား စော်ဘွားစော်ခံတို့ကို ဆင့်ခေါ်၍ အရှင်မင်းကြီးသည် မြင်းကို လူထက် အလေးအမြတ်ပြုကြောင်း သိကြရအောင် သင်္ဂြိုဟ်ပွဲသို့ တက်ရောက်စေသင့်ကြောင်းပါ ဘုရား' ဟု ဦးတိုက် လျှောက်ထားလေရာ ဘုရင်မင်းကြီး နောင်တရ၍ လက်လျှော့ရဖူးလေသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဆန်ရှင် သဘင်သည်တို့သည် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ ဘုရင်မင်းမြတ်တို့ကို ညွှန်ကြားဆုံးမ၍ တိုင်းသူပြည်သား လူအများတို့အား ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုမှ ကယ်တင်ခဲ့ကြဖူးလေပြီ။ ယခုအခါတွင်မူ ဆန်ရှင်သဘင်သည်တို့သည် တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်သူများကို ညွှန်ကြားပြသခြင်း မပြုတော့ဘဲ တိုင်းပြည်လူထုကိုသာလျှင် လိမ္မာရာ လိမ္မာကြောင်း စည်းကမ်း သေဝပ်ပြားအောင် ပြက်လုံးထုတ်၍ လမ်းညွှန် ခေါင်းဆောင်လျက် ရှိကြလေသည်။ အောက်ပါ လူရွှင်တော်နှစ်ဦး၏ ပြက်လုံးကို သာဓကအနေဖြင့် ဤတွင် ထုတ်ဆောင်ဖော်ပြ လိုပါသည်။

လမ်းထဲမှာ လူရဲလုပ်ခြင်း (လူရွှင်တော် ပြက်လုံး)

- က။ ။ 'အခု ကျွန်တော် ဇာတ်ထဲမှာ ပြက်လုံးသွားထုတ်မလို့'
- ခ။ ။ 'ခင်ဗျား ပြက်လုံးတွေကို ကျွန်တော် သိပ်သဘောကျတာပဲ'
- က။ ။ 'သြော် ခင်ဗျား ကျွန်တော်တို့ပွဲကို ခဏခဏ ရောက်တယ်ပေါ့'

- ခ။ ။ 'အခုတလောတော့ မရောက်ပါဘူးဗျာ'
- က။ ။ 'ကျွန်တော့် ပြက်လုံးတွေကို ခင်ဗျား ကြိုက်တယ်လို့ ထင်မိခဲ့ပါတယ်'
- ခ။ ။ 'ကြိုက်ပါတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဇာတ်ရုံထဲမှာ ပိတ်ပင်တားဆီးမှုတွေ များလွန်းလို့ သည်းမခံနိုင်တာနဲ့ အခုတလောတော့ မရောက်တာ ကြာသွားပါပြီ'
- က။ ။ 'ဘယ်လို ပိတ်ပင်တားဆီးမှုတွေများလဲဗျ၊ ပြောမှ သိရပါမယ်'
- ခ။ ။ 'လူတွေက နားထောင်တာကိုတော့ ခွင့်ပြုကြတယ်။ ကြည့်နဲ့ တာကိုတော့ ခွင့်မပြုကြဘူးဗျာ'
- က။ ။ 'ကြည့်နဲ့ခွင့် မပြုကြဘူး ဟုတ်ပါစ၊ ဘယ်လူက ပိတ်ပင်တားဆီးပါသလဲ'
- ခ။ ။ 'ဘယ်လူရယ်လို့တော့ အတိအကျ မပြောတတ်ပါဘူး။ ပြက်လုံးကို ကြည့်နဲ့မိလို့ ရယ်မိမိမောမိရင် ကျောဘက်ကနေပြီး တစ်ယောက်ယောက်က "ရှူး...ရှူး" နဲ့ တိတ်တိတ်နေဖို့ ပညတ်တော့တာပါပဲ'
- က။ ။ 'ဒီလိုတော့ မလုပ်သင့်ဘူးပေါ့ဗျာ။ ဒါပေမဲ့ ပြက်လုံး တစ်ပိုင်းတလေကို မကြားရဘဲ လွတ်သွားမှာစိုးလို့ တားမြစ်ကြတာနဲ့ တူပါတယ်'
- ခ။ ။ 'ဘာကြောင့်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်လေ၊ ဒါဟာ ပိတ်ပင်တားဆီးမှုပဲ မဟုတ်လား။ ဒါမျိုးကို ကျုပ်က သည်းမခံနိုင်ဘူး'
- က။ ။ 'ပိတ်ပင်တားဆီးမှုရယ်လို့တော့ မခေါ်နိုင်ပါဘူး ထင်တယ်'
- ခ။ ။ 'အို ကျုပ်ရဲ့ လွတ်လပ်ရေးကို နှောင့်ယှက်ရင် ဘယ်နေရာကိုမှ မသွားဘူး မှတ်ပါ'
- က။ ။ 'အခု ကျွန်တော်တို့ တရုတ်ပြည်ကြီးမှာ ဘယ်သူ့ လွတ်လပ်ရေးမှ အနှောင့်အယှက် မခံရပါဘူးဗျာ။ ခင်ဗျား အသိသားနဲ့'
- ခ။ ။ 'အနှောင့်အယှက် မခံရဘူး၊ ဟုတ်စ။ ဟိုတစ်နေ့က ကျုပ်လမ်းလျှောက်သွားတယ်။ လမ်းက ကျောက်လမ်းပါ။ ချောလိုက်တာ မှန်လို့။ ဒါပေမဲ့ လျှောက်ခွင့်ရတယ် မှတ်သလား။ ဝေးလိုက်လေ။ ရဲသားတစ်ယောက် ကျုပ်ဆီကို လာတဲ့ပြီး လမ်းဘေး ပလက်ဖောင်းပေါ်က သွားပါလို့ ခိုင်းတယ်။ ကောင်းသေးရဲ့လား'

- က။ ။ 'ခင်ဗျားက လမ်းအလယ်ကောင်မှာ လျှောက်နေလို့လား'
- ခ။ ။ 'အေးလေ'
- က။ ။ 'လမ်းအလယ်မှာ မလျှောက်ရဘူးဗျ'
- ခ။ ။ 'ဘာကြောင့်'

က။ ။ ‘လမ်းဆိုတာ မော်တော်ကားတို့၊ မြင်းရထားတို့၊ ဆိုက်ကားတို့၊ စက်ဘီးတို့ သွားဖို့ဗျ။ ခြေကျင်သမားတွေဖို့ မဟုတ်ဘူး’

ခ။ ။ ‘သူတို့ကို ကျုပ်က အနှောင့်အယှက်မှ မပေးဘဲနဲ့ဟာ’

က။ ။ ‘ဒါပေမဲ့ ယာဉ်ရထားတွေက အင်မတန် ရှုပ်တယ်ဗျ။ မော်တော်ကား တစ်စီးစီးက ခင်ဗျားကို တိုက်သွားရင် ဘယ်နှယ်လုပ်မလဲ’

ခ။ ။ ‘အို... ဘယ်ကားက တိုက်မှာလဲဗျာ၊ သူတို့မှာ မျက်စိနဲ့ပဲဟာ’

က။ ။ ‘ဟုတ်ကဲ့၊ တမင်တကာတော့ ဘယ်တိုက်ပါ့မလဲ။ ဒါပေမဲ့ လမ်းလယ်ကောင်မှာ ဆိုတော့ မတော်တဆ ထိခိုက်မိနိုင်တာပေါ့’

ခ။ ။ ‘ဒီတော့ ဟိုရဲသား ငနဲက ကျုပ်ကို ပလက်ဖောင်းပေါ်က သွားပါဆိုတာဟာ ကျုပ် အကျိုးအတွက်လို့ ဆိုချင်တာပေါ့လေ’

က။ ။ ‘ဟုတ်ပါတယ်’

ခ။ ။ ‘ကျုပ်တော့ မထင်ပါဘူး။ အို အပိတ်အပင် အတားအဆီးတွေ များကို များလွန်းပါတယ်။ ဒါကြောင့် အခုတော့ ကျုပ်ဖြင့် မတတ်သာလို့ အိမ်ပြင်ကို သွားရရင် ဘတ်စ်ကားနဲ့ပဲ သွားတော့တယ်။ ဘတ်စ်ကားကျတော့ ဒီ ရဲငတီ တွေက ပလက်ဖောင်းပေါ်က သွားပါလို့ မပြောကြဘူး’

က။ ။ ‘အို ခင်ဗျားကလည်း ကလေးစကားတွေ ပြောနေပြန်ပါပြီ’

ခ။ ။ ‘ဘတ်စ်ကားစီးတော့ကော သက်သာတယ် ထင်သလား။ ကားသမားတွေက ခရီးသည်တွေကို ပြုမူပုံဟာ အော့နဲ့လုံးနာစရာပါဗျာ’

က။ ။ ‘ဘတ်စ်ကားတွေမှာ ဘာမသတိစရာ ရှိပြန်သလဲဗျ’

ခ။ ။ ‘အင်္ဂါနေ့တုန်းက ဘူတာရုံမှာ မိတ်ဆွေတစ်ယောက် ကြိုစရာ ရှိလို့ ကျုပ်က ဘတ်စ်ကားနဲ့ သွားမယ် ကြိုတယ်။ ဘတ်စ်ကား တံခါးထဲကို ခြေထောက်လည်း တင်မိရော၊ ကိုယ်တော်မြတ်ကလည်း ထွက်သွားတော့တာ ပါပဲ။ ထွို’

က။ ။ ‘ဒီတော့ နောက်ကားတစ်စီးကို စောင့်ရုံပေါ့ဗျ’

ခ။ ။ ‘ဝေးလိုက်လေ၊ ဘတ်စ်ကားနောက်ကို အတင်းပြေးလိုက်တာပေါ့’

က။ ။ ‘ဘာဖြစ်လို့လဲ’

ခ။ ။ ‘ကျုပ် ဖိနပ်တစ်ဖက် ပါသွားတာကိုဗျ’

က။ ။ ‘ဪ ကားသမား တံခါးပိတ်ခါမှ ခင်ဗျားကလည်း ခြေတင်တာကိုဗျ’

ခ။ ။ ‘ဟေ့ နေဦး၊ နေဦး။ ငါ့ဖိနပ် ပါသွားတယ်။ ကျုပ်က အော်တာပေါ့’

က။ ။ ‘ရပ်ပေးရောလား’

ခ။ ။ ‘မရပ်ပေးပါဘူး။ “ကွန်ဒတ်တာ” က ဖိနပ်ကို ပစ်ပေးလိုက်တယ်’

က။ ။ ‘တော်သေးတာပေါ့၊ နို့မဟုတ်ရင် ပစ္စည်းပျောက်ဋ္ဌာနကို လိုက်နေရမှာပဲ’

ခ။ ။ ‘ကျုပ် သိပ်ပြီး ဒေါသဖြစ်တာပဲ။ ဒါနဲ့ ဖိနပ်စွပ်ပြီး ကားရပ်တိုင် ဆီကို ပြန်သွားတယ်။ ရောက်တော့ လူရှစ်ယောက် တန်းစီနေတာကို တွေ့ရတာပေါ့’

က။ ။ ‘ခင်ဗျားက ဘိတ်ဆုံး ရောက်နေမှာပေါ့’

ခ။ ။ ‘ကျုပ်လား... ဘိတ်ဆုံးက နေရမှာ။ ဖိနပ်ကို ပြေးပြီးလိုက်ရတာ အလကား မှတ်လို့ပဲ’

က။ ။ ‘ထိပ်က နေချင်ရင် တန်းစီရာက ထွက်မသွားရဘူးဗျ’

ခ။ ။ ‘အို ဘာရမလဲ၊ ကျုပ်က တန်းထိပ်ကို လျှောက်သွားတာပဲ’

က။ ။ ‘တန်းထိပ်မှာ ရှိရင်းလူက သဘောတူရဲ့လား’

ခ။ ။ ‘ကျုပ်က ရှင်းပြတာပေါ့’

က။ ။ ‘ဘာများ ရှင်းစရာ ရှိလို့လဲ’

ခ။ ။ ‘ကျုပ်က ပြောတယ်။ မိတ်ဆွေ ကားစောင့်နေသလား။ တန်းထိပ်က ဆိုတော့ ကံကောင်းတာပဲ။ စောစောလာတော့ ကားပေါ်ကို စောစော ရောက်နိုင်တာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဒီလိုဗျ မိတ်ဆွေရဲ့။ စင်စစ်တော့ ကျုပ်က မိတ်ဆွေထက် အရင်ဦးပါတယ်။ ဖိနပ်ကို လိုက်ယူနေရလို့သာ နည်းနည်းနောက်ကျသွားတာ။ ဒီတော့ ကားလာတဲ့အခါ ကျုပ်ကို ဦးစားပေးဖို့ သင့်ပါတယ်လို့ ကျုပ်က ရှင်းပြီး ပြောပြတာပေါ့’

က။ ။ ‘နိပ်ပေဗျာ၊ အင်း... ဆိုပါဦး’

ခ။ ။ ‘ကျုပ်လည်း ပြောပြီးရော... အဲဒီလူလည်း ပြုံးပြုံးကလေးလုပ်နေတော့တာပဲ’

က။ ။ ‘ခင်ဗျား ရှင်းပြတာကို သဘောကျတယ် ဆိုပါတော့’

ခ။ ။ ‘ဘယ်ဟုတ်မလဲ၊ ကျုပ်ကို အတန်းထဲ ဝင်စီပါလားတဲ့။ အဲဒီလူက ငေါက်တယ်’

က။ ။ ‘အင်း ခင်ဗျားလည်း အတော် အချိန်ဖြုန်းတဲ့ လူပဲ။ အချိန်ကုန်လှမောကြီးဗျာ’

ခ။ ။ ‘အဲဒီ လူမျိုးဟာ ကိုယ့်ချင်းမစာတတ်ပါဘူး။ လူ့ခိုး မဝပါဘူး’

က။ ။ ‘သူတစ်ပါးကို ပုတ်ပုတ်ခတ်ခတ် ပြောဖို့ ခင်ဗျားမှာ ဘာ အခွင့်အရေးများ ရှိသလဲ’

ခ။ ။ ‘သူက သဘောမကျတော့ ကျုပ်လည်း လူတန်းထဲကို ဝင်စိ တာပေါ့’

က။ ။ ‘အဲဒီတော့ နေရာကျသွားရောပေါ့’

ခ။ ။ ‘ဘယ်ကျမလဲ’

က။ ။ ‘မကျဘူး ဟုတ်လား’

ခ။ ။ ‘အတန်းထဲက လူတွေက ဝိုင်းပြီး ဘိတ်ဆုံးကို သွားလို့ အော် ပြောကြတယ်’

က။ ။ ‘ခင်ဗျားက ပထမလူ နောက်ကို ဝင်တိုးတယ် ထင်ပါရဲ့’

ခ။ ။ ‘ကျုပ်က ရှင်းပြပြီးမှပဲဗျ၊ သူတို့ နားလည်သင့်တာပေါ့’

က။ ။ ‘အင်း အတော် အချိန်ဖြုန်းတဲ့ လူပဲကိုး’

ခ။ ။ ‘ရှင်းပြရင် နားလည်ကောင်းရဲ့လို့ အောက်မေ့မိတာကိုး။

အလကား မောတာပါပဲ’

က။ ။ ‘ခင်ဗျားက သားသည်အမေဆိုရင်လည်း တန်းထိပ်မှာ နေခွင့် ပေးကြမှာပေါ့။ အခုတော့ နံပါတ်ကိုး နေရာကို သွားရမှာပေါ့’

ခ။ ။ ‘ကျုပ်က သွားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့လည်း မရပါဘူး’

က။ ။ ‘ဘာကြောင့်’

ခ။ ။ ‘သူတို့က ကျုပ်ကို နံပါတ် သုံးဆယ့်ခြောက် လုပ်ထားကြတယ်’

က။ ။ ‘ဘယ်နဲ့ ဂုဏ် လဲဗျ’

ခ။ ။ ‘ကျုပ်က ပထမလူကို ရှင်းပြနေတုန်း ခရီးသည်သစ် ၂၇ ယောက် ရောက်လာပြီး တန်းစီကြတာကိုး။ ဂုဏ် ဖြစ်ရတော့တာပေါ့’

က။ ။ ‘ရှင်းရသမျှ သဲရေကျ ဖြစ်ရတာပေါ့’

ခ။ ။ ‘ခဏကြာတော့ နောက်ဘတ်စ်ကားလည်း ရောက်လာတယ်။ သူတို့တစ်တွေ အကုန် တက်ကြရတယ်။ ကျုပ်တစ်ယောက်ပဲ နေခဲ့ရတယ်။ အို ကိစ္စမရှိပါဘူး။ နောက်ကား လာရင် ငါ ပထမပေါ့လို့ ကျုပ်က မှတ်လိုက်တယ်’

က။ ။ ‘ဒါ ခင်ဗျား ဂုဏ်ယူစရာ မဟုတ်ပါဘူး’

ခ။ ။ ‘ဒါနဲ့ ကျုပ်က စီးကရက် ထုတ်သောက်တယ်။ တစ်ဝက်မှ မကုန်သေးဘူး။ နောက်ကားတစ်စီး ရောက်လာတာပဲ’

က။ ။ ‘ကားတွေက တစ်စီးနဲ့တစ်စီး သိပ်မကွာကြဘူးပေါ့’

ခ။ ။ ‘တန်းစီနေရာမှာ ကျုပ်က ဗွေဆော်ဦးကပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ကျုပ်

လည်း ကားပေါ်ကို လှမ်းတက်လိုက်ရော... ကွန်ဒတ်တာက မတက်ရဘူးလို့ ဖမ်းတားတာပဲ’

က။ ။ ‘ဘာကြောင့်’

ခ။ ။ ‘အို ... ရဲဘော်၊ ခင်ဗျားစီးကရက်ကို ငြိမ်းလိုက်ပါတဲ့၊ သူက ပြောတယ်’

က။ ။ ‘အင်း ကားပေါ်မှာ ဆေးလိပ်မှ မသောက်ရဘဲကိုဗျ’

ခ။ ။ ‘တော်ပါသေးရဲ့၊ ကျုပ်က မြေပဲလှော်တစ်ထုပ် ဝယ်လာမိလို့’

... က။ ။ ‘မြေပဲခွံတွေ၊ သစ်သီးခွံတွေ ကားပေါ်မှာ မပစ်ရဘူး မဟုတ် လား’

ခ။ ။ ‘မပစ်ရရုံတွင် ဘယ်ကမလဲ၊ စားတောင် မစားရဘူးတဲ့။

ဒါကြောင့် ကျုပ်က ကဲ ... မစားရရင် ကျုပ် ဆင်းမယ်၊ ရပ်ပေးပါလို့ ပြောတယ်’

က။ ။ ‘ကားရပ်တိုင်ရောက်မှ ရပ်မှာပေါ့၊ စောင့်ဦးပေါ့’

ခ။ ။ ‘ကျုပ်ကို ပုလိပ်ဖမ်းသလို ဖမ်းထားတာလား’

က။ ။ ‘ခင်ဗျား ဘာတွေ လျှောက်ပြောနေတာလဲ’

ခ။ ။ ‘အို ဘယ်မှာမှ လွတ်လပ်ရေး မရှိပါဘူး။ အဲဒါ ခက်တာပေါ့။ မီးရထားဘူတာရုံကို ရောက်တော့လည်း ကွန်ဒတ်တာက ကျုပ်ကို မဆင်းရဘူး တဲ့။ လက်မှတ်ပေးမှ လွတ်မယ်ဆိုလို့ ဆေးလိုက်ရတယ်’

က။ ။ ‘ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေ’

ခ။ ။ ‘မီးရထားဆိုက်ဖို့ ၅ မိနစ် လိုတော့တယ်။ ကျုပ်လည်း သုတ်ခြေ တင် ပြေးရတာပေါ့’

က။ ။ ‘လူရှုပ်တဲ့လမ်းမှာ ပြေးလို့ ဘယ်ကောင်းပါ့မလဲ’

ခ။ ။ ‘အလျင်လိုနေတာကိုဗျ’

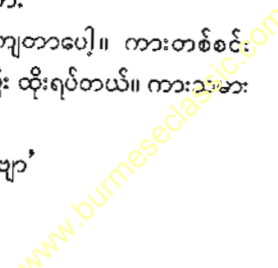
က။ ။ ‘ဒါက အကြောင်းမဟုတ်ပါဘူး’

ခ။ ။ ‘ကားတွေဆိုတာ ဘယ်ကရော ညာကရော ဟွန်းတွေတီးပြီး တစ်ပိ ပြေးနေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျုပ်ကတော့ အတင်း သွားတာပဲ။ ကျော်လိုက် လွှားလိုက် လုပ်ရင်း အပြေးကလေး ခုန်လိုက်တာ’

က။ ။ ‘လမ်းတစ်ဖက်ကို ရောက်ရောလား’

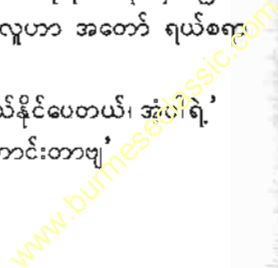
ခ။ ။ ‘မြေကြီးပေါ်ကို မှောက်လျက်ကျတာပေါ့။ ကားတစ်စင်း ကလည်း ကျုပ်နဲ့ တစ်တောင်လောက်မှာ ကျိ... ဆိုပြီး ထိုးရပါတယ်။ ကားသမား လည်း မျက်နှာမှာ သွေးမရှိဘူး’

က။ ။ ‘ဘယ်သူ သွေးရိုနိုင်မိတော့မလဲဗျာ’

ခ။ ။ ‘သူက ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးပါပဲ’
 က။ ။ ‘ဘယ်လိုပြောလို့လဲ’
 ခ။ ။ ‘ခင်ဗျား သေချင်နေတာ ကြာပြီလား တဲ့’
 က။ ။ ‘သူ စိတ်ဆိုးတာလည်း အပြစ်မဆိုသာဘူးပေါ့’
 ခ။ ။ ‘ကျုပ်က ပြောတယ်။ ကဲ မိတ်ဆွေ၊ စကားကောင်း တစ်ခွန်း နှစ်ခွန်း ပြောရအောင်။ ခင်ဗျား ဘာဖြစ်လို့ ဒီလောက်မြန်မြန် မောင်းရတာလဲ။ ကံသိလို့ ကျုပ်ကို မကြိတ်မိတယ်။ ဒီလို ပြောနေတုန်း ရဲသားတစ်ယောက် ရောက်လာပြီး ဘာလုပ်တယ် ထင်သလဲ။ ကားသမားဘက်က လိုက်ပြီး ပြောပါ လေရော’
 က။ ။ ‘ရဲသားလုပ်တာ အမှန်သားပဲ’
 ခ။ ။ ‘ဘာဖြစ်လို့ ဒါလောက် အလျင်လိုရတာလဲတဲ့။ ရဲသားက မေးတယ်။ လက်မတင်ကလေး လိုတော့တယ်။ နောက်ကို ခင်ဗျား သတိ အများကြီး ထားပါ။ အခုတစ်ခါတော့ သွားပေးဦးတော့...။ ကဲ ဘယ်နှယ့် သဘောရသလဲ။ သူကပဲ ကျုပ်ကို နှံ့လိုက်သေးတယ်’
 က။ ။ ‘အနှံ့တောင် နည်းသေးတာပဲ’
 ခ။ ။ ‘ကျုပ်လည်း ဘူတာရုံကို ရောက်ရော၊ ကျုပ် ကြိုရမည့် လူလည်း မရှိတော့ဘူး’
 က။ ။ ‘ကောင်းပေဗျာ’
 ခ။ ။ ‘ဒါနဲ့ ကျုပ်လည်း အိမ်ကိုပြန်တာပေါ့။ စိတ်ကတော့ တယ်ပြီး မသားဘူး။ အဲဒီအဖြစ်အပျက်ကို တွေးလိုက်တိုင်း ဒေါသ ဖြစ်ဖြစ်လာတယ်။ ခြေကျင်သွားလည်း လွတ်လပ်ရေး မရှိဘူး။ ဘတ်စကားစီးလည်း လွတ်လပ်ရေး မရှိဘူး။ ဘာကောင်းသေးသလဲဗျာ’
 က။ ။ ‘ခင်ဗျာ လွတ်လပ်ရေးကို ဘယ်သူကမှ နှောင့်ယှက်နေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ခင်ဗျား အသုံးမကျလို့ ဒုက္ခရောက်ရတာပဲ’
 ခ။ ။ ‘ဒီတော့ ကျုပ်စိတ်ကို ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။ စက်ဘီး ဝယ်စီး မယ်လို့။ ဒါနဲ့ စက်ဘီးတစ်စီးကို ၂၈ ယွမ်ပေးပြီး ဝယ်လိုက်တယ်’
 က။ ။ ‘စက်ဘီး ကောင်းကောင်းဆိုရင် ယွမ်တစ်ရာလောက် ပေးရ တယ်။ ၂၈ ယွမ်ဆိုတော့ ဘယ်လိုဟာမျိုးကို ရသလဲ’
 ခ။ ။ ‘အဟောင်းပေါ့။ ငွေအပို နည်းနည်း အကုန်ခံပြီး ပြင်ယူရတယ်’
 က။ ။ ‘လမ်းစည်းကမ်းတွေကို ခင်ဗျား နားလည်ရဲ့လား။ အသံမြည် တဲ့ ခေါင်းလောင်း တပ်ထားရဲ့လား’

ခ။ ။ ‘ခေါင်းလောင်းက ပျက်နေတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ကိစ္စမရှိပါဘူး’
 က။ ။ ‘ဘာဖြစ်လို့ ကိစ္စမရှိရတာလဲဗျာ’
 ခ။ ။ ‘စက်ဘီးတစ်ခုလုံးက တကျပျက်ပျက် မြည်နေတော့ ကျုပ် လာရင် အဝေးကြီးက ကြားနိုင်လို့ပေါ့’
 က။ ။ ‘ဒါဖြင့် ခင်ဗျာစက်ဘီးက ချုံးချုံးကျခါနီးနေပြီပေါ့။ အဲဒါမျိုးကို စီးရင် ဥပဒ်များတယ် ဆိုတာ မသိဘူးလား’
 ခ။ ။ ‘ကျုပ်က မြန်မြန်စီးတာမှ မဟုတ်ဘဲ။ ကျုပ်အိမ်ကနေပြီး ရုပ်ရှင်ရုံကို ဆယ်မိနစ်လောက် ကျွဲသွားရတယ်’
 က။ ။ ‘ခင်ဗျားက ဘယ်မှာ နေလို့လဲ’
 ခ။ ။ ‘ဈေးပိုင်းမှာ နေတယ်လေ’
 က။ ။ ‘ဒါဖြင့် မြို့တစ်ဖက်မှာပေါ့။ လမ်းမှာ လမ်းပြတိုင်တွေနဲ့ ဆိုတော့ ဆယ်မိနစ်နဲ့ ဘယ်ရောက်နိုင်ပါ့မလဲ’
 ခ။ ။ ‘အထူးအကြောင်းရှိရင် ရောက်နိုင်တာပေါ့။ ဥပမာ တစ်နေ့က ဆိုရင် ရုပ်ရှင် တစ်နာရီခွဲကို ကျုပ် သွားတယ်။ အိမ်ကထွက်တော့ တစ်နာရီနဲ့ မိနစ် နှစ်ဆယ် ရှိပြီ။ ရုပ်ရှင်ရုံကိုရောက်တော့ ကျုပ်က နာရီကို ကြည့်တယ်’
 က။ ။ ‘တစ်နာရီခွဲပြီလား’
 ခ။ ။ ‘ငါးနာရီထိုးဖို့ မိနစ်အစိတ်ပဲ လိုတော့တယ်’
 က။ ။ ‘ဒါနဲ့ အခုနက ပြောတော့ ဆယ်မိနစ်နဲ့ မရောက်နိုင်တယ်ဆို’
 ခ။ ။ ‘ဪ... လမ်းမှာ ကြန့်ကြာနေတာကိုဗျာ’
 က။ ။ ‘စက်ဘီး ပျက်လို့လား’
 ခ။ ။ ‘တိုက်မှုဖြစ်လို့ပါ’
 က။ ။ ‘လူတစ်ယောက်ယောက်ကို ဝင်တိုက်မိလို့လား’
 ခ။ ။ ‘တစ်ယောက် ဘယ်ဟုတ်မလဲ။ သုံးယောက်’
 က။ ။ ‘ဘာ ... လူသုံးယောက်ကို ခင်ဗျား ဝင်တိုက်တယ်’
 ခ။ ။ ‘တစ်ခါတည်း သုံးယောက်လုံးကို သိမ်းကျုံးတိုက်တာတော့ ဘယ်ဟုတ်မလဲဗျာ’
 က။ ။ ‘တစ်ခါမှာ တစ်ယောက်တိုက်တယ် ဆိုရင်ပဲ ဆိုးလှပါပြီ’
 ခ။ ။ ‘နောက်ဆုံး ကျုပ် ဝင်တိုက်တဲ့လူဟာ အတော် ရယ်စရာ ကောင်းတယ်’
 က။ ။ ‘လူကို ဝင်တိုက်ပြီး ခင်ဗျားပဲ ရယ်နိုင်ပေတယ်။ အဲ့ပါရဲ့’
 ခ။ ။ ‘အို ... တကယ့်တိုက် ရယ်စရာ ကောင်းတာဗျာ’

က။ ။ 'ဘယ်ပုံ ဖြစ်လို့လဲ'

ခ။ ။ 'ဆိုက်ကားတစ်စီးက ရပ်တော့မယ် အလုပ်မှာ ကျုပ်က ညာဘက်က နေပြီး ကျော်တက်ဖို့ လုပ်တယ်။ ဆိုက်ကားက ကျုပ်ကို လမ်းဆေး တိုက်သွင်းလိုက်တာပေါ့။ ဒီတော့ ကျုပ်စက်ဘီးလည်း ပလက်ဖောင်းပေါ်ကို တက်ပြီး အဘိုးကြီးတစ်ယောက်ကို ဝင်တိုက်လိုက်တာ အဘိုးကြီးလည်း အနားက ပရဆေးဆိုင်ထဲကို ဝင်ပြေးရတော့တာပဲ'

က။ ။ 'အဘိုးကြီးကိုမှ တိုက်ရပလေဗျာ'

ခ။ ။ 'အဘိုးကြီးက ဆိုင်ထဲကို ဖြုန်းခနဲ ဝင်လိုက်တော့ ဆိုင်ရှင်လည်း ဗျက်စိကို ပြူးသွားတာပေါ့။ ဘာများ အလိုရှိပါသလဲဗျာတဲ့ ... ဆိုင်ရှင်က မေးတယ်။ ဘာမှ အလိုမရှိပါဘူး။ စက်ဘီးက ဝင်ဆောင့်လို့ ဝင်လာရတာပါတဲ့... အဘိုးကြီးက ပြန်ပြောတယ်'

က။ ။ 'ကျိုးပဲ့မသွားတာ ကံကောင်းသေးတော့'

ခ။ ။ 'အဘိုးကြီး ထွက်လာတော့ ကျုပ်လည်း ပြေးသွားပြီး တောင်းပန်တယ်။ အဘိုးရယ်... ကျွန်တော် တောင်းပန်ပါတယ်။ ကျွန်တော့် အဖေ နေမကောင်းတာနဲ့ ဆရာဝန်ခေါ်ဖို့ ကတိုက်ကရိုက် သွားမိလို့ ဝင်တိုက်မိ တာပါလို့ ကျုပ်က ပြောတယ်။ ဒီတော့ အဘိုးကြီးက ဆရာဝန် လိုတာက သူပါ တဲ့။ သူ့ကို ဆိုင်ထဲ ဘာဖြစ်လို့ တိုက်သွင်းရတာလဲ တဲ့။ သူ့အရိုးတွေက မဆတ်ပေလို့ပေါ့ တဲ့။ ဆတ်များဆတ်ရင် နံရိုး ၂ ချောင်း ၃ ချောင်းတော့ ကျိုးရောမယ် တဲ့။ အဲဒီလို ပြောပြောဆိုဆို လုပ်ပြီး အဘိုးကြီးလည်း ထော့ကျိုး ထော့ကျိုးနဲ့ ထွက်သွားတယ်။ ကဲ ... ရယ်စရာ မကောင်းဘူးလားလို့'

က။ ။ 'ဘာများ ရယ်စရာကောင်းလို့လဲ။ ခင်ဗျား ရုပ်ရှင်ကြည့်ချင် တာနဲ့ တခြားလူကို ညှဉ်းဆဲလို့ ဘယ်ဖြစ်နိုင်ပါ့မလဲ'

ခ။ ။ 'အချိန်လည်း နှောင်းနေပါပြီ။ ကျုပ် ရုပ်ရှင်ရုံကို ရောက်တော့ ပြနေတာ အတော် ရောက်နေပါပြီ။ ဒါနဲ့ ကျုပ်လည်း အိမ်ဘက်ကို ပြန်ဆောင့် လာတာပေါ့'

က။ ။ 'ဒီတစ်ခါတော့ ခင်ဗျား အလျင်စလို သွားဖို့ မလိုတော့ပါဘူး'

ခ။ ။ 'ကျုပ် ဖြည်းဖြည်းဆေးဆေး သွားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဟိုငနဲက ဒုက္ခ ဝင်ပေးတယ်လေ'

က။ ။ 'ဘယ်ငနဲလဲ'

ခ။ ။ 'မော်တော်ကားသမားပေါ့။ သူ့ မော်တော်ကားရယ်။ ကျုပ် စက်ဘီးရယ် ပထမတော့ အတော်နေရာ ကျကျ သွားနေတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ့ကားရဲ့ နောက်မီးတွေက ရုတ်ခနဲ နီလာပြီး တိုက်ပွဲဖြစ်တော့တာပါပဲ'

က။ ။ 'ကားက လူကို တိုက်ရောလား'

ခ။ ။ 'ကျုပ်က သူ့ကားကို ဝင်တိုက်တာလေ'

က။ ။ 'ခင်ဗျားက ဘယ်လို ဝင်တိုက်တာလဲ'

ခ။ ။ 'သူ့ကားက ရပ်လိုက်တော့ ကျုပ်ဘီးက သွားတုန်းပဲကိုး'

က။ ။ 'ခင်ဗျားဘီးမှာ ဘရိတ်တွေ ပါတယ် မဟုတ်လား'

ခ။ ။ 'ဘရိတ်တွေက ပျက်နေတယ်လေ'

က။ ။ 'ဒီတော့ ဒါဟာ ဘယ်သူ့အပြစ်လဲ'

ခ။ ။ 'ကျုပ်တို့သွင်း လိမ့်ကျတာ အတော်နာပါတယ်။ ရုတ်ခနဲ မထ နိုင်ဘူး။ အဲဒီတုန်း ဓာတ်ရထားတစ်စင်း ထိုးဆိုက်ရာက လူတစ်ယောက် ဆင်းလာ ပြီး ကျုပ်ကို ထူပေးတယ်။ ထူပေးတဲ့ လူကို ကျုပ်က တစ်ချက် မော့ကြည့်လိုက်ပြီး ဝါးလုံးကွဲ ရယ်ချလိုက်တာပဲ'

က။ ။ 'ဒီလို ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ အထဲမှာ ရယ်နိုင်သေးသလား။ အံ့ဇရာ လူပါပဲ ဗျာ'

ခ။ ။ 'ကျုပ်ကို ထူပေးတဲ့လူဟာ ကျုပ်စောစောက ဝင်တိုက်မိတဲ့ အဘိုးကြီးကိုးဗျ'

က။ ။ 'ဆုံပဲ ဆုံတတ်ပလေဗျာ'

ခ။ ။ 'ဪ ... လက်စသတ်တော့ မောင်ရင်ပဲကိုးတဲ့။ အဘိုးကြီးက ပြောတယ်။ ဟို မော်တော်ကားကို ဆေးဆိုင်ထဲ တိုက်သွင်းမယ်လို့လား။ အတော် အစီးတော်တဲ့ စက်ဘီးသမားပဲတဲ့။ ကျုပ်စက်ဘီးလည်း ရစရာ မရှိတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ကားသမားကို လျော်ပေးရမယ်လို့ ကျုပ်က ပြောတယ်'

က။ ။ 'ခင်ဗျားလည်း အတော် မျက်နှာပြောင် တိုက်နိုင်တာပဲ'

ခ။ ။ 'ကားသမားက အတော် မတရားတဲ့ လူဗျ။ ကျုပ်ကပဲ သူ့ကား ကို ဝင်တိုက်သတဲ့'

က။ ။ 'မဟုတ်ဘူးလား'

ခ။ ။ 'ကျုပ်တို့ နှစ်ယောက် ငြင်းခုံနေတုန်း ရဲသားတစ်ယောက် ရောက်လာတယ်။ ဘာဖြစ်ကြတာလဲတဲ့။ ကျုပ်စက်ဘီးကို ဟိုကား ဝင်တိုက်တာ ကြည့်ပါဦးလို့ ကျုပ်က ပြောတယ်။ တိုက်တုန်းက ခင်ဗျားဘီးက ရှေ့ကလား။ နောက်ကလားတဲ့ ... သူက မေးတယ်။ ကျုပ်ဘီးက ရှေ့ကပါလို့ ပြောလိုက်တော့ ဒါဖြင့် ခင်ဗျားရှေ့ဘီးက ဘာဖြစ်လို့ ခွေသွားရတာလဲတဲ့... သူက ပြောတယ်။ ဘယ်သိနိုင်ပါ့မလဲ။ ကားသမားကို မေးပေးလို့ ကျုပ်က ပြန်ပြီး ဘုတောတာပေါ့'

က။ ။ 'ဒီတော့ ဘာဖြစ်သလဲ'

ခ။ ။ ‘အို မေးဖို့ မလိုပါဘူး။ ခင်ဗျား ဖြစ်တာကို ကျုပ် အားလုံး မြင်လိုက်ပါတယ်။ ကဲ ... အခု ဘယ်လို လုပ်ချင်သလဲတဲ့၊ ရဲသားက’

က။ ။ ‘ဘယ်လို လုပ်ကြသလဲ’

ခ။ ။ ‘ဘယ်လို လုပ်ကြတယ် မမှတ်မိတော့ပါဘူး။ ကျုပ်စက်ဘီး ကျုပ်ပြင်ယူရတာပေါ့ လို့တော့ ပြောလိုက်တယ်’

က။ ။ ‘ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြင်ယူရမှာပေါ့လေ’

ခ။ ။ ‘ဒါနဲ့ ကျုပ်လည်း စက်ဘီးကို စက်ဘီးဆိုင်တစ်ခုရှိရာ တွန်းသွား တယ်။ သူတို့ ပြင်တာကလည်း ကြာလိုက်တာဗျာ၊ မပြောပါနဲ့တော့။ ပြင်လိုလည်း ပြီးရော မိုးလည်း စုပ်စုပ် ချုပ်ရောပဲ’

က။ ။ ‘အို’

ခ။ ။ ‘ဒါနဲ့ ကျုပ်လည်း အိမ်ဘက်ကို စက်ဘီးနင်းတယ်။ နင်းလို့မှ တစ်ပတ် မလည်သေးဘူး၊ ရဲသားတစ်ယောက်က တားပါရော’

က။ ။ ‘အရမ်းစီးလို့ တားတာလား’

ခ။ ။ ‘သက်သက် အပြစ်ရှာတာပါဗျာ၊ ကျုပ်မှာ မီးခွက်မပါဘူး တဲ့။ လမ်းမီးတွေက ထိန်နေတာ၊ မီးခွက်လိုသေးသလား’

က။ ။ ‘မီးခွက် ဝယ်ထားရမှာပေါ့၊ ဘာဖြစ်လို့ ဝယ်မထားသလဲ’

ခ။ ။ ‘အို ဝယ်နိုင်တာတောင် ဒီလိုဟာမျိုးအတွက် ငွေမဖြုန်းချင် ပါဘူး’

က။ ။ ‘မီးခွက်ရှိရင် စက်ဘီးပြင်ရ သက်သာမှာပေါ့ဗျ’

ခ။ ။ ‘အစကတော့ ဂျင်နရေတာပါတဲ့ မီးခွက်ဝယ်မလို့ စဉ်းစား ပါတယ်’

က။ ။ ‘အို ဒီလောက်လည်း ငွေကုန်ခဲဖို့ မလိုပါဘူး။ ရေနံဆီမီးခွက် ဆိုရင် တော်ပါပြီ’

ခ။ ။ ‘မှန်ပါတယ်။ ဘယ်လို မီးမျိုးဖြစ်ဖြစ် ကိစ္စပြီးတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကျုပ်လည်း စက္ကူမီးပုံးတစ်ခုကို ဝယ်တယ်’

က။ ။ ‘စက္ကူမီးပုံးက ယူရ ငင်ရ ခက်တာပေါ့ဗျ’

ခ။ ။ ‘ဘာပဲ ဖြစ်ဖြစ်လေ၊ ကျုပ်မှာ မီးခွက်မပါဘူးလို့တော့ ဘယ်သူမှ မပြောနိုင်ဘူးပေါ့။ လက်တစ်ဖက်က “ဟန်ဒယ်ဘား” ကို ကိုင်၊ ကျန်တစ်ဖက်က မီးပုံးကိုဆွဲပြီး နင်းရတာပေါ့’

က။ ။ ‘ခင်ဗျားက “စတန့်” တွေ ထွင်နေတာပေါ့လေ’

ခ။ ။ ‘သွားလို့ ခဏမှ မရှိသေးဘူး၊ ဆိုက်ကားသမား တစ်ယောက်က

အော်ပြောတာပါပဲ၊ ဆင်း... ဆင်း၊ မြန်မြန်ဆင်းတဲ့။ ငါ့မှာ မီးအပါသားပဲ၊ ဘာဖြစ်လို့ ဆင်းရမှာလဲလို့ ကျွန်တော်က အောက်မေ့တယ်။ ဒီတော့ ဆိုက်ကား သမားက တောက်နေတယ်၊ မီးတောက်နေတယ်လို့ ထပ်ပြီး အော်ပြောရော။ မီးပုံးပဲဟာ မီးမတောက်ဘဲနေရင် အလကားပေါ့လို့ တွေးပြီး ငုံ့ကြည့်မိတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ကားခနဲ ကျုပ်လည်း ခုန်ဆင်းတာပဲ’

က။ ။ ‘မီးပုံးက တောက်မနေလို့လား’

ခ။ ။ ‘တောက်ပါသော်ကော။ မီးပုံးတွင် ဘယ်ကမလဲ၊ ကျုပ်အင်္ကျီ လက်ပါ စတောက်နေတာပေါ့’

က။ ။ ‘ဒီတော့လည်း စက်ဘီးကိုတွန်းပြီး ပြန်ရုံပေါ့ဗျာ’

ခ။ ။ ‘ဟို... ဟို အခုကအခဲတွေကို လွတ်လာပြီးမှ ဒါကလေးကို လျှော့မပေးနိုင်ပါဘူး’

က။ ။ ‘မီးမပါဘဲ နမ်းပေါ်မှာ စက်ဘီးစီးလို့ ဘယ်ရမလဲဗျ’

ခ။ ။ ‘လမ်းကြားတွေထဲကို ဝင်ပြီး လစ်တာပေါ့၊ ဘာရမလဲ’

က။ ။ ‘လမ်းကြားတွေက ပိုပြီး မှောင်မှာပေါ့’

ခ။ ။ ‘မှောင်ကော ဘာဖြစ်သေးလဲ။ ခဏလဲကြာရော၊ ရဲသား တစ်ယောက်နဲ့ ပက်ပင်း သွားတိုးပါလေရော’

က။ ။ ‘ဒီတစ်ခါတော့ ခင်ဗျား ဆင်းရမှာပေါ့’

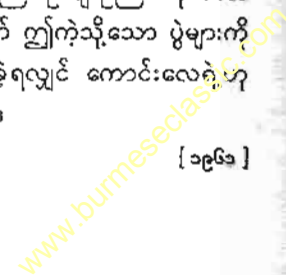
ခ။ ။ ‘ကျုပ်လား ဆင်းမဲ့လူ၊ မျက်နှာကြည့်စမ်းပါဦး။ သူက ဘာမှ မပြောခင် ကျုပ်လည်း တခြားလမ်းကြား တစ်ခုထဲကို ကွေ့ဝင်လိုက်ပြီး မျက်နှာပြင် ပြတ်အောင် လွင့်တာပဲ။ သူ လိုက်ပြီးရှာတောင် တွေ့မှာ မဟုတ်ပါဘူး’

က။ ။ ‘အိမ်ကို ပြန်ရောက်သွားလို့လား’

ခ။ ။ ‘မြောင်းထဲကို လိမ့်ကျလို့လေ’

ပြီးပြီ။

အထက်ပါ လူရွှင်တော်ပြက်လုံးကို ဖတ်ရသောအခါ တရုတ်ပြည်ကြီးက လူများ စည်းကမ်းသေဝပ်သည်မှာ ဤသို့သော ပညာပေးမှုများကြောင့်ပင် ဖြစ်မှာ ပဲဟု ကျွန်တော် ထင်မိပါသည်။ ထို့ကြောင့် နန်းတော်ကြီး၊ ဥယျာဉ်ကြီး၊ တိုက်တာ ကြီး၊ စက်ရုံကြီးတွေကို လျှောက်ကြည့်ရသည်ထက် ဤကဲ့သို့သော ပွဲများကို စိမ်ပြေနပြေ ကြည့်၍ နားလည်အောင် လေ့လာခဲ့ရလျှင် ကောင်းလေရဲ့ဟု ကျွန်တော် တစ်စိစိမိမိ တွေးမိလျက် ရှိပါတော့သည်။

မာရှယ်ချင်ယိ၏ မြန်မာပြည်သွား ကဗျာများ

ကန်တော်ကြီး မီးပန်းပွဲ
 နှင်းငွေရိမုန်၊ ညင်းလေသုန်လျက်
 ဒဂုံတောင်ပါး၊ ဝိုးတဝါးတည့်။
 ညကို နေ့လား၊ မှတ်ယူမှားအောင်
 တိမ်ကြားမိုးမြင့်၊ မီးပန်းပွင့်၏။
 ကန်တော်ကမ်းညွှတ်၊ ပရိသတ်လည်း
 လှည့်ပတ်တိုးဝှေ့၊ လူချင်းစေ့သည်
 ပျော်မွေ့ ရွှင်မြူးကြသတည်း။ ။

မော်လမြိုင်

တိဗက်တောင်ခြေ၊ သံလွင်ရေကို
 မောပြေ ငါသောက်ဖူးခဲ့၏။
 မော်ရွှေမြိုင်ဝ၊ စီးသွန်ကျသည်
 ထိုကရေပင် ပါတကား။
 ထိုရေဤရေ၊ ပေါင်းသင်းလေသို့
 မျိုးဆွေသားချင်း၊ တို့ ပေါင်းသင်းအံ့။
 ထိုရေဤရေ၊ စီးဆင်းလေသို့
 တွေတွေချစ်ခြင်း၊ စဉ်စီးဆင်းအံ့။
 ချမ်းငြိမ်းပင်လယ်၊ ပမာဆွယ်၍
 လှဝယ်ခပ်သိမ်း၊ လွန်ချမ်းငြိမ်းအံ့။ ။

မန်းနေပြည်

ကျုံးမြောင်းပြအိုး၊ သံမြို့ရိုးနှင့်
 ရန်မျိုးအောင်သည်။ မန်းနေပြည်ကား
 နှစ်ရှည်ကာလ ကြာခဲ့ပြီ။
 မှူးကောင်းမတ်ကောင်း၊ သူရဲကောင်းတို့

ရာပြည့်စာချုပ်တိုက်

မင်းကောင်းထံပါး၊ မြဲခစား၍
 တိုင်းကားပြည်ရွာ သာခဲ့ပြီ။
 ကျုံးကျော်စော်ကား၊ နယ်ချဲ့များကို
 ရဲအားပြင်းထန်၊ ရဲတော်လှန်သည်
 ရဲမာန်ကျောက်သား မာခဲ့ပြီ။ ။

ပုဂံပြည်

ရှုလေရာတွင်၊ ဖူးရမြင်သည်
 မြတ်ရှင်ကိုယ်စား၊ ဂုဏ်ရားတည့်။
 ဤမျှကြီးပမ်း၊ မြန်မာ့စွမ်းကား
 နှိုင်းတမ်းပမာ၊ မြစ်စရာသို့
 ကမ္ဘာချင်းအောင်၊ စီးအံ့သောဝံ။ ။

ပေလီကမ်းခြေ

ဆောင်းလတွင်းဝယ်၊ သောင်မြိတ်ဆွယ်၌
 ပင်လယ်ရေမိုး ချိုးခဲ့ပြီ။
 မြလှိုင်းသံစုံ၊ ငွေသံခုံလည်း
 နှင်းမှုန်ဖွေး၍ အေးခဲ့ပြီ။
 ထက်ဆီဝေးလံ၊ မီးအိမ်ပျံလည်း
 မိုးသံဆွဲသို့ တွဲခဲ့ပြီ။
 ဧည့်နှင့် အိမ်သား၊ ထိုခါများ၌
 စကားနှုတ်ချို၊ တုံ့လှယ်ဆိုလျက်
 တည်းခိုရာသို့ ပြန်ခဲ့၏။ ။

အင်းလေးကန်

တောကိုကျော်ဖြတ်၊ တောင်ကိုပတ်သော်
 ကွက်လပ်ဖြူဖွေး၊ ကန်အင်းလေးတည့်။
 လေးပစ်မြားဟန်၊ ဖြောင့်လျင်မြန်သည်
 ရေကန်အထဲ၊ ပြိုင်လှေပွဲတည့်။
 လှေဦးချင်းထိ၊ ပဲ့ချင်းဖိ၍
 စွဲငြိအာရုံ၊ လူဗိုလ်ပုံတည့်။ ။

ရာပြည့်စာချုပ်တိုက်

မင်းသုဝဏ်၏ ခရီးသည်

ဝင်းလဲ့ရေညို၊ လှိုင်းအိခိုလျက်
စိမ်းစိုသာမော၊ ဒိုက်ကျွန်းမျောကား
ဤလောကဝယ် ရှားသတည်း။ ။

တောင်ကြီးမြို့

နဂါးရစ်ဝန်း၊ မြို့ရိုးသမ်းသို့
တောတန်းဖြာဖြာ၊ ပတ်လည်ကာသည်
မိုးပြာထိန်း၊ မြို့တောင်ကြီးတည်။
ပင်တိုင်းလျှံတင့်၊ ချယ်ရီပွင့်တို့
နေမင့်ရောင်တွင်၊ ပြုံးရယ်ရွှင်သော်
ဆောင်းပင်နေ့လား၊ ငါ တွေးမှားမိ။ ။
မင်းသုဝဏ်
ဘာသာပြန်သည်။
၁၅၊ ၂၊ ၆၁

အင်းယားကန်စောင်း၌

[မာရှယ်ချင်ယိ]

၁၉၆၅ ခု မတ်လအကုန် ဧပြီလဆန်းတွင် ကျွန်ုပ်သည် အင်ဒိုနီးရှားသို့ ခရီးထွက်
ခဲ့သည်။ အသွားခရီး၊ အပြန်ခရီး နှစ်ခုလုံးတွင် မြန်မာပြည်ကို ဖြတ်သွားရ၍
ရန်ကုန်မြို့ အင်းယားကန်စောင်းတွင် စခန်းချ တည်းခိုခဲ့ရသည်။ ထိုစဉ်အခါက
ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းသည် ကျွန်ုပ်အား ဧည့်ဝတ်ကျေပွန်စွာ ပြုစု ကျွေးမွေးသည်ကို
သတိရ ကျေးဇူးတင်သောကြောင့် ဤကဗျာများကို စီကုံးဖွဲ့ဆိုပါသည်။

(၁)

အိမ်သည်ကောင်း၍
ကန်စောင်းဂေဟာ၊ ဤရိပ်သာသို့
ငါ ရောက်ခဲ့သည် များခဲ့ပြီ။
ဖိန်ယွမ်းရေးမင်း၊ ပြုစုခြင်းကား
ဝမ်းတွင်းသဒ္ဒါ၊ ပျူပျူငှာတည်။
ယခုမှာသော်၊ သာ၍ကျော်သည်
ပေါက်ဖော်ဆွေမျိုး ပီပီတည်း။ ။

(၂)

နေ့ခါမနား၊ ဟိုသည်သွား၍
ပန်းအားပြေအောင်၊ လသာဆောင်တွင်
သန်းခေါင်ချိန်၌၊ ငါ ထိုင်လိုက်၏။
တိမ်တောင်တိမ်လိပ်၊ မှိုင်းမှိုင်းချိပ်သို့
သစ်ရိပ်ပင်ရိပ်၊ ထပ်ထပ်လိပ်သည်
ကန်ထိုင်ကန်စောင်းဝယ်တကား။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

(၃)

ကန်ဘေးရိပ်ညို၊ သူမိုခိုလည်း
မိန့်ညိုကြံသေး၊ မချွတ်သေးတည်း။
စစ်ပွဲများစွာ၊ နွဲ့ခဲ့ပါလည်း
ရွယ်မှာ ငယ်သွေး၊ မအိုသေးတည်း။
ပန်းရုံပန်းချီ၊ ပန်းစုံစုံလည်း
ထုံထုံအေးအေး၊ ကြုံကြုံမွှေးတည်း။
ဗိုလ်ချုပ်စံရာ၊ ဤဂေဟာမှ
ပက်ပါမြင်ရ၊ ဝင်းလျှံပသည်
မြတ်စွာတို့ရဲ့ ရှင်တကား။

(၄)

ဗိုလ်ချုပ်နှင့် ငါ၊ ပြတင်းသာတွင်
ထွေရာလေးပါး၊ ပြောဆိုကြားစဉ်
ပူအားနည်းလျော့ လေခဲ့သည်။
ရွက်ငယ်ဖြူဖွေး၊ လှေကလေးတို့
တောင်ပြေးမြောက်ပြန်၊ ဤသည်ကန်တွင်
စုန်ဆန်သန်းလျက် ရှိခဲ့သည်။
ညဉ့်နက်သောခါ၊ လေပြည်လာ၍
ပူဆာကင်းဝေး၊ ချမ်းမြအေးသော်
ဝေးကမ္ဘာနယ် ထင်ခဲ့သည်။
သို့သောကာလ၊ အားပါရတိ
ဒေသလောပြည်၊ ကွန်ဂိုပြည်တို့
စိုပြည်ချမ်းအေး၊ ငြိမ်းမည့်ရေးကို
ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည် တကား။

(၅)

တစ်ခဏမျှ၊ တွေ့ခွင့်ရ၍
ဌာနရပ်ဌာန၊ ကျွန်ုပ်ပြန်သည်
မြန်လွန်းခဲ့ရသည် တကား။
ခွန်းသာနှုတ်ချို၊ ဆီးလင့်ကြို၍
ရာပြည်စာအုပ်တိုက်

လှိုက်ဖိုနွတ်ဆက်၊ ဣဒဲ့ထွက်သည်
စီးသက်ကျေးဇူးရေတကား။
တရုတ်မြန်မာ၊ ဆက်ဆံရာ၌
မာယာမနေ့၊ ဟန်မရောတည့်
သဘောစင်စစ်၊ ကြင်နာချစ်၍
ဆွေနှစ်မျိုးရင်း၊ အိမ်နီးချင်းသည်
မယွင်းဖြစ်ကြသည်တကား။

[မောင်မောင်စိန်၊ မောင်မောင်ရှိန်၊ ချင်ယီစိန် တို့၏ အကူအညီဖြင့် မင်းသုဝဏ် ပြန်ဆိုရေးသားသည်။]

[၁၉၆၀]

ကဗျာတစ်ပုဒ်အတွက် ပုံကြမ်းများ

ကျွန်တော်သည် အမေရိကန်ပြည် ယေးတက္ကသိုလ်တွင် ခေတ္တသွားရောက် စာလိုက် စဉ် အခါက အိတာလျံ ပန်းချီပန်းပုကျော် လီအော်နာဒို ဒါဗင်းချီ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရုပ်ရှင်ကားကို ကြည့်ရပါသည်။ ထိုကားတွင် ပန်းချီဆရာကြီးသည် မှတ်စုသဘောဖြင့် ရေးဆွဲခဲ့သော ပုံကြမ်း အများကို တွေ့မြင်ရပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာပင် ကျွန်တော်တို့၏ ဦးဘဉာဏ်၊ ဦးဘဇော် ပန်းချီဆရာကြီးများ ရေးဆွဲခဲ့သော ပုံကြမ်းများကိုလည်း တွေ့ရဖူးပါသည်။

စာရေးဆရာများကို ကြည့်ပြန်သောအခါ သူတို့သည်လည်း ပုံကြမ်းများ ရေးမှတ်လေ့ရှိသည်ကို ဖတ်ရဖူးပါသည်။ ဝတ္ထုရေးဆရာတို့သည် မှတ်စုစာအုပ်ကို အိတ်ထဲတွင် အမြဲဆောင်၍ သူတို့ စိတ်ပါဝင်စားသော ပုဂ္ဂိုလ် တစ်စုံတစ်ယောက်ကို တွေ့သောအခါ ပုံသဏ္ဍာန် ပုံသည် ရှည်သည်၊ ပိန်သည် ဝသည်၊ ဖြူသည် ညိုသည်ကို လည်းကောင်း၊ စကားပြော သွက်သည် လေးသည်ကို လည်းကောင်း၊ စိတ်တိုသည် ရှည်သည်ကို လည်းကောင်း၊ သဘော ဖြောင့်သည် ကောက်သည်ကို လည်းကောင်း၊ အခြား ဂရုပြုသင့်သော အချက်အလက်တို့ကို လည်းကောင်း မှတ်စုစာအုပ်တွင် ရေးမှတ်လေ့ ရှိသည်ဟု ဖတ်ရဖူးပါသည်။

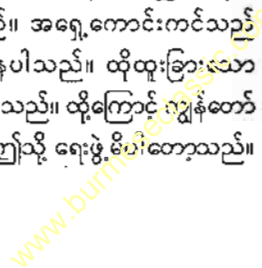
ရှေးခေတ် မြန်မာစာပေလောကကို ကြည့်ပြန်သောအခါ မုံရွေးမှတ်စု ဆိုသော စာတို့ကို ကျွန်တော် တွေ့ဖူးပါသည်။ လှေလာဖူးပါသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် မုံရွေးဆရာတော်ဘုရားသည် ကျမ်းဂန်ဗဟုသုတမစ၍ ကလေးသူငယ်တို့ ဝှက်ဆိုသော စကားထာများအထိ ဗဟုသုတ အမျိုးမျိုး ရေးမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထိုမှတ်စုတို့ကို ထိုဆရာကြီးတို့သည် မိမိတို့ ရေးဆွဲစီကုံးသော ပန်းချီကားချပ်၊ ဝတ္ထုပုံပြင်၊ ပျို့လင်္ကာတို့တွင် အခွင့်ကြီးကြိုက်သောအခါ ထည့်သွင်းဖော်ပြကြသည်ကို တွေ့ရကြားရပါသည်။

ထိုအကြောင်းတို့ကို ဆက်၍ စဉ်းစားခန်း ဝင်မိသောအခါ ကျွန်တော်သည် လည်း ကျွန်တော် ရေးသော စာတို့အတွက် ပုံကြမ်းများကို စိတ်ထဲတွင် လည်းကောင်း၊ စာအုပ်ထဲတွင် လည်းကောင်း မှတ်သားခဲ့ဖူးသည်ကို သတိရမိပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ဇာတိ တောမြို့ကလေးမှ ရန်ကုန်သို့ တက်ရောက်ကာ ကျောင်းနေခဲ့ရပါသည်။ ကျောင်းဖွင့်၍ ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရသောအခါ မနက်စောစော အရုဏ်တက်ချိန်လောက်တွင် ကျွန်တော်တို့မြို့မှ မော်တော်ကားစီး၍ ခရီးထွက်ရပါသည်။ ဤသို့ အရုဏ်အချိန် အိမ်မှ ခရီးထွက်ရသော အကြိမ်ပေါင်းကို ပြန်၍ ရေတွက်လျှင် အတော်များစွာမိမ့်မည်ဟု ထင်ပါသည်။

အရုဏ်ချိန်သည် တိတိဆီတိငြိမ်သက်စွာ အိပ်ရာထဲတွင် အိပ်ရသော ညဉ့်အချိန်မှ ပြေးရ လွှားရ၊ လုပ်ရ ကိုင်ရသော နေ့အချိန်သို့ ကူးပြောင်းရမည့် စပ်ကူးမတ်ကူး အခိုက်အတန့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအရုဏ်ချိန်တွင်ပင် ကျောင်းသားငယ် ဖြစ်သော ကျွန်တော်သည် ကျောင်းပိတ်ရက်အတွင်း မိဘဆွေမျိုးတို့၏ အရိပ်အာဝါသကို ခိုမှီကာ အေးအေးဆေးဆေး နေရသော ဘဝမှ ကျောင်းတွင် ရေးရ၊ မှတ်ရ၊ ကျက်ရ၊ တွက်ရသော ဘဝသို့ ရှေးရှုကာ ဇာတိရပ်ရွာမှ ထွက်ခွာရပါသည်။ ထိုအရုဏ်ချိန်တွင်ပင် မိဘဆွေမျိုးများကို ခွဲခွာရ၍ ဖြစ်ပေါ်သော ဝမ်းနည်းစိတ်နှင့် ကျောင်းနေဘက် သူငယ်ချင်းတို့ကို ပြန်လည်တွေ့ရမည့် အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သော ဝမ်းသာစိတ်သည် အပြိုင် ပေါ်ပေါက်ပါသည်။ ထိုသို့သော ခံစားမှုများဖြင့် ဗလောင်ဆူကာ နံနက်ချိန် မှောင်နှင့်မည်းမည်းတွင် မိဘကို ကန်တော့၊ သေတ္တာ အိပ်ရာလိပ်တွေကို ကားပေါ်သို့ တင်၊ ကားတွင်း ထောင့်ကွေးတစ်ခုတွင် ကုပ်ကုပ်ထိုင်၍ လိုက်ပါလာသောအခိုက်၊ မြို့မှထွက်၍ ကွင်းဘက်သို့ ရောက်သောအခါ အရှေ့ကောင်းကင်၌ တက်လာသောအရုဏ်ကို ထင်းခနဲ မြင်ရပါတော့သည်။ မိုးအခါဖြစ်လျှင် ရေတင်နေသော လယ်ကွက်တို့သည် တက်လာသောအရုဏ်ကို ကြေးမုံသဖွယ် အရိပ်ပြကြပါသည်။ ဆောင်းခါ ဖြစ်လျှင် မြူဝဲနှင့်ဝေနေသော ကွင်းပြင်သည် တက်လာသောအရုဏ်ကို ဝှမ်းလွှာကြီးများဖြင့် ဆီးကြို ခြုံရံပေးပါသည်။ ထိုအရုဏ်တို့တွင် ကျွန်တော် အမှတ်တရ စိတ်တွင် သိုမှီးလိုက်မိသော အရုဏ်ကား မိုးရိပ်ကလေး ကွက်တိကွက်ကျားရှိသော အရုဏ်တစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ မိုးရိပ်ရှိသဖြင့် တက်လာသောအရုဏ်သည် ခါတိုင်းကဲ့သို့ ရောင်နီမဟုတ်ဘဲ ရောင်ဖြူ ဖြစ်နေပါသည်။ အရှေ့ကောင်းကင်သည် ပုစွန်ဆီရောင် မနီဘဲ ကနုကနာရောင် ဖြူလက်နေပါသည်။ ထိုထူးခြားသော ပုလဲစင်အရုဏ်တက်ကို ကျွန်တော် မြင်ယောင်မိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် အကွက်ဆိုက် အခါရောက်သောအခါ သူ့ကို ဤသို့ ရေးဖွဲ့မိပါတော့သည်။

(၁)

ရှေ့ဆီကောင်းကင်၊ ပုလဲစင်ဝယ်
သစ်လွင်အရက်၊ ရောင်ခြည်လှူ၏။

ကျွန်တော်သည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား အဖြစ်နှင့် ပဲခူးကျောင်းဆောင်တွင် နေခဲ့ပါသည်။ အလယ်ထပ်တွင် စတင်နေခဲ့၍ ကျောင်းသားဘဝ လေးနှစ်အတွင်း တွင် အောက်ထပ်၊ အလယ်ထပ်၊ အပေါ်ထပ် စုံအောင် အခန့်သင့်သလို လှည့်၍ နေခဲ့ပါသည်။ ပဲခူးကျောင်းဆောင်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် မြေကွက်လပ်တွင် ထိုအခါ တ သရက်ပင်ကြီးများ ရှိပါသည်။ ကျောင်းဆောင်နှင့် နင်လား၊ ငါလား အမြင့်ချင်း ငြိင်နေသော သရက်ပင်ကြီးများ ဖြစ်ပါသည်။ ဗြာသိုလကုန် တပို့တွဲလဆန်းဆီ လောက်တွင် ထိုသရက်ပင်ကြီးများ ပွင့်ကြပါသည်။ ထိုအခါ ငှက်ရွှေဝါကြီးများ သည် သရက်ပွင့်တို့အကြားတွင် ဝင်းခနဲ လက်ခနဲ ခုန်ပျံကူးသန်း၍ အော်မြည် အစာရှာကြသည်ကို ကျွန်တော် သတိပြုမိသည်။ အခြား အမည်မသိ ငှက်ကလေး တို့လည်း အုပ်နှင့်လာ၍ အစာရှာကြသည်ကို မြင်ရပါသည်။ ပန်းထိမ်ဖိုငှက်စိမ်း ကလေးလည်း နေ့ခင်းနေပူပူတွင် တတုန်တုန်နှင့် ပန်းထိမ်ခေါက်သည်ကို ကြားရ ပါသည်။ သို့သော်လည်း ထိုအဆင်း၊ ထိုအသံတို့ကို နေ့အချိန်၌သာလျှင် မြင်ရ၊ ကြားရပါသည်။ သရက်ပန်းရနံ့ကိုကား နေ့ညမရွေး တသင်းသင်း ရနေပါတော့ သည်။ သရက်ပန်းနံ့သည် ပြင်းလည်း မပြင်း၊ ညံ့လည်း မညံ့၊ တော်ရုံကလေး သင်းသည်။ နွေဦး၏ လေရူးတွင် ဝေခနဲ ဝေခနဲ ပါလာ၍ ဦးပုည ပြောသကဲ့သို့ “နာညွန့်ကို ချူ” ပါသည်။ ညအချိန် တစ်ရေးနီးတွင် ထိုအနံ့ကို ရလိုက်လျှင် အိပ်ရာကထကာ ကျောင်းခိုင်းထဲ၌ လှည့်လည် အိပ်မက်နေလိုစိတ် ဖြစ်ရသည်။ နှင်းဆီနံ့ကို ကျွန်တော် ကြိုက်ပါသည်။ သို့သော် သရက်နံ့ကဲ့သို့ အကျယ်အဝန်း မလှိုင်နိုင်ပါ။ စကားနံ့ကို ကျွန်တော် ကြိုက်ပါသည်။ သို့သော် သရက်နံ့ကဲ့သို့ အကြာအရှည်ခံ၍ မကောင်းပါ။ စံပယ်နံ့ကို ကျွန်တော် ကြိုက်ပါသည်။ သို့သော် သရက်နံ့ကဲ့သို့ အပင်တွင် ကြာရှည်မတည်ပါ။ ဆောင်းငွေနှင့် ပါလာသော သရက်နံ့၊ နွေငွေနှင့် ရောလာသော သရက်နံ့၊ မြောက်လေတွင် အငြိမ်စီးလာသော သရက်နံ့၊ လေရူးနှင့်ဖက်၍ ပြေးလာသော သရက်နံ့၊ ငှက်ရွှေဝါ၏ အရောင်နှင့် တွဲ၍ပေါ်လာသော သရက်နံ့၊ ပန်းထိမ်ခေါက်သံနှင့် ပေါင်းလာသော သရက်နံ့၊ ထိုသရက်နံ့သည် ကျွန်တော်စိတ်ထဲတွင် စွဲနေပါသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ကျွန်တော်၏ မှတ်စုစာအုပ် တစ်အုပ်တွင် ၁၉၃၂ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၃ ရက် နေ့စွဲနှင့် အောက်ပါ မှတ်ချက်ကလေးကို ရေးခဲ့မိသည် ထင်ပါသည်။

ရပြည်စာအုပ်တိုက်

“နွေဦး ပေါက်လေပြီ။ လေရူးကလေးလည်း တောင် ကွေ့ မြောက်ပိုက် တိုက်ခတ်စ ပြုလေပြီ။ သရက်ပန်း ရနံ့ ကလေးသည် လေရူးက သွေးဆောင်၍ တောင်ရောက် မြောက်ရောက် နောက်တောက်တောက် ဖြစ်လေပြီ။”

ထိုသို့ အစွဲအလမ်း ဖြစ်မိသော သရက်ပန်းနံ့ကို အကွက်ဆိုက် အခါရောက် သော အခါ ကျွန်တော်သည် ဤသို့ ရေးဖွဲ့ မိပါတော့သည်။

(၂)

ပျံများရွှင်ကြည်၊ သွင်းလေပြည်ဝယ်
ပူးစည်ပွင့်စုံ၊ သရက်ထုံ၏။

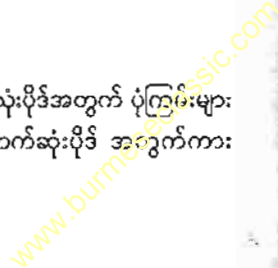
ဥဩငှက်၏ တွန်မြည်သံကို ကျွန်တော် အတော်များများ ဖွဲ့ဆိုစီကုံးဖူးသည် ထင်ပါသည်။ အခြားရာသီတို့၌ ကျွန်တော်တို့သည် ကျောင်းတွင် စာသင်နေရ သဖြင့် သဘာဝနှင့် အတော် ကင်းကင်းကွာကွာ နေရပါသည်။ နွေရာသီသို့ ရောက်သော အခါတွင်ကား ကျောင်းအလုပ် ပါးရာမှ ကုန်သောအဖြစ်သို့ ရောက် ပါသည်။ စာမေးပွဲပြီးသောအခါ ကျောင်းပိတ်၍ အိမ်ပြန်ကာ အနားယူရသည်။ ထိုအခါများတွင် ဥဩသံကို တရံမစဲ အမြီတစေ ဆိုသလို ကြားနေရသည်။ အရုဏ်ချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့သည် မိဘနှင့်ခွဲ၍ ကျောင်းသို့ ပြန်ရသည်။ ဥဩ တွန်ချိန်တွင် ကျောင်းနှင့်ခွဲ၍ မိဘရပ်ထံ ပြန်ရတော့မည်။ ကျောင်းနှင့် အိမ်၊ မိဘနှင့် သူငယ်ချင်း၊ နှစ်မျိုးနှစ်ဖက် ဒွန်တွဲ၍ လွန်ဆွဲရာတွင် တောင်ယိုင် မြောက် ယိုင်နှင့် ကတိမ်းကပါး ဖြစ်နေသော ကျောင်းသားအဖို့ ဤဥဩငှက်သံသည် မင်္ဂလာသံလည်း ဖြစ်တော့သည်။ အမင်္ဂလာသံလည်း ဖြစ်တော့သည်။ မိမိ လိုလား ရာဘက်မှ ကြည့်၍ ဥဩငှက်သံကို အပြစ်လည်း ဆိုနိုင်သည်။ အချစ်လည်း ပိုနိုင်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်ကား ဥဩငှက်သံကို လျစ်လျူသဘောဖြင့် ဤသို့ ဖွဲ့ခဲ့ဖူးပါသည်။

(၃)

ဆိတ်ငြိမ်သာမော၊ မြိုင်ညိုတော့၌
ဥဩသံစုံ၊ တေးမျိုးပုံ၏။

ဤသို့ဖြင့် “ခရီးသည်” ခေါ် ကျွန်တော့်ကဗျာ၏ အစ သုံးပိုဒ်အတွက် ပုံကြမ်းများ ကို ဖော်ထုတ်ပြနိုင် စွမ်းသော်လည်း အောက်ပါ နောက်ဆုံးပိုဒ် အတွက်ကား

ရပြည်စာအုပ်တိုက်

ကျွန်တော် မဖော်ထုတ်တတ်ပါ။ စာဖတ်သူသည် သဘောကျသလို ဉာဏ်ကွန်မြူရှင်း ဆင်ခြင်ကြည့်ပါဘိလော့ ဟုသာ တိုက်တွန်းလိုပါသည်။

(၄)

သစ်ရိပ်ညိုမှ၊ စခန်းထသည်
ရွှင်ပျသာကြည်၊ ခရီးသည်လည်း
ဖြိုးစည်သစ်ပွား၊ စွမ်းအင်အားနှင့်
“ယောက်ျား ငါကိုယ်”၊ မြက်ဟဆို၍
မိုးကိုမျှော်မှန်း၊ ရှေ့ဆီလှမ်းသည်
နှုတ်ခွန်းနေသို့ ဆက်မည်တည်း။ ။

ခရီးသည်

ရှေ့ဆီကောင်းကင်၊ ပုလဲစင်ဝယ်
သစ်လွင်အရက်၊ ရောင်ခြည်လှုံ့၏။ ။

ပျံ့ပျူးရွှင်ကြည်၊ သွင်းလေပြည်ဝယ်
ဖူးစည်ပွင့်စုံ၊ သရက်ထုံ၏။ ။

ဆိတ်ငြိမ်သာမော၊ မြိုင်ညိုတော့၌
ဥသြသံစုံ၊ တေးမျိုးပုံ၏။ ။

သစ်ရိပ်ညိုမှ၊ စခန်းထသည်
ရွှင်ပျသာကြည်၊ ခရီးသည်လည်း
ဖြိုးစည်သစ်ပွား၊ စွမ်းအင်အားနှင့်
“ယောက်ျား ငါကိုယ်”၊ မြက်ဟဆို၍
မိုးကို မျှော်မှန်း၊ ရှေ့ဆီလှမ်းသည်
နှုတ်ခွန်းနေသို့ ဆက်မည်တည်း။ ။

ပုဂံပြည်မှာ တစ်နေ့တာ

ကျွန်တော်တို့ အောက်ပြည်အောက်ရွာတွင် မန္တလေးသွားသင်္ဘောကို အညာဆန် သင်္ဘောဟု ခေါ်ကြပါသည်။ အညာဆန်ကြီး ပြန်လာသောအခါ ပုဂံပုန်းရည်ကြီး ကို အမြတ်တနိုး ဝယ်ယူစားသုံးကြပါသည်။ ပုဂံမြစ် အုပ် အစ် ခွက်တို့ကို အရေးတစိုက် ဝယ်ယူသုံးစွဲကြပါသည်။ ပုဂံဘုရားများကိုကား ခရီးသည် ဘုရားများထံမှ တစ်ဆင့် အကြားနှင့်လွမ်း၍ အညွှန်းနှင့် ဆွေးခဲ့ကြရပါသည်။

အရိမဒ္ဒနာ ပေါက္ကာရာမပြည်ကြီးသည်ကား လွမ်းထိုက်ဆွေးထိုက်သော ဘူမိနက်သန် မြေမွန်မြေမြတ် ဖြစ်ပါပေသည်။ ပုဂံပြည်သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အမျိုးမျိုး၏ ခိုင်မာသော အုတ်မြစ်ကြီး ဖြစ်ပါပေသည်။ ပုဂံအုတ်မြစ်ပေါ်တွင် ပင်းယ၊ အင်းဝ၊ တောင်ငူ၊ ပဲခူးတော်၊ ကုန်းဘောင် ယဉ်ကျေးမှု တည်းဟူသော ထီးနန်းပြာသာဒ် ကျောင်းကန် မှန်ကင်းတို့ကို စိုက်ထူ ကြီးပွားခဲ့လေပြီ။ အဆိုပါ ထီးနန်းပြာသာဒ် ကျောင်းကန် မှန်ကင်းတို့သည် ယခုအခါ ထီးကျိုးစည်ပေါက် ပြည် ယောက်ယက်ခတ်ရာတွင် ပျက်ပြို မှိတ်သုဉ်းခဲ့ကြလေပြီ။ သို့ပင် ဖြစ်လင့်ကစား ပုဂံယဉ်ကျေးမှု အုတ်မြစ်မှာမူ နှစ်ပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်လျက်နှင့် ယနေ့တိုင်အောင် အခိုင်အခံ တည်မြဲလျက် ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့၏ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု သတ္တိ ဗျတ္တိတို့ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ဖို့ရန် ပုဂံအုတ်မြစ်ကို ပင် ပြန်လည်သုံးဆောင်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ အုတ်မြစ်ခိုင်တွင် သံတိုင် ကျောက်ချပ် တို့ဖြင့် ယဉ်ကျေးမှုအသစ်ကို တည်ဆောက်နိုင်ပါက ကျွန်တော်တို့အတွက် နောင်ရေးကို စိုးရိမ်နေရုံ၍ ကြောင့်ကြဖို့ရန် ရှိလှတော့မည် မထင်ပါ။ ပုဂံ ယဉ်ကျေးမှုကား မည်သည်တို့ပါနည်း။

တစ်ခုသော နံနက်ခင်းတွင် ကျွန်တော်တို့ ယဉ်ကျေးမှု ပြန်လည်ထုတ်ဖော် ရေး အဖွဲ့သည် နန္ဒဂူခေါ် အာနန္ဒာဘုရားသို့ သွားရောက် ဖူးမြော်ကြပါသည်။ စိမ်းလန်းစိုပြည်သော ယာခင်းများအကြားတွင် နန္ဒဂူကြီးကား ဝါဂွမ်းစိုင် ကြီးကဲ့သို့ ဖွေးဖွေးဖြူဖြူ ကြော့ကြော့မော့မော့ သွန်းချွန်းမိုးထိုးလျက် ရှိပါသည်။ လန်ဒန်မြို့က သျှင်ပေါလု ဘုရားရှိခိုးကျောင်းသည်လည်း တင့်တယ်ပါပေသည်။

အာဂရမြို့က တာချီမဟာလ် သင်္ချိုင်းတော်သည်လည်း တင့်တယ်ပါပေသည်။ ရောမမြို့က အီမန်ညုယယ် အထိမ်းအမှတ်ကြီးသည်လည်း တင့်တယ်ပါပေသည်။ ဗင်းနစ်မြို့က သျှင်မာကု ဘုရားရှိခိုးကျောင်းသည်လည်း တင့်တယ်ပါပေသည်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော်တို့အဖို့မှာ နန္ဒဂူကဲ့သို့ကား စိတ်ကြည်နူးမှုကို ပေးစွမ်းနိုင်ခြင်း မရှိကြပါ။ အဝေးက ဖူးရုံနှင့်ပင် စိတ်ကြည်နူး၍ မြူးထူးရွှင်ပျော်မှု မှာ တဖွားဖွားပေါ်လျက် နေပါတော့သည်။

နန္ဒဂူသည်ကား ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်မင်းကြီး၏ ကောင်းမှုတော်ဖြစ်သည်။ ဘုရားတော် အတောင် တစ်ရာနှစ်ဆယ် ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ မှန်လေးဝကို ဒွါရ ပါလ နတ်ကြီးများ စောင့်ကြပ်လျက် ရှိကြသည်။ မှန်ပေါက် အုတ်တံကံတို့သည် ကြီးမားခဲ့ထည်ကြပါပေသည်။ ကြေးကျေးဟု ခေါ်ရမည့် နေရာတွင် မကန်းရုပ် ကြီးများကို အုတ်အင်္ဂါတော်ဖြင့် ရုပ်လုံးဖော် ပြုလုပ်ထား၍ မကန်း ခံတွင်းမှ ခြင်္သေ့ရုပ် မတ်တတ်ရပ်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရသောအခါ “မကန်း ခံတွင်း၊ ခြင်္သေ့ရုပ်လျက်” ဟု ဘုံခန်းပျို့ဆရာ စပ်ဆိုခဲ့သည်ကို ပြေး၍ သတိရမိပါသည်။ ဘုံခန်းပျို့ကို နိုင်နိုင်နင်းနင်း လေ့လာဖူးသူသည် အာနန္ဒာကို ဖူးမြော်ရပါက မိမိကိုယ်တိုင်ပင် သျှင်အဂ္ဂသမာဓိ၏ ဘုံခန်းသို့ ရောက်နေလေရောသလားဟု တွေးထင်မိပေလိမ့်မည်။ တော်ရန်၊ တော်ရနောင်၊ စိုင်ပေါင်၊ ကြေးကျေး စသည် တို့ကို အမည်မှည့်ကာ ညွှန်ပြနိုင်သော ဒုတိယ သျှင်အဂ္ဂသမာဓိ တစ်ပါးသာ သက်တော်ထင်ရှား ရှိနေပါက ကောင်းလေစွဟု တောင့်တမိပါတော့သည်။ ထိုသို့ ကြီးမားခဲ့ထည်သော မှန်ပေါက်ကြီးကို ကျွန်တော်တို့သည် အနီးက တစ်မျိုး၊ အဝေးက တစ်ဖုံ၊ ရုပ်ရှင် တစ်မျိုး၊ ရုပ်သေ တစ်ဖုံ၊ ရောင်စုံ ရောင်နက်တို့ဖြင့် ပုံရိုက်ယူပြီးနောက် လိုဏ်အတွင်းသို့ ဝင်ကြပါသည်။

အတွင်း၌ လေးမျက်နှာ ဂန္ဓကုဋီတိုက်တို့ကို ဝိုင်းရံလျက် စင်္ကြံနှစ်ထပ် ရှိပါသည်။ အပြင်စင်္ကြံ၌ လိုဏ်ပေါက်ကလေးများတွင် ဗုဒ္ဓဝင်ကျောက်ရုပ်များကို ရွှေတဝင်းဝင်းနှင့် ဖူးမြော်ရပါသည်။ ပုဂံပြည်သားတို့ ဝတ်ပုံစားပုံ၊ ထုံးပုံဖွဲ့ပုံ၊ နေပုံထိုင်ပုံအတိုင်း ဤကျောက်ရုပ်များကို ထုလုပ်ထားသည်ဟု ယူဆဖွယ် ရှိပါသည်။ ထိုရုပ်လုံးပေါင်း များစွာမှ ကျွန်တော်တို့အဖို့ အရေးအကြီးဆုံးဟု မှတ်ယူရ သော ရုပ်လုံးအနည်းငယ်ကို မန္တလေးမြို့ ဝင်းလိုက်ရုံပိုင်ရှင် ဦးကျော်ဝင်း ကောင်းမှု ဓာတ်မီးဆလိုက်ကြီးများဖြင့် ထိုး၍ ဘိတိဘရာမား ကိုဘသိန်းက ရောင်စုံရုပ်ရှင် ရိုက်ကူးယူပါသည်။ မန္တလေး ဓားတန်း ဦးသန်းနှင့် ရန်ကုန် ခင်လေးမောင်တို့က ရုပ်သေ ကူးယူကြပါသည်။

ပထမဆုံး ရိုက်ကူးသောပုံမှာ မယ်တော်မာယာကို ထမ်းစင်ဖြင့် ထမ်း၍

ဒေဝဒဟပြည်သို့ ခေါ်ဆောင်ခန်း ဖြစ်ပါသည်။ မယ်တော်မာယာမှာ ထမ်းစင်ပေါ် တွင် တစ်ကိုယ်တည်း ဘေးစောင်းထိုင်လျက်ရှိသဖြင့် မျက်နှာဘက်၊ ကျောဘက် တို့ကို ကောင်းစွာ ကြည့်ရှုလေ့လာ နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျန်စစ်သားတို့ လက်ထက်အခါက မိဖုရားတို့ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုကို ဤအရုပ်တစ်ရုပ်နှင့်ပင် ကောင်းစွာ ခန့်မှန်းနိုင်ပါသည်။ သူ၏ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုမျိုးကို ကျွန်တော်တို့၏ အမောက်ခေတ်၊ နိုင်လွန်ခေတ်က နေ၍ အမည်မှည့်ဖို့ရန် မလွယ်ကူသဖြင့် နောက်နောင် ပုဂံယဉ်ကျေးမှု ရုပ်စုံကား စာအုပ်များ ထွက်ပေါ်လာခါမှ ကြည့်ရှု လေ့လာကြပါရန် တောင်းဆိုရပါမည်။ ထိုနောက်ကား မိထွေးတော် ခေါ်တမိ၏ ပန်းကို လက်ဝဲလက်ဖြင့် ဖက်၍၊ အင်ကြင်းခက်ကို လက်ယာလက်ဖြင့် ကိုင်ကာ လုပ်လီလုပ်လို့ နွဲ့နွဲ့လျှလျနှင့်အလောင်းတော်ကို ဖွားတော်မူသော မယ်တော် မာယာ၏ အရုပ်မှာ ဖူးမြင်ရသူ အပေါင်း၏ ရင်သပ်အံ့ညွှ ချီးကျူးခြင်းခံရသော အရုပ်ပင် ဖြစ်ပါပေသည်။ အနုပညာ ဝါသနာထုံကြသော ဦးကျော်ဝင်း၊ ဦးသန်း၊ ဦးခင်လေးမောင်တို့မှာ ဤအရုပ်၏အပါးမှ မခွဲနိုင် မခွာရက်နှင့် ထောင်အမျိုးမျိုးမှ ဓာတ်ပုံရိုက်ယူလျက် ရှိကြပါတော့သည်။ ထိုမှတစ်ပါး များလှစွာသော ဗုဒ္ဓဝင် ကျောက်ရုပ်တို့ကိုကား ဤတွင် ဝကွက်ခဲ့ရပါတော့မည်။

အတွင်းစင်္ကြံတွင် ရုပ်ပွားတော်များကို ပူဇော်ထားပါသည်။ လေးမျက်နှာ ဂန္ဓကုဋီလေးတိုက်တွင် မတ်ရုပ်တော်ကြီး လေးဆူကို ဖူးမြော်ရပါသည်။ အရှေ့ မျက်နှာတွင် ရှေးအခါကမူ မလ္လာယုကျွန်း ပသျှူးပြည်မှရသည့် စန္ဒကူးနှစ်ကို ထုလုပ်သည့် ရုပ်တုတော်ကို ပူဇော်ထားသည်ဟု အဆိုရှိပါသည်။ နောင်အခါတွင် မီးသင့်သဖြင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီးက စံကားသား ရုပ်တုအသစ်ကို ပူဇော်သည် ဟု သိရပါသည်။ တောင်မျက်နှာတွင် ဟိမဝန္တာမှရသော ထင်းရှူးသားကို ထုလုပ် သည့် ကိုယ်တော်ကြီးကို ယနေ့တိုင် ဖူးမြော်ရပါသည်။ အနောက်မျက်နှာတွင် ရွှေ၊ ငွေ၊ ကြေး၊ သလွဲစင်၊ သလွဲမည်း ဟူသော ပဉ္စလောဟာဖြင့် သွန်းရုပ်သည့် ရုပ်တုတော်ကြီး ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ ယခုအခါတွင်မူကား ကျွန်းသား ရုပ်ပွားတော်တို့ သာ ဖူးရပါတော့သည်။ မြောက်မျက်နှာတွင်ကား ပဲခူး ဟံသာဝတီမှ ရသော စံကားနှစ်ကို ထုလုပ်သည့် ရုပ်တုတော်ကို ဖူးမြော်ရပါသည်။ ထိုမတ်ရုပ် ကိုယ်တော်ကြီးများကို အတွင်းကျဆုံးလိုဏ်၌ ပူဇော်ထားသည် ဖြစ်သော်လည်း၊ ကောင်းကင်ပေါက်မှ နေရောင်သည် မျက်နှာတော်ကို ညွတ်ခ ထွန်းပြလျက် ရှိသဖြင့် ကြည်ညိုဖွယ်မဆုံး ချိုပြုံးလျက်ရှိသော အသရေတော်မှာ ဖူးမြော်သူ၏ သဒ္ဓါတရားကို ပွားများစေလျက် ရှိပါတော့သည်။ အနောက်မျက်နှာ ကိုယ်တော် ကြီးကို ဒကာတော် ထီးလှိုင်ရှင်ကျန်စစ်မင်းသည် လည်းကောင်း၊ ပုဂံသာသနာကို

စတင် တည်ထောင်ခဲ့သော သျှင်အရဟံ ကိုယ်တော်ကြီးသည် လည်းကောင်း၊ ပုဆစ်ဒူးတုပ်လျက် ဖူးမြော် ပူဇော်နေကြပါသည်။

ပုဂံပြည်ကြီး ပျက်စီးခဲ့ပြီ။ အင်းဝပြည်ကြီး တိမ်းယိမ်းခဲ့ပြီ။ ဟံသာဝတီ ပြည်ကြီး ကုန်ဆုံးခဲ့ပြီ။ ကုန်းဘောင်ခေတ်ကြီး ဆိတ်သုဉ်းခဲ့ပြီ။ သို့သော် သျှင်အရဟံ၏ သဒ္ဓါရောင်သည် လည်းကောင်း၊ ကျန်စစ်မင်း၏ စေတနာရောင်သည် လည်းကောင်း ထိုရုပ်တုတို့၏ မျက်နှာထက်တွင် တောက်ပ ထွန်းထိန်လျက် ဝင် ရှိပေသေးသည် တကား။ ကျွန်တော်တို့သည် ထိုမတ်ရပ်တော်ကြီးတို့နှင့် ဒကာ ဆရာ နှစ်ဦးတို့ကို ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးကြပါသည်။

ဂူကြီး၏ အပြင်ဘက် အုတ်ခုံတွင်လည်း ဗုဒ္ဓဝင်အဆက် စဉ်ကွင်းရုပ်ပုံများ ဖြစ်ပေသေးသည်။ ရုပ်ပုံကပ်လုပ်ကာ စဉ်ရည်သွန်းထားသော အုတ်ချပ်ကို စဉ်ကွင်း ဟု ခေါ်ပါသည်။ ထိုစဉ်ကွင်းတို့၏ အောက်ခြေတွင် မွန်စကားဖြင့် ကမ္မည်း ထိုးထားပါသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ထိုစဉ်ကွင်းများကို လျှောက်ကြည့်ကြပါ သည်။ “မာရဗလ”ဟု ခေါ်သော မာရ်စစ်သည်တို့၏ ပုံကို ပြုလုပ်ထားသည့် စဉ်ကွင်းတို့မှာ ပျော်စရာ အကောင်းဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ဘီလူးစစ်သည် အမျိုးမျိုး၊ လူကိုယ်နှင့် မြွေဦးခေါင်း စစ်သည်အမျိုးမျိုး၊ ငါးကိုယ်နှင့် လူဦးခေါင်း စစ်သည် အမျိုးမျိုး ဆင်၊ ကျား၊ ခြင်္သေ့၊ ကုလားအုတ်၊ ငှက်၊ သမင် စစ်သည် အမျိုးမျိုးအပြင် အမည်မဖော်တတ်သော စစ်သည်အမျိုးမျိုးတို့မှာ တစ်တစ်တန်းကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထလေးသုငယ်တို့၏ အရပ်နှင့် ညီမျှလောက်သော အမြင့်တွင် ပြုလုပ်ထားသဖြင့် ထလေးသုငယ်တို့အဖို့ အထူးရည်ရွယ်ကာ ကျန်စစ်မင်းကြီး ပြုလုပ်ခဲ့လေရာ သလားဟုပင် တွေးထင်မိပါသည်။ ပုဂံခေတ်က ကလေးသုငယ်တို့အဖို့ ဤအရပ် တို့ကား ပြတိုက်ကြီးပင် ဖြစ်ခဲ့ပေမည်။ မြန်မာပြည်တွင် မရှိသော ကုလားအုတ်ကြီး များကို ယခုအခါ ကျွန်တော်တို့သည် တိရစ္ဆာန်ရုံတွင်သာ တွေ့နိုင်ပေသည်။ ပုဂံခေတ်သားတို့က နန္ဒရုတွင် တွေ့နိုင်ကြပေသည်။ ဤသည်တို့ကား ကျွန်တော် တို့ အပြေးအလွှား ဖူးမြော်ခဲ့ရသည့်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ညနေပိုင်းသို့ ရောက်သောအခါ ကျွန်တော်တို့သည် သဗ္ဗညုဘုရားကို ဖူးမြော်ကြပါသည်။ သဗ္ဗညုကား နန္ဒရုနှင့်အတူ လိုဏ်နှစ်ထပ်နှင့် ဘုရား ဖြစ်ပါ သည်။ ထရံတွင် ဝှက်၍ ပြုလုပ်ထားသော ဥမင်လှေကားဖြင့် တက်သွားပါလျှင် ဝူအထက်ထပ်သို့ ရောက်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် သူ့ထက်ငါဦး ဥမင်လှေ ကားဖြင့် တက်သွားကြရာ လှေကားအထွက်တွင် ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေတော်မူ သော ဘုရားသခင်ကို ဘွားခနဲ ဖူးမြင်ရသဖြင့် အထူး ကြည်နူးမိပါတော့သည်။ ထိုအထပ် ခေါင်မိုးပေါ်မှ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက် အရပ်လေးမျက်နှာသို့

မှန်းမျှော်လိုက်လျှင် အရှေ့တောင်ဆီတွင် ရာဇဝင်ကျော် ဘုရားတောင်ကို မြင်ရပါ သည်။ တူရွင်းတောင်မှ ဆုတ်ခွာလာသောအခါ နန္ဒရုကို လည်းကောင်း၊ စူဠာမုနိကို လည်းကောင်း၊ ဓမ္မရုံကြီးကို လည်းကောင်း ဖူးမြင်ရပါသည်။ အရှေ့နှင့် အရှေ့ မြောက်သို့ မှန်းမျှော်လိုက်လျှင် ညောင်ဦးဘက်တွင် ရွှေစည်းခုံ စေတီကြီးကို ဝါဝါဝင်းဝင်း ဖူးမြော်ရပါသည်။ ငကျွဲနားတောင်၊ ခေါ်သော ဘုရားကိုကား သဗ္ဗညု ခြေတော်ရင်းတွင် ကပ်လျက် တွေ့ရပါသည်။ စဉ်သုတ် အုတ်ချပ်တို့ကား ငကျွဲနားတောင်ဘုရားတွင် ထူးခြားချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ အလောင်းစည်သူ မင်းကြီးကို သားတော်နု နေရာလုပ်ကြံရာ ရွှေဂူကြီးကိုလည်း အနော်ရထာမင်းကြီး ၏ ပိဋကတ်တိုက်နှင့် ကပ်လျက် ဖူးမြင်ရပါသည်။ မြောက်စုးစုးလောက်တွင်ကား ကန်တော့ပလ္လင် ဘုရားသို့ ဖြူဖြူဖွေးဖွေး သွန်းသွန်းချွန်ချွန် ဖူးမြင်ရပါသည်။ အနောက်ဘက်သို့ လှည့်၍ မှန်းမျှော်လိုက်သောအခါ အနီးအပါးတွင် နတ်လောင်း ကျောင်း ခေါ် ဟိန္ဒူဘုရားကျောင်းကို မြင်ရပါသည်။ တောင်သူကြီးမင်း၏ ကောင်းမှု ပုထိုးသားများကိုလည်း အနီးတွင် တွေ့ရပါသည်။ မြောက်ဘက်သို့ အနည်းငယ် ငဲ့လိုက်လျှင် အုတ်ခုံမြင့်ပေါ်တွင် ထီးတည်းတည်ရှိသော မီးမလောင် ကျောင်းကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုထိုသော ဘုရားတို့ကို လွန်၍ ကြည့်လိုက်သောအခါ ဧရာဝတီမြစ်ကြီးသည် ငြိမ့်ငြိမ့်သာသာ ရစ်ကာဝိုက်ကာ စီးဆင်းနေသည်ကို မြင်ရပါသည်။ ဧရာဝတီ၏ တစ်ဖက်ကမ်းတွင်ကား ညိုညိုမှိုင်းမှိုင်း မိုးခိုခောက် မောက်နှင့် တန့်ကြည့်တောင်တန်းကို တွေ့ရပါသည်။ ဤတန့်ကြည့်တောင်ထိပ် တွင် တစ်ခါက မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ရပ်တော်မူကာ ပုဂံမြို့ ဖြစ်ပေါ်အံ့ အကြောင်းကို ညီတော် အာနန္ဒာအား ဗျာဒိတ်ကြားခဲ့ပေသည်။

ဤသို့ ခမ်းနားကြီးကျယ်သော မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အုတ်မြစ်ဖြစ်သည့် အရိမဒ္ဒနာ ပေါက္ကာရာမ ပုဂံပြည်ကြီးသို့ ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ ပါလာသော ဦးသန့်သည် ညနေ အိမ်အပြန်တွင် ‘ပုဂံကို လာရမယ်ဆိုတော့ ကျွန်တော် မကြည့်နူးမိပါဘူး။ အခု ရောက်လာလို့ အံ့သြစရာတွေကို တွေ့ရတော့မှ မရောက်မီ ဘဲများ သေသွားရရင် ခက်ရချည်ရဲ့လို့ အောက်မေ့မိတယ်’ ဟု ဝန်ခံကား ပြောကြားပါသတည်း။

ပုဂံတစ်ခွင် ရှေးပုံပြင်

တဝဂ္ဂသီချင်းသည် အရပ်ထဲတွင် ဂယက်ထလျက် ရှိသည်။ အသံဖမ်းစက်မှ မြည်ဟည်းလျက် ရှိသည်။ လူအများ စိတ်တွင် ကရုဏာစိတ်ကို နှိုးဆွလျက် ရှိသည်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော် သတိမပြုမိခဲ့ပါ။ ကျွန်တော်ဘဝနှင့် တဝဂ္ဂ သီချင်းနှင့် မစပ်ဟပ် ရှိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ကျွန်တော်သည် ပုဂံမြို့တွင် ဧဟုသုတ ရှာမှီးနေခိုက် ကျွန်တော်အိမ်သားများ ဘုရားဖူး ရောက်လာကြသည်။ ကျွန်တော်လည်း ဝမ်းသာအားရနှင့် သူတို့ကို လိုက်ပို့သည်။ ကန်တော့ပလ္လင်ကို လိုက်ပို့သည်။ ဘူးဘုရားကို လိုက်ပို့သည်။ နန်းဘုရားကို လိုက်ပို့သည်။ လောက နန္ဒာကို လိုက်ပို့သည်။ အပြန်လမ်း သဗ္ဗညု အာနန္ဒာရီးတွင် သူတို့ ပူဆာကြ သည်ကား တဝဂ္ဂကို ရောက်လိုကြသည်ဟု ဆိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ မြင်းပြဂူတွင် ဓာတ်မီးထွန်း၊ လှေကားထောင်၍ မွန်ကမ္ပည်းများကို ဖတ်စဉ်က အနီးအနားတွင် “တဝဂ္ဂ” ဟု မော်ကွန်းထိုး လမ်းညွှန်ထားသော ဂူငယ်ကို သတိပြုမိသည်။ ရောက်ကား မရောက်မီ။ ယခု သူတို့ ပူဆာခါမှ သူတို့ကို လိုက်ပို့ရ၍ ရောက်ရသည်။ သူတို့သည် အာနန္ဒာ သဗ္ဗညုကိုထက် တဝဂ္ဂကို ပိုမိုသိကြသည်။ ပိုမို သိလိုချင်ပုံ ရကြသည်။ တဝဂ္ဂတွင် ညှို့ဇာတ်ကို မည်သူ သွင်းပေးထားသနည်း။ ကျွန်တော် သိချင်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရောက်၍ ပုဂံသား စာရေးဆရာ ဦးအောင်စိုးနှင့် တွေ့သောအခါ စုံစမ်းကြည့် သည်။ သူ မှတ်မိသလောက်ဆိုလျှင် ပုဂံ တဝဂ္ဂ ပုံဝတ္ထုကို လူသိများအောင် လုပ်သူမှာ အခြားမဟုတ်။ ကြေးမုံ အယံဒီတာချုပ် ပုဂံသားပင် ဖြစ်ပေသည်။ တဝဂ္ဂ ပုံဝတ္ထု မည်မျှ မှန်ကန်သည်၊ မမှန်ကန်သည်ကို ကျွန်တော် မပြောတတ်။ မပြောလို။ သို့သော်လည်း မျိုးရိုးစဉ်လာ ထုံးဟောင်း ပုံပြင်တို့တွင် ညှို့ဇာတ်များစွာ ရှိသည်ကိုကား သတိပြုမိလာသည်။ ဂီးရယဒ် ဒိန်ဒေါင် ဂီးရယဒ်နှင့် ကြီးပြင်း နေကြသော လူငယ်များ အဖို့ပင်လည်း တဝဂ္ဂတွင် များစွာ ညှို့အား ရှိနေလေ သည်။ ဤကား လူမျိုးမပျောက်အောင် စည်းရုံးပေးနေသော မျိုးရိုးစဉ်လာ ထုံးဟောင်းပုံပြင်တို့၏ ကျေးဇူးတစ်ရပ်ပေတည်းဟု ကျွန်တော် ယုံမှတ်မိပေသည်။ တဝဂ္ဂ၏ ကျေးဇူးကို ဖော်ပြောသော မြင်းကပါရွာသား ယွန်းဆရာတစ်ဦး တို့လည်း ကျွန်တော် သတိရမိပြန်သည်။ တစ်နေ့သောအခါ ကျွန်တော်သည် နဂါးရုံအတွင်းမှ ဆေးရေးကားများကို သွားရောက်လေ့လာ ကူးယူပါသည်။

အပြန်တွင် အဆိုပါ ယွန်းဆရာ၏အိမ်၌ ခဏ နားနေပါသည်။ သူ့အိမ်သူ အိမ်သားတို့သည် ယွန်းအစ်များကို ဝါးနှိုးဘဝမှစပြီး ပြီးသည့်တိုင်အောင် အဆင့် ဆင့် လုပ်ကိုင်နေကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ သူတို့ရွာ အေးချမ်းပုံ၊ ညီညွတ်ပုံ၊ စီးပွားရေး ပြေပြစ်ပုံတို့ကို ပြောပြရင်း တဝဂ္ဂသီချင်းကြောင့် ဘုရားဖူးများ ပုဂံသို့ အလာများသည်၊ ဘုရားဖူး အလာများ၍ ယွန်းအစ်များ အရောင်းရ တွင်သည်၊ ယွန်းအစ်များ အရောင်းရတွင်၍ သူတို့ ရွာသူရွာသားများ အနေရ ချောင်ချိုသည်ဟု တဝဂ္ဂ ကျေးဇူးကို သူ ဖွင့်ဆိုပြောပြသည်။ သို့သော်လည်း ယခု ထင်ရှားနေ သော တဝဂ္ဂကိုကား သူ မသိဘဲပင် ပေါ်သည်။ အကြောင်းသော်ကား သူတို့ ငယ်စဉ် ကျောင်းသားဘဝ ဆွမ်းစံသွားတုန်း လူကြီးတစ်ဦး လက်ညှိုးညွှန် ပြောပြ ချက်အရ ဆိုလျှင် တဝဂ္ဂပုံပြင် ဖြစ်ပေါ်ရာ ဂူသည် အာနန္ဒာဘုရားကြီးနှင့် ကတ္တရာ စေး လမ်းမကြီးအကြားရှိ တစ်ခုသောဂူငယ် ဖြစ်သည်ဟူ၍ သူ ပြောပြချက်ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ တဝဂ္ဂကို တွေ့လို၍ ပုဂံသို့ ရောက်သူသည် ရွှေစည်းခုံကို ဖူးလိမ့်မည်။ အာနန္ဒာကို ပတ်လိမ့်မည်။ သဗ္ဗညုကို တက်လိမ့်မည်။ ထိုအခါ ဘုရားဒကာများ ဖြစ်ကြသော အနော်ရထာမင်းစော၊ ကျန်စစ်သား၊ အလောင်းစည်သူတို့ အကြောင်းကို သတိပြုမိပေလိမ့်မည်။ မြန်မာတို့သည် ခေတ် ကာလ အားလျော်စွာ ကြီးပွားထွန်းကားခဲ့ပုံ၊ အစွမ်းသတ္တိ ရှိခဲ့ပုံ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပုံတို့ကို သဘောပေါက်မိ ပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါ သူသည် အမျိုးတွင် ဂုဏ်တက်၍ ရှေးလူကြီးများနည်းတူ ကြီးပွားထွန်းကား လိုချင်စိတ်၊ အစွမ်းသတ္တိ ရှိလိုချင်စိတ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်း လုပ်ဆောင် လိုချင် စိတ်တို့ကို မွေးမိပေလိမ့်မည်။ တဒင်္ဂမျှ ဤသို့ မွေးမိလျှင်ပင်လည်း ကျေးဇူးရှိပေ သည် ထင်ပါသည်။ ဤမျှကား မျိုးရိုးစဉ်လာ ထုံးဟောင်း ပုံပြင်များ၏ ညှို့ဇာတ် အကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောပြလိုချက် ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂံသူ ပုဂံသားတို့ကား ဤသို့သော မျိုးရိုးစဉ်လာ ထုံးဟောင်းပုံပြင်များဖြင့် ပြည့်ဝနေသူတို့ ဖြစ်ပုံရပါသည်။ တမင် ရှာဖွေမေးမြန်းမှု မပြုဘဲနှင့်ပင် စကား စပ်မိတိုင်း ဤသို့သော မျိုးရိုးစဉ်လာ ထုံးဟောင်း ပုံပြင်များကို ကြားနာရပါ သည်။ ကျွန်တော်၏ ကလေးများ ဘုရားဖူး လာစဉ်က ဝယ်ယူမသွားနိုင်၍ ကျွန်တော်အား ဝယ်ယူခဲ့ရန် မှာခဲ့သော သုဝဏ္ဏသျှ ဓာတ်ထုပ် မြေစေးရပ်များကို မှာဖို့ တစ်နေ့သောအခါ ကျွန်တော်သည် သဗ္ဗညုဘုရားသို့ သွားပါသည်။ ဘုရားတွင် ဆိုင်တစ်ခုတွင် ဤအရုပ်ကလေးများကို ဆိုင်တင် ခင်းကျင်းပြသထား သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဆိုင်ရှင်၏ အမည်မှာ ဦးတင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဦးတင့်သည် ရတနာသုံးပါးကို ကိုင်းရှိုင်းယုံကြည်သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ မိဘကို ရိုသေလုပ်ကျွေး

သူ တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သားမယားများကို ချစ်ခင် သင်္ဂြိုဟ် ထောက်ပံ့သူတစ်ဦး ဖြစ်သည်ကို သူပြောပြသော စကားတို့မှ ကောက်ယူ ယုံမှတ်နိုင်ပါသည်။ ဦးတင့်သည် ယခုအခါ အသက်ငါးဆယ်ကျော်ခန့် ရှိပြီ ထင်ပါသည်။ သူသည် အသက်ဆယ်သုံးနှစ်သား အရွယ်က စ၍ သုဝဏ္ဏသျှ ဇာတ်ထုပ်ကို ရွံစေးရပ် ပြုလုပ်ဈေးတင်ခဲ့သည်မှာ ယနေ့တိုင် ဖြစ်သဖြင့် သူ့ကို မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများက သုဝဏ္ဏသျှ မောင်တင့် ဟူ၍ပင် ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း ပြောပြပါသည်။ သူသည် သုဝဏ္ဏသျှ ဇာတ်ထုပ်၊ ဝေဿန္တ ရာ ဇာတ်ထုပ်၊ မဟော်သဓာ ဇာတ်ထုပ်များကို ပြုလုပ်လေ့ ရှိပါသည်။ ကျွန်တော် ရောက်စဉ်ကလည်း သူ့ဆိုင်တွင် ဤအရုပ်များကို တွေ့ခဲ့ရပါသည်။ သူသည် ဤအရုပ်များကို ပြုလုပ်ရောင်းချရာတွင် အသက်ဈေး ဝမ်းကျောင်း ငွေရရှိ ဟူသော ရည်ရွယ်ချက် မရှိ။ သူ့အရုပ်များကို ဝယ်ယူသူတို့ အလိမ္မာ ရဖို့၊ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းဖို့ကိုလည်း သူ ရည်ရွယ်သည်။ ဥပမာ သုဝဏ္ဏသျှ ဇာတ်ထုပ်ကို ပြုလုပ်ရာတွင် သူ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဇာတ်ထုပ် ဝယ်ယူသူတို့၏ စိတ်တွင် မိဘကို ရိုသေလုပ်ကျွေးလိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာစေချင်သော ဆန္ဒ သူ့မှာ ပြင်းပြစွာရှိကြောင်း သူ ထုတ်ဖော်ပြောပြသည်။ သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း သားသမီး ဝတ္တရားကို ကျေပွန်အောင် ထမ်းဆောင်သူဖြစ်သည်။ အသက်ရှစ်ဆယ်ကျော် ဖြစ်သော မိခင်ကြီးကို သူသည် ယနေ့တိုင် အိမ်ဦးခန်းတင်၍ လုပ်ကျွေးမွေးမြူလျက်ရှိကြောင်း သူ ပြောပြသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း သူသည် ကျန်းမာ ခမ်းသာရှိကြောင်း သူ ယုံကြည်သည်။ သူက ဆက်ပြောပြသည်မှာ ဤအရုပ်များကို လုပ်သော ရွံစေးသည် သာမန်ရွံစေး မဟုတ်၊ ရာဇဝင် ထင်ရှားသော ရွံစေးဖြစ်သည် ဆို၍ ပုဂံတွင် ရွံစေးပင် ရာဇဝင်ရှိကြောင်း သူ ပြောသည်။ ပုဂံမြို့မှ ထွက်လျှင် ဣန္ဒာမဏိသို့ သွားရာလမ်းနှင့် ဓမ္မာရုံကြီးသို့ သွားရာလမ်း အခွဲ၌ ရေပြက်ပြက်နှင့် မြေခုံမုံပိုင်းတစ်ကွက် ရှိသည်။ ဤနေရာကို ရှေးပုဂံမင်းများ လက်ထက်က မနုပါကန်၊ မရွဲပါကန်ဟု ခေါ်သည်။ ဤကန်တွင် ရွံသည် နုနာ၊ ရွဲနာကိုပင် ပျောက်ကင်းစေနိုင်သည်ဟု ဆိုလိုပုံ ရပါသည်။ သို့သော် ဦးတင့်ကား ဤအချက်ကို မပြော။ ဤရွံ့မြေသည် ဘေးအန္တရာယ် အမျိုးမျိုးကို ဟန့်တားဆီးကာနိုင်သည်ဟုသာ ပြောပါသည်။ ဤရွံ့မြေနှင့် ဇာတ်ရုပ်များကို လုပ်ကိုင်နေသူ ဖြစ်သဖြင့် သူ၏ သားသမီး ရှစ်ယောက်တို့သည် ကပ်အမျိုးမျိုးကို ကျော်လွန်ကာ ယနေ့တိုင်အောင် ကျန်းမာပကတိ ချမ်းသာစွာ ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ချက်ကြီးစွာနှင့် သူ ပြောသည်။ ဤရွံ့မြေ ဇာတ်ရုပ်များကို ဝယ်ယူ၊ အိမ်တွင် ထားရှိသူသည်လည်း ဘေးအန္တရာယ် ကင်းလိမ့်မည်ဟု သူ ယုံသည်။ ယခုအခါ ထိုကန်ကို မနီကန်၊ မနောကန် ခေါ်ကြောင်း ပြောပြ၍ သူ၏ မျိုးရိုးစဉ်လာ ထုံးဟောင်း

ပုံပြင်တွင် ထုံးဟောင်း ပုံပြင်အသစ် ထပ်လောင်းကာ နိဂုံးချုပ်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်ကား အချိန်မလောက်၍ ဆက်လက် မစုံစမ်းခဲ့ရ။ အခြားဗဟုသုတတို့လည်း သူ့ဝမ်းထဲတွင် အများပင် ရှိပေဦးမည်။

နောက် ထုံးဟောင်း ပုံပြင်တစ်ခု အကြောင်းကို ပြောလိုပါသေးသည်။ တစ်ခုသောညနေ ဝိုင်းဖွဲ့၍ ကျွန်တော်တို့ တောင်တောင်မြောက်မြောက် စကားပြောခိုက် ပုဂံမြို့ ရှေးဟောင်း သုတေသနဌာန ယာဉ်မောင်း ဦးထွန်းအေး နောက်လာပါသည်။ ဦးထွန်းအေးသည် လေ့လာရှာဖွေ ဖြစ်သဖြင့် ခါးကုန်းကုန်းနှင့် ဗိုက်နီနီ နေလေ့ ရှိပါသည်။ ဆိုးမွေးရုပ်အင်္ကျီစိမ်းကို ဝတ်လေ့ ရှိပါသည်။ စကားကို အေးအေးပျော့ပျော့ ပြောလေ့ရှိပါသည်။ စကားစပ်တစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါ ဦးထွန်းအေးသည် သီရိပစ္စယာအကြောင်း ရှေးဟောင်းပုံပြင်တစ်ခုကို ဤသို့ ပြောပြပါသည်။

အနော်ရထာမင်းစော ကောင်းမှုတော် လောကနန္ဒာစေတီ တည်ရှိရာ သီရိပစ္စယာအရပ်ကို ယခုအခါ သီရိပု ခေါ်ပါသည်။ ရှေးအခါက စည်ကြီးပစ္စရာ ဟု ခေါ်ပါသည်။ ဤသို့ ခေါ်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ ရှေးအခါက ပုဂံမင်းတစ်ပါးသည် ဆင်စီး၍ တောကစားထွက်ပါသည်။ သားသမင် သွေးဆောင်ရာ၌ လိုက်ရင်း ခရီးကျွဲ၍ ပွဲတော်တည်ချိန် ရောက်သောအခါ နောက်လိုက်မိုလ်၊ တို့မှ ကွဲလာသဖြင့် ဆင်ဦးစီးနှင့် နှစ်ယောက်ထဲသာ အထီးကျန်ဖြစ်၍ ပွဲတော်မတည်ရ၊ အလွန် ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း ဖြစ်ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယာတ်တစ်ခုနှင့် ဝင်ကာ ယာရှင်အား စားဖွယ်သောက်ဖွယ် တောင်းပါသည်။ ယာရှင်လည်း မိမိတို့ ကျေးတောသဘာဝ စားသောက်ဖွယ်ဖြစ်သော ဖွဲသင်းဆုပ်ကို ဆက်ပါသည်။ ရှင်ဘုရင်လည်း ဆာလောင်မှုဘေးမှ ကင်းစေးရလေအောင် ကျေးတောစာ ဖွဲသင်းဆုပ်ကိုပင် ပွဲတော်တည်ရပါသည်။ ပြီးခါမှ အလွန်ရှက်တော်မူသဖြင့် ဆင်ဦးစီးကို နှုတ်ပိတ်ရန် အမိန့်ပေးပါသည်။ ဖွဲသင်းဆုပ်ပွဲတော် တည်ရကြောင်းကို မြင်၍ တော်သို့ ရောက်သောအခါ မည်သူ့အားမျှ မပြောရ၊ ပြောလျှင် ဒဏ်ခတ်မည် ဟု နှုတ်ပိတ်တော်မူပါသည်။ ဆင်ဦးစီးမှာလည်း မပြောနှင့်ဆိုလေ၊ ပြောချင်လေဖြစ်၍ အတုယားယားနှင့် နေသောကြောင့် တောထဲသို့ထွက်ကာ သစ်ပင်ကြီး တစ်ပင်ကြီး ကပ်၍ အကြောင်းမျိုးစုံကို ဖွင့်ဟပြောဆိုလိုက်ပါသည်။ ထိုအခါကျမှ သူ့ခမျာမှာ ရင်ပေါ်သွားပါသည်။ ထိုနောက် ဘုရင်ကြီးသည် ဆင်စီး၍ နေပြည်တော်ပြန်လာလမ်း၌ အဆိုပါ သစ်ပင်ကြီးကိုမြင်လျှင် ပင်စည်ဖြောင့်ရော ကောင်းမွန်လှသဖြင့် စည်လုပ်မည်ဆိုကာ လက်သမားတော်များကို အခုတ်ခိုင်းပါသည်။ စည် ထွင်းခိုင်းပါသည်။ လက်သမားတော်တို့လည်း အမိန့်တော်အတိုင်း သစ်ပင်ကြီးကို

ခုတ်လှပိုင်းဖြတ် ထွင်းဖောက်ပြီးလျှင် စည်ကြက်ကြပါသည်။ ပြီးသောအခါ နန်းတွင်းသို့သွင်း၍ ဘုရင့်ရှေ့တော်တွင် တီးခတ်ကြသောအခါ စည်ကြီးသည် မြည်ရိုးမြည်စဉ် မမြည်ဘဲ “ပုဂံပြည်မင်း၊ ဖွဲ့သင်းစားသည်” ဟု မြည်ပါသတတ်။ ထိုအခါ ဘုရင်ကြီးသည် ရှက်တော်မူ၍ စည်ကြီးကို အပစ်ခိုင်းရာ ထိုစည်ကြီး ပစ်ရာအရပ်ကို စည်ကြီးပစ်ရာဟု ခေါ်တွင်ပါကြောင်းဖြင့် သိရိပစ္စရာ ထုံးဟောင်းကို ဦးထွန်းအေးသည် ဗိုက်ကိန္နိပ်ရင်း ပြောပြသည်ကို မှတ်ခဲ့ရပါသည်။ ဟုတ်သော် ရှိ၊ မဟုတ်သော်ရှိ မျိုးရိုးစဉ်လာ ပုံပြင်တစ်ခုကိုတော့ဖြင့် ကျွန်တော် ရခဲ့ပါသည်။ ရန်ကုန်သို့ ပြန်ရောက်၍ စာဟောင်းများတွင် ရှာဖွေကြည့်သောအခါ ဦးထွန်းအေး ပြောသောပုံပြင်နှင့် အကြောင်းတူ မူကွဲသည့် ပုံပြင်တစ်ခုကို “လောကပညာတို့ ကျမ်း” တွင် အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရပါသည်။

စကားစည်မြည် ဟူသော စကား၏အကြောင်း

“ရှေးသောအခါ ပြည့်ရှင်မင်း တစ်ဦးသည် ပြည်လည်ရာတွင် သူဆင်းရဲတို့သည် ဖွဲ့သင်းလှော်၍ စားကြ၏။ ဖွဲ့နဲ့ နံလျှင် ပြည့်ရှင်မင်းသည် စားချင်သောစိတ် ဖြစ်၍ မင်းစကားတို့ ဖွဲ့သင်းစားသည်ဟု မတင့်မတယ် ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ရှိသော်လည်း သည်းမခံနိုင်သောကြောင့် လုလင်တစ်ယောက်ကို ရအောင်ပြုချေဟု ဆိုလျှင် မင်းချင်းယောက်ျားလည်း ဆောင်ခဲ့၍ ဆက်လျှင် ပွဲတော်တည်၏။ မင်းလည်း ငါ စားသည့် အကြောင်းကို ခပ်သိမ်းသော သူတို့အား မပြောလင့်ဟု ပိတ်၏။ ထိုလုလင်လည်း မပြောရသောကြောင့် ကိုယ်လက်မကျန်းရှိ၍ မသက်မသာ မနေနိုင်လှ၍ သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်အောက်သို့ သွားပြီးလျှင် မင်းကြီး ဖွဲ့သင်းစားသည် ဟု သစ်ပင်ကို ပြောလေ၏။ ထိုသစ်ပင်ကို တိုင်းသူပြည်သားတို့ စည်လုပ်ရန် ခုတ်လေ၏။ ထိုစည်လည်း မင်းကြီး ဖွဲ့သင်းစားသည်ဟု မြည်လေသောကြောင့် ယခုတိုင် စကားစည်မြည်ဟူ၍ လူတို့ ဆိုစမှတ်ပြုကြလေသည်။”

ဤ အကြောင်းတူ မူကွဲ ပုံပြင်နှစ်ခုကို ယခုကဲ့သို့ နှိုင်းယှဉ် လေ့လာခွင့် ရသည်မှာ ဦးထွန်းအေး၏ မှတ်ဉာဏ်တွင် ကျန်ရစ်နေသေးသော ပုံပြင်ကို ကြားနာ ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုပုံပြင်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ပြနိုင်သော ဉာဏ်ကြီး ရှင်များ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ လေ့လာနိုင်ရလေအောင် ကျွန်တော် မှတ်တမ်း တင်လိုက်ပါသည်။ ဤသို့သော မျိုးရိုးစဉ်လာ ထုံးဟောင်းပုံပြင်တို့သည် နေရာ တကာတွင် ကြွင်းရစ် ကျန်ရစ်ပေဦးမည် အမှန်ပင်။ ယင်းတို့ကို ယခုအခါ ရှာဖွေမေးမြန်း မှတ်တမ်းတင်နိုင်ပါသေးသည်။ ယခုမှ မှတ်တမ်းမတင်လျှင် မကြာခင်ပင် မပြန်သောလမ်းသို့ ကြွမြန်းလေတော့မည် ဖြစ်ပါသတည်း။

တောင်တော် ရွှေပုပ္ဖား

ဖျံခြူးညီနောင် တောင်ကလပ်မှာ လ
 ငှစပီကယ် ဒဂွေနဲ့
 ပန်းငုရွှေ ဝါဝါဝင်းတဲ့ပြင်
 စံကားငုံ ထုံထုံသင်းချိန်ခို
 မင်းလွင်က မှန်ရီရီ။

ချောက်ကမ်းပါးငယ်နဲ့
 ချပ်ကြားမှာ နေခိုလို့
 တယိုယို စမ်းရေထွက်တွေက
 တောင်ရှင်ကို ရေစင်ဆက်ရှာကြ
 အေးမြက် ချိုကြည်။

စပါးပုံ မာလာထွတ်ကိုဖြင့်
 ဝေရီရီ နေခြည်ဆွတ်ပြန်တော့
 ဦးညွတ်လို့ လက်စုံချီ
 စေတီနဲ့ ဂူကျောင်း။
 ပတ်ဝန်းကျင်မျှော်
 နတ်ကွန်း သည်တောင်မော်က
 ရေကြည်တော် ဘယ်ညာလောင်းရင်ဖြင့်
 တစ်သောင်းငယ် ဓမ္မအေးပါလိမ့်
 မြတ်ဓမ္မာ သံစုံကြွေးပါလို့
 တောသစ်ပင် ထူထောင်မွေးကြပ
 ကျေးလက်သာကြောင်း။

ရာပြည့်စာပေတိုက်

“ကြည့်ဆိုပါ၏” ဆိုသော အဝါရောင် မော်ကွန်းတိုင်များကို တစ်တိုင်ပြီးတစ်တိုင် ကျော်ဖြတ်၍ တစ်မြို့ဝင် တစ်မြို့ ထွက်နှင့် လာခဲ့ရာ မြေပြန့်လွင်ပြင်ကို လွန်လျှင် ကုန်းမြင့်တောင်ခြေကို ကောက်တိ ကောက်ကွေးနှင့် တက်ရ၍ နောက်ဆုံးတွင် ကျွန်တော်တို့၏ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်သော ပုပ္ပားမြို့သို့ ဆိုက်ရောက်ပါတော့သည်။ ပုပ္ပားမြို့သည် အနိမ့်ထဲက အမြင့်ဖြစ်သည်။ အခြောက်ထဲက အစိုဖြစ်သည်။ အဝါထဲက အစိမ်းဖြစ်သည်။ အပူထဲက အအေးဖြစ်သည်။ ဦးတင့်တယ် နတ်ကွန်း သို့ တက်ရာလမ်းနှင့် တောင်ကလပ်သို့ သွားရာလမ်းနှစ်ခု ဆုံရာ ပုပ္ပားမြို့ထိပ်တွင် မြေကျေးရှင်းရိပ်သာ ရှိပါသည်။ ဤတွင် ကျွန်တော်တို့ အိမ်သားတစ်စု စခန်းချ ရပ်နားကြပါသည်။

ပုပ္ပားတောင် ရေဝေရေလဲနယ် မြေပုံကို ကြည့်လျှင် ရေထွက်များ၊ ချောင်း များ၊ ဖုန်းဆိုးများ၊ တောင်ယာများ၊ တောစိုများ၊ တောခြောက်များ၊ ငှက်ပျောခြံ များ ဟူ၍ အကွက်အကွက် ရောင်စုံခြယ်ကာ သတ်မှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရပါ မည်။ ထိုနယ်တစ်ဝိုက်တွင် မကြာသေးမီ ကာလအတွင်းက သစ်ကြီး ဝါးကြီး များ ပေါက်ရောက် တည်ရှိသဖြင့် နေပြောက်မထိုးအောင် ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် ကာလပျက်သောအခါ အတွင်းက မင်းမဲ့ စိုးမဲ့သကဲ့သို့ ဖြစ်ကာ သစ်ဝါး များကို စည်းမဲ့ ကမ်းမဲ့ ခုတ်လှဲဖျက်ဆီးကြရာ၊ ယခုအခါ ပုပ္ပားတောင်မှာ တောင် ကတုံး နီးပါးမျှ ဖြစ်လျက် ရှိလေပြီ။ တောင်ယာက ဖုန်းဆိုးဖြစ်၍ တောစိုက တောခြောက်ဖြစ်ကာ ရေထွက်များလည်း ရေအထွက် ဆွဲခဲ့လေပြီ။ မြေဆီမြေဥ လည်း အထိန်းအကွပ် မခိုင်သဖြင့် ရေတိုက်စားရာတွင် ပါဏ အလဟဿ ဖြစ်ရလေပြီ။ သားငှက် တိရစ္ဆာန်တို့မှာလည်း မှီခိုရာ ရှားသည် တစ်ကြောင်း၊ အပစ်အခတ် အသတ်အညစ် များသည် တစ်ကြောင်းကြောင့် တစ်နေ့တခြား လုံးပါး ပါးလျက် ရှိလေပြီ။ ဤအချက်တို့ကို သတိမမိသော နိုင်ငံတော်အစိုးရသည် သစ်တောဌာနနှင့် မြေကျေးရှင်းအဖွဲ့တို့ကို တာဝန်ပေးကာ ပုပ္ပားတောင် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးကို အပူတပြင်း လုပ်ဆောင်လျက် ရှိလေသည်။ ပုပ္ပားမြို့ မြေကျေး ရှင်း ရိပ်သာသည် ဤလုပ်ငန်းအတွက် အချက်အချာ ဌာနပေတည်း။

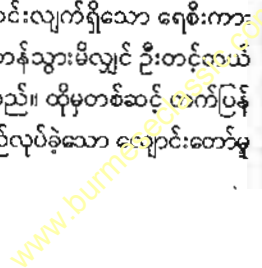
ရိပ်သာ၏ ဝင်းခြံထဲတွင် ရေပန်းပဒေသာဖြင့် ဖျန်းပက်၍ ဝါးဆစ်တို့ဖြင့် ဖျိုးထားသော ပျိုးပင်မျိုးစုံကို မျက်ကွက်ထရံမိုး၍ တစ်မျိုး၊ နေပူခံ၍ တစ်ဖုံ များစွာ တွေ့ရပါသည်။ ထိုပျိုးပင်ငယ်တို့ဖြင့် ပုပ္ပားမောင် တောင်ကတုံးကို သျှောင်ထုံးရန် အားထုတ်လျက် ရှိကြသူတို့မှာ သင်္ကြန်ရက်အတွင်းတွင်ပင် မအား ဣကြပါ။ မြေဆွေးချသူက ချ၊ မြေဩဇာ စပ်သူက စပ်၊ ပျိုးပင်ငယ် စိုက်သူက စိုက်၊ ရေဖျန်းသူက ဖျန်းနှင့် တပျော်တပါးကြီး ဖြစ်ပါသည်။ စပျစ်နွယ်တွင်

စပျစ်ခိုင်တွဲလဲ၊ စထရောဘယ်ရီပုတ်တွင် စထရောဘယ်ရီသီး ရဲရဲ၊ ပျိုးပင်ခြံထဲတွင် ပျိုးပင်တွေ မည်းမည်းနှင့် အားရစရာကြီး ဖြစ်ပါသည်။

သူတို့ ပျိုးထားသော အပင်များကို ရွှေပါဦးလော့။ (၁)ကတွတ်ပင် (၂)ကော်ဖီပင် (၃)ကင်ပွန်းပင် (၄)ကံ့ကော်ပင် (၅)ကျောက်ပန်းပင် (၆)ချယ်ရီပင် (၇)ငှစပ်ပင် (၈)ငှရွှေပင် (၉)စကားစိမ်းပင် (၁၀)စထရောဘယ်ရီပင် (၁၁)စပျစ် နွယ်ပင် (၁၂)စိန်ပန်းနီပင် (၁၃)စိန်ပန်းပြာပင် (၁၄)ဆေးကြီးပင် (၁၅)ဆီးတော်ပင် (၁၆)ညောင်ပင် (၁၇)တမာပင် (၁၈)တောင်ထန်းပင် (၁၉)အနံ့သလွန်ပင် (၂၀)ပရုတ်ဆီပင် (၂၁)ပိတ္တောက်ပင် (၂၂)ပင်လယ်ကစွီးပင် (၂၃)ပြည်ပန်းညိုပင် (၂၄)ပြည်လုံးချမ်းသာပင် (၂၅)ပွေးကိုင်းပင် (၂၆)ဗာဒံပင် (၂၇)မာလကသင် (၂၈)မဲဇလီပင် (၂၉)ရှောက်ချည်ပင် (၃၀)ရှောက်ချိုပင် (၃၁)လိမ္မော်ပင် (၃၂)သင်္ဘောတည်ပင် (၃၃)သင်္ဘောမဲဇလီပင် (၃၄)အဝေရာပင် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ပုပ္ပားတောင် နို့ရိုရိုရင်း အပင်များတွင် ဤအပင်များကို ထပ်ဖြည့် လိုက်ပါက မည်သို့ ဖြစ်လာမည်ကို စဉ်းစားကြည့်နိုင်ပါသည်။

လာမည့် ငါးနှစ်၊ ဆယ်နှစ်၊ ဆယ့်ငါးနှစ်ကို လှမ်းမျှော်၍ နွားပိန်အသား ထိုးကြည့်လျှင် ဝမ်းသာစရာကြီး ဖြစ်သည်။ ပင်လယ်ကမ်းစပ်က တက်ရောက်လာ သော ကစွီးပင်ကြီးများသည် လေထဲတွင် တရဲရဲမြည်ကာ ယိမ်းထိုးလျက်၊ ပြည်လုံး ချမ်းသာ (ယူကလစ်တတ်)ပင်တို့၏ အနံ့သည် သင်းထုံမွှေးပျံ့လျက်၊ စိန်ပန်းနီ၊ စိန်ပန်းပြာတို့က တောင်စွယ် တောင်စောင်း တောင်လက်မောင်းကို ပတ္တမြား တစ်ရစ်၊ နီလာ တစ်ရစ် စီခြယ်လျက် ပီတောက်နှင့် ငှရွှေဝါတို့က ဇမ္ဗူရစ်မဗာ အောက်ခံပြုလျက် ရှိစဉ်တွင် ကံ့ကော်ပင်ရိပ်၌ ထိုင်ကာ စပျစ်သီးကို ဝါးရင်း ကော်ဖီ ဖျော်သောက်ရပါမူ မည်မျှ စိမ်ရိပါမည်နည်းဟု စိက်ကူးနှင့် ရူးကြည့်နိုင် ပါသည်။ ထိုအပင်များကို စိုက်ပျိုးနေရုံမျှမက သားငှက် တိရစ္ဆာန်တို့ကို မပစ်မခတ် မသတ်မညစ်ရဟု ပိတ်ပင်ကာ ဘေးမဲ့တောအဖြစ် ကြေညာထားသည် ဖြစ်၍လည်း ပုပ္ပားတောင် ရေဝေရေလဲ နယ်မြေသည် ရှေးတောလားကြီးများကို ရုပ်လုံးတော်စု ဒေသကြီး ဖြစ်လာစရာအကြောင်း ရှိပါသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ခရီးရောက်မဆိုက်ပင် အထုပ်မျှမမြေသေးခင် ပုပ္ပား၏ သာယာမှုကို ခံစားလိုသဖြင့် ဦးတင့်တယ် ခေါ် မင်းမှာဂရီ ၏ နတ်ကွန်းရှိရာသို့ တက်ကြပါသည်။ လမ်းဘေးတွင် တသွင်သွင် စီးဆင်းလျက်ရှိသော ရေစီးကား နှမတော် ရေထွက်မှ လာသောရေဟု သိရသည်။ အတန်သွားမိလျှင် ဦးတင့်တယ် ၏ နှမတော် ရှင်မြတ်လှ၏ နတ်ကွန်းသို့ ရောက်ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် လက်ပြန် သော် ဦးတင့်တယ်၏ နတ်ကွန်းအနီးတွင် ဦးခန္တီ တည်လုပ်ခဲ့သော ငျောင်းတော်မှ

ကိုယ်တော်ကြီးမှာ တန်ဆောင်းဒကာကို မျှော်လင့်လျက် ရှိပါသည်။ နတ်ကွန်း၏ လက်ယာဘက်တွင်ကား အသူတစ်ရာ ချောက်ကြီးကို မြင်ရပါသည်။ ကမ်းပါး စောက်ကြီးမှာ ကျောက်ထရဲကြီးသဖွယ် ဖြစ်ပါတော့သည်။ ဤချောက်ထဲတွင် မောင်တော် ရေထွက်နှင့် နှမတော် ရေထွက် ရှိသည်ဟု သိရသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် လာလမ်းအတိုင်း ပြန်ဆင်းခဲ့ရာ၊ ခြံစည်းရိုးတွင် ပန်းရောင် ပန်းပွားကလေးများသဖွယ် ပွင့်နေသော သန်လျက်ကြီးပင်၊ ဆူးထက်ထက်နှင့် ရန်ထောင်နေသော ဆူးချဉ်ပင်၊ ဆေးဖက်ဝင်သော ရှင်ကစွည်းပင် စသည်တို့ကို ကြည့်ရှု လေ့လာရင်းနှင့် နှမတော် နတ်ကွန်းအနီးသို့ ရောက်လာကြပါသည်။

ဤတွင် လက်ယာဘက်သို့ ဖွဲ့ထွက်ကာ တောင်စောင်းကော်ဖိခြံကို ဝင်ခဲ့ ကြရာ ခဏအတွင်းတွင်ပင် နှမတော် ရေထွက်သို့ ရောက်ပါသည်။ မမြင်ရသော ကျောက်ကြားမှ အေးမြ ကြည်လင်သောရေသည် တရစပ် စီးထွက်လျက် ရှိသည်။ ထိုနေရာကမှ တစ်ဖန် ချောက်ကြား၊ ချောင်းတွင်းသို့ ဆင်းပြန်သောအခါ မောင်တော် ရေထွက်သို့ ရောက်ပါသည်။ ဖိုးခေါင်ငှက်၏ အော်မြည်သံကို နားခံရင်း ရေထွက်အနီး ကျောက်ဆောင်ထက်တွင် ထိုင်ကာ အပန်းဖြေခိုက်တွင် စံကားပန်းနဲ့ သင်းသင်းကို ရှုရှုတ်ရပါသည်။ အနီးတွင် ပေါက်နေသော စံကားပင်ကြီးကား အဓိကရပါတည်း။ ငှက်ပျောတောကြီးမှာလည်း မိုက်နေပါသည်။ ထိုနေရာတွင် နွေရာသီမှ ရှိပါလေစရာ သံသယ ဖြစ်မိပါတော့သည်။

နောက်တစ်နေ့ နံနက်တွင်ကား တောင်ကလပ်ကို တက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ တောင်ကလပ်ကို တက်လိုသောသူသည် တောင်ကလပ်ခြေရင်းသို့ ပထမ သွားရပါ သည်။ တောင်ကလပ် ခြေရင်းသို့ လမ်းသုံးသွယ်ဖြင့် ရောက်နိုင်ပါသည်။ ပထမ လမ်းမှာ ပုပွားမြို့သို့ မတက်ခင် မြေနိမ့်ပိုင်း မိုးခေါင်ကျော်စွာ နတ်ကွန်းမှစသော မော်တော်ကားလမ်း ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယလမ်းမှာ မြေကျေးရှင်း ရိပ်သာဘေးမှ တက်ရသော ခြေကျင်တောလမ်း ဖြစ်ပါသည်။ တတိယလမ်းမှာ နှမတော် နတ်ကွန်းမှ ရသေ့ညီနောင်ဂူကို ဖြတ်ကျော်သွားရသော ခြေကျင်တောလမ်း ဖြစ်ပါ သည်။ ကျွန်တော်တို့အဖို့မှာ ဒုတိယလမ်းသည် အသင့်ဆုံးဖြစ်သဖြင့် ထိုလမ်းဖြင့် တက်ကြပါသည်။ လမ်းဆိုသော်လည်း ပြုပြင် မောက်လုပ်ထားသော လမ်းမျိုး မဟုတ်။ သူသွား ငါသွားနှင့် တောကြားတွင် ဖြစ်နေသော ခြေသွားလမ်းမျှ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလမ်းသည် တောင်ခါးပန်းကို လျှောက်သွားသဖြင့် အတော်ပင် ပြေပါသည်။ တစ်ချက် တစ်ချက် အတက်ရှိ၍ မောသော်လည်း၊ သစ်ပင်ရိပ် ကျောက်တုံးထက်တွင် ခဏနားလျှင် အမောပြေပါသည်။ ထိုမျှမကသေး ကျေး ငှက်သံတို့လည်း သာယာပါသည်။ တောပန်း၊ တောင်ပန်းတို့လည်း တင့်တယ်

ပါသည်။ ဇွန်ပန်းနှင့် ခပ်ဆင်ဆင် ပွင့်နေသော ပန်းကလေးမှာ မွှေးလည်းမွှေး လှလည်း လှပါသည်။ ငှက်ပျောသီးထမ်း၍ တောင်ပေါ်မှ ဆင်းလာသော သူငယ်မ ကလေးတစ်ဦး၏ ခေါင်းပေါ်တွင် ဝေနေအောင် ပန်ထားသည်ကို မြင်၍ မေးကြည့် ရာ ဒဏ္ဍပန်းဟု ပြောပါသည်။ နောက်တစ်ဦးကို မေးပြန်သောအခါလည်း ထို အတိုင်းပင် ဖြေပါသည်။ ကျွန်တော်ကား ထိုအမည်မျိုးကို ကြားလည်း မကြား ဖူးပါ။ စာထဲ ပေထဲတွင်လည်း မတွေ့ဖူးပါ။ သို့ဖြင့် တတွေးတွေးနှင့် တက်လာရာ ပင်းယ ကာချင်းများတွင် ပါသော သင်းခွေပန်းကို ရုတ်တရက် ပြေး၍ သတိရမိ ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သင်းခွေမှ ဒဏ္ဍသို့ ပြောင်းလဲလာလေသလားဟု တွေးမိပါ သည်။ လက်ထုတ်ပွင့်နှင့် ခေါင်တံပန်းကလေးတို့မှာလည်း ဣန္ဒြေရနှင့် ယဉ်ပါ ပေသည်။ တစ်ချက် တစ်ချက်တွင် ငှေ့ပန်းများ ဝင်းခနဲ ငှေ့ပန်းများ လက်ခနဲ ကို မြင်ရပါသေးသည်။

သို့ဖြင့် အဆင်းတစ်ခုသို့ ရောက်သောအခါ လမ်းခွဲကလေး တစ်ခုကို တွေ့၍ စွတ်လိုက်သွားမိသည်။ ခဏအကြာတွင် ရေထွက်တစ်ခုကို တွေ့ရပါ သည်။ ရာဇန်းရေဟုခေါ်၍ တောင်ကလပ်ခြေရင်းသို့ ပြန်ဖြင့် ပိုရသော ရေဖြစ် ကြောင်း သိရပါသည်။ ထိုမှ မော့ကြည့်လိုက်လျှင် တောင်ကလပ်ကြီး မိုးနေ သည်ကို မြင်ရပါသည်။ သစ်လွင်သော တိုက်တာ အဆောက်အအုံတို့ကိုလည်း တောင်ခြေတွင် မြင်ရပါသည်။ ရောက်ချင်စေဖြင့် မော့ရမှန်းမသိဘဲ တက်လိုက်ရာ တောင်ခြေသို့ ရောက်သွားပါတော့သည်။ ဘုရားဖူး လူကြီးလူငယ်တို့မှာ ခြေချင်း လိမ်လျက် ဆင်းသူ ဆင်း၊ တက်သူ တက်၊ ခေါ်သူ ခေါ်၊ အော်သူ အော်နှင့် ရှိကြပါသည်။ ရေပုံကြီးများ၏ ဥပစာတွင် အင်္ဂတေဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ဇော်ကွီ ရုပ်များ၊ ဝိဇ္ဇာရုပ်များမှာ အသစ်စက်စက်ပင် ရှိပါသေးသည်။ ထမင်းဆိုင်၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ပန်းဆိုင်တို့ကလည်း တစစာ ဖိတ်ခေါ်လျက် ရှိကြသေး သည်။

တခြား ဘုရားဈေးများနှင့် မတူသော အချက်တစ်ရပ်မှာ ပုပွားထွက် ပရဆေးဆိုင်များ ရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အရိုးစူးလျှင် ကျစေတတ်သည့် ဆေး လက်ဝါးတုံး၊ ဆီးအောင့်လျှင် ပျောက်စေတတ်သည့် လေသိုက်တုံး၊ ဆီးအောင့် ကျောက်တည် ပျောက်စေတတ်သည့် ကျောက်ခရုတုံး၊ နံပါတော့သည်။ အထူး သဖြင့်ကား ဆေးမြစ်နံ အစည်းကလေးများ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်စည်းလျှင် ဆေးမြစ် နံ ခုနစ်မျိုး နံပါတ်ထိုး၍ အညွှန်းနှင့်တကွ ပါပါသည်။ (၁)တောင်တန်းကြီး၊ (၂)ရင်းပြား၊ (၃)ရာဇဝင်၊ (၄)အကျော်၊ (၅)ဆေးဝါကြီး ခေါ် တောင်လုံးကျော်၊ (၆)စောင်ချမ်းနက်၊ (၇)မယားနင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ရပ်သမားများအတွက်

ဂမုန်းမျိုးစုံ၊ ကျောက်မျိုးစုံတို့လည်း ရှိပါသေးသည်။ ဦးကြင်ဥ သီချင်းများကို သတိရစရာပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။

နောက် ထူးခြားချက်တစ်ရပ်မှာ စေတီကျောက်ကလေးများ ဖြစ်ပါသည်။ ပုပ္ဖားတောင် တစ်ဝိုက်တွင် သလင်းကျောက်ကဲ့သို့ မောက်ထွင်း၍ မြင်ရသော ကျောက်ကြည်ကလေးများ ထွက်ပါသည်။ ထိုကျောက်တို့တွင် အစင်းအကွက် ကလေးများ သဘာဝအလျောက် ဖြစ်နေရာ ရွေးတတ် သွေးတတ်လျှင် စေတီပုံ များ၊ တောပုံ တောင်ပုံများကို ရပါသည်။ တံခွန်တိုင်၊ တန်ဆောင်း၊ ဧရပ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော တောင်ကလပ်ပုံပင် ရှိသည်ဟု ကြားရပါသည်။ အဖိုးလည်း ထိုက်ပေ သည်။ ငါးကျပ်၊ တစ်ဆယ်တန်မှ နှစ်ရာ၊ သုံးရာတန်အထိ ဈေးခေါ်သည်ကို ကြားခဲ့ရပါသည်။ ထိုကျောက်တို့ကို လက်စွပ် ကွင်းနိုင်သည်။ နားဆွဲ လုပ်နိုင် သည်။ ဆွဲပြား ချိတ်နိုင်သည်။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း ဘုရားတရားတော်ကို မိမိနည်းဖြင့် မိမိယုံကြည်ချက် အတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးကာ ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် မေတ္တာရေမောင်း သွန်းလောင်းနေကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် လောကီကျွတ်တမ်း၊ လောကုတ္တရာကျွတ်တမ်း ရှာနေသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် တောအနံ့၊ တောင်အနံ့ ပုပ္ဖားရိပ်ခိုလျက် ရှိကြောင်းကိုလည်း တစ်ဆင့်စကား ကြားသိခဲ့ရပါသည်။

ကဲ ... တောင်ကလပ်ကို တက်ကြဦးစို့။ နဂါးရုပ်ကြီးများ ပါးပျဉ်းထောင် ကာ စောင့်လင့်ကြိုဆိုနေသော စောင်းတန်းမှန်ဦးမှ တက်လိုက်လျှင် မယ်ဝဏ္ဏနတ် ကွန်းကို ရောက်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရောက်စဉ်က ဆိုင်းနှင့် ဝိုင်းနှင့် နတ်ပွဲ ပေးလျက် ရှိပါသည်။ နတ် ကသူလည်း တမော၊ ပွဲကြည့်သူလည်း တမောပင်။ မယ်ဝဏ္ဏမှာ ရွှေဖျဉ်းညီနောင်၏ မယ်တော်ဖြစ်၍ နော်ရထာမင်းစောခေတ်က ဤတောင်တွင် ပန်းခူးနေသော အမျိုးသမီးတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။ ဤတောင်သည် မယ်ဝဏ္ဏ ပုပ္ဖားသူနှင့် ပင်လယ်ရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးသားဖြစ်သော မောင်ဗျတ္တတို့ ပူးစာဆုံရာ အရပ်ဖြစ်သောကြောင့် မေတ္တာပန်းရနံ့ မွှေးပျံ့နေသောဒေသ ဖြစ် ကြောင်းကို ကျောက်တုံးကျောက်ဆောင် အုတ်ထရံ သံလှေကားတို့တွင် ဘုရားပူး လာကြသော ကာလသမီး ကာလသားတို့ ရေးထိုးခဲ့ကြသည့် မြေဖြူစာ၊ မီးသွေးစာ တို့က သက်သေခံလျက် ရှိပေသည်။ ဆက်၍ တက်ပြန်သော် မောတစ်လှည့်၊ နားတစ်လှည့်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ကို မျှော်တစ်လှည့်နှင့် ရွှေဖျဉ်းညီနောင် နတ်ကွန်းသို့ ရောက်ပါသည်။ ရွှေဖျဉ်းညီနောင်တို့ ဤတောင်တွင် လှည့်လည် ပျော်ပါးခဲ့စဉ်က လူသူမနီး တောကြီးမျက်မည်း ဖြစ်ပေရာသည်။ ဤမျှ မတ်စောက်သော တောင်ကို သူတို့ညီနောင်လို လူစွမ်းကောင်းများမှ တက်တုံ့ သက်တုံ့ ပြုနိုင်ပေမည်။

သံလှေကားကို ဖက်တက်ရသော နေရာကား အသည်းအေးစရာ ဖြစ်ပါသည်။ လူများက တစ်တယဉ်း သက်ပြင်းရှု၍ တက်နေကြသည်ကို ချောက်ထဲက နေ၍ ငှက်ပျောသီး တောင်းနေသော မျောက်တွေ သတိပြုမိလျှင် ပြုံးကြ ရယ်ကြ ပေလိမ့်မည်။ တောင်ကလပ် မျက်နှာပြင်ကား တစ်ဧကခန့် ရှိမည်ဟု ဆိုသည်။ တန်ဆောင်းများ၊ ဘုရားများ၊ တံခွန်တိုင်များနှင့် ပြည့်လျက်ရှိသည်။ သပြေပန်း ဝယ်၍ ဘုရားပူး၊ ဆုတောင်း၊ မေတ္တာပို့ပြီးလျှင် အရပ်ရှစ်မျက်နှာသို့ မျှော်မှန်း ကြည့်ရှုနိုင်သည်။ သို့သော် ထိုကာလကား မြူဝဲသောကာလ၊ မင်းလွင် မြူးသော ကာလဖြစ်၍ ဆေးဝေးကို မမြင်နိုင်ပါ။ ထိုသို့ အမြင်ကျဉ်းသောကာလ ဖြစ်၍လား မသိ၊ တောင်၏ အထက်ပိုင်းနှင့် အောက်ပိုင်းမှာ ဝါဒကွဲကွာ စိတ်ဝမ်း မညီမညွတ် ရှိသည်ဟု ဝမ်းနည်းဖွယ် သတင်းကို တိုးတိုးတိတ်တိတ် ကြားခဲ့ရပါသည်။

သိမိလိုက်သူတို့ စကားအရဆိုလျှင် မဝေးသေးသော လွန်ခဲ့သည့်အခါက တောင်ကလပ်တွင် ဘုရားပုံထိုး မရှိ။ လူသူ အရောက်အပေါက် နည်းသည်။ တက်လို့လည်း မလွယ်ကူလှ။ သို့သော် သင်းအုံပင်များ ပေါက်သည်။ သင်းအုံဥမှာ စား၍ ကောင်းသည်။ သင်းအုံဥ အောင်သော နတ်တော်လတွင် ရဲစွမ်းသော သူတို့သည် နွယ်ငန်းကို ဆွဲ၍ဖြစ်စေ၊ ဝါးကို ထောင်၍ဖြစ်စေ တက်ကြသည်။ နောင်သောအခါမှ ရသေ့ကြီး ဦးခန္တီ စသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြုပြင် ဖန်ဆင်းသဖြင့် ဤသို့ သူရော ငါပါ လွယ်ကူစွာ တက်နိုင်သော အခြေသို့ ရောက်လာသည်ဟု ကြားသိရပါသည်။

တောင်ကလပ်မှ မြောက်သို့ မျှော်လိုက်လျှင် မြင့်မားသော တောင်ထွတ် အများကို မြင်ရပါသည်။ ချူးမတွင်း ချောက်ကြီးကိုရုံ၍ ထိုတောင်ထွတ်များ ပေါက်လျက်ရှိသည်။ အမြင့်ဆုံးမှာ မှန်ပြတောင်ဟု ခေါ်သော ပုပ္ဖားတောင်ထွတ် ဖြစ်၍ ပေပေါင်း ၄,၉၈၁ မြင့်ပါသည်။ ဆယ့်ကိုးယုတ် ငါးထောင်ဟု မှတ်ကြ ပါသည်။ စပါးပုံတောင်၊ ဆေးပွင့်တောင်၊ နွားလပိုတောင်၊ မောင်တော် ငုတ်ဘုတ် တောင်၊ မြင်းကတောင်၊ မာလာတောင် တို့သည်လည်း ထင်ရှားသော တောင်ထွတ် များ ဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုတောင်ထွတ်တို့တွင် စေတီများရှိ၍ မောကြည့်ရာ ဦးခန္တီ ဘုရား၊ ဦးနု ဘုရား၊ ဦးကျော်ငြိမ်း ဘုရားများ ဖြစ်သည်ဟု ကြားရပါသည်။ ထိုတောင်ထွတ်များ ပါဝင်သော ပုပ္ဖားတောင်မကြီးကို စောစောတက်လျှင် နံနက်စာအမိ ပြန်နိုင်ကြောင်းကိုလည်း သိရပါသည်။

နောက်တစ်နေ့ နံနက်စောစောတွင် ကျွန်တော်တို့ တောင်မကြီးကို တက်ကြပါသည်။ အသက် ခုနစ်ဆယ်ကျော် ဦးကြီး ဦးစံဖေက လိုက်ပို့ပါသည်။ ပထမဦးစွာ ဦးတင့်တယ် နတ်ကွန်းသို့ သွား၍ ထိုမှတစ်ဆင့် မောင်သော်တောင်ကို

ပြေချည် မတ်ချည်နှင့် တက်ရပါသည်။ လမ်းတစ်လျှောက်တွင် ဓာတ်မီးတိုင်များ နိုက်ထားသည်ကို တွေ့ရ၍ စုံစမ်းကြည့်ရာ ဦးနုဘုရား စသည်တို့ကို မီးပူဇော်သော တိုင်များဟု သိရပါသည်။ သို့သော်လည်း ယခုအခါ ကြီးများပျောက်၍ ဘုရားမှာ မှောင်ကျလျက်ရှိကြောင်း ပြောကြပါသည်။ တချို့ကလည်း မှောင်ကျပြီးမှ ကြီး ပျောက်ကြောင်း၊ တချို့ကလည်း ကြီးပျောက်ပြီးမှ မှောင်ကျကြောင်း ဝါဒကွဲလျက် ရှိပါသည်။ ပြည်ထဲရေးဂယက် ဘုရားကို ရိုက်ခတ်သယောင်ယောင်ပင် ဆိုကြပါ သည်။ ကျွန်တော့်အဖို့မှာကား တောင်မြောင် ချောက်ကြားကို ဖြတ်၍ ခဲခဲ ယဉ်းယဉ်းနှင့် ငွေကုန်ကြေးကျခံကာ ဓာတ်တိုင်များကို စိုက်ပြီးမှ ဘုရားမီး မလင်း သည်ကို နှမြောမိပါသည်။ သံဝေဂ ရမိပါသည်။

မောင်တော်တောင်ကား တောင်ထွတ်များနှင့် စာလျှင် အနိမ့်ပိုင်းဖြစ်၍ တောစိုများ၊ ငှက်ပျောခြံများနှင့် စိမ်းလန်းလျက် ရှိသည်။ သားငှက် တိရစ္ဆာန် တို့ကို ဘေးမဲ့ပေးထားရာအရပ် ဖြစ်ကြောင်း ကြော်ငြာစာများကိုလည်း ဖတ်ရပါ သည်။ တောင်အဆုံးလောက်တွင် ဗိုလ်ရုံအိုင် ခေါ်သော နေရာသို့ ရောက်ပါသည်။ ရှေးက ဗိုလ်ရုံခေါ် ဗိုလ်တံတစ်ခုကို အင်္ဂလိပ်များ ဆောက်လုပ်ထားဖူး၍ ဤအမည် တွင်ကြောင်း သိရပါသည်။

ထိုနောက် လက်ယာဘက်တွင် မာလာတောင်၊ လက်ဝဲဘက်တွင် မောင်တော်ငှတ်တော်တောင်ကို ထား၍ စပါးပုံတောင်ကို တက်ရပါသည်။ ဤတောင်ကား မြင့်လည်း မြင့်၊ မတ်လည်း မတ်၍ မကြာခဏ နားရပါသည်။ တောလည်း ပါးလာ၍ မြက်ခြောက်များသာ အရှိ များပါသည်။ နေလည်း ရင့်လာပါပြီ။ သို့သော် နားရင်း နေရင်းနှင့် အဝေးသို့ မြင်သရွေ့ လှမ်း၍ကြည့်ကာ တက်လျှင် သက်သာပါသည်။

ပထမဦးစွာ ဦးတင့်တယ် နတ်ကုန်းကို တက်စဉ်က မြင့်လှစောက်လှသည် ဟု ထင်ခဲ့သည်။ ဒုတိယ တောင်ကလပ်ကို တက်စဉ်က သာ၍မြင့်သည်၊ သာ၍ စောက်သည်ဟု ထင်ပြန်သည်။ ယခု စပါးပုံတောင်ကို တက်သောအခါ အမြင့်ဆုံး၊ အစောက်ဆုံးကို တွေ့ရပါသည်။ မီးတောင်ဟောင်း၏ ခံတွင်းဝဟု ဆိုသော ချုံးမတွင်း ချောက်ကြီးကို ငုံ့ကြည့်သောအခါ အသည်းယားမိပါသည်။ ချောက်ထဲ တွင် ရေထွက်ရှိ၍ တောဝက်များ ခိုအောင်းနေထိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။

ကျွန်တော့်အတွက် အဆိုးဆုံးနေရာကား စပါးပုံတောင်ထွတ်ကို ပတ်၍ ဖောက်ထားသော သုံးလေးမိနစ် သွားရသည့် လမ်းကျဉ်းကလေး ဖြစ်ပါသည်။ လက်ဝဲဘက်တွင် တောင်ထွတ်ကြီး မိုးလျက်၊ လက်ယာဘက်တွင် ချောက်ကမ်းပါး ကြီး စောက်လျက်၊ တွယ်စရာ ဖက်စရာ ဘာမျှမရှိ။ မတော်တဆ တစ်စုံတစ်ရာ

ဖြစ်ပါက အချောပဲ ဟူသော အတွေးသည် အလိုလို ရောက်လာ၍ ကြောက်မိ သည်။ ရွံ့မိသည်။ ထိတ်မိသည်။ အူထဲက ယားလာသည်။ ခြေထဲက ဆာလာ သည်။ ခေါင်းထဲက နောက်လာသည်။ ဖြစ်မှ ဖြစ်ပါ့မလား။ ခဏရပ်နား၍ မျက်စိမိတ်ကာ စိတ်ကို ရဲဆေးတင်လိုက်ရသည်။ ထိုနောက် ဆက်သွားပြန်ရာ မသိမသာပင် ထိုကြောက်ဖွယ်ခရီးကို လွန်မြောက်သွားပါတော့သည်။ သို့သော် အကြောက်ကား မပြေ။ တောင်ထွတ်ထက်တွင် ဦးခန္တီ တည်ခဲ့သည်ဆိုသော ထူပါရုံ စေတီကိုမျှ လွတ်လပ်စွာ မဖူးရ။ စိန်ဖူးတင်နေသူတို့ အဖို့မှ သာဓု မခေါ်မိ။ မည်ကဲ့သို့ ပြန်၍ ဆီငိုးရပါမည်နည်းဟုသာ တိတ်တိတ်ခိုး၍ ရှက်ရှက်နှင့် တွေးနေမိတော့သည်။

ဆက်၍ လှမ်းမျှော်လိုက်သောအခါ မှန်ပြတောင်ထွတ်တွင် ဦးနုဘုရားကို မြင်ရသည်။ ထိုနောက် ဦးကျော်ငြိမ်း၏ ဘုရားကို မြင်ရသည်။ ထိုဘုရားနှစ်ဆူ၏ စိတ်ဝင်စားဖွယ် သမိုင်းများကိုလည်း ဘုရားဖူးများ ပြောကြားနေသဖြင့် ကြောက် ရင်း ရွံ့ရင်း ကြားမိခဲ့ရသည်။ ထိုဘုရားများကို သွား၍ ဖူးရအောင်ဟု ဘုရားဖူးများ က အဖော်ညီသောအခါ နေမြင့်ပြီဗျာ၊ နောက်တစ်ကြိမ်မှ ဖူးတော့မည်ဟု ကောင်း ပြေ ပြောလိုက်ရသော်လည်း အမြင့်အစောက်ကို ကြောက်တတ်သော ကျွန်တော့် အဖို့မှာကား ဒုတိယအကြိမ်ကို မစဉ်းစားမိတော့ပါ။ ပုပ္ဖိုးမြို့ကို ခလုတ်ခေတ် ဆူးမငြိတ် မည်သို့ ပြန်ရောက်ရပါမည်နည်းဟုသာ တွေးနေမိပါသည်။ သို့သော် တကယ်တမ်း ပြန်ကြစို့ဟု ခရီးထွက်လိုက်သောအခါတွင်ကား စောစောက ကြံ၍ ကြောက်မိချက်၊ ရွံ့မိချက်တို့မှာ အကြောင်းမဲ့မျှသာဖြစ်၍ စကားတပြောပြောနှင့်ပင် တောင်ခုလတ်သို့ ရောက်ခဲ့ရပါတော့သည်။ စပါးပုံ တောင်ခါးပန်းမှာ လ၊ နတ်လမ်း အလွန်စောက်သော်ကြောင့်၊ ကြောက်ကြောက်နှင့် တက်ရတယ်၊ ရှက်ဖွယ်ကွယ်ပါတကား ဟုပင် ရေရွတ်မိပါတော့သည်။

တောင်ခုလတ်တွင် လာရင်းလမ်းမှ မြောက်ဘက်သို့ ချိုးဆင်းကြပါသည်။ တောင်စောက်သော လမ်းငယ်ဖြစ်ပါသည်။ ဖိုးခေါင်ငှက် အော်သံ၊ ခါတုတ်သံ၊ ဘုတ်မြည်သံတို့ကို ကြားရပါသည်။ နေပူသောအခါ သစ်ပင်ပျိုတို့၏ ရွက်သစ်ရိပ် တွင် ခိုရပါသည်။ တစ်ခုသောသစ်ပင်တွင် စက္ကူမလေးပွားနှင့် တူသည့် သစ်ရွက်နု ရောင်ပန်းများ တွဲလျားကျနေသည်ကိုတွေ့၍ မေးကြည့်ရာ ရေခမိုးပင် ဟု ခေါ်ကြောင်း သိရပါသည်။ သို့ဖြင့် ဥမင်ရေ ခေါ်သော မီးစောင့်ကင်းစခန်းသို့ ရောက်သွားပါသည်။ ပုပ္ဖိုးတောင်ပေါ်တွင် ဆေးလိပ်မသောက်ရဟု တားမြစ်ထား သည်။ မီးသတ်ပြုဆိုသော ဆိုင်းဘုတ်များကို တောအနှံ့ တောင်အနှံ့ တွေ့ရသည်။ မီးတားလမ်းများကို တောင်စောမီးစောင့်ထွတ်တို့တွင် ရှင်းလင်း ဖောက်လုပ်ထား

ပါသည်။ မီးသတ်သမားများကို ကင်းတဲများနှင့် နေ့ရောညပါ စောင့်စေသည်။ ဥမင်ရေစခန်းတွင် ကျွန်တော်တို့ နံနက်စာ စားသောအခါ မွန်းတိမ်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ စခန်းမှ အောက်ဘက်ချောက်တွင်းသို့ ဆင်းလိုက်သောအခါတွင် ရေတသွင်သွင် စီးထွက်နေသော ရေထွက်တစ်ခုကို မြင့်မားထူထပ်သော တောအုပ်အောက်တွင် တွေ့ရပါသည်။ အချို့ ဘုရားပူများ ရေချိုးနေကြပါသည်။ အထက်သို့ အနည်းငယ် တက်ပြန်သော် တောင်ခါးပန်းတွင် ထွင်းထားသော ဥမင်ဂူတစ်ခုကို တွေ့ရသည်။ ရှေးအခါက ပထမ ဦးအောင် စသူတို့ ထွက်ရပ်လမ်း ရှာခဲ့ကြရာ ဂူခြင်ကြောင်း ပြောကြပါသည်။ ဂူရိပ်တွင် ကျွန်တော်တို့သည် တရားတမော အိပ်၍ နေချိမှ ပုပ္ဖားမြို့သို့ ပြန်ခဲ့ကြပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ရောဂါကို ပျောက်စေသော ဆေးပင်များ ပေါက်ရာ၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး၊ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို လိုလားသော သူတော်စင်တို့ မွေ့လျော်ရာ၊ စမ်းရေထွက်များ ပေါများရာ ပုပ္ဖားတောင်ကြီးတွင် လှည့်လည်ပြီးနောက် အချိန်ရောက်သောအခါ ကြိုဆိုပါ၏ ဆိုသော မော်ကွန်းတိုင်များကို ဖြတ်ကျော်၍ ပေါက်ပြည်ကြီးဆီသို့ ထွက်ခွာခဲ့ပါ တော့သတည်း။

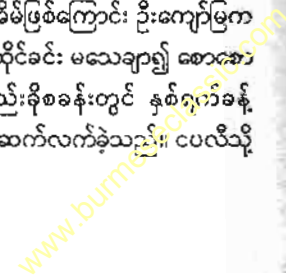
[၁၉၆၀]

ငပလီ၏ ကဗျာ

ကျွန်တော် ပြန်၍ စဉ်းစားမိသည်။ လွန်ခဲ့သော လေးလအခါက ကျွန်တော် ဇနီးနှင့် ကျွန်တော် ငပလီသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သည်ကို ပြန်၍ စဉ်းစားမိသည်။ မိုးရာသီအတွင်းက ကျွန်တော်တို့ နှစ်ဦးလုံး အိပ်ရာတွင်း လဲမနေသော်လည်း မကျန်းမာခဲ့ကြ။ ငွေကြေး အတော် ကုန်ကျခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် နွေရာသီရောက်လျှင် တစ်နည်းနည်းဖြင့် အနားယူမည်ဟု စိတ်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ဤဆုံးဖြတ်ချက်နှင့်အညီ ကျွန်တော်တို့ ငပလီသို့ ထွက်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

မေလ ၄ ရက်နေ့ နံနက်ခင်း ခပ်စောစောပင် ကျွန်တော်တို့ စီးနင်းလိုက်ပါခဲ့သော လေယာဉ်သည် သံတွဲမြို့အနီး ပင်လယ်ကမ်းစပ် အုန်းတောညိုညိုနှင့်ကပ်၍ ပြုလုပ်ထားသည့် မဇင်လေဆိပ်တွင် ဆင်းရောက် ဆိုက်နားသည်။ ပင်လယ်၊ လှိုင်းလုံး၊ သဲသောင်၊ အုန်းတော၊ တောင်ညိုညိုတို့ကို မြင်ရလျှင်ပင် ကျွန်တော်၏စိတ် အလွန်ကြည်လင်သွားသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ကျန်းမာရေးတိုးတက်လာမည် အမှန်ဟု ယုံကြည်လိုက်သည်။ ထိုခဏတွင်ပင် ဦးမင်း ဦးကျော်မြ ရောက်လာ၍ ကျွန်တော်တို့ကို နှုတ်ဆက်ကာ သူနှင့်အတူ လိုက်ခဲ့ရန် ကားပေါ်သို့ တင်သည်။

မဇင်မှ ငပလီ လမ်းခွဲထိ ပင်လယ်ဘေး ကားလမ်း နှစ်မိုင်ခွဲ ရှိသည်။ ယင်းလမ်းခွဲမှ တောင်ဘက်သို့ ဆက်မောင်းသောအခါ လုံးသာရွာ အင်ဒရူး ပင်လယ်အော်ထိ ငါးမိုင်ရှိသည်။ ဦးကျော်မြသည် လမ်းခရီးတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဒေသဆိုင်ရာ အကြောင်းရပ်တို့ကို ရှင်းလင်းပြောပြသွားသည်။ မဇင်ရွာက ထွက်၍ မကြာခင်ပင် မီးဖြူကုန်းရွာသို့ ရောက်သည်။ ပင်လယ်ဘက်တွင် အုန်းပင်များ၊ ပလင်ပင်များ၊ ပုန်းညက်ပင်များဖြင့် စည်ကားစိုပြည်သည့် တည်းအိမ်များ ရှိသည်။ “မင်္ဂလာတံ”ဟူ၍ ဆိုင်းဘုတ်ဆွဲထားသော တည်းအိမ်သို့ ရောက်သောအခါ ကျွန်တော်တို့ တည်းခိုရန် ငှားရမ်းထားသော တည်းအိမ်ဖြစ်ကြောင်း ဦးကျော်မြက ပြော၍ ဝင်ရောက်ပြသသည်။ သို့သော်လည်း နေရာထိုင်ခင်း မသေချာ၍ စောစောက ကြိုတင် စီစဉ်ထားရာဖြစ်သော စထရင်း တည်းခိုစခန်းတွင် နှစ်ဂျက်ခန့် နေရဦးမည် ဖြစ်ကြောင်း ပြောကာ ကျွန်တော်တို့ ခရီးဆက်လက်ခဲ့သည်။ ငပလီသို့

ရောက်သည်။ ငပလီကား ရွာတန်းရည်ကြီး ဖြစ်ပုံရသည်။ လမ်းဆုံနားသို့ ရောက်
 သောအခါ နာမည်ကြီးသည့် ငပလီ ကောက်ညှင်းထုပ် လုပ်ရာ အိမ်ကို ဦးကျော်မြ
 က ညွှန်ပြသည်။ ရန်ကုန် ပြန်သောအခါ ဝယ်သွားလိုပါကြောင်း ကျွန်တော်တို့က
 ပြောသည်။ နောက် လင်းသာရွာသို့ ခရီးဆက်ခဲ့ရာ မတ်စောက်သော တောင်ကမ်း
 ပြတ် မိုးနေရာ အုန်းတော အုန်းခြံတစ်ခုသို့ ရောက်လျှင်၊ ဤကား လူရည်ချွန်စခန်း
 ဖြစ်သည်ဟု ဦးကျော်မြ ဆို၍ ကျွန်တော်တို့ ခဏ ရပ်နားကာ ရန်ကုန်မှ ယူဆောင်
 သယ်ပို့ခဲ့သည့် ပစ္စည်းအချို့ကို လူရည်ချွန်ကလေး အချို့အား ပေးသည်။ စခန်း
 တွင် ရကုဗေဒ ပါမောက္ခ ဦးကိုကိုကြီးကို ကျန်းကျန်းမာမာ ဖျတ်ဖျတ်လတ်လတ်
 မည်းမည်းစိုစိုနှင့် တွေ့ရ၍ ပင်လယ်လေ၊ ပင်လယ်ရေ၏ အကျိုးထူးပုံကို သတိမူ
 မိကာ ကျွန်တော်တို့ အားရဝမ်းသာ ဖြစ်ကြသည်။ လင်းသာမှ တောင်ဘက်သို့
 ထွက်ခဲ့ကြပြန်ရာ စထရင်း တည်းခိုစခန်း၊ မြပြင်ရွာ၊ ဂျိတ်တောရွာတို့ကို လွန်လျှင်
 လင်းသာရွာသို့ ရောက်သည်။ လင်းသာရွာ၏ တောင်ဘက်စွန်းကား အင်ဒရူးအော်
 ထံသို့ ထိုးထွက်နေသည်။ ကျောက်တန်းဆည်၍ လှေဆိပ်၊ သင်္ဘောဆိပ် လုပ်ထား
 ရာ အရှုစွန်းတွင် ကျွန်တော်တို့ ဆင်း၍ ရှုမျှော်ကြည့်ကြရာ စိတ်ကြည်လင်
 ရွှင်ပျဖွယ် မြင်ကွင်းတို့ကို တွေ့ရသည်။ အော်ထံတွင် ပြာလှဲသော ပင်လယ်ရေ၊
 အော်စပ်တွင် ကျွန်းငယ်များ၊ ကုန်းထက်တွင် ဟောအုပ်နှင့် တောင်ညို။ ကျွန်တော်
 စိတ်ကူးနှင့် ထိုထို ရေပေါ်၊ ကျွန်းပေါ်၊ ကုန်းပေါ်၊ တောင်ပေါ်တို့သို့ တစ်မူဟုတ်
 ချင်း လှည့်ပတ် သွားလာမိသည်။ ဤအော်ထံတွင် ၁၂ ရာသီ ပင်လယ်ကူး
 သင်္ဘောများ ဆိုက်ကပ်နိုင်သည့် သင်္ဘောဆိပ်လုပ်ရန် စီစဉ်နေကြောင်း ဦးကျော်မြ
 က ပြောပြသည်။ တစ်နှစ်လုံး တကုပ်ကုပ်နှင့် အလုပ်လုပ်၍ စိတ်ပန်းကိုယ်ပန်း
 ဖြစ်နေသူတို့ ဤသို့သော အရပ်သို့ လာရောက်ကာ အမောအပန်း ဖြေနိုင်လျှင်
 လုပ်ငန်းကိုင်ငန်း ပိုမိုတွင်ကျယ်လိမ့်မည်ဟု ကျွန်တော် စဉ်းစားမိသည်။ ထိုနောက်
 တွင်ကား နေအနည်းငယ် မြင့်လာပြီဖြစ်၍ ကျွန်တော်တို့သည် စထရင်း တည်းခို
 စခန်းသို့ ပြန်ကာ တည်းခိုခန်း ရှာဖွေ နေရာချပါသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ တည်းခိုခန်းသည် ပင်လယ်ကို မျက်နှာမူထားပါ
 သည်။ အိမ်ရှေ့ ဝရန်တာမှ လှမ်းမျှော်လိုက်လျှင် ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော်ကြီးကို
 မျက်စိတစ်ဆုံး မြင်ရပါသည်။ အဝေးဆုံး မိုးကုပ်အောက်တွင် ပင်လယ်ရေကား
 နက်မှောင်လျက် ရှိသည်။ ထို့နောက် ပြာလှဲလာသည်။ ထိုနောက် စိမ်းလာပြီးလျှင်
 ပင်လယ်လှိုင်းအိသည် လှိုင်းလုံးဖြစ်ကာ ကမ်းစပ်သဲသောင်ကို ပုတ်ခတ်လာပါ
 သည်။ သဲသောင်ကြီးသည် နေရောင်တွင် ဖြူဖွေးနေသည်။ ပင်လယ်လေသည်
 ညင်းညင်းသာသာ သုတ်ဖြူလျက် ရှိသည်။ ပင်လယ်လှိုင်းသည် တပုန်းပုန်း

မြည်ကာ ခေါင်းညိတ်ခေါ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည် အဝတ်အစား
 လဲကာ ရေဆင်းချိုးကြသည်။

ပင်လယ်ဘက်မှ လှိုင်းလုံးများသည် တစ်ခုကိုတစ်ခု ဆင့်ကာ တက်လာ၍
 ပင်လယ်စပ်ကို တိုးဝှေ့ ရိုက်ပုတ်ကြသည်။ တိုးဝှေ့ရိုက်ပုတ်ပြီးလျှင် ပင်လယ်သို့
 ပြန်ဆင်း၍ မကြာမြင့်မီပင် အသစ်တက်လာသော လှိုင်းလုံးက တွန်းတင်လိုက်
 ပြန်သောအခါ ကမ်းပေါ်သို့ ပြေးတက်ရပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် တက်သည့်ရေက
 တက်၊ ဆင်းသည့်ရေက ဆင်း၊ တွန်းသည့် လှိုင်းက တွန်း၊ ဆွဲသည့် လှိုင်းက
 ဆွဲနှင့် အံတက်အဆင်း၊ အိတ္ထုန်းအဆွဲ ပဋိပက္ခအင်အား နှစ်ခုအကြားတွင်
 ကျွန်တော်တို့သည် လှိုင်းစီးကာ ရေကူးရသောအခါ တွန်းရာလည်း မပါရအောင်၊
 ဆွဲရာလည်း မပါရအောင် တည်ငြိမ်စွာ နေနိုင်မည့် တတိယအားတစ်ခုကို အလို
 အလျောက် ဖန်တီးလာမိပါသည်။ ဤအတွေ့ကို ကျွန်တော် လှိုင်းကြားတွင်
 ဤသို့ တွေးတော ဖွဲ့ဆိုမိခဲ့ပါသည်။

လှိုင်းစီးသွား၏ အတွေ့
 ဆုတ်ရေက ငင်
 ဝင်ရေက တွန်း။
 လှိုင်းထက်မှာ ရေကစားတယ်
 အားသစ် ပေါ်ထွန်း။

မွန်းလွဲပိုင်းသို့ ရောက်၍ တည်းခိုခန်းတွင် ခဏ လဲလျောင်းနေခိုက်တွင်
 လူရည်ချွန်စခန်းမှ ဒေါက်တာလှကျော်နှင့် ဒေါ်ရီကြိမ်တို့သည် ကျွန်တော်တို့
 ရောက်ကြောင်း ကြား၍ လာရောက်နှုတ်ဆက်ကြပါသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း
 စထရင်းတွင် အလွယ်တကူ ရနိုင်သည့် အုန်းရည်ဖြင့် ဧည့်ခံကာ စကားစမြည်
 ပြောကြရာ၊ တပ်မတော် စခန်းချသည့် အဏ္ဏဝါတွေ့တွင် ခရုအမျိုးမျိုး ကောက်ယူ
 နိုင်ကြောင်း သတင်းပေး၍ ပြန်ကြသည်။ ခဏကြာလျှင် ဒေါက်တာ ညီညီနှင့်
 ဒေါ်စိန်ရီတို့ ပေါက်လာကြပြန်သည်။ သူတို့နေရာ လူရည်ချွန်စခန်းတွင်လည်း
 တည်းခိုနိုင်ကြောင်း ပြော၍ ထိုနေ့ညတွင် လူရည်ချွန်ကလေးများအား မြန်မာ
 ကဏ္ဍ အကြောင်း ဟောပြောပါဟု နိုင်းပြီးလျှင် သူတို့လည်း ပြန်ကြသည်။

ညနေ ဒုတိယအကြိမ် ရေကူးပြီးသောအခါ ကျွန်တော်တို့ လင်မယားသည်
 ကမ်းနား သဲသောင်ကို လျှောက်ကာ လူရည်ချွန်စခန်းသို့ သွားကြသည်။ ထိုတွင်
 စောင့်နေသော ဒေါက်တာညီညီနှင့် တွေ့၍ သူက လက်ညှိုးညွှန်လျက် ဝင်ခါနီး
 နေရောင်အောက်တွင် ဖွေးခနဲ ဖွေးခနဲ လိုက်တမ်းပြေးတမ်း ကမ်းနေသော

လှိုင်းများကို ပြကာ ထိုလှိုင်းများရှိရာ အရပ်သည် ပင်လယ်တွင်းသို့ ထိုးထွက်နေသော ကျောက်တန်းဖြစ်သည်။ ထိုကျောက်တန်း၏ အဆက် ထိုတောင်ကို ဗိုလ်ချုပ်တောင်ဟု ခေါ်သည်။ ထိုဗိုလ်ချုပ်တောင်တွင် လူရည်ချွန်များ တောင်တက်ပညာကို လေ့ကျင့်ကြသည် စသည်ဖြင့် ပြောပြသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော်တို့လည်း စိတ်ဝင်စားလာ၍ သူတို့ကို ထားခဲ့ပြီးလျှင် ထိုကျောက်တန်းဘက်သို့ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ ကျောက်တန်းသို့ရောက်၍ မကြာခင်ပင် နေဝန်းကြီးသည် ကမ္ဘာကို ရွှေရောင်ဖွန်းရင်း ပင်လယ်တွင်းသို့ ငုပ်ဆင်းသွားသဖြင့် ကျွန်တော်တို့သည် စခန်းဘက်သို့ ခြေခိုလှည့်ကာ ပြန်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော် ခေါင်းထဲတွင်ကား ကဗျာကလေးတစ်ပုဒ် ပဋိသန္ဓေ တည်ခဲ့ပါသည်။

ဗိုလ်ချုပ်ကျောက်တန်း
 ဗိုလ်ချုပ်တောင် ကျောက်တန်း
 ရေပန်းတဲ့ မြိုင်မြိုင်
 ပန်းပြိုင်လို့ စိန်ပြေး။
 နေဝင်လျှင် ရွှေစင်မှည့်တယ်
 ဝင်းလဲ့ အသွေး။

ကျွန်တော်တို့ ငပလီသို့ ရောက်သောအခါ လူရည်ချွန် ကျောင်းသားများနှင့် ဆရာတို့သည် ဒုဗိုလ်မှူးကြီး ရဲထွန်းနှင့် အတူ ငပလီ တစ်ဝိုက်တွင် မနားမနေ အလုပ်လုပ်ခဲ့သည်မှာ ရက်ပေါင်း အတော်ကြာညောင်းကြလေပြီ။ ထို့ကြောင့် ၅ ရက်နေ့ညတွင် စထရင်း တည်းခိုစခန်းတွင် ဗိုလ်မှူးရဲထွန်းက ဆရာများကို ကျွေးမွေးပြုစုသည်။ ထိုပွဲသို့ ကျွန်တော်တို့ကိုလည်း ဖိတ်ခေါ်၍ သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။ ဆရာများသည် ရင်းနှီးစွာ ပြောကြ ဆိုကြ၊ ပွင့်လင်းစွာ ဆွေးနွေးဝေဖန်ကြ၊ ခင်မင်စွာ ကျွေးမွေး စားသောက်ကြသည်ကို မြင်ရသောအခါ ကျွန်တော် အလိုလို အားတက်မိသည်။ ဤသို့ ပင်ပန်းကြီးစွာလည်း အလုပ်လုပ်၍ လွတ်လပ်စွာလည်း အပန်းဖြေနိုင်လျှင် လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းများ မအောင်မြင်ဘဲ နေနိုင်မည်လား ဟူ၍ သတိတရား ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။

၆ ရက်နေ့တွင်ကား ကျွန်တော်တို့ စထရင်းမှ မင်္ဂလာတည်းသို့ ပြောင်းရွှေ့သည်။ ဦးကျော်မြ ယူဆောင်ခဲ့သော စားကောင်းသောက်ဖွယ်တို့ကို စားသည်။ ကျွန်တော် အထူးမှတ်မိနေသော အရာနှစ်ခုကား (၁)ခဲးသားဆီပြန့်နှင့် (၂) သင်ဘောင်းထိုး စည်ပေါင်းသုတ်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ မည်သို့ ကောင်းသည်ဟူ၍ တစ်ခါ စားရုံနှင့် ကျွန်တော် မပြောတတ်ပါ။ သို့သော် သူတို့ကို ကျွန်တော် မှတ်မိလျက်ပင် ရှိသည်။

ထိုနေ့တွင် ကျွန်တော်တို့ လူရည်ချွန်စခန်းသို့ ရောက်ပြန်သည်။ ထိုအခါက လူရည်ချွန်ကလေးများသည် တောင်ကမ်းပြတ်ထိပ်တွင် အလံထူ၍ အလေးပြည့် လုပ်နေကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ တောင်ခြေမှ မော့ကြည့်လိုက်လျှင် ကောင်းကင်ကို နောက်ခံပြု၍ လူရည်ချွန်မောင်မယ်တို့ မတ်တတ်ရပ် စိတ်တန်းနေသည်ကို မြင်ရသည်။ သူတို့၏ အလယ်တွင် အလံတော်သည် ပင်လယ်လေတွင် ဝှေ့ယမ်းနေသည်ကို မြင်ရသည်။ ကျွန်တော်၏ စိတ်တွင်ကား ငါ ဤလူရည်ချွန်တို့တွင် ပါဝင်ရအောင် ပြန်၍ ငယ်လိုက်ချင်ပါဘိဟု ဆန္ဒဖြစ်မိပါသည်။ လူရည်ချွန်များ ဘာလုပ်နေပါသလဲဟု မေးကြည့်သောအခါ အဓိဋ္ဌာန် ပြုနေကြသည်ဟု သိရပါသည်။ ထိုတောင်ကမ်းပြတ်ကို ဘာခေါ်သနည်းဟု မေးကြည့်သောအခါ “အိမ်ရှေ့တောင်” ခေါ်သည်ဟု သိရပါသည်။ ထိုအခါ ကျွန်တော် ဤသို့ တွေးမိစိတ်ကူးမိပါသည်။

အိမ်ရှေ့တောင်ညွန့်
 အိမ်ရှေ့ခေါ် တောင်ညွန့်
 လှိုင်းတွန့်တဲ့ အောင်လံ
 နိုင်ငံရဲ့ စိန်ဖူး။
 လူရည်ချွန် မောင်မယ်တို့
 တောင်စွယ်မှာ မိဋ္ဌာန်သုံးတယ်
 အုန်းခြိမ်းညင်ကျူး။

“မိုးတွေ လေတွေ လာပါပေါ့။ ကခုန်လပြည့်ကျော်” ဆိုသည် စကားနှင့်အညီ မေလ ၆ ရက်၊ ၇ ရက်နေ့ဆီတွင် ပင်လယ်ဘက်မှ မိုးရိပ်လေရိပ်များ ဆင်စ ပြုပါသည်။ လွန်ခဲ့သော သုံး လေးရက်အခါက အတော်ကလေး ပြေးဆင်းခဲ့ရောက်သော ပင်လယ်ရေစပ်သည် ယခုအခါ သောင်ခုံပေါ်သို့ အတော်တက်လာပါသည်။ လေပြင်း၍ လှိုင်းထန်သဖြင့် ရေကူးရ မလွယ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ကား ရေမကူးနိုင်။ မိုးမကျ လေမပြင်းသောအခါ သဲသောင်တစ်လျှောက်တွင် လမ်းလျှောက်ရင်း ခရကောက်ကြပါသည်။ လမ်းလျှောက်၍ အညောင်းပြေသည်။ ခရကောက်၍ ခါးကျောစန့်သည်။ ပင်လယ်လေ ရှူရ၍ အဆုပ်အားရှိသည်။ ဤသို့တွေးကာ စကားတပြောပြော လမ်းလျှောက်ခိုက် လှိုင်းပုတ်၍ သောင်ထမ်းနေသော ပင်လယ်ငါးကလေးများကို ပင်လယ်တွင်းသို့ မကြာခဏ ပြန်လွှတ်ကြရသည်။ ၈ ရက်နေ့သို့ ရောက်သော အခါတွင်ကား လူရည်ချွန်မောင်မယ်နှင့် ဆရာများ ရန်ကုန်သို့ ပြန်ကြွရသည်ကို လိုက်ပို့သည်နှင့် နေကုန်တော့သည်။

ဒါကိုတာလေယာဉ်နှင့် ခုနစ်ခေါက်၊ ဖော်ကာလေယာဉ်နှင့် ငါးခေါက် ယူဆောင်မှ စခန်းကျွတ်သည်။ ရာသီဥတု မကောင်း၊ လေကြောင်းခရီး မသာသော်လည်း လေယာဉ်မှူးများက အားထုတ်ကြသည်။ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများက စိတ်တင်းကြသည်။ ဆရာများက ဂရုစိုက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနေ့က လူရည်ချွန်တို့၏ ခရီးသည် ရှော့ရှော့ရှူရှူ ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ နှစ်ဦးထံ ကျွန်ရစ်သောအခါ ပျင်းမိသည်။ ခါတိုင်းတွင် မိတ်ဆွေများ၊ တပည့်များနှင့် သွားလိုက်လာလိုက်၊ ပြောဆိုလာလိုက်နှင့် စည်စည်ကားကား ရှိသည်။ လှိုင်းလေငြိမ်၍ ရေကူးရသည်။ ယခုမူ တည်းခိုအိမ်တွင် ထုပ်၍ ဒေါသပုန်ထနေသော ပင်လယ်ကြီးကိုသာ ကြည့်ကာ အချိန်ဖြုန်းရသည်။

အနောက်တောင် မုတ်သုံလေဦးတွင် လှိုင်းအိကြီးများသည် တိုးဝှေ့နေကြသည်။ ကမ်းစပ်ရောက်သောအခါ လှိုင်းလုံးကြီးဖြစ်၍ ပါးပျဉ်းထောင်ကာ ပေါက်တော့မည့် မြေဟောက်နှင့် တူသည်။ ထိုခဏတွင်ပင် အမောက်လဲကာ ဝုန်းခနဲ ကျ၍ သေပွဲဝင်ရရှာသည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်ကိုသာလျှင် ပင်လယ်စပ်၌ ထပ်တလဲလဲ မြင်နေရသည်။ ကြားနေရသည်။ ထို မြင်ရချက်၊ ကြားရချက်သည် အတန်ကြာလျှင် ကျွန်တော့် ရင်တွင်း၌ သီချင်းကလေးအဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာပါသည်။

လှိုင်း၏ စာတ်သိမ်း
ဆင့်ကာတဲ့ ဆင့်ကာ
တစ်ကောင်ကို တစ်ကောင် ဖိတယ်
လှိုင်းအိတွေ လာ။
နက်ရာက ပြာ
ပြာရာက လှဲစိမ်း။
ပါးပျဉ်းကို သူထောင်လို့
သဲသောင်မှာ အမောက်လဲတယ်
သဲစပ်မှာ ဟိန်း။ ။

လူရည်ချွန်များ ပြန်သွားသည်ကား တစ်ရက်မျှ မစောပါ။ အကယ်၍သာ ထိုနေ့က မပြန်ကြပါမူ ထိုနေ့ညတွင် သူတို့ ပင်ပန်းကြပါမည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုညက လေကြမ်းမုန်တိုင်း ကျသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မိုးလင်း၍ သတင်းနာကြည့်သောအခါ လူရည်ချွန်စခန်းတွင် ရွက်ထည်တဲအချို့ ပြိုကျလှသည်။ အုန်းသီးများ အရမ်းကြွေသည်။ ရပ်ထဲ ရွာထဲတွင် အိမ်မိုးများ လွင့်ပျံသည်။

ရပြည်စာအုပ်တိုက်

သစ်ပင်များ လဲသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ မင်္ဂလာတည်းတွင်ပင် အဖီမိုးကလေး ပျက်၍ သင်္ဘောပင်များ ကျိုးပြတ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ တည်းအိမ်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် ပင်လယ်ထဲတွင် ကျောက်ဆောင် တစ်ခုရှိသည်။ ကမ်းစပ်သို့ တိုးဝှေ့ချဉ်းကပ်နေသော လှိုင်းအိတို့ အကြားတွင် ကျောက်ဆောင်သည် ငုပ်ချည်ပေါ်ချည် ရှိသည်။ လှိုင်းများက ကျောက်ဆောင်ထိပ်ကို ပုတ်ခတ်သောအခါ ရေပန်းများ ဖွားခနဲ ထ သည်။ အံ့မှိုင်းသော ကောင်းကင်အောက်တွင် ဤသို့ တလှုပ်လှုပ်တရွရွ ဖြစ်နေသော ပင်လယ်ရုခင်းကို ကြည့်နေခိုက်တွင် ကြာသပတေးအခါ ကျွန်တော်သည် ကျောက်ဆောင်ကို မမြင်၊ ရေကူးနေသော လူတစ်ယောက်ကို မြင်မိနေသည်။ အမြင် မှောက်မှားလာပြီ။ လှိုင်းအိများ ကမ်းပါးသို့ ပြေးလွှား ချဉ်းကပ်နေသည်ကိုပင် ထိုကျောက်ဆောင်ကြီး ပြေးလွှား ချဉ်းကပ်နေသည်ဟု ထင်မိသည်။ လှိုင်းရွေ့သည်ကို ကျောက်ဆောင်ရွေ့သည်ဟု ထင်မိခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် ဒွေးချိုးတစ်ပုဒ် ဖြစ်ပေါ်လာသည် မှာကား-

ထင်ရသည်

လှမ်းလို့ရယ် မျှော်
တစ်ခေါ်လောက် ခရီး။
ငုပ်ချည် ပေါ်ချည်နှင့်
ကမ်းဆီကို အတွင်ကူးတယ်
ထူးတဲ့ ကျောက်ကြီး။

ထို့နောက်တွင်ကား သံတွဲမြို့ ဆံတော်ရှင်ဘုရားကို ဖူးမြော်ကြသည်။ သံတွဲမှန်ဟင်းခါးကို စားကြသည်။ ဟင်းရည်ကျဲကျဲ၊ ငရုတ်ကောင်းပူပူ မရမ်းသီး အရည်ချဉ်ချဉ်နှင့် အလွန်စားကောင်းသည်။ ငှက်ကြီးစလုတ် ခေါ် ရိုးမတောင်က သစ်ခွပင်များကို တောင်းသည်။ ငပလီ ကောက်ညှင်းထုပ် ဝယ်သည်။ နောက်တစ်နေ့ နံနက်စောစော ငပလီမှ ရန်ကုန်သို့ပြန်ရန် စီစဉ်လုပ်ကိုင်ရပါသတည်း။

လူရည်ချွန်နှင့် ကြယ်တာရာ

ငပလီကမ်းခြေ ရွာတန်းရှည်
လုံးသာနှင့် မဇင်
မြပြင်နှင့် ဂျိတ်တော။
သေလာမြိုင်
ရွှေဝါဂျိုင် ဝါးတောင်ကွင်းရယ်နှင့်
ရွှေလင်းသာ စီးဖြူကုန်းမှာ
အုန်းပင်က ပေါ။

ရနိုင်ပြည်နယ် သံတွဲမြို့အနီး ငပလီပင်လယ်ကမ်းခြေ ရွှေဝါဂျိုင်အရပ် ပင်လယ်နှင့် တောင်တန်း အကြားတွင် လူရည်ချွန်စခန်းကို တည်ထားသည်။ ပင်လယ်သည် အနောက်ဘက် နေဝင်ရာ အရပ်တွင်ရှိ၍ တောင်တန်းသည် အရှေ့ဘက် နေထွက်ရာ အရပ်တွင် ရှိသည်။ ယင်းပင်လယ်သည် ဘင်္ဂလား ပင်လယ်အော်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်၍ ယင်းတောင်တန်းသည် အနောက်ရိုးမတောင်၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဖြစ်သည်။

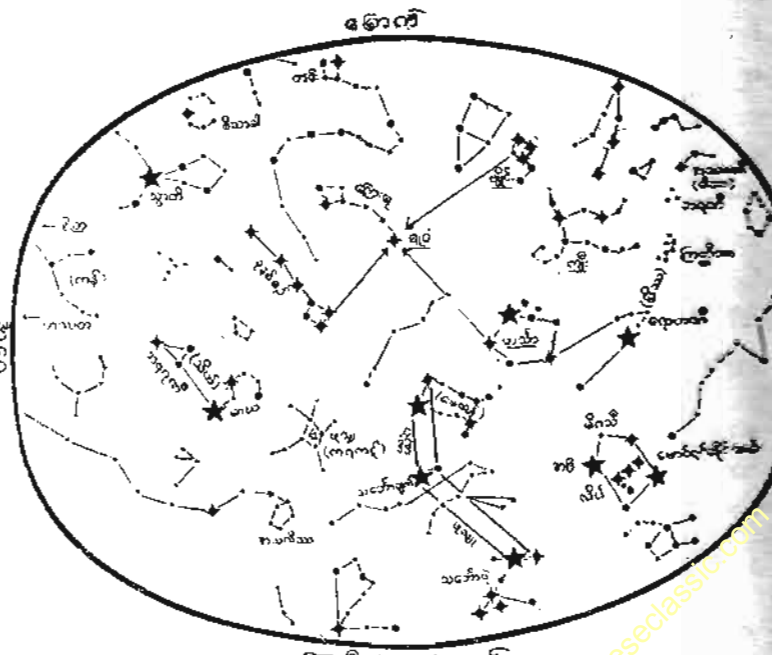
လူရည်ချွန်စခန်းသည် အိပ်ရာထချိန်မှ အိပ်ရာဝင်ချိန်အထိ ကျောင်းသားများ ဆရာများဖြင့် လှုပ်ရှား အသက်ဝင်လျက် ရှိသည်။ နေရောင်ခြည်ထဲတွင် ပင်လယ်လေကို ခံယူလျက် ပင်လယ်လှိုင်းသံကို နားခံရင်း ဆရာများသည် ပညာအမျိုးမျိုးကို သင်ကြားပို့ချ ပေးကြသည်။ တပည့်များသည် စည်းကမ်းသေဝပ်စွာ လေ့လာနာယူကြသည်။ ဤစခန်းမျိုးကို ဆယ်ဆ၊ အဆတစ်ရာ တိုးချဲ့၍ တက္ကသိုလ်ကြီးများ ဖြစ်အောင် တည်ဆောက်နိုင်လျှင် ကောင်းလေစွာ တောင့်တမီသည်။ အဘယ့်ကြောင့်။ ဤစခန်းတွင် ပညာနှင့် ဘဝတို့ ခွဲမရအောင် ဆက်ဆံနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

သင်တန်းဆရာ တစ်ယောက်အဖြစ်ဖြင့် ကျွန်တော် ထိုစခန်းသို့ ရောက်သွားသည်။ ကျွန်တော်၏ အလုပ်မှာ ညအခါ နက္ခတ်တာရာတို့ကို ပြ၍ အမည်ဖော်ပေးရန် ဖြစ်သည်။ နက္ခတ်တာရာ ကြည့်ရှုသူသည် ညအခါ ကောင်းကင်ကြည့်လင်မှုကို လိုလားသည်။ မီးရောင်၊ လရောင်၊ တိမ်တောင်မိုးသား တို့ကို မလိုလား။ ဤတွင် ကျွန်တော်တို့ တွေ့ကြုံခဲ့ရသော ရယ်မြူးဖွယ်တစ်ရပ်ကို တင်ပြလိုသည်။

ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်

ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာ မောင်မောင်ခသည်လည်း လူရည်ချွန်များအား မိုးလေဝသဆိုင်ရာ သိသင့် သိထိုက်သည့် အချက်အလက်များကို ပို့ချရန် စခန်းသို့ ကျွန်တော်နှင့်အတူ ရောက်နေသည်။ သူက မိုးလေဝသအကြောင်း လက်တွေ့သင်ပေးရာတွင် တိမ်တောင်တိမ်လိပ် မိုးရိပ်မိုးဆင်တို့ကို ကောင်းကင်တွင် လက်ညှိုးညွှန်ပြ၍ ရှင်းလင်းဖွင့်ပြလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေါက်တာ မောင်မောင်ခက မိုးတိမ် မိုးသားကို လိုလားသည်။

ထို့ကြောင့် ပါမောက္ခချုပ်က နေ့အခါ မိုးတိမ်မိုးသား တက်ပါလော့တောင့်တသည်။ ကျွန်တော်က ညအခါ ကောင်းကင်ကြီး ကြည့်လင်ပါလော့ ဆုတောင်းသည်။ သို့သော် ပထမတွင် သဘာဝသည် ကျွန်တော်တို့ကို မျက်နှာသာ မပေး။ ကျွန်တော်တို့၏ တောင့်တချက်၊ ဆုတောင်းချက်တို့ကို လျစ်လျူသည်။ ဒေါက်တာမောင်မောင်ခ သင်ကြားပို့ချသော နေ့အခါတွင် ကောင်းကင်ကြီးသည် မြူမှုန်ကင်းစင်သော ကြေးမုံပြင်ကြီးသဖွယ် ကြည့်လင်တောက်ပသည်။ ကျွန်တော် သင်ကြားပို့ချသော ညအခါတွင် စက်ဆီတို့ဖြင့် ညစ်ပေနေသော အင်ဂျင်နီယာ၏ မျက်နှာသဖွယ် မိုးတိမ်မိုးသားတို့ဖြင့် မိုက်မှောင်သည်။ ခက်ရခဲ

ကြယ်တာရာ

ရဲ့ဟု ကျွန်တော် ညည်းမိသည်။ သို့သော်လည်း နောက်ရက်များတွင်ကား ကျွန်တော်တို့အလို ပြည့်ပါသည်။

ခြင်္သေ့ကြီး ထိပ်လယ်
လိပ်ကြယ်က နောက်ဆင်း။
ကန်ရာသီ တောင်ထိပ်စွန်းမှာ
ထွန်းထိန်လို့ လင်း။

တစ်ခုသော ညဦးချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့သည် နက္ခတ်တာရာတို့ကို ကြည့်ရှုလေ့လာကြသည်။ လူရည်ချွန်မောင်မယ် ငါးဆယ်ကျော် ခြောက်ဆယ် ခန့်သည် မြေကွက်လပ်တစ်ခုတွင် စုရုံးမိကြသည်။ ညဦးချိန် လေညင်းခဲနေကြသော ဆရာကြီး ဆရာငယ် အသွယ်သွယ်တို့သည်လည်း ကျွန်တော်တို့ လူစုနှင့် ပူးပေါင်းကာ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများကို ကူညီစောင့်ရှောက်ကြသည်။ လူရည်ချွန်တို့သည် သီလိဇောနှင့် တိုးဝှေ့နေကြသည်။

ကျွန်တော်။ ။ 'ကဲ တပည့်တို့၊ လက်ယာဘက်က ကျောင်းသူများ၊ လက်ဝဲဘက်က ကျောင်းသားများ တခြားစီခွဲပြီး နေကြ။ အေး ဟုတ်ပြီ။ နောက်ပြီး အရာ အနိမ့်အမြင့်ကို လိုက်လို့ နိမ့်သူက ရှေ့တန်း၊ မြင့်သူက နောက်တန်း စီကြကွယ်။ အေး၊ ဟုတ်ပြီ။ ဒါမှ လူတိုင်းလူတိုင်း အခွင့်အရေး အတူအညီ ရကြမယ်ကွယ်နော်'

လူရည်ချွန်များ။ ။ 'ဟုတ်ပါတယ် ဆရာ၊ ဟုတ်ပါတယ်' ကျွန်။ ။ 'ကဲ ဆရာပြမယ်ကွယ်၊ ကြည့်ကြနော်။ ဟောဟို အနောက်ဘက် အနားပင်ထိပ်ဆီမှာ ကြယ်ပြောင်ပြောင်ကြီး တစ်လုံးကို တွေ့ကြရဲ့လား'

ချွန်။ ။ 'တွေ့ပါတယ်၊ ဘာခေါ်သလဲ ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'ကြာသပတေးဂြိုဟ် ခေါ်တယ်ကွယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ ဂျူပီတာ တဲ့'

ချွန်။ ။ 'ဂြိုဟ်ဆိုတာ ဘာလဲဆရာ၊ ကြယ် မဟုတ်လား' ကျွန်။ ။ 'အေး မေးစရာပါပဲ၊ သည်လိုကွယ်၊ မှတ်ထားကြ။ ညအချိန် ကောင်းကင်မှာ မြင်ရတဲ့ အလင်းပြောက်တွေကို တို့မြန်မာများက ကြယ်လို့ သာမန်အားဖြင့် သိမ်းကျုံး ခေါ်ကြတယ်။ သို့သော်လည်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခု မတူကြဘူးကွယ်။ ကြယ်နဲ့ဂြိုဟ်ကို ခွဲခြားပြီး ခေါ်ကြရင် ကောင်းမယ်ထင်တယ်'

ချွန်။ ။ 'ကြယ်နဲ့ ဂြိုဟ် ဘယ်လိုကွဲပြားသလဲ ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'အလွယ်ဆုံး ဖြေရရင်တော့ ကြယ်က မျက်တောင်ခတ်တယ် ကွယ်။ ဂြိုဟ်က မျက်တောင် မခတ်ဘူး။ သူ့အရောင်ဟာ တည်ငြိမ်နေတယ်၊ ကြည့်ပါလား'

ချွန်။ ။ 'ဟုတ်တယ်ဆရာ၊ ဟုတ်တယ်။ နောက်တစ်နည်း ဘယ်လို ခွဲနိုင်ပါသေးသလဲ'

ကျွန်။ ။ 'ကြယ်တွေက နေရာမပြောင်းဘူးကွယ်။ ဂြိုဟ်တွေက နေရာ ပြောင်းတယ်။ ဥပမာတစ်ခု ဆရာ ပေးမယ်။ မင်းတို့ရုပ်ကွက်ထဲမှာ အိမ်တွေ အများကြီး ရှိတယ် ဆိုကြပါစို့။ မင်းတို့က တစ်အိမ်ဝင် တစ်အိမ်ထွက်နဲ့ လျှောက် လည်တယ် ဆိုကြပါစို့။ အိမ်တွေက နေရာပြောင်းသလား၊ မင်းတို့က နေရာ ပြောင်းသလား'

ချွန်။ ။ 'အိမ်တွေက နေရာ မပြောင်းပါဘူး၊ ကျွန်တော်တို့ကသာ လျှောက်လည်နေတာပါ'

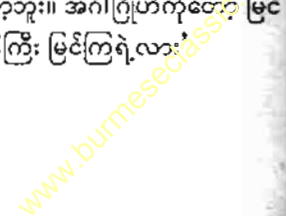
ကျွန်။ ။ 'အဲသည်လိုပဲ ကြယ်တွေက နေရာမပြောင်းဘူး၊ ဂြိုဟ်တွေက သာ လျှောက်လည်နေတာ။ ဂြိုဟ်တွေဟာ အဲသည်လို လျှောက်လည်နေလို့ အနောက်တိုင်းသား ဂရိဇော်မျိုးများက ပလင်းနက် (plane)လို့ ခေါ်ကြတယ်။ လျှောက်လည်နေသူလို့ အဓိပ္ပာယ်ရှိသတဲ့။ ဂြိုဟ်တွေဟာ မိဿ၊ ဗြိဿဆိုတဲ့ ၁၂ ရာသီကွက်တွေမှာ တစ်အိမ်ဝင် တစ်အိမ်ထွက်နဲ့ လျှောက်လည်နေသလို မြင်ရတယ်။ တစ်ခါတလေ ရှေ့ကိုခုန်ကျော်ပြီး သွားသလို မြင်ရတယ်။ တစ်ခါ တလေ နောက်ကို ပြန်ဆုတ်ပြီး သွားသလို မြင်ရတယ်'

ချွန်။ ။ 'ဒါဖြင့် ဂြိုဟ်ဆိုတာကကော ဘာအဓိပ္ပာယ်ရှိသလဲ ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'ဂြိုဟ်ဆိုတာက မြန်မာစကား မဟုတ်ဘူး၊ သက္ကတစကား ဂြဟ ဆိုတာက ဆင်းသက်လာတာ။ ဖမ်းစားတတ်သော အရာလို့ ဆိုလိုတယ်။ သတ္တဝါများကို ဖမ်းစားတတ်တယ်လို့ ဆိုချင်တယ် ထင်ပါရဲ့'

ချွန်။ ။ 'ကြယ်နဲ့ဂြိုဟ်ကို နောက်တစ်နည်း ခွဲနိုင်သေးသလား ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'ခွဲနိုင်သေးတယ်ကွယ်။ တယ်လီစကုပ် မှန်ပြောင်းနဲ့ ကြည့်တဲ့ အခါ ကြယ်ဆိုရင် မှန်ပြောင်းထဲမှာ ကြီးပြီးမလာဘူး၊ ပိုပြီးကြည်လင် ပြတ်သား လာတာပဲ ရှိတယ်။ အလင်းပြောက် အလင်းစက်ကလေးကတော့ မျက်စိရိုးရိုးနဲ့ မြင်ရတဲ့ အတိုင်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဂြိုဟ်ဆိုရင်တော့ ကြီးလာတယ်၊ တယ်လီစကုပ်က တန်ခိုးကြီးလေ ဂြိုဟ်ရဲ့ အရွယ်ပမာဏက ကြီးလေပဲ'

ချွန်။ ။ 'စနေဂြိုဟ်ကိုတော့ မမြင်ရဘူးလား ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'အခုတလောတော့ စနေဂြိုဟ်ကို မမြင်နိုင်ဘူးကွယ်။ နေမဝင်ခင် သူက ဝင်သွားတော့ ညအချိန်မှာ သူ မပေါ်တော့ဘူး။ အင်္ဂါဂြိုဟ်ကိုတော့ မြင် နိုင်တယ်။ ဟော မော့ကြည့်ကြ၊ ဟောဟိုမှာ နီနီကြီး မြင်ကြရဲ့လား'

ချွန်။ ။ 'မြင်တယ် ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'အဲဒါ အင်္ဂါဂြိုဟ်ပဲ၊ အဲဒီ အင်္ဂါဂြိုဟ်ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ဖို့ အမေရိကန်တွေက မရိန်နာ ၄ ဆိုတဲ့ အာကာသယာဉ်တစ်ခု လွှတ်ထားတယ်။ ဂျူလိုင်လ ၁၄ ရက်လောက်မှာ ဓာတ်ပုံရိုက်လိမ့်မယ်လို့ သိရတယ်။ စောင့်ပြီး နားထောင်ကြပါကွာ'

ချွန်။ ။ 'ဂြိုဟ်နဲ့ကြယ်ဟာ အင်မတန် တူတဲ့အတွက် ဂြိုဟ်ကိုရှာချင်ရင် ဘယ်လို ရှာရမလဲ ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'ဂြိုဟ်ကို ရှာချင်ရင် ၁၂ ရာသီ ကြယ်စုတွေကို သိထားဖို့ လိုတယ်ကွယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ဂြိုဟ်တွေဟာ အဲသည် ကြယ်စုတွေအကြားမှာ ဟိုဝင်သည်ထက် လှည့်လည်သွားလာနေလို့ပဲ။ လွယ်လွယ် ဆရာ ပြောပြမယ်။ မြန်မာသတင်းစာတွေမှာ ကောဇာဂြိုဟ် အနေအထားတွေကို ဖော်ပြလေ့ရှိတယ်။ မင်းတို့ တွေ့ဖူးကြမှာပေါ့။ ဘယ်နေ့ဘယ်ရက်မှာ ဘယ်ဂြိုဟ်ဟာ ဘယ်ရာသီမှာ ရောက်နေတယ် ဆိုတာကို ၁၂ ရာသီပုံထဲမှာ ဂဏန်းတွေနဲ့ ပြတယ်။ စာနဲ့လည်း နေ့ထားတယ်။ အခုနေကြည့်ရင် ကြာသပတေးဂြိုဟ်ဟာ ပြဿရာသီမှာ ရှိတယ်။ အင်္ဂါဂြိုဟ်ဟာ သိဟ်ရာသီမှာ ရှိတယ်လို့ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ ကြာသပတေးဂြိုဟ်ကို ၅ ဂဏန်း၊ အင်္ဂါဂြိုဟ်ကို ၃ ဂဏန်းနဲ့ ပြတယ်ကွယ်။ အဲသည်တော့ မိုးပေါ်မှာ ၁၂ ရာသီကြယ်ပုံကို ကြည့်တတ်တဲ့ သူကတော့ အဲသည် ညွှန်ပြထားတဲ့ ကြယ်စုမှာ ရှာလိုက်ရင် မိမိ သိချင်တဲ့ ဂြိုဟ်ကို တစ်ခါတည်း မြင်တာပဲကွယ်'

ချွန်။ ။ 'ဒါဖြင့် ကြာသပတေးဂြိုဟ်ကို အခု မြင်ရတဲ့ နေရာဟာ ပြဿရာသီပေါ့ ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'အေး ဟုတ်တယ်ကွယ်။ ပြဿရာသီဆိုတာ နွားထီးရုပ် ပုံသဏ္ဍာန် ရှိသတဲ့။ ဟောဟိုမှာ ကြည့်စမ်း၊ ကြယ် ၅ လုံး အင်္ဂလိပ်စာလုံး V (ဗွီ)ပုံဖြစ်နေတာ မြင်ကြရဲ့လား'

ချွန်။ ။ 'မြင်တယ်ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'အဲဒါက နွားခေါင်းတဲ့ကွယ်။ အနောက်ဘက်မှာ ကြယ်ကလေးတွေ မှန်မှန်မွှားမွှား ပြုတ်စုနေတာကိုကော မြင်ကြရဲ့လား'

ချွန်။ ။ 'မြင်ပါတယ်။ ခြောက်လုံး၊ ခုနစ်လုံးလောက် ရှိတယ်။ ကောက်ကောက်ကလေး'

ကျွန်။ ။ 'အဲဒါက နွားထီးကြီးရဲ့ ပခုံးတဲ့ကွယ်။ အဲဒါ နှစ်ခုကို ပေါင်းလိုက်တော့ နွားထီးကြီး ဖြစ်ရော။ မြန်မာတို့က ဒါကို ပြဿရာသီ ခေါ်တယ်။ အနောက်တိုင်းသားတို့က TAURUS လို့ ခေါ်တယ်။ နွားထီးလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတာချည်းပဲကွယ်'

ချွန်။ ။ 'ဪ ... အဲသည်ကြယ်စုတွေ အကြားမှာ ရောက်နေလို့ ကြာသပတေးဂြိုဟ်ဟာ ပြဿရာသီမှာ ရောက်နေတယ်လို့ ပြောတာပေါ့ ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'ဟုတ်တယ်ကွယ်။ ကဲ အင်္ဂါဂြိုဟ်ဟာ သိဟ်ရာသီမှာ ရောက်နေတယ်လို့ ဆိုတယ်ကွာ။ အခု အင်္ဂါဂြိုဟ် ရောက်နေတဲ့ နေရာဟာ ဘာကြယ်စုဖြစ်မလဲ'

ချွန်။ ။ 'သိဟ်ရာသီကြယ်စု ဖြစ်မှာပေါ့ ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'ဟုတ်သပေါ့ကွာ။ မင်းတို့ မော့ကြည့်ကြစမ်း၊ ခြင်္သေ့ကြီးကို မြင်ရမိမ့်မယ်။ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ လေး၊ ငါး၊ ကြယ်ငါးလုံး ကောက်ကောက်ကြီး ဖြစ်နေတာကို မြင်ကြရဲ့လား'

ချွန်။ ။ 'မြင်တယ် ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'အဲဒါဟာ ခြင်္သေ့ခေါင်းပေါ့။ နောက်ပြီး ဟောဟိုမှာ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ ကြိတ်ရှည်ရှည်ပုံကို မြင်ကြရဲ့လား။ အဲဒါ ခြင်္သေ့ရဲ့ အနောက်ဘက်ပိုင်းပဲကွာ။ သူတို့ နှစ်ခုကို ပေါင်းလိုက်တော့ ခြင်္သေ့နဲ့ မတူဘူးလားကွယ်'

ချွန်။ ။ 'တူပါတယ် ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'အဲသည်လို ခြင်္သေ့နဲ့ တူတဲ့အတွက် အဲသည် ကြယ်စုကို ရှေးရှေးပညာရှိများက သိဟ်လို့ ခေါ်ကြတာပဲ၊ ခြင်္သေ့ ဆိုလိုတာပေါ့။ မြန်မာလို့ တော့ သိဟ်ရာသီလို့ ခေါ်တယ်'

ချွန်။ ။ 'တခြားဂြိုဟ်တွေကို ပြပါဦး ဆရာ' ကျွန်။ ။ 'သည်ညအဖို့တော့ သည်ဂြိုဟ် နှစ်လုံးကိုပဲ တွေ့နိုင်တယ်ကွယ်'

ချွန်။ ။ 'ဒါဖြင့် တခြားရာသီ ကြယ်စုတွေကို ပြပါဦး ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'အေး ကောင်းပြီ။ ပြဿရာသီကနေပြီး အရှေ့ဘက်ကို ကြည့်စမ်း။ ဟောဟိုမှာ ကြယ် နှစ်လုံး၊ တွေ့ရဲ့လား'

ချွန်။ ။ 'တွေ့ပါတယ်။ နှစ်လုံး ယှဉ်လို့ပဲ'

ကျွန်။ ။ 'အဲဒါကို မေထုန်ရာသီလို့ ခေါ်တယ်ကွာ။ သူတို့ နှစ်လုံးထဲတော့ မကဘူး။ ဟောသည်လို ဆက်လိုက်တော့ သည်ဘက်က ကြယ်တစ်တန်း၊ ဟောသည်လို ဆက်လိုက်တော့ သည်ဘက်က ကြယ်တစ်တန်း၊ ကြယ် နှစ်တန်း ယှဉ်နေတာပေါ့။ တစ်တန်းက မိန်းမ၊ တစ်တန်းက ယောက်ျား၊ နှစ်တန်းပေါင်းတော့ မိန်းမနဲ့ယောက်ျား တစ်စုံဖြစ်လို့ မေထုန်ရာသီ ကြယ်စုလို့ ခေါ်တယ်ကွယ်'

ချွန်။ ။ 'နောက်ပြီးတော့ကော ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'ကဲ မေထုန်ရာသီ ကြယ်စုက ဆုတ်ခဲ့ကွယ်။ ဟောဟိုမှာ

ကြယ်ကလေးတွေ ပြုတ်သိပ်ပြီး စုနေတာကို မြင်ကြရဲ့လား။ ဆရာ့လက်နှိပ်ဓာတ် မီးရောင် ထိုးထားတဲ့ နေရာကို ကြည့်လေ'

ချွန်။ ။ 'မြင်တယ်ဆရာ၊ ကြယ်ကြီး လေးလုံးအထဲမှာ ကြယ်ကလေးတွေ စုနေကြတယ်'

ကျွန်။ ။ 'အဲဒါကို ကရကဋ်ရာသီ ခေါ်တယ်။ ဂဏန်းရပ်နဲ့ တူတယ်လို့ ဆိုလိုသကွယ့်'

ချွန်။ ။ 'နောက်ပြီးတော့ကော ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'နောက်ပြီးတော့ ဟောဟို ခြင်္သေ့ရုပ်ကြီးပုံ ဖြစ်နေတဲ့ သိဟ်ရာသီပေါ့။ တို့ ဦးခေါင်းပေါ်ကို ရောက်နေပြီ မဟုတ်လား။ သိဟ်ရာသီပြီးတော့ ကန်ရာသီကွယ်။ ဟောဟို အရှေ့က တောင်ထိပ်ပေါ်မှာ ခပ်ပြောင်ပြောင်တောက်နေတဲ့ ကြယ်တစ်လုံးကို တွေ့ရဲ့လား။ အဲဒါကို စိတြနက္ခတ်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲသည် စိတြနက္ခတ်နဲ့ အပေါင်းပါကြယ်စုကို ကန်ရာသီကြယ်လို့ ခေါ်တာပဲ။ ပုံသဏ္ဍာန်အားဖြင့် မိန်းမရုပ်နဲ့တူလို့ ပါဠိလို ကညာခေါ်တာပေါ့။ မြန်မာလိုတော့ ကန်ရာသီတဲ့ကွယ်။ အင်္ဂလိပ်ကတော့ Virgo လို့ ခေါ်တယ်'

ချွန်။ ။ 'စိတြနက္ခတ်ကိုတော့ ဆရာ ပြလို မြင်ရပါပြီ။ တခြား နက္ခတ်တွေကိုကော ပြပါဦး ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'အေး ပြမယ်။ အနောက်ဘက်ကို ကြည့်ကြဦး။ နွားရုံးထဲမှာ နို့တဲ့ ကြယ်ခုနစ်လုံးကို မြင်ကြရဲ့လား။ သူတို့ကို ကြတ္တိကာနက္ခတ်လို့ ခေါ်တယ်။ မြန်မာလိုတော့ ဖျောက်ဆိပ်ကြယ်လို့လည်း ခေါ်တယ်ကွယ်။ နက္ခတ်သံပေါက် တွေမှာတော့ ကြတ္တိကာကြယ်၊ ခုနစ်သွယ်၊ ကြက်ငယ်စုသလို လို့ ရှိတယ်။ ကြက်ပေါက်စကလေးတွေ စုနေတာနဲ့ တူသတဲ့ကွယ်။ နက္ခတ်ပုံတွေထဲမှာလည်း ကြက်ကလေးတွေပုံ ရေးပြထားတယ်'

ချွန်။ ။ 'နောက်ပြီးတော့ကော ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'နွားထီးကြီးရဲ့ ဦးခေါင်းပုံ ကြယ် ငါးလုံးကို မှတ်မိသေးလား။ ဟောဟိုမှာ ဗွဲပုံလေ။ အဲဒါကို ရောဟဏီနက္ခတ်လို့ ခေါ်သကွယ်။ ဆယ်လုံးအညီ၊ ရောဟဏီ၊ တူပြီ ငါးကြင်းလို့ တဲ့'

ချွန်။ ။ 'ဆရာပြတော့ ၅ လုံး၊ သံပေါက်ကတော့ ၁၀ လုံး။ ဘယ်နဲ့လဲ ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'ထင်ထင်ရှားရှား မြင်ရတာကတော့ ၅ လုံးပေါ့ကွာ။ မှိတ်တုတ် မှိတ်တုတ် ကလေးတွေကို မြင်ကြသေးတယ် မဟုတ်လား။ သူတို့ကိုပါ ပေါင်း ထည့်ရင် ဆယ်လုံး ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။ ပိုချင်တောင် ပိုဦးမယ်။ လုံးရေကတော့

စာတစ်စောင်နဲ့ တစ်စောင် မညီကြဘူးကွယ်။ မှတ်ထားကြ။ ပုံသဏ္ဍာန်ချစ်လည်း ကွဲတတ်ကြသေးတယ်'

ချွန်။ ။ 'နောက်ပြီးတော့ကော ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'နောက်ပြီးတော့ မိဂသီနက္ခတ်ကွယ်။ ဟောဟိုမှာ ကြည့်စမ်းကြယ်ကလေး သုံးလုံးလောက်၊ မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်နဲ့ အဲဒါဟာ မိဂသီပေါ့။ မိဂသီမှာ သုံးလုံးသာ၊ ဝေါဟာ လိပ်ခေါင်းလို့ တဲ့'

ချွန်။ ။ 'လိပ်ခေါင်းလို့ ဆိုပေမဲ့ လိပ်ခေါင်းနဲ့လည်း မတူပါလား ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'အေး ဟူတ်ပြီး ဆရာ ရှင်းပြမယ်။ လိပ်ကြယ်ဆိုတာ မြန်မာမှာ ရှိတယ်ကွယ်။ ဟောဟိုမှာ ကြည့်။ ကြယ်ပြောင် သုံးလုံး၊ ခုံညင်းတန်းတန်းနေတာကို မြင်ရဲ့လား။ အဲဒီ သုံးလုံးကို မောင်ရှင်ဆိုင်ထမ်းကြယ် ခေါ်တယ်။ ကဲ သူ့ဘေးပတ်ဝန်းကျင်ကို ကြည့်။ ကြယ်ကြီးလေးလုံး စတုရန်းပုံ ဖြစ်နေတာ မြင်ရဲ့လား။ အဲဒါကို လိပ်ကြယ်လို့ ခေါ်တယ်။ အောက်ဘက်က ကြယ်ပြောင် ၂ လုံးကို လိပ်ခြေထောက် ၂ ချောင်းလို့မှတ်။ အထက်ဘက်က ၂ လုံးကို လိပ်လက် ၂ ချောင်းလို့ မှတ်။ သည်တော့ လက် ၂ ချောင်း အကြားက ကြယ်သုံးလုံးအစုကို လိပ်ခေါင်းလို့ မခေါ်နိုင်ဘူးလား'

ချွန်။ ။ 'ခေါ်နိုင်တာပေါ့ ဆရာ၊ ခြေထောက် ... ဒါကြောင့် မိဂသီနက္ခတ်ထဲ လိပ်ခေါင်းနဲ့ တူတယ်လို့ ပြောတာကို။ နားလည်ပြီ ဆရာ'

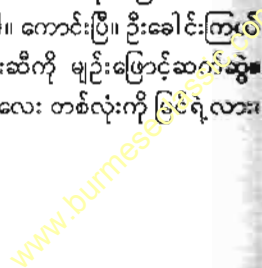
ကျွန်။ ။ 'ဟောဟို လိပ်လက်ကြယ်၊ ပြောင်ပြောင် နီနီကြီးကို အခြေနက္ခတ် ခေါ်သကွယ်။ လိပ်လက်ခေါ်ကြ၊ အခြေ၊ ဧက တစ်လုံးဆို တဲ့။ မှတ်ထား'

ချွန်။ ။ 'အခြေနက္ခတ်က တစ်လုံးတည်းဆိုတော့ ခုဝဲကြယ်ဆိုတာလား ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'မဟုတ်ဘူးကွယ်။ ခုဝဲကြယ်က တခြား။ ဟောဟို မြောက်ဘက်မှာ။ ဆရာ ပြမယ်။ ကြည့် ဟောဟိုမှာ ကြယ်တွေ ကွေ့ကွေ့ကောက်ကောက် တန်းနေတာ တွေ့ရဲ့လား။ တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ လေး၊ ငါး၊ ခြောက်၊ ခုနစ်။ အားလုံး ကြယ်ခုနစ်ခု စဉ်နေတယ်။ ဘာကြယ် ခေါ်မလဲ။ မင်းတို့ သိပါတယ်'

ချွန်။ ။ 'ကြယ်ခုနစ်လုံး စဉ်နေတော့ ခုနစ်စဉ်ကြယ်ပေါ့ ဆရာ'

ကျွန်။ ။ 'ဟုတ်ပြီ။ ခုနစ်စဉ်ကြယ်မှာ ဟောသည်ဘက်က နှစ်လုံးကို ဦးခေါင်း ခေါ်ကြပါစို့။ ဟောသည်ဘက်က ကောက်ကောက်ကို အမြီးခေါ်တယ်။ ခုနစ်စဉ်ကြယ်ပြောင်၊ အမြီးထောင် ဆိုတာ အဲဒါပေါ့။ ကောင်းပြီ။ ဦးခေါင်းကြယ် နှစ်လုံးကို ဆက်လိုက်။ ပြီးတော့ မိုးကုပ်စက်ဝိုင်းဆီကို မျဉ်းပြောင်ဆက်ဆွဲ။ ဟောဟို မျဉ်းပေါ်မှာ ရောက်နေတဲ့ ကြယ်ပြောင်ကလေး တစ်လုံးကို ဖြင့်ရဲ့လား။ အဲဒါ ခုဝဲကြယ်ပေါ့'

ချွန်။ ။ 'တွေ့ပြီ ဆရာ၊ ဘာဖြစ်လို့ သူ့ကို ခုခံခေါ်သလဲ'
ကျွန်။ ။ 'သူက သည်နေရာမှာပဲ အမြဲနေတယ်။ တခြား ကြယ်တွေက အရှေ့က ထွက်၊ အနောက်မှာ ဝင်ပြီး ပျောက်သွားကြတယ်။ သူကတော့ ထွက်လည်း မထွက်ဘူး၊ ဝင်လည်း မဝင်ဘူး။ သည်နေရာမှာပဲ အမြဲ တည်နေလို့ ပါဠိလို ခုခံ ခေါ်တာပဲ'

ချွန်။ ။ 'ဥပမာ ဘာနဲ့တူသလဲ ဆရာ'
ကျွန်။ ။ 'လှည်းဘီးမှာ အလယ်က လှည်းပုံတောင်းနဲ့ တူသတဲ့။ လှည်းဘီးကြီး လိမ့်သွားတဲ့အခါ လှည်းထောက် စပုတ်တိုင်တွေ လည်သွားတယ် မဟုတ်လား။ လှည်းပုံတောင်းက နေရာရွေ့သလား၊ မရွေ့ဘူးနော်။ အဲသည်လိုပဲ တခြားကြယ်တွေက လှည်းထောက်လို လည်ပတ်ရွေ့ရှားသွားပေမဲ့ ခုခံကြယ်ကတော့ လှည်းပုံတောင်းလို နေရာမရွေ့ တည်နေတာပဲကွယ်'

ချွန်။ ။ 'နောက်ပြီးတော့ကော ဆရာ'
ကျွန်။ ။ 'ခုခံကြယ် အမြီးကနေ ဆက်သွားစမ်း။ ဟောဟို ကြယ်ပြောင်ကြီးကို တွေ့ရဲ့လား။ အဲဒါက သွာတိနက္ခတ်တဲ့။ နောက်ကို ဆက်သွားစမ်း။ ဟောဟို တောင်ထိပ်မှာ ပြောင်ပြောင်တစ်လုံးကို မြင်ရဲ့လား'

ချွန်။ ။ 'မြင်တယ်ဆရာ၊ စိတြနက္ခတ်ဆိုတာ မဟုတ်လား'
ကျွန်။ ။ 'အေး ဟုတ်တယ်။ မင်းတို့ တယ်ပြီး မှတ်မိပါလား၊ ဒါကြောင့် လူရည်ချွန်ဖြစ်တာပဲ။ အဲဒါ ကန်ရာသီ ကြယ်စုရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကွယ်။ အလို... စကားပြောနေတာတော့ ကောင်းပါရဲ့၊ အတော် ညဉ့်နက်သွားပြီ။ နောက်တစ်ည ကျမှ ဆက်ကြသေးတာပေါ့။ ကဲ တန်းစီကြ' ဤသို့ဖြင့် တစ်ညဦး ပြီးခဲ့ပါသည်။

ကြတ္တိကာ ပင်လယ်သက်တော့
ညဉ့်နက်ပေါ့ တို့တစ်တွေ
အိပ်ချေစို့လေး။
အရှေ့က တောင်ပေါ်ကို
နေကျော်ရင် လုံးသာဘက်ကို
ထွက်ဖို့ ရှိသေး။

ဆက်လက်ထုတ်ဝေမည့် စာအုပ်များ

- ၁။ ပါရဂူ ဝေရကထာ
- ၂။ ပါရဂူ မဟာစရီးသည်
- ၃။ ကျော်အောင် မြစ်ကမ်းပေါ်က စက်ရုံကလေး
- ၄။ ကျော်အောင် ပုဂံမိုး ပုဂံမြေ၊ ပုဂံဘုရားနှင့် ပုဂံသားတွေ
- ၅။ ကျော်အောင် အားနက်(စ်)ဟဲမင်းဝေး၏ ပါရီရုပ်ပုံလွှာ
- ၆။ ကျော်အောင် အာ(ရ်)၊ ကေ၊ နာရာယနံး၏ ဝတ္ထုတိုများ
- ၇။ ကျော်အောင် အာ(ရ်)၊ ကေ၊ နာရာယနံး၏ ရာဇမည်သော တူဇွန်
- ၈။ မောင်ထင် မြို့အုပ်ပုံပြင်
- ၉။ ခင်မောင်ညို(ဘောဂဗေဒ) အရွယ်ထဲက မန်နေဂျာ
- ၁၀။ ရွှေဥဒေါင်း မြတ် သက် မော်
- ၁၁။ ရွှေဥဒေါင်း စွန့်ပုံသူ
- ၁၂။ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး ယဉ်ကျေးမှုစရီးသည်
- ၁၃။ မြင့်သန်း ဖရန့်(စ)ကာ(ဖ)ကာ၏ ကျေးလက်က ဆရာဝန်နှင့်အခြားဝတ္ထုတိုများ
- ၁၄။ မြင့်သန်း ဟောဟို လီးဝစ် ဘော့(ရ)ဂဲ၏ ဝတ္ထုတိုများ
- ၁၅။ ဒဂုန်တာရာ ဒဂုန်တာရာ ကဗျာပေါင်းချုပ်
- ၁၆။ ဒဂုန်တာရာ မူးယစ်ဝေသော နွေဦးညများ
- ၁၇။ တက်တိုး ဣတ္ထိယခေါ် မိန်းမတို့သည်-
- ၁၈။ စောဦး ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်
- ၁၉။ ကြည်အေး ကြွလှနင်းဆီ ဝတ္ထုတိုစု
- ၂၀။ ကျော်လှိုင်ဦး ရေပေါ်က လနှင့် နို့ဖဆုရ ဝတ္ထုတိုများ
- ၂၁။ မောင်ပေါ်ထွန်း လှုပ်ငန်းတိုးတက်အောင်မြင်ရေး သေချာပေါက် ဝတ္ထုတိုများ
- ၂၂။ မောင်ပေါ်ထွန်း မိန်းမတစ်ယောက်၏ ဘဝ
- ၂၃။ မောင်ရဲရိုင် မဟာ ပရဟိတလူသား အဲဘတ်ရှိုက်ဇာ
- ၂၄။ ခုတ် ဂွမ်းပုံ
- ၂၅။ မိုးဟိန်းကို အာတိလာ၏ ခေါင်းဆောင်မှု လျှို့ဝှက်ချက်များ
- ၂၆။ ဦးတင်မောင်ရင် စစ်တောင်းမှာ နောက်ဆုံးတိုက်ပွဲ
- ၂၇။ သောင်းထိုက် ၂၀ ရာစု ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေး ပညာရှင်များ